BİLİMKURGU KLASİKLERİ

İVAN YEFREMOV

ANDROMEDA NEBULASI

ithaki

İ S T İ K B A L

G Ö K L E R D E D İ R !

İvan Yefremov

1908 yılında doğdu. Yefremov ödüllü bir paleontolog ve organizmaların nasıl çürüyüp fosil haline geldiğini inceleyen taponomi dalının kurucusudur. Hayatının büyük kısmını kazılara ve paleontolojinin gelişmesine adadı.

1957 yılında, Aldous Huxley ve Yevgeni Zamyatin'in distopik kitaplarına cevap olarak *Andromeda Nebulası*'nı yazdı. 1967'de *Andromeda Nebulası* filme uyarlandı. Eser, birçok dile de çevrildi.

1968'de *Chas Byka* (*Boğanın Saati*) isimli romanındaki eleştiriler yüzünden Sovyet Komünist Partisi'yle ters düşünce kitabı hemen yasaklandı. KGB tarafından sorguya çekilip yazdıklarına el konuldu. Yefremov hayattayken başka bir kitabı yayımlanmadı.

1972'de St. Petersburg'da kalp yetmezliğinden hayatını kaybetti.

Andromeda Nebulası
İvan Yefremov

Özgün Adı
Туманность Андромеды (1957)

İthaki Yayınları - 1457

Bilimkurgu Klasikleri - 42

Dizi Editörü: Alican Saygı Ortanca
Yayıma Hazırlayan: Lütfiye Pehlivan
Düzelti: Ömer Ezer, Emre Aygün
Kapak Tasarımı ve İllüstrasyonu: Hamdi Akçay
Grafik Uygulama: B. Elif Balkın
2. Baskı, Temmuz 2020, İstanbul
ISBN: 978-605-375-914-0
Sertifika No: 11407

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr - www.ithaki.com.tr - www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6 Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 40200

İVAN YEFREMOV

ANDROMEDA NEBULASI

Rusçadan Çeviren

Hazal Yalın

Yazardan

Bu romanın ilk tefrikası tamamlanmadan yapay uydular gezegenimizin çevresinde dönmeye başlamışlardı.

Bu apaçık olgunun karşısında insan, bu romanda ortaya konan düşüncelerin gerçekleştiğini görüyor mutlulukla.

İnsanlığın teknik ilerlemesi ile ilgili hayallerin genişliği ve akla dayalı kurulmuş aydınlık bir geleceğe olan inanç – bütün bunlar, küçük ayların sinyalleriyle elle tutulur, gözle görülür hale geldi. "Andromeda Galaksisi"ndeki hayallerden birinin mucizevi bir hızla gerçekleşmesi, aklıma şu soruyu getiriyor. Romanda geleceğin tarihi bir perspektifle açımlanması ne kadar doğrudur? Daha onun yazım sürecinde, konunun geçtiği zamanı çağımıza yaklaştırarak değiştirdim. İlkin bana, gezegenin ve hayatın romanda tasvir edilen devasa dönüşümleri, üç bin yıldan önce gerçekleştirilemez gibi gelmişti. İnsanlığın genel tarihini göz önüne alarak böyle düşünmüştüm ama teknolojik gelişmenin ivmesini hesaba katmamıştım.

Romanı gözden geçirirken zamanı bin yıl sonrasına çektim. Ama yeryüzünün yapay uydularının fırlatılması, bana, romandaki olayların daha yakında gerçekleşebileceğini fısıldıyor. Bu nedenle, "Andromeda Galaksisi"nde belirtilen bütün tarihler, okurun kendi zaman kavrayışı ve öngörüsüne göre değiştirilmeli.

Romanın belki de okur tarafından hemen anlaşılmayabilecek olan özgünlüğü; bilimsel bilgi, kavram ve terimlerle dolu olması. Bu, karmaşık formülleri sıralamak suretiyle yapılmış bir dikkatsizlik ya da onları açıklamakta isteksizlikten değil. Yalnızca, geleceğin sohbetlerinin rengini ve bilimin bütün kavramlara, imgelere ve dile sirayet ettiği gelecek zamanların insanlarının eylemlerini vermek, bana bu şekilde olanaklı göründüğü için.

İ. Yefremov

1
Demirden Bir Yıldız

Tavandan yansıyan solgun ışıkta aletlerin çizgileri bir portre galerisi gibi görünüyordu. Yuvarlak olanlar açıkgözdüler, enine-oval olanlar küstah bir halinden memnuniyet içinde dağılmışlardı, kare şeklinde olanlar budalaca bir güven içinde donup kalmışlardı. İçlerinde göz kırpan lacivert, mavi, turuncu, yeşil ışıklar da bu izlenimlerin altını çiziyorlardı.

Dış bükey bir kontrol panelinin ortasında geniş, kırmızı bir gösterge seçiliyordu. Genç bir kız onun önünde, rahatsız bir pozda eğilmişti. Hemen yanındaki koltuğunu unutmuş ve başını cama yaklaştırmıştı. Kırmızı ışık, kızın genç yüzünü daha yaşlı ve sert gösteriyor, dolgun dudaklarının çevresinde keskin gölgeler bırakıyor, hafifçe kalkık burnunu sivri gibi gösteriyordu. Kalın, çatık kaşları kapkara olmuşlar, gözlerine kasvetli bir umutsuzluk ifadesi veriyorlardı.

Sayaçların belli belirsiz söylediği şarkılar hafif, metalik bir tıkırtıyla bölündü. Kız ürperdi, doğruldu ve ince kollarını havaya kaldırıp yorgun sırtını gerdi.

Arkasındaki kapı açıldı, kocaman bir gölge belirdi. Gölge, sert ve net hareketleri olan bir adama dönüştü. Altın rengi bir ışık yandı, kızın sık, koyu kırmızı saçları sanki kıvılcım-

landı. Gözleri de yanmaya başladı, kaygı ve aşkla içeri girene döndü.

"Gerçekten uyumadınız mı siz? Uykusuz geçen yüz saat!"

"Kötü örnek mi?" diye sordu içeri giren gülümsemeden ama neşeyle. Sesinde, âdeta konuşmasını perçinleyen yüksek, metalik notalar vardı.

"Geri kalan herkes uyuyor," dedi kız mahcup bir tavırla, "ve... hiçbir şeyden haberleri yok," diye ekledi alçak sesle.

"Konuşmaktan korkmayın. Yoldaşlar uyuyorlar, evrende uyanık olan sadece biz ikimiz varız ve dünya elli bilyon* kilometre uzağımızda – bir buçuk parsek!"**

"Ve sadece bir hızlanmalık anamezon!" Kızın sesinde korku ve endişe seziliyordu.

Otuz yedinci yıldız keşfi yolculuğunun şefi Erg Noor, iki kararlı adımla kırmızı göstergeye ulaştı.

"Beşinci halka!"

"Evet, beşinciye girdik. Ve... hâlâ bir şey yok." Kız, manalı bakışlarla otomatik alıcının hoparlörüne baktı.

"Görüyorsunuz ya, uyumam mümkün değil. Bütün olasılıkları, alternatifleri düşünmek gerek. Beşinci halkanın sonuna kadar bir çözüm bulmalıyız."

"Ama daha yüz on saat var..."

"Pekâlâ, sporaminin etkisi geçsin, burada, kanepede uyuyacağım. Dün içmiştim onu."

Kız yoğun düşüncelere daldı, sonunda karar verdi:

"Belki de halkanın çapını daraltmak gerek? Vericide aniden bir arıza çıktıysa?"

"Olmaz! Hızı düşürmeden halkanın çapını daraltmak geminin bir anda parçalanmasına yol açar. Hızı düşürdün diyelim... sonra, anamezonsuz kaldın... bir buçuk parseki eski tip

* Bilindiği gibi bugün milyar (10^9) anlamına gelir; ancak İngiltere'de yüzyıl ortalarına kadar bilyar (10^{12}) olarak da kullanılıyordu. *–çn*

** Astronomik uzaklık birimi; 1 parsek 3.26 ışık yılı veya 30.857×10^{12} km. *–çn*

ay roketlerinin hızıyla mı aşacağız? Güneş Sistemi'mize yüz bin yıl sonra ancak yaklaşırız."

"Anlıyorum... Ama onlar yapamazlar mıydı?"

"Yapamazlardı. Çağlar öncesinde insanlar kayıtsızlık gösterebilir veya birbirlerini ve kendilerini kandırabilirlerdi. Ama artık değil!"

"Bunu söylemek istememiştim," diye sertçe cevap verdi kız, incinmiş bir sesle. "Belki *Algrab*'ın da rotasından sapmış, bizi aradığını söylemek istemiştim."

"Böyle büyük bir sapma gösteremez. Hesaplanmış ve öngörülmüş zamanda yola çıkmak zorunda. Eğer imkânsız olan gerçekleşip iki alıcı birden bozulsaydı, bu durumda hiç kuşkusuz halkayı diyametrik olarak aşmaya girişirlerdi ve biz de gezegen alıcısından onları işitirdik. Bu iş hata kaldırmaz – işte, buluşma gezegeni!"

Erg Noor, dört tarafı kontrol panelleriyle çevrili derin bir bölmenin içindeki aynamsı ekranları gösterdi. Derin bir siyahlığın içinde sayısız yıldız yanıyordu. Sol öndeki ekranda küçük, ışığı ancak seçilen, buradan çok uzaktaki B-7336-S+87-A sisteminin çeperinde gri bir disk uçuşuyordu.

"Bizim bomba radyofarları, dört bağımsız yıl* önce atmış olmamıza rağmen gayet iyi çalışıyorlar." Erg Noor, soldaki duvarda uzunca bir cam üzerindeki bir sıra berrak ışığı gösterdi. "*Algrab* üç ay önce burada olmalıydı. Demek ki," Noor bir hüküm vermekte kararsız kalmış gibi bocaladı, "*Algrab* yok oldu!"

"Ama ya yok olmadıysa, ya bir meteorit yüzünden zarar görmüş ve hızını artıramıyorsa?" diye itiraz etti kızıl saçlı kız.

"Hızını artıramıyorsa!" diye tekrarladı Erg Noor. "Gemiyle hedefi arasında bin yıllık bir mesafe varsa, bu ikisi aynı an-

---

* Yıldız gemisinin hızından bağımsız olarak dünya hesabına göre bir yıllık dönem. *–çn*

lama gelmez mi? Üstelik, daha kötü – ölüm hemen gelmez, umutsuzluğa mahkûm olunan yıllar geçirirler. Belki ararlar, o zaman öğreniriz... altı yıl sonra... dünyada."

Erg Noor atik bir hareketle katlanmış sandalyeyi bilgisayar masasının altından çekti. Bilgisayar, küçük bir MNU-11 modeliydi. Ağırlığı, boyutları ve hassasiyeti yüzünden İTU modeli bilgisayarları yıldız gemisini tam operasyonel olarak idare edebilecek şekilde gemiye yerleştirmek hâlâ mümkün değildi. Gemiyi idare etmek için sürekli bir nöbetçi dümenci tutmak gerekiyordu zira geminin rotasını uzak mesafelerde sapmadan tutmak mümkün değildi.

Sefer şefinin elleri, bilgisayarın kolları ve tuşları üzerinde hızlı bir piyanist gibi gidip geldi. Keskin çizgili beyaz yüzü taş gibiydi, doğruca kontrol panelinin üzerine eğilmiş olan geniş alnı, uzayın yasak derinliklerine tırmanan bu küçük, canlı dünyayı tehdit eden elementer güçlere meydan okuyordu âdeta.

İlk kez bir uzay seferine katılan genç astronavigatör Niza Krit, nefesini tutmuş, sessizce Noor'u izliyordu. Ne sakin, enerji ve akıl doluydu sevdiği bu adam! Beş yıldır âşıktı ona. Bunu ondan gizlemenin bir anlamı yoktu... Ve Noor biliyordu, Krit hissediyordu bunu... Şimdi, bu talihsizlik başlarına gelmişken, onunla birlikte nöbet tutmak, kız için bir mutluluktu. Yıldız gemisinin mürettebatı üç ay önce derin, hipnotik uykularına daldıklarından beri baş başaydılar. On üç gün daha kalmıştı, sonra diğer iki nöbetçiyle yerlerini değiştirip altı aylık bir uykuya dalacaklardı. Bu sırada dümenciler, astronomlar ve mekanisyenler nöbete kalkacaklardı. Diğerleri –çalışmaya ancak hedefe ulaştıklarında başlayacak olan biyologlar, jeologlar– daha uzun uyuyabilirlerdi ama astronomların işi en yorucu ve stres yüklü olanıydı!

Erg Noor kalktı, Niza'nın düşünceleri bölündü.

"Yıldız haritası odasına gidiyorum. Siz de..." Gemi saatinin kadranlarına baktı. "Siz de dokuz saat sonra dinlenebilirsiniz. Yerinizi almadan ben de biraz uyumaya fırsat bulurum."

"Ben yorgun değilim, ne kadar gerekirse kalırım burada, yeter ki siz dinlenebilin!"

Erg Noor kaşlarını çattı, itiraz etmeye niyetlendi ama kızın sözlerindeki ve onu saran güven dolu, altın sarısı-ela gözlerindeki şefkatle geri çekildi, gülümsedi ve sessizce çıktı.

Niza koltuğa oturdu, alışkın gözlerini aletlerin üzerinde gezdirdi ve derin düşüncelere daldı.

Başının üzerinde, mürettebatın bakarak gemiyi saran dipsizliği inceledikleri yansıtıcı ekranlar asılıydı. Rengârenk yıldızlar, ışıktan iğneler gibi gözlerini alıyordu.

Yıldız gemisi bir gezegenin yanından geçiyordu; gezegenin çekim gücü, yerçekimi alanında yarattığı değişiklikle gemiyi sarsıyordu. Ve nahoş görünümlü ama muhteşem sayısız yıldız, yansıtıcı ekranlarda vahşice zıplıyorlardı. Takımyıldızların görünümü, hatırlanması mümkün olmayacak bir hızla değişiyordu.

Güneşinden çok uzaktaki K2-2N-88 gezegeni, bu soğuk, cansız gezegen, yıldız gemilerinin randevu yeri olarak biliniyordu... görüşmeye gelmeyen gemiler için ikinci randevu yeri. Beşinci halka... Ve Niza, azaltılmış bir hızla bir milyar kilometre çapında devasa bir halkanın çevresinde, kaplumbağa hızıyla hareket eden, bir gezegeni geride bırakarak ilerleyen kendi gemisini hayal etti. Gemi yüz beş saat sonra beşinci halkayı bitirecekti. Ya sonra? Erg'in kudretli beyni şu anda en iyi çıkış yolunu bulmak için bütün gücünü topluyordu. Gezinin şefi ve geminin komutanı yanılıyor olamazdı – aksi takdirde birinci sınıf yıldız gemisi *Tantra*, içinde en iyi biliminsanlarından oluşan mürettebatıyla birlikte uzayın de-

rinliklerinden asla geri dönemeyecekti! Ama Erg Noor hata yapmazdı...

Niza Krit ansızın iğrenç, mide bulandırıcı bir ruh haline kapıldı: Yıldız gemisi rotasından, sadece azaltılmış hızda karşılaşılabilecek türden, derecenin küçük bir küsuratında şaşmıştı – bu şaşma çok küçük olmalıydı, yoksa hassas, canlı insan yükü, şimdiye kadar hayatta kalmış olmazdı. Mide bulantısı tekrar başlamadan kızın gözlerindeki sis perdesi dağıldı – gemi rotasına geri döndü. Son derece hassas antenler, önlerindeki kara dipsizlikte bir meteorit tespit ettiler – yıldız gemileri için en büyük tehlike. Gemiyi idare eden bilgisayarlar, (zira ayarlamaları, gereken hızda ancak onlar yapabilirler – insanın sinirleri kozmik hıza uygun değildir) *Tantra*'ya saniyenin milyonda biri kadar bir zamanda gemiyi rotasından kaydırdılar ve tehlike geçince hızla eski rotaya döndüler.

"Bu aletlerin *Algrab*'ı bulmasına ne engel olabilir ki?" diye düşündü Niza. "Herhalde bir meteoritle çarpışıp zarar görmüş olacak. Erg Noor, bugüne kadar her on yıldız gemisinden birisinin meteoritler yüzünden parçalandığını söylüyor, hem de Voll Hod'unki gibi hassas antenlerin ve küçük partikülleri geri püskürten koruyucu enerji örtülerinin keşfine rağmen." *Algrab*'ın kaybolması, onları da son derece riskli bir duruma sokmuştu, oysa o zamana kadar her şeyin yerli yerince düşünüldüğü ve gözden geçirildiği sanılıyordu. Niza, kalkış anından beri olan her şeyi anımsamaya başladı.

Otuz yedinci uzay seferi, Yılancı takımyıldızındaki en yakın güneş sistemine gönderilmişti; buradaki, yaşanan biricik gezegen olan Zirda uzun süre önce yeryüzü ve Büyük Yüzük'teki diğer gezegenlerle iletişime geçmişti. Ancak ansızın susmuştu. Yetmiş yıldan fazla bir zamandır hiçbir mesaj alınmamıştı. Ne olduğunu açığa çıkarmak, Yüzük'te Zirda'ya en yakın gezegen olarak yeryüzünün göreviydi. Gemi bu neden-

le çok sayıda alet ve çok sayıda testten sonra sinir sistemlerinin yıldız gemisinde geçirilecek yılları kaldıracak kadar güçlü olduğu anlaşılan birkaç seçkin biliminsanı da almıştı. Motorların yakıtı anamezondu – yani, atom çekirdeklerinin mezon bağlarının parçalanmasıyla oluşan ve ışık hızına erişmeye olanak sağlayan bir madde. Ancak yakıt, anamezonun ağırlığından ötürü değil de, onu saklamak için kullanılan konteynerin devasa hacminden ötürü tam yetecek kadar bulunuyordu. Geri dönüş için anamezon ihtiyacının Zirda'dan karşılanabileceği hesap edilmişti. Gezegende ciddi bir şey olma ihtimaline karşı ikinci sınıf yıldız gemisi *Algrab*, *Tantra*'yı K2-2N-88 gezegeninin yörüngesinde karşılayacaktı.

***

Niza'nın keskin kulakları, yapay çekim alanının sesindeki değişikliği yakaladı. Sağdaki üç aracın diskleri düzensiz bir şekilde göz kırpmaya başladılar, sağdaki panelin elektron duyargaları da hareketlendi. Işıkları yanan ekranda parlak, köşeli bir şekil belirdi. Bir torpido gibi doğruca *Tantra*'nın üzerine geliyordu; şu anda uzaktaydı. Bu, benzerlerine uzay boşluğunda çok nadiren rastlanan dev bir maddeydi; Niza bu maddenin hacmini, kütlesini, hızını ve uçuş yönünü tespit etmek için hemen panelin önüne gitti. Ve ancak gözlem kayıt cihazının otomatik makarası tıkırdadıktan sonra anılarına geri döndü.

En canlı anısı, yolculuklarının dördüncü yılının son aylarında ekranlarında beliren kasvetli, kan kırmızısı güneşti. Mutlak hızın, yani ışık hızının 5/6'sında giden yıldız gemisinin sakinleri için bu dördüncü yıldı. Dünyada ise "bağımsız" dedikleri yedi yıl geçmişti.

Ekranların filtreleri gözlerini korumak için renkleri olduğu gibi onların frekanslarını da değiştiriyordu. Karşılaştıkları güneşler, tıpkı ışığı ozon ve su buharıyla yüklü, kalın dün-

ya atmosferinden geçen bizim güneşimizin göründüğü gibi olurdu. Çok yüksek sıcaklıktaki güneşlerin tarifsiz, bir düşü andıran kırmızı rengi, mavi ya da beyaz gibi görünürdü, asık suratlı griye çalan pembe yıldızlar sanki neşelenirlerdi, altınsı sarı renktekiler ise bizim güneşimize benzerlerdi. Buradaki parlak kırmızı alevlerle yanan güneş ise, dünyadaki bir gözlemcinin ancak M5 spektrum sınıfı* yıldızlarda görmeye alışkın olduğu derin bir kan rengindeydi. Gezegen kendi güneşine, dünyamızın bizim güneşimize olduğundan çok daha yakın bulunuyordu. Gemi, Zirda'ya yaklaşırken onun güneşi de dev, kütle halinde sıcak dalgalar saçan kızıl bir disk haline gelmişti.

Tantra, Zirda'ya yaklaşmadan iki ay öncesinden itibaren gezegenin dış istasyonuyla ilişki kurma çabalarına başlamıştı. Burada, atmosferi olmayan, Zirda'ya, ayın dünyaya olduğundan daha yakın, küçük ve doğal bir uyduda sadece bir istasyon vardı.

Tantra, gezegene otuz milyon kilometre kalıp olağanüstü hızını saniyede üç yüz bin kilometreye düşürdükten sonra da çağrılara devam ediyordu. Nöbette Niza bulunuyordu ama bütün mürettebat uyanık bir halde kumanda bölümündeki ekranların önünde oturmuş, cevap bekliyordu.

Niza, radyo sinyallerinin frekansını yükselterek ve ileriye yay şeklinde dalgalar göndererek çağrı yapmaya devam ediyordu.

Sonunda zayıf, parlak bir nokta halinde uyduyu gördüler. Yıldız gemisi, gezegene spiraller çizerek ağır ağır yaklaştı ve hızını uydunun hızıyla eşitlerken gezegenin etrafında bir

---

* Yıldızların spektrum sınıfları, sırasıyla O, B, A, F, G, K ve M sınıflarıdır ve bunlar, yüzey sıcaklıkları 100000 dereceyi bulan çok sıcak mavi yıldızlarla 3000 dereceyi bulan kırmızı yıldızlar arasında bir klafikasyona işaret eder. Her sınıf, on dereceyle ifade edilir; örneğin A7. N, P, R ve S gibi özel sınıf yıldızlar, spektrumlarındaki yüksek karbon, siyanojen, titan, zirkonyum oranlarına göre belirlenir. –*çn*

yörünge çizmeye başladı. *Tantra* ve uydu, görünmeyen bir sicimle birbirlerine bağlanmış gibiydiler; yıldız gemisi yörüngesinde hızla dönen küçük gezegenin üzerinde asılıydı âdeta. Geminin elektronik stereo teleskopları uydunun yüzeyini tarıyorlardı. Ansızın *Tantra* mürettebatının önünde unutulmaz bir manzara belirdi.

Devasa, düz cam yapı, kan kırmızı güneş ışınlarıyla yanıyordu. Çatının hemen altında büyük bir toplantı salonuna benzer bir yer vardı. Orada, dünyalılara benzemeyen ama hiç kuşkusuz insan olan kalabalık bir grup varlık donup kalmış gibiydi. Seferin astronomu, uzayda henüz acemi olan, deneyimli çalışanın hemen öncesinde nöbette bulunan Pur Hiss heyecan içinde termometrenin fokusunu yapmaya uğraşıyordu. Camın altında belli belirsiz görülen insanlar tamamen hareketsiz durumdaydılar. Pur Hiss, görüntüyü büyüttü. Bulanık görüntülerin arasında kontrol panelleriyle çevrili bir kürsü belirdi; kürsünün üzerinde uzun bir masa vardı, masanın üzerinde bir adam, bacak bacak üzerine atmış, korkmuş gözlerinde delice, uzaklara yönelmiş bir bakışla, seyircilerinin karşısında oturuyordu.

"Hepsi ölmüş, donmuşlar!" diye haykırdı Erg Noor.

Yıldız gemisi, Zirda'nın uydusu üzerinde asılı kalmaya devam ederken on dört çift göz, gözlerini ayırmadan bu cam mezarı izliyordu – gerçekten de bir mezardı bu. Kaç yıldır buradaydı bunca ölü? Gezegen yetmiş yıl önce susmuştu, sinyallerin dünyaya ulaşması için geçen altı yılı da eklersek, bir yüzyılın üç çeyreği...

Bütün gözler şefe döndü. Yüzü solan Erg Noor gezegenin saman sarısı atmosferine bakıyordu. Dağların zorlukla seçilen çizgileri, denizin yansımaları belli belirsiz görünüyordu ama bunların hiçbiri, bulmak için geldikleri cevabı vermiyordu.

"İstasyon yetmiş beş yıl önce ölmüş ve bir daha faaliyete geçmemiş! Bu da gezegende bir felaket yaşandığını gösteriyor. Gezegen yüzeyine yaklaşmamız, atmosferi aşmamız, belki de yere inmemiz gerekecek. Hepimiz burada toplandık - Sovyetin görüşünü soruyorum..."

Tek itiraz eden astronom Pur Hiss oldu. Niza, onun büyük, gagayı andıran burnuna ve sarkık, çirkin kulaklarına öfkeyle baktı.

"Eğer gezegende bir felaket olduysa, anamezon bulma şansımız da yok demektir. Gezegenin çevresinde alçak mesafede dönmek ve hatta iniş yapmak, gezegen yakıtımızı azaltacaktır. Ayrıca, ne olduğunu da bilmiyoruz. Belki bizi de öldürebilecek güçlü bir radyasyon vardır."

Seferin diğer üyeleri ise kumandanı desteklediler.

"Gezegenlerde görülen radyasyonun, kozmik kalkanlı gemilere hiçbir zararı olmaz. Ne olduğunu aydınlatmaya gelince - zaten buraya bu nedenle gönderilmedik mi? Dünya, Büyük Yüzük'e ne cevap verecek? Bir olguyu tespit etmek yeterli değil, onu açıklamak da gerekli. İlkokul çocukları için bile basit bu akıl yürütmeler için bağışlayın beni!" dedi Erg Noor; sesindeki metalik titreşimlerde bir alay çınıltısı da vardı. "Temel görevimizden sapmamız mümkün değil herhalde..."

"Atmosferin üst tabakalarının sıcaklığı normal!" diye mutlulukla şakıdı Niza.

Erg Noor gülümsedi ve spiral bir rotayla gezegenin yüzeyine yaklaşan yıldız gemisini her turda daha yavaşlayacak şekilde dikkatle indirmeye başladı. Zirda, dünyadan az daha küçüktü ve alçak uçuşta çok fazla hız gerekmiyordu. Astronomlar ve jeologlar gezegenin haritasını, *Tantra*'nın optik aletlerinde kayıtlı verilerle senkronize ettiler. Anakıtaların çizgilerinde hiçbir değişiklik olmamıştı, deniz de kırmızı gü-

neşin altında sakince parlıyordu. Daha önceki yer fotoğraflarında görülen hatları, dağ ve ovaları değişmemişti – sadece susuyordu gezegen.

***

Mürettebat otuz beş saat boyunca gözlem yerlerinden ayrılmadı.

Atmosferin bileşenleri, kızıl güneşin radyasyonu – her şey, Zirda'da daha önce toplanan verilerle uyumluydu. Erg Noor, Zirda el kitabını açtı ve stratosfer verilerinin olduğu sütunu buldu. İyonizasyon normalden yüksek çıktı. Noor'un kafasında belli belirsiz, endişe verici bir tahmin gezinmeye başlamıştı.

İniş spirallerinin altıncı turunda büyük şehirlerin çizgileri belirginleşmeye başladı. Yıldız gemisinin alıcılarında gene tek bir sinyal bile yoktu.

Niza Krit, yemek için nöbeti başkasına vermişti ve galiba kestirmişti de. Ama topu topu birkaç dakika uyumuş gibi geliyordu. Yıldız gemisi, Zirda'nın gece tarafında, sıradan bir helikopterden daha hızlı ilerlemiyordu. Aşağıda şehirler, fabrikalar, limanlar olmalıydı. Ama güçlü optik teleskopların zemini taramasına rağmen zifiri karanlıkta tek bir ışık bile göz kırpmadı. Atmosferi yaran yıldız gemisinin sarsıcı gürültüsü de onlarca kilometreden duyuluyor olmalıydı.

Bir saat geçti. Tek bir ışığa bile rastlamadılar. Bitkin düşürücü bekleme, dayanılmaz olmaya başlamıştı. Noor uyarı sirenlerini açtı. Aşağıdaki kara dipsizliğin üzerinde korkunç bir uğultu yankılandı; gemideki dünyalılar, dalga dalga yayılan sesin, Zirda'nın gizemli bir şekilde susan sakinleri tarafından işitileceğini umuyorlardı.

Ateşimsi bir ışık dalgası, meşum karanlığı yırttı. *Tantra*, gezegenin aydınlık tarafına çıktı. Aşağıyı kadifemsi bir karanlık örtmeye devam ediyordu. Hızla büyütülen görüntü-

ler, yeryüzündeki kadifemsi, siyah haşhaşa benzer sık bir çiçek halısı olduğunu gösteriyordu. Siyah haşhaş öbekleri binlerce kilometre boyunca uzanıyordu; bunlar her şeyin, ormanların, çalılıkların, sazlıkların, otların yerini almışlardı. Bu siyah halının içinde, dev bir iskeletin kaburgaları gibi, şehirlerin caddeleri görünüyordu, demir yapılar ise paslanmış, kızıl yaraları andırıyorlardı. Hiçbir yerde ne bir canlı ne bir ağaç yoktu – sadece bu siyah haşhaş çiçekleri!

Tantra, bomba şeklinde bir gözlem istasyonu attı ve tekrar gece tarafına geçti. İstasyon-robot altı saat sonra atmosfer bileşenleri, sıcaklık, basınç gibi toprağın yüzeyindeki şartlarla ilgili bütün raporları geçti. Gezegen için hepsi de normaldi, radyoaktivitedeki artış dışında.

"Korkunç bir trajedi!" diye boğulurcasına mırıldandı seferin biyoloğu Eon Tal, istasyonun son verilerini not ederken. "Kendilerini ve bütün gezegeni öldürmüşler!"

"Öyle mi dersiniz?" diye sordu Niza, dökülmek üzere olan gözyaşlarını gizleyerek. "Ne korkunç! Ama iyonizasyon da hiç şiddetli değil."

"Üzerinden epey zaman geçmiş," diye kuru bir sesle cevap verdi biyolog. Gaga burunlu, erkeksi Çerkes yüzü, gençliğine rağmen ürkütücü bir ifade almıştı. "Böyle bir radyoaktif çözülme, fark edilmeden biriktiği için tehlikelidir zaten. Toplam radyasyon seviyesi ancak korlarla ölçülebilir seviyelerde nicel olarak büyüyebilir. Bildiğiniz gibi, radyasyon biyodozlarına* böyle diyoruz. Sonra da bir nitelik sıçraması olur! Kalıtım parçalanır, soyun yeniden üretimi durur, bir de radyasyon epidemileri ortaya çıkar. İlk defa görülen bir şey de değil – bu tür felaketler Yüzük'te bilinir..."

"Örneğin, 'Leylak Güneşi Gezegeni' dediğimiz gezegen," dediği duyuldu arkalarındaki Erg Noor'un.

---

* Canlı organizma için zararlı radyasyon dozları. *–çn*

"O gezegenin korkunç güneşinin gezegen sakinlerine çok yüksek bir enerji oluşturması trajiktir," dedi asık suratlı Pur Hiss de. "Işık yoğunluğu bizim yetmiş sekiz güneşimize eşittir, spektral olarak da A sınıfındadır."

"Nerede bu gezegen?" diye sordu biyolog Eon Tal. "Sovyet'in kolonize etmeye hazırlandığı mı?"

"Ta kendisi. Kayıp olan *Algrab*'a bu isim, gezegenin anısına verilmişti."

"Algrab yıldızı, Karga Takımyıldızı!" diye atıldı biyolog. "Ama orası çok uzak!"

"Kırk altı parsek. Ne var ki sürekli daha uzaklara gidecek yıldız gemileri inşa ediyoruz..."

Biyolog başını salladı ve homurdanarak bir yıldız gemisine ölmüş bir gezegenin adını vermenin hiç de doğru bir şey olmadığını söyledi.

"Ama yıldız ölmedi, gezegen de hâlâ sağlam. Bir yüzyıl geçmeden oraya ekim yapıp yerleşiriz," diye cevap verdi Erg Noor kararlılıkla.

Zor bir manevra yapmaya karar vermişti - yıldız gemisinin yörünge rotasını enlemlerden boylamlara, tam olarak Zirda'nın dönme eksenine çevirecekti. Herkesin ölüp ölmediğini ortaya çıkarmadan nasıl ayrılabilirlerdi ki gezegenden? Belki de hayatta kalanlar enerji istasyonlarının tahrip olması ve aletlerinin zarar görmesi yüzünden bir yıldız gemisini yardıma çağıramıyorlardı?

Niza, Erg Noor'u kontrol masasının arkasında, sorumluluk gerektiren bir manevra anında ilk defa görüyordu. Anlaşılmaz, sert yüzüyle, keskin ve her zaman kusursuz hareketleriyle efsanelerden fırlamış bir kahraman gibiydi.

Tantra, Zirda'ın çevresindeki umutsuz yolculuğunu, bu kez bir kutuptan diğerine olacak şekilde, bir kez daha tamamladı. Bir yerlerde, özellikle enlemlerin arasında çıplak

toprağın oluşturduğu geniş alanlar görünmüştü. Orada, havada sarı bir sis asılıydı; sisin içinden, rüzgârın kaldırdığı kızıl kumlardan devasa bulutlar da beliriyordu.

Sonra tekrar, siyah haşhaşlardan kadifemsi bir cenaze örtüsü uzanıyordu - radyoaktiviteye direnç gösteren veya onun etkisi altında mutasyon kazanmış biricik bitki.

Her şey aydınlanmıştı. Büyük Yüzük'ün önerisiyle başka dünyalardan gelen ziyaretçiler için temin edilen (Zirda'nın henüz yıldız gemisi yoktu, sadece gezegen gemileri bulunuyordu) anamezon yakıtını bu ölü yıkıntılarda bir yerlerde aramak sadece umutsuz değil, tehlikeli de bir çabaydı. *Tantra* ağır ağır gezegenden geriye doğru spiral şeklinde bir uçuş rotasına geçti. Yıldız gemisi, gezegenler arası uçuşlarda, kalkışlarda ve inişlerde kullanılan iyon tetikleyicisi ya da gezegen motorlarıyla saniyede on yedi kilometre artan bir hıza eriştikten sonra ölü gezegenden uzaklaştı. *Tantra* rotayı, yerleşim olmayan, sadece sayı olarak bilinen, daha önce gözlem fenerlerinin fırlatıldığı ve *Algrab*'ın beklemesi gereken sisteme çevirdi. Anamezon motorları çalıştırıldı. Gemi bu güçle, elli iki saat içinde saatte dokuz yüz milyon kilometrelik normal hızına erişecekti. Buluşma yerine on beş ay vardı; ancak bu, geminin bağıl zamanına göre on bir ay yapıyordu. Mürettebat, nöbetçiler dışında uykuya dalabilirdi. Ancak bir ay daha tartışmalar, hesaplamalar ve Sovyet'e sunulacak raporun hazırlığıyla geçti. Zirda ile ilgili el kitaplarından, kısmen parçalanan atomik yakıtlarla ilgili riskli deneyler yapıldığını öğrendiler. Ölü gezegendeki seçkin biliminsanlarının, bu deneylerin yaşama olumsuz etkilerinin işaretlerinin ortaya çıktığına dair uyarılarını ve sona erdirilmesi için ısrarlarını buldular. Yüz on sekiz yıl önce Büyük Yüzük tarafından, zeki olanlar için yeterli, kısa bir uyarı gönderilmiş ama belli ki bu, Zirda hükümeti tarafından dikkate alınmamıştı.

Zirda'nın, çok sayıda tehlikesiz deneyden ve diğer akıllı enerji kaynakları yerine tehlikeli nükleer enerji türlerinin düşüncesizce uygulamaya alınmasından sonra tehlikeli radyasyon birikmesi yüzünden öldüğüne hiçbir kuşku yoktu.

Bilmece çoktan çözülmüştü ve yıldız gemisinin mürettebatı üç aylık çalışma ve üç aylık uyku için iki defa nöbet değişimi yapmıştı.

Ve şimdi *Tantra*, gri gezegenin etrafında daireler çiziyor, *Algrab*'la buluşma umudu her geçen saat azalıyordu. Meşum bir şeyler yaklaşıyordu...

***

Erg Noor eşikte durmuş, düşüncelere dalmış olan Niza'ya bakıyordu. Sık saçlı ve eğik başı, yumuşacık, altınsı bir çiçeği andırıyordu. Hayat dolu, bir oğlan çocuğuna benzeyen yüzü, genellikle gülmemek için kendini zor tuttuğundan kısılmış, şimdiyse bilinmeyeni endişe ve cesaretle anlamaya çalışarak iyice açtığı hafif şehla gözleri! Kız, Erg'e hissettiği içten aşkıyla onun için nasıl büyük, manevi bir destek olduğunun farkında değildi. Erg Noor, duygularını ve iradesini çelikleştiren o uzun tecrübe yıllarına rağmen, bir kumandan olmaktan, her dakika insanların, geminin ve seferin başarısının sorumluluğunu üstlenmeye hazır bulunmaktan yorgun düşüyordu gene de. Dünyada çok uzun zamandan beri bireysel sorumluluk kalmamıştı – kararları her zaman bir işi gerçekleştirmekle yükümlü olan insanlar grup halinde alıyorlardı. Ve özel bir durum ortaya çıkarsa da derhal öğütler, hatta karmaşık öneriler de alabilirdiniz. Buradaysa öğüt alınacak bir yer yoktu, yıldız gemilerinin kumandanları özel haklara sahiptiler. Böyle bir sorumluluk iki-üç yıllığına olsa daha kolay olurdu ama yıldızlar arası bir sefer on yıl da değil, ortalama on beş yıl sürüyordu!

Kumanda odasına girdi.

Niza, Erg Noor'u karşılamak için ayağa fırladı.

"Gerekli bütün malzemeleri ve haritaları topladım," dedi Erg Noor. "Makineyi çalıştıralım!"

Sefer şefi, koltuğa eğildi ve ince metal yaprakları koordinatları, manyetik, elektrik ve yerçekimi alanlarını, kozmik partiküllerin akış güçlerini, meteor yağmurlarının hız ve sıklığını sıralayarak ağır ağır açmaya başladı. Gerginlikten yüzü solmuş olan Niza, bilgisayarın tuşlarına basıyor, kollarını çeviriyordu. Erg Noor onun verdiği cevapları dinledi, kaşlarını çattı ve düşünmeye başladı.

"Yolumuzun üzerinde güçlü bir çekim alanı var – Yengeç takımyıldızında, 6555-TR+11-PKU yıldızının yakınlarında, karanlık madde birikmiş bir alan," dedi Noor. "Yakıt israfından kaçınmak için o bölgeden Yılan takımyıldızına doğru sapmamız gerekiyor. Eski zamanlarda hızlandırıcı olarak yerçekimi kuvvetlerinden yararlanıp motorsuz uçarlardı..."

"Biz de bu yöntemi uygulayabilir miyiz?" diye sordu Niza.

"Hayır, bunun için bizim yıldız gemilerimiz fazla hızlı. 0.85 mutlak birim veya saniyede iki yüz elli bin kilometrelik bir hız, bir yerçekimi alanında ağırlığımızı on iki bin kat artırır ki bunun sonucunda bütün sefer toz bulutuna karışır. Biz uzayda sadece büyük madde yoğunlaşmalarından uzakta uçabiliriz. Bir yıldız gemisi yerçekimi alanına girer girmez hızımızı, bu alanın şiddetinden daha fazla düşürmemiz gerekir."

"Demek ki burada bir çelişki var." Niza, bir çocuk gibi elini başına attı. "Yerçekimi ne kadar güçlü olursa bizim de o kadar yavaş uçmamız gerekiyor!"

"Bu, yıldız gemisinin bir ışık dalgası haline geldiği ve sadece düz bir çizgi halinde veya eşit gerilimler eğrisi dediğimiz şekilde hareket edebildiği yüksek yıldızaltı hızları* için geçerli."

* Işık hızına (yaklaşık 300.000 km/s) yaklaşan hızlar. –*çn*

"Eğer doğru anladıysam, bizim, yani *Tantra*'nın ışık dalgasını doğruca güneş sistemine yönlendirmeniz gerekiyor."

"Tam burada, yıldızlar arası uçuşların en büyük güçlüğü ortaya çıkar. Doğruca şu veya bu yıldıza kilitlenmek, hesaplardaki bütün öngörülebilir düzeltmeleri yapsak bile, pratikte mümkün değildir. Yol boyunca ortaya çıkan hataları devamlı hesaplamak, geminin rotasını değiştirmek gerek; bu yüzden de geminin kontrolünü tamamen otomatize etmek mümkün değil. Şu anda tehlikeli bir durumun içindeyiz. Hızlandıktan sonra durmamız veya uçuşu büyük ölçüde yavaşlatmamız bizim için ölüm anlamına gelir çünkü hızı tekrar kazanamayız. Tehlike tam olarak şu: 344+2U bölgesi tam olarak incelenmedi. Bu bölgede yıldız yok, sadece yerçekimi alanını biliyoruz – onun sınırı da bu alan. Son kararı almadan astronomları bekleyeceğiz – beşinci halkadan sonra herkesi uyandırırız ama şimdilik..." Sefer şefi şakaklarını sıvazlayıp esnedi.

"Sporominin etkisi geçiyor," dedi Niza. "Dinlenmeye gitsenize!"

"Peki, burada, koltukta kestireceğim. Ani bir şey olursa seslenmeniz yeter!"

Erg Noor'un sesindeki bir şey Niza'nın yüreğini şefkatle doldurdu. Öyle çok isterdi ki bu başı göğsüne yaslamayı, zamanından önce kıralmış kara saçlarını okşamayı...

***

Niza kalktı, bilgi yapraklarını özenle masaya koydu ve ışığı kapadı. Sadece aletler ve göstergelerde dolu paneli aydınlatan zayıf, yeşil ışığı açık bıraktı. Yıldız gemisi, uzayın mutlak boşluğunda, yay şeklindeki rotasında tam bir sessizlik içinde ilerliyordu. Kızıl saçlı astronavigatör, devasa geminin "beynindeki" yerinde oturuyordu sessizce. Cihazlar, önceden tespit etmiş bir melodiyi her zamanki gibi sessizce çalıyorlardı –

küçük bir düzensizlik, yanlış bir nota olarak karşılık bulurdu. Ama sessiz melodi notalarından şaşmadan çalıyordu. Arada sırada gong sesine benzer hafif vuruşlar tekrar ediyordu – bu, *Tantra*'yı eğik rotasında tutmak için çalışan yardımcı gezegen motoruydu. Güçlü anamezon motorları ise susuyordu. Uzun gecenin huzuru, geminin ve sakinlerinin üzerinde asılı ciddi bir tehlike yokmuşçasına hükmediyordu uykudaki yıldız gemisine. Her an alıcının hoparlöründen çoktandır bekledikleri çağrılar gelebilir ve iki gemi, inanılmaz süratle uçuşlarında fren yapmaya ve paralel rotalarda birbirlerine yaklaşmaya başlayabilir ve nihayet hızlarını sanki yan yana gidiyorlarmış gibi eşitleyebilirlerdi. O zaman geniş, tüp şeklinde bir galeri iki gemiyi birbirine bağlar ve *Tantra* tekrar tam gücüne kavuşurdu.

Niza, ruhunun derinlerinde dingindi: Kumandanına inanıyordu. Beş yıllık yolculuğu ne uzun gelmişti, ne de yorucu. Özellikle de âşık olduktan sonra... Ama daha önce de, insanı kapıp alan ilginç gözlemler, elektronik kitaplar, müzik ve filmler de bilgisini aralıksız artırmak ve sonsuz karanlığın içinde bir kum tanesi gibi kalan muhteşem dünyasını kaybettiğini pek şiddetli hissetmemek için olanak sunuyorlardı. Yol arkadaşları engin bilgilere sahip kimselerdi ama sinirler, izlenimlerle ya da uzun ve gergin çalışmalarla bitkin düştüğünde... hipnotik salınımlar yoluyla düzenlenen bu sürekli uykuda zamanın büyük bölümü bir hiçlik içinde, göz açıp kapayıncaya kadar geçiyordu. Ve Niza, insanların yanında mutluydu. Onu tek tedirgin eden şey, başkaları için ama özellikle de Erg Noor için bunun daha zor olduğu düşüncesiydi. Elinden gelebilseydi... Hayır, genç, henüz daha eğitimsiz bir astronavigatör, bu tür insanların yanında ne yapabilirdi ki! Ama belki nezaketi, içindeki sürekli iyilik, bu zorlu işi kolaylaştırmak uğruna her şeyini vermek için duyduğu sıcak arzu yardım edebilirdi ona.

Sefer şefi uyandı ve uyku mahmuru başını kaldırdı. Tekdüze müzik, arada gezegen motorunun tek tük vuruşlarıyla, değişmeden çalmaya devam ediyordu. Niza Krit, cihazların yanındaydı, hafifçe eğilmişti, genç yüzünde yorgunluğun gölgeleri vardı. Erg Noor, yıldız gemisinin bağıl saatine baktı ve atletik bir hareketle derin koltuktan sıçradı.

"On dört saat uyumuşum! Siz de, Niza, uyandırmamışsınız beni! Bu..." Kızın yüzündeki mutlu gülümsemeyle karşılaşınca sözünü yarıda kesti. "Derhal dinlenmeye gidin!"

"Ben de sizin gibi burada uyusam olur mu?" diye rica etti kız. İzni alınca da hızla bir şeyler atıştırdı, elini yüzünü yıkadı ve koltuğa yerleşti.

Ferah bir duş alıp kendine gelen Erg Noor da cihazların yanındaki yerine geçti. Elektronik iletişim koruyucusunun göstergelerini kontrol ettikten sonra geniş adımlarla volta atmaya başladı. Işıl ışıl, çevresi koyu halkalarla sarılı kahverengi gözler de gizlice onu takip ediyordu.

"Neden uyumuyorsunuz?" diye sordu astronavigatör kıza, buyurgan bir tavırla.

Kız, kısacık kesilmiş kızıl buklelerini salladı - dünya dışı seferlere çıkan kadınların saçlarını uzatması yasaktı.

"Düşünüyordum da..." diye başladı kararsızca, "şu anda, tehlikenin kıyısındayken, uzayın ta en derinlerine ulaşan insanın kudreti ve büyüklüğü karşısında eğiliyorum. Siz alışkınsınızdır çok şeye ama ben ilk defa uzaydayım. Ne olağanüstü bir şey - yıldızların arasında, yeni dünyalara yapılan bir yolculuktayım!"

Erg Noor'un yüzünde zayıf bir tebessüm belirdi, alnını ovuşturdu.

"Sizi hayal kırıklığına uğratmam gerekecek - kudretimizin gerçek ölçeğini göstereceğim size. İşte." Bir projektörün yanında durdu, hemen arkasındaki duvarda galaksi parlak bir spiral halinde belirdi.

Erg Noor, neredeyse fark edilmeyen karanlığın çeperinde, seyrek tozlara benzeyen yıldızların oluşturduğu spiralin kan kırmızısı dalını gösterdi.

"Burası galaksinin çöl bölgesi, ışık ve hayattan yana fakir olan, güneş sistemimizin ve bizim de bulunduğumuz çeperi. Ama bu dal, gördüğünüz gibi, Kuğu takımyıldızından Karina'ya kadar uzanıyor; burası galaksinin merkezinden uzaklığına ek olarak şurada karanlık bir bulut da içeriyor, işte şurada... Bu dalın diğer ucuna gitmek için *Tantra*'ya yaklaşık kırk bin bağımsız yıl gerek. Bizim dalı komşu daldan ayıran boş uzayı aşmak için de dört bin yıla ihtiyacımız var. Görüyorsunuz ya, uzayın derinliklerine olan uçuşlarımız, henüz sadece elli ışık yılı çaplı daracık bir alanı kapsıyor! Kudretli Yüzük olmasaydı, dünyamız hakkında o kadar az şey bilirdik ki! İnsanın kısacık ömründe aşamayacağı uzaydan gönderilen raporlar, imgeler ve düşünceler, er ya da geç ulaşacak bize ve daha uzaktaki bütün dünyaları da öğreneceğiz o zaman. Bilgi havuzumuz her gün daha çok doluyor ve bu çalışma aralıksız devam ediyor!"

Niza sessizce dinliyordu.

"İlk yıldızlararası uçuşlar..." diye düşünceli bir tavırla devam etti Erg Noor. "Gemiler küçüktü, ne hızları ne de korunma araçları vardı. Ve atalarımız, bugün bizim olduğumuzun yarısı kadar yaşıyorlardı. İşte gerçek, büyük insanlık o zamandı!"

Niza, başka fikirde olduğunda hep yaptığı gibi başını arkaya atmıştı.

"Sonra, uzayın üstesinden gelmek için başka yollar bulduklarında ve uzayda bizim gibi büyük tehlikelere artık göğüs germez olduklarında, bizim hakkımızda diyecekler ki: işte kâinatı böylesine ilkel araçlarla fetheden kahramanlar!"

Sefer sorumlusu neşeyle gülümsedi ve elini kıza uzattı.

"Ve sizin hakkınızda da, Niza!"

Beriki kızardı.

"Burada, sizinle birlikte olduğum için gurur duyuyorum! Ve tekrar tekrar uzayda olmak için de her şeyimi veririm."

"Evet, biliyorum," dedi Erg Noor düşünceli bir tavırla. "Ama herkes öyle düşünmüyor..."

Kız, kadınsı sezgileriyle şefin düşüncelerini anlamıştı. Erg Noor'un kamarasında muhteşem kızıl-altınsı tonlarda iki stereoportre vardı. Her ikisinde de bir kadın, eski dünya tarihçisi, güzeller güzeli Veda Kong, yeryüzünden görülen gökyüzü gibi mavi, berrak gözlerle havada hafifçe titreyen uzun kaşlarının altından bakıyordu. Teni güneş yanığıydı, gülümsemesi göz alıyordu, ellerini kül rengi saçlarına kaldırmıştı. Ve hatırlanmayacak kadar eski zamanlardan bakır bir gemi topuna bakarak kahkahalarla gülüyordu.

Erg Noor, her zamanki keskin davranışlarından uzak, astronavigatörün karşısına ağır ağır oturdu.

"Bir bilseydiniz, Niza, kader nasıl acımasızca çiğnedi hayallerimi orada, Zirda'da!" dedi ansızın zor duyulur bir sesle ve parmaklarını anamezon motorunun koluna dikkatle yerleştirdi, sanki yıldız gemisini en yüksek hızına çıkarmaya niyetliymiş gibi. "Eğer Zirda ölmemiş olsaydı, yakıtımızı alabilseydik," diye devam etti kızın dilsiz sorusuna cevap olarak, "bu seferi daha uzaklara götürecektim. Sovyet'le böyle ayarlamıştım. Zirda dünyaya, ne gerekiyorsa bildirecekti, *Tantra* da devam etmek isteyenlerle ayrılacaktı... Kalanları da, buradaki nöbetini bitirdikten sonra Zirda'ya çağrılacak olan *Algrab* alacaktı."

"Ama kim kalacaktı Zirda'da?" diye kızgın bir tavırla bağırdı kız. "Pur Hiss mi? Zaten büyük bir biliminsanı, daha fazla bilgi edinmek ilgisini çekerdi herhalde?"

"Ya siz, Niza?"

"Ben mi? Elbette!"

"Peki... nereye?" diye ansızın sertçe sordu Erg Noor, gözlerini kızın üzerine dikerek.

"Nereye olursa, hatta..." Galaksinin yıldızlardan spiralinin iki kolu arasındaki karanlık dipsizliği gösterdi, aynı dik gözlerle bakmaya koyuldu Noor'a ve dudakları hafifçe aralandı.

"Oh, hayır, o kadar uzağa değil! Biliyor musunuz, Niza, tatlı astronavigatörümüz, yaklaşık seksen beş yıl önce otuz dördüncü yıldız seferi yapıldı; seferin kod adı 'Sahne merdiveni' idi. Birbirleri için yakıttaşıyan üç yıldız gemisi, Lyra da denen Çalgı takımyıldızı yönüne doğru dünyadan uzaklaştılar. Araştırma mürettebatı taşımayan ikisi, anamezonlarını diğerine verdiler ve geri döndüler. Dağcılar da en yüksek zirvelere böyle tırmanırlardı. Nihayet üçüncüsü, adı *Parus* idi..."

"Asla geri dönmeyen gemi!" diye heyecanla fısıldadı Niza.

"Evet. *Parus* geri dönmedi. Ama hedefine ulaştı ve bir mesaj gönderdikten sonra geri dönüş yolunda yok oldu. Hedefi, mavi Vega ya da Alfa Lyra yıldızının büyük gezegen sistemiydi. Kuzeyin gökyüzündeki bu parlak, mavi yıldıza sayısız kuşaklardaki insanlar hayranlıkla bakmışlardı! Vega sekiz parsek ya da bağımsız zaman ölçüsüyle otuz bir yıl uzaktaydı ve insanlar hiçbir zaman güneşimizden böylesine uzaklaşmış değillerdi. Ve her şeye rağmen Parus hedefine ulaştı... Neden yok olduğunu bilmiyoruz - bir meteorit veya ciddi bir arıza olmalı. Belki de hâlâ uzayda, bizim ölü sandığımız ama hayatta bulunan kahramanları taşımaya devam ediyordur..."

"Ne korkunç!"

"Bu, ışıkaltı hızında gidemeyen bütün yıldız gemilerinin kaderidir. Onlarla yurtları olan gezegen arasında binlerce yıllık mesafe belirir bir anda."

"Peki Parus ne mesajı göndermişti?" diye aceleyle sordu kız.

"Çok kısa bir mesajdı. Birkaç kez koptu, sonra da tamamen sustu. Hâlâ kelimesi kelimesine hatırlıyorum onu: 'Ben, Parus, ben, Parus, Vega'dan ayrılalı yirmi altı yıl oldu... Yeter... Bekleyeceğim... Vega'nın dört gezegeni... daha güzel hiçbir şey olamaz... Ne büyük bir mutluluk!..."

"Ama yardım çağırıyorlardı, bir yerde beklemek istiyorlardı!"

"Elbette yardım istiyorlardı, yoksa yıldız gemisi mesaj göndermek için gereken böyle büyük bir enerjiyi ziyan etmezdi. Ama yapacak bir şey yoktu – Parus'tan başka hiçbir mesaj alınamadı."

"Dönüş yolunda yirmi altı bağımsız yıl. Güneşe yaklaşık beş yıl kalmış... Demek ki gemi bizim bölgemizde, hatta dünyaya daha yakın bir yerlerdeymiş."

"Bu pek mümkün değil... Normal hıza çıkıp da kuantum sınırına* yaklaşmış olsalar, belki. Ama bu da çok tehlikeli!"

Erg Noor, ışık hızına yaklaşılması durumunda maddenin durumunda meydana gelen yıkıcı parçalanmaların matematik temellerini kısaca açıkladı ama kızın kendisini pek de dikkatle dinlemediğini fark etti.

"Sizi anladım!" dedi kız, sefer şefi açıklamasını bitirir bitirmez. "Hemen anlamıştım zaten ama yıldız gemisinin kaybı, tuhaf düşünceler doğurdu kafamda... Her zaman korkunç bir olay bu, alışmak da mümkün değil!"

"Şimdi, mesajdaki esas olayı anlıyorsunuz," dedi Erg Noor, kasvetli bir yüzle. "Muhteşem bazı yeni dünyalar keşfetmişlerdi. Ve ben de uzun zamandır Parus'un yolunu tekrar etmeyi hayal ediyorum – yeni iyileştirmelerle şimdi bunu tek bir gemiyle yapmak mümkün. Gençliğimden beri Vega'nın hayallerini kurarım – muhteşem gezegenlerle çevrili, mavi bir güneş!"

* Işık hızına yakın, hacimsel hiçbir cismin var olamayacağı hız sınırı; bu durumda kütle sonsuza, zaman ise sıfıra yaklaşır. –*çn*

"Böyle dünyaları görmek..." dedi Niza, titreyen bir sesle.

"Ama geri dönmek için altmış dünya yılı veya kırk bağımsız yıl gerek... Bu da, insan ömrünün yarısı."

"Evet, büyük keşifler, büyük fedakârlıklar gerektirir. Ama benim için fedakârlık değil bu. Benim dünyadaki hayatım, yıldız yolculuklarında verilmiş kısa molalardan ibaret. Zaten bir yıldız yolculuğunda doğmuşum!"

"Nasıl olabilir bu?" dedi kız hayretle.

"Otuz beşinci yıldız seferine dört gemi katılmış. Annem, bunlardan birinde astronommuş. İkiz MN19026+7AL yıldızlarına giderken, yarı yolda doğmuşum, böylece yasa iki defa ihlal edilmiş. İki defa çünkü ayrıca okulda değil, yıldız gemisinde, ailemin yanında büyüdüm ve eğitim gördüm. Yapacak başka bir şey yoktu ki! Sefer sona erip dünyaya döndüğümüzde on sekiz yaşındaydım. Bu sırada bir yıldız gemisini idare etme sanatını öğrenmiş ve astronavigatör olmuştum bile."

"Ama gene de anlamıyorum..." diye başladı Niza.

"Annemi mi? Yaşlandığınızda anlayacaksınız! O zaman Anti-T serumunu uzun süre koruyamıyordu. Doktorlar bunu bilmiyorlardı... Her neyse – beni böyle bir komuta odasına getiriyorlardı, ben de yarı anlamsız gözlerle ekranlara bakıyor, onlarda kayan yıldızları takip ediyordum. Dünyaya yakın bir ikiz yıldızın bulunduğu Lupus takımyıldızına doğru uçuyorduk. Karanlık bulutlarla gizlenen iki cüce – mavi ve turuncu. İlk bilinçli izlenimim, hayatın olmadığı bir gezegendeki gökyüzüydü – geçici istasyonun cam kubbesinden gözlemiştim onu. İkiz yıldızlara bağlı gezegenlerde, yörüngelerinin düzensizliği yüzünden genellikle hayat olmaz. Mürettebat gezegene indi ve yedi ay boyunca maden incelemeleri yaptılar. Orada, hatırladığım kadarıyla, son derece zengin platin, osmiyum ve iridyum kaynakları ortaya çıkmıştı. Ağır,

küp şeklinde iridyum cevherleri oyuncaklarım olmuştu, inanılmazdı! Ve o gökyüzü, ilk gökyüzüm benim, göz kırpmayan yıldızların pırıl pırıl ışıltılarıyla ve biri parlak turuncu, diğeri de koyu lacivert benzersiz güzellikte iki yıldızla dolu gökyüzü... Bazen bu ikisinin ışınlarının birbirlerine karıştığını hatırlıyorum, o zaman gezegenimize öyle güçlü ve hayat dolu yeşil bir ışık akardı ki bağırır ve heyecanla şarkılar söylerdim!" Erg Noor, konuşmasını tamamladı: "Bu kadar anılara dalmak yeter, sizin dinlenme zamanınız da çoktan geldi."

"Devam edin, bundan daha ilginç bir şey duymamıştım," diye atıldı Niza ama sefer şefi kararını vermişti bir defa.

Titreşimli hipnotizatörü getirdi; kız, belki buyurgan gözler, belki de uyutucu alet yüzünden öyle derin bir uykuya daldı ki, ancak altıncı halkaya dönüşün arifesinde kendine geldi. Şefin soğuk yüzüne baktığında da *Algrab*'ın ortaya çıkmadığını anladı hemen.

"Tam zamanında uyandınız!" dedi Erg Noor, Niza elektrik ve dalga banyosundan sonra kendine çekidüzen vermiş olarak döndüğünde. "Müziği ve uyandırma ışığını açın. Herkes için!"

Niza çabucak, yıldız gemisinde sefer üyelerinin uyudukları bütün kamaraların düğmelerine sırayla bastı, odalara ışık demetleri ve özel, gitgide yükselen, alçak akorlardan bir müzik sesi doldu. Sistem, donmuş sinir sistemlerini yavaş yavaş, dikkatle uyandırmaya ve onları normal faaliyetine geri döndürmeye başladı. Seferin bütün katılımcıları beş saat sonra kendilerine gelmiş, yemekle ve sinir stimülatörleriyle güçlenmiş olarak yıldız gemisinin komuta odasında toplanmışlardı.

***

Yardımcı yıldız gemisinin kaybolduğu haberini herkes kendince kabul etti. Erg Noor'un da beklediği gibi, herkes sefere

devam edilmesinden yanaydı. Ne bir umutsuzluk kelimesi, ne ürkek bir bakış. Zirda'da pek de cesur davranmamış olan Pur Hiss, haberi gözlerini kırpmadan dinledi. Genç bir kadın olan, seferin doktoru Luma Lasvi'nin ise yüzünün rengi hafifçe attı ve kuruyan dudaklarını gizlice yaladı.

"Kaybettiğimiz yoldaşlarımızı analım!" dedi şef, projektörün ekranını açtı ve *Tantra*'nın uçuşundan önce çekilmiş görüntüleri belirdi *Algrab*'ın.

Herkes kalktı. Ekranda kimi ciddi, kimi gülümseyen insanların fotoğrafları belirdi - *Algrab*'ın yedi kişilik mürettebatı. Erg Noor hepsini isimleriyle andı; yolcular son vedalarını ettiler. Uzay uçuşlarının geleneği böyleydi. Birlikte yola çıkan uzay gemileri, daima, sefere katılan herkesin fotoğraflarını bulundururlardı. Kaybolan gemiler uzay boşluğunda uzun süre dolaşabilirlerdi, onların mürettebatları da daha uzun süre hayatta olabilirlerdi. Ama bunun bir anlamı yoktu aslında - gemi asla geri dönmeyecekti. Onları aramak, yardımda bulunmak mümkün değildi. Gemilerdeki makineler öyle bir mükemmeliyete erişmişti ki küçük hasarlar ya hiç meydana gelmez ya da kolaylıkla onarılabilirdi. Makinelerdeki ciddi kazalar ise uzayda asla tamir edilebilmiş değildi. Bazen gemiler, Parus gibi, son mesajlarını göndermeye zaman bulabilirlerdi. Ama bu mesajların büyük bölümü hedefine ulaşmazdı: Bunların yerini tam olarak saptamak son derece güçtü. Büyük Yüzük binlerce yıldır mesajlarının tam rotasını önceden tespit ediyor ve bunun dışında, bunları tek tek gezegenlere gönderebiliyordu. Yıldız gemileri genelde bilinmeyen, dolayısıyla mesajların yönü ancak tesadüfen tahmin edilebilen bölgelerde bulunurdu.

Uzay yolcuları, uzayda diğer şeylerin yanında nötr bölgelerin ya da bütün radyasyon ve mesajların suya atılan bir tuş gibi boğulup gittiği sıfır-alanlarının olduğuna kesin ola-

rak inanırlardı. Ne var ki, astrofizikçiler sıfır alanlarını halen mucizevi fantezilere meyilli uzay yolcularının eğlenceli bir uydurması sayıyorlardı.

Erg Noor, fazla zaman almayan üzücü bir tören ve anmadan sonra anamezon motorlarını çalıştırdı. İki gün sonra motorlar tekrar sustu ve yıldız gemisi vatanı olan gezegene, günde yirmi bir milyar kilometrelik bir hızla yaklaşmaya başladı. Güneşe yaklaşık altı bağımsız dünya yılı kalmıştı. Komuta odasında ve kütüphane-laboratuvarda yoğun bir çalışma başladı: Yeni rota saptanıyor ve haritaya dökülüyordu.

Anamezonu sadece rotanın düzeltilmesi için kullanarak altı yıl daha uçmak gerekiyordu. Başka bir deyişle, yıldız gemisi, hızını kaybetmeden uçmalıydı. Herkes, güneşle *Tantra* arasındaki araştırılmamış bölge olan 344+2U'dan endişe duyuyordu, bunun çevresini dolanma olanağı da yoktu: Bölgenin her iki tarafında güneşe doğru serbest meteorit bölgeleri bulunuyordu; ayrıca gemi dönerken hız kaybederdi.

İki ay sonra uçuş yolu tespit edilmişti. *Tantra*, uzun ve eğik bir rotaya girdi.

Muhteşem gemi son derece iyi durumdaydı, uçuş hızı da hesap edilen sınırlarda bulunuyordu. Şimdi yıldız gemisiyle vatanı arasında sadece zaman kalmıştı – yaklaşım dört bağıl yıl.

Kendi nöbetlerini tutmuş ve bitkin düşmüş olan Erg Noor ile Niza uzun bir uykuya yattılar. Onlarla birlikte iki astronom, jeolog, biyolog, doktor ve dört mühendis de geçici yokluğa daldılar.

Bundan sonraki nöbetler şöyleydi: ikinci seferine çıkmış olan deneyimli astronavigatör Pel Lin, astronom Ingrid Ditra ve gönüllü olarak ona katılmış olan elektronik mühendisi Key Ber. Ingrid, Pel Lin'in izniyle sık sık komuta odasının yanındaki kütüphaneye çekiliyordu. Eski dostu Key Ber ile birlikte "Bir Gezegenin Çöküşü" adlı, Zirda'nın trajedisinin esinledi-

ği anıtsal senfonisini yazıyordu. Cihazların müziğinden ve uzayın karanlık boşluğunun dinginliğinden yorgun düşmüş olan Pel Lin, Ingrid'i kontrol panellerinin başında bırakıyor, Centauri'nin en yakın yıldız sistemindeki sakinleri tarafından gizemli bir şekilde terk edilmiş bir gezegende bulunmuş gizemli yazıtları deşifre etmek için çekiliyordu. Bu işi zevkle yapıyordu. Bu imkânsız girişiminin başarısına inanıyordu.

İki nöbet daha değişti, yıldız gemisi dünyaya yaklaşık on bin milyar kilometre yaklaştı; anamezon motorlarının ise ancak birkaç saati kalmıştı.

Pel Lin'in grubunun nöbeti (*Tantra*, *Algrab*'la gerçekleşmeyen buluşmasından ayrıldığından beri bu dördüncü nöbetleriydi) sonuna yaklaşmıştı.

Astronom Ingrid Ditra hesapları bitirdi ve mavi çizgiler halinde bölünmüş yerçekimi ölçümlerinin üzerindeki kırmızı okların titreşimlerini melankolik bir ifadeyle takip eden Pel Lin'e döndü. Nöbetinin ikinci yarısında, en güçlü insanların bile kaçamadığı, alışıldık, ağır ağır gelişen psikolojik reaksiyon kendini hissettirmeye başlamıştı. Yıldız gemisi aylar ve yıllardır belirlenmiş rotasında otomatik pilot tarafından uçuruluyordu. Eğer ansızın yıldız gemisinin otomatik pilotunun üstesinden gelemeyeceği bir durum ortaya çıksaydı, bu, geminin sonu olurdu zira insanların müdahalesi de onu kurtaramazdı. İnsan beyni, ne kadar iyi eğitilmiş olursa olsun, durumun gerektirdiği süratle harekete geçemezdi.

"Bence epeydir incelenmemiş 344+2U bölgesinin derinlerindeyiz. Kumandan burada bizzat nöbette kalmak istiyordu," dedi Ingrid, astronavigatöre dönerek.

Pel Lin gün sayacına baktı.

"İki gün daha geçsin, sonra zaten nöbet değişeceğiz. Şu anda dikkat çekici bir şey görünmüyor. Nöbeti sonuna kadar tutalım mı?"

Ingrid başını salladı. Key Ber, geminin kıç tarafından gelip komuta odasında, denge mekanizmalarının yanındaki her zamanki koltuğuna oturdu. Pel Lin esnedi, kalktı.

"Ben birkaç saat uyuyacağım," dedi Ingrid'e dönerek.

Kız, söz dinler bir tavırla sandalyesinden kalkıp önündeki kumanda paneline yürüdü.

Tantra, mutlak boşlukta, sabit rotasında ilerliyordu. Voll Hod'un son derece hassas aletleri, çok uzaklarda bile, tek bir meteorit tespit etmiş değildi. Geminin rotası şimdi güneşten hafif bir sapma gösteriyordu - yaklaşık bir buçuk yıllık bir sapma. Ön gözlem ekranlarında şaşırtıcı bir boşluğun karanlığı vardı - sanki yıldız gemisi, karanlığın kalbine doğru yönelmişti. Sadece yan teleskoplardan ekranlara sayısız yıldızların iğnemsi ışıkları düşüyordu.

Astronom kızın sinirleri tuhaf bir endişeyle gerildi. Makinelerinin ve teleskoplarının başına döndü, verileri tekrar tekrar sınamaya ve bilinmeyen bölgeyi haritaya dökmeye koyuldu. Her şey sakindi ama Ingrid gözlerini geminin burnundaki ürkütücü karanlıktan alamıyordu. Key Ber, onun huzursuzluğunu fark etmişti; uzun bir süre cihazlara kulak verip göz attı.

"Hiçbir şey görünmüyor," dedi sonunda. "Ne oldu sana?"

"Ben de bilmiyorum, önümüzdeki şu tuhaf karanlık tedirgin ediyor. Gemimiz doğruca karanlık bir nebulanın içine giriyormuş gibi geliyor."

"Burada karanlık bir bulut olmalı zaten," diye onayladı Key Ber, "ama sadece onun kıyısını 'kaşıyoruz.' Hesap ettiğimiz gibi! Yer çekimi alanı düzgün ve zayıf bir şekilde büyüyor. Bu bölgeden geçen yolda bir yerçekimi alanına yaklaşmamız gerek. Bunun karanlık ya da aydınlık olmasının ne önemi var ki?"

"Doğru söylüyorsun," dedi Ingrid, daha sakin bir tavırla.

"Peki neden endişelisin? Verili rotada, öngörülenden bile hızlı ilerliyoruz. Eğer hiçbir şey değişmezse şu yetersiz yakıtımızla Triton'a kadar gidebiliriz."

Ingrid, Neptün'ün uydusu Triton'ı ve orada, güneş sisteminin dış çeperinde inşa edilmiş olan yıldız gemileri istasyonunu düşündüğünde içinin bir mutlulukla ısındığını hissetti. Triton'a ulaşmak, eve dönmek demekti...

"Birlikte şu senfoniyle ilgilenebileceğimizi düşünüyordum ama Lin dinlenmeye gitti. Altı-yedi saat kadar uyuyacak, ben de bu arada ikinci bölümün orkestra finalini düşüneyim – biliyorsun ya, bütün tehditlerin ortaya çıkışını bir türlü ifade edemediğimiz yer. İşte şu..." Key, birkaç notayı söyledi.

"Di-i, di-i, da-ra-ra," diye yankılandı sanki kumanda odasının duvarları.

Ingrid ürperdi ve etrafına bakındı ama neler olduğunu ancak bir an sonra anladı. Yerçekimi alanı büyümüştü ve cihazlar yapay yerçekimi aletinin melodisindeki değişimleri yansıtıyorlardı.

"Ne eğlenceli bir tesadüf!" diye güldü kız, hafif bir suçluluk duygusuyla.

"Yerçekiminde bir şiddetlenme, karanlık bir bulut olmalı. Şimdi tamamen sakin olabilirsin, Lin'i de bırak uyusun."

Key Ber bu sözleri söyledikten sonra kumanda odasından çıktı. Parlak bir ışıkla aydınlatılmış olan kütüphanede, küçük bir keman-piyanonun arkasına oturdu ve işe koyuldu. Kütüphanenin hava geçirmez kapısı açılıp Ingrid göründüğünde, herhalde birkaç saat geçmişti.

"Key, şekerim, Lin'i uyandırmalısın."

"Ne oldu?"

"Yerçekimi alanı hesaplara göre olması gerekenden daha fazla büyüyor."

"Önümüzde ne var?"

"Daha önce olan: karanlık!" dedi Ingrid ve çıktı.

Key Ber, astronavigatörü uyandırdı. Beriki sıçradı ve bir ok gibi kumanda odasına, cihazların başına koştu.

"Tehlikeli bir durum görünmüyor. Peki bu yerçekimi alanı nereden kaynaklanıyor? Karanlık bir bulut için fazla güçlü, üstelik etrafta yıldız da yok..." Lin bir süre düşündü, sefer şefinin kamarasındaki uyandırma düğmesine bastı, bir süre daha düşündü ve Niza Krit'in kamarasını da açtı.

"Eğer tehlikeli bir durum yoksa, nöbeti bizden alabilirler," diye açıkladı, endişelenmiş olan Ingrid'e.

"Peki ya olursa? Erg Noor normal duruma ancak beş saat sonra girebilir. Ne yapacağız?"

"Bekleyeceğiz," diye cevapladı astronavigatör, sakin bir tavırla. "Bütün yıldız sistemlerinden bu kadar uzakken beş saatte ne olabilir ki?"

Cihazlardan yükselen sesin tonu, uçuş şartlarındaki değişikliğe işaret ederek aralıksızca tizleşiyordu. Bekleyiş gerginleşiyordu. Uzun bir nöbet süresi kadar gergin iki saat geçti. Pel Lin görünüşte sakindi ama Ingrid'in heyecanı Key Ber'i de ele geçirmişti. Kumanda odasının duvarlarına göz gezdiriyordu sık sık ve uzun süreli uykudan ayılmanın ağır bir süreç olduğunu bilmesine rağmen, Erg Noor'un her zamanki gibi kararlı bir şekilde ortaya çıkmasını bekliyordu.

Uzun bir zil sesi herkesi ürpertti.

Ingrid, Key Ber'in eline sarıldı.

"*Tantra* tehlikede! Çekim alanı hesaplananın iki kat üzerinde!"

Astronavigatör bembeyaz olmuştu. Beklenmeyen başlarına gelmişti ve durum, acil bir karar almayı gerektiriyordu. Yıldız gemisinin kaderi ellerindeydi. Düzenli bir şekilde büyüyen çekim alanı, geminin, sadece üzerinde artan çekim

alanı yüzünden değil, belli ki rotalarının üzerinde yoğun bir madde kümesi bulunduğu için de derhal hızını azaltmasını gerektiriyordu. Ama hızı azalttıktan sonra tekrar artırmanın olanağı yoktu! Pel Lin dişlerini sıktı ve iyon gezegen motorlarının fren kolunu kaldırdı. Çan sesine benzeyen sesler, cihazların melodisine karıştı, çekim ve hızın ilişkileriyle ortaya çıkan gücü hesap eden cihazın endişeli sesini boğdu. Zil sesi kesildi, paneldeki oklar frenlemenin başarılı olduğunu gösterdi – hız, yerçekimindeki artışa uygun ölçeklere çekilmişti ve güvenli bir seviyedeydi. Ama Pel Lin fren kolunu çekmişti ki zil tekrar çalmaya başladı – tehlikeli bir çekim alanı, hızın daha da azaltılmasını gerektiriyordu. Yıldız gemisinin büyük bir çekim merkezine doğru gittiği ortaya çıkmıştı.

Astronavigatör, büyük bir çaba ve hesaplarda kesinlikle belirlenmiş olan rotayı değiştirmeye karar veremedi. Gezegen motorlarını kullanarak yıldız gemisini frenledi, ancak bu sırada rotada, görünmeyen madde kütlesinin yarattığı açık bir hata da oluşmaya başlamıştı.

"Çekim alanı çok güçlü," dedi Ingrid alçak sesle. "Belki de..."

"Geri dönmek için hızı daha da düşürmek gerek!" diye bağırdı astronavigatör. "Ama gemiyi daha sonra nasıl hızlandıracağız?" Bu sözlere ölümcül bir kararsızlığın tınısı hâkimdi.

"Dış vorteks bölgesini* geçtik zaten," diye karşılık verdi Ingrid, "çekim alanı hızla ve aralıksız büyüyor."

Gong sesleri sıklaştı – gezegen motorları, gemiyi idare eden bilgisayarlar hemen önlerinde devasa bir madde alanı hissetmişler ve otomatik olarak çalışmaya başlamışlardı. *Tantra* titremeye başladı. Yıldız gemisi hızını azaltmış olsa da kumanda odasında bulunanlar bilinçlerini kaybetmeye

* İki yıldız sisteminin temas bölgesi, burada bir kararsızlık ve dönme etkisi ortaya çıkar. –*çn*

başlamışlardı. Ingrid dizlerinin üzerine düştü. Pel Lin, koltuğunun üzerinde, kurşun gibi ağırlaşmış başını kaldırmaya çalışıyordu, Key Ber ise tarifsiz, hayvansı bir dehşet ve çocuksu bir çaresizlik hissediyordu.

Motorun darbeleri sıklaşmaya başladı ve süreklilik kazandı. Geminin elektronik beyni, bilinçlerini yarı yarıya kaybetmiş efendileri yerine bu kavgayı kendi başına veriyordu; güçlü bir bilgisayardı bu ama sınırları vardı zira karmaşık sonuçları öngöremiyor ve sıradışı durumlardan çıkış yolu düşünemiyordu.

Tantra'nın titremeleri zayıfladı. Gezegen motorlarının iyonik yüklemelerini gösteren kadranlar hızla aşağıya indi. Kendine gelen Pel Lin, çekimin son derece hızlı arttığını fark etti – gemiyi durdurmak ve sonra da rotayı sert bir şekilde değiştirmek için uç tedbirler almak gerekiyordu.

Pen Lin, anamezon motorlarının kolunu ileri itti. Kontrol masasındaki özel bir açıklıktan görülen, bor nitritlerinden yapılmış dört uzun silindir içlerinden aydınlandı. Parlak, yeşil bir alev, şimşek hızıyla belirdi içlerinde, akmaya başladı ve dört dar silindirin içinde spiraller çizerek yükseldi. Geminin burun bölgesinde güçlü bir manyetik alan motorların çevresini sararak onları ani bir parçalanmadan kurtardı.

Astronavigatör, kolu daha ileri itti. Vorteks şeklindeki yeşil duvarda düzgün bir ışık belirdi – bu, griye çalan K partikülleri akışıydı. Biraz daha itti ve gri ışın demeti, göz alıcı kızıl bir şimşekle kesildi – anamezonun aşırı derecede emisyona uğradığının işareti. Yıldız gemisinin bütün gövdesi, neredeyse işitilmeyen, dayanılmaz yüksek bir frekansla titreyerek karşılık verdi...

Uzun uykudan sonra gerekli miktarda besin alan Erg Noor, sinir sistemine ifade edilemez hoşlukta bir elektro masaj yapılırken yarı uykuda yatıyordu. Beynini ve bedenini

saran hiçlik, Erg Noor'u ağır ağır terk ediyordu. Uyandırma melodisi de daha yüksek bir perdeden, ritmi artarak çalıyordu...

Ansızın dışarıdan meşum bir şeyler geldi, doksan günlük uykudan uyandırılmanın mutluluğunu böldü. Erg Noor, sefer şefi olduğunu hatırladı ve normal bilinç durumuna geçmek için umutsuzca mücadele etmeye başladı. Sonunda yıldız gemisinin anamezon motorlarıyla son derece sert bir fren yaptığını kavradı – demek bir şeyler olmuştu. Kalkmaya çalıştı. Ama vücudu onu dinlemiyor, bacakları tutmuyordu; kamarasının döşemesine bir çuval gibi düştü. Ancak kapıya kadar sürünüp açmayı başardı. Koridorda emekleyerek kumanda odasına süründü.

Gözlerini ekranlara ve kadranlara dikmiş olan nöbetçiler korkuyla baktılar ve şefin yanına koştular. Ayağa kalkmaya gücü olmayan şef güçlükle konuştu:

"Ekranlar, öndekiler... Kızıl ötesine çevirin... motorları... durdurun!"

Borazanı andıran silindirler gövdedeki titreşimlerin sona ermesiyle aynı anda sustular. Ön sağ ekranda, sönük ve kırmızı-kahverengi bir ışıkla yanan devasa bir yıldız belirdi. Bir an herkes, karanlığın içinde burunlarının dibinde ortaya çıkmış olan bu devasa diskten gözlerini alamadan şaşkına döndü.

"Ah, nasıl bir aptallık yaptım!" diye acıyla inledi Pel Lin. "Karanlık bir bulutun yanında olduğumuza emindim, oysa..."

"Bir demir yıldızı!" diye bağırdı Ingrid Ditra korkuyla.

Sırtını koltuğa yaslayan Erg Noor ayağa kalktı. Her zaman solgun olan yüzünde mor bir gölge belirmişti ama gözleri her zamanki keskin alevle yanıyordu.

"Evet, bir demir yıldızı bu," dedi ağır ağır, "uzay yolcularının korkusu!"

Hiç kimse bu bölgede böyle bir yıldız olabileceğini tahmin etmemişti; bütün nöbetçilerin bakışları umutla Erg Noor'a döndü.

"Sadece bulut var diye düşünmüştüm," dedi Pel Lin alçak sesle, suçlu gibi.

"Böyle çekim kuvvetine sahip karanlık bir bulut, katı, görece iri parçalardan oluşmuş olmalıydı ama öyle olsaydı *Tantra* çoktan yok olurdu. Böyle bir yoğunlukta çarpışmaktan kaçınmak mümkün olmazdı," dedi şef sertçe ve sakince.

"Ama bu büyük çekim alanı değişikliği, vorteks - bunlar, bir bulutun varlığına işaret etmez mi?"

"Ya da, bir yıldız gezegeni bulunduğuna."

Şef, başını salladı ve uyandırma düğmelerine bizzat bastı.

"Hızla gözlem raporunu sunun! Eş gravitasyon eğrilerini hesaplayalım!"

Yıldız gemisi tekrar sarsıldı. Ekranda ansızın devasa büyüklükte bir şey parladı, belirdi ve kayboldu.

"İşte cevabı burada... Bir gezegenin yanından geçtik. Hızla iş başına, hadi!" Şef bakışlarını yakın sayaçlarına çevirdi. Koltuğun arkasını daha sıkı kavradı, bir şeyler söylemek istedi ama sustu.

2
Epsilon Tucanae

Masanın üzerinde turuncu ve mavi ışıkların eşlik ettiği ölgün bir cam sesi yükseldi. Şeffaf diyaframda rengârenk kıvılcımlar çakıyordu. Büyük Yüzük'ün dış istasyonlar müdürü Dar Veter, Spiral Yol'un ışığını takip ediyordu. Yolun devasa kemeri, ta yücelerde kıvrılıyor, deniz kıyısında mat, sarı bir kuşak yakamoz bırakıyordu. Dar Veter, ondan gözünü almaksızın elini uzattı ve kolu R'ye getirdi – tefekkür hali bitmemişti. Bugün, bu adamın hayatında büyük bir değişiklik meydana gelmişti. Sabah, güney yarıküresindeki yerleşim kuşağından, Uzay Sovyeti tarafından seçilmiş halefi Mven Mas gelmişti. Yüzük'e son mesajlarını geçeceklerdi birlikte, sonra da... İşte bu "sonra"ya hâlâ karar verilememişti. Altı yıl boyunca, güçlü bir bellek ve engin, ansiklopedik bir bilgi birikimiyle ayırt edilen seçkin yetilere sahip insanların seçildiği, dayanılmaz bir gerginlik gerektiren işi yapmıştı. Çalışmaya ve hayata yönelik kayıtsızlık saldırıları uğursuz bir inatla tekrar ederken -insanın en büyük zaaflarından biri– ünlü psikiyatr Evda Nal onu tetkik ediyordu. Eski ve denenmiş yöntemler -dinginleştirici dalgalara doygun mavi düşler odasında melankolik bir müzik– işe yaramamıştı. Kala kala, faaliyet alanını değiştirmek ve her gün ve her saat devam

edecek bir bedensel çalışmayı gerektiren fiziksel çabayla iyileşmek kalmıştı. Sevgili dostu, kadın tarihçi Veda Kong, dün, arkeolojik işlerde yanında çalışmasını önermişti. Arkeolojik kazı işlerinde makineler bütün işlerin üstesinden gelemiyorlardı – son aşama daima insan eliyle tamamlanıyordu. Gönüllüden yana eksikleri yoktu ama Veda ona, eski steplere, doğayla iç içe uzun bir yolculuk sözü vermişti.

Ah, Veda Kong! Her şeyi ayrıntılarıyla biliyordu. Uzay Sovyeti üyesi, otuz yedinci yıldız seferinin kumandanı Erg Noor'u seviyordu Veda. Erg Noor, Zirda'dan durumlarıyla ilgili bir mesaj göndermiş olmalıydı. Ama eğer hiçbir mesaj yoksa ve yıldızlar arası uçuşlarla ilgili bütün hesaplar da istisnasız doğruysa... Ama hayır, Veda'nın aşkını kazanmayı düşünmek uygun düşmezdi! Dostluk vektörü – onu Erg Noor ile bağlayan en büyük şeydi işte bu. Ve bir gün mutlaka gelecek, onunla birlikte çalışmaya gidecekti!

Dar Veter bir kolu itti, bir düğmeye bastı, oda parlak ışıkla doldu. Denizin ve toprağın üzerindeki bu geniş mekânın duvarlarından biri, enginlere açılan kristal bir pencereydi. Dar Veter başka bir kolu çevirdi, bu duvar ona doğru eğildi ve mekân, yıldızlı gökyüzüne açıldı; Spiral Yol ve aşağıda deniz kıyısındaki binalarla fenerler pencerenin metal çerçevesinin arkasında kaldı.

Üç konsantre halkayla alt bölümlere ayrılmış olan galaktik saatler, Dar Veter'in dikkatini çekti. Büyük Yüzük'e yapılan enformasyon yayını, galaksi saatine göreydi: her yüz bininci galaksi saniyesinde ya da sekiz günde bir, dünya zamanına göre yılda kırk defa. Galaksinin kendi ekseni etrafında bir dönüşü, galaksi günü sayılıyordu.

Son yayınını Tibet gözlemevi zamanına göre sabah dokuzda yapacaktı – yani burada, Sovyet'in Akdeniz gözlemevinde gece saat ikide. İki saatten biraz daha fazla zaman vardı.

Masanın üzerindeki cihaz tekrar öttü ve üzerinde bir ışık yanıp söndü. Diyaframın arkasında parlak renkli, ipek gibi parlayan kıyafetleriyle bir adam göründü.

"Yayın yapmaya ve almaya hazırız," dedi kısaca; adamın görünüşünde şefine duyduğu hayranlık gizliydi gerçi ama görünürde hiçbir saygı belirtisi yoktu.

Dar Veter susuyordu, yardımcısı ise rahat ve mağrur bir tavırla dikilmiş, duruyordu.

"Kübik salonda mı?" diye sordu sonunda Dar Veter ve onaylayan bir cevap aldıktan sonra Mven Mas'ın nerede olduğunu soruşturdu.

"Sabah serinliği aygıtının yanında. Uzun yoldan sonra kendine geliyor. Yalnız sanırım biraz heyecanlı..."

"Onun yerinde olsam ben de heyecanlı olurdum," dedi Dar Veter, düşünceli bir tavırla. "Altı yıl oldu..."

Yardımcısı, kayıtsız kalma çabasıyla pespembe olmuştu. Gençlere has bir heyecanla, belki kendisinin de bir gün büyük bir işin ve devasa bir sorumluluğun mutluluk ve acısını yaşayacağını düşünerek, şefi için acı bir şefkat duyuyordu; Dış istasyonlar müdürü duygularını göstermedi - onun yaşında bunları açık etmek saygın bir şey sayılmazdı.

"Mven Mas gelince derhal bana getirin."

Yardımcı ayrıldı. Dar Veter, şeffaf diyaframın karanlık bir gölge gibi tavandan yere kadar uzandığı köşeye gitti ve renkli ahşap bir paneldeki iki kapağı açtı. Aynayı andıran ekranın derinlerinde bir yerde bir ışık yandı.

Dış istasyonlar müdürü, ayrı bir elektrik anahtarıyla dostluk vektörünü açtı - bu, derin bir dostlukla bağlı insanlar istedikleri an aralarında konuşabilsinler diye yapılmış bir doğrudan hattı. Dostluk vektörü, kişinin devamlı bulunduğu birkaç yeri birbirine bağlardı - evini, iş yerini, en sevdiği dinlenme mekânını.

Ekran aydınlandı, derinlerinde, elektronik filmlerin (bunlar, arkaik kitap fotokopilerinin yerini almıştı) kod isimlerini taşıyan sütunlarla tanıdık bir dizi yüksek panel belirdi. İnsanlık tek bir alfabeye geçtiğinde (buna, karmaşık işaretler bulunmadığı için lineer alfabe deniyordu) eski bile olsa kitapların elektronik ortama aktarılması giderek daha basit bir işlem olmuş ve otomatize edilmişti. Mavi, yeşil ve kırmızı şeritler, çok uzun zamandır ancak birkaç düzine kopyası basılmış bilimsel incelemelerin korunduğu, merkezi filmoteklerin işaretleriydi. Tek yapılması gereken, bir ismin seçilmesiydi; depo-filmotek elektronik kitabın tam metnini derhal otomatik olarak sunuyordu. Bu makine, Veda'nın kişisel kütüphanesindeydi. Basılan bir düğmeden yükselen hafif bir tıkırtı - ekrandaki görüntü söndü ve tekrar aydınlandı; aynı şekilde boş bir başka odayı gösteriyordu. Görüntüye yakın yerdeki masanın yanında oturan kadın başını kaldırdı, Dar Veter kocaman, kül rengi gözleri olan dar, tatlı yüzü tanıdı. Güçlü, çizgileri keskin ağzında beyaz dişlerini göstererek beliren tebessümle birlikte, hafifçe kalkık ve ucu çocuksu, yuvarlak burnun iki yanındaki yanaklarda buseler belirdi; yüz, bu buselerle daha da yumuşak ve sevimli görünüyordu.

"Veda, iki saat kaldı. Üzerinizi değiştirmelisiniz, gözlemevine biraz daha erken gelmenizi rica edeceğim."

Ekrandaki kadın ellerini sık, parlak kül rengi saçlarına doğru kaldırdı.

"İtaat ediyorum, sevgili Veter," dedi sessizce gülerek, "ve eve gidiyorum."

Kadının sesindeki neşe, Dar Veter'i kandıramamıştı.

"Cesur Veda, sakin olun. Her şey gibi Büyük Yüzük önünde konuşma yapmanın da bir ilki var..."

"Beni eğlendirmek için kendinizi yormayın," dedi Veda Kong, başını inatçı bir tavırla kaldırarak. "Az sonra çıkıyorum."

Ekran söndü. Dar Veter kapakları kapadı, halefini karşılamak için döndü. Mven Mas geniş adımlarla içeri girdi. Yüzünün çizgileri ve düzgün, koyu kahverengi parlak teni, atalarının kara derili kökenlerine dalaletti. Güçlü omuzlarındaki beyaz pelerin kaymış, kat kat olmuştu. Mven Mas, Dar Veter'in iki elini kendi güçlü ve zayıf ellerinin içinde sıktı. Dış istasyonun bu iki şefi de (biri geçmiş, biri gelecek) çok uzun boyluydular. Soyağacı Rus halkından gelen Veter, düzgün vücutlu Afrikalı'dan daha geniş ve ağırdı.

"Bence bugün önemli bir şey olacak," diye başladı Mven Mas, Büyük Yüzük çağındaki insanları başka dönemlerden ayırt eden kendine güven dolu bir teklifsizlikle.

Dar Veter omuzlarını silkti.

"Üç kişi için birden, önemli bir şey. Ben işimi devredeceğim, siz devralacaksınız, Veda Kong da ilk defa Kâinatın huzuruna çıkıp konuşma yapacak."

"Çok güzel olmalı?" diye karşılık verdi Mven Mas, yarı sorar, yarı onaylar gibi.

"Göreceksiniz. Yeri gelmişken, bugün aldığımız radyo mesajlarında önemli bir şey yoktu. Veda, KR3 664456+BŞ 3252 gezegeni için tarihimizle ilgili bir konferans verecek."

Mven Mas kafasında son derece hızlı bir hesap yaptı.

"Tekboynuz takımyıldızı, yıldız Ross 614, gezegen sistemi tarih öncesi çağlardan beri biliniyor ama kendilerini hiç göstermediler. Tuhaf isimleri ve kelimeleri seviyorum," diye ekledi, belli belirsiz hissedilen bir özür tınısıyla.

Dar Veter, Sovyet'in insan seçiminde usta olduğunu düşündü. Sonra cevap verdi:

"Demek ki, elektronik hafıza makinelerinin müdürü Yuniy Ant'la iyi geçineceksiniz. Kendisi, gururla, hafıza lambalarının müdürü olduğunu söyler. Yalnız, eski çağların doğru düzgün aydınlatmayan kandil kabilinden lambaları değil, ilk

elektronik cihazlardaki kaba, vakumlu cam kapların içinde, o zamanların elektrik ampullerini hatırlatan lambaları."

Mven Mas öyle bir içtenlikle güldü ki, Dar Veter, bu adama sempatisinin artmakta olduğunu hissetti.

"Hafıza lambaları! Bizim sinir ağlarımız, kilometrelerce uzunlukta, milyarlarca hücreden oluşan koridorlar! Ama," dedi bir anda hatırlamış gibi, "duygularıma yenik düşmeyeyim, henüz en önemli şeyi açıklamadım size. Ross 614 ne zaman mesaj gönderdi?"

"Elli iki yıl önce. O zamandan beri de Büyük Yüzük'ün dilini biliyorlar. Aramızdaki uzaklık sadece dört parsek. Veda'nın konferansını on üç yıl sonra alacaklar."

"Ya sonra?"

"Konferanstan sonra sinyalleri dinlemeye devam edeceğiz. Eski dostlarımız vasıtasıyla Yüzük'le ilgili haberler alacağız."

"Kuğu takımyıldızı altmış bir üzerinden mi?"

"Elbette. Bazen de, sizin tuhaf terminolojinizi kullanacak olursak, Yılancı takımyıldızı yüz yedi üzerinden."

Üzerinde, Dar Veter'in yardımcısının üzerinde olduğu gibi, Uzay Sovyeti'nin gümüş rengi kıyafeti olan biri içeri girdi. Kısa boylu, hareketli, gaga burunlu bir adamdı; vişne gibi koyu renk gözlerindeki keskin, dikkatli bakışlarla ilgi çekiyordu. Yuvarlak, saçsız başını sıvazladı.

"Ben Yuniy Ant," dedi yüksek ve sert bir sesle, Mven Mas'a hitap ettiği belliydi.

Beriki onu saygıyla selamladı. Hafıza makinelerinin müdürü, bilgisiyle herkesin üzerindeydi. Alınan mesajların hangilerinin hafıza makinelerinde ölümsüzlüğe ulaşacak şekilde kaydedileceğine, hangilerinin genel bilgilendirme hatlarına veya yaratıcılık saraylarına nakledileceğine karar veriyorlardı.

"Bir Brevus daha," diye homurdandı Yuniy Ant, Mven Mas'ın elini sıkarken.

"Bu da ne demek?" dedi Brevan'ı bilmeyen Mven Mas.

"Benim icadım. Latince. Uzun yaşamayan herkese böyle diyorum – dış istasyonlardaki çalışanlara, yıldızlar arası filolarda uçanlara, yıldız gemisi motoru fabrikalarındaki teknisyenlere. Ayrıca, sizin ve benim gibilere de. Biz de normal bir insan ömrünün yarısından fazlasını yaşamıyoruz. Ne yaparsınız, gene de ilginç! Veda nerede?"

"Biraz daha erken gelecekti..." diye başladı Dar Veter.

Sözleri, galaktik saatten gelen çan sesini andıran tıkırtıların bastırdığı endişe verici bir müzikle boğuldu.

"Bütün dünyaya uyarı. Bütün enerji istasyonlarına, bütün fabrikalara, ulaşım ve radyo istasyonlarına. Yarım saat içinde enerji emisyonu durdurulacak ve atmosferi radyo dalgaları kanalıyla aşmaya yetecek yüksek kapasiteli kondansatörler-

de toplanacaktır."

"Enerji iletimi, dünya enerji kaynaklarının yüzde kırk üçünü emecek. Enerjinin alınması için ise, kanalın açık tutulması için ancak yüzde sekiz kullanacak," diye açıkladı Dar Veter.

"Ben de tam olarak böyle düşünmüştüm," diyerek başını salladı Mven Mas.

Dimdik bakışlarında ansızın bir hayranlık ateşi yanmaya başlamıştı. Dar Veter dönüp arkasına baktı. Veda Kong, o farkına varmadan ışıklandırılmış sütunun yanına gelmiş, duruyordu. Konferans için en iyisinden, kadına daha büyük bir güzellik ekleyen, bin yıl önce Girit kültürü döneminde keşfedilmiş bir elbise giymişti. Ensesinin üzerinde bağlanmış ağır, kül rengi saçları, güçlü ve düzgün boynunu açıkta bırakmıştı. Çıplak omuzlarının pürüzsüz teni, lambaların yumuşak ışığı altında hafifçe parlıyordu. Derin dekolteli göğüsleri,

mavi kumaştan bir korseyle destekleniyordu. Geniş ve kısa eteği, vişne rengi pabuçlar giydiği çıplak ve güneş yanığı bacaklarını açıkta bırakarak, gümüşi zeminde mavi çiçeklerle dalgalanıyordu. İri, vişne rengi taşlardan bilhassa kaba bir şekilde yapılmış taşlar –Venüs faantı denirdi bunlara– kadının zarif teninde, heyecandan kızarmış yanakları ve minik kulaklarına uygun bir kızıllıkta yansıyordu.

Tarihçi-bilim kadınını ilk defa gören Mven Mas, gizleyemediği bir hayranlıkla ona bakıyordu. Veda, endişeli gözlerini Dar Veter'e doğru kaldırdı.

"Güzel," diye cevap verdi Veter, güzel dostunun sessiz sorusuna.

"Çok konferans verdim ama böylesi ilk," dedi Veda Kong.

"Sovyet geleneklere bağlı. Farklı gezegenlere gönderilen mesajları daima çok güzel kadınlar okur. Bu da, dünyamızın sakinlerinin güzellik anlayışıyla ilgili bir fikir verecektir," diye devam etti Dar Veter.

"Sovyet seçiminde yanılmamış!" dedi Mven Mas hayranlıkla.

Veda, insanın içine işleyen bakışlarla Afrikalı'ya baktı.

"Bekâr mısınız?" diye sordu alçak sesle. Mven Mas onaylarcasına başını salladı.

"Hayranlığınızın nedeni işte bu... Benimle konuşmak istiyordunuz," dedi Dar Veter'e dönerek.

İki arkadaş geniş, yuvarlak terasa çıktılar; Veda yüzünde taze deniz rüzgârını büyük bir hazla hissetti.

Dış istasyonlar müdürü, yeni iş seçimindeki tereddütlerini anlattı: Ya otuz sekizinci yıldız keşfi olacaktı bu ya Antarktika'daki sualtı madenleri ya da arkeoloji.

"Yeter ki yıldız seferi olmasın!" diye bağırdı Veda; Dar Veter o zaman bir pot kırdığını hissetti. Hissettiklerinin heyecanına kapılmış ve istemeden Veda'nın yüreğini yaralamıştı.

Cevap olarak, balkona kadar yükselen, alarm verici bir ses duydular.

"Gitme zamanı, Yüzük'ün toplantısına yarım saat kaldı!" Dar Veter, dikkatle Veda Kong'un kolunu tuttu. Diğerleriyle birlikte yürüyen merdivenlerden yerin derinliklerine, kayaların içine açılmış kübik odaya indiler.

Burada cihazlardan başka bir şey yoktu, kara duvarlardaki mat paneller kadife gibi görünüyorlardı. Bunları kristal kuşakların keskin çizgileri ayırıyordu. Altın rengi, yeşil, mavi ve turuncu ışıklar kadranları, işaretleri, rakamları zayıfça aydınlatıyorlardı. Okların zümrüt yeşili uçları siyah yarım dairelerin içinde titriyordu, sanki bütün bu geniş duvarlar gergin ve huzursuz bir bekleyiş içindeydiler.

Birkaç sandalye, siyah ağaçtan büyük bir masa vardı, dev bir yarım kürenin içine sıkıştırılmış olan ve inciyi andıran yansımaların belirdiği ekranın bir ucu som altından bir çerçeve içindeydi.

Dar Veter bir el işaretiyle Mven Mas'ı yanına çağırdı ve diğerlerine de yüksek, siyah bir koltuğu gösterdi. Mven Mas dikkatle inerek, bir zamanlar atalarının büyük, zalim hayvanların izinde güneşin yaktığı savanalarda yürüdükleri gibi yaklaştı. Mven Mas nefesini tuttu. Burada, devasa taş tonozda şimdi uzayın sonsuz boşluğuna bakan bir pencere açılacak ve insanlar, başka dünyalardaki kardeşleriyle düşüncelerini ve bilgilerini paylaşacaklardı. Yeryüzündeki insanların temsilcileri şimdi bu beş kişiydi. Ama yarından itibaren bu ilişkiyi Mven Mas yürütecekti. Bu olağanüstü gücün kontrolü ona emanet edilecekti. Afrikalı'nın sırtında soğuk bir ürperti gezindi. Sovyet'in önerisini kabul etmekle omuzlarına nasıl bir sorumluluk yüklendiğini ancak şimdi anlıyordu. Aletlerin kollarını acele etmeksizin iten Dar Veter'e bakınca, onun genç yardımcısının gözlerinde ışıyan heyecana benzer bir ifade onun da gözlerinde ışıldadı.

Derin, uğursuz, ağır bakır gonga benzer bir ses yükseldi. Dar Veter hızla döndü ve uzun kolu itti. Ses dindi; Veda Kong, sağ duvardaki dar panelin bütün odayı aydınlattığını gördü. Duvar yarılmış gibi sınırsız enginlerde kayboldu. Dağın piramit şeklindeki, etrafı dev kaya bloklarıyla çevrili zirvesinin çizgileri belirdi. Erimiş taştan bu muazzam şapkanın biraz aşağısında, dağdaki kar öbekleri görülüyordu.

Mven Mas, Afrika'nın en yüksek ikinci dağı olan Kenya'yı tanıdı.

Derin bakır gong, yer altındaki bu odayı bir kez daha sarstı, odadakileri düşlerinden uyandırdı ve bütün dikkatlerini yoğunlaştırdı.

Dar Veter, Mven Mas'ın elini tuttu, yakut bir gözün yandığı yuvarlak bir kolun üzerine koydu. Mven Mas, uysal bir tavırla kolu sonuna kadar itti. Şimdi dünyanın bütün gücü, bin sekiz yüz altmış muazzam elektrik istasyonundan akan bütün enerji, ekvatorun üzerine, beş bin metre yüksekliğindeki bu dağa yoğunlaşmıştı. Dağın zirvesinin üzerinde rengârenk ışıklar belirdi, bir küre haline geldi ve ansızın bu küreden gökyüzünün derinliklerini delen bir mızrak gibi yukarı fırladı. Dar bir sütun halinde, bir kasırganın hortumu gibi camsı kürenin üzerinde yükseldi. Ve bu sütunun üzerinde, onun yüzeyi üzerinde bükülüp kıvrılan, göz alıcı, parlak ve mavi bir duman yükseldi.

Işık sütunu, dış istasyonlarla iletişimi sağlayan, kabloların yerini almış sabit bir kanal olarak dünyanın atmosferini aştı. Dünya yüzeyinden otuz altı bin kilometre yukarıda bir gündüz uydusu asılıydı; bu, dünyanın çevresini ekvator çizgisi üzerinde günde bir defa dolanan ve bu sayede doğu Afrika'daki Kenya dağından hareketsiz duruyormuş gibi görünen büyük bir istasyondu – dış istasyonlarla sürekli iletişim için seçilmiş olan istasyon. Diğer bir büyük uydu da elli yedi bin kilometre yukarıda, kutupların üzerinde sabit bir meridyen

çizgisinde dönüyor ve Tibet'teki alıcı-verici gözlemeviyle iletişim halinde bulunuyordu. Orada radyo kanalı kurma olanakları daha fazlaydı ama sürekli bir iletişime sahip değildi. Bu iki büyük istasyon, bütün dünyanın çevresine dağılmış birkaç başka otomatik dış istasyonla bağlantılıydı.

Sağdaki dar panelin ışıkları söndü – uydudaki alıcı istasyona bir radyo kanalı açıldı. İnciyi andıran altın çerçeveli ekran aydınlandı. Ekranın tam ortasında dev ölçeklerde büyütülmüş bir figür vardı; figür giderek netleşiyordu, kocaman ağzıyla gülümsüyordu. Gündüz uydularından birindeki gözlemcilerden Gur Gan'ın resmi şimdi ekranda fantastik ölçülerdeydi. Gan neşeyle başını salladı, üç metrelik kolunu uzattı, gezegenimizin çevresindeki bütün dış istasyonları harekete geçirdi. Bunlar, dünyadan gönderilen güçle tek bir zincirin halkaları haline geldiler. Alıcıların hassas gözleri, kâinatın dört bir yanına çevrildi. Tekboynuz takımyıldızında yakın zamanlarda çağrı gönderilmiş olan bir gezegene sahip solgun, kırmızı bir yıldız, 57 sayılı uyduyla daha iyi bir temas durumundaydı ve Gur Gan, onunla bağlantı kurdu. Dünyayla bir başka yıldız arasındaki bu temas sadece kırk beş dakika sürebilirdi. Bu paha biçilmez zamanın bir dakikasını bile kaybetmemeliydiler.

Dar Veter'in işaretiyle Veda Kong ekranın önündeki parlak mavi, yuvarlak bir metal podyuma çıktı. Görünmez ışınlar, muazzam çağlayanlar gibi yukarıdan düşüyor ve kadının güneş yanığı teninde âdeta kayboluyorlardı. Veda'nın konuşmasını Büyük Yüzük'ün diline çeviren bilgisayarlar sessizce çalışıyorlardı. Bu koyu kırmızı yıldızın gezegenindeki alıcılar on üç yıl sonra herkesin bildiği semboller halinde gönderilen bu titreşimleri kayda geçirecekler ve eğer bilgisayarları varsa, tercüme bilgisayarları bu sembolleri başka yaşayan bir dile nakledeceklerdi.

"Üzücü olan," diye düşünüyordu Dar Veter, "o uzaktakiler, bu dünyalı kadının müzikal, yumuşak sesini duymayacaklar, ondaki derinliği anlamayacaklar. Kim bilir nasıldır kulak yapıları? Herhalde duyu organlarının da farklı biçimleri vardır. Bütün kâinatta aynı olan, atmosferleri aşabilen elektromanyetik titreşimlerin kullanılması sebebiyle, görsel veriler olmalı. Demek ki büyüleyici Veda'yı sıcak bir heyecanla izleyecekler."

Dar Veter, gözlerini Veda'nın üzerine saçları akan küçük kulaklarından ayırmadan, konferansı dinlemeye koyuldu.

Veda Kong, kısa ve açık cümlelerle, insanlık tarihinin temel köşe taşlarını anlatıyordu. Bu tarihin antik aşamaları, ülkelerini parçalayan iktisadi ve ideolojik düşmanlıklar içinde çarpışan irili ufaklı halkların ayrılmaları hakkında kısa konuştu. Bu dönemler, ortak bir ad altında anılıyorlardı: Dünyanın Parçalanma Evreleri, kısaca DPE. Ama Büyük Yüzük döneminin insanları, antik çağlardan, karanlık çağlardan veya kapitalizm çağlarından kalma tarih kitaplarında anlatılan yırtıcı savaşların, korkunç acıların ya da sözüm ona ulu hükümdarların listesiyle ilgilenmiyorlardı. Üretici güçlerin ideolojilerin, sanatın, bilginin, güncel insanı ve insanlığı yaratmak için verilen manevi mücadelelerin formasyonuyla birlikte gelişmesinin çatışmalı tarihi daha önemliydi. Dünya ve insanların sosyal ilişkileri, görevi, hakları ve mutluluğu hakkında yeni kavrayışların üretilmesi ihtiyacının gelişmesi - gezegenimizdeki kudretli komünist toplum ağacı, işte bunlardan ortaya çıkmış, yeşermişti.

DPE'nin son yüzyılında, yani parçalanma yüzyılında insanlar nihayet bütün talihsizliklerinin vahşi zamanlardan beri birikmekte olan sosyal yapılardan kaynaklandığını, bütün gücün ve insanlığın bütün geleceğinin emekte, baskıdan özgürleşmiş milyonlarca insanın çabalarının birleşmesinde,

bilim ve hayatın bilimsel temellere göre yeniden düzenlenmesinde olduğunu anlamışlardı. Sosyal gelişmenin temel yasaları, tarihin diyalektik çatışmalı akışı, insanları katı bir sosyal disiplinle yetiştirme zorunluluğu anlaşılmıştı - bu sonuncusu, gezegen nüfusu arttıkça daha da önem kazanıyordu.

Eski ve yeni fikirlerin mücadelesi, parçalanma yüzyılında şiddetlenmiş ve bütün dünyanın iki büyük kampa ayrılmasına kadar sürmüştü; bunlardan biri, eski ve kapitalist, diğeri de yeni ve sosyalist devletlerden oluşuyordu ve her iki kamp, farklı iktisadi yapılar taşıyorlardı. Bu dönemde atom enerjisinin ilk türlerinin keşfi ve eski dünyanın onu inatla savunması, bütün insanlığı az kaldı büyük bir felakete sürüklüyordu.

Yeni sosyal düzen mutlak zafer kazanacaktı. Ancak sosyal bilincin geliştirilmesindeki yetersizlikler yüzünden bu zafer

gecikmişti. Dünyanın yeniden inşası, köklü iktisadi değişiklikler olmadan, sefalet, açlık ve ağır, bitkin düşürücü çalışma kaybolmadan düşünülemezdi. Ama iktisadi değişiklikler, üretim ve bölüşümün çok karmaşık bir şekilde idare edilmesini gerektiriyordu ve bu da, her insan sosyal bilince uygun eğitilmeden mümkün değildi.

Bütün halklar ve ülkeler bir anda komünist topluma geçmiş değildi. Düşmanlıkların ve özellikle de parçalanma yüzyılındaki ideolojik mücadeleler sırasında düşmanca propagandalar yüzünden birikmiş olan yalanların kökten temizlenmesi, yeni insani ilişkilerin geliştirilmesini gerektiriyordu. Bu dönemde, eskiye körlemesine bağlı, cehalet yüzünden, insanlığın önünde duran güçlüklerden kolayca çıkmanın yolunun eskinin yeniden doğuşunda olduğunu düşünüp bunun için çabalayan kimselerin yükselttiği ayaklanmalar da çıkmıştı. Ama hayatın yeniden örgütlenmesi, kaçınılmaz bir

şekilde ve sebatla bütün dünyaya yayılmış, en farklı halklar ve ırklar bir, dost ve bilge bir aile haline gelmişlerdi.

Dünyanın Yeniden Birleşmesi çağı, kısaca DYB işte böyle başlamıştı. Bu da dört evreden oluşuyordu: ülkelerin birliği, farklı diller, enerji mücadelesi ve ortak dil dönemleri.

Sosyal gelişme böylece giderek hızlanmış, her yeni evre bir öncekinden daha hızlı yaşanmaya başlamıştı. İnsanlığın doğa üzerindeki hâkimiyeti devasa adımlarla büyümüştü.

İnsanlar eskiden, muhteşem bir geleceğe dair ütopik fantezilerinde, insanın çalışma zorunluluğundan giderek kurtulduğunun hayalini görürlerdi. Yazarlar, iki-üç saatlik kısa süreli sosyal çalışmalarla bütün zorunlu ihtiyaçlarını karşılayabileceğini, geri kalan zamanlarını da hiçbir şeyin yapılmadığı bir mutluluğa ayırabileceklerini yazarlardı. Bu düşünce, antik çağlarda ağır ve zorunlu çalışmaya olan tiksintiden doğardı.

Çok geçmeden insanlar çalışmanın bir mutluluk, keza doğayla devamlı bir savaş, engellerin üstesinden gelmek, bilim ve iktisadın gelişmesinde ortaya çıkan yeni meselelerin çözümü olduğunu anladılar. Emek, bütün gücüyle harcanması gereken bir şeydi ama yaratıcı, yetenekler ve arzularla uyumlu, çok yönlü olmak ve zaman zaman değiştirilmek şartıyla – işte insana gereken buydu. Sibernetiğin gelişmesi, otomatizasyon teknikleri, her insanın kapsamlı eğitimi ve entelektüel birikimi, harika bir fiziki eğitim, onların mesleklerini değiştirmelerine, yeni mesleklere hızlı bir şekilde vakıf olmalarına ve çalışma faaliyetine sonsuzcasına farklı biçimler kazandırarak onda büyük bir haz kaynağı bulmasına imkân sağlıyordu. Giderek daha enginlere açılan bilimsel gelişme, bütün insanlığın hayatına etki ediyor, doğanın yeni gizemlerini keşfederek yaratıcı mutluluklara erişenlerin sayısı dev boyutlara ulaşıyordu. Sanat, sosyal eğitim ve hayatın

örgütlenmesinde son derece büyük bir rol oynuyordu. Böylece insanlık tarihindeki en muazzam çağ olan OEÇ gelmişti: Ortak Emek Çağı; ve onun yüzyılları da şunlardı: şeylerin sadeleştirilmesi, yeniden düzenleme, ilk refah ve kozmos yüzyılı.

Son derece büyük kapasitelere sahip akülerin ve kompakt ama çok güçlü elektrikli motorların üretilmesine yol açan yoğunlaştırılmış elektriğin keşfi, yeni çağın en büyük teknolojik devrimiydi. İnsanlar bundan önce yarı iletkenlerin yardımıyla zayıf akımlardan karmaşık akımları uygulamayı ve böylece otomatize edilmiş kibernetik makineleri yapmayı öğrenmişlerdi. Teknik, mücevher inceliğini gerektiren, büyük bir sanat haline gelmiş ve böylece kozmik ölçeklerde enerjinin yoğunlaştırılmasının önü açılmıştı.

Herkesin ihtiyacı olan her şeyi alması talebi, insanın günlük kullanımlarının da basitleştirilmesini gerektirmişti. İnsan, şeylerin kölesi olmaktan çıkmıştı, ayrıntılı standartlar üzerindeki çalışmalar da her tür şeyi ve makineyi görece az temel konstrüktif bileşenlerden üretmeye olanak sağlıyordu, bu süreç tıpkı, son derece farklı canlı organizmaların aslında birbirine benzer hücrelerden, hücrelerin albüminlerden, albüminlerin proteinlerden vb. oluşmasına benziyordu. Sadece geçen yüzyıllarda yiyeceklerin inanılmaz ölçeklerde çöpe gitmesinin engellenmesi milyarlarca insanın gıda sorununu çözmüştü.

Geçmişte savaş makinelerinin yapımı, yararlı emekten uzak devasa ordular, siyasi propaganda ve gösterişli süprüntüler için kullanılan bütün sosyal güç, hayatın inşasına ve bilimsel bilginin gelişmesine yönelmişti.

Dar Veter, Veda Kong'un işaretiyle bir düğmeye bastı ve güzel tarihçinin yanında kocaman bir küre belirdi.

"Gezegenin yaşam ve üretim alanlarının tam bir yeniden

dağıtımıyla işe koyulduk," diye devam etti Veda. "Kuzey ve güney yarıkürelerin otuzuncu paralelleri boyunca mevcut olan kahverengi kuşaklar, sıcak denizlerin kıyılarında, kışın yaşanmadığı yumuşak iklim bölgelerinde yoğunlaşmış bulunan aralıksız şehir yerleşimlerini gösteriyordu. İnsanlık, kış dönemlerinde konutlarını ısıtmak, hantal kıyafetler hazırlamak için muazzam enerjiler harcamayı böylelikle bıraktı. En yoğun yerleşimler, insanlık kültürünün beşiği olan Akdeniz kıyısındaydı. Alt tropik kuşak, kutuplardaki buzulların erimesinden sonra iki katına genişlemişti.

"Kuzey yerleşim kuşağının kuzeyinde, dev ölçeklerde otlak ve step bölgeleri bulunuyor. Burada sayısız evcil hayvan sürüleri yayılıyor.

"Kuzey yarıkürede güneye ve güney yarıkürede de kuzeye doğru, kuru ve sıcak çöl kuşakları bulunuyordu. Bunlar günümüzde bahçelere dönüştürülmüştür. Burada ise geçmişte güneş enerjisini toplayan termoelektrik santraller vardı.

"Tropik bölgesinde, bitkisel besinler ve ahşap üretimine yoğunlaşıldı, bu da soğuk iklim bölgelerinde olduğundan bin kat daha çok verimlilik kazandırdı. Uzun zaman önce, güneş ışığından ve karbondioksitten yapay karbonhidrat, yani şeker üretiminin keşfinden sonra, şeker bitkilerinin kültürünü yapmayı bıraktık. Nitelikli albüminin ucuz sınai üretimini henüz yapamıyoruz, bu yüzden albümin zengini kültür bitkilerini ve mantarlarını okyanuslardaki kuru ve devasa suyosunu alanlarına yaygınlaştırıyoruz. Besin yağlarının yapay üretiminin basitleştirilmesi, Büyük Yüzük'ten aldığımız bilgi sayesinde mümkün oldu: Her tür vitamin ve hormonu, ne kadar istersek, kömürden üretebiliyoruz. Yeni dünyada tarım, eski dünyada olduğu gibi, istisnasız bütün gıda ürünlerinin üretilmesi zorunluluğunu ortadan kaldırdı. Şeker, yağ ve vitaminin üretiminde pratikte hiçbir sınırımız bulunmuyor.

Sadece albümin üretimi için devasa kuru alanlar ve denizler gerekiyor. İnsanlık çok uzun zaman önce, insanlara binlerce yıl boyunca hükmetmiş olan açlık korkusundan kurtuldu.

"İnsanlığın başlıca mutluluklarından biri, gezgin avcılar, kıt bulunan yiyecek toplayıcıları olan atalarımızdan miras aldığımız yolculuk etmek, bir yerden başka bir yere gitmek tutkusudur. Bugün bütün gezegen, bütün kıtaları devasa köprülerle birbirine bağlayan Spiral Yol ile sarılmış durumda." Veda parmağını gökyüzündeki gümüşi sicime doğrulttu ve küreyi çevirdi. "Bu Spiral Yol'dan devamlı olarak elektrikli trenler geçiyor. Yüz binlerce insan, meskûn mahallerden devamlı şehirlerin değil ancak hayvan üreticilerinin geçici kamplarının, orman ve dağ sanayiinin bulunduğu steplere, tarlalara, dağlara son derece hızlı bir şekilde gidebilirler. Bütün fabrikaların ve enerji santrallerinin tam olarak otomatize edilmiş olması, bunların çevresinde şehirler veya büyük kasabalar kurulmasını gereksiz hale getirdi – buralarda sadece, birkaç nöbetçi, gözlemci, teknisyen ve elektrisyen için evler bulunuyor.

"Hayatın planlı organizasyonu nihayet öldürücü hız yarışına, devamlı daha hızlı ulaşım araçları inşasına son verdi. Trenler Spiral Yol'da saatte iki yüz kilometre hızla gidiyorlar. Yalnızca aksi bir durum ortaya çıktığında saatte binlerce kilometre hızla giden hava araçları kullanılıyor.

"Birkaç yüzyıl önce, gezegenimizin suretini değiştirdik, güzelleştirdik. Daha parçalanma yüzyılında atom-içi enerji keşfedilmişti. O zaman, bu enerjinin küçük bir bölümünün serbest bırakılacağı ve ısı enerjisine nasıl çevirileceği öğrenilmişti, ancak bunun öldürücü niteliği, hızla, askeri silahlanmada kullanılmaya başlanmıştı. Büyük bir atomik bomba yığınağı ortaya çıktı, bunlar daha sonra enerji üretimi için kullanıldılar. Radyasyonun hayata ölümcül etkisi, eski nük-

leer enerjiden vazgeçmeyi gerektirdi. Astronomlar, uzak yıldızların fiziklerini inceleyerek, iki yeni atom-içi enerji üretim yolu buldular – Q ve F yolları; bunlar daha efektif ve tehlikeli atık da bırakmıyorlar.

"Her iki yolu bugün de kullanıyoruz, ancak yıldız gemilerinin motorlarında bir başka nükleer enerji biçiminden yararlanılıyor – anamezon denilen bu yol, Büyük Yüzük sayesinde galaksideki büyük yıldızların incelenmesiyle öğrenildi.

"Çok eski zamanlardan beri birikmiş olan eski termonükleer malzemelerin (uranyum, toryum, hidrojen, kobalt, lityumun radyoaktif izotopları) yok edilmesine karar verildi ve bunların atıklarını dünya atmosferi dışına çıkarmanın yolları bulundu.

"Yeniden inşa yüzyılında, kutup bölgelerinin üzerine 'asılan' yapay güneşler yapıldı. Dünyanın kutuplarında dördüncü buzul çağını oluşturan buzulları büyük ölçüde azalttık ve bütün gezegenin iklimini değiştirdik. Okyanuslardaki sular yedi metre yükseldi, atmosfer alanlarındaki kutup bölgelerinde sert bir düşüş meydana geldi ve tropik sınırları arasındaki çölleri kurutan alize rüzgârları zayıfladı. Kasırgalar ve genel olarak da fırtınalar neredeyse sona erdi.

Sıcak stepler, altmışıncı paralele kadar uzanıyorlardı, ılımlı bölgelerin otlak ve ormanları ise yetmişinci paraleli de aşmıştı.

"Dörtte üçü buzullardan kurtarılan Antarktika kıtasının, insanlığın maden yatağı olduğu ortaya çıkmıştı – bütün diğer kıtalardaki madenler, geçmişin genel ve yıkıcı savaşlarında metalin düşüncesizce pulvarize edilmesiyle büyük ölçüde harcanmışlardı, oysa burada el değmemiş halde bulunuyorlardı. Spiral Yol da Antarktika üzerinden geçirilerek tamamlandı.

"Daha bu köklü iklim değişikliğinden önce, gezegenin su

va hava kütlesinin sirkülasyonunu dengelemek için dev kanallar kazılmış, dağ sırtları yarılmıştı. Son derece muhkim dielektrik pompaları Asya'nın dağlarındaki çöllerin bile yenilenmesine yardım ediyordu.

Gıda ürünlerini üretim olanakları kat kat büyümüştü; yeni topraklar da hayata uygun hale gelmişti. Sıcak iç denizler, albümin açısından zengin su bitkilerinin yetiştirilmesinde kullanılıyordu.

"Eski, tehlikeli ve kırılgan gezegen gemileri her şeye rağmen sistemimizdeki en yakın gezegenlere erişme olanağı sağlamıştı. Dünya, yapay uydular kuşağıyla sarılmıştı ve insanlar, bunların sayesinde kozmosu yakından tanıyorlardı. Bu dönemde, dört yüz sekiz yıl önce, öyle önemli bir olay meydana geldi ki insanlığın varlığında yeni bir dönemi, BYÇ, yani Büyük Yüzük Çağı'nı açtı.

"Daha uzak mesafelere resimler, sesler ve enerji transferi meselesi insanların kafasını uzun zamandır kurcalıyordu. Yüz binlerce yetenekli biliminsanı, o zamana kadar Yönlendirilmiş Işınım Akademisi denilen özel bir kurumda çalışıyordu, ancak hiçbir taşıyıcı olmaksızın enerjinin yönlendirilerek uzaklara taşınması gerçekleştirilememişti. Bu ancak, döngü yolu yasası bulunduğunda mümkün olabildi – enerji akışı, ışınımın ıraksama açısının sinüsüyle orantılıdır. Böylece ışınım demetleri yapay uydularla, daha sonra da bütün kozmosla devamlı iletişim yollarını açtılar. İyonize atmosferin hayatı koruyan zırhı, uzaklardan mesaj alıp göndermenin önünde hep bir engel olmuştu. Çok, çok uzun zaman önce, daha parçalanan dünya döneminin sonunda biliminsanlarımız uzaydan dünyamıza güçlü radyasyon akışlarının varlığını saptamışlardı. Galaksilerin ve kâinatın genel radyasyonuyla birlikte, kozmostan çağrılar ve Büyük Yüzük çevresinden iletişim parçaları atmosferde zayıflıyor ve yarı yarıya sönüyor

ama gene de bize kadar geliyorlardı. O sırada da bu gizemli sinyalleri yakalamayı öğrenmiştik ama ne olduklarını anlamıyor, ölü madde radyasyonu sayıyorduk.

"Köken itibariyle Hindistanlı olan biliminsanı Kam Amat'ın aklına, yapay uydularda televizyon alıcılarıyla deneyler yapma fikri geldi ve onlarca yıl boyunca sonsuz bir sabırla diyapazonların bütün olası kombinasyonlarını inceledi.

"Kam Amat, uzun zaman önceden beri 61 Kuğu diye anılan iki yıldızlı bir gezegen sisteminden gelen yayını yakaladı. Monitörde bize benzemeyen ama kuşkusuz gene de insan olan biri belirdi ve Büyük Yüzük'ün sembolleriyle yapılmış bir yazıtı gösterdi. Bu yazıt ancak doksan yılda çözülebildi; bugün bu, Kam Amat'ın anıtını dünyamızın dilinde süslemektedir: 'Merhaba, ailemize katılan kardeşlerimiz! Uzay ve zaman tarafından ayrılan bizler, büyük gücün halkasında akılla birleştik.'

"Büyük Yüzük'ün sembollerinin, çizimlerinin ve haritalarının dili, insanlığın ulaştığı gelişme aşamasında kolayca çözülebilmişti. İki yüzyıl sonra, yakın yıldızların gezegen sistemleriyle çeviri makineleri yardımıyla konuşabiliyorduk artık, farklı dünyaların çeşitli hayatlarına dair tabloları alıyor ve nakledebiliyorduk. Yakın zamanlarda, dört bin sekiz yüz güneş parlaklığındaki dev yıldızların bulunduğu, bizden yüz yirmi iki parsek uzaktaki Kuğu takımyıldızında, hayatın büyük merkezi Deneb'in on dört gezegeninden bir haber aldık. Aklın gelişmesi orada başka bir yoldan olmuş ama bizim seviyemize erişmişti.

"Ve eski dünyalardan, galaksimizin küresel hevenklerinden, galaksinin merkezi çevresindeki dev meskûn bölgeden, ölçüsüz mesafelerden tuhaf resimler ve görüntüler geliyor, ancak bunlar henüz çözülemedi ve ne oldukları bilinmiyor. Bunlar, hafıza makineleri tarafından kaydedildikten sonra

Bilginin Sınırları Akademisi'ne gönderiliyor – bilimimizin henüz ancak farkına vardığı sorunlar üzerine çalışan bilimsel örgüt bu adı taşıyor. Bizden milyonlarca yıl uzaktaki düşünceleri anlamaya çalışıyoruz; bunlar, oradaki hayat gelişmenin farklı yollarını takip ettiği için bizim düşüncelerimizden büyük farklılıklar gösteriyor."

Veda Kong, âdeta hipnotize olmuş gibi baktığı ekrana arkasını döndü ve soran gözlerle Dar Veter'e baktı. Beriki gülümsedi, onaylarcasına başını salladı. Veda başını gururla kaldırdı, ellerini ileriye uzattı ve on üç yıl sonra bu sözleri dinleyip yüzünü görecek olan görülmeyen ve bilinmeyen varlıklara döndü.

"İşte bizim tarihimiz: yüksek bilgiye erişmek için zorlu, karmaşık ve uzun bir yol. Size sesleniyoruz – sınırsız kâinatın her köşesine aklın muazzam gücünü taşımak için cansız ve donuk maddeyi bırakıp Büyük Yüzük'te bize katılınız!"

Veda'nın sesi, âdeta, bugün düşüncelerini kendi galaksilerinin bile sınırları dışına, kâinatın diğer yıldız adalarına gönderebilecek kadar yükseklere erişmiş dünyadaki insanların bütün kuşaklarının gücüyle doluymuş gibi muzaffer bir tınıyla çınlıyordu.

Bakır gonga benzeyen bir ses duyuldu – Dar Veter, kolu itmiş ve vericilerdeki enerji akışını kapatmıştı. Ekran karardı. Sağdaki parlak panelin üzerinde sadece taşıyıcı kanalın ışıklı sütunu kalmıştı.

Veda, yorgun ve sessiz, büyük koltuğun içine gömüldü ve dikkatli gözlerini Dar Veter'e dikti. Dar Veter, kumanda masasının arkasına Mven Mas'ı oturtmuş ve onun omzuna doğru eğilmişti. Bu derin sessizlikte sadece arada sırada bilgisayar kollarının belirsiz tıkırtısı işitiliyordu. Ansızın altın çerçeveli ekran kayboldu, yerini inanılmaz bir boşluk aldı. Bu mucizeyi ilk defa gören Veda Kong inledi, nefesi kesildi.

Gerçekten de, ışık dalgalarının karmaşık girişim yollarını iyi bilen bir izleyici bile (bu geniş ve derin vizyon bu yolla gerçekleştirilmişti) gördüğünden daima hayrete kapılırdı.

Diğer gezegenin karanlık yüzeyi yaklaşıyor, her saniye büyüyordu. Bu, iki yıldızlı, son derece nadir görülen bir sistemdi; iki güneş birbirlerini öyle dengeliyorlardı ki, gezegenleri düzgün yörüngede bulunuyor ve böylece hayat ortaya çıkabiliyordu. Biri turuncu, diğeri de kızıl olan bu iki yıldız, bizimkinden küçüktüler ve donmuş bir denizin buzlarını, kızıl bir ışıkla aydınlatıyorlardı. Gizemli kızıl yansımaların içinde, düz dağların hemen kıyısında devasa ama alçak bir bina görünüyordu. Görüntünün merkezi, bu binanın çatısında bulunan, sanki onu delmiş gibi görünen açıklıktı; üzerinde de baykuş gibi, etrafı gümüşi tüylerle çevrili yuvarlak gözlü, teni kül rengi bir adam gördüler. Adam çok uzun boylu ama çok zayıftı; uzuvları upuzundu, anteni andırıyordu. Tuhaf bir şekilde, sanki telaşla eğilip selamlarmış gibi başını silkeledi, objektifi andıran donuk gözlerini ekrana dikti, burnu andıran bir yaprak gibi yumuşak deriyle örtülü, dudaksız ağzını açtı:

"Zaf Ftet, Kuğu takımyıldızı 61 dış iletişim müdürü. Bugün sarı STL 3388+04JF yıldızına radyo yayınında bulunacağız... Yayının amacı..."

Dar Veter ve Yuniy Ant bakıştılar, Mven Mas ise Dar Veter'in bileğini sıktı. Bu, dünyanın, daha doğrusu güneş sisteminin galaktik şarkısıydı. Bir zamanlar diğer gezegenlerin gözlemcileri, onu, güneşin çevresinde elli dokuz dünya yılında dönen büyük bir uydu sayarlardı. Bu periyotta Jüpiter ve Satürn yakın yıldızların astronomlarının gözünde bir defa güneşi örtecek şekilde art arda gelirlerdi. Bizim astronomlarımız da birçok gezegen sistemine bakarken aynı hataya düşerlerdi; bunların farklı yıldız sistemlerine bağlı oldukları çok eski zamanlardan beri bilinirdi.

Yuniy Ant, yayının başında olduğundan daha büyük bir aceleyle hafıza makinesini ve göstergeleri kontrol etti.

Elektronik çevirmenin tekdüze sesi devam ediyordu:

"Çok iyi bir sinyal yakaladık..." Sinyalin hangi yıldızdan geldiğini söyleyecekti ki tekrar rakamlar ve bölük pörçük sesler geldi. "Tesadüfen oldu, Büyük Yüzük'ün yayını sırasında değil. Yüzük'ün dilini çözemediler, saatler süren sessizliğin içinde boş yere enerji harcıyorlar. Onlar yayın yaparken biz de cevap verdik – sonuçları yaklaşık otuz saniye sonra belli olacak..." Ses kesildi. Işık sinyali veren cihazlar, şimdi sönmüş olan yeşil göz dışında çalışmaya devam ediyorlardı.

"Gene yayında açıklanamaz boşluklar var, belki de aramızda bulunan uzay uçuşlarına katılanların sözünü ettiği efsanevi nötr alan yüzünden," diye açıkladı Yuniy Ant, Veda'ya.

"Otuz galaktik saniye – bu da yaklaşık altı yüzyıl eder,"

diye homurdandı Dar Veter, suratını asarak. "İlginç, neden bize gönderdiler?"

"Anladığım kadarıyla, ilişki kurdukları yıldız, güney yarıküredeki Epsilon Tucanae takım yıldızı," diye atıldı Mven Mas. "Bizden doksan parsek uzakta, dolayısıyla bizim düzenli iletişim bölgemize yakın. Deneb'ten ötesiyle henüz hiçbir ilişki kuramadık."

"Ama hem galaksinin merkeziyle hem de küresel hevenklerle ilişkimiz var, öyle değil mi?" diye sordu Veda Kong.

"Düzenli değil, rastlantısal yayınlar bunlar veya Yüzük'ün diğer üyelerinin galaksi boyunca bir zincir teşkil eden hafıza makineleri üzerinden alıyoruz," diye cevap verdi Mven Mas.

"Binlerce ve on binlerce yıl önce gönderilen mesajlar uzayda kaybolmaz ve nihayetinde bize ulaşır," diye ekledi Yuniy Ant.

"Ama bu, başka ve çok uzak dünyalarda bilinç ve hayatla

ilgili ancak çok geç bilgi sahibi olduğumuz anlamına gelmiyor mu? Örneğin, galaksinin merkez bölgeleri için yirmi bin yıl?"

"Evet, bunlar ister yakın dünyaların hafıza kayıtlarının yayınları olsun, isterse bizim istasyonlarımız tarafından yakalansın, önemi yok; uzak dünyaların ancak çok uzak zamanlarını görüyoruz biz. Çoktan ölmüş ve gezegenlerinde unutulmuş insanları görüyoruz."

"Gerçekten de, doğa üzerinde böyle büyük bir egemenlik kurmamıza rağmen bu konuda güçsüz müyüz?" dedi Veda, çocuksu bir isyan tınısıyla. "Gerçekten, uzak dünyalara dalga ya da foton ışınımları dışında başka bir yolla ulaşmamız mümkün değil mi?"

"Sizi çok iyi anlıyorum, Veda!" diye atıldı Mven Mas.

"Bilginin Sınırları Akademisi'nde uzay, zaman ve yerçekiminin, yani kozmosun en derin temellerinin üstesinden gelecek projeler üzerinde çalışıyorlar," diye söze karıştı Dar Veter. "Ancak deneysel aşamayı henüz aşamadılar ve..."

Yeşil göz ansızın yanmaya başladı, Veda ekranın dipsiz derinliğine dalarken gene bir baş dönmesi hissetti.

Görüntünün keskin kenarları, bunun dolaysızca yakalanan bir yayın olmayıp hafıza makinesinden çıktığını gösteriyordu.

İlkin bir gezegenin yüzeyi göründü; belli ki bir dış istasyon uydusundan çekilmişti. Dev, solgun kızıl renkte, ölçüsüzce korkunç ısının işareti tayfta bir güneş, gezegenin atmosferindeki mavi buluttan örtüyü keskin demetler halinde deliyordu.

"Evet, Epsilon Tucaena, B9 sınıfı yüksek sıcaklıkta bir yıldız – bizim güneşimizden yedi yüz sekiz kez daha parlak," diye mırıldandı Mven Mas.

Dar Veter ve Yuniy Ant onaylarcasına başlarını salladılar.

Görüntü değişti, sanki daraldı ve bu bilinmeyen gezegenin neredeyse yüzeyine indi.

Dağların bakırdan dökülmüşe benzeyen yuvarlak kubbeleri yükseldi. Meçhul bir taş ya da metal, mavi güneşin şaşırtıcı derecede parlak beyaz ışıkları altında ateş gibi yanıyordu. Meçhul dünya, cihazların mükemmellikten uzak yayınında bile muzaffer bir azametle, haşmetle ışıldıyordu.

Işık huzmeleri, bakır dağların etrafında gümüşi, pembe bir taç örüyor, kızıl denizin ağır dalgalarının üzerinde geniş bir yol gibi yansıyordu. Koyu ametist rengindeki su ağır gibi görünüyor ve içinden, küçük canlı gözler birikir gibi, kızıl ateşlerle kıvılcımlanıyordu. Dalgalar, kıyının yakınında, gururlu bir yalnızlık içinde duran bir heykelin devasa kaidesini yıkıyordu. Koyu kırmızı kayadan yapılmış bir kadın heykel, başı arkada, kolları da vecd içinde gibi gökyüzünün alev alev yanan derinlerine uzanmıştı. Yeryüzünün kızı olabilirdi bu

– bizim insanlarımıza bu benzerlik, taş işçiliğinin şaşırtıcı güzelliğinden hiç de daha az şaşırtıcı değildi. Vücudunda, dünyalı heykeltıraşların hayalinin cisim bulması gibi, büyük bir gücü temsil ediyor, yüzünün ve bedeninin her hattında tinsellik okunuyordu. Perdahlanmış kırmızı taş heykel meçhul ve bu yüzden gizemli, hayat dolu yalazlar saçıyordu.

Dünyalı beş insan, bu muhteşem yeni dünyaya nefesleri kesilmişçesine bakıyorlardı. Mven Mas'ın geniş göğsünden uzun bir iç çekişi yükseldi – heykele ilk bakışıyla birlikte bütün sinirleri mutluluk dolu bir beklenti içinde gerilmişti.

Heykelin karşısında, kıyıdaki kayalara yapılmış gümüşi kuleler, turkuvaz yapraklı düzgün ağaçlardan bir koruluğun üzerinde yükselen geniş beyaz bir merdivenin başladığı yere işaret ediyorlardı.

"Ses vermeliler!" diye fısıldadı kuleyi gösteren Dar Veter, Veda'nın kulağına, beriki de başını onaylarcasına salladı.

Bu yeni gezegenin kamerası birbiri ardınca ve sessizce yeni tabloları gözler önüne seriyordu.

Bir an, mavi kayadan bir portala açılan, geniş kornişli beyaz duvarlar belirdi ve ekran, lacivert bir ışıkla dolu yüksek bir mekâna açıldı. Duvarın saban izi gibi yivli mat inci rengi boyası, salonda bulunan insanlara alışık olmadıkları bir mükemmelliyet duygusu veriyordu. Cilalı, zümrüt rengi panelin önünde duran insanlar pür dikkat kesilmişlerdi. Bunların tenlerinin yangın kırmızısı rengi, heykelin denizin üzerinde bıraktığı gölgeye de uyumluydu. Dünyalılar için bu renkte bir gariplik yoktu – orta Amerika'nın bazı yerli kabileleri, antik çağlardan kalma renkli fotoğraflara bakılırsa, neredeyse aynı ten rengine sahiptiler – yalnız belki o kadar koyu değil.

Salonda iki kadın ve iki de erkek vardı. Çiftler, farklı kıyafetler giymişlerdi. Demir panelin yanındakiler, şık kombinezonlara benzeyen, penslerle süslenmiş altın rengi kısa giysiler giymişlerdi. Diğer ikisinin üzerinde ise, başlarından ayaklarına kadar üzerlerini örten, aynı türden, duvarların inci renginde şallar vardı.

Panelin yanındakiler, asil hareketlerle bu panelin sol kenarında çapraz gerilmiş tellere dokundular. Zümrütten perdahlanmış duvar veya cam bir anda şeffaflaştı. Onlar hareket ederlerken kristalin üzerinde birbirlerinin yerini alan, net imgeler belirdi. Öyle hızla kaybolup yeniden görünüyorlardı ki deneyimli gözlemciler olan Yuniy Ant ve Dar Veter bile bunların anlamlarını tamamen kavramakta zorlanıyorlardı.

Bakır dağların, kızıl okyanusun ve turkuvaz ormanların huzurunda gezegenin tarihi canlanıyordu. Kimi zaman son derece anlaşılmaz, kimi zaman da muhteşem hayvan ve bitki suretleri, geçmişin hayaletleri olarak geçiyordu. Birçok hayvan ve bitki, kalıntıları dünyanın kaya tabakaları arasında

bulunan fosillere benziyordu. Hayatın, yani mükemmelleşmekte olan canlı maddenin gelişim merdiveni uzayıp gidiyordu. İlerlemenin bu sonsuzcasına uzun yolu, dünyada yaşayanların bildiği kendi evrimlerinden daha uzun, zorlu ve acı vericiydi sanki.

Cihazın berrak ışıltısı içinde art arda yeni tablolar beliriyordu: büyük kır ateşlerinin, vadilerdeki taş blokların, vahşi hayvanlarla mücadelelerin, cenaze törenleri ve dini ayinlerin resimleri. Bütün panelde, rengârenk kürkten şalla örtünmüş bir adam göründü. Bir elini mızrağına dayamış, diğerini kucaklayacakmış gibi yıldızlara kaldırmıştı ve ayağıyla da, sırtında bir yelesi ve uzun, ağzından sarkan dişleri olan yere serilmiş bir canavarın boynuna basmıştı. Onun arkasında ise, çiftler halinde el ele tutuşmuş ve galiba şarkılar söyleyen kadın ve erkeklerden bir zincir vardı.

İmgeler kayboldu, canlı resimlerin yerini perdahlanmış taşın kara yüzeyi aldı.

O zaman, altın rengi kıyafetler giymiş olan çift sağa doğru çekildi, onların yerini de ikinci çift aldı. Gözün yakalayamayacağı kadar hızlı hareketlerle pelerinlerini fırlattılar, inci rengi duvarın oluşturduğu fonda koyu kırmızı bedenler, ateşin yalazlarını andırıyordu. Adam, iki elini birden kadına uzatmıştı, kadın da öyle gururlu ve göz alıcı bir mutluluk tebessümüyle cevap veriyordu ki, onları izleyen dünyalılar gülümsemekten kendilerini alamadılar. İkisi orada, bu inanılmaz uzaktaki dünyanın inci salonunda ağır ağır dans etmeye başladılar. Dünyalılar için bu, danstan çok ritmik duruşlardan ibaretti. Dansçılar belli ki bedenlerinin mükemmelliğini, çizgilerinin güzelliğini ve plastik kıvraklıklarını göstermeyi amaçlamışlardı. Ama art arda gelen bu ritmik hareketlere, belki de, bu güzel düşünen varlığa, insana yol açan hayatın gelişmesindeki isimsiz ve sayısız kurbanların oluşturduğu o

ulu merdiveni andıkları muhteşem ama aynı zamanda hüzünlü bir müzik eşlik ediyordu.

Mven Mas'a, sanki bu müziği işitiyormuş gibi gelmişti – alt seslerden derin ve ölçülü seslere dayanan, yüksek perdeden berrak notalar. Veda Kong, Dar Veter'in kolunu sıktı, ancak beriki buna aldırış etmedi. Yuniy Ant kıpırdamadan ve nefes dahi almadan bakıyordu, geniş alnında ter damlacıkları belirmişti.

Tucaena'nın insanları, dünyadakilere öyle çok benziyorlardı ki, bunun başka bir dünya olduğu izlenimi ağır ağır yitiyordu. Ama kızıl insanlar, yeryüzündeki herkesin henüz erişemediği, sıradışı güzellikteki az sayıda insanı cisimlendiren ressamların hayallerinde ve yaratılarında yaşayan bir bedensel güzelliğe sahiptiler.

"Kör ve hayvani evrimin düşünen bir varlığa giden yolu ne kadar zorlu ve uzun olursa, belli bir amaca yönelmiş ve mükemmelleşmiş yüksek hayat formları o kadar çok, bunun sonucu olarak da güzel görünür," diye düşünüyordu Dar Veter. "Dünyadaki insanlar çok uzun zaman önce, güzelliğin, belli amaçlara yönelik bir yapının hedefe uygunluğunun içgüdüsel olarak kabul edilmesi olduğunu anladılar. Bu amaçlar ne kadar çok yönlü olursa, biçim de o kadar güzel olur – bu kızıl insanlar da herhalde bize oranla çok yönlü ve beceriklidirler. Belki de onların uygarlığı, manevi ve fiziksel kudretin gelişmesinde insanlığın geçtiğinden daha uzun, teknik gelişmede ise daha kısa bir yol yürümüşlerdir? Bizim kültürümüz teknik gelişme aşamasında çok uzun kaldı ve ancak komünist topluma geçilmesiyle birlikte insanın sadece araçlarının, evlerinin, yiyeceklerinin ve eğlencelerinin değil, bizzat kendisinin de mükemmelleştirilmesi yoluna nihayet girdi."

Dans bitti. Genç, kızıl derili kadın salonun ortasına geldi,

alıcı bir tek onun üzerine zumladı. Yüzünü ve açık ellerini salonun tavanına kaldırdı.

Dünyadaki insanlar ellerinde olmaksızın kadının bakışlarını takip ettiler. Tavan filan yoktu orada ya da son derece ustalıkla gerçekleştirilen bir optik illüzyon sayesinde bir dizi parlak ve iri yıldızın olduğu gökyüzü belirmişti, sadece bir temsil olsa gerekti bu. Bu yabancı takımyıldızında hiçbir şey, dünyadakilere bilinen hiçbir galaksiyi hatırlatmamıştı. Kız ellerini salladı, sol elinin işaret parmağında mavi bir top belirdi. Toptan gümüşi bir ışın yayıldı ve dev bir işaret oku haline geldi. Işığın ucundaki yuvarlak, parlak nokta, tavandaki yıldızlardan kâh birinin, kâh diğerinin üzerinde duruyordu. Ve zümrüt rengi panel her defasında son derece geniş açıdan alınmış hareketsiz bir resim gösteriyordu. Bu ışın demeti ağır ağır geziniyordu ve aynı şekilde, ağır ağır, insanlı ve insansız gezegenlerin hayatından imgeler beliriyordu. Taşlık veya kumluk boşluklar, kızıl, mavi, mor ve yeşil güneşlerin ışınları altında hüzünle yanıyorlardı. Bazen tuhaf, kurşuni bir yıldızın ışınları, elektrik ışığını sızdıran ve yoğun, turuncu atmosferde veya okyanustaki denizanaları gibi yüzen düzgün kubbeleri veya spiralleri, yani hayatı aydınlatıyordu. Kızıl güneşli bir dünyada, kaygan kara kabuklu, milyarlarca kıvrık dalları âdeta umutsuzluk içindeymiş gibi gökyüzüne uzanan inanılmaz yükseklikte ağaçlar büyümüştü. Diğer gezegenler karanlık bir suyla büsbütün örtülüydüler. Kimi hayvan kimi de bitki olan dev, canlı adalar yüzüyordu her yerde, sayısız ve kılla kaplı duyargaları suyu sakince okşuyordu.

"Yakınlarında, yüksek hayat formları olan bir gezegen yok," dedi Yuniy Ant ansızın, meçhul gökyüzünün resminden gözlerini alamadan.

"Hayır," diye itiraz etti Dar Veter, "yakınlarında galakside

en geç meydana gelmiş olanlardan düzgün bir yıldız sistemi var. Ancak düzgün ve küresel sistemlerin, ister eski ister yeni olsun, sık sık arka arkaya geldiklerini biliyoruz. Gerçekten de, onların Eridan tarafında akıllı bir hayatın olduğu, Yüzük'e katılan bir sistem var."

"VVR 4955+MO 3529..." diye atıldı Mven Mas. "Ama neden bu sistemi bilmiyorlar?"

"Bu sistem Büyük Yüzük'e yüz yetmiş beş yıl önce girdi, oysa bu mesaj daha önce gönderilmiş," diye cevap verdi Dar Veter.

Uzak dünyadaki kızıl derili kız bir fiskeyle parmağının ucundaki topu fırlattı ve elleri sanki hemen önündeki görülmeyen birini kucaklamaya hazırlanıyormuş gibi açık, seyircilerine döndü. Başını ve omuzlarını, tutku uyandıran dünyalı bir kadının yaptığı gibi hafifçe geriye attı. Hafifçe açık dudakları, işitilmeyen sözcükleri tekrar ederek kıpırdıyordu. Sıcak insani yakarışını yıldızlar arası uzayın soğuk karanlığına gönderip başka dünyaların insanlarına seslenirken öylece hareketsiz durdu.

Ve ışıltılı güzelliği, dünyadaki gözlemcileri bir kez daha dilleri tutulurcasına hayrete düşürdü. Bu güzellikte, dünyadaki kızıl derili insanlarda görülen bronz katılığı yoktu. Küçük burunlu, küçük ağızlı yüzü, kocaman ve mavi gözleriyle daha çok dünyanın kuzeyli halklarını hatırlatıyordu. Sık, dalgalı ve kara saçları sert değildi. Yüzünün ve bedeninin her bir çizgisinde, büyük bir gücün bilinçsizce hissedilmesinden doğan neşeli ve hafif bir kendinden eminlik geziniyordu.

"Gerçekten de hiçbir şey bilmiyorlar mı Büyük Yüzük'le ilgili?" diye sordu Veda Kong, kozmostaki bu güzeller güzeli kardeşinin karşısında saygıyla eğilmiş ve inlercesine.

"Herhalde şimdi biliyorlardır," diye karşılık verdi Dar Veter, "zira gördüğümüz şeyler üç yüz yıl öncesinden geliyor."

"Seksen sekiz parsek," dedi Mven Mas, alçak sesle. "Seksen sekiz. Gördüklerimizin hepsi çoktan ölmüştür."

Ve yabancı dünyanın imgesi, onun sözlerini onaylamak istercesine kayboldu, yeşil iletişim ışığı da söndü. Büyük Yüzük iletişimi sona ermişti.

Herkes bir süreliğine taş kesilmiş gibi kalakaldı. İlk kendine gelen Dar Veter oldu. Hüzünle dudaklarını ısırdı ve aceleyle bilgisayarın kolunu itti. Yönlendirilmiş enerji sütununun kapanmasına, güçlü enerji akışını tekrar olağan kanallarına aktarmaları için enerji istasyonlarındaki mühendisleri uyaran bakır gong sesi eşlik etti. Cihazlarla ilgili bütün işlemleri bitiren dış istasyonlar müdürü, yoldaşlarına döndü.

Yuniy Ant kaşlarını kaldırmış, el yazılı sayfaları karıştırıyordu.

"Hafıza kayıtlarının tavandaki yıldız haritasını içeren kısmını derhal Kozmos Güney Yarıküre Enstitüsü'ne göndermek gerek!" dedi Dar Veter'in genç yardımcısına.

Beriki, Yuniy Ant'a, tuhaf bir düşten uyanmış gibi şaşkınlıkla baktı.

Somurtkan biliminsanı gülümsemesini bastırdı – zaten imgeler de aslında, muhteşem bir dünyayla ilgili üç yüzyıl önce uzaya gönderilmiş bir düş değil miydi? Dünyadaki milyarlarca insanın, Ay'da, Mars'ta ve Venüs'teki istasyonlarda bulunanların bütün somutluğuyla göreceği bir düş.

"Daha yayından önce bugün sıradışı bir şeyler olacağını söylerken haklıydınız, Mven Mas," dedi Dar Veter gülümseyerek. "Büyük Yüzük'e katılmamızdan dört yüz yıl sonra, ilk defa, kâinatın derinliklerinden bir gezegen, sadece aklıyla değil, bedeniyle de karşımıza çıktı. Yüreğim bu keşfin mutluluğuyla dolu! İşe iyi başladınız! Eskiler olsa bunu talih alameti sayarlardı veya bizim psikologlar, bundan sonraki işinizde güven ve cesaret verici tesadüfi olayların meydana geldiğini söylerler."

Dar Veter ansızın kendine geldi; sinirleri yüzünden her zamankinden konuşkan olmuştu. Büyük Yüzük çağında fazla konuşmak, insanın en büyük zaaflarından biri sayılırdı. Dış istasyonlar müdürü cümlesini bitirmeden sustu.

"Evet, evet," diye karşılık verdi Mven Mas dalgın bir tavırla.

Yuniy Ant, onun sesinde, ağırlaşan hareketlerinde bir kararsızlık tınısı sezinledi ve endişelendi. Veda Kong parmağını Dar Veter'in elinde sessizce gezdirip başıyla Afrikalı'yı işaret etti.

"Belki aşırı etkilendiğinden böyledir?" düşüncesi geçti Dar Veter'in kafasından ve gözlerini doğruca halefine dikti.

Ama dostlarının gizli şaşkınlığını hisseden Mven Mas doğruldu ve eskisi gibi uzman dikkatiyle işine koyuldu. Yürüyen merdiven onları yukarıya, şimdi gene insanlığın, daha doğrusu Homo Sapiens denen bu türün otuz bin yıllık varlığı boyunca olduğu gibi çok uzaklarda görünen yıldızlı gökyüzüne bakan geniş pencerelerin olduğu yere çıkardı.

Mven Mas ve Dar Veter'in arkada kalmaları gerekmişti.

Veda Kong, Dar Veter'e fısıldayarak bu geceyi asla unutmayacağını söyledi.

"Bir an öyle basit göründüm ki kendime!" diye bağladı konuşmasını, hüzünlü kelimelerinin aksine gülümseyerek.

Dar Veter onun ne demek istediğini anladı ve karşı çıkar gibi başını salladı.

"Oysa ben, eğer o güzel kadın sizi görmüş olsaydı, Veda, onun da bu kardeşiyle gurur duyacağına eminim. Doğrusu bizim dünyamız da onlarınkinden kötü değil!" Dar Veter'in yüzü sevgiyle aydınlandı.

"Sizin gözlerinize öyle görünüyor, sevgili dostum," dedi Veda gülümseyerek. "Bir de Mven Mas'a sorun!" Elleriyle şakacıktan yüzünü kapadı ve bir duvarın köşesinde gözden kayboldu.

Mven Mas nihayet yalnız kaldığında sabah olmuştu. Serin ve esintisiz havada kül rengi bir ışık belirmişti, deniz ve gökyüzü aynı türden kristal şeffaflığındaydılar şimdi: Denizde gümüşi bir renk, gökyüzünde ise pembe gölgeler vardı.

Mven Mas, binanın pek de iyi tanımadığı çizgilerini inceleyerek daha uzun süre oturdu gözlemevinin balkonunda.

Ufka yakın, alçak platonun üzerinde devasa bir alüminyum kemeri belirmişti; alüminyum kuşaklarının dokuzuncu paralelinin üzerinde yükseliyordu bu kemer, kuşakların aralarındaki boşlukta yeşile çalan sarı ve gümüşi beyaz camlar görülüyordu – bu, Yıldız Uçuşları Sovyeti binasıydı. Onun önünde, uzaya çıkan ilk insanlar anısına dikilmiş bir anıt vardı. Bulutlar ve fırtınalar içindeki sert dağ sırtlarına eski tip bir yıldız gemisi konulmuştu – balığa benzer, burnu erişilemez yükseklere yönelmiş bir roketti bu. Birbirini destekleyen bir insan zinciri, roket gemilerin pilotları, fizikçiler, astronomlar, biyologlar, cüretkâr bilimkurgu yazarları, heykelin kaidesini spiral şeklinde sarmış, inanılmaz bir çabayla yukarıya tırmanıyordu. Şafak, bu eski yıldız gemisinin gövdesini ve binanın hafif, şık çizgilerini aydınlatmaya başlamıştı ama Mven Mas, balkonda geniş adımlarla volta atmaya devam ediyordu. Böylesine bir heyecanı hiç yaşamamıştı. Büyük Yüzük'ün genel kuralları içinde yetişmişti, sert bir fiziksel eğitim almış ve Herkül çabalarını başarıyla tamamlamıştı. Okul döneminin sonunda her genç adamın tamamladığı zorlu işlere, antik Yunan'ın muhteşem mitlerinin anısına böyle diyorlardı. Genç, giriştiği işin üstesinden başarıyla gelirse, daha yüksek eğitim seviyesine çıkmaya hak sahibi görülüyordu.

Mven Mas, güney Tibet'te bir su temini sistemi kurmuş, güney Amerika'daki Nahebt platosundaki Araucaria ormanlarını canlandırmış ve Avustralya kıyılarında tekrar ortaya

çıkan köpekbalıklarını avlamıştı. Fiziksel eğitimi ve seçkin nitelikleri, uzun yıllar inatçı bir öğretim sürecinde yer almasına ve kendisini ağır ve sorumluluk gerektiren faaliyetlere hazırlamasına olanak sağlamıştı. Bugün, bu yeni işinin ilk saatinde, vatanı olandan başka bir dünyayla karşılaşmıştı ve ruhunda yeni bir şeyler ortaya çıkmıştı. Mven Mas endişe içinde, varlığından bile şüphe etmeden bütün hayatı boyunca üzerinde yürüdüğü bir dipsizliğin açıldığını hissediyordu içinde. Epsilon Tucaena yıldızına bağlı gezegenle yeni bir buluşmak için nasıl dayanılmaz bir açlıkla çarpıyordu yüreği – yeryüzündeki insanlığın en güzel masallarına uygun bir şekilde yükselmiş o yeni dünyayla buluşmak için! Kızıl derili kızlar, onların uzanmış ve çağıran elleri, hafifçe aralanmış müşfik dudaklarını unutamıyordu!

Ve yeryüzünün tekniğiyle aşılması mümkün olmayan muazzam iki yüz doksan ışık yılı mesafesi, onu bu muhteşem dünyadan ayırıyor ama alev alev yanan hayallerini zayıflatmıyor, tersine güçlendiriyordu.

Mven Mas'ın ruhunda canlı bir şeyler doğmuştu şimdi; kendi hayatını yaşayan ve ne iradeye ne de sakin akla itaat etmeyen bir şey. Afrikalı neredeyse bir münzevi gibi gömülmüştü işine, henüz hiç kimseyi sevmiş, bugün uzay ve zamanın devasa uçurumlarını aştıkları karşılaşmada yüreğine kök salan endişe ya da görülmemiş bir mutluluğa benzer bir şeyi de yaşamış değildi.

3
Karanlığın Esaretinde

Kara, iri bir ok, anamezon yakıtının turuncu gösterge sütunlarında sıfırın üzerinde duruyordu. Yıldız gemisinin rotası demir yıldızdan sapmamıştı henüz çünkü hızı hâlâ çok fazlaydı ve gemi de dosdoğru bu ürkütücü, insan gözünün hiç görmediği yıldıza doğru yaklaşıyordu.

Erg Noor, gerginlik ve zayıflıktan titreyen astronavigatörün yardımıyla bilgisayarın arkasına geçti. Dümen robotundan ayrılan gezegen motorları sustular.

"Ingrid, nedir demir yıldızı denilen şey?" diye sordu bütün bu zaman boyunda astronomun arkasında hareketsiz duran Key Ber sessizce.

"T sınıfı spektrumda, görülmeyen yıldız; sönmüştür ama ya tamamen soğuma ya da yeniden yanma sürecindedir. Sıcak spektrumunda uzun dalga titreşimleriyle ışır - dolayısıyla kara ve kızıl ötesidir ve ancak elektronik inventor yoluyla görünür olabilir.* Ancak sıcak kızıl ötesi ışınları görebilen baykuşlar demir yıldızları seçebilirler."

"Peki neden demir?"

"İncelenmiş olanların hepsinin spektrumunda büyük

---

* Ardışık olarak güçlendirilen elektronlara dönüştürmek yoluyla bir objenin binlerce kez büyütülmesini sağlayan düzenek. *–çn*

oranda demir bulunuyor. Bu nedenle, eğer yıldız büyükse, kütlesi ve çekim alanı da devasa olur. Şu anda tam da böyle devasa bir yıldızla karşılaştığımızdan korkuyorum..."

"Şimdi ne yapacağız?"

"Bilmiyorum. Kendin de görüyorsun ya, yakıtımız kalmadı. Ama doğruca yıldıza doğru uçuyoruz. *Tantra*'yı bin mutlak mertebesinde bir hıza düşürmemiz gerek, bu sayede yeterince bir açısal sapma mümkün olur. Eğer gezegen yakıtı da yetmezse, o zaman yıldız gemisi demir yıldıza giderek daha da yaklaşır ve sonunda düşer."

Ingrid sinirli bir tavırla başını salladı, Ber ise onu çıplak, kaz tüyleri gibi kıllı eliyle okşadı.

Sefer şefi kontrol paneline geldi ve cihazların üzerine eğilip uğraşmaya koyuldu. Herkes, nefes bile almadan susuyordu, daha yeni uyanmış ve içgüdüleriyle durumun ciddiyetini kavramış olan Niza Krit de susuyordu. Yakıt ancak gemiyi yavaşlatmaya yetebilirdi ama yıldız gemisi hızını kaybedince demir yıldızın çekim alanından motorsuz çıkması daha da zor olacaktı. Eğer *Tantra* bu kadar yaklaşmamış olsaydı, eğer Lin zamanında fark etmiş olsaydı... Ama bu "eğer"lerin ne anlamı vardı ki?

Yaklaşık üç saat geçti. Erg Noor nihayet kararını verdi. *Tantra* tetikleyici motorların güçlü itişiyle sarsıldı. Bir saat geçti, iki saat, üç, dört. Gemi yavaşlamaya devam ediyordu. Şefin kendinden emin ve hızlı hareketleri herkeste baş dönmesi yaratmıştı. Korkunç kahverengi yıldız ön ekrandan kayboldu, ikinci ekranda tekrar belirdi. Görülmez yerçekimi bağları cihazlarda yansıyarak gemiyi çekmeye devam ediyordu. Erg Noor, bir cihazın kolunu kendine çekti, motorlar durdu.

"Kurtulduk!" diye fısıldadı Pel Lin rahatlayarak. Şef, gözlerini ağır ağır ona çevirdi:

"Hayır! Sadece yörüngeye girmek ve gezegene inmek için yetecek kadar yakıtımız var."

"Ne yapacağız peki?"

"Bekleyeceğiz! Gemiyi rotadan biraz saptırdım. Ama çok yakınından geçeceğiz. Yıldızın çekim gücüyle *Tantra*'nın yavaşlayan hızı arasında bir mücadele var. Gemi şu anda aya gönderilen bir roket gibi uçuyor. Eğer yıldızdan kurtulmayı başarırsam, güneşe yöneleceğiz. Ancak yolculuk süresi de son derece artacak. Otuz yıl sonra bir çağrı sinyali göndereceğiz, bundan sekiz yıl sonra da yardım gelecek..."

"Otuz sekiz yıl!" diye fısıldadı Ber, Ingrid'in kulağına, neredeyse duyulmayan bir sesle. Kız ise sertçe Ber'in kolunu çekiştirdi ve döndü.

Erg Noor koltuğa yaslandı, ellerini dizlerinin üzerine koydu. İnsanlar susuyor, cihazlar sessiz şarkılarına devam ediyorlardı. Düzensiz ve bu yüzden tehditkâr gelen bir başka melodi, navigasyon cihazlarının şarkısına katılıyordu. Demir yıldızın neredeyse fiziksel olarak bile hissedilir çağrısı, onun bu kara kütlesinin kuvveti, gücünü kaybetmiş gemiyi kendine doğru çekiyordu.

Niza Krit'in yanakları yanıyor, yüreği vahşice çarpıyordu. Bu hareketsiz bekleyiş, kıza dayanılmaz gelmeye başlamıştı.

Saatler ağır ağır ilerliyordu. Derin uykularından uyanan mürettebatın yüzleri birbiri ardınca kumanda merkezinde belirdi. On dört kişinin hepsi de bir araya gelene kadar sessizlerin sayısı da birer ikişer artıyordu.

Gemi, kaçış hızının da altına düşmüştü.* *Tantra*, demir yıldızdan uzaklaşamıyordu. Uykuyu ve yemeği unutmuş olan mürettebat, geminin yörüngesinin ölümcül bir elips şeklini alana kadar saptığı bu korkunç saatler boyunca kumanda merkezinden ayrılmadı. *Tantra*'nın kaderi şimdi herkesin malumuydu.

Bir uzay cisminin çekim alanını aşıp onun dışına çıkmak için gerekli olan hız (ikinci kozmik hız). –*çn*

Ani bir çığlık, herkesin ürpermesine neden oldu. Astronom Pur Hiss yerinden sıçradı ve ellerini çırpmaya başladı. Çarpılmış yüzü tanınmaz, Yüzük çağındaki hiçbir insana benzemez olmuştu. Dehşet, kendine acıma ve intikam arzusu, biliminsanının yüzünden aklın bütün izlerini silmişti.

"O, işte o," diye ulumaya başladı Pur Hiss, Pel Lin'i göstererek. "Mankafa, ayyaş, beyinsiz solucan!..." Astronom, atalarının çoktan unutulmuş olan sövgülü sözcüklerini hatırlamaya çalışırken nefesi kesilmişti.

Onun yanında duran Niza hızla uzaklaştı. Erg Noor ayağa kalktı.

"Bir yoldaşı suçlamanın hiçbir yararı olmaz. Hataların bilinçli bir şekilde yapıldığı çağlar çok gerilerde kaldı. Bu durumda," Noor bilgisayarın kollarını kabaca çevirdi, "gördüğünüz gibi, hata ihtimali yüzde otuz. Eğer buna, bir nöbet süresinin sonunda oluşan kaçınılmaz depresyonu ve yıldız gemisinin salınımlarından doğan sarsıntıyı da eklersek, hiç kuşkum yok ki Pur Hiss, siz de aynı hatayı yapardınız."

"Ya siz?" diye haykırdı astronom, azalan öfkesiyle.

"Ben yapmazdım. Böyle bir canavarla otuz altıncı yıldız seferinde de karşılaşmıştım... Suçlu benim; bilinmeyen bölgelerde yıldız gemisini bizzat uçurmayı umut ediyordum ama her şeyi öngöremedim ve kendimi basit talimatlarla sınırladım."

"Siz olmaksızın bu bölgeye gireceklerini nereden bilebilirdiniz ki?" diye atıldı Niza.

"Bilmeliydim," diye sertçe cevap verdi Erg Noor, Niza'nın dostça yardımını geri çevirerek. "Ama bunu konuşmanın yeri burası değil, dünya..."

"Dünya!" diye uludu Pur Hiss, hatta Pel Lin bile tereddüt içinde kaşlarını çattı. "Her şeyi kaybetmiş ve önümüzde sadece yok oluş varken söylüyorsunuz bunu."

"Önümüzde yok oluş değil, büyük bir mücadele var," diye sertçe cevap verdi Erg Noor, masanın önündeki koltuğa çökerken. "Oturun! *Tantra* bir buçuk dönüş yapana kadar acelemiz yok."

Kumanda merkezindekiler ses çıkarmadan itaat ettiler, Niza ve biyolog birbirlerine bakıp karşılıklı gülümsediler – durumun bütün umutsuzluğuna rağmen muzaffer bir tebessümdü bu.

"Bu yıldızın hiç kuşkusuz gezegenleri vardır, hatta benim görüşüme göre, izogravların çizdiği eğriye bakılırsa iki tane olmalı. Gezegenler, gördüğünüz gibi," sefer şefi hızla düzgün bir çizim yaptı, "büyük ve dolayısıyla atmosferli olmalı. Şimdilik iniş yapmamız gerekmiyor – daha çok miktarda atomize edilmiş katı oksijenimiz* bulunuyor."

Erg Noor sustu ve düşüncelerini toplamaya koyuldu.

"Gezegenin etrafında yörüngede kalıp onun uydusu olacağız. Eğer gezegenin atmosferinin uygun olduğu ortaya çıkar ve kendi havamızı kullanırsak, gezegen yakıtımız iniş yapıp yardım çağırmaya yeter," diye devam etti. "Altı ay içinde yönümüzü tayin edip Zirda'da aldığımız sonuçları gönderip bir kurtarma gemisi çağrısında bulunur ve gemimizi de koruruz."

"Eğer koruyabilirsek..." dedi Pur Hiss, içini tekrar dolduran umudu gizlemeye çalışıp suratını asarak.

"Evet, eğer!" diye onayladı Erg Noor. "Ama bu açık bir amaç. Ona ulaşmak için bütün gücümüzü toplamalıyız. Siz, Pur Hiss ve Ingrid, gözlemleri ve gezegenin ölçüleriyle ilgili hesapları yürütün; Ber ve Niza, gezegenin kütlesine göre kaçış hızını, buna bağlı olarak da yörünge hızını ve yıldız gemisinin dönüşü için optimal radyantı hesaplayın."

Moleküler durumda değil ayrık atomlar halinde bulunan oksijen. Oksijen bu haliyle kimyasal reaksiyonlara daha açıktır ve basınç karşısında moleküler yapıda olduğundan daha büyük oranda katılaşır. *–çn*

Araştırmacılar her ihtimale karşı iniş için de hazırlanmaya başladılar. Biyolog, jeolog ve doktor, aşağı bırakılacak araştırma istasyonu robotunu hazır ediyorlardı, mekanisyenler de bir yandan dünyayla iletişim için uydu roketi toparlarken iniş takımlarını ve projektörleri ayarlıyorlardı.

Çalışma, derin korku ve umutsuzluktan sonra oldukça iyi gidiyordu ve sadece, yıldız gemisinin gravitasyon bükülmesiyle sarsıldığı sıralarda kesiliyordu. Ama *Tantra* zaten hızını öyle çok düşürmüştü ki, bu sarsıntılar artık mürettebat için tehlike teşkil etmiyordu.

Pur Hiss ve Ingrid iki gezegen tespit ettiler. Dış gezegene yaklaşma fikrini reddettiler zira bu çok büyük, soğuk, ağır ve muhtemelen radyoaktif atmosferle sarılı bir gezegende ölümlerine neden olurdu. Ölümlerden ölüm seçmek zorunda kalsalardı, gemiyi bin kilometre kalınlığındaki bir buzun içine sokup amonyak atmosferinin karanlığında boğulmaktansa demir yıldızın yüzeyinde yanmak daha iyiydi. Böylesi korkunç ve büyük gezegenler güneş sisteminde de vardı: Jüpiter, Satürn, Uranüs, Neptün.

Tantra, yıldıza yaklaşmaya devam ediyordu. On dokuz gün sonra içteki gezegenin ölçüleri belli oldu – bu, dünyadan daha büyüktü. Demir yıldızına yakın bir mesafedeydi ve yörüngesinde korkunç bir hızla dönüyordu – bir yılı, iki-üç aydan fazla olamazdı. Görünmeyen T yıldızı kara ışınlarıyla herhalde yeterince ısıtıyordu onu – atmosferi de olduğuna göre, hayat olabilirdi. Bu durumda iniş, daha da tehlikeliydi...

Başka gezegenlerin koşullarında başka evrim yollarında gelişen, kozmos için genel bir biçim olan albümin formlarındaki hayat, dünya sakinleri için son derece zararlıydı. Organizmanın zararlı atıklardan, hastalık taşıyıcı bakterilerden korunma araçları, gezegenimizde milyonlarca yıllık evrim süreciyle kazanılmıştı ve diğer hayat biçimlerine karşı savun-

masızdı. Diğer gezegenlerdeki hayat biçimleri açısından da dünyamız aynı tehlikeleri içeriyordu.

Hayvan hayatının temel faaliyeti -yemek için öldürmek, öldürmek için yemek- başka dünyaların hayvanlarıyla temas edildiğinde cesaret kırıcı bir zalimlik olarak ortaya çıkıyordu. İnanılmaz hastalıklar, ani salgınlar, son derece hızla çoğalan parazitler, korkunç yaralanmalar ancak insansız gezegenlerin ilk incelemelerine eşlik etmişti. Düşünebilen insanlarca meskûn gezegenler ise doğrudan yıldızlar arası iletişime geçmeden önce sayısız deneyler ve ön hazırlıklar yapmışlardı. Galaksinin hayat bulunan, yoğun merkez bölgelerinden uzaktaki gezegenimizde başka yıldızların gezegenlerinden konuklar, başka uygarlıkların temsilcileri yoktu henüz. Uzay Sovyeti, Yılancı, Kuğu, Büyükayı ve Cennetkuşu takımyıldızlarındaki uzak yıldızlardan gelecek dostları karşılama hazırlıklarını daha yeni tamamlamıştı.

Bilinmeyen bir yaşam biçimiyle karşılaşma ihtimali yüzünden tedirgin olan Erg Noor, biyolojik savunma araçlarının uzak depolardan çıkartılması talimatını verdi.

Nihayet *Tantra*, yörüngesel hızını, demir yıldızın iç gezegeninin hızıyla eşitledi ve onun çevresinde dönmeye başladı. Gezegenin belirsiz, devasa kansı kahverengi yıldız yüzünden kahverengi olan yüzeyi, daha doğrusu atmosferi sadece elektronik invertorda görünüyordu. Seferin istisnasız bütün üyeleri sorumlu oldukları cihazların başındaydılar.

"Gündüz yönündeki yüzey tabakaları sıcaklığı üç yüz yirmi derece Kelvin!"*

"Ekseni etrafında dönüşü yaklaşık yirmi gün!"

"Göstergelere göre su ve toprak var."

"Atmosfer kalınlığı bin yedi yüz kilometre."

"Kütle tam olarak dünyanın kırk üç nokta iki katı."

---

273 °C'ı (mutlak sıfır) sıfır derece olarak alan dereceleme sistemi. *–çn*

Raporlar birbirini takip ediyor, gezegenin niteliği daha belirgin hale geliyordu.

Erg Noor, gelen rakamları yazıyor, yörüngenin tespitini hesaplamak için gerekli malzemeyi topluyordu. Dünyanın kırk üç nokta iki katı, büyük bir kütle demekti. Çekim gücü, gemiyi gezegenin yüzeyine düşürebilir ve mürettebat, tutkala yapışmış sinek gibi olabilirdi...

Sefer şefi, farklı nedenlerle dev gezegenlere düşen eski yıldız gemileriyle ilgili yarı efsane yarı gerçek olan korkunç hikâyeleri hatırladı. O zamanlar hızı az, yakıtlarının gücü de zayıf olan gemiler genellikle yok olur giderlerdi. Son, motorların kükremesi ve kurtulmaya gücü yetmeyip gezegenin yüzeyine âdeta yapışan geminin kasılırcasına titremesiyle gelirdi. Yıldız gemisi bozulmadan kalırdı ama insanların kemikleri çatırdayarak kırılırdı – son veda mesajlarındaki bölük pörçük çığlıklarla aktarılan tarifsiz bir dehşet...

Tantra'nın mürettebatı, gezegenin etrafında döndükleri sürece böyle bir kaderin tehdidi altında değildi. Ama yüzeye inmek gerekirse ancak çok güçlü olanlar gelecekteki bu sığınaklarında kendi ağırlıkları altında yaşayabilirlerdi. Onlarca yıl yaşamak zorunda oldukları bir sığınak... Bu koşullarda hayatta kalabilirler miydi? Ezici basınç altında, kızıl ötesi kara güneşin sonsuz karanlığında, bu yoğun atmosferde? Ama ne olursa olsun, bu, son değil, kurtuluş umuduydu ve başka yol yoktu!

Tantra'nın yörüngesi, atmosferin sınırına yakın bir bölgedeydi. Mürettebat, bugüne kadar meçhul kalmış, ancak dünyadan görece çok uzak olmayan bu gezegeni inceleme olanağını geri tepemezdi. Gezegenin aydınlık, daha doğrusu sıcak tarafı, karanlık tarafından sadece çok daha yüksek sıcaklığıyla değil, güçlü yer tespit cihazlarını bile parazitlendiren ve böylece göstergeleri anlaşılmaz hale gelen devasa elektrik

birikmeleriyle de ayrılıyordu. Erg Noor, gezegeni bomba istasyonlarının yardımıyla incelemeye karar vermişti. Bir fiziksel istasyon fırlattılar; otomatik kayıt cihazı, neon ve azot atmosferinde büyük ölçeklerde serbest oksijen, su buharı tespit etti ve sıcaklığın da eksi on iki derece olduğunu gösterdi. Bu koşullar genelde dünyadakine benziyordu. Yalnız bu kalın atmosferin oluşturduğu basınç, dünyadaki normal basıncın bir nokta dört, çekim gücünün de iki buçuk katıydı.

"Burada yaşanabilir!" dedi istasyonun verilerini şefe aktaran biyolog, hafifçe gülümseyerek.

"Eğer biz böyle kasvetli ve ağır bir gezegende yaşayabilirsek, herhalde yaşayan bir şeyler de vardır burada – küçük ve zararlı bir şeyler!"

Yıldız gemisinin yörüngedeki on beşinci dönüşüne kadar güçlü alıcılara sahip bir bomba istasyonu hazırladılar. Ama karanlığa fırlatılan ikinci fiziksel istasyon, gezegen yüz yirmi derece dönünce kayboldu ve sinyalleri de kesildi.

"Okyanusa düştü," dedi sertçe jeolog Bina Lyod, can sıkıntısıyla dudaklarını ısırırken.

"Televizyon robotunu fırlatmadan önce ana yer tespiti cihazıyla tam bir saptama yapmalıyız! Ama bunlardan sadece iki tane var!"

Gezegenin üzerinde dönerken bir demet yönlendirilmiş radyo dalgası yayan *Tantra*, atmosfer bükülmeleri yüzünden karaların denizlerle birleştiği sınır yerlerini belli belirsiz tespit etti. Okyanusa uzanan ya da gezegenin aşağı yukarı ekvator bölgesinde iki okyanusu ayıran dev bir vadinin çizgileri de belirdi. Yıldız gemisi, iki yüz kilometre enindeki bir kuşağı zigzag şeklinde tarayan dalgalar gönderiyordu. Ansızın yer tespit cihazının ekranında parlak bir nokta göründü. Gerilen sinirleri kırbaçlayan bir ıslık sesi, bunun halüsinasyon olmadığını gösteriyordu.

"Metal!" diye bağırdı jeolog. "Açık bir yerleşim."

Erg Noor başını salladı.

"Görüntü bir an göründü ama düzgün çizgilerini fark etmeye fırsat bulabildim. Bu ya büyük bir metal parçası, meteorit, ya da..."

"Bir gemi!" diye atıldı Niza ve biyolog aynı anda.

"Hayal görüyorsunuz!" diye tersledi Pur Hiss.

"Belki de gerçektir," diye itiraz etti Erg Noor.

"Tartışmanın bir yararı yok," diye teslim oldu Pur Hiss. "Kanıtlamak mümkün değil. Zaten yüzeye inmeyeceğiz."

"Üç saat sonra tekrar bu vadinin üzerinden geçip kontrol edelim. Dikkat edin: Gerektiği takdirde benim de iniş yeri olarak seçeceğim vadide metalik bir şey bulunuyor... Televizyon istasyonunu tam olarak oraya gönderelim. Altı saniyelik aralıklarla yer tespit dalgaları bırakın!"

Sefer şefinin tayin ettiği plan başarıya ulaştı, *Tantra* karanlık gezegenin çevresinde üç saatlik bir uçuş daha yaptı. Gemi bu defa vadinin üzerinden geçerken televizyon robotunun raporunu aldı. Mürettebat gözlerini aydınlık ekrana dikmişti. Televizyon sinyali bir klik sesiyle birlikte başladı ve aşağıda, uzakta, binlerce kilometrelik dipsizliğin içinde bulunan şeylerin çizgilerini bir insan gözü gibi yansıtmaya koyuldu. Kak Ber, robotun bir deniz fenerine benzeyen başının dönerek ağır zırhtan dışarı çıktığını gözünün önündeymişçesine hayal ediyordu. Robotun ışığıyla aydınlanan bölge, ekranda alçak yarlar, tepeler, kıvrım kıvrım yatakların kara çizgilerinin fotoğraflarıyla geçiyordu. Ansızın balığı andıran bir şekil hızla kayıp gitti ekrandan ve yerini karanlığa bıraktı.

"Bir yıldız gemisi!" dedi aynı anda birkaç ağız birden. Niza, gizleyemediği bir zafer duygusuyla Pur Hiss'e baktı. Ekran karardı, *Tantra* televizyon roketinden tekrar uzaklaştı ama biyolog Eon Tal, elektronik kayıt şeridini bilgisayarın arşivi-

ne kaldırmıştı bile. Sabırsızlıktan titreyen parmaklarıyla şeridi alıp yarımküre şeklindeki ekranın projektörüne bağladı. Büyütülmüş imgeler yarımkürenin iç yüzeyine yansıdı.

Burun tarafının puroyu andıran tanıdık çizgileri, şişkin kıç tarafı, denge alıcısının yüksek sırtı... Ne inanılmaz bir şeydi bu görüntü, ne akla gelmezdi, karanlık bir gezegende nasıl da olanaksız bir karşılaşmaydı – gerçekten de dünyadan bir yıldız gemisiydi bu! Çapraz bir şekilde duruyordu, normal iniş pozisyonundaydı, güçlü iniş ayaklarına yaslanmıştı, demir yıldızın gezegenine daha yeni inmiş gibi hareketsizdi.

Gezegene yakın olduğu için çok hızlı bir dönüş yapan *Tantra*, cevapsız kalan sinyaller gönderdi. Birkaç saat geçti. Seferin on dört kişilik mürettebatı kumanda odasında tekrar toplandılar. Derin düşünceler içinde oturan Erg Noor ayağa kalktı.

"*Tantra*'yı indirmeyi öneriyorum. Kardeşlerimizin yardıma ihtiyaçları olabilir, belki de gemileri hasar görmüş ve

dünyaya gidememiştir. Bu durumda onları da alır, anamezon takviyesi yapar ve kurtulabiliriz. Kurtarma roketi indirmek anlamsız olacak. Bu roket, yakıt takviyesi için hiçbir şey yapamaz, üstelik dünyaya sinyal göndermek için ihtiyacımız olan bütün enerjiyi de harcayacak."

"Peki onlar da anamezonları kalmadığı için buraya inmişlerse?" diye kaygıyla sordu Pel Lin.

"Bu durumda da iyonik gezegen yükleri kalmış olmalı, bütün yakıtlarını yitirmiş olamazlar. Gördüğünüz gibi yıldız gemisi düzgün inmiş, demek ki gezegen motorlarını kullanmış. İyon yakıtlarını alır, tekrar uçar ve yörüngeye girince çağrıda bulunup dünyadan yardım bekleriz. Talihimiz varsa yardımın gelmesi sadece sekiz yıl sürer. Ama anamezon bulabilirsek kazanmış oluruz."

"Ama belki de gezegen yakıtları iyonik değil foton bazlıdır?" dedi mühendislerden biri.

“Bunu da yedek kaliks yansıtıcılarına uydurabilirsek ana motorlarda kullanabiliriz.”

“Ağır bir gezegene inip orada hayatta kalma riski var,” diye homurdandı Pur Hiss. “Böyle karanlık bir dünyada düşünmesi bile korkunç!”

“Kuşkusuz bu risk var ama mevcut durumumuz da son derece riskli, iniş yapmamız bunu artırmaz. İneceğimiz gezegen ise o kadar da kötü değil. Yeter ki gemiyi koruyabilelim!”

Erg Noor, hız eşitleyicinin göstergesine bir göz attı ve hızla kumanda masasına yaklaştı. Bir dakika kadar kumanda kollarının ve göstergelerinin önünde durdu. Kocaman ellerinin parmakları, bir müzik enstrümanının akordunu yapıyormuş gibi titriyordu, beli eğilmiş, yüzü taş kesilmişti.

Niza Krit şefine yaklaştı, cesaretini toplayıp onun sağ elini tuttu ve pürüzsüz, heyecandan yanan yanağına dokundurdu. Erg Noor minnetle başını salladı, kızın gür saçlarını okşadı ve doğruldu.

“Atmosferin alt tabakalarına girip gezegene inelim!” dedi yüksek sesle, uyarı sinyalini açtı.

Bir uluma sesi gemiyi sardı, insanlar aceleyle yerlerine dağıldılar ve hidrolik iniş kemerlerini bağladılar.

Erg Noor, kumanda masasının önünde yükselen yumuşak iniş koltuğunun kollarına bıraktı kendini. Gezegen motorları kükredi, yıldız gemisi aşağıya, bu meçhul gezegenin dağlarına ve okyanuslarına doğru inmeye başladı. Yer saptayıcılar ve kızıl ötesi yansıtıcılar aşağıdaki ilkel karanlık içinde yollarını saptadılar, altı metredeki kırmızı ışıklar yüksekliği bildirdiler – on beş bin metre. Suyun ve siyah güneşin sıcaklığının dünyada olduğu gibi yüzeyi düzlemek için birlikte çalıştığı gezegende on kilometreden yüksek dağ olacağı beklenmemişti.

İniş sırasında ilk yörünge dönüşünde, gezegenin büyük bölümünde dağlar yerine sadece önemsiz bazı yükseltilerden

başka bir şey olmadığı ortaya çıktı. Bunlar, Mars'ta olduğundan az daha yüksektiler. Belli ki, dağların oluşumuna neden olan iç güçler tamamen kesintiye uğramış ya da duraklamıştı.

Erg Noor uçuş yüksekliğini iki metreyle sınırladı ve güçlü projektörleri açtı. Yıldız gemisinin altında devasa bir okyanus belirdi – gerçek bir dehşet denizi. Kasvetli karanlık dalgalar yükseliyor, sonra da dipsiz derinliklere düşüyorlardı.

Biyolog bütün gücüyle çalışmanın doğurduğu terini sildi, aşağıya gönderilen ışık dalgalarının minik yansımalarını cihazında yakalamaya çalışıyordu – bir çeşit albedo idi bu; bu karanlık denizin tuz ve mineral oranını böylece tespit ediyorlardı.

Suyun parlak siyahlığının yerini mat bir siyahlık aldı – kara başlamıştı. Projektörlerin gezinen ışıkları, karanlık duvarları arasında daracık bir yol açıyorlardı. Beklenmedik bir şekilde renkliydi bu yol – kiminde sarı kum birikintileri, kiminde kaya yataklarının sırtlarında gri-yeşil alanlar mevcuttu.

Tantra, kendisini idare eden becerikli ele tam itaat içinde, karaların üzerinde süzülüyordu.

Erg Noor nihayet aradığı vadiyi buldu. Yüksekliği çok az olduğundan, bir dağ platosu denemezdi buraya. Ancak karanlık denizin olası gelgit ve fırtınalarının, yaklaşık yüz metre yüksekliğindeki bu vadiye ulaşamadığı da belliydi.

İskele tarafındaki ön yer saptayıcı sinyal verdi. *Tantra*'nın projektörleri o tarafa döndü. Birinci sınıf yıldız gemisi, şimdi son derece net görünüyordu. Geminin burnunu örten, kristal şeklinde yeniden işlenmiş anizotrop iridyum, projektörlerin altında yeni gibi parlıyordu. Geminin etrafında geçici yapılar yoktu, ışık da görünmüyordu – yıldız gemisi karanlık, cansız duruyordu, *Tantra*'nın yaklaşmasına hiçbir tepki göstermiyordu. Projektörlerin ışıkları gemiyi geçip gezindi, lacivert bir aynadan, spiral oyukları olan dev bir diskten yansır gibi parladı. Disk, bir yana yaslanmıştı, kısmen kara toprağa

batmıştı. Diskin arkasında bir kayalık, onun da ötesinde zifiri bir karanlık olduğunu gördüler. Burası herhalde bir uçurum ya da sert eğimli bir yerdi...

Tantra'nın bütün gövdesi, sağır edici bir siren sesiyle titredi. Erg Noor, bu yıldız gemisine yaklaşmak ve iniş alanının yaklaşık bin metre yarıçapındaki tehlike alanında olabilecek herkesi uyarmak istemişti. Gezegen motorlarının aşağıdaki yıldız gemisinin içindekiler tarafından da işitilebilecek korkunç sesi yankılanıyor, ekranlarda motorların kaldırdığı kızıl toprağın yarattığı toz bulutu görülüyordu. Toprak, havalanıyor ve tekrar yere dökülüyordu. Gemi inişe hazırlanırken mürettebatın koltukları da buna uygun şekilde döndü.

Dev iniş takımları gövdeden ayrıldı ve doğrularak bu yabancı dünyanın toprağına ilk temas için pozisyon aldı. Bir çarpışma, sonra bir daha – *Tantra*'nın burnu sarsıldı ve motorların susmasıyla birlikte donup kaldı. Erg Noor elini, koltuğunun dönmesi yüzünden şimdi başının üzerinde olan kumanda masasına doğru kaldırdı, payandaların kolunu çevirdi. Yıldız gemisi ağır ağır, kısa sarsılışlarla burun üstü oturmaya başladı ve sonunda ilk, yatay iniş pozisyonunu aldı. Her zamanki gibi insan organizmasında güçlü bir sarsıntıya neden olan iniş sona ermişti; mürettebatın kendilerine gelmek için yarı yatar durumdaki koltuklarında bir süre kalmaları gerekiyordu.

Herkes, vücutlarının ağırlaştığını hissediyordu. Ağır bir hastalıktan sonra olduğu gibi zorlukla doğruldular. Ne var ki engel tanımaz biyolog bir miktar hava örneği almayı başardı.

"Nefes almaya uygun," dedi. "Hemen mikroskobik bir inceleme yapıyorum!"

"Gerek yok," diye karşılık verdi Erg Noor, iniş koltuğunun kemerini çözerken. "Uzay giysilerini giymeden gemiden ayrılmıyoruz. Çok tehlikeli bakteri ve virüsler olabilir."

Çıkışta hava kilidinin bulunduğu yerde biyolojik giysiler ve "sıçrayan iskeletler" önceden hazırlanmıştı – bu ikinciler, uzay giysilerinin üzerine giyilen çelik, giysi üzerinde ağırlığın artması durumunda harekete olanak vermesi için elektrik motorları, yaylar ve amortisörler yerleştirilmiş, deri örtülü kabuklardı.

Yıldızlar arası dolaşmakla geçen boşluktaki altı yıldan sonra herkes ayaklarının altında yabancı da olsa toprağı hissetmek için sabırsızlanıyordu. Key Ber, Pur Hiss, Ingrid, doktor Luma ve iki mekanisyen mühendisin telsiz, projektörler ve cihazlara nezaret etmek için yıldız gemisinde kalması gerekiyordu. Niza, elinde kaskıyla bir kenarda duruyordu.

"Neden tereddüt ediyorsunuz, Niza?" dedi kaskının tepesindeki telsiz vericisini kontrol eden şef kıza. "Hadi, yıldız gemisine!"

"Ben..." Kız kekelemeye başladı. "Bence uzun zamandır burada ve çoktan ölmüş. Merhametsiz kozmosta bir felaket, bir kurban daha – anlıyorum, kaçınılmaz bu ama gene de çok ağır... Özellikle de Zirda'dan, *Algrab*'tan sonra..."

"Belki de bu yıldız gemisinin ölümü bize hayat verecek," diye bağırdı Pur Hiss, elindeki dürbünü hâlâ karanlık içindeki gemiden yana çevirirken.

Sekiz kâşif hava kilidine tırmandılar ve beklemeye başladılar.

"Kilidi açın!" diye buyurdu Erg Noor gemide, koridorun arkasında kalanlara.

Hava kilidinin içinde beş atmosfer basıncına düştükten sonra hidrolik krikolar kapıları yukarı doğru açtı. Kilitteki hava basıncı öyle yükseldi ki, odadakiler âdeta dışarı savruldular, bu sayede dışarıdan içeriye zararlı olabilecek hava girişi de engellenmiş oldu. Kapılar arkalarında kapandı. Projektörün ışığı, kâşiflerin vücutlarının ağırlıklarını zorlukla taşırken ayaklarındaki yayların üzerinde sıçrayarak ilerledik-

leri parlak bir yol açtı. Diğer yıldız gemisi bu yolun sonundaydı. Sabırsızlık ve kara güneşin altında yanan taşlık, çakıllı toprakta beceriksizce sıçrayışların zorlu ağırlığı yüzünden bir buçuk kilometrelik yol inanılmaz uzun görünüyordu.

Yoğun ve rutubetli atmosferin içindeki yıldızlar solgun, belirsizce parlıyorlardı. Gezegendeki gökyüzünde, muhteşem ve parlak kozmos yerine ancak belli belirsiz takımyıldızlar görünüyordu. Bunların kırmızıya çalan, solgun ışıkları gezegenin toprağındaki karanlıkla savaşamıyordu.

Gemi, her yeri saran derin karanlığın içinde ancak bir rölyefi andırıyordu. Bor ve çinko alaşımı düzgün yüzeyi yer yer aşınmıştı. Belli ki gemi uzayda çok uzun süre yol almıştı.

Diğerleri ansızın telsizlerinden Eon Kal'ın haykırdığını işittiler. Kal eliyle, kara bir delik gibi açılmış açık kapıyı ve aşağı inen küçük asansör boşluğunu gösteriyordu. Girişin yanındaki toprakta ve geminin altında bitkiler yetişmişti. Bunların kalın saplarının üzeri tası andırıyor, parabol şeklinde neredeyse bir metre yüksekliğe erişiyordu, kenarları testere, hatta daha çok çark gibiydi ve ne bir yaprak ne de çiçek vardı. Bu hareketsiz, kara çarklar uğursuz görünüyorlardı. Daha da endişe verici olan, bir kuyuyu andıran kapıydı. El değmemiş bitkiler ve açık bir kapı – demek ki insanlar uzun zamandır kullanmamışlardı bu yolu, küçük dünyalarını bu yabancı gezegenden korumamışlardı.

Erg Noor, Eon ve Niza içeri girdiler. Şef kolu itti. Mekanizma hafif bir gıcırtıyla çalışmaya başladı üç kâşifi kapıları ardına kadar açık olan hava kilidinin olduğu koridora çıkardı. Onların arkalarından diğerleri de geldi. Erg Noor, *Tantra*'dan projektörleri kapatmalarını istedi. Bir avuç insan ansızın karanlığın içinde kayboluverdiler. Demir yıldıza ait bu dünya, dünya hayatının bu zayıf kıvılcımını boğmak ister gibi karanlığına aldı yolcuları.

Kasklarının tepesindeki devamlı dönen fenerleri yaktılar.

Hava kilidinin geminin içine açılan kapısı kapalıydı ama kilitlenmemişti ve kolayca açıldı. Kâşifler orta koridora girdiler, karanlığın içinde yollarını kolayca buldular. Yıldız gemisinin planları *Tantra*'nınkinden çok farklı değildi.

"Gemi birkaç on yıl önce yapılmış," dedi Erg Noor, Niza'ya yaklaşarak.

Kız dönüp baktı. Şefin yüzü silikol kaskın içinde belli belirsiz ve gizemli görünüyordu.

"Olanaksız," diye devam etti Erg Noor. "Ve ansızın..."

"Parus!" diye bağırdı Niza mikrofonu unutarak ve herkesin dönüp ona baktığını gördü.

Araştırmacılar geminin ana odası olan kütüphane-laboratuvara, oradan da burna yakın kumanda odasına girdiler. Sefer şefi, üzerindeki iskeleti andıran giysiyle sendeleyerek, sallanarak ve duvarlara çarparak ana kumanda masasına yaklaştı. Yıldız gemisinin ışıkları açık bırakılmıştı ama bunları besleyecek enerji kaynağı yoktu. Karanlıkta sadece fosforlu göstergeler ve işaretler görünüyordu. Erg Noor, acil durum kolunu buldu, bastı; ölgün ama bu karanlıkta göz alıcı gibi görünen ışık yanınca herkes şaşırdı. Girişteki ışık da yanmış olmalıydı ki kasklardaki telsizlerden, girişi gözleyen Pur Hiss'in sesi duyuldu. Ona jeolog Bina cevap verdi. Şef, kumanda odasının eşiğinde aniden donakalmıştı. Onun bakışlarını takip eden Niza, yukarıda, ön ekranların arasına kazınmış iki yazı gördü; bunlardan biri dünya dilinde, diğeri de Büyük Yüzük'ün koduyla yazılmış olan Parus yazısıydı. Onun altında ise dünyanın galaktik çağrı sinyaliyle güneş sisteminin koordinatları vardı.

Seksen yıl önce kaybolmuş olan yıldız gemisi, daha önce meçhul kalmış, uzun süre karanlık bir bulut sayılmış olan bir kara yıldız sistemindeydi.

Yıldız gemisinin içindeki hiçbir şey, insanların nereye git-

tiğine dair bir şey göstermiyordu. Oksijen rezervuarları tükenmemişti, su ve yiyecek daha birkaç yıl yeterdi ama hiçbir yerde Parus'un mürettebatından ne bir iz, ne de kalıntı vardı.

Koridorlarda, kumanda odasında ve kütüphanede tuhaf, kara lekeler görünüyordu. Kütüphanenin zemininde de bir leke vardı, sanki buraya bir şey dökülmüş de, daha sonra ince bir film tabakası gibi kurumuş gibiydi. Kıç tarafındaki makine dairesinde, arka taraftaki ardına kadar açık kapının önünde parçalanmış kablolar görünüyordu, fosforlu bronzdan yapılma dimdik soğutma sistemi de eğilmiş durumdaydı. Gemideki diğer her şey mükemmel durumdaydı; dolayısıyla ancak sert darbelerden kaynaklanabilecek bu hasarların nedeni anlaşılmıyordu. Araştırmacılar bütün güçleriyle incelediler ama Parus'un mürettebatının kaybolmasını ve kuşkusuz ki ölümünü açıklayabilecek hiçbir şey bulamadılar.

Ancak başka, son derece önemli bir keşif yaptılar – gemide kalmış olan anamezon ve iyonik gezegen yakıtı, *Tantra*'nın bu ağır gezegenden kalkarak dünyaya yol almasına yeterdi.

Bu bilgi derhal *Tantra*'ya gönderildi ve seferin bütün üyeleri, geminin demir yıldızı tarafından tutsak edilip ölümcül bir kaderin eline düşmesinden sonra ilk defa rahatladılar. Dünyaya mesaj göndermek için uzun uzun çalışma zorunluluğu da böylece kalkmıştı.

Ama anamezon dolu konteynerlerin taşınması büyük bir çaba gerektiriyordu. Bu zaten kolay bir iş değildi, ne var ki gezegenin, dünyadakinin neredeyse üç katı fazla olan çekim kuvveti, bu problemin çözülmesi için oldukça yaratıcı bir mühendislik uygulaması gerektiriyordu. Ancak Yüzük çağının insanları, yorucu zihinsel faaliyetlerden korkmaz, tersine bunlardan zevk alırdı.

Biyolog, geminin seyir defterinin tamamlanmamış bir bobinini kumanda odasındaki kayıt cihazından çıkardı. Erg

Noor ve jeolog, Parus'un keşiflerinin sonuçlarının saklandığı hava yalıtımlı ana kasayı açtılar. Oradan çekim gücüyle daha da ağırlaşan çok miktarda foto manyetik film bobinleri, günlükler, astronomik gözlemler ve hesaplamalar çıkardılar. Her ikisi de, sefer ekibinin üyesi araştırmacılar olarak, böyle paha biçilmez bulguları bir an olsun bırakmayı hayal dahi edemezlerdi.

Ölümüne yorulmuş araştırmacılar, *Tantra*'nın kütüphanesinde sabırsızlıkla bekleyen yoldaşlarıyla karşılaştılar. Burada, rahat bir masanın arkasında, parlak ışıkların altındaki bu alışkın oldukları durakta, etraflarını saran mezar karanlığı ve ölü, terk edilmiş yıldız gemisi, bir kâbus gibi görünüyordu. Korkunç gezegenin çekim kuvveti, baskısını bir an olsun hafifletmiyordu üzerlerinde; kimi zaman biri, kimi zaman diğeri, her bir hareketlerinde acıyla yüzlerini buruşturuyorlardı. Vücutlarının çelik "iskeletin" kollarının hareketleriyle uyumunu sağlamaları, uzun süreli pratik yapmadan çok zordu. Bu yüzden normal bir yürüyüşe bile sarsıntılar ve tökezlemeler eşlik ediyordu. Parus'a yaptıkları kısacık yolculuktan bitkin dönmüşlerdi. Jeolog Bina Lyod anlaşılan hafif bir beyin sarsıntısı geçiriyordu ama gidip dinlenmeyi reddetti, masaya yaklaşıp şakaklarını ovuşturarak Parus'un seyir defterinin son bobinine varıncaya kadar dinledi. Niza, bu ürkütücü gezegende seksen yıldır ölü yatan gemide inanılmaz bir şeylerle ilgili kayıtlar bulmayı bekliyordu. Hırıltılı yardım çağrıları, acı çığlıklar, trajik veda sözcükleri hayal ediyordu. Cihazdan tekdüze ve soğuk bir ses yükselince kız ürperdi. Yıldızlar arası uçuşlarla ilgili inanılmaz çok şey bilen Erg Noor bile Parus'un mürettebatından kimseyi tanımıyordu. Mürettebat özellikle gençler arasından seçilmiş ve gemi, Uzay Sovyeti'ne mürettebatın resimlerini bile bırakmadan, son derece yiğit Vega yolculuğuna girişmişti.

Tanımadıkları bir ses, dünyayla son iletişimden sekiz ay sonra gerçekleşen olayları rapor ediyordu. Parus, bundan çeyrek asır önce, Vega sisteminin kenarındaki kozmik bir buz kuşağını geçerken hasar görmüştü. Kıç bölümündeki deliği yamayarak yollarına devam etmişlerdi ama motorların koruyucu alanını düzenleyen cihaz da hasar almıştı. Yirmi yıl süren bir mücadeleden sonra motorlar susmuştu. Parus, beş yıl daha, rotada meydana gelen doğal sapmaya kadar, ilk hızın sağladığı ataletle uçmuştu. O zaman ilk mesajlarını göndermişlerdi. Yıldız gemisi, demir yıldızın sistemine düştüğünde ikinci mesajını göndermeye hazırlanıyordu. Bundan sonra da *Tantra*'nın başına gelenler yaşanmıştı, tek fark, Parus'un motorları sustuğundan, fren yaptıktan sonra bir daha uçamayacak olmasıydı. Gezegenin etrafında yörüngeye girememişti zira kıç tarafındaki hızlandırıcı gezegen motorları da anamezon motorları gibi kullanılmaz durumdaydılar. Ne var ki Parus, denizin yakınındaki bu alçak platoya başarıyla inmişti. Mürettebat, önlerinde duran üç görevi yerine getirmeye girişmişti: motorların onarılması çabası, dünyaya çağrı gönderilmesi ve meçhul gezegenin incelenmesi. Daha roket kulesini kuramadan insanlar anlaşılmaz bir şekilde kaybolmaya başlamışlardı. Onları aramaya gönderilenler de geri dönmemişlerdi. Böylece gezegenin incelenmesi durdurulmuş, kulenin inşası için geminin dışına sadece birlikte çıkar olmuşlardı. Bu meşakkatli işin yol açtığı inanılmaz yorgunluk yüzünden verdikleri molalarda da kapıları sımsıkı kapatılan gemide kalıyorlardı. Roketi fırlatmak için acele ettiklerinden, Parus'un yakınındaki, belli ki uzun zamandır burada bulunan tuhaf yıldız gemisini incelemeye de girişememişlerdi.

"O gördüğümüz disk!" düşüncesi geçti Niza'nın kafasından. Şefin bakışlarıyla karşılaştı; kızın düşüncelerini anlayan şef onaylarcasına başını salladı.

Parus'un on dört kişilik mürettebatından sekizi hayatta kalmıştı. Seyir defterinin bundan sonraki bölümünde yaklaşık üç günlük bir ara vardı, onun arkasından da gür bir kadın sesinin mesajı duyuldu:

"Bugün, 323'üncü Yüzük yılının yedinci ayı, on ikinci gününde, biz hayatta kalanlar, telsiz roketin hazırlıklarını tamamladık. Yarın bu saatte..."

Key Ber, içgüdüyle kaydın zaman çizelgesine baktı – Parus saatiyle sabahın beşiydi. Bu gezegenin saatiyle kaç olduğunu ise kimse bilemezdi...

"Gönderdiğimiz, güvenilir şekilde hesaplanmış..." Ses kesildi, sonra konuşmacı, telsizin başından uzaklaşmış gibi, daha tok ve zayıf olarak tekrar yükseldi. "Açıyorum! Biraz daha..."

Cihaz sustu ama bobin dönmeye devam ediyordu. Dinleyenler, endişeli gözlerle birbirlerine baktılar.

"Bir şey olmuş!" diye başladı Ingrid Ditra.

Kayıt cihazından telaşlı, bölük pörçük sesler geldi: "İki kişi kurtuldu... Laik, yeterince yükseğe sıçrayamadı... asansör... kapıyı kapatamadık, sadece ikincisi! Mekanisyen Sah Kton sürünerek motorlara gitti... gezegen motorları... öfke ve dehşetten başka bir şey değiller! Öfke ve dehşet!"

Bant bir süre daha sessizce döndü, sonra aynı ses tekrar başladı:

"Sanırım Kton başaramadı. Yalnızım ama aklıma bir fikir geldi. Başlamadan önce..." ses güçlendi, inandırıcı bir kararlılıkla konuşmaya başladı: "Kardeşler, eğer Parus'u bulursanız, sizi uyarıyorum: Geminizden asla ayrılmayın."

Konuşmacı derin bir iç çekti ve alçak sesle, kendi kendine konuşur gibi dedi ki:

"Kton'u tanımanız gerekir. Dönüp daha ayrıntılı anlatacağım..."

Bir tıkırtı. Bant, bobinin sonuna kadar yaklaşık yirmi da-

kika daha döndü. Ama dikkatli kulaklar boşuna beklediler – sesin sahibi ne geri döndü, ne de bir açıklama yaptı.

Erg Noor cihazı kapattı ve yoldaşlarına döndü:

"Yitip gitmiş kardeşlerimiz kurtaracak bizi! Dünyanın güçlü elini siz de hissetmiyor musunuz! Gemide anamezon bulduk. Şimdi de pusuya yatmış bizi bekleyen ölümcül tehlikeyle ilgili bu uyarı! Ne olduğunu bilmiyorum bunun ama sanırım dünya dışı bir yaşam. Bu eğer kozmik, yıkım getiren bir güç olsaydı, yalnızca insanları öldürmez, gemiye de hasar verirdi. Böyle bir yardımı aldıktan sonra kurtulup dünyaya dönemez ve Parus'un keşiflerini bildiremezsek bir utanç olur bizim için. Yitip gidenlerin büyük çabaları, onların kozmosla yarım asırlık mücadelesi boşa gitmemeli."

"Gemiden ayrılmadan yakıtı nasıl almayı düşünüyorsunuz?" diye sordu Key Ber.

"Neden gemiden ayrılmayalım? Biliyorsunuz ki bu mümkün değil; çıkıp dışarıda çalışmamız gerekiyor. Ama uyarıya göre önlemlerimizi de alacağız..."

"Sanırım," dedi biyolog Eon Tal, "çalışma yerinin çevresinde baraj öreceğiz."

"Yalnızca orada değil, iki gemi arasında da!" diye ekledi Pur Hiss.

"Elbette! Bizi neyin tehdit ettiğini bilmiyoruz, bu nedenle radyasyon ve elektrik alanıyla ikili bir baraj öreceğiz. Kablolar çekecek ve bu yolu aydınlık bir koridor haline getireceğiz. Parus'un arkasında kullanılmamış bir roket var – onun enerjisi çalışma süresince yeter."

Bina Lyod'un başı gürültüyle masaya çarptı. Doktor ve ikinci astronom, ağırlıklarının üstesinden gelerek bilincini kaybeden yoldaşlarına koştular.

"Önemli değil!" dedi Luma Lasvi. "Sarsıntı ve gerginlik. Bina'yı yatağına götürmeme yardım edin."

Bu basit iş, mekanisyen Taron otomatik bir taşıyıcı robot icat etmeseydi çok fazla zaman alabilirdi. Robot diğer sekiz kâşifi de yataklarına götürdü – dinlenme zamanıydı, yoksa yeni koşullara uyum sağlayamamış olan organizmalarının gerginliği hastalığa yol açabilirdi. Seferin bu zorlu anında kimsenin yeri doldurulamazdı.

Çok geçmeden hem yük taşımakta hem de yol işlerinde kullanılacak iki otomatik taşıyıcı birbirlerine bağlanarak yıldız gemileri arasındaki yolu düzeltmeye girişti. Yolun iki yanından güçlü kablolar uzatıldı. Gemilerin yanlarında, silikobordan geniş koruma şemsiyeli gözlem kuleleri kuruldu. Bunlardaki impuls odalarına da, fanlardan yola zaman zaman ölümcül yoğun radyoaktif ışınlar gönderen gözlemciler yerleşti. Çalışma süresince güçlü projektörler bir an bile kapatılmıyordu. Parus'un gövdesinde bir ana giriş açıldı, bazı depolar boşaltıldı ve dört konteyner anamezom ile otuz silindir iyon yakıtı araçlara indirilmeye hazır hale getirildi. Ancak bunları *Tantra*'ya yüklemek çok daha zorlu bir işti. Yıldız gemisinin gövdesinde, ölü Parus'ta olduğu gibi bir delik açamazlardı, aynı şekilde bu yabancı gezegenin ölümcül canlılarını gemiye almaları da mümkün değildi. Bu yüzden içerideki düzenlemeleri yaptıktan sonra kapağı açtılar ve Parus'tan sıvılaştırılmış havayla dolu yedek balonları getirdiler. Plan gereği, kapağı açtıkları andan konteynerlerin boşaltılmasına kadar bu havayı aralıksız olarak güçlü bir şekilde püskürteceklerdi. Bundan başka, geminin gövdesi devamlı radyasyonla taranacaktı.

Mürettebat, çelik "iskeletler" içinde çalışmaya giderek alışıyordu, hatta gezegenin çekim kuvvetine de bir nebze uyum sağlamışlardı. İndikten hemen sonra bütün kemiklerinde ortaya çıkan dayanılmaz ağrı da azalmıştı.

Birkaç dünya günü geçti. Gizemli hiçbir şey görülmemiş-

ti. Çevrelerindeki havanın sıcaklığı sert bir şekilde düşmeye başlamıştı. Her saat şiddetlenen kasırgayı andıran bir rüzgâr da çıkmıştı. Kara güneş batıyordu, gezegen dönüyordu ve yıldız gemisinin üzerinde durduğu kara parçası da "geceye" dönüyordu. Ne var ki hava, konveksiyon akımları, okyanusun soğurduğu sıcaklık ve kalın atmosfer örtüsü yüzünden çok keskin bir şekilde soğumamıştı ama "gecenin" ortasında sert bir soğuk çıktı. Uzay giysilerinin ısıtıcılarını açmış, çalışmaya öyle devam ediyorlardı. İlk konteyneri Parus'tan indirip *Tantra*'ya yüklemeyi başarmışlardı ki "şafak" vakti, gün batımında olduğundan çok daha şiddetli yeni bir kasırga başladı. Sıcaklık hızla sıfır derecenin üzerine çıktı, yoğun hava akışına büyük miktarda rutubet de karışmış, gökyüzü şimşeklerle sarsılıyordu. Kasırga öyle bir şiddetlendi ki yıldız gemisi korkunç rüzgârın darbeleriyle titremeye başladı. Herkes, bütün gücüyle Kantra'nın deposundaki konteyneri sağlamlaştırmaya çalışıyordu. Kasırganın bitkin düşüren kükremesi artıyordu, düz dağların üzerinde dünyadaki tordanolara çok benzer tehlikeli hortumlar belirmişti. Projektörlerin ışığında kar ve tozdan, bir ucu gökyüzünün karanlığında dev bir hortum belirdi, büyüdü. Onun darbeleri altında yüksek voltajlı kablolar parçalandı, onları birbirine bağlayan sigortalar atarken maviye çalan kıvılcımlar saçıldı. Parus'un yanına kurulmuş olan projektörün sarıya çalan ışığı rüzgârın darbesiyle söndü.

Erg Noor, işi bırakıp gemiye sığınma talimatı verdi.

"Ama bir gözlemci orada kaldı!" diye haykırdı jeolog Bina Lyod, silikobor kütlenin belli belirsiz ışığını göstererek.

"Biliyorum, Niza orada, şimdi oraya gidiyorum," diye cevap verdi sefer şefi.

"Elektrik kesildi, o şey harekete geçmiş olmalı," diye ciddi bir tavırla itiraz etti Bina.

“Eğer kasırga bizi böyle etkiliyorsa, kuşkusuz o şeyi de etkiliyordur. Fırtına zayıflayana kadar tehlike olmayacağına eminim. Ayrıca öyle ağırım ki yere yatıp sürünürsem beni uçuramaz. Hem zaten çoktan beri bu şeyi kuleden gözlemek istiyordum!”

“Sizinle gelmeme izin verir misiniz?” dedi “iskeletin” içinde şefin yanına sıçrayan biyolog.

“Gidelim ama sadece siz, başka kimse olmaz.”

İki kişi, alçak hendekleri ve kayaların üzerindeki çatlakları aşıp hortumun önüne düşmemek için çabalayarak uzun süre süründü. Kasırga inatla topraktan söküp almaya, ters çevirip sürüklemeye çalışıyordu onları. Bir defasında bunu başardı da ama Erg Noor, yuvarlanan Eon'u tuttu, yüzükoyun uzandı ve kancalı eldivenleriyle büyük bir kayanın kıyısına tutundu.

Niza, kulesinin kapağını açtı, berikiler sırayla sürünerek içeri girdiler. Burası sıcak ve sessizdi, kule gayet muhkim duruyordu, güçlü bir fırtına öngörülerek sağlamca dikilmişti buraya.

Kumral, kıvırcık saçlı astronavigatör kız yoldaşlarının gelişini kaşlarını çatarak ama gene de mutlulukla karşıladı. Bir gece boyunca yabancı bir gezegende bir başına fırtınayı dinlemenin çok nahoş bir şey olduğunu da içtenlikle itiraf etti.

Erg Noor, *Tantra*'ya, zarar görmeden geldiklerini bildirdi ve geminin projektörleri söndü. Şimdi bu ilkel karanlığın içinde sadece kulenin içindeki zayıf bir ateş ışıyordu. Toprak, fırtınanın yıldırımların darbeleriyle ölümcül kasırganın altında titriyordu. Niza, sırtını reostata yaslayıp döner sandalyeye oturdu. Şef ve biyolog da onun ayaklarının yanına, kulenin yuvarlak zeminine yerleştiler. Üzerlerindeki geniş uzay giysileri yüzünden içeride hiç boş alan kalmamıştı.

Kasklarındaki telsizlerden, Erg Noor'un, “Biraz uyumanızı öneriyorum,” dediğini işittiler. “Kara şafağa kadar en azın-

dan on iki saat var, kasırga ancak o zaman sakinleşip ortalık biraz ısınır."

Yoldaşları zevkle onayladılar. Çelik iskeletin hareketlerini engellediği uzay giysilerine sarılmış, normalin üç katı yerçekimi altında, fırtınanın sarstığı daracı kulede uykuya daldılar – insan organizmasının uyum yeteneği ve onda gizli direnme gücü ne büyüktü!

Niza zaman zaman uyanıyor, *Tantra*'daki nöbetçiye sakinleştirici mesaj veriyor ve tekrar kestiriyordu. Kasırga belirgin bir şekilde zayıflamıştı, toprağın titremesi kesilmişti. O şey görünebilirdi şimdi. Kuledeki gözlemciler, yorgun düşmüş sinir sistemlerini canlandırmak için birer uyanıklık hapı aldılar.

"Şu diğer yıldız gemisini düşündükçe huzursuz oluyorum," diye itiraf etti Niza. "Onların kim olduklarını, buraya nasıl ve nereden geldiklerini öğrenmek için neler vermezdim..."

"Ben de öyle," diye cevap verdi Erg Noor. "Büyük Yüzük'te uzun zamandır demir yıldızlar ve onların kapanına düşen gezegenlerle ilgili hikâyeler dolaşır. Galaksinin daha yoğun nüfusa sahip olduğu, gemilerin çok eskiden beri ve sıkça uçtuğu kısımlarında, kayıp yıldız gemilerine mezar olan gezegenler vardır. Sayısız eski tip gemi bu gezegenlere yakalanmıştır, onlar hakkında sayısız sarsıcı hikâyeler anlatılır – bugün neredeyse efsane olmuş hikâyeler, kozmosun zorlu keşfinin efsaneleri. Gerçi, bu yoğun olmayan bölgede üç geminin birden karşılaşması son derece istisnasız bir olay ama, belki bu gezegende de çok eski zamanların yıldız gemileri vardır. Bizim güneşimizin çevresinde bir demir yıldızın olduğu da bilinmiyordu bugüne değin – biz, ilk demir yıldızı keşfettik."

"O disk şeklindeki yıldız gemisini araştırmaya girişmeyi mi düşünüyorsunuz?" diye sordu biyolog.

"Kesinlikle! Bir biliminsanı böyle bir fırsatı kaçırırsa kendisini nasıl affeder! Bize bitişik yerleşim alanlarında disk şeklinde yıldız gemileri bilinmiyor. Bu, mürettebatının ölümünden veya onarılamayan hasarlardan sonra belki de binlerce yıl öteden gelen bir gemi. Belki de Yüzük'te karşılaştığımız birçok yayını, bu gemide bulacağımız malzemeleri inceledikten sonra anlayabileceğiz. Biçimi çok tuhaf – disk şeklinde bir spiral, yüzeyindeki kirişler de fazlasıyla dışa çıkık. Parus'un yükünü gemimize aktarmayı bitirdikten sonra bu yabancı gemiyle ilgilenelim – şu anda kimseyi bu işe veremeyiz."

"Ama Parus'u birkaç saat içinde incelemiştik..."

"Ben diski stereo teleskopuyla inceledim. Tamamen kapalı, hiçbir yerde bir açıklığı yok. Dışarıdan bir zorlamaya karşı güvenli bir şekilde korunan herhangi bir uzay gemisine girmek, dünyadaki bütün diğer araçlarla karşılaştırıldığında son derece güçtür. Örneğin içeriden kristal yapısıyla örülmüş metal zırhlı *Tantra*'ya borazon örtüsünden girmeye çalışın – bu, bir kaleye girmekten daha zordur. Uzay gemisi tamamen yabancı, bilinmeyen ilkelere göre inşa edildiğinde bu daha da güç olur. Ama gene de bu bulmacayı çözmeye çalışmalıyız."

"Parus'ta bulduklarımızı ne zaman inceleyeceğiz?" diye sordu Niza. "Orada, mesajlarında sözünü ettikleri muhteşem dünyalarla ilgili son derece ilginç gözlemler olmalı."

Telsizden şefin tatlı gülüşü geldi:

"Çocukluğumdan beri Vega'nın hayalini kurarım ben, bu yüzden daha büyük bir sabırsızlıkla yanıyorum. Ama bunun için eve dönerken çokça zamanımız olacak. Öncelikle bu karanlıktan, eskilerin deyişiyle ölüler dünyasından kurtulmamız gerek. Parus'taki araştırmacılar iniş yapmamışlar, yoksa geminin depolarındaki koleksiyonlarda o gezegenlerden sa-

yısız şey bulurduk. Özenle aramamıza rağmen sadece filmler, ölçümler, hava ölçümleri ve video kayıtları bulduğumuzu da unutmayın."

Erg Noor susup etrafa kulak verdi. Hassas mikrofonlar bile rüzgârın sesini almıyordu artık – fırtına dinmişti. Dışarıdaki topraktan gelen bir hışırtı sesi kulenin duvarlarında yankılanıyordu.

Şef elini kaldırdı; onu tek söz etmeden anlayan Niza da ışığı kapadı. Ultraviyole ışınlarıyla ısınan kule, kara okyanusun dibindeki bir yapı gibiydi şimdi. Kulenin tepesindeki şeffaf, silikoborla sertleştirilmiş şemsiyede, insan gözünün netlikle gördüğü kahverengi ışıklar yalazlanıyordu. Işıklar, bir an koyu kırmızı ya da koyu yeşil küçük birer yıldız gibi yanmaya başladı, söndü, sonra tekrar belirdi. Yıldızcıklar eğilip sonra sekiz gibi kıvrılan bir zincir oluşturdu, sonra şemsiyenin elmas kadar sert ve pürüzsüz yüzünde sessizce kaymaya başladı. Kuledekiler gözlerinde tuhaf bir ağrı, vücutlarındaki başlıca sinirlerinde ise, bu kahverengi yıldızcıkların iğneleri sinir uçlarına batıyormuş gibi anlık, keskin bir acı hissettiler.

"Niza," diye fısıldadı Erg Noor, "regülatörü tam ayarına getirin ve ışığı bir anda açın."

Kule parlak mavi bir ışıkla aydınlandı. Gözleri kamaşan üç kişi ilk anda hiçbir şey göremedi – daha doğrusu, neredeyse hiçbir şey. Niza ve Eon, bir anlığına, kulenin sağ tarafındaki karanlığın hemen kaybolmadığını, korkunç dokungaçları olan düzgün bir gövde gibi orada dikildiğini gördüler – ya da onlara öyle geldi. Bu şey, dokungaçlarını şimşek hızıyla topladı ve projektörlerin geriye ittiği karanlıktan duvara doğru sıçradı. Erg Noor hiçbir şey görmemişti ama genç yoldaşlarının ani tepkisine inanmamasına neden olan bir şey de yoktu.

"Belki de bir seraptır?" dedi Niza. "Bir çeşit enerji yükü çevresinde karanlıkta bizim yıldırım toplarına benzer yo-

ğunlaşmalar ancak bir hayat formu değil. Eğer buradaki her şey siyahsa, yıldırımlar da siyah olmalı."

"Tahminleriniz çok şiirsel," diye itiraz etti Erg Noor, "ama doğru olma olasılığı çok zayıf. Her şeyden önce bu şey saldırı halindeydi, canlı etimizin peşindeydi. Parus'un mürettebatını yok eden bu veya bunun gibi bir şey olmalı. Eğer örgütlü ve istikrarlıysa, eğer gereken istikamette hareket edebiliyor, belli bir enerji toplayabiliyor ve dağıtabiliyorsa, bu durumda kuşkusuz seraplardan söz edilemez. Bu, canlı maddenin eseri ve bizimle beslenmeye niyetli!"

Biyolog da şefin görüşüne katıldı:

"Bana kalırsa bu karanlık gezegen sadece bize karanlık çünkü gözlerimiz spektrumun sıcak tarafındaki ultraviyole ışınlarını hissetmiyor, ancak spektrumun diğer renkleri olan sarı ve kırmızı bu yaratığı çok fazla etkiliyor olsa gerek. Bu yaratığın tepkisi o kadar anlık ki Parus'taki yoldaşlarımız saldırı yerini aydınlattıklarında hiçbir şey fark edememişler... Fark ettiklerinde de çok geç olmuş, ölmek üzere olanlar hiçbir şey anlatamamışlar..."

"Bu şeyin yaklaştığını hissetmek çok rahatsızlık verici ama deneyi tekrar edelim."

Niza ışığı kapadı ve üç gözlemci zifiri karanlıkta oturup karanlıklar dünyasının yaratığını beklemeye başladılar.

"Silah olarak neyi kullanıyor dersiniz? Yaklaştığı neden şemsiyede ve uzay giysisinde hissediliyor?" diye yüksek sesle sıraladı sorularını biyolog. "Özel bir enerji biçimi mi acaba?"

"Enerji biçimlerinin sayısı çok az, bu da kuşkusuz elektromagnetizm. Kuşkusuz bu enerji türünün sayısız alt biçimi var. Bu yaratık, bizim sinir sistemimizi etkileyen bir silah kullanıyor. Şu dokungaçlar korunmasız bir vücuda temas etse neler olur, düşünebiliyor musunuz?"

Erg Noor ürperdi, Niza Krint ise üç yönden hızla yaklaşan

kahverengi ışıklar demetini fark edince içten içe titremeye başladı.

"Bir tane değil!" diye fısıldadı Eon, bağırırcasına. "Şemsiyeye ulaşmalarına engel olmak daha doğru galiba."

"Haklısınız. Her birimiz, ışığa arkamızı dönelim ve sadece kendi istikametimize bakalım. Niza, ışığı açın!"

Gözlemcilerin her biri bu defa farklı ayrıntıları yakalamayı başardılar, böylece yaratıkların biçimiyle ilgili bir fikir oluştu: Bunlar, toprağın üzerinde alçak mesafede yüzen ve altlarında yoğun bir hava akıntısına neden olan dev denizanalarına benziyorlardı. Bazı dokungaçları, yaratıkların ölçüleriyle karşılaştırıldıklarında kısaydı, bir metreden fazla değildi. Eşkenar dörtgen şeklindeki gövdenin sivri köşelerindeki iki dokungaç, diğerlerinden çok daha uzun ve kıvrımlıydı. Biyolog, dokungaçların diplerinde, içinden belli belirsiz bir ışık saçan ve dokungaçlar boyunca sanki yıldızları andıran kıvılcımlar gönderen kocaman mesaneler olduğunu fark etti.

Ingrid'in berrak sesiyle, "Oradakiler, neden ışığı kapatıp açıyorsunuz?" dediğini işittiler ansızın telsizden. "Yardıma ihtiyacınız var mı? Fırtına dindi, işe girişmeliyiz. Şimdi yanınıza geliyoruz."

"Sakın gelmeyin!" dedi şef sertçe. "Büyük bir tehlikeyle karşı karşıyayız. Herkesi çağırın!"

Erg Noor korkunç denizanalarını anlattı. Görüş alış verişinde bulunan gezginler, gezegen motorunun taşıma aracındaki parçasını tetiklemeye karar verdiler. Üç yüz metre uzunluğunda bir ateş dili, yolunun üzerindeki görünen ve görünmeyen her şeyi süpürerek taş vadinin üzerinde uzaklaştı. Yarım saat geçmeden parçalanmış kabloları çektiler, koruma duvarını yeniden kurdular. Anamezonu, gezegenin gecesi çökmeden yüklemeleri gerektiği ortaya çıkmıştı. Ölçülemeyecek insanüstü bir çabayla başardılar bunu; ta-

mamen bitkin halde, hangar kapaklarını sıkıca kapattıktan sonra yıldız gemisinin metin zırhının arkasına sığındılar ve geminin fırtınadaki ürpertilerini dinlemeye koyuldular. Mikrofonlar, dışarıdaki kasırganın kükremelerini ve uğultularını duyuruyorlardı; bu da, karanlığın giremediği bu aydınlık küçük dünyayı daha konforlu kılıyordu.

Ingrid ve Luma stereo ekranı açtılar. İyi bir film seçmişlerdi. Hint okyanusunun mavi suları, kütüphanede oturanların ayaklarını ıslatıyordu âdeta. Poseidon oyunlarını izliyorlardı – her tür su sporu dalında dünya çapındaki karşılaşmalar. İnsanlar, Yüzük çağıyla birlikte denizle öyle sıkı dost olmuşlardı ki, ancak geçmişin denizci halkları böyle tutkuyla bağlı olabilirdi ona. Atlamalar, yüzme, motorlu sörf ve yelkenli yarışları. Güneş yanığı tenleriyle binlerce güzeller güzeli genç beden. Çınlayan şarkılar, kahkahalar, müsabakaların sonundaki tören müziği...

Niza, yanında oturmuş, derin düşünceler içinde ve zihni sonsuz uzaklardaki tatlı vatanı, doğasını dize getirdikleri gezegeniyle dolu biyoloğa doğru eğildi.

"Siz de bu tür müsabakalara katılmış mıydınız, Eon?"

Biyolog anlamamış gözlerle baktı ona.

"Böyle müsabakalara mı? Hayır, hiç katılmadım. Dalmışım, bir an anlamadım."

"Yoksa düşündüğünüz bu değil miydi?" Kız, ekranı gösterdi. "Karanlıktan, fırtınadan, elektrikli kara denizanalarından sonra dünyamızın güzelliklerini izlemek insana alışılmadık bir ferahlama veriyor, öyle değil mi?"

"Elbette. Zaten bu yüzden, böyle bir denizanasını ele geçirmeyi de daha çok istiyorum. Kafam bir tek bununla meşgul."

Niza Krit, gülen biyoloğun yanından ayrıldı ve Erg Noor'un gülümsemesiyle karşılaştı.

"Siz de mi bu kara dehşeti nasıl yakalayacağımızı düşünüyordunuz?" diye alay edercesine sordu.

"Hayır, disk şeklindeki yıldız gemisini nasıl inceleyeceğimizi düşünüyordum."

Şefin gözlerindeki kurnaz kıvılcım, Niza'yı neredeyse öfkelendirecekti.

"Antik çağlarda erkeklerin neden savaşla uğraştığını anlıyorum şimdi. Bunun sadece sizin, yetkin olmayan bir toplumda güçlü sayılan cinsiyetinizin bir böbürlenmesi olduğunu düşünürdüm..."

"Eski psikolojimizi kısmen anlamışsınız ama tamamen haklı sayılmazsınız. Benim durumum şöyle: Gezegenim ne kadar güzelse, onu ne kadar seviyorsam, o kadar çok hizmet etmek istiyorum ona. Bahçelere bitkiler dikmek, maden, enerji, yiyecek çıkarmak, müzik yapmak – böylece günlerim dolduğunda, kendi ellerim ve kafamla yaptığım şeylerden bir şeyler kalacak geriye. Bir tek uzayı, yıldız uçuşlarını biliyorum ben, insanlığa da bir tek böyle hizmet edebilirim. Ama amaç uçmak değil, yeni bilgilere ulaşmak, bir gün onları da bizim dünyamız gibi muhteşem hale getireceğimiz yeni dünyalar keşfetmek. Ya siz neye hizmet ediyorsunuz, Niza? Neden o disk şeklindeki yıldız gemisiyle bu kadar çok ilgileniyorsunuz? Sadece meraktan mı?"

Kız, kendini zorlayarak ağırlaşan ellerine söz geçirdi ve şefe uzattı. Beriki onları kocaman avuçlarının içine alıp okşadı. Niza'nın yanakları al al oldu, yorgun bedenine yeni bir kuvvet doldu. Bu tehlikeli inişten önce yanaklarını Erg Noor'un ellerine yasladığında olduğu gibi, biyoloğu dünyaya aşikâr ihanetinden önce bağışladı. Her ikisiyle de son tahlilde ihtilafları olmadığını göstermek için şu an aklına gelen bir fikri söyledi: su tanklarından birini kendiliğinden kapanan bir örtüyle donatmak. Yem olarak da doktorun

malzemeleri arasındaki konserve edilmiş olanlardan değil, taze kana bulaştırılmış bir parça et bırakmak. Kâşiflerin hepsi de kan verirdi. Eğer bu kara şey oraya girip örtü kapanırsa, önceden hazırlanmış atıl dünya gazıyla dolu bir balonun musluğu hemen açılıp tank doldurulur ve sonra sıkıca kapatılırdı.

Eon, "kızıl saçlı kızın" bu dahice fikrinden ötürü heyecana kapıldı. Niza'yla aşağı yukarı aynı yaştaydı ve birlikte geçirdikleri okul yıllarında doğmuş samimiyetle yaklaşırdı ona.

Erg Noor, insan görünümlü bir robotla uğraşmaya girişti ve uzak yıldızlardan gelen spiral-diske onun yardımıyla girmeyi umut ettiği güçlü elektrohidrolik bir keski yaptı.

Artık alıştıkları karanlığın içinde fırtınalar dindi, soğuğun yerini sıcak aldı - dokuz günlük "gündüz" başlamıştı. Dört dünya günü sürecek işleri kalmıştı: iyon yakıtlarının,

bazı yedek parçaların ve değerli araçların yüklenmesi. Ayrıca, Erg Noor, ölmüş mürettebatının bazı özel eşyalarını almayı da gerekli sayıyordu; bunları özenli bir dezenfeksiyondan sonra yakınlarına anı olsunlar diye dünyaya götüreceklerdi. Yüzük çağında insanlar çok eşya almazlardı yanlarına - dolayısıyla bunları *Tantra*'ya taşımak büyük bir çaba gerektirmiyordu.

Beşinci gün kablolardaki elektriği kestiler ve biyolog, iki gönüllüyle, Key Ber ve Ingrid ile birlikte Parus'un yanındaki gözlem kulesine kapandı. Kara yaratıklar neredeyse hemen ortaya çıktılar. Biyolog kızılötesi bir kamera ayarlamıştı ve katil denizanalarını takip edebiliyordu. Bunlardan biri tuzak tanka yaklaştı; dokungaçlarını topladı, yuvarlanıp bir top haline geldi ve içeri süzülmeye başladı. Ansızın tankın açık ağzının yanında bir başka kara eşkenar dörtgen daha belirdi. İlk canavar dokungaçlarını açtı - bir anda yıldızla-

rı andıran kıvılcımlar saçtı, titreyen koyu kırmızı kuşaklara dönüştü; ekranda yeşil şimşekler halinde görünmez ışınlar belirdi. İlk denizanası çekildi, ikincisi göz açıp kapayıncaya kadar bir top haline gelip tankın dibine düştü. Biyolog elini, tankın örtüsünü kapatacak düğmeye uzattı ama Key Ber onu engelledi. İlk canavar da büzülüp top haline geldi ve ikincisini izledi. Şimdi tankın içinde iki korkunç denizanası vardı. Görünürdeki hacimlerinin bir anda böylesine küçülebilmesi şaşılacak bir şeydi. Düğmeye basıldı, kapak kapandı, o anda beş ya da altı kara canavar, her yandan zirkonyum kaplı tankın etrafını sardılar. Biyolog ışığı açtı ve *Tantra*'dan koruma duvarını çalıştırmasını istedi. Kara canavarlar her zamanki gibi göz açıp kapayıncaya kadar kayboldular ama bunlardan ikisi, hava sızdırmaz tankın içinde kalmıştı.

Biyolog tanka yaklaştı, kapağına dokundu – ve öyle güçlü bir şoka kapıldı ki dayanamayıp şiddetli acı yüzünden haykırmaya başladı. Sol kolu felç geçirmiş, asılı kalmıştı.

Mekanisyen Taron, yüksek ısıya karşı korumalı özel bir giysi giydi. Tankın içine temiz dünya azotu sıkıp kapağını mühürlemek ancak böyle mümkün olabildi. Muslukları da lehimlediler, tankı geminin izolasyon malzemesinden bir parçayla sıvadılar ve koleksiyon odasına yerleştirdiler. Ne var ki bu zaferin bedeli ağır olmuştu – biyoloğun kolundaki felç, doktorun çabalarına rağmen geçmedi. Zon Tal'ın canı çok yanıyordu ama spiral diske gitmekten vazgeçmeyi aklına bile getirmiyordu. Biyoloğun keşif heyecanına sonunda teslim olan Erg Noor, onu *Tantra*'da bırakamazdı.

Spiral disk, uzak yıldızlardan gelen bu konuk, gezginlere ilkin göründüğünden daha uzaktı Parus'a. Projektörlerin dağılan ışığında geminin boyutlarını tam olarak değerlendirememişlerdi. Bu gerçekten devasa bir araçtı, çapı dört yüz metreden az değildi. Diske kadar korumalı bir yol açmak için

Parus'tan kabloları indirmeleri gerekti. Gizemli yıldız gemisi, insanların üzerinde dimdik bir duvar gibiydi, ta uzaklara yükseliyor, gökyüzünün benekli karanlığında kayboluyordu. Kömür karası bulutlar, bu dev diskin tepesini gizliyorlardı. Malakit-yeşil renk bir kütle, gövdeyi örtmüştü. Bu tabaka yer yer çatlamış, hatta bir metreye yakın derinlikte yarıklar oluşmuştu. Bu yarıkların altlarında, malakit tabakanın soyulduğu yerlerde laciverde çalan parlak mavi bir metal görünüyordu. Diskin Parus'a dönük olan tarafı, çapı yirmi derinliği de on metre kadar olan, dalga şeklinde spiral kabartılarla bezeliydi. Yıldız gemisinin zifiri karanlığa batmış olan diğer tarafı ise daha da çıkıntılı gibiydi ve yirmi metre kalınlığındaki diske bitişik bir topun şişliğini andırıyordu. Bu tarafta da yüksek, geminin gövdesine batan spiral bir kanalın dış yüzeyine benzeyen çıkıntılar vardı.

Dev disk, kenarından toprağa derinlemesine batmıştı. Bu metal duvarın dibinde eriyip koyu bir zift gibi etrafına akmış geniş bir kaya gördüler.

Kâşifler, bir giriş bulmak için saatler harcadılar. Ama bu giriş ya malakit tabakasının altında gizlenmişti ya da öyle beceriyle kapatılmıştı ki geminin yüzeyinde en ufak bir iz yoktu. Ne bir optik cihaz gözü ne havalandırma sistemine açılan bir kanal bulabildiler. Metal gövde yekpare gibiydi. Bunu öngörmüş olan Erg Noor, geminin gövdesini, dünyada yapılan gemilerin en sert ve kalın zırhlarının bile üstesinden gelebilecek elektrohidrolik keskinin yardımıyla açmaya karar verdi. Kısa bir görüşmeden sonra hepsi de spiral dalganın tepesini kesmekte anlaştılar. Orada boş bir alan, geminin içine açılan bir kanal ya da yuvarlak bir giriş olmalıydı; bu sayede, arka arkaya depolarla karşılaşıp her birini ayrı ayrı açma riskine girmeyip yıldız gemisinin içine daha kolaylıkla süzülebileceklerini hesap ediyorlardı.

Spiral diskin daha ciddi bir incelemesi, ancak özel bir seferle yapılabilirdi. Uzak dünyalardan bu tehlikeli gezegene gönderilmiş konuğun içinde el değmemiş cihazlar ve malzemeler, gemiyi böylesine uzaklardan getirmiş olanların eşyaları olmalıydı.

Geminin diğer tarafındaki spiral kanal, toprağın içine batan kenarına uzanıyordu. Projektörleri ve yüksek voltaj kablolarını buraya taşıdılar. Gemiden yansıyan laciverde çalan ışık, vadinin karanlık sisine karışıyor, uzakta belirsiz şekillerdeki dipsiz karanlığı içindeki kapıları andıran karanlık yükseltilerin, belki de dağ sırtlarının çizgileri beliriyordu. Ne belirsiz yıldızların solgun ışıkları, ne de projektörün parlak ışığı, karanlığın kapılarında toprak olduğu hissini vermiyordu. Herhalde orada, *Tantra* inerken gördükleri alçak vadiye inen keskin bir yar vardı.

Gemideki tek çok işlevli robotu taşıyan otomatik taşıyıcı, alçak sesle homurdanarak yaklaştı. Yerçekiminin dünyadakinden üç kat fazla olmasına aldırış etmeden ilerledi ve kısa bacaklı, uzun gövdeli ve dev başını tehditkâr bir şekilde öne eğmiş şişman bir adama benzeyen metal duvara gitti.

Erg Noor'un idare ettiği robot dört koluyla ağır keskiyi kaldırdı ve ayaklarını açıp bu tehlikeli işi yerine getirmeye hazır bir şekilde dikildi.

"Sadece bende ve Key Ber'de yüksek korumalı giysiler olduğu için robotu da biz idare edeceğiz," dediğini işittiler sefer şefinin, kasklarındaki telsizlerden. "Hafif biyolojik giysiler içindeki diğerleri uzaklaşsın..."

Şef bir an tereddüt etti. Aklından bir şey geçmiş, yüreğinde ağır bir hüzün doğurmuş, dizleri çözülmüştü. İnsanın mağrur iradesi yitip gitmiş, yerini hayvansı bir itaate bırakmıştı. Yapış yapış ter içindeki Erg Noor iradesizce kara kapıya yürüdü. Ancak Niza'nın telsizden gelen çığlığı, bilincini

geri kazandırdı. Durdu ama ruhunda doğan karanlık bir güç onu tekrar ileri sürükledi.

Şefle birlikte karanlığın kıyısında duran Key Ber ve Zon Tal da aynı şekilde ağır ağır, zaman zaman duraklayarak ve belli ki kendileriyle mücadelede ederek ilerlediler. Orada, karanlığın kapısında, sisin içinde, insan imgeleminin açıklayamayacağı ve üstelik ürkütücü bir şey hareket etti. Denizanası formunda değildi bu; kül rengi, yarı karanlıkta kolları alabildiğine açık ve orta yerinde elips şeklinde siyah bir haç hareket ediyordu. Haçın üç ucunda, rutubetli, koyu sisi zorlukla delen projektörün ışığında parlayan lensler vardı. Haçın ayağı da karanlığın içinde toprağın zifiri karanlığına batmıştı.

Erg Noor diğerlerinden daha hızlı gitti, bu anlaşılmaz şeye yüz adım kadar yaklaştı ve düştü. Taş kesilmiş olan insanlar, şefin ölümün kıyısında olduğunu fark etmeden kara haç gergin kabloların üzerine yükseldi. Bir bitkinin sapı gibi öne doğru eğildi, koruyucu alanı aşıp Erg Noor'a ulaşmaya çalıştığı belliydi.

Niza kendisine bir atletin gücünü veren hezeyan içinde, bir sıçrayışta robotun yanına gitti, başının arkasındaki kumanda kolunu çevirdi. Robot ağır ağır, kararsızmış gibi keskiyi kaldırdı. O zaman kız, bu zorlu aleti idare edemeyeceği korkusuyla öne doğru sıçradı, bedeniyle şefini örttü. Haçın üç ucundan yılansı ışık huzmeleri ya da yıldırımlar süzüldü. Kız, kollarını alabildiğine açmış, Erg Noor'un üzerine düşmüştü. Ama talihliydiler: Robot keskinin ucunu kara haçın tam ortasına çevirmişti. Haç katılırcasına geriye eğildi, toprağa düşecek gibiydi ama dağ sırtının yanındaki zifiri karanlığın içinde kayboldu. Erg Noor ve iki yoldaşı hemen kendilerine geldiler, şef kızı kaldırdı ve spiral diskin yanından uzaklaştı. Kendine gelen diğerleri de gezegen motorundan geliştirilmiş bir topu ateşlediler. Erg Noor, daha önce hiç ta-

nımadığı amansız bir gazap duygusuyla, vadiyi aşırı bir dikkatle tarayarak ve toprağın tek bir metrekaresini bile kaçırmamaya çalışarak kayalıklara doğru ölümcül bir radyasyon demeti gönderdi. Eon Tal, hareketsiz duran Niza'nın önünde, dizlerinin üzerine çöktü, bir yandan da telsizden alçak sesle durumunu soruyor ve silikol kaskın altındaki yüzünün ayrıntılarını yakalamaya çalışıyordu. Kız, gözleri kapalı, hareketsiz yatıyordu. nefes alışverişleri ne telsizden duyuluyordu ne de biyolog kaskın arkasından bir hayat belirtisi görebiliyordu.

"Canavar Niza'yı öldürdü!" diye acıyla bağırdı Eon Tal, yaklaşan Erg Noor'u belli belirsiz fark edince.

Kaskın daracık yarığından şefin gözlerini görmek mümkün değildi.

"Derhal *Tantra*'ya, Luma'ya götürün!" Erg Noor'un sesinde, her zaman olduğundan daha tiz bir metalik tını vardı. "Siz de nasıl bir yara aldığını öğrenmeye çalışın... Biz altı kişi burada kalıp araştırmayı sonuna kadar götüreceğiz. Jeolog da sizinle birlikte gitsin ve diskle *Tantra* arasındaki bütün kaya örneklerini toplasın – bu gezegende daha fazla oyalanamayız. Buradaki araştırmaları yüksek korumalı tanklarda yapmak gerek, yoksa bütün seferin sonunu getireceğiz. Üçüncü aracı alıp çabucak gidin!"

Erg Noor döndü ve arkasına bakmadan disk şeklindeki yıldız gemisine doğru yürüdü. Topu da ileri doğru itiyorlardı. Topun arkasında kalan mühendis, her on dakikada bir ateş açıyor, diskin yanına kadar yarım daire şeklinde bütün alanı tarıyordu. Robot, keskiyi spiralin ikinci boğum yerine kaldırdı; burası, kenarı toprağa batmış olduğu için, robotun göğüs hizasına geliyordu.

Güçlü bir uğultu sesi, yüksek korumalı giysileri bile aşıp geliyordu. Seçtikleri malakit tabakanın üzerinde hafif çat-

laklar belirmeye başlamıştı. Bu sert tabakanın parçaları uçuşup robotun Ketal gövdesine çarpıyorlardı. Keskinin yana doğru hareketleriyle bütün bir üst tabaka kesilip ayrıldı, koyu mavi, projektörün ışığında hoş görünen pütürlü yüzey ortaya çıktı. Eliyle, üzerinde uzay giysisi olan birinin içeri süzülmesine yetecek bir kare çizen Key Ber, robotu, derin bir kanal açacak şekilde ayarladı. Robot, ilk kestiği kenarın köşesine gelecek şekilde karenin diğer kenarını da kesti ve bu köşeyi ileri geri itip genişletmeye koyuldu. Metaldeki açıklığın derinliği bir metreyi bulmuştu. Mühendisin yardımcısı karenin üçüncü kenarını da kesince açıklık dışarı doğru kıvrılarak genişledi.

"Dikkatli olun! Geri çekilin! Yere yatın!" diye haykırdı Erg Noor ve robotu kapatıp gerisin geri birkaç adım uzaklaştı.

Kalın metal parçası, bir konserve kapağı gibi ansızın açılıverdi. İnanılmaz parlak, rengârenk bir alev dalgası spiral kanala teğet şekilde delikten fışkırdı. Talihsiz araştırmacıları kurtaran da bu ve ayrıca mavi metalin göz açıp kapayıncaya kadar eriyip açtıkları deliği tekrar kapatması oldu. O güçlü robottan kala kala, bir ayağının üzerinde acınacak şekilde duran erimiş bir metal top kalmıştı. Erg Noor ve Key Ber, özel korumalı uzay giysileri sayesinde kıl payı kaçabilmişlerdi. Patlama onları bu tuhaf yıldız gemisinden uzağa fırlatmış, diğerlerini de darmadağın etmiş, topu kullanılmaz hale getirmiş ve yüksek voltajlı kabloları parçalamıştı.

Kendine gelen insanlar, savunmasız halde bulunduklarını anladılar. Talihleri vardı ki, sağlam kalmış bir projektörün ışığında yatıyorlardı. Kimse yaralanmamıştı ama Erg Noor, bu kadarının yeterli olduğuna karar verdi. Gereksiz araçları, kabloları ve projektörü atan araştırmacılar zarar görmemiş olan bir araca doluştular ve telaşla kendi uzay gemilerine gittiler.

Yabancı bir uzay gemisinde delik açmak için atıldıkları bu ihtiyatsız girişimden şans eseri zarar görmeden kurtulmuş olmaları, kuşkusuz şefin öngörüsünden kaynaklanmıştı. İkinci bir girişim, kesinlikle üzücü sonuçlara yol açardı... Peki Niza, tatlı astronavigatör, o nasıldı?... Erg Noor, uzay giysisinin, kara haçın ölümcül şiddetteki saldırısını zayıflatmış olduğunu umuyordu. Kara denizanasıyla temas da biyoloğu öldürememişti. Ama burada, dünyadaki kudretli tıbbi aletlerin böylesine uzağında meçhul bir silahın etkilerine karşı koyabilecekler miydi?

Hava kilidinin olduğu odada Key Ber sefer şefine yaklaştı ve üzerindeki kıyafetin sol kürek kemiğine gelen yerini gösterdi. Erg Noor, hava kilitlerinin olduğu odalara yabancı bir gezegendeki keşiften dönenler kendilerini kontrol edebilsinler diye mutlaka konulan aynaya döndü. Keskinin fırlattığı gök mavisi küçük bir metal parçası giysinin izolasyon katmanını delmiş ama iç koruyucu katmanı geçememişti. Parçayı zorlukla çıkarıp attılar. Yaşadıkları büyük tehlikeyle birlikte disk şeklindeki yıldız gemisinden tesadüfen gizemli bir metal örneği almayı başarmışlardı ve dünyaya götüreceklerdi onu.

Erg Noor nihayet üzerindeki giysiden kurtuldu ve geminin içine yürüdü – daha doğrusu korkunç gezegenin yüksek çekim kuvveti yüzünden süründü.

Mürettebat büyük bir sabırsızlıkla bekliyordu onu. Diskin yanında yaşadıkları felaketi stereovizofonlardan izlemişlerdi, girişimin sonuçlarıyla ilgili soracak hiçbir şeyleri de yoktu.

4
Zamanın Nehri

Veda Kong ve Dar Veter, sonsuz steplerin üzerinde ağır ağır süzülen vintoletin küçük, yuvarlak platformunda, ayaktaydılar. Sık ve çiçekli otlar hafif rüzgârın altında geniş dalgalar gibi salınıyorlardı. İleride, solda, siyah ve beyaz bir hayvan sürüsü vardı – Tibet yaklarının, sığırların ve bufaloların melezlenmesiyle yaratılmış bir hayvan soyu.

Alçak tepeler, geniş vadilerde sessiz nehirler – yeryüzünün kabuğundaki, bir zamanlar güney Sibirya vadileri denilen bu dingin ve düz arazilerden enginlik ve huzur akıyordu.

Dar Veter, yakın zamanlara kadar Sibirya'nın sonsuz, asık suratlı bataklıkları ve seyrek, bodur ormanlarıyla kaplı olan toprağına, düşünceli bir tavırla bakıyordu. Eski bir ustanın yaptığı, çocukken ruhunda derin bir etki bırakmış olan tablo geliyordu gözlerinin önüne.

Dev nehrin yüksek bir burnunun yanındaki yerde, yaşlılıktan rengi kararmış, yetim gibi bir başına engin tarlalara ve otlaklara bakan ahşap bir kilise vardı. Kubbesindeki küçük haç, ağır ve alçak bulutların içinde kara bir benek gibiydi. Kilisenin arkasındaki küçük mezarlıkta birkaç söğüt ve huş, rüzgârın altında dağınık başlarını sallıyorlardı. Alçaklara sarkan dalları, zamanın ve fırtınaların yıktığı, ıslak ve taze

otların arasındaki yarı yarıya çürümüş haçlara değiyordu. Nehrin öte yanında dev kızıl-gri bulut kütleleri, elini uzatsan dokunacakmışsın gibi yakın görünüyordu. Geniş nehir merhametsiz, demirsi yakamozlarla parlıyordu. Aynı soğuk parıltı her yanı sarmıştı. Her yer, kuzeyin soğuk ve huzursuz havasının getirdiği bıktırıcı güç yağmuru yüzünden ıslaktı. Ve bir uçtan bir uca lacivert, kül rengi, yeşil renklerle bezeli bu tablo, insanın zorlu, soğuk ve aç bir hayat sürdüğü, eski zamanlarda insanların çılgın karakterlerini belirleyen bir yalnızlığın hissedildiği bereketsiz engin toprakları anlatıyordu. Bir müzede, cam bir mahfazanın arkasında gördüğü, taptaze ve görünmez ışınlarla parlayan bu tablo çok uzak geçmişe açılan bir pencere gibi gelmişti Dar Veter'e.

Dar Veter, sessizce dönerek Veda'ya baktı. Genç kadın elini platformun tırabzanına koymuştu. Başını eğmiş, rüzgârın altında eğilen yüksek otların saplarını izleyerek, düşüncelere dalmıştı. Çayır, geniş ağır dalgalar halinde bakır gibi parlıyordu, vintoletin yuvarlak platformu da acele etmeksizin süzülüyordu steplerin üzerinde. Hafif, sıcak girdaplar yolcuların üzerinde esiyor, Veda'nın saçlarını ve elbisesini dalgalandırıyor, haylaz bir çocuk gibi Dar Veter'in gözlerine üflüyordu. Ama otomatik dengeleyici düşünceden bile hızlı çalışıyordu ve uçan platform ancak hafifçe inip kalkıyor ya da fark edilmez şekilde titriyordu.

Dar Veter eğilip rota göstergesine baktı. Şerit halindeki harita, platformun hareketine uygun olarak hızla hareket ediyordu. Fazla kuzeye gelmiş olmalıydılar. Altmışıncı paraleli geçeli çok olmuştu, İrtiş ile Ob'un buluşma yerlerini de geçmişler ve Sibirya yaylaları diye bilinen yükseltilere yaklaşmışlardı.

Dört aydır Altay dağlarının eteklerindeki sıcak steplerde bulunan eski kurganlardaki kazılarda çalışan yolcular, steplerin enginliğine alışmışlardı. Güney steplerini ancak tek tük

silahlı atlıların geçtiği o eski zamanlara dönmüş gibiydi araştırmacılar.

Veda döndü ve sessizce ileriyi gösterdi. Orada, kızgın havanın titreyişleri içinde topraktan koparılmış gibi karanlık bir ada yüzüyordu. Birkaç dakika sonra vintolet alçak bir tepeye yaklaştı – herhalde bir zamanlar bir maden vardı burada. Ama geriye hiçbir şey kalmamıştı – sadece üzerinde sık vişne ağaçlarının büyüdüğü bir toprak yığını.

Uçan platform ansızın sert bir şekilde sendeledi.

Dar Veter anlık refleksle Veda'yı belinden yakaladı ve platformun o anda yükselmekte olan tarafına doğru sıçradı. Vintolet bir anlığına, tepenin eteklerine hasarsız bir şekilde çarpmak için tekrar düzlem haline geldi. Amortisörler çalıştı ve aracın tepisi, Veda ve Dar Veter'i tepenin yamacına, doğruca sert bir çalı birikintisinin içine fırlattı. Steplerin dinginliği bir dakikalık bir sessizlikten sonra Veda'nın alçak göğüsten gelen kahkahasıyla parçalandı. Dar Veter, çalıların yırttığı kendi yüzündeki şaşkın ifadeyi gözlerinin önünde canlandırdı ve kadın zarar görmediği, kazayı ucuz atlattıkları için içgüdüsel bir mutlulukla güldü.

"Vintoletle sekiz metreden daha yüksekten uçmayı boşuna yasaklamamışlar," dedi Veda Kong. "Şimdi anlıyorum..."

"Ters giden bir şey olduğunda araç bir anda düşer, bu durumda tek umudumuz amortisörler olur. Yapacak bir şey yok, hafiflik ve küçük ölçeklerde olmanın bedeli bu. Korkarım bütün güvenli uçuşlarımız için daha büyük bir bedel bekliyor bizi," dedi Dar Veter, biraz yapmacık bir kayıtsızlıkla.

"Yani?" diye sordu Veda, ciddileşerek.

"Stabilizatör cihazlarının hatasız çalışması, çok karmaşık bir mekanizmayı gerektirir. Korkarım bunları anlamak için çok zaman lazım. Zavallı atalarımızın usulüyle çıkmamız gerek buradan..."

Veda gözlerinde kurnaz bir kıvılcımla elini uzattı, Dar Veter genç kadını kolayca kaldırdı. Düşen vintolete doğru indiler, berelerine şifa çözeltisi sürdüler, kıyafetlerinin yırtıklarını yapıştırdılar. Dar Veter, Veda'yı çalılığın gölgesine bıraktı, kendisi de kazanın nedenini incelemeye koyuldu. Tıpkı tahmin ettiği gibi, otomatik stabilizatörlerde bir sorun çıkmış ve bu da motorun susmasına neden olmuştu. Dar Veter, cihazın kapağını açar açmaz, tamirin mümkün olmadığını da gördü - buna girişmeden önce karmaşık elektronik işine iyice vakıf olmak gerekiyordu. Can sıkıntısından hafifçe içini çekti, ağrıyan sırtını doğrulttu ve göz ucuyla, Veda Kong'un güven içinde şekerleme yaptığı çalılığa baktı. Sıcak step göz alabildiğine ıssızdı. İki büyük yırtıcı kuş maviye çalan, titreyen serabın üzerinde ağır ağır dönüyorlardı...

İtaatkâr araç, şimdi ölü bir disk haline gelmiş, çaresizce yatıyordu. Dar Veter'in yüreğine tuhaf bir yalnızlık ve bütün dünyadan kopmuşluk duygusu doldu.

Ama hiçbir şeyden korkmuyordu. Silahsız gözlerinin daha uzakları, yani geceyi, görmesini beklemekti en iyisi; o zaman muhakkak bir ışık görürler ve oraya doğru yürürlerdi. Yanlarına ne bir telsiz, ne fener, ne de yiyecek almamışlardı.

"Bir zamanlar, eğer yanında yeterince yiyecek ve su tedarikin yoksa, açlıktan ölebilirdin steplerde..." diye düşünüyordu dış istasyonların eski müdürü, elini parlak ışığa karşı gözlerine siper ederek. Veda'nın yanında bir vişne çalısının gölgesini fark etti ve kaygısızca uzandı toprağa, otların kuru sapları, incecik elbisesinin üzerinden tenine battı. Rüzgârın hafif hışırtısı ve sıcak, unutulmuşları hatırlatıyordu ruhuna: Ağır ağır akıyordu düşünceler; çoktan geçmiş olan zamanların belleğindeki resimleri acele etmeksizin birbirlerinin yerini alıyorlardı - eski halkların, kabilelerin, tek tek kimselerin uzun mu uzun bir geçit töreni... Sanki geçmişten, her saniye

olayların, yüzlerin ve kıyafetlerin değiştiği dev bir nehir akıyor gibiydi.

"Rüzgâr!" dediğini işitti uyuklarken en sevdiği sesin, kendine geldi ve olduğu yere oturdu.

Güneş ufuk çizgisinde kızıl bir küre gibi esmerleşmişti, dingin havada en ufak bir esinti bile hissedilmiyordu.

"Ulu tanrım, rüzgâr," dedi haylaz bir çocuk gibi Asya'nın eski kadınlarını taklit ederek önünde eğilen Veda. "Uyanıp da benimle ilgilenme zamanınız gelmedi mi acaba?"

Dar Veter birkaç jimnastik hareketi yaptıktan sonra tamamen ayıldı. Vega, onun geceyi bekleme önerisini kabul etti. Karanlık onları, eski işleriyle ilgili canlı bir tartışmanın içinde yakaladı. Ansızın Dar Veter, Veda'nın titrediğini fark etti. Kadının elleri buz gibi olmuştu; incecik elbisesi onu kuzey gecesinin serinliğinden koruyamıyordu.

Altmışıncı paralelde yaz gecesi aydınlıktı – bu sayede koca birer kucak çalı çırpı topladılar.

Dar Veter'in, aracın güçlü aküsünden ürettiği bir elektrik kıvılcımı gürültüyle çaktı, çok geçmeden de etrafındakilere hayat dolu sıcaklık veren parlak bir kamp ateşi karanlığı parçaladı.

Soğuktan büzülmüş olan Veda, güneşin altındaki bir çiçek gibi tekrar serpildi; iki yolcu da hipnotize olmuş gibi derin düşüncelere daldılar. Ateşin en baş sığınak ve kurtuluş olduğu geçmiş binlerce yıl boyunca insanın ruhunda derinlerde bir yerde, etrafını soğuk ve karanlık sararken ateşin çevresinde bulduğu tükenmez bir rahatlık ve huzur duygusu kalmıştı...

"Sizi endişelendiren ne, Veda?" diyerek böldü sessizliği Dar Veter.

"O kadını hatırladım, mendilli olanı..." diye sessizce cevap verdi Veda, altınsı kıvılcımlar saçan közlerden almadan gözlerini.

Dar Veter hemen anladı. Yola çıkmalarından bir gün önce, ön Altay steplerinde büyük bir İskit kurganını nihayet tamamen açmışlardı. Eski, iyi korunmuş kemerli ahşap dairenin içinde, atların ve kölelerin kurgana serpilmiş kemikleriyle sarılı yaşlı bir şefin iskeleti vardı. İhtiyar şef, kılıcı, kalkanı ve zırhıyla yatıyordu, ayaklarının üzerinde de genç bir kadının iki büklüm olmuş iskeleti vardı. Kafatasındaki kemiklere, bir zamanlar yüzünü kapatan ipek bir mendil ilişmişti. Bütün çabalarına rağmen mendili koruyamamışlardı ama toz haline gelmeden önce binlerce yıl önce mendilde iz bırakmış olan bu güzel yüzün çizgilerini tam olarak kopyalamayı başarmışlardı. Mendil, korkunç bir ayrıntıyı daha saklamıştı: kadının yuvalarından çıkan gözlerinin izleri. Kadın belli ki bu mendille boğulmuş ve mezarın ötesindeki meçhul yollarda ona eşlik etsin diye kocasının mezarına atılmıştı. Genç bir kadındı, on dokuzundan çok değildi, adam ise en azından yetmişlerindeydi, yaşı yüzünden kamburu çıkmıştı.

Dar Veter, Veda'nın bu bilimsel seferine katılan genç meslektaşları arasında buluntularla ilgili çıkan ateşli tartışmayı hatırladı. Kadın özgür iradesiyle mi, yoksa zorla mı evlenmişti? Neden? Ne adına? Büyük ve sadık bir aşk yüzündense, yaşayanlar dünyasında onun en güzel anısı olarak korumak yerine öldürmek nasıl mümkün olabilirdi?

Tartışmaya Veda Kong da katılmıştı. Alev alev yanan gözlerle, zihninde geçmiş zamanlara yolculuk etmeye çalışarak kurganın karanlık tümseklerine bakmıştı uzun uzun.

"Bu insanları anlamaya çalışın. Eski zamanların engin stepleri, o dönemin tek ulaşım aracı olan atlar, develer, öküzler gerçekten de sonsuz mekânlardı. Ve bu muazzam sınırsızlıkta tek tük gruplar halinde göçmen hayvan yetiştiricileri vardı. Bunların aralarında bir ilişki olmadığı gibi, dinmeyen bir düşmanlık içinde de bulunuyorlardı. Hakaretlerin ve

hasetlerin çoğu kuşaktan kuşağa kopyalanıyordu; her yeni gelen düşmandı, her kabile sürü ve köle, yani hayvanlar gibi kırbaç altında zorla çalıştırılan insanlar vaat eden bir kaynaktı. Toplumun bu şekilde örgütlenmiş olması, bir açıdan, tek tek bireyler olarak insanın küçük tutku ve arzularında bize tamamen yabancı, büyük özgürlüğünü, diğer bir açıdan da, insanların kendi aralarındaki iletişimlerinde inanılmaz sınırlamalar ve dar görüşlülüğü doğuruyordu. Eğer halk veya kabile, av veya hayvancılıkla kendilerini besleyebilen az sayıda insandan oluşuyorsa, bu özgür göçebeler savaşçı komşuları tarafından devamlı bir saldırı, köleleştirilme ya da yok edilme korkusu içinde yaşıyorlardı. Ama toprakların izole olması ve büyük askeri kuvvetler toplayabilecek kalabalık bir topluluk bulunması durumunda, insanlar askeri akınlara karşı güveliklerini sağlamak için özgürlüklerinden feragat ediyorlardı, yani böyle güçlü devletlerde daima despotizm ve tiranlık gelişiyordu. Eski Mısır'da, Asur'da ve Babil'de olan buydu.

"Kadınlar, özellikle de güzel olanlar, antik çağlarda güçlünün ganimeti ve oyuncağıydılar. Erkeklerin iktidarı ve koruması olmadan yaşamaları mümkün değildi.

"Kadınların kendi iradeleri ve özlemleri onlar için o kadar az şey ifade ediyordu ki böyle bir hayatla karşılaştıklarında... kim bilir... belki de ölüm, daha kolay bir kader gibi geliyordu..."

Alev alan bir dal çıtırdadı, Dar Veter anılardan sıyrıldı. Veda, onun düşüncelerine karşılık yaklaşmış, ağır ağır ateşi karıştırıyor, gözleriyle közleri yalayan mavi alevleri takip ediyordu.

"Hayat karşısında geri çekilmeyip yükselmek için, kendi kalmak için ne sabırlı bir yiğitlik gerekiyormuş o zamanlarda!" diye mırıldandı Veda Kong sessizce.

"Bence," diye itiraz etti Dar Veter, "eski zamanların hayatının ağırlığını abartıyoruz biz. Ona alışılmıştı, bu hayatın düzensizliği yanında çok çeşitli tesadüfler de getiriyordu. İnsanın irade gücü ve bu hayattan çıkan romantik mutluluk kıvılcımları, kara taştan çıkan kıvılcımlar gibi, çok daha anıtsaldı. Ben, kapitalist toplumun gelişmesinin son aşamalarında, parçalanma çağına doğru, şehirlere kapanıp doğadan kopmuş insanların tekdüze çalışmayla büyük salgınlar karşısında bitkin düştüğü, zayıfladığı ve kayıtsız hale geldiği o zamanları okudukça daha çok ürperiyorum."

"Atalarımızın toplumun kaderinin sadece kendilerine bağlı olduğu, bir toplumun, bütün üyelerinin iktisada bağlı bulunan moral ve düşünsel gelişmesi olduğu gibi basit bir yasayı öylesine uzun bir zaman nasıl olup da anlayamadıkları, benim için de büyük bir soru işareti," dedi Veda.

"Bilimsel olarak inşa edilmiş bir toplumun mükemmel formu, sadece üretici güçlerin nicel birikimi değil, nitel bir aşamadır da – bu çok basit bir şey," diye cevap verdi Dar Veter. "Dahası, diyalektik karşılıklı bağımlılık var: Yeni toplumsal ilişkiler yeni insanlar olmaksızın düşünülemez – tıpkı yeni bir iktisat olmadan bu yeni insanların düşünülemeyeceği gibi. Böylece bu kavrayış, toplumun başlıca görevinin eğitim, insanın fiziksel ve manevi olarak geliştirilmesi olduğu sonucuna götürdü. Nihayet ne zaman kavramışlardı bunu?"

"Çözülme çağının sonunda, İBD'den, yani ikinci büyük devrimden hemen sonra."

"İyi ki daha geç değilmiş! Yıkıcı savaş araçları..."

Dar Veter sustu ve solda, ateşle tepenin sırtı arasındaki karanlık, açık alana döndü. Yakın bir yerden ağır toynak ve hızlı nefes sesleri geliyordu. İki yolcu ayağa fırladı.

Ateşin önünde dev, kara bir öküz belirdi. Alevler, hayvanın dört dönen gözlerinde kanlı yalazlar gibi parlıyordu.

Hayvan, burnundan âdeta alevler saçıyor, toynaklarıyla kuru zemini eşeliyor, saldırıya hazırlanıyordu. Bu zayıf ışıkta inanılmaz büyük görünüyordu, aşağıya eğdiği başı bir granit parçasına benziyordu, yüksek ensesi sırf kaslardan bir dağ gibiydi. Ne Veda ne de Dar Veter bu zamana kadar, düşünmeyen beyni aklın sesine sağır ölümcül ve uğursuz güce sahip bir hayvanın bu kadar yakınında bulunmamışlardı.

Veda, ellerini sımsıkı göğsüne bastırdı ve karanlıkta ansızın ortaya çıkan bir görüntüyle hipnotize olmuş gibi hareketsiz kalakaldı. Güçlü bir içgüdüye itaat eden Dar Veter ise Veda'yı, tıpkı binlerce yıl önce atalarının yaptıkları gibi arkasına alarak öküzün karşısına dikildi. Ama yeni çağın insanının eli boş, silahsızdı.

"Veda, sağa doğru sıçra..." Hayvan onlara doğru atılırken son anda söyledi bunu.

Yolcuların iyi eğitimli vücutları, öküzün ilkel atikliğiyle yarışabilirdi. Dev, manevra yapamadı, önlerinden geçti ve gürültüyle çalılığın içine daldı, Veda ve Dar Veter ise vintoletin birkaç adım ötesinde, karanlığın içine çekildiler. Gece, ateşin olduğu taraf hiç de öyle karanlık değildi, Veda'nın elbisesi çok uzaktan bile görünüyordu. Öküz kendini çalılıktan kurtardı. Dar Veter, yol arkadaşını kolaylıkla kaldırdı, bir salto yapan kadın kendisini vintoletin platformunda buldu. Hayan toynaklarıyla toprağı kaldırıp dönerken Dar Veter de araca, Veda'nın yanına çıkmıştı bile. Bakışları karşılaştı, Dar Veter yoldaşının gözlerinde apaçık bir coşkunluktan başka hiçbir şey okuyamadı. Motor kapağı, Dar Veter'in karmaşık mekanizmayı çözmeye çalıştığı gündüzden beri açıktı. Şimdi, devasa gücünü toplamış, platformun yan tarafındaki mahfazadan dengeleyici alan kablosunu söküp aldı, çıplak ucunu transformatörün ana terminalinin altına soktu ve Veda'yı tedbir olsun diye kenara doğru itti. Bu sırada öküz de

boynuzunu tırabzanlara geçirmişti. Vintolet, güçlü öküzün darbeleriyle titredi. Dar Veter, kablonun ucuyla hayvanın burnunu dürttü. Sarı bir şimşek, sağır edici bir gökgürültüsü - vahşi öküz çuval gibi düştü.

"Onu öldürdünüz!" diye bağırdı Veda ayıplarcasına.

"Sanmıyorum, toprak kuru!" diye hoşnutlukla gülümsedi, kurnaz kahraman.

Öküz, onu onaylar gibi hafifçe böğürdü, kalktı ve arkasına bile bakmadan, düştüğü rezaleti hissetmiş gibi, tırısa kalkıp dosdoğru uzaklaştı. Yolcular ateşin başına döndüler. Yeni bir çalı çırpı porsiyonu, sönmeye yüz tutan alevleri canlandırdı.

"Artık üşümüyorum," dedi Veda. "Şu tepeye çıkalım."

Tepenin zirvesi, kamp ateşiyle aralarına girdi, kuzeyin yaz aylarının solgun yıldızları sisli minik toplar gibi dağılmıştı ufukta.

Batıda görünen hiçbir şey yoktu, kuzeyde, tepelerin eteklerinde, belli belirsiz bir dizi ışık fark ediliyordu, güneyde ise, çok uzakta çobanların gözlem kulesi parlak bir yıldız gibi yanıyordu.

"Çok kötü, bütün gece yürümemiz gerekecek..." diye homurdandı Dar Veter.

"Hayır, hayır, bakın!" diye bağırdı Veda ve ansızın karenin köşelerini andıran dört ışığın belirdiği doğuyu gösterdi. Aralarında birkaç kilometreden daha fazla yoktu. Yönlerini yıldızlara göre tespit ettikten sonra ateşin başına indiler. Veda Kong, bir şeyler hatırlamaya çalışıyormuş gibi, sönmek üzere olan bir közün önünde oyalandı.

"Elveda yurdum..." dedi düşünceli bir tavırla. "Herhalde göçerlerin evleri de hep buna benzer yerlerdi - güvensiz ve kısa süreli. Ben de bugün, o çağların kadını olup çıktım."

Dar Veter'e döndü ve kendini ona emanet edercesine kolunu boynuna doladı.

"Korunma ihtiyacını öyle derinden hissettim ki! Korkmadım, hayır! Ama, kadere boyun eğmek için bir çeşit arzu... ya da öyle geldi bana..."

Ellerini başının arkasına yasladı ve ateşin önünde lastik gibi esnedi. Bir saniye geçmeden dumanlanan gözlerinde tekrar hayat kıvılcımları parlıyordu.

"Peki, yolu gösterin... kahraman!" Derinden gelen sesi garip bir şekilde gizemli ve müşfikti.

Otların kokularıyla dolu aydınlık gece, küçük hayvanların hışırtıları, gece kuşlarının çığlıklarıyla yaşıyordu. Veda ve Dar Veter görünmeyen çukurlara ya da kuru topraktaki yarıklara düşmekten sakınarak dikkatle indiler. Çiçeklerin sapları ayak bileklerini okşuyordu. Dar Veter, ne zaman karşılarına karanlık bir çalılık çıksa dikkatle inceliyordu.

Veda hafifçe güldü.

"Belki aküyü ve kabloyu da almalıydık yanımıza?"

"Çok düşüncesizsiniz, Veda," dedi Dar Veter şaka yollu, "tahmin ettiğimden de çok!"

Genç kadın ansızın ciddileşti.

"Bütün varlığımda hissettim korumanızı..."

Ve Veda, bu bilimsel seferinde bundan sonra yapacaklarıyla ilgili konuşmaya, daha doğrusu yüksek sesle düşünmeye başladı. Steplerdeki kurganlarda çalışmaların ilk aşaması bitmişti, meslektaşları eski işlerine dönmüşler ya da kendilerine yeni uğraşlar bulmuşlardı. Ama Dar Veter, kendine yeni bir meslek seçmiş değildi. Serbestti ve sevdiği kadını izleyebilirdi. Onlara kadar gelen haberlere bakılırsa, Mven Mas'ın çalışması yolunda gidiyordu. Ama kötü gitseydi bile, Sovyet böyle kısa zamanda Dar Veter'i tekrar aynı işe atamazdı. Büyük Yüzük çağında insanları uzun süre aynı işte tutmak yararsız sayılıyordu. En değerli şey yaratıcı esindi ve insanlar eski uğraşlarına ancak uzun bir aradan sonra dönebilirlerdi.

"Kozmos ile altı yıl haşır neşir olduktan sonra bizim işimiz size küçük ve tekdüze gelmiyor mu?" Veda'nın aydınlık ve dikkatli gözleri, onun bakışlarını arıyordu.

"Ama hiç de küçük ve tekdüze bir iş değil bu," diye itiraz etti Dar Veter. "Yalnız bana, alışkın olduğum gerilimi vermiyor. Daha rahat ve fazlasıyla sakin biri oluyorum, mavi uykuyla tedavi ediyorlarmış gibi!"

"Mavi uyku mu?" diye sordu Veda ama nefesini tutmuş olması, bu karanlıkta görülmeyen yanaklarının allığından daha çok şey söylüyordu Dar Veter'e. "Eski bir mağaranın incelemesine başlayacağım," dedi sözünü yarıda bırakarak, "ama yeni, gönüllü bir kazı grubu toplanmadan olmaz. O zamana kadar da deniz kazılarına gideceğim, yoldaşlar yardım için çağırıyorlar."

Dar Veter anladı, yüreği mutlulukla çarpmaya başladı. Ancak bir saniye sonra duygularını ruhunun en uzak köşesine gizledi ve Veda'nın yardımına yetişip sakince sordu:

"Sicilya'nın güneyindeki su altı şehri kazılarını mı kastediyorsunuz? Atlantis Sarayı'nda, oradan getirilmiş inanılmaz şeyler görmüştüm."

Hayır, şimdi doğu Akdeniz, Kızıldeniz ve Hindistan kıyılarında çalışmaya başlıyoruz. Girit-Hindistan döneminden karanlık çağların sonlarına kadar su altında kalmış kültür hazinelerini arıyoruz."

"Yani oraya gizlenmiş ama daha ziyade ada uygarlıklarının saldırıları üzerine, yeni güçlerin, barbar, cahil ve küstah akınlarının baskıları altında denize atılıvermiş şeyler – ben böyle anlıyorum," dedi Dar Veter düşünceli bir tavırla, beyaza çalan vadiyi gözleriyle taramaya devam ederken. "Doğayla güçlü bağları olan antik devletler dünyada hiçbir şeyi değiştiremeyip iğrenç bir kölelik ve toplumda asalak bir yönetici sınıf yaratma işinde mütemadiyen uzmanlaştıkları zaman-

larda, eski kültürün korkunç bir şekilde yok edilmesini anlıyorum."

"Ve insanlar, antik çağların köleliğinin yerine Ortaçağın feodalizmini ve dinci gecesini koydular," diye ekledi Veda. "Ama bunda anlamadığınız ne var?"

"Sadece Girit-Hindistan kültürünü kafamda pek canlandıramıyorum."

"Yeni araştırmaları bilmiyorsunuz. Bu kültürün izleri günümüzde Amerika'dan Girit'e ve orta Asya, kuzey Hindistan ve batı Çin'e kadar çok geniş bir alana uzanıyor."

"Daha eski çağlarda da, Kartaca, Yunan ve Roma'daki gibi sanat hazineleri için zulalar olabileceğini tahmin etmezdim."

"Benimle gelin, görürsünüz!" dedi Veda sessizce.

Dar Veter onun yanında sessizce yürüyordu. Uzun ve hafif bir yokuştan inmeye başlamışlardı. Yokuşun bittiği yere gelmişlerdi ki, Dar Veter aniden duruverdi.

"Teşekkür ederim davetiniz için, geleceğim..."

Veda neredeyse inanmazcasına başını çevirdi ama kuzey gecesinin alacakaranlığında yol arkadaşının gözleri karanlık, içindeki anlam belirsizdi.

Ateşler şimdi çok daha yakındı. Polarize kulelerdeki lambaların ışığı dağılmadığından bunlar gerçekte olduklarından uzak görünüyordu. Bu yoğun aydınlık, gece çalışmasının işaretiydi. Hafif bir uğultu da giderek güçleniyordu. Büyük, çelik çerçeve yapıların çizgileri, tepelerine asılı mavi lambaların altında gümüş gibi parlıyordu. Ne var ki tehditkâr bir ses yüzünden durmak zorunda kaldılar – bir maden robotu çalışıyordu.

"Tehlike, sola dönün, yaklaşmayın!" diye kükredi görünmeyen bir hoparlör.

Yolcular, bir grup taşınabilir, beyaz kulübeye doğru döndüler.

"Maden alanına bakmayın!" diye devam etti hoparlör.

İki kulübenin kapısı da aynı anda açıldı, karanlık yola iki ışık sütunu düştü. Bir grup erkek ve kadın, hem de gece vakti buraya bir araç olmaksızın gelen yolcuları içtenlikle karşıladılar.

Hoş kokulu bir gaz ve elektriğe doygun, banyo yapanlara hafif ve rahatlatıcı elektrik şokları veren suyla dolu daracık bir kabin, iki gezgine tatlı bir rahatlık kazandırdı.

Kendilerine gelen yolcular, masanın yanında buluştular.

"Veter, sevgili dostum, meslektaşların arasına düştük!"

Veda kadehlere, soğukta buğulanan altın rengi bir içecek doldurdu.

"Bayılıyorum bu 'on tonik'e!" dedi beriki, kadehine uzanırken.

"Öküzle kavganın muzafferi dostum, steplerde vahşileşiyorsunuz," dedi Veda. "Ben size ilginç haberler veriyorum, sizse sadece yemeyi düşünüyorsunuz!"

"Burada da mı kazı var?" diye sordu Dar Veter.

"Evet ama arkeolojik değil, paleontolojik kazılar. Bundan iki milyon yıl önceki permit dönemin hayvan fosillerini inceliyorlar. Bizim birkaç bin yılımızla karşılaştırılınca, tüyler ürpertici..."

"Kalıntıları çıkarmadan mı inceliyorlar? Kazı alanında?"

"Evet, aynen öyle. Ama bunu nasıl yaptıklarını henüz öğrenemedim."

Masada oturanlardan biri, zayıf sarımtırak yüzlü bir adam sohbete karıştı:

"Grubumuz yakınlarda bir başkasının yerini aldı alıyor. Hazırlıkları yeni tamamladık, radyoskopiyle zemini incelemeye başlayacağız."

"Sert ışınım yoluyla olsa gerek?" diye tahmin etti Dar Veter.

"Eğer çok yorgun değilseniz izlemenizi öneririm. Yarın başka bir alana taşınacağız, bu da ilginç olmayacak."

Veda ve Dar Veter memnuniyetle kabul ettiler. Konuksever ev sahipleri masadan kalktılar ve yolcuları yandaki bir kulübeye götürdüler. Burada, her birinin üzerinde saati andırır göstergeler olan oyuklarda koruyucu kıyafetler asılıydı.

"Güçlü elektron tüplerimizin yaydığı iyonizasyon çok büyük," dedi özür dilercesine uzun boylu, neredeyse yusyuvarlak omuzlu bir kadın, Veda'nın kalın kumaşa sarınmasına, şeffaf kaskı giymesine yardım eder ve sırtına takviye pillerle dolu bir çantayı iliştirirken.

Stepin engebeli arazisindeki her bir tepe, polarize ışığın altında, doğal olmayan bir netlikle seçiliyordu. Kare şeklindeki bir alanı çeviren ince tirizlerin berisinden boğuk bir uğultu yükseldi. Toprak şişti, yarıldı ve ortasında sivri burunlu, parlak bir silindir bulunan krater halinde yükseldi. Cilalı çeperi spiral bir kabarıklıkla çevriliydi, ön ucunda laciverde çalan metalden karmaşık, elektrikli bir burgaç dönüyordu. Silindir kraterin kıyısında yuvarlandı, döndü, arkasında hızla dönen bıçakları göründü, sonra kraterden birkaç metre uzakta cilalı burnunu neredeyse doksan derece açıyla toprağa gömerek tekrar kazmaya koyuldu.

Dar Veter, silindirin arkasında iki kablo gerili olduğunu gördü – biri izole, diğeri de parlak, çıplak bir metaldi. Veda, yoldaşının koluna dokunarak ileriyi, magnezyum şeritlerinden yapılmış çitin arkasını gösterdi. Burada toprağın altından birincisine benzer bir başka silindir daha çıktı, aynı şekilde sola doğru hareket etti ve balıklama suya atlarmış gibi toprağa dalarak gözden kayboldu.

Sarımtırak yüzlü adam acele etmelerini işaret etti.

"Onu tanıdım," diye fısıldadı Veda, önlerindeki grubun peşinden koştururken. "Bu Lyao Lan, Asya kıtasında paleo-

zoik dönemden kalma bir yerleşim yerini bulan paleontolog."

"Çin kökenli mi?" diye sordu Dar Veter, biliminsanının hafif şaşı, çekik gözlerindeki karanlık bakışı hatırlayarak. "İtiraf etmekten utanıyorum, onun çalışmalarını hiç işitmedim."

"Paleontolojiyle pek ilgili olmadığınızı görüyorum," dedi Veda. "Tabii, başka dünyaların paleontolojisini daha iyi bilirsiniz."

Dar Veter zihninden sayısız yaşam formu geçirdi: kaya katmanları arasında başka gezegenlerdeki türlerden milyonlarca tuhaf iskelet - yaşam olan her gezegeni gizleyen katmanlar arasındaki eski zamanların anıları. Tabiatın yarattığı anılardı bunlar ve onun sadece hatırlayan değil, unutulmuşu yeniden tesis de edebilen düşünen bir varlığın ortaya çıkmasına kadar kaydedilmişti.

Düzgün, yarım ark şeklindeki bir çerçeve yapının ucuna sabitlenmiş küçük bir platformun üzerine çıktılar. Tam orta yerde büyük bir ekran vardı. Sekiz kişi, ekranın çevresindeki alçak sıralara oturmuşlar, sessizlik içinde bekliyorlardı.

"Köstebekler şimdi işlerini tamamlayacaklar," diye başladı Lyao Lan. "Tahmin etmiş olduğunuz gibi, kaya katmanları arasından çıplak kablolar geçiriyorlar ve metalik bir ağ örüyorlar. Soyları tükenmiş hayvanların iskeletleri, yüzeyin on dört metre altındaki kırılgan bir kumtaşının içinde. Daha aşağıda, on yedi metrede bütün alan, güçlü indüktörlere bağla metalik bir ağla örülü. Böylece, röntgen taramasını taşlaşmış kemiklerin resimleri olarak ekrana düşüren yansıtıcı bir alan oluşuyor."

İki büyük metal küre, masif kaidelerin üzerinde döndüler. Projektörler yandı, alarm sirenlerinin uğultusu yapılan işin tehlikesini duyuruyordu. Bir milyon voltluk sürekli bir

akımla, etraflarını taze bir ozon kokusu aldı, bütün terminaller, izolatörler ve süspansiyonlar karanlıkta mavi bir ışıkla parlamaya başladılar.

Lyao Lan kontrol panelindeki kolları özensizce çevirdi ve tuşlara bastı. Büyük ekran mavi ışıkla aydınlandı, derinlerinde ağır ağır, gözlem alanının şurasına-burasına atılan ışınlardan dönen bulanık çizgiler yüzüyordu. Hareket durdu, büyük bir beneğin çizgileri neredeyse bütün ekranı doldurdu, netleşti.

Kontrol panelinde birkaç ayar daha; gözlemcilerin karşısında, sisli bir parlaklığın içinde meçhul bir yaratığın iskeleti belirdi. Geniş, keskin pençeli ayaklarını vücudunun altında katlamıştı, uzun kuyruğu da halka yapmıştı. İlk göze çarpan özellikleri, uçlarda kıvrılan kemiklerinin alışılmadık iriliği ve yekpareliğiydi; kemiklerin üzerinde hayvanın güçlü kaslarının bağlandığı çıkıntılar vardı. Kafatasındaki sımsıkı kenetlenmiş çenelerin arasında iri ön dişler vardı. Fosil, yukarıdan görünüyordu ve ağır, yüzeyi düzensiz, oyuk, kemik bir blok izlenimi veriyordu. Lyao Lan görüntüleme derinliğini değiştirdi ve resmi büyüttü - ekranda bundan iki milyon yıl önce o zamanlar buradaki bir nehrin yanında yaşamış bir sürüngenin başı belirdi.

Kafatasının tepesi şaşırtıcı derecede kalın (yirmi santimetreden aşağı değildi) kemiklerden oluşuyordu. Göz çukurlarının üzerindeki kemikler şişkindi, oyuklarda ve çıkıklarda da benzer şişlikler vardı. Ense tarafında büyük, üzerinde kocaman bir göz çukuru bulunan koni şeklinde bir çıkıntı vardı. Lyao Lan hayranlıkla içini çekti.

Dar Veter bu tuhaf, ağır yaratığın kalıntılarına gözlerini ayırmadan bakıyordu. Büyük kas gücü, ağır yük altındaki kemiklerin daha kalın olmasını gerektiriyordu, iskeletin ağırlığının artması ise kasların daha da güçlenmesini. Arkaik

organizmalardaki bu karşılıklı bağımlılık, birçok hayvanın evrimdeki yerini çıkmaz bir sokağa sürüklüyordu - ta ki, fizyolojinin mükemmelleşmesiyle eski karşıtlıklar ortadan kalkana ve yeni bir evrim basamağına çıkana kadar. Bu yaratıkların, düzgün ve etkin harekete olanak veren vücuduyla insanın ataları arasında bulunması inanılmayacak bir şey gibi görünüyordu.

Dar Veter, bu Permit sürüngenin aptal gaddarlığını yansıtan kaşlarının üzerindeki çıkıntılara bakıyor ve onun yanında bir lastik gibi kıvrak vücuduyla, akıllı yüzündeki parlak gözleriyle Veda'yı görüyordu... Canlı maddeden organizmada ne dehşet verici bir farklılıktı bu! Elinde olmaksızın gözleri kaydı ve Veda'nın kaskının altındaki çizgilerini seçmeye çalıştı; ekrana geri döndüğünde bu defa ekranda yeni bir görüntü vardı. Perit dönemde bir bataklığın sıcak ve karanlık sularında yenebilecek bir şey yetişebileceği mesafeye yaklaşana kadar yatan amfibinin, eski zamanlardan bir semenderin geniş, parabolik, tabağı andıran düzlükte kafatası. Ve o zaman ani bir atak, geniş çenesi açılıyor ve... tekrar sabır dolu, akıldan yoksun bir bekleyiş. Hayatın sonsuz uzun ve zalim evriminin kanıtlarının ağırlığı altında, bir şeyler öfkelendirdi Dar Veter'i. Doğruldu; Lyao Lan ise onun duygularını tahmin ederek dinlenmek için kulübeye dönmesini teklif etti. Merakı doymak bilmeyen Veda ise, boş yere büyük enerji harcamaktan sakınan biliminsanlarının cihazı elektron fotoğraflaması ve sonar kayıt için kapatmaya hazırlandıklarını görünce gözlem yerinden zorlukla ayrıldı.

Veda az sonra kadınlar kulübesindeki konuk odasında, geniş bir divanın üzerinde yatıyordu. Zihnindeki izlenimleri gözden geçiren Dar Veter ise kulübenin önünde taraça şeklindeki meydanda bir süre daha volta attı.

Kuzeyin sabahı, çiğleriyle, bir gün önce tozlara bulanan

çimenleri yıkıyordu. Soğukkanlı Lyao Lan gece çalışmasından döndü ve konuklarını, küçük elektrikli otomobil Elf ile en yakın hava üssüne göndermeyi önerdi. Burası, yüz kilometre kadar güney doğuda, Trom-ugan nehrinin yatağında bulunan sıçramalı jet uçakları üssüydü. Veda Lyao Lan'dan, kendi kazı alanıyla ilişki kurmasını rica etti ama buradaki kazı alanında yeterince güçlü telsiz vericisi bulunmuyordu. Atalarımız radyoaktif ışınların zararlarını anladığından ve buna karşı katı önlemler aldığından beri, yönlendirilmiş ışınımların, özellikle uzak iletişimlerde çok daha karmaşık ayarlamalarla yapılması gerekiyordu. Ayrıca istasyonların sayısı da büyük ölçüde azaltılmıştı. Lyao Lan, en yakındaki çoban gözlem kulesiyle ilişki kurmaya karar verdi. Bu kuleler kendi aralarında yönlendirilmiş vericilerle görüşüyorlardı ve bölgelerindeki merkez istasyonuna bu şekilde ulaşabilirlerdi. Elf'i geri getirebilmek için onlarla birlikte gelmeye hazırlanan, pratik için buraya gelmiş genç bir kız öğrenci, kuleye yoldan gitmeyi önerdi: böylece konuklar TVF, yani televizyofon aracılığıyla görüşmeyi kendileri yapabilirlerdi. Dar Veter ve Veda bu teklifi hoşnutlukla kabul etti. Sert bir rüzgâr, etraflarındaki toprağı kaldırmaya başladı, sürücü kızın sık, kısacık kesilmiş saçları dalgalandı. Üç kişilik daracık koltuğa sıkış sıkış oturdular - dış istasyonlar eski müdürünün iri bedeni, diğerlerine pek yer bırakmıyordu. Gözlem kulesinin incecik silueti, pırıl pırıl lacivert gökyüzünde belli belirsiz görünüyordu. Çok geçmeden Elf, kulenin yanına gelip durdu. Burası, etrafa açılmış metal ayakların üzerinde kurulmuş plastik bir çatıydı, onun altında da aynı türden bir Elf duruyordu. Bu çatının orta yerinden yukarı bir asansörün kabloları yükseliyordu. Daracık asansör yolcuları birer birer en yukarı, konut olarak kullanılan katın üzerine taşıdı; orada konukları güneş yanığı yüzlü, neredeyse çıplak bir

delikanlı karşıladı. Veda, kendine güvenen sürücülerinin ani şaşkınlığını görünce, bu kırpık saçlı paleontolog kızın buraya gelmekteki istekliliğinin daha derin nedenleri de olduğunu anladı...

Kristal duvarlı yuvarlak oda, belirgin bir şekilde sallanıyordu, hafif kule gergin bir tel gibi tekdüze bir sesle uğulduyordu. Odanın tavanı ve zemini koyu renkle boyanmıştı. Pencerelerin önünde daracık masalar vardı: Üzerlerine dürbünler, hesap makineleri, not defterleri konulmuştu. Doksan metre yükseklikten göz alabildiğine stepler ve ufka yakın yerlerde diğer kuleler görülüyordu. Bu kulelerden devamlı gözlemler ve yiyecek tedariklerinin hesabı yapılıyordu. Günde iki defa süt veren hayvanları sürdükleri sağma labirentleri, tek merkezli yeşil halkalar gibi dağılmıştı. Afrika antiloplarının sütü gibi, ekşimeyen süt konteynerlere dökülüyor ve yer altındaki buzluklarda dondurulup uzun zaman saklanabiliyordu. Sürüleri her kulenin dibinde bulunan Elf'lerin yardımıyla sürüyorlardı. Gözlemciler nöbette uzun zaman geçirebiliyorlardı; bunların çoğunluğu henüz eğitimlerini tamamlamamış öğrencilerdi. Delikanlı, Veda ve Dar Veter'i spiral merdivenlerden birkaç metre aşağıda çapraz kirişlerin arasındaki yaşam alanı olan kata indirdi. Burada ses yalıtımı vardı; yolcular içeriye girince kendilerini tam bir sessizlik içinde buldular. Ne var ki aralıksız titreme, en küçük bir dikkatsizliğin felaketle sonuçlanabileceği bir yükseklikte olduklarını hatırlatıyordu.

Telsizin başında çalışan başka bir delikanlı daha vardı. Ekrandaki saçları acayip, egzotik bir şekilde kesilmiş, parlak elbiseli bir genç kız (steplerde çalışanlar hafif ve kısa kombinezonlar giyerlerdi), merkez istasyonuyla bağlantının kurulduğunu gösteriyordu. Kız, onları yerel istasyona bağladı ve çok geçmeden kulenin TVF'sinde kederli yüzü ve küçük

cüssesiyle, Veda Kong'un yardımcısı bayan Miiko Eygoro göründü. Lyao Lan'ınki gibi kara, şehla gözlerinde hoşnut bir şaşkınlık belirdi, küçük ağzı bu beklenmedik bağlantıdan ötürü hafifçe aralandı. Ancak bir saniye geçmeden Veda ve Dar Veter'e kayıtsız, işinden başka hiçbir şeyi düşünmeyen bir yüz bakıyordu. Üst kata çıkan Dar Veter, paleontolog kızı güneş yanığı yüzlü delikanlıyla ateşli bir sohbette buldu, sonra camdan odanın etrafını saran yuvarlak taraçaya çıktı. Sabahın rutubetli ferahlığının yerini hafifçe engebeli toprağın yansıttığı gün ortasının sıcağı alalı çok olmuştu. Step, sıcak ve açık gökyüzünün altında alabildiğine uzanıyordu. Dar Veter, atalarının kuzeydeki rutubetli topraklara duyduğu açıklanamaz özlemi hissetti gene. Salınan platformun korkuluklarına dirseklerini dayayan dış istasyonlar eski müdürü, şimdi, daha önce hiç olmayan bir şekilde, eski insanların gerçek olan düşlerini hissetmişti. Haşin doğa, insan eliyle kuzeye, uzağa sürülmüştü, güneyin hayat veren sıcağı dolduruyordu şimdi, bir zamanlar soğuk bulutlar altında donan bu vadileri.

Veda Kong camlı odaya girdi ve telsiz operatörünün onları daha ileriye götüreceğini söyledi. Paleontolog kız uzunca bakarak teşekkür etti tarihçiye. Derin düşüncelere dalmış olan Dar Veter'in geniş sırtı görünüyordu şeffaf duvarın öte yanında.

"Düşünceli görünüyorsunuz," dediğini duydu arkasından genç tarihçinin. "Beni mi düşünüyorsunuz?"

"Hayır, Veda, eski Hint felsefesindeki bir postülayı düşünüyordum. Buna göre dünya, insan için yaratılmış değildir; ve insan, ancak başka bir hayatın, doğanın hayatının bütün değer ve güzelliğini kavradığında ululanır..."

"Anlamadım, galiba devamı da var?"

"Evet, devamı da var. Ben buna şunu da eklerdim: Haya-

tın sadece güzelliğini değil, zor ver karanlık yanlarını sadece insan anlar. Sadece insan, hayatı daha iyi yapmanın düşünü kurabilir ve bunu yapma gücüne sahiptir!"

"Anladım," dedi Veda sessizce ve uzun bir sessizlikten sonra ekledi: "Değiştiniz siz, Veter."

"Tabii ki değiştim. Dört ay boyunca kurganlarınızda basit bir kürekle ağır taşları ve yarı yarıya çürümüş kütükleri kürekledim. Hayata daha basit bakmaya başlıyorsunuz böylece ve basit mutluluklar da daha tatlı oluyor..."

"Alay etmeyin, Veter," dedi Veda kaşlarını çatarak. "Ben ciddiyim. Orada, gözlemevlerinizde dünyanın bütün gücüne kumanda eden, uzak dünyalarla konuşan sizi tanıdığımda... işte o zaman, eski çağların doğaüstü bir varlığı olabilirdiniz – hani derler ya, tanrısı! Ama burada, bizim basit işimizde, herkesle eşitken..." Veda sustu.

"Evet, herkesle eşitken?" diye merakla sordu Dar Veter. "Yüceliği mi yitirdim? Peki Spiral Yol'da Astrofizik Enstitüsü'nün girişine giden bir makinistken görmüş olsaydınız beni, o zaman ne derdiniz? Bunun da mı daha az yüceliği? Ya da tropiklerde bir hasat makinesinin mekanisyeniyken?"

Veda çınlayan bir kahkahayla güldü.

"Size gençliğimin bir gizini açayım. Dördüncü döngü okulundayken Spiral Yol'da çalışan bir makiniste âşık olmuştum – ondan daha kudretli hiç kimseyi hayal dahi edemiyordum... Neyse, bakın, telsiz operatörü. Gidelim, Veter!"

Pilot, Veda ve Dar Veter'i kabine almadan önce, her ikisinin sağlığının da sıçramalı uçağın yüksek ivmesinden etkilenmeyecek kadar iyi olup olmadığını bir kez daha sordu. Kuralları kesinlikle gözetiyordu. Tekrar olumlu cevap aldıktan sonra yolcuları dev bir yağmur damlasına benzeyen aracın şeffaf burnundaki derin koltuklara oturttu. Veda kendi-

ni çok rahatsız hissetmişti: Koltuk, aracın kalkık burnunda epey geriye yatıktı. Uyarı gongu çaldı, güçlü bir yay uçağı neredeyse diklemesine havaya fırlattı, Veda'nın vücudu, koyu bir sıvıya gömülüp batar gibi, ağır ağır gömüldü koltuğa. Dar Veter içtenlikle gülümsemek için başını zorlukla Veda'ya çevirdi. Pilot motoru çalıştırdı. Bir kükreme sesi, vücuttaki büyük ağırlık – armut şeklindeki uçak kalktı, yirmi üç bin metrede bir kemer çizdi. Herhalde ancak birkaç dakika geçmişti ki dizlerinin dermanı kalmayan yolcular Altay eteklerindeki kendi kulübelerinin önünde araçtan indiler, pilot ise onlara el sallayıp biraz daha uzaklaşmalarını istedi. Dar Veter, motorun kalkıştan hemen önce çalıştırılması gerektiğini anladı. Burada, üstte olduğu gibi bir yay veya mancınık yoktu. Veda'yı da alarak onlara yaklaşan Miiko Eygoro'ya doğru koştu. Kadınlar, uzun bir ayrılık yaşamışlar gibi kucaklaştılar.

5
Deniz Yatağındaki At

Sıcak ve berrak deniz, şaşırtıcı derecede parlak yeşil-mavi dalgalarla kıyıyı belli belirsiz dövüyordu. Dar Veter, boğazına gelene kadar ağır ağır suya girdi ve meyilli deniz yatağında dengede durmak için kollarını açtı. Parıldayan uzaklardaki belirsiz dalgaların yüzeyine bakarken kendisini gene denizde çözünmüş ve bu enginliğin bir parçası olmuş gibi hissetti. Çoktandır içinde gizlediği hüznünü de getirmişti buraya: ölçüsüz kozmostan, bilgi ve düşüncelerin sınırsız okyanusundan, hayatın her bir günü yaşadığı korkunç gerilimden ayrılmanın hüznü. Şimdi bütün varlığı başka türlüydü. Veda'ya hissettiği giderek büyüyen aşk, alışılmadık iş günlerini ve mükemmel eğitilmiş bir beynin kederli düşünce özgürlüğünü katlanılır kılıyordu. Bir bilim insanının coşkunluğuyla, tarihi araştırmalara gömülmüştü. Düşüncelerinde akseden zamanın nehri, hayatındaki değişikliklerin üstesinden gelmesine yardım ediyordu. Veda Kong erdemli dikkati ve ilgisiyle, insanın emeğiyle yeni surete kavuşmuş bir ülkeye vintolet ile yolculuk ayarladı diye ona minnettardı. Denizin enginliğinde, dünyevi çalışmanın yüceliğinde kendi kayıpları minicik kalıyordu. Dar Veter, bir insanın barışması daima en güç olan onarılamazlıkla barışmıştı...

Sakin, çocuksu bir sesin haykırdığını işitti. Miiko'yu tanıdı, ellerini sallayıp sırtüstü yatarak bu ufak tefek kızı beklemeye koyuldu. Kız, dosdoğru denize atıldı. Sert ve zift karası saçlarından iri damlalar yuvarlandı, sarımtırak kumral teni de ıslaklığın altında yeşile çalıyordu. Yan yana, güneşe, kıyıdan bir kilometre uzakta üzerinde kara bir tepeyle bir başına duran boş adaya doğru yüzdüler. Yüzük çağının bütün çocukları, denizlerde mükemmel yüzücüler olarak yetiştirilirlerdi, Dar Veter'in ise fazladan doğuştan bir yeteneği de vardı. İlkin kızın yorulacağından korkarak acele etmeksizin yüzüyordu ama kız kolayca süzülüyordu yanı başında. Dar Veter hızını artırdı ve Miiko'nun yeteneğine tanık olunca biraz şaşırdı. Bütün gücüyle kulaç sallarken bile Miiko geride kalmadı, üstelik hareketsiz, tatlı yüzü, baştaki gibi sakindi. Adanın sahilinde dalgaların şapırtısını işittiler. Dar Veter sırtüstü yüzmeye başladı, kız da bir çember çizerek ona döndü.

"Miiko, harika yüzüyorsunuz!" diye hayranlıkla bağırdı Dar Veter ve göğsünü havayla doldurup nefesini tuttu.

"Daldığım kadar iyi yüzemiyorum," diye itiraf etti kız, Dar Veter tekrar gülümsedi. "Benim atalarım Japonmuş," diye devam etti Miiko. "Bir zamanlar bütün kadınları iyi dalgıçlar olan bir kabile varmış. İnci avlarlar, yenebilir suyosunları toplarlarmış. Bu uğraş nesilden nesle devam etmiş, bin yılda mükemmel bir beceriye sahip olmuşlar. Bu yetenek bende de tesadüfen ortaya çıktı."

"Hiç tahmin etmezdim..."

"Uzak ataları dalgıç kadınlar olan birinin tarihçi olacağını mı? Bizim ailede bir efsane anlatılır. Bin yıldan uzun zaman önce, Yanagihara Eygoro adlı bir Japon ressam varmış."

"Eygoro? Yani sizin adınız?..."

"Bugünlerde, kulağa hoş gelen isimlerin verildiğine çok nadir rastlanıyor. Herkes köklerinin bulunduğu halkların di-

linde bir ses kombinasyonu ya da kelime seçmeye çalışıyor. Yanılmıyorsam sizin isminiz de kök olarak Rusçadan geliyor, öyle değil mi?"

"Çok doğru. Üstelik sadece kök değil, kelimenin kendisi. İlki, armağan demek, ikincisi de rüzgâr..."

"Ben, kendi ismimin anlamını bilmiyorum. Ama gerçekten öyle bir ressam yaşamış. Dedem onun tablolarından birini depolardan birinden bulup çıkarmıştı. Büyük bir tuvaldi - evimde asılı, görebilirsiniz. Bir tarihçi için ilginç bir şey. Haşin ve zorlu bir hayat, halkın yoksulluğu ve mütevazılığı, büyük bir canlılıkla resmedilmiş... Yüzmeye devam edelim mi?"

"Bir dakika, Miiko! Peki ya dalgıç kadınlar?"

"Bu ressam, bir dalgıç kızı çok sevmiş, ebediyen onların arasına yerleşmiş. Onun kızları da dalgıçmış, onlar da bütün hayatlarını denizde geçirmişler. Baksanıza, ne tuhaf bir ada - yuvarlak bir su deposu ya da alçak bir kule gibi, hani şeker yaparlar ya..."

"Şeker!" dedi Dar Veter, istemdışı. "Ben çocukken böylesi boş adalar beni cezbederdi. Bir başlarına dururlar, etrafları deniz, meçhul sırlar gizlidir karanlık kayalarında ya da korularında - hayallerindeki her şeyle karşılaşmak mümkün burada."

Ödülü, Miiko'nun çınıltılı kahkahası oldu. Sessiz ve her zaman biraz hüzünlü olan kız şimdi tanınmayacak kadar değişmişti. Neşe ve cesaretle kıyıya vuran dalgaların arasına daldı. Vetra için kapalı bir kapıydı Miiko - korkusuzluğu gerçek bir ısrarcılıktan daha azametli bir saflık, inanılırlık olan berrak Veda gibi değildi.

Kıyıdaki büyük kayaların arasında derin, güneşin delercesine girdiği bir su altı koridoru yatıyordu. Kara sünger tepeleriyle örtülü, etrafı kadifemsi yosunlarla örtülü bu su altı

galerileri, meçhul karanlık derinliklerin olduğu adanın doğu tarafına kadar gidiyordu. Dar Veter, Veda'nın sahili gösteren haritasını almadığı için pişman oldu. Bu bilimsel seferde kullanılan tekneler, adadan birkaç kilometre ötede, batı burnunda, güneşin altında parlıyordu. Daha yakında şevli bir kumsal vardı, sefere katılanlar orada dinleniyorlardı. Bugün makinelerdeki akümülatörler değiştirilmişti. Dar Veter de ıssız adaları araştırmak için çocuksu bir tutkuya kapılmıştı.

Yüzücülerin üzerinde tehditkâr andesit kayaları* asılıydı. Kaya kütlelerinin üzerinde taze çatlaklar vardı – sahilin erozyondan daha fazla etkilenmiş tarafını yakın zamanlı bir deprem vurmuştu. Açık deniz tarafında sert bir yamaç oluşmuştu. Miiko ve Dar Veter, doğu sahilindeki karanlık sularda, üzerine çıkılabilecek düz bir kayalık bulana kadar uzun uzun yüzdüler. Dar Veter kızı oraya çekti.

Ürken martılar çığlık çığlığa uçuşuyorlardı, dalgaların darbeleri kayalardan dönerken koca andesit kütlelerini sarsıyordu. Çıplak kayalardan ve vahşi çalılıklardan başka hiçbir iz yoktu – ne bir hayvan ne insan.

Yüzücüler, adanın tepesine çıktılar, aşağıda delice dolanan dalgalara baktılar ve geri döndüler. Çatlakların arasından fırlamış çalılardan mayhoş bir koku geliyordu. Dar Veter siyah bir kayanın üzerinde gerindi, burnun güney tarafındaki suya tembelce bakmaya koyuldu.

Miiko, kayanın kenarına çömelmiş, aşağıdaki bir şeyleri seçmeye çalışıyordu. Burada bir sığlık ya da taş birikintisi yoktu. Çıkık kaya, yağı andıran suyun üzerinde asılıydı. Güneş, kayanın yanında göz alıcı bir koridor açmıştı âdeta. Kayanın ışığı gölgelediği yerde berrak suyun içinde denizin dibindeki kumlar bile seçiliyordu.

"Ne görüyorsunuz orada, Miiko?"

---

* Volkanik lavların donmasıyla oluşan kayalar. –*çn*

Dalmış düşünen kız hemen dönmedi.

"Hiçbir şey. Sizi boş adalar çekiyor kendisine, beni de denizin derinleri. Bana, sanki orada her zaman ilginç bir şeyler bulunabilir, keşifler yapılabilirmiş gibi geliyor."

"Öyleyse neden steplerde çalışıyorsunuz?"

"Sebepsiz değil. Deniz benim için öyle büyük bir mutluluk ki, sürekli onunla birlikte olamam. Her dakika en sevdiğiniz müziği dinleyemezsiniz – denizle benim ilişkim de böyle. Böylece onunla karşılaşmak paha biçilmez oluyor benim için..."

Dar Veter onaylarcasına başını salladı.

"Oraya dalalım mı?" Gün ışığının derinlerdeki beyaz huzmesini gösterdi.

Miiko, kalkık kaşlarını daha da kaldırdı.

"Cesaretiniz var mı? Orası yirmi beş metreden aşağı değildir – sadece deneyimli dalgıçlar bunun üstesinden gelebilir."

"Denerim... Ya siz?"

Miiko, cevap vermek yerine kalktı, etrafına bakındıktan sonra büyük bir taş seçti ve kayanın kıyısına kadar taşıdı.

"İzin verin, ilk ben deneyeyim. Taşla birlikte atlayacağım, gerçi bu kendi kurallarıma aykırı ama, dip çok temiz görünüyor, bir akıntı olabilir..."

Kız ellerini kaldırdı, öne doğru eğildi, doğruldu, sonra geriye eğildi. Dar Veter, kızın nefes egzersizlerini izleyip aklında tutmaya çalıştı. Miiko başka bir şey söylemedi. Birkaç hareketten sonra taşı aldı ve ok gibi, uçurumu andıran karanlığa atladı.

Bir dakika geçti ama cesur kız görünmedi. Dar Veter belli belirsiz bir endişe hissetti. Kalktı, ağırlık olması için bir taş aradı, onun için daha büyüğü gerekti. Kırk kiloluk bir andesit parçası bulmuştu ki, Miiko göründü. Nefes nefese kalmıştı ve çok yorgun görünüyordu.

"Orada... bir at..." dedi zorlukla.

"Nasıl yani? Ne atı?"

"Kocaman bir at heykeli... Aşağıda, doğal bir nişin içinde. Şimdi daha ayrıntılı bakacağım."

"Miiko, kendini zorlama. Geri yüzelim, dalgıç kıyafetleri ve bir tekne alalım."

"Oh, hayır! Şimdi kendim bakacağım! Benim zaferim olacak bu, aletlerin değil. Sonra diğerlerini çağırırız."

"Ben de sizinle geliyorum!" Dar Veter taşını yüklendi.

Miiko gülümsedi.

"Daha küçük bir taş alın. Nefesiniz nasıl?"

Dar Veter uysal bir tavırla egzersizlerini yaptı ve elinde taşla suya atladı. Suya yüzüstü çarptı, sırtını Miiko'ya döndü, göğsü sıkışmıştı, kulakları ağrıyordu. Ama bunun üstesinden geldi, vücudundaki kasları gerdi, dişlerini kenetledi. Aşağısı soğuk, kül rengi ve yarı karanlıktı, neşeli gün ışığı hızla kaybolmuştu. Derinlerin soğuk ve düşmanca kuvvetine direnemedi, zihni bulandı, gözleri karardı. Ansızın Miiko'nun kararlı eli omzuna dokundu, ayaklarıyla sıkı, koyu kumlara dokundu. Başını zorlukla Miiko'nun gösterdiği tarafa çevirdi, şaşkınlıkla elindeki taşı düşürdü ve suyun kaldırma gücüyle hemen yukarıya yükseldi. Suyun yüzeyine nasıl çıktığını bile anlamadı, kızıl bir sisin içinde hiçbir şey göremiyordu, kasılırcasına nefes almaya çalışıyordu... Kısa bir süre sonra derindeki basıncın etkisinden kurtuldu, demin gördüğü şey belleğinde yeniden canlandı. Her şey bir anda olup bitmişti ama gözleri bütün ayrıntıları yakalamış, beyni de bunları hatırlamıştı!

Yukarıdaki kara kayalar, altında kocaman bir at heykelinin durduğu dev ve bıçaksı bir kemere benziyordu. Heykelin perdahlanmış yüzeyinde ne bir yosun, ne de deniz kabuklusu vardı. Meçhul heykel, her şeyden önce gücü ifade etmek is-

tiyordu âdeta. Vücudunun ön kısmı abartılıydı, göğsü ölçüsüzce genişti, boynu da dimdikti. Sol ön ayağını kaldırmıştı, dizinin yuvarlaklığı hemen dikkatini çekiyordu görenin, dev toynağı da neredeyse göğsüne değiyordu. Diğer üç ayağı toprağı bütün gücüyle itiyor gibiydi, devasa at böylece, masalsı bir gücü varmış da, onu görenlerin üzerinde asılıymış gibiydi. Kemerli boynundaki yelesi dişli bir dağ sırtı şeklindeydi, başı neredeyse göğsüne yaslanıyordu, eğik alnının altındaki gözleriyse, bu taştan canavarın kulaklarında da yansıyan tehditkâr bir garazla bakıyordu.

Miiko, Dar Veter'in sağlıklı olduğunu görünce sakinleşti ve onu geniş düz kayanın üzerinde bırakarak tekrar daldı. Sonunda derinlerdeki basınçtan bitkin düştü ve keşfini yeterince incelediğine kanaat getirip yukarı çıktı. Dar Veter'in yanına oturdu, uzun süre sustu, sonunda nefesleri düzene girdi.

"İlginç, kaç yaşında acaba bu heykel?" diye sordu kendi kendine düşünceli bir tavırla.

Dar Veter omuzlarını silkti ve kendisini en çok neyin şaşırtmış olduğunu anımsadı.

"Neden heykel yosunlarla ve kabuklularla örtülmemiş?"

Miiko ona döndü.

"Evet, evet! Bu tür başka keşifleri de biliyorum. Sonra bunların üzerlerinin, canlıları uzak tutan özel bir maddeyle örtülmüş olduğu ortaya çıktı. Heykel, parçalanma çağının son yüzyılından olmalı."

Kıyıyla ada arasında bir yüzücü belirdi. Yaklaştı, sudan çıktı, elini sallayarak selamladı. Dar Veter, Mven Mas'ın geniş omuzlarını ve parlak, esmer tenini tanıdı. Uzun boylu, kara derili adam çok geçmeden kayanın üzerine çıktı. Dış istasyonlar yeni müdürünün ıslak yüzünü pırıl pırıl bir gülümseme aydınlatıyordu. Ufacık tefecik Miiko'nun önünde eğildi, kollarını iki yana açarak Dar Veter'i selamladı.

"Ren Boz ile birlikte bir günlüğüne görüşünüzü almak için geldik."

"Ren Boz?"

"Bilginin Sınırları Akademisi'nden bir fizikçi..."

"Kendisini biraz tanıyorum. Uzay-alan ilişkileri üzerine çalışıyordu. Nerede bıraktınız onu?"

"Kıyıda. Sizin gibi yüzemiyor, ne olur ne olmaz diye..."

Hafif bir su çırpıntısı Mven Mas'ın sözünü böldü.

"Ben kıyıya, Veda'ya yüzüyorum!" diye bağırdı sudan Miiko.

Dar Veter, kıza tatlılıkla gülümsedi.

"Bir keşif yaptı, onu bildirecek!" diye açıkladı Mven Mas'a ve denizin altında buldukları atı anlattı.

Afrikalı onu ilgisizce dinledi. Uzun parmakları kıpırdadı ve çenesini kaşıdı. Dar Veter, Mven Mas'ın bakışlarında bir huzursuzluk ve umut okudu.

"Sizi rahatsız eden ciddi bir şeyler olmalı? Neden anlatmıyorsunuz?"

Mven Mas, daveti geri çevirmedi. Gizemli atı gizleyen karanlığın üzerindeki kayanın kıyısına oturdu ve endişelerini anlatmaya başladı. Ren Boz ile karşılaşması tesadüf değildi. Epsilon Tucanae yıldızının muhteşem gezegeninin görüntüsü hiç bırakmamıştı onu. O geceden beri bir hayali vardı: uzayın engin derinliklerini aşmanın bir yolunu bularak o dünyaya yaklaşmak. Bir mesaj, sinyal ya da resim almak için gereken, insan hayatının sınırlarını çok aşan altı yüzyıllık zamanı aşmanın bir yolunu bulmak. O muhteşem ve bizimkine yakın hayatın nabzını hissetmek, kozmosun dipsizliğinden oradaki kardeşlerine elini uzatmak. Mven Mas, çabalarını, henüz çözülmemiş sorunlar ve binlerce yıldır uzayı maddenin bir fonksiyonu olarak incelemeye yönelmiş olan tamamlanmamış deneylerle tanışmak için yoğunlaştırmıştı. Veda Kong'un, Büyük Yüzük'te ilk konferansını verdiği gece hayalini kurduğu o problem...

Genç bir matematikçi ve fizikçi olan Red Boz, Bilginin Sınırları Akademisindeki bu tür araştırmaların başında bulunuyordu. Mven Mas'la karşılaşmaları ve sonraki dostlukları da bu ortak ilgi alanları sayesinde mümkün olmuştu.

Ren Boz, bu problemin yeterince incelendiğini ve bir deney aşamasına geldiğini düşünüyordu. Ancak bu deney, kozmik ölçeklerle ilgili bütün deneylerde olduğu gibi, laboratuvar ortamında yapılmayacaktı. Sorunun büyüklüğü, deneyin de devasa ölçeklerde yapılmasını gerektiriyordu. Ren Boz böylece, deneyin dış istasyonlar üzerinden ve Antartika'daki Q enerjisi istasyonunun rezervleri de dahil olmak üzere, yeryüzündeki bütün enerji kaynakları kullanılarak yapılması gerektiği sonucuna ulaşmıştı.

Dar Veter, Mven Mas'ın alev alev yanan gözlerine ve titreyen burun deliklerine bakınca içinde bir tehlike duygusu uyandı.

"Ben olsam nasıl davranırdım, bunu mu bilmek istediniz?" diye sakince sordu en önemli soruyu.

Mven Mas başını salladı ve kurumuş dudaklarını yaladı.

"Ben olsam deney yapmazdım," dedi Dar Veter sertçe, Afrikalı'nın yüzündeki, daha az dikkatli birinin fark edemeyeceği kadar çabucak belirip kaybolan acılı ifadeyi görmezden gelerek.

"Öyle diyeceğinizi tahmin etmiştim," dedi Mven Mas.

"O halde benim önerime neden böyle değer verdiniz ki?"

"Sizi ikna edebiliriz gibi gelmişti."

"Deneyin o halde! Geri, yoldaşlarımızın yanına yüzelim. Herhalde onlar da sualtı keşfine hazırlanıyorlardır – atı görmek için."

Veda şarkı söylüyordu, tanıdık iki kadın sesi de ona eşlik ediyordu.

Yüzenleri görünce açık avuçlarındaki parmaklarını çocuk gibi bükerek onları bu tarafa çağırdı. Şarkı sustu. Dar

Veter, şarkı söyleyenlerin arasındaki Evda Nal'ı tanıdı. Beyaz doktor önlüğü olmaksızın ilk defa görüyordu kadını. Uzun boyu, kıvrak bedeniyle henüz esmerleşmemiş diğerlerinin arasından hemen seçiliyordu. Belli ki ünlü kadın psikiyatr son zamanlarda çok meşguldü. Laciverde çalan siyah, ikiye ayrılmış saçları, şakaklarının üzerinden bağlanmıştı. Hafifçe çökük avurtlarının üzerindeki çıkık elmacık kemikleri, kara kararlı gözlerinin çekikliğini belirginleştiriyordu. Yüzü hafifçe, çölün kıyısında, çok eski zamanlardan kalma, dünyadaki en eski devletlerden birinin hükümdarlarının piramit şeklinde mezarlarının yanı başındaki eski Mısır sfenkslerinden birini hatırlatıyordu. Şimdi, çöl kaybolduğundan beri on asır geçmişti, kumların üzerinde bereketli meyvelikler salınıyordu rüzgârda, sfenksler de zamanın kemirdiği yüzlerdeki boşlukları gizleyemeyen camdan kafeslerle örtülmüştü.

Dar Veter, Evda Nal'ın köken itibariyle Perulu veya Şilili

olduğunu hatırladı. Fizikçi, Dar Veter'i Güney Amerika'nın eski güneşe taparlarının usulünce selamladı.

"Tarihçilerle birlikte çalışmak sizin için iyi olmuş," dedi Evda. "Veda sağ olsun..."

Dar Veter aceleyle güzel dostuna döndü ama Veda onun elini tuttu ve tanımadığı bir kadının yanına götürdü.

"Bu, Çara Nandi! Biz hepimiz burada onun ve sanatçı Kart San'ın konuklarıyız çünkü ikisi bir aydır burada yaşıyorlar. Taşınabilir stüdyolarını körfezin sonuna kurmuşlar."

Dar Veter elini, kocaman mavi gözleriyle ona bakan genç kadına uzattı. Bir an nefesi kesildi - bu kadında onu diğer herkesten ayırt eden bir şeyler vardı. Güzellikleri güçlü zekâları ve disiplinli, uzun araştırma çalışmalarıyla belirginleşmiş Veda Kong ile Evda Nal'ın arasında oturuyordu ama ikisinin güzelliği, bu kadından yayılan güzelliğin alışılmadık gücü karşısında gölgeleniyordu.

"Adınızda benimkini hatırlatan bir şeyler var," dedi Dar Veter.

Kadının küçük ağzının kenarları, bastırmaya çalıştığı bir tebessümle titredi.

"Tıpkı sizin de bana benzediğiniz gibi."

Dar Veter, kadının başının üzerinde toplanan sık, parlak, hafif dalgalı saçlarına baktı ve Veda'ya gülümsedi.

"Veter, kadınlara iltifatta bulunmayı beceremiyorsunuz," dedi Veda kurnaz bir tavırla, başını yana doğru eğerek.

"İltifat diye çoğu zaman yalan söylediğimiz çağlar çoktan geçti, hâlâ gerekli mi bu?"

"Gerekli," diye araya girdi Evda Nal. "Bu gereklilik hiç kaybolmayacak!"

"Açıklarsanız sevinirim," dedi Dar Veter, hafifçe kaşlarını çatarak.

"Bir ay sonra Gam ve Mutluluk Akademisi'nde bir konferans vereceğim, bunda dolaysız duygulanımların anlamlarıyla ilgili söyleyeceğim çok şey var..." Evda başıyla, yanlarına yaklaşan Mven Mas'ı işaret etti.

Afrikalı, her zamanki gibi ölçülü ve sessiz adımlarla geliyordu. Dar Veter, Çara'nın esmer yanaklarının, kadının bedenini besleyen güneşin ansızın esmer teninin altından belirmiş gibi al al olduğunu fark etti. Mven Mas, kayıtsızca eğilerek selamladı.

"Ren Boz'u getireyim. Şurada, taşın üzerinde oturuyor."

"İyisi mi, biz ona gidelim," diye önerdi Veda. "Miiko'yu da görürüz. Dalgıç giysileri için ikna etmeyi başardı. Çara Nandi, bizimle geliyor musunuz?"

Kız başını salladı:

"Benim hükümdar geliyor. Güneş battı, çok geçmeden işe koyulacağız..."

"Kıpırdamadan poz vermek zor bir iştir herhalde?" diye

sordu Veda. "Gerçek bir kahramanlık bu yaptığınız! Ben yapamazdım."

"Ben de yapamayacağımı düşünürdüm. Ama eğer sanatçının düşüncesi sizi de etkisi altına alırsa, yaratıcı bir faaliyete girişiyorsunuz. Kendi bedeninizde imgenin cisimleşmesini arıyorsunuz... Her harekette, vücudunuzun her kıvrımında binlerce ayrıntı var! Müziğin tınıları gibi yakalıyorsunuz onları..."

"Çara, bir sanatçı için gerçek bir bulgusunuz siz!"

"Bulgu!" Kalın bir bas, Veda'nın sesini bastırdı. "Bir de onu nasıl bulduğumu bilseydiniz! İnanılmaz!" Sanatçı Kart San, kocaman yumruğuyla havayı dövüyordu. Sarı saçları rüzgârda dalgalanıyordu, yanık yüzü kızarmıştı.

"Zamanınız varsa, bizimle gelin," diye rica etti Veda. "Hikâyenizi de anlatırsınız."

"Ben kötü bir anlatıcıyımdır. Ama gene de, ilginç bir olay.

Parçalanma çağına kadarki eski ırk biçimlerinin rekonstrüksiyonuyla ilgileniyordum. Gondvana'nın Kızı adlı tablomun başarısından sonra bir başka ırk biçimini yeniden canlandırmak için yakıcı bir arzu hissediyordum. Vücut güzelliği, bir ırkın sağlıklı, temiz hayatlar yaşayan kuşaklardan sonraki en iyi ifadesidir. Eski çağlardaki her ırkın kendine has özellikleri, daha varlığın vahşi aşamalarında incelikle ortaya çıkmış bir güzellik ölçüsü vardır. Bir kültürün zirvesine erişince orada oyalandıkları düşünülen biz sanatçılar bunu böyle anlarız... Herhalde, daha taş devrinin mağaralarından beri sürekli olarak böyle anlıyoruz. Neyse, bu değildi anlatacağım... Tetis'in, yani Akdeniz'in Kızı tablosunu planlamıştım kafamda. Tanrıların denizden çıktığı Eski Yunan, Girit, Mezopotamya, Amerika ve Polinezya mitleri beni çok etkilemişti. Elenlerin aşk ve güzellik tanrıçası Afrodit ile ilgili mitinden daha muhteşem ne olabilir! İsmi bile: Afrodit Anadiomena – köpükten

doğan, denizden çıkan... Geceleyin gökyüzünün üzerinde asılı yıldızların ışığının döllediği köpüklerden doğan tanrıça – hangi halk, bundan daha şiirsel bir şey icat etmiştir?..."

Vedan Kong, Çara'nın "Yıldızların ışığı ve denizlerin köpüğü," diye fısıldadığını işitti ve göz ucuyla kıza baktı.

Çara'nın sert, ağaçtan ya da taştan işlenmişe benzeyen profilinde eski halkları hatırlatan bir şeyler vardı. Küçük, düzgün, hafifçe yuvarlak burnu, hafifçe eğimli geniş alnı, güçlü çenesi, en önemlisi de burnuyla kulaklarının arasındaki büyük aralık – antik Akdeniz halklarının bütün karakteristik çizgileri, Çara'nın yüzünde yansıyordu.

Veda onu fark ettirmeden baştan ayağa inceledi ve bu kızdaki her şeyin biraz aşırı olduğunu düşündü. Teni aşırı düzgündü, beli aşırı inceydi, kalçaları aşırı genişti... ve dimdik duruyor, böylece dik göğüsleri aşırı çıkık görünüyordu. Belki ressama gerekli olan da aynen böyle güçlü hatlardı?

Veda bir taş birikintisini tam geçmişti ki daha yeni edindiği bu izlenimi değiştirdi. Çara Nandi, taşların üzerinden dans eder gibi alışılmadık bir rahatlıkla sıçrıyordu.

"Kesinlikle Hintli kanı taşıyor," diye karar verdi Veda. "Daha sonra sorayım..."

"Tetis'in Kızı'nı yapabilmek için," diye devam etti ressam, "denize yakın olmam, onunla bir ilişki kurmam gerekiyordu – zira benim Giritli de Afrodit gibi, herkesin anlayacağı bir şekilde, denizden çıkacaktı. Gondvana'nın kızını çizmeye hazırlanırken üç yıl Afrika'nın Ekvator bölgesinde bir orman istasyonunda çalışmıştım. Tabloyu bitirdikten sonra da bir posta deniz uçağında mekanisyen olarak çalışmaya başladım ve iki yıl boyunca Atlas okyanusunun iki yanına posta taşıdım – orada, dev metalik salların üzerindeki bütün o balıkçılık, albümin ve tuz fabrikalarına.

"Bir akşam aracımı orta Atlantik'te, Azor'un batısında, bir

karşı akıntının kuzey akıntısıyla karşılaştığı yere götürüyordum. Orada her zaman dev dalgalar çıkar. Benim deniz uçağı yükselip alçalıyor, kimi zaman neredeyse bulutların altlarına değiyor, kimi zaman da dalgaların arasındaki uçurumlara kadar düşüyordu. Dümenin yanında, köprünün üzerindeydim. Ansızın - asla unutmayacağım bunu! – bütün hepsinden yüksek ve şimşek gibi gelen bir dalga düşünün. Bu dev dalganın tepesinde, inci ve gül rengi, alçak, yoğun bulutların tam altında, kızıl bronz rengi teniyle yanan bir kız duruyordu... Dalga sessizce yuvarlanıyor, kız da engin okyanusun ortasındaki yalnızlığından tarifsiz bir gururla uçuyordu. Deniz uçağı aniden yükseldi, kızın hemen yanından geçtik: selamlarcasına ellerini sallıyordu. O anda kızın bir lata üzerinde durduğunu fark ettim - bilirsiniz, ayakla idare edilen, akülü ve motorlu bir sörf."

"Biliyorum," diye karşılık verdi Dar Veter, "dalgalarda kaymak için."

"Ama beni en çok, etrafta hiçbir şey olmaması şaşırtmıştı - alçak bulutlar, yüzlerce mil boyunca ıssız bir okyanus, akşam ışığı ve dev bir dalganın üzerinde bir kız. Bu kız..."

"Çara Nandi!" dedi Evda Nal. "Anlaşıldı. Peki nereden gelmiş oraya?"

"Köpüklerden ve yıldızların ışığından değil elbette!" Çara, beklenmedik ölçüde yüksek, çınıltılı bir kahkahayla güldü. "Yüzer bir albümin fabrikasından. Bu sırada Sargasso'nun* yakınında bulunuyorduk ve klorella** üretiyordum, ben de biyolog olarak çalışıyordum."

"Öyle olsun," dedi Kart San, uysal bir tavırla. "Ama o andan itibaren benim için Akdeniz'in köpüklerden çıkan kızı,

* Sirkülasyon halinde deniz akıntılarının karşılaştığı deniz bölgeleri. Deniz yosunu bakımından çok zengindir. *–çn*

** Albümin üretimi için yapay olarak da yediştirilebilen, albümin yönünden çok zengin deniz yosunları. *–çn*

benim gelecekteki tablomun kaçınılmaz modeli oldunuz. Bir yıl boyunca bekledim."

"Size uğrayıp bakabilir miyiz?" diye sordu Veda Kong.

"Lütfen ama çalışma saatlerinde olmasın - en iyisi, akşam. Ben çok yavaş çalışırım ve çalışırken etrafımda başka birinin olmasına dayanamam."

"Boyalarla mı çiziyorsunuz?"

"Bizim sanatımız, ressamlığın ortaya çıktığı binlerce yıldan beri pek az değişti. Optik yasalar ve insan gözü - hepsi bu. Bazı tonları daha sık kullanır olduk, sürüldüğünde iç katmanlarda yansımaya neden olan yeni kromokatoptrik boyalar, renkleri armonize etmek için de birkaç yöntem icat edildi. Ama ressamlar, hatırlanmayacak kadar eski zamanlardan beri benim gibi çalışırlar. Tabii, bazı açılardan daha iyi... İnanç, sabır - fazlasıyla cesur ama yarattığımız şeyin tamlığı konusunda kendimizden daha az eminiz. Ama sanat için katı bir naiflik daha iyidir... Ama gene hikâyenin ucunu kaçırdım! Artık ayrılma zamanımız geldi. Gidelim, Çara..."

Herkes durup ressamla modelinin arkasından bakmaya koyuldu.

"Kart San'ı gözüm ısırmıştı, şimdi kim olduğunu biliyorum," diye mırıldandı Veda. "Gondvana'nın Kızı'nı görmüştüm."

"Ben de öyle," dedi Evda Nal ve Mven Mas, bir ağızdan.

"Gondvana - Hindistan'daki Gond ülkesinden mi?" diye sordu Dar Veter.

"Hayır. Güney kıtalarının ortak bir ismi. Genel olarak eski kara derili ırkın ülkesi."

"Karaların Kızı gibi?"

"Sade bir tablo: bir plato, göz alıcı güneş, tehditkâr tropik bir ormanın eteklerinde kara derili bir kız yürüyor. Yüzünün ve sert, hissedilir, madenden dökülmüşü andıran vücudu-

nun yarısı parlıyor ışıkta, diğer yarısı yarı karanlık. Yüksek boynunu beyaz hayvan dişlerinden bir kolye süslüyor, kısa saçları ateş kırmızısı çiçeklerle örtülü. Başının üzerine kaldırdığı sağ eliyle yolunu kesen bir ağacın dalını itiyor, sol eliyle de dizinin önündeki dikenli bir çalıya bastırıyor. Donmuş hareketinde, düzgün nefesinde, güçlü kollarında, doğadan sonsuzcasına değişken bir bütüne akan genç bir hayatın kayıtsızlığı var. Bu bütünlük bilgi olmalı - dünyanın içgüdüsel kavranışı... Uzaklara, maviye çalan otların üzerine, dağların belli belirsiz çizgilerine dikili kara gözlerinde neredeyse elle tutulur bir endişe, yeni ve yeni keşfedilmiş bir dünyadan büyük bir beklenti görülüyor!"

Evda Nal sustu.

"Ama nasıl başarmış bunu Kart San?" diye sordu Veda Kong. "Belki kızın kalkık, ince kaşlarıyla, hafifçe öne eğilmiş boynuyla, savunmasızca açık ensesiyle. Eski doğanın karanlık bilgeliğiyle dolu şaşırtıcı gözler... En tuhafı da aynı anda kaygısızca dans edercesine bir kuvvet ile endişeli bir bilginin bir araya gelmesi."

"Yazık, ben görmedim!" diyerek içi çekti Dar Veter. "Tarih sarayına gitmek gerek. Renkleri canlandırabiliyorum gözlerimin önünde ama kızın duruşunu hayal edemiyorum."

"Duruşunu mu?" Evda Nal durakladı. "İşte size Gondvana'nın Kızı..." Omzundaki havluyu attı, kıvırdığı sağ kolunu kaldırdı, hafifçe geriye eğildi ve yüzünü Dar Veter'e doğru çevirdi. Uzun bacağını azıcık kaldırdı, küçük bir adım atar gibi ama onu tamamlamadan, ayak parmaklarıyla yere dokunarak dondu. Ve kıvrak bedeni âdeta çiçek açtı.

Diğerleri hayranlıklarını gizlemeksizin bakıyorlardı.

"Evda, sizi hiç böyle düşünemezdim!" diye bağırdı Dar Veter. "Kınından yarıya kadar çekilmiş bir hançer kadar tehlikelisiniz."

"Veter, gene başarısız bir kompliman!" diyerek güldü Veda. "Neden yarıya kadar da tamamen değil?"

"Dar Veter kesinlikle haklı," diyerek gülümsedi Evda Nal, Gondvana'nın Kızı duruşundan çıkarken. "Tamamen çekilmiş değil. Dar Veter'in şiirsel diliyle söylersek, tamamen çekilmiş ve parlayan bir hançer olan, bu yeni tanıdığımız Çara Nandi."

"Ben, bir başkasının sizinle karşılaştırılabileceğine inanamam!" dedi hırıltılı bir ses, taşların arkasından.

Kızıl, kısa saçları ve solgun mavi gözleri ilk gören Evda Nal oldu. Öyle bir coşkunlukla bakıyordu ki bu gözler, böylesini başka bir yüzde görmemişti daha önce.

"Ben Ren Boz!" dedi mahcup görünüşlü, kısa boylu ve dar omuzlu adam, büyük bir kayanın arkasından çıkarken.

"Biz de sizi arıyorduk." Veda, fizikçinin elini tuttu. "İşte bu da Dar Veter."

Ren Boz kızardı, böylece yüzünü ve hatta boynunu dolduran çiller daha belirgin göründü.

"Yukarıda oyalanıyordum." Ren Boz kayalık bir yokuşu gösterdi. "Eski bir mezar var orada."

"Çok eski zamanların ünlü bir ressamı gömülü orada," dedi Veda.

"Mezara bir yazıt kazınmış, işte şu." Fizikçi, matlaştırılmış yüzeyine dört sıra, mavi işaretler yazılmış incecik bir metal levhayı açtı.

"O, Avrupa harfleri - bütün dünyada lineer alfabenin kabul edilmesinden önce kullanılan işaretler! Daha eski zamanların piktogramlarından* miras kalmış. Ama ben bu dili biliyorum."

"Okusanıza, Veda!"

"Bir dakika sessizlik!" dedi Veda; herkes uysalca taşların üzerlerine oturdu.

---

* Tutarlı resim dizgeleri. –*çn*

Veda Kong okumaya başladı:

Zamanda sönüyor, boşlukta boğuluyor
Düşünceler, olaylar, düşler, gemiler...
Gezilerin gezisine götürüyorum şeylerimi,
Yeryüzünün sanrılarından en iyilerini!...

"Harika!" Evda Nal dizlerinin üzerinde doğruldu. "Çağdaş bir şair, zamanın gücüyle ilgili bundan daha güçlü dizeler söyleyemezdi. Yeryüzünün sanrılarından hangilerini en iyileri sayıyor ve ölümden önceki düşüncelerinde anıyor acaba?"

Uzakta, içinde iki kişi olan şeffaf plastikten bir tekne göründü.

"Miiko ve bizim mekanisyenlerden Şerlis. Ah, hayır," diye düzeltti Veda kendisini, "deniz seferinin başı Frit Don bu! Veter, akşama kadar üçünüz birlikte kalın, Evda'yı alıp gidiyorum ben."

İki kadın hafif dalgalara koştular ve birlikte adaya yüzdüler. Tekne onlara döndü ama Veda elini sallayıp yola devam etmelerini işaret etti. Ren Boz hareketsiz, yüzenlerin ardından bakıyordu.

"Toparlanın, Ren, biz de kendi işimize bakalım!" diye seslendi Mven Mas ve fizikçinin yüzünde şaşkın ve zarif bir gülümseme belirdi.

İki taş öbeğinin arasındaki düzgün kumluk alan, bilimsel bir anfiye çevrildi. Bir deniz kabuğu alan Ren Boz, yazıp çiziyordu, heyecanla yüzükoyun uzanmıştı yere, yazdıklarını kendi gövdesiyle siliyor ve tekrar yazıyordu. Mven Mas, fizikçiyi onaylıyor ya da kısa ünlemlerle cesaretlendiriyordu. Dar Veter de dirseklerini dizlerinin üzerine yaslamış, söylenenleri anlamaya çalışırken alnından akan teri siliyordu. Kızıl

saçlı fizikçi nihayet sustu ve derin derin nefes alarak kumun üzerine oturdu.

"Evet, Ren Boz," diye başladı Dar Veter, uzun bir sessizlikten sonra, "büyük bir keşif yapmışsınız!"

"Bu işte tek başıma değilim. Çok uzun zaman önce antik çağların fizikçilerinden Heisenberg, belirsizlik ilkelerini ortaya koymuştu – küçük partiküllerin impuls ve yerlerinin aynı anda belirlenmesinin olanaksızlığı. Ne var ki bu olanaksızlık, karşılıklı yer değiştirmeleri, yani repagular hesaplamayı anladıkça olanaklı hale gelmeye başladı. Aşağı yukarı bu sırada, atom çekirdeğinin etrafındaki mezon bulutsu ve nukleuslarla bu bulutsu arasındaki geçiş durumları da keşfedildi ve böylece anti-çekim gücünün tam olarak kavranması aşamasına geldik."

"Diyelim ki öyle. Ben bipolar matematik alanında, özellikle de yer değiştirme engellerini inceleyen repagular hesaplama gibi bir alanda uzman değilim. Ama gölge fonksiyonlarla ilgili yaptıklarınız, matematik sağgörüsü olmayan biz sıradan insanlar için anlaşılması zor olsa da, prensipte tamamen yeni şeyler. Ancak bu keşfin büyüklüğünden kuşkum yok. Yalnız..." Dar Veter durakladı.

"Evet, ne diyecektiniz?" diye merakla sordu Mven Mas.

"Bu deney nasıl yapılacak? Bana kalırsa, böylesine yüksek bir elektromanyetik alan yaratma olanağımız yok."

"Çekim alanını dengeleyip yer değiştirme durumuna geçmek için mi?" diye sordu Ren Boz.

"Kesinlikle. Bu durumda, sistemin sınırları dışındaki uzay, önceki gibi müdahale alanımızın dışında kalır."

"Bu doğru. Ama diyalektikte hep olduğu gibi çözümü karşı tarafta aramak gerek. Eğer ayrık değil de vektörel bir antigravitasyonel gölge yaratabilirsek..."

"Oho!... Nasıl olacak bu?"

Ren Boz derhal üç düz çizgi ve geniş açılı bir yayı kesen dar bir sektör çizdi.

"Bu, bipolar matematikten önce de biliniyordu. Birkaç yüzyıl önce buna dördüncü boyutlar problemi adı verilmişti. O zamanlar, uzayın çok boyutluluğu yaygın bir şekilde kabul ediliyordu - çekim alanının gölgesel niteliklerini bilmiyorlardı, elektromanyetik alanlarla benzerlikler kurmaya çalışıyorlardı ve singüler noktaların* ya maddenin yok olmasını ya da açıklanamaz bir şeye dönüşmesini gerektirdiğini sanıyorlardı. Doğal görüngülerle ilgili böylesine dar bilgilerle uzayı nasıl tasvir edebilirlerdi ki? Ama atalarımız her şeye rağmen doğru bir tahminde bulunmuşlardı - gördüğünüz gibi, diyelim ki A yıldızından dünyanın merkezine kadar şu OA çizgisi boyunca olan mesafe yirmi kintilyon kilometre ise, bu yıldıza OB vektörü boyunca olan mesafenin sıfıra eşit olması gerekeceğini anlamışlardı... Pratikte sıfır değil ama limiti sıfır. Ve, eğer hareket ışık hızında gerçekleşiyorsa zamanın da sıfır olacağını söylüyorlardı. Ama kohler cebri ancak yakın zamanlarda keşfedildi!"

"Spiral hareket binlerce yıl önce de biliniyordu," diye dikkatle müdahale etti Mven Mas.

Ren Boz küçümsercesine elini salladı:

"Hareket biliniyordu ama onun yasaları bilinmiyordu! Şöyle: eğer yerçekimi ve elektromanyetik çekim, maddenin aynı niteliğinin iki ayrı yüzüyse ve eğer uzay, bir çekim fonksiyonuysa, elektromanyetik alan fonksiyonu anti-uzay olur. Bunlar arasındaki yer değiştirmeler, günlük konuşmada ancak ışık hızı kadar bilinen sıfır uzayın vektörel gölge fonksiyonunu verir. Ben, bu sıfır uzayın her yönde oluşturulmasının mümkün olduğunu düşünüyorum. Mven Mas, Epsilon Tucanea'yı istiyor, benim için ise hiç fark etmez, yeter ki de-

* Nitelliklere yol açan nicel ölçümlerin kritik değişme noktası. *-çn*

ney gerçekleşsin. Yeter ki deney gerçekleşsin!" diye tekrarladı fizikçi ve kısa, beyaza çalan kirpiklerini yorgunlukla indirdi.

"Bu deney için size sadece dış istasyonlar ve dünyadaki enerji kaynakları değil, özel bir düzenek de gerekli. Bunun çabucak ve kolayca kurulabileceğini sanmıyorum."

"Bu noktada şansımız vardı. Tibet gözlemevinin civarındaki Kor Yul düzeneklerini kullanabiliriz. Yüz yetmiş yıl önce orada uzayı incelemek üzere bir deney yapılmıştı. Fazlaca elden geçirmek gerekmiyor, üstelik elimin altında sürekli olarak beş, on, yirmi bini bulan gönüllü yardımcılar var. Yeter ki çağırayım, derhal çalıştıkları yerden izin alıp gelirler."

"Gerçekten de her şeyi düşünmüşsünüz. Yalnız bir şey kalıyor, en ciddi şey: deneyin tehlikesi. Son derece beklenmedik sonuçlar ortaya çıkabilir – büyük sayılar yasası gereği, deneyi küçük ölçekli yapamayız. En baştan dünya dışı ölçeklerde ele almamız gerek..."

"Risk, hangi biliminsanını korkutabilir ki?" diyerek omuzlarını silkti Ren Boz.

"Kendim için konuşmuyorum! Görülmemiş ölçüde tehlikeli bir girişim söz konusu olduğunda ortaya çıkacak binlerce gönüllü olduğunu biliyorum. Ama bu deney, dış istasyonları, gözlemevlerini, insanlığa büyük emeklere mal olan bütün cihazları da kapsıyor. Kâinata pencereler açan, insanlığın başka dünyaların halklarının hayatları, yaratıcılıkları ve bilgileriyle temas kurmasına olanak sağlayan cihazlar. Bu pencere, insanlığın çok büyük bir başarısı; onu kapatma riski ise – kısa bir süreliğine olsa bile sizin, benim ya da başka bir grup insanın bunu kapatmaya hakkı olabilir mi? Böyle bir hakkınız olduğunu düşünüyor musunuz, öyleyse nedir bunun temeli?"

"Benim buna hakkım var," diyerek kalktı Mven Mas, temeli de şu... Siz kazılarda bulundunuz... Bilinmeyen mezar-

lardaki milyarlarca bilinmeyen iskelet çağırmıyor muydu bizi, sitem etmiyor muydu, talepte bulunmuyor muydu? Ölüp gitmiş milyarlarca insan görünüyor bana da; gençlikleri, güzellikleri ve hayattan duydukları haz parmaklarının arasındaki kum gibi bir anda kayıp gitmiş insanlar; zamanın büyük gizemini çözmemizi, onunla mücadeleye girişmemizi istiyorlar! Uzaya karşı kazanılacak bir zafer, zamana karşı da kazanılacaktır - işte bu yüzden, düşündüğümüz bu büyük işin haklılığına inanıyorum!"

"Benim duygularım başka türlü," diye başladı Ren Boz. "Ama aynı şeyin başka bir yüzü sadece. Uzay, hâlâ aşılmaz bir güç, dünyaları birbirinden ayırıyor, yakınımızda yerleşilebilecek başka gezegenler bulmamızı, onlarla sonsuzcasına güçlü ve mutlu tek bir aile halinde birleşmemizi engelliyor. Bu, dünyanın yeniden birleşmesi çağından sonra, insanlık nihayet halkların ayrılığına bir son verip bütün halinde birleştiğinden, doğanın üzerindeki hükümdarlığında yeni ve dev bir adım attığından beri ulaşılmış en büyük başarı olur. Bu yeni yoldaki her adım, bütün her şeyden, bütün diğer araştırma ve bilgilerden daha büyüktür."

Ren Boz susmuştu ki, Mven Mas tekrar başladı:

"Benim açımdan kişisel bir şey daha var. Gençken elime eski romanlardan bir derleme geçmişti. Bunlar arasında bir hikâye vardı - sizin atalarınızla ilgili, Dar Veter. Bir fatih, toplumun alt aşamalarında insanlık tarihinde çokça görülen türden bir zalimin istilasına uğramışlar. Hikâyede çılgınca âşık güçlü bir delikanlı anlatılıyordu. Bu delikanlının sevdiği kızı esir alıp götürmüşler. Düşünün, zincire vurulmuş kadınları ve erkekleri sürü gibi fatihin ülkesine götürüyorlar. O zaman dünya coğrafyası bilinmiyormuş, biricik ulaşım aracı, hayvanlarmış. Dünya o zamanlar, kâinatın bugün bizim için olduğundan çok daha gizemli, meçhul, tehlikeli ve çok daha

emek gerektiren bir yermiş. Genç kahraman hayalini aramaya koyulmuş, Asya'nın oldukça tehlikeli yollarını ve dağlarını aşmış. Gençliğimde edindiğim izlenimi ifade etmem güç ama o zamandan beri bana öyle gelir ki, sevdiğim için kâinatın bütün engellerini aşabilirim ben!"

Dar Veter belli belirsiz gülümsedi.

"Duygularınızı anlıyorum ama bir Rus hikâyesiyle sizin kâinatta hedeflediklerinizi birbirine bağlayan bu mantık bana açık görünmüyor. Ren Boz, benim için daha anlaşılır. Ayrıca, bunun kişisel bir şey olmadığını da söylemiştiniz."

Dar Veter sustu. Öyle uzun süre suskun kaldı ki, Mven Mas huzursuzca kıpırdandı.

"Şimdi," diye tekrar başladı Dar Veter, insanların eskiden neden tütün tüttürdüklerini, içki içtiklerini, kararsızlık, endişe ve yalnızlık anlarında uyuşturucuya sığındıklarını anlıyorum. Şu anda ben de aynen öyle yalnız ve kararsızım – size ne diyebilirim ki? Size bu büyük deneyi yasak edecek biri değilim ki ben, buna izin veremeyeceğim gibi? Sovyet'e danışmalısınız, o zaman..."

"Hayır, öyle değil!" Mven Mas ayağa kalktı, dev bedeni ölümcül bir tehlike karşısındaymış gibi gerildi. "Cevap verin bize: siz olsanız bu deneyi yapar mıydınız? Dış istasyonlar müdürü olarak? Ren Boz gibi değil; onun durumu daha farklı!"

"Hayır!" diye cevap verdi Dar Veter kararlı bir tavırla. "Ben olsam biraz daha beklerdim."

"Neyi?"

"Ayda deney amaçlı bir tesis kurulmasını!"

"Peki ya enerji?"

"Ayın çekim alanı daha az, deneyin kapsamı da daha dar olur, böylece bazı Q istasyonlarına gerek kalmaz."

"Ama bu daha yüzlerce yıl demek, ben asla göremeyeceğim!"

"Siz göremeyeceksiniz. Bunun şimdi mi, yoksa kuşaklar sonra mı gerçekleştiğinin insanlık açısından önemi yok."

"Ama bu benim sonum demek, bütün hayallerimin sonu! Ren Boz için de..."

"Benim için, teorinin deneyle doğrulanmasının olanaksızlığı, dolayısıyla düzeltmenin veya devam etmenin belirsizliği."

"Bir kişinin niyetleriyle olacak iş değil bu! Sovyet'e başvurun."

"Sovyet kararını verdi zaten – aynen sizin düşünceleriniz ve kelimelerinizle. Ondan hiçbir şey bekleyemeyiz," dedi Mven Mas sessizce.

"Haklısınız. Sovyet de reddedecektir."

"Başka bir şey sormayacağım size. Kendimi suçlu hissediyorum – Ren ve ben, bu kararın ağırlığını size yükledik."

"Daha deneyimli biri olarak benim görevim bu. Bu işin son derece tehlikeli olmasının sorumlusu siz değilsiniz. Bu, benim için de hüzün verici ve ağır..."

Geçici yerleşkeye dönmeyi ilk öneren Ren Boz oldu. Suratları asık üç adam, kumun üzerinden yürümeye başladılar, üçü de bu görülmemiş deneye girişilmesinin geri çevrilmesinden kendilerince acı duyuyorlardı. Dar Veter göz ucuyla diğer ikisine bakıyor ve kendi durumunun daha zor olduğunu düşünüyordu. Onun ruhunda, bütün hayatı boyunca savaşması gerekmiş olan küstah, cesur bir şeyler vardı. Bir anlamda eski zamanların haydutlarına benziyordu – öküzle olan mücadelesinde neden öyle tam ve mutlu hissetmişti kendini?... Ve bütün ruhu içerliyordu, bilgece ama cesaretten yoksun bu kararı protesto ediyordu.

6
Mavi Güneşler Efsanesi

Doktor Luma Lasvi ve biyolog Eon Tal, klinik olarak kullandıkları kamaradan çıktılar. Erg Noor'la karşılaştılar.

"Niza?"

"Yaşıyor, ama..."

"Ölecek mi?"

"Şimdilik hayır. Ağır bir felç geçiriyor. Omuriliği, parasempatik sistemi,* duyum ve duygu merkezleri tepki vermiyor. Nefes alış verişi çok ağır ama düzenli. Kalbi çalışıyor, ancak nabız dakikada bir. Bu ölüm değil koma, süresi belirsiz."

"Bilinç ve acı yok mu?"

"Hayır."

"Kesin mi bu?" Şefin gözleri keskin ve ısrarcı bakıyordu ama doktor kararlıydı.

"Kesin!"

Erg Noor, soran gözlerle biyoloğa baktı. Beriki de onaylarcasına başını salladı.

"Ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

"Vücut ısısını korumak, tam bir sükûnet sağlamak ve hafif ışık. Eğer koma durumundan çıkmazsa... Ama bir önemi

---

* Sempatik sinir sisteminin tersine, sınırlayıcı hareketleri kontrol eden otonom sinir sistemi. *–çn*

yok, dünyaya kadar uyutmak gerek... Orada da Sinir Akımları Enstitüsü'ne götürürüz. Bu duruma, bir çeşit akım neden olmuş. Üzerindeki elbise üç yerden delinmiş. Az da olsa nefes alması iyi!"

"Delikleri ben fark edip plasterle kapattım," dedi biyolog.

Erg Noor sessiz bir minnetle, biyoloğun bileğini sıktı.

"Yalnız..." diye başladı Luma, "bu yüksek çekim alanından hızla çıkarsak iyi olur... Kalkış sırasındaki ivmenin yaratacağı tehlike, normal yerçekimine dönüş kadar büyük olmaz."

"Anlıyorum; nabzının daha da yavaşlamasından korkuyorsunuz. Ama kalp, bir gravitasyon alanında daha hızlı çarpan sarkaç gibi bir şey değil, öyle değil mi?"

"Organizmanın impulslarının ritmi genelde değişmez. Eğer nabız iki kat, iki yüz saniyede bire düşerse, o zaman beyne yeterince kan gitmez ve..."

Erg Noor öyle derin düşüncelere dalmıştı ki, etrafındakileri unutmuştu; kendine geldi ve derin bir nefes aldı.

Meslektaşları sabırla bekliyorlardı.

"Oksijen yönünden zengin bir atmosferde yüksek basınç altında bulunduğunda onu desteklemenin bir yolu yok mu?" diye ihtiyatla sordu şef ve Luma Lasvi ile Eon Tal'ın yüzlerinde beliren tebessümden, bunun doğru bir fikir olduğunu anladı.

"Kanı kısmi basınç* altında oksijene doygun hale getirmek, çok iyi... Tabii tromboza karşı tedbirler almamız gerekecek, o zaman nabız iki yüz saniyede bire de düşse zararı olmaz. Sonra düzelir..."

Eon, kara bıyıklarının altındaki iri, beyaz dişlerini gösterdi; sert yüzünde bir anda genç ve kaygısız bir neşe belirdi.

"Bilinç yerine gelmez ama hayatta kalır," dedi Luma rahatlayarak. "Gidip odayı hazırlayalım. Zirda için daha büyük silikoloit odayı kullanmak istiyorum. Böylece uçan koltuğu

---

* Gazın yoğunluğundan kaynaklanan basınç. –*çn*

da oraya yerleştirebilir ve kalkış için yatak yerine onu kullanabiliriz. İvme düştükten sonra da yatağına yatırırız."

"Hazırlıkları bitirir bitirmez kumanda odasına rapor verin. Fazladan bir dakika bile kalmayacağız. Bu dünyanın karanlığında ve çekiminde yeterince kaldık!..."

Bu karanlık gezegenin ezici çekiminde ne kadar çabuk olabilirse o kadar çabuk geminin dört bir yanına dağıldılar.

Kalkış sinyalleri zafer melodisi gibi çaldı.

Mürettebat, şimdiye kadar hiç hissetmediği kadar derin bir rahatlama duygusuyla yumuşak, onları kavrayan koltuklara gömüldü. Ama bu ağır gezegenden kalkış, tehlikeli ve zorlu bir işti. Geminin ayrılırkenki ivmesi, insanın tahammül sınırlarının ötesindeydi ve pilotun küçük bir hatası hepsinin felaketi olabilirdi.

Erg Noor, gezegen motorlarının sağır edici uğultusu eşliğinde yıldız gemisini ufuk çizgisine paralel uçuruyordu. Hidrolik koltukların kolları artan ağırlık yüzünden giderek daha aşağı iniyordu. Bunlar tam sınıra dayansaydı, ivmenin yarattığı örs gibi basınç altında kemikler kibrit gibi kırılabilirdi. Şefin, cihazın düğmelerinin üzerindeki elleri kaldıramayacağı kadar ağırlaşmıştı. Ama güçlü parmakları işliyordu ve *Tantra* dev bir kemer çizdikten sonra bu zifiri karanlıktan sonsuzluğun berrak karanlığına doğru yükselmeye başladı. Erg Noor gözlerini ufuk düzleyicisinin kırmızı şeridinden almıyordu - düzleyici, istikrarsız bir denge halinde titriyor, geminin tırmanışını bitirip çizdiği arktan aşağı doğru düşme tehlikesi olduğunu gösteriyordu. Ağır gezegen, *Tantra*'yı esaretinden salmamıştı henüz. Erg Noor, bir yıldız gemisini her tür gezegenden kaldırabilecek anamezon motorlarını açmaya karar verdi. Çınlayan bir vibrasyon bütün gemiyi sarstı. Kırmızı çizgi, sıfır düzleminin on milimetre yukarısına yükseldi. Sonra biraz daha...

Sefer şefi, gövdenin üst tarafındaki gözlem periskopundan, *Tantra*'nın mavimsi, ince, ağır ağır kıç tarafına yaklaşan bir alev tabakasıyla kaplandığını gördü. Atmosferi geçmişlerdi! Aşırı iletkenlik yasası gereği, elektron yükü uzay boşluğunda geminin gövdesinden akıyordu.

Yıldızlar gene ışıktan iğneler haline gelmeye başlamışlardı, *Tantra* ise kurtulmuş, bu ölümcül gezegenden uzaklara uçuyordu. Çekim, her saniye azalıyordu. Bedenler giderek hafifliyordu. Yapay yerçekimi makinesi uğuldamaya başladı, kara gezegenin basıncı altında sonsuzluk kadar uzak gelen o günlerden sonra dünya çekimi, tarifsiz hafifti şimdi. Mürettebat koltuklarından fırladı. Ingrid, Luma ve Eon zorlu ve fantastik bir dansın figürlerini icra etmeye başladılar. Ama çok geçmeden bütün bu yorgunlukların kaçınılmaz sonucuyla karşılaştılar: mürettebatın büyük bölümü geçici de olsa dinlenmek için kısa uykulara daldı. Sadece Erg Noor,

Pel Lin, Pur Hiss ve Luma Lasvi uyanıktı. T yıldızı sisteminin dönüş düzlemine dik, dev bir kemer şeklindeki buz ve meteorit kuşağından kaçınmak için yıldız gemisinin geçici rotasını hesaplamak gerekiyordu. Bunu yaptıktan sonra gemiyi normal ışıkaltı hızına yükseltebilir ve gerçek rotanın hesaplanmasına başlayabilirlerdi.

Doktor, Niza'nın durumunu kalkıştan ve normal dünya çekimine dönmelerinden sonra kontrol etti. Çok geçmeden, nabzının yüz on saniyede bire yükseldiğini duyurarak herkesi rahatlattı. Oksijen rejiminin yükseltilmesiyle birlikte hayati tehlikesi kalkmıştı. Luma Lasvi, elektronik kalp uyarıcısı olan tiratron* ve bir de nörosekretor stimülatörü kullanmayı önerdi.

Geminin duvarları, göstergeler saatte dokuz yüz yetmiş

* İnsan organizmasındaki sinirleri ve özellikle de kalp atışlarını stimulize etmek ve desteklemek için kullanılan elektronik bir cihaz. *—çn*

milyon kilometreyi (güvenli sınırın hemen altında) gösterene kadar elli saat boyunca uğuldadı. Yirmi dört saatte, demir yıldızından yirmi milyar kilometreden çok uzaklaşmışlardı. Sefere katılan on üç kişinin katil gezegen, *Algrab*'ın kaybı ve nihayet korkunç siyah güneş ile yaşadıkları ağır tecrübelerden sonraki rahatlamalarını tasvir etmek çok güçtü. Yalnız, kurtuldukları için yaşadıkları mutluluk tam değildi: mürettebatın on dördüncü üyesi, genç Niza Krit, hastane kamarasında özenle izole edilmiş bir yerde yarı ölü yatıyordu...

Gemideki beş kadın - Ingrid, Luma, elektronik mühendisi, jeolog ve ritmik jimnastik öğretmeni İone Mar (kendisi yemek dağıtımı, telsiz operatörlüğü ve bilimsel malzemenin arşivlenmesi işleriyle de uğraşıyordu) - eski zamanların cenaze töreni gibi toplanmışlardı. Niza'nın çırılçıplak, özel TM ve AS solüsyonlarıyla yıkanmış olan bedenini yumuşak Akdeniz süngerinden elde yapılmış kalınca bir halıya yatırdılar. Kızın bağlı olduğu makine - termobarooksistat - kalın çadırın altındaki gerekli sıcaklığı, basıncı ve havayı yıllarca ayarlamaya devam edebilirdi. Yumuşak lastik destekler, Niza'yı sürekli belli bir pozisyonda tutuyordu; doktor Luma Lasvi bu pozisyonu ayda bir değiştirecekti. En çok da, tam bir hareketsizliğin neden olabileceği yatak yarasına karşı dikkatli olmak gerekiyordu. Bu nedenle Luma, Niza'nın başına nöbetçi dikmeye karar verdi ve iki yıllık yolculuğun ilk yılında uykuya dalmayı da reddetti. Niza hâlâ katalepsi halindeydi. Luma Lasvi'nin başardığı tek şey, nabzını dakikada bire kadar yükseltmek olmuştu. Bu ne kadar küçük bir şey de olsa, ciğerlere zararlı olan doygun oksijen beslemesinden vazgeçmesine olanak vermişti.

Dört ay geçti. Yıldız gemisi, hesaplanmış rotasından milim şaşmadan, serbest meteoritler bölgesinin çevresinden geçiyordu. Yaşadığı maceralardan ve yorucu çalışmalardan

bitkin düşmüş olan mürettebat yedi aylık uykusundaydı. Ama bu defa ayakta üç değil, dört kişi vardı: nöbetçi olan Erg Noor ile Pur Hiss'e doktor Luma Lasvi ile Eon Tal da katılmıştı.

Dünyalı bir yıldız gemisinin daha önce hiç düşmediği zor bir durumdan çıkmış olan sefer şefi, kendini yalnız hissediyordu. Yeryüzüne kadar dört yıllık yol, ilk defa sonsuzluk gibi uzun geliyordu. Kendini aldatmıyordu – Niza'sının kurtulması için tek umudu dünyaydı.

Başka zaman olsaydı kalkışın ertesi günü yapacağı şeyi, Parus'tan aldıkları elektronik stereo filmlerin incelenmesini uzun süre erteledi. Erg Noor, muhteşem dünyaların, mavi yıldızın çevresindeki gezegenlerin, dünyadaki yaz gecelerinin haberlerini ilk Niza'yla birlikte görmek ve dinlemek isterdi. Niza, geçmişin ve bugünün en cesur romantik düşlerinin gerçekleştiğine, yeni yıldızların ve gezegenlerin, yani insanlığın gelecekteki uzak adalarının keşfedildiğine onlarla beraber tanık olsun diye...

Dünyadan sekiz parsek uzakta, bundan seksen yıl önce çekilmiş olan filmler, T yıldızının kara gezegenindeki gemide, açıkta beklemiş olsa da, mükemmel durumdaydı. Yarımküre şeklindeki stereoekran, *Tantra*'daki bu dört seyirciyi, mavi Vega'nın yukarıda, çok uzaklarda parladığı yere götürdü.

Konular hızla değişti – göz alıcı, mavi bir güneş belirdi, geminin gündelik hayatından kareler akıp geçti. Böyle bir sefer için duyulmadık kadar genç olan yirmi sekiz yaşındaki şef, bilgisayarın arkasında çalışıyor, daha da genç astronomlar ise gözlemler yapıyorlardı. Filmlerde, sefer üyelerinin âdeta akrobatik beceriler gösterdikleri günlük zorunlu dans ve spor hareketleri de kaydedilmişti. Alaycı bir ses, Vega yolunda birinci gelenin biyolog olduğunu duyuruyordu. Gerçekten de

kısa, sarı saçlı bu kız, en zor egzersizleri, muhteşem eğitimli vücudunun en kıvrak hareketlerini sergiliyordu.

Yarımküre şeklindeki ekranın parlak, bütün renkleri gerçek tonlarıyla nakleden gerçek resimlerine baktıklarında, bu neşeli, genç ve enerjik uzay yolcularının demir yıldızdaki çirkin canavarlar tarafından çoktan mideye indirilmiş olduklarını unutuyorlardı.

Sefer hayatının bu seyrek kayıtları çok geçmeden sona erdi. Projeksiyon makinesindeki ışık güçlendiricisi karıncalanmaya başladı – kızıl bir yıldız, öyle parlak ışıldıyordu ki, burada, onun solgun temsilini izleyen insanların bile koruyucu gözlüklerini takmaları gerekti. Yıldız, çap itibariyle güneşin üç katıydı, kütlesi devasaydı, yüzeyi dümdüzdü, ekvatoral dönüş hızı saniyede üç yüz kilometreyi buluyordu. Tarifsiz parlak bir gazla örtülü bu kürenin yüzey sıcaklığı on bir bin dereceydi ve pembe inciyi andıran alevleri milyonlarca kilometre uzaklara erişiyordu. Vega'nın ışınları, yoluna çıkan her şeyi döver, ezer, uzayda milyonlarca kilometre uzunluğunda güçlü mızraklarla uçar gibiydi. Bu parlaklığın derinlerinde mavi yıldıza en yakın konumda bulunan bir gezegen gizliydi. Ama bu ateş okyanusunun ortasında oraya dünyalı veya onun Yıldız'daki komşularından hiçbir gemi ulaşamazdı. Projeksiyon, özel gözlemlerle ilgili sesli raporları sunmaya başladı ve ekranda, Vega'nın birinci ve ikinci gezegenlerinin yerlerini gösteren stereometrik bir çizimin yarı şeffaf çizgileri belirdi. Parus, yıldızdan yüz milyon kilometre uzaktaki ikinci gezegene bile yaklaşamazdı.

Şeffaf kızıl alevler okyanusunun derinlerinde korkunç güneş patlamalarının dilleri görünüyordu – uzaydaki alevden eller, gezegenlerin atmosferine ulaşıyordu sanki. Vega'nın enerjisi öyle büyüktü ki, yıldız en büyük kuanttaki ışığı, kızılı ve spektrumun görünmeyen frekanslarını bile emiyor-

du. Üç ayrı filtrenin koruduğu insan gözünde bile korkunç, neredeyse görünmeyen ama ölümcül tehlikeli bir hayalet izlenimi yaratıyordu... Işık fırtınaları, yıldızın çekim alanını aşıyordu. Bunların uzaklardaki yankıları Parus'u tehlikeli bir şekilde sarsıyordu. Kozmik dalgaları ve diğer tehlikeli radyoaktif ışımaları gösteren göstergeler çalışmayı reddetmişlerdi. Çok iyi korunan geminin içinde bile iyonizasyon tehlikeli bir şekilde artmaya başlamıştı. Uzayın boşluğunu korkunç bir tufan gibi dolduran şiddetli radyoaktif enerjiyi; burada, geminin içinde boş yere harcanan trilyonlarca kilovatlık enerjiyi hissedebiliyorlardı.

Parus'un komutanı gemiyi dikkatle üçüncü gezegene çevirdi - bu, büyük ama atmosferi incecik bir gezegendi. Belli ki alev soluyan yıldız, atmosferi örten hafif gazları kovalıyordu - zira bunlar, gezegenin arkasında, gece tarafında hafifçe parlayan uzunca bir kuyruk oluşturmuşlardı. Yıkıcı bir flor buharlaşması, zehirli karbonmonoksit, atıl gazların oranındaki ölümcül sınır - bu atmosferde, dünyada yaşayabilen hiçbir şey bir saniye bile sağ kalamazdı.

Gezegenin iç kısımlarından sivri kargılar, kaburgalar, taze bir yara gibi kırmızı ve dipsizmiş gibi kara kaya kütlelerinden dimdik duvarlar yükseliyordu dışarıya doğru. Şiddetli rüzgârların savurduğu dağ eteklerindeki volkanik lavların arasında, alev alev magmanın aktığı, ateşten kan damarlarını andıran yarıklar ve uçurumlar görünüyordu.

Yoğun kül bulutları, aydınlık tarafta göz alıcı bir maviyle, karanlık taraftaysa zift gibi kapkara yükseliyordu gökyüzüne. Binlerce kilometre uzunluğundaki her yönü döven korkunç yıldırımlar, ölü gezegendeki elektrik yoğunlaşmalarına tanıklık ediyordu.

Mavi güneşin tehditkâr, mor sureti, inci parlaklığındaki göksel tacın yarısını örten kara gökyüzü ve aşağıda, gezege-

nin üzerindeki kaotik kayaların, alev yataklarının, yarıkların ve sırtların, aralıksız yeşil yıldırımlar denizinin ortasında kızıl, yoğun gölgeler...

Stereoteleskoplar görüntüleri alıyor ve elektronik filmler tutkusuz, insanca olmayan bir kesinlikle her şeyi kaydediyorlardı.

Ama bu cihazların arkasında, gezginlerin canlı duygusu vardı: aklın, yıkıcılığın amaçsız gücüne ve ölü kıtaların üst üste yığılmasına karşı protestosu, bu dünyanın zalim kozmik alevlere karşı olan düşmanlığının farkındalığı. Ve gördüklerinden hipnotize olmuş dört kişi, bir ses Parus'un dördüncü gezegene gideceğini duyurunca onaylayan bakışlarla birbirlerine baktılar.

Birkaç saniye sonra geminin teleskoplarından Vega'nın son, en kıyıdaki ve boyut olarak dünyaya en yakın gezegeni görünmeye başlamıştı. Parus sertçe alçaldı. Belli ki gezginler, bu son gezegeni, güzel olmasa bile hayata uygun yeni bir dünya olabileceği umuduyla, bu son umutla incelemeye karar vermişlerdi.

Erg Noor kendisini, kafasının içinde o kelimeleri tekrar ederken yakaladı: "keşke..." Herhalde Parus'u idare edenlerin düşünceleri de böyleydi ki gezegenin yüzeyini güçlü teleskoplarla inceliyorlardı.

"Keşke!..." Bu tek kelimede, Vega'nın muhteşem dünyalarına, engin kâinatın derinlerinde inci gibi bir gezegen bulma hayallerine veda vardı – oysa bu insanlar, kırk beş yıl boyunca yıldız gemisinde kapalı kalmayı, memleketleri olan gezegeni altmış yıldan çok görmemeyi bu yüzden gönüllü kabul etmişlerdi.

Ama gördükleriyle coşkuya kapılmış olan Erg Noor bunu hemen düşünmedi. Yarımküre şeklindeki ekranın derinlerin-

de, ölçüsüzce uzak gezegenin yüzeyinde geziniyordu. Oradaki, çoktan ölmüş bulunan ve buradaki canlı gezginler için hissettiği gerçek bir acıyla, bu gezegen, güneş sistemindeki en yakın komşuları olan, çocukluktan tanıdığı Mars'ı andırıyordu. Aynı şeffaf, incecik, kara-yeşile çalan, daima bulutsuz atmosfer, aşınmış dağ sıralarıyla bezeli bomboş kıtalardan oluşan aynı düzlük. Yalnız Mars'ta, gecelerin keskin soğuğunu gündüzlerin sıcağı takip ederdi. Kocaman su birikintilerine benzeyen bataklıklar vardı orada, buharlaşıp neredeyse kurumuşlardı, yağmurlar ya da kırağılar yok denecek kadar azdı, hayat formları ölüme yazgılı bitkilerden ve tuhaf, hissiz kemirgenlerden ibaretti.

Burada ise mavi güneşin uçarı alevleri gezegeni öyle bir ısıtıyordu ki, dünyadaki en sıcak çölleri andırıyordu. Az miktarda su buharı atmosferin üst katmanlarına yükseliyordu, dev vadiler ise sadece atmosferdeki sürekli ve sıcak akıntılarla gölgeleniyordu. Bu gezegen de diğerleri gibi hızla dönüyordu. Gecenin soğuğu, dağ sıralarını deniz kumuna çeviriyordu. Turuncu, mor, yeşil, mavi ya da göz alıcı beyazlıktaki kumlar gezegeni dev benekler gibi beziyordu, uzaktan bakıldığında denizleri ya da hayali bitkilerden ormanları andırıyordu bunlar. Aşınmış dağ sıraları, Mars'takinden daha yüksek ama onlar kadar ölüydü, parlak siyah ya da kahverengi kabuklarla örtülüydü bunlar. Mavi güneş, şiddetli ultraviyole ışınlarıyla mineralleri öğütüyor, hafif elementleri buharlaştırıyordu.

Aydınlık, kumlu vadiler sanki alevler saçıyordu. Erg Noor, dünya nüfusunun çoğunluğunun biliminsanlarından oluşmadığı, bunların az sayıda küçük bir grup teşkil ettiği zamanlarda, yazarlar ve sanatçılar arasında, başka gezegenlerdeki yüksek sıcaklıkta yaşayabilen insanlarla ilgili hayaller yayılan eski çağlar olduğunu hatırladı. Bunlar şiirsel güzellikte söylencelerdi, insanlığın tabiattan gelen kudretine olan inancı

besliyorlardı. Mavi yıldızların ateş soluyan gezegenlerinde, dünyalı kardeşlerini karşılayan insanlar!... Erg Noor da çokları gibi güney yarımküre yerleşim kuşağının doğu merkezindeki müzede gördüğü bir tablodan çok etkilenmişti: ufukta dumanlara bürünmüş, kızıl ve alev alev kumlardan bir vadi, kızgın bir gökyüzü, onun altında yüzleri görünmeyen insanlar, ısı yalıtımlı giysiler giymişler, inanılmaz keskinlikte kara, mavi gölgeler bırakıyorlar toprağa. Neredeyse kor halindeki metalik bir tesisin önünde, dinamik ama çok şaşkın bir şekilde donmuşlardı bunlar. Yanda, kızıl saçları dalgalanan çıplak bir kadın. Göz alıcı ışıkta aydınlık teni mavi kumlardan bile daha parlak görünüyor, leylak rengi ve al gölgeler, hayatın kozmosun güçlerine karşı kazandığı zaferin bayrağı gibi duran bu uzun boylu ve düzgün yapılı kadının her bir çizgisini belirginleştiriyor.

Bu cüretkâr ama gerçek olamayacak, biyolojik gelişimin bütün yasalarıyla çelişen hayal, şimdi, Yüzük çağında, tablonun yapıldığı zamanlardan çok da derinden kavranıyordu.

Erg Noor, gezegenin ekrandaki yüzeyi ona doğru yaklaşırken ürperdi. Görünmeyen bir pilot Parus'u indiriyordu. Kumdan koniler, siyah dağ kayalıklar, parlak yeşil kristallerden yansıyan ışık, giderek yaklaşıyordu. Yıldız gemisi, gezegenin bir kutbundan diğerine, kurallara uygun spiral şeklinde bir rotayla uçuyordu. Ne bir su izi görünüyordu, ne de ilkel de olsa bitkisel bir hayat. Yine, "keşke!..."

Bir yalnızlık, uzayın ölü derinliklerinde, mavi yıldızın alevleri arasında gemiyi kaybetmiş olma hüznü belirdi... Erg Noor, geçmiş zamanlara ait de olsa bir hayat bulma umuduyla gezegeni gözlerken bu filmi çekenlerin umudunu hissetti, kendi umudu gibi. Suyu ve atmosferi olmayan ölü, boş gezegenlere uçan herkesin bildiği duygu: kayaların üzerindeki tesadüfi çatlaklarda, hayattan yoksun ayrıntılarında, ölü ve

hayat nedir bilmeyen dağların uçurumlarında şehir kalıntıları, yapılar, yıkıntılar bulma arayışı!

Yanan, vahşi fırtınalarla parçalanmış, tek bir gölgenin bile izi olmayan bu uzak gezegenin toprağı hızla kayıyordu ekranda. Eski bir hayalin parçalandığının farkında olan Erg Noor, mavi yıldızın yanan dünyalarıyla ilgili bu gerçek dışı fikrin nasıl doğduğunu anlamaya çalışıyordu.

Şef'in yanına yaklaşırken biyolog sakince, "Dünyadaki kardeşlerimiz, bunu öğrendiklerinde hayal kırıklığına uğrayacaklar," dedi. "On binlerce yıldır dünyadaki milyonlarca insan Vega'yı izliyordu. Kuzeyin yaz gecelerinde bütün gençler, âşıklar ve hayal kuranlar gökyüzüne dikerlerdi gözlerini. Yazın Vega parlak ve masmavi, neredeyse gökyüzünün en tepesindedir - hayran olmamak mümkün müdür ona? İnsanlar binlerce yıl önce bile yıldızlar hakkında epey şey biliyorlardı. Ama bir acayipti bu düşünceler: ağır ağır dönen ve güçlü bir manyetik alana sahip hemen her yıldızın gezegenlerini, tıpkı bu gezegenlerin de kendi uydularını tuttuğu gibi tuttuklarından hiç kuşkulanmamışlardı. Bu yasayı bilmiyorlardı ama başka dünyalardaki, özellikle de Vega'daki, bu mavi güneşteki kardeşlerinin hayalini kuruyorlardı. Eski dillerden birinde yazılmış, mavi yıldızdan gelen yarı tanrısal insanlarla ilgili muhteşem şiirlerin çevirilerini hatırlıyorum."

"Ben, Vega'nın hayalini, Parus'un mesajından sonra kurmaya başladım," dedi Eon Tal'a dönen şef. "Bugün, benim ve çok sayıda bilge, ciddi insanın gözlerinin uzak ve muhteşem dünyaların cazibesiyle binlerce yıldır kapanmış olduğunu görüyorum."

"Parus'un mesajını şu anda nasıl anlıyorsunuz peki?"

"Çok basit. 'Vega'nın dört gezegeninde de hayat bulunmuyor. Dünyamızdan daha güzel hiçbir şey olamaz. Geri dönmek ne büyük bir mutluluk olacak!'"

"Haklısınız!" diye bağırdı biyolog. "Neden daha önce kimsenin aklına gelmedi ki bu?"

"Belki birinin aklına geldi ama uzay yolcularının ve Sovyet'in aklına gelmedi. Ama bizim için bir onur bu – kuşkucu hayal kırıklıkları değil cesur düşler zaferi getiriyor hayatta!"

Gezegenin etrafındaki uçuş görüntüsü sona erdi. Onu, gezegenin yüzeyindeki şartları incelemek için fırlatılmış olan robot-istasyonun kayıtları takip etti. Sonra güçlü bir patlama oldu – bir jeolojik bomba bırakmışlardı. Mineral parçalarından kocaman bir bulut, yıldız gemisine kadar yükseldi. Pompalar uğuldadı, yandaki emme kanallarından tozu toplamaya başladılar. Yanan gezegenin kumlarından ve dağlarından mineral granürleriyle silikolloit tüplerini, atmosferin üst tabakalarından gaz numuneleriyle de kuvars balonlarını doldurdular. Böylece Parus, gezegenden uzaklaştı ve yazgılı olduğu otuz yıllık yolculuğa atıldı. Şimdi, onların dünyalı yoldaşları, ölüp gitmiş olan gezginlerin büyük bir emek, sabır ve cesaretle topladıklarını yanlarında götürüyorlardı...

Geri kalan kayıtlar -altı bobin gözlem- dünyadaki astronomlar tarafından özel olarak incelenecek, bunların en önemlileri de Büyük Yüzük'e gönderilecekti.

Parus'un bundan sonraki macerasını, kazayı, T yıldızıyla şiddetli kavgasını izlemeyi, özellikle de o trajik son mesajı dinlemeyi hiç kimse istemiyordu. Kendi sıkıntılarının anısı henüz çok tazeydi. Böylece bunları, bütün mürettebatın uyanık olacağı ilk nöbet sırasında izlemeye karar verdiler. Ağır izlenimlere kapılmış olan nöbetçiler, şefi kumanda odasında bırakarak dinlenmeye dağıldılar.

Erg Noor, parçalanmış düşlerini düşünmedi daha fazla. İki keşif gemisinin, Parus'un ve *Tantra*'nın çabaları ve kurbanları pahasına insanlığa götürdükleri acı bilgi kırıntılarını

değerlendirmeye çalışıyordu. Yoksa bu başarılar, sadece büyük hayal kırıklığı yüzünden mi keder verici geliyordu?

Erg Noor ilk defa, memleketi olan muhteşem gezegeni, saf, meraklı, zorlu işlerin kaygılarından, doğanın tehlikelerinden ya da ilkel toplumdan kurtulmuş insan hayatlarının tükenmez zenginliği olarak düşündü. Eski sıkıntılar, arayışlar, talihsizlikler, hatalar ve hayal kırıklıkları şimdi, Yüzük çağında da vardı ama şimdi bilgi, sanat ve inşaatta daha yüksek bir seviyeye taşınmıştı bunlar. Yeryüzü, sadece bilgi ve yaratıcı çaba sayesinde kurtulmuştu açlığın, nüfus artışının, bulaşıcı hastalıkların, zararlı hayvanların dehşetinden. Enerji kaynaklarının tükenmesi, yararlı kimyasal elementlerin azalması, insanların erken yaşta ölümü ve zayıflığı korkusu da yoktu artık. Ve *Tantra*'nın yanında götürdüğü bilgi kırıntıları, her on yılda bir toplumun örgütlenmesinde ve doğanın kavranmasında ileriye doğru yeni bir adım teşkil eden dev düşünceler çağına eklenecekti!

Erg Noor, seyir defterinin bulunduğu kasayı açtı, kara gezegendeki spiral yıldız gemisinden aldıkları metali koydukları kutuyu çıkardı. Parlak, göksel mavi, ağır bir parça avucunun içindeydi. Dünyada, güneş sistemindeki diğer gezegenlerde ve yakın yıldızlarda böyle bir metal olmadığını biliyordu. Zirda'nın yok olduğu haberiyle birlikte bu, en önemli buluşları olacaktı...

Demir yıldız dünyaya çok yakın; karanlık gezegeni ziyaret için özel olarak düzenlenecek bir sefer de, şimdi, Parus ve *Tantra*'nın tecrübesinden sonra, kara haçlar ve denizanaları ne kadar çok olursa olsun o sonsuz karanlıkta, pek tehlikeli olmayacaktır. Spiral yıldız gemisi keşifleri başarısız oldu. Eğer bu girişimi iyice düşünüp taşınacak kadar zamanları olsaydı, o zaman, dev spiral tüpün, yıldız gemisinin motor sisteminin parçası olduğunu anlayabileceklerdi.

Son ölümcül günlerin anıları tekrar üşüştü şefin kafasına. Niza, onu bir kalkan gibi korumak için üzerine atıldıktan sonra, canavarın yakınına çaresizce düşüvermişti. Dünyanın eski kadınlarının kahramanca sadakatlerini çağdaş dönemlerin berrak ve akıllı cesaretiyle birleştiren o genç duygu nasıl da olsa yeşermişti kızın ruhunda...

Pur Hiss, nöbeti devralmak için Erg Noor'un arkasında sessizce belirdi. Erg Noor, kütüphane-laboratuvara geçti ama yatak odalarına açılan orta bölümdeki koridora gitmek yerine hastane kamarasının ağır kapısını açtı.

Güneşli bir dünya gününü andıran ışık, silikoloit ilaç ve alet dolaplarının üzerinde parlıyor, röntgen cihazının ve yapay kan dolaşımı ve solunum aletlerinin üzerindeki metalden yansıyordu. Şef, yere kadar uzanan kalın perdeyi itti ve yarı karanlığın içine girdi. Ay ışığını andıran hafif bir ışık pembe silikoloit kristalinin üzerinde sıcak bir tona bürünüyordu. Acil bir duruma karşı belli belirsiz hışırdayarak çalışır durumda olan iki tiratron stimülatörü, felçlinin kalp atışlarını destekliyordu. Çadırın içinde, pembeye çalan gümüşi ışığın altında hareketsizce uzanmış olan Niza, sakin ve mutlu bir uykuya dalmış gibiydi. Sağlıklı, temiz ve doygun hayatlar yaşamış olan atalarının sayısız kuşağı, kadının vücudunun kıvrak ve güçlü çizgilerinde sanatsal bir mükemmelliğe erişmişti âdeta: dünyadaki kudretli hayatın en mükemmel yaratısıydı sanki. İnsanlar, gezegendeki suyla zenginleştiklerini uzun zamandır biliyorlardı. Su, bitki hayatına bereket kazandırıyordu, o da büyük miktarlarda serbest oksijen üretiyordu. Yüz milyonlarca yıl boyunca ağır ağır bir mükemmelliğe erişen hayvan hayatı da büyük bir sel gibi yükselmişti bu sayede; ta ki düşünen varlık, insan ortaya çıkıncaya kadar. Sayısız dünyadaki gezegen sistemlerinde, hayatın dev tarihi gelişimi, evrimsel seçilimin yolu ne kadar zorlu, uzun ve kör olursa, yüksek ve düşünen

varlık formlarının o kadar güzel olduklarını, bunların çevrelerindeki koşullara ve hayatın ihtiyaçlarına uyum sağlama yeteneklerini tayin eden amaçsallıklarının, yani güzelliğin o kadar incelikle işlendiğini göstermişti.

Bütün varlıklar, spiral bir yolda ilerler ve gelişir. Erg Noor, bu genel yükselişin muazzam spiralinin hayatta ve insan toplumlarında nasıl şekillendiğini canlandırıyordu gözlerinin önünde. Ve ilk defa, olanca berraklığıyla, biyolojik makineler olarak organizmaların işlerliği ve hayatın koşulları ne kadar güç, toplumun gelişme yolu ne kadar zorlu olursa, spiralin yükselişinin de o kadar kıvrımlı, kollarının birbirine o kadar yakın olacağını ve bunun sonucu, sürecin o kadar ağır, standart, ortaya çıkacak formların birbirine benzer olacağını anlıyordu.

Mavi yıldızların mucizevi gezegenleri arayışında haklı değildi ve Niza'ya da yanlış öğretmişti! Başka dünyalara yerleşim olmayan, hayata tesadüfen uygun hale gelmiş gezegenleri keşfetmek için değil, insanlık galaksiyi adım adım elleri arasına alabilsin, bilgi ve hayatın güzelliği yürüyüşünde bir zafer kazansın diye gidiyorlardı... Niza'nınki gibi bir güzellik...

Erg Noor, ansızın kapıldığı ağır bir kederle, Niza'nın silikoloit lahdinin önünde diz çöktü. Kızın nefesleri hissedilmiyordu, kirpikleri sımsıkı kapalı göz kapaklarının altında leylak rengi gölgeler bırakıyordu, hafifçe aralık dudaklarının arasında parlıyordu bembeyaz dişleri. Sol omzunda, dirseğinin yanında ve boynunda soluk mavi benekler görünüyordu – meşum akımın izleri.

"Görüyor musun, düşünde bir şey hatırlıyor musun?" diye işkence çekercesine sordu Erg Noor gırtlağını sıkan bir acıyla; iradesinin şimdi balmumu gibi yumuşadığını, nefesinin tıkandığını hissediyordu.

Sefer şefi, birbirine kenetlediği parmaklarını morarıncaya

kadar sıktı; Niza'ya düşüncelerini aktarmak, hayata ve mutluluğa tutkulu bir çağrıda bulunmak istiyordu âdeta. Ama kızıl saçlı kız, canlı bir modelin mükemmel tasvirini andıran mermer bir heykel gibi hareketsizdi.

Doktor Luma Lasvi sessizce odaya girmiş ve birinin varlığını hissetmişti. Perdeyi dikkatle açtı, dizleri üzerine çökmüş, sevdikleri için gözyaşı döken milyonlarca erkek gibi hareketsiz duran şefi gördü orada. Erg Noor'u daha önce de bulmuştu burada; yüreği onun için merhametle doldu. Erg Noor, suratını asarak kalktı. Luma çabucak yaklaştı ona ve heyecanla fısıldadı:

"Sizinle konuşmam gerekiyor."

Erg Noor başını salladı, perdeyi araladı, gözlerini kısarak hastane bölümünün girişine geldi. Luma'nın oturmasını işaret ettiği sandalyeye oturmadı, mantarı andıran radyasyon masasına yaslanıp bu konuşma için kendisini daha uzun ve önemli göstermeye çalışır gibi durdu. Şefin bakışları, doktora hazırlanması için fırsat tanımadı.

"Biliyorsunuz," diye başladı tereddütle, "çağdaş nöroloji, psikolojide bilinç ve bilinçaltı alanındaki duygulanımlarının oluşumu sürecini kavramaya başladı. Bilinçaltı, beynin, organizmadaki kimyasal reaksiyonları, bu bağlamda hem sinir sistemini hem de kısmen yüksek sinirsel faaliyetleri yöneten ilkel alanlarında frenleyici ilaçların etkisine olanak sağlıyor."

Erg Noor kaşlarını kaldırdı. Luma Lasvi, fazla ayrıntılı ve uzun konuştuğunu hissetti.

"Söylemek istediğim, tıp, beynin şiddetli duygulanımları yöneten merkezlerine etkide bulunma olanağına sahip. Ben de..."

Erg Noor'un gözlerinde, söylenmek istediğini anladığını gösteren bir kıvılcım çaktı ve yüzünde solgun bir tebessüm belirdi.

"Yani, sevgime müdahalede bulunmayı ve böylece beni acıdan kurtarmayı öneriyorsunuz?" diye sordu çabucak.

Doktor başını eğdi.

Erg Noor minnetle elini uzattı ama başını sallayarak reddetti.

"Bana acı verseler de duygularımın zenginliğinden vazgeçmeyeceğim. Acı, gücümüzün ötesinde de olsa kavramaya yol açar, kavrayış, aşka götürür ve çember kapanır. Siz iyi bir insansınız, Luma ama olmaz!"

Ve şef, her zamanki kararlı adımlarla kapının arkasında kayboldu.

Elektronik mühendisi ve mekanisyen, otuz yıl sonra, bir kaza sırasında yapacakları gibi telaşla dünyayla görüşmek için kumanda odasına ve kütüphaneye TVF ekranlarını kurdular. Yıldız gemisi, dünyanın atmosferinden yayılan radyo sinyallerini alabileceği bir bölgeye girmişti.

Dünya gezegeninin sesleri, gürültüleri, formaları ve renkleri gezginlere cesaret verdi ama aynı zamanda sabırsızlıklarını da artırdı – bu kozmik yolculuk her geçen gün daha dayanılmaz oluyordu.

Yıldız gemisi, kozmik uzun dalga frekansında 57 numaralı yapay uyduyu aradı ve dünyayla kozmos arasında bir halka işlevi gören bu güçlü vericinin cevabını beklemeye başladı.

Sonunda yıldız gemisinin çağrısı dünyaya ulaştı.

Herkes ayakta, alıcıların başındaydı. Uzayda geçirdikleri on üç, dünya zamanına göre on yıldır yurtlarından uzaktaydılar! Hevesle dinlediler dünyadan gelen mesajı, dünyadaki yeni ve önemli sorunlarla ilgili tartışmalara da katıldılar. Dünyada isteyen herkes, önemli bulduğu sorunları radyo aracılığıyla yayınlayabilirdi.

Böylece, tamamen tesadüfen, altı haftalık tartışmaları özetleyen ve karmaşık hesapları aktaran yer bilimci Heb Ur'un önerisini yakaladılar.

"Heb Ur'un önerisini tartışmalısınız!" diye kükrüyordu dünyadan yükselen ses. "Bu dalda çalışan ve düşünen herkes, benzer düşüncelere veya itirazlara sahip olan herkes, fikrinizi söyleyebilirsiniz!" Geniş tartışmaların bu geleneksel anonsu, gezginler için büyük bir mutluluk kaynağı olmuştu. Heb Ur, Uzay Sovyeti'ne, erişilebilir mavi ve yeşil yıldızların sistematik bir incelemesini yapma önerisinde bulunuyordu. Onun görüşüne göre, son derece güçlü radyoaktif ışıma yapan bu dünyalar yeryüzü koşullarında atıl durumda bulunan mineral bileşenlerini entropiyle mücadele için stimüle edebilirdi. Gazlardan daha ağır mineralların özel hayat formları, yukarı spektral sınıflardaki yıldızların yüksek sıcaklıklarında ve dayanılmaz radyasyonunda aktif olacaktı. Heb Ur, Sirius'a yapılan ve orada hiçbir hayat izi ortaya çıkaramayan seferin başarısızlığını gayet anlaşılır buluyordu zira bu hızla dönen ikiz bir yıldız çiftiydi ve güçlü bir manyetik alanı yoktu. Kimse Heb Ur ile, ikiz yıldızların kâinattaki gezegen sistemlerinin kökeninde bulunduğu önermesini tartışmadı ama bu önerinin özü, *Tantra*'nın mürettebatında çok canlı bir muhalefete neden oldu.

Astronomlar, başlarında Erg Noor olduğu halde, Parus'un çektiği filmden Vega'yı gören ilk insanların görüşü olarak bir mesaj yazıp gönderdiler.

Dünyadakiler hayranlıkla dinlediler yakın bir yıldız gemisinden gelen sesi.

Tantra, Heb Ur'un görüşüne uygun bir sefere çıkmaya muhalefet ediyordu. Mavi yıldızlar gerçekten de sistemlerindeki gezegenlerin yüzeyine öyle yüksek kütlede bir enerji yayılımında bulunuyorlardı ki, bu, ağır bileşimlerden doğacak hayat için yeterliydi. Ama bütün canlı organizmalar, hem bir enerji filtresi, hem de termodinamiğin ikinci yasasına veya entropiye yapılar kurma yoluyla, basit mineral ve gaz moleküllerinin karmaşık bir araya gelişleri yoluyla karşı koyan

enerji barajıydılar. Böyle karmaşık bir süreç ancak son derece uzun vadede, dolayısıyla fiziksel şartlardaki devamlılıkla meydana gelebilirdi. Ne var ki, güçlü radyoaktif ışınımların toplanması ve dağılması sırasında karmaşık bir araya gelişleri hızla parçalayan yüksek sıcaklıktaki gezegenlerde böyle bir fiziksel devamlılık yoktu. Dolayısıyla bunlarda uzun ömürlü varlıklar da bulunmuyordu ve, mineraller kübik atom bağlarıyla daha tutarlı kristal yapılara kavuşuyor olsalar bile, bulunamazdı.

Tantra'nın görüşüne göre Heb Ur, gezegenlerin gelişme dinamiklerini anlamayan eski astronomların tek yönlü görüşlerini tekrar ediyordu. Her gezegen, uzayda dağılan hafif bileşenlerini kaybederdi. Mavi yıldızlardan yüksek basınçlı büyük ısı ve ışıma durumunda, bu hafif unsurların eksilmesi daha fazla olurdu.

Tantra, bir dizi örnek verdi ve sonunda, mavi yıldızların gezegenlerindeki "ağırlığın artması" sürecinin hayatın oluşmasına izin vermediğini belirterek konuşmasını bitirdi.

57 numaralı oydu, yıldız gemisindeki biliminsanlarının itirazını doğruca Sovyet'in gözlemevine iletti. Bir dakika geçti; Ingrid Ditra ve Key Ber gibi ekibin bütün üyeleri de büyük bir sabırsızlıkla geçirdiler bunu. *Tantra*, ışıkaltı hızını azaltmaya başlamış ve güneş sisteminin buz kuşağını geçerek Triton'daki yıldız gemileri istasyonuna yaklaşıyordu. Artık böyle yüksek hıza ihtiyaç yoktu; *Tantra* buradan, Neptün'ün bu uydusundan saatte dokuz yüz milyon kilometre hızla dünyaya beş saatten kısa sürede ulaşabilirdi. Ne var ki yıldız gemisinin ivmesi, geminin Triton'dan itibaren güneşin çevresinde dolaşmasını ve böylece daha büyük bir mesafe katetmesini gerektiriyordu.

Değerli anamezonu israf etmemek ve gemiyi ağır kargosuyla zorlamamak için güneş sistemi içinde gezegen motor-

larıyla uçuyorlardı. Bunların hızı ise iç gezegenler arasında saatte sekiz yüz bin kilometreyi, en dış gezegenler için de iki buçuk milyon kilometreyi aşmıyordu. Böylece Neptün'den dünyaya kadar olan yol da iki buçuk, üç ay sürüyordu.

Triton çok büyük bir uyduydu; Jüpiter'in üçüncü ve en büyük uyduları olan Ganymede ve Callisto'dan ve Merkür gezegeninden az daha küçüktü. Bu nedenle, esas itibariyle azot ve karbonmonoksitten oluşan ince bir atmosfere de sahipti.

Erg Noor yıldız gemisini Triton'un kutbunda gösterilen, istasyon binasının geniş kubbelerinin biraz ilerisine indirdi. Karantina sanatoryumun cam binası, bir platonun eteklerinde, yer altıntaki yerleşkelere inen uçurumun yanında parlıyordu. Yolcuların burada, herkesten yalıtık olarak karantinada beş hafta geçirmeleri gerekiyordu. Yetenekli doktorlar bu süre boyunca yeni bir hastalığın yuvalanmış olabileceği organizmalarını inceleyecekti. Tehlike, görmezden gelinemeyecek kadar büyüktü. Bu nedenle, farklı bir gezegene inen her kim olursa, bu gezegende insan bulunmuyor olsa bile, kaçınılmaz olarak ve yıldız gemisinde ne kadar bulunduğuna bakmaksızın bu prosedürden geçerdi. İstasyon, dünyaya uçuş izni vermeden önce geminin içi de sanatoryumdaki biliminsanları tarafından incelenirdi. Uzun zaman önce kolonileştirilmiş Venüs ve Mars gibi gezegenlerle bazı asteroitlerin istasyonlarında kendi karantina yerleri bulunurdu.

Sanatoryumda kalmak, yıldız gemisinde bulunmaktan daha kolaydı. Uğraşlar için laboratuvarlar, konser salonları, kombine elektrik banyoları, müzik, su ve dalga salınımı, hafif uzay kıyafetleriyle her gün dağlarda ve sanatoryumun etrafında gezinti. Ve son olarak dünyayla her zaman düzenli olmasa bile kurulan bağlantılar ayrı bir güzellikti; mesajları dünyaya sadece beş saatte ulaşıyordu!

Niza'nın silikolit lahdini de büyük bir itinayla sanatoryuma taşımışlardı. *Tantra*'dan son ayrılan Erg Noor ve biyolog Eon Tal olmuştu. Bu küçük gezegenin hafif çekim gücü yüzünden aniden sıçramamak için özenli adımlarla yürüyorlardı.

İniş alanının çevresindeki ışıklandırmalar söndü. Triton, Neptün'ün güneşin aydınlattığı tarafına dönüyordu. Neptün'ün, Triton'dan sadece üç yüz elli bin kilometre uzaktaki dev bir aynayı andıran bu büyük gezegenin yansıttığı griye çalan ışık solgun da olsa, karanlığı parçalıyor, uydunun üzerinde, dünyanın yukarı paralellerindekine benzeyen bahar şafakları gibi aydınlık bir şafak doğuruyordu. Triton, Neptün'ün çevresinde gezegenin dönüşüne ters yönde, doğudan batıya doğru, altı dünya gününde bir tur yapacak şekilde dönüyordu ve bir günü de yetmiş saat civarındaydı. Neptün ise bu sürede kendi ekseni etrafında dört defa dönüyordu; uydunun gölgesi bu sisli diskin üzerinde hızla kayıyordu.

Şef ve biyolog neredeyse eş zamanlı olarak, platonun uzağında küçük bir gemi gördüler. Bu, kıç tarafı şişkin, dengeleyici kirişleri yüksek bir yıldız gemisiydi. Sivri burnuna ve daracık gövdesine bakılırsa bu bir gezegen gemisi olmalıydı ama kıç tarafındaki kalın halka ve ön tarafındaki uzun, örekeyi andıran eklenti onu bu tür gemilerden farklı kılıyordu.

"Burada, karantinada başka bir gemi daha mı var?" dedi Eon. "Sovyet alışkanlıklarını mı değiştirdi yoksa?..."

"Bir yıldız seferinden dönülmeden diğerini göndermeme uygulaması mı?" diye karşılık verdi Erg Noor. "Aslında belirlenen süre içinde döndük ama Zirda'dan göndermemiz gereken mesaj iki yıl gecikti."

"Belki de bir Neptün seferidir bu?" dedi biyolog, düşünceli bir tavırla.

Sanatoryuma kadar iki kilometrelik yolu yürüdüler ve kırmızı bazalt döşeli geniş terasa çıktılar. Kara gökyüzündeki en belirgin yıldız, minicik görünen güneşti; buradan, ağır ağır dönen bu uydunun kutbundan seçiliyordu. Eksi yüz yetmiş derecelik korkunç soğuk, dünyada kutuplarda olduğu gibi, sıcak uzay giysisinden bile hissediliyordu. Donmuş amonyak ya da karbondioksitten iri kar taneleri, etrafına dünyada kar yağarken olduğu gibi bir sükûnet vererek düşüyordu atmosferin üst tabakalarından.

Erg Noor ve Eon Tal, uzakta, şimdi artık kalmamış soğuk kuzey bölgelerinde yaşamış, kar yağışının toprak işleriyle uğraşmanın sonu anlamına geldiği ataları gibi, büyülenmişcesine bakıyorlardı. Bu alışılmadık kar da, çalışmanın ve yolculuğun sonu anlamına geliyordu.

Biyolog, bilinçaltı duygularıyla cevap verirken elini şefe uzattı.

"Maceralarımız sona erdi; sayenizde tek parçayız!"

Erg Noor, uzatılan eli itercesine sert bir hareket yaptı.

"Tek parçayız mı diyorsunuz buna? Ya ben kimin sayesinde tek parçayım?"

Eon Tal, kararlılığını koruyordu.

"Eminim, Niza kurtulacak! Buradaki doktorlar derhal tedaviye başlamak istiyorlar. Grim Şar'dan, genel felç laboratuvarları yöneticisinden doğrudan talimat aldılar."

"Ne olduğunu biliyor musunuz?"

"Henüz değil. Ama Niza'nın, otonom sistemdeki sinir düğümlerini değiştiren bir akıma maruz kaldığını biliyoruz. Bu alışılmadık uzunluktaki etkiyi nasıl ortadan kaldıracağımızı öğrendiğimizde, kızı da sağlığına kavuşturmuş olacağız. Yüzlerce yıldır tedavi edilemez olduğu sanılan akut psikolojik felç mekanizmalarını bile öğrendik, öyle değil mi? Bunda da benzer, yalnız dış etkenlerin neden olduğu bir şey var. Esirle-

rim üzerinde deneyler yapılınca, ister diri olsunlar ister ölü, o zaman benim kolum da yeniden işlemeye başlayacak!"

Sefer şefi, utanç duygusuyla kaşlarını çattı. Bu acılar içindeki biyoloğun onun için ne çok şey yaptığını unutmuştu. Yetişkin bir insan için saygısızlık! Biyoloğun elini tuttu, iki biliminsanı bu eski erkek jestiyle karşılıklı sempatilerini ifade ettiler.

"Kara denizanalarının ve haçı andıran iğrenç şeyin öldürücü organlarının aynı türden olduklarını mı düşünüyorsunuz?" diye sordu Erg Noor.

"Hiç kuşkum yok. Kendi kolum söylüyor bunu... Bu kara yaratıklar, elektrikçe zengin bir gezegenin sakinleri ancak elektrik enerjisinin birikmesi ve modifikasyonu sayesinde hayata uyum sağlıyorlar. Belli ki avcı bunlar, ancak kimin onlara kurban olduğunu henüz bilmiyoruz."

"Ama başımıza ne geldiğini hatırlıyor musunuz, Niza..."

"Bu başka bir mesele. Uzun uzun düşündüm bunu. Korkunç haç ortaya çıkar çıkmaz bilimcimizi parçalayan son derece şiddetli infrasonik etkiyle karşılaştık. O karanlık dünyada sesler de karanlık, işitilmiyor. Bu canavarlar infrasonik etkiyle bilinçleri ezerek, bizim soyu tükenmiş, dev yılanlarımızdan, mesela anakondadan daha büyük bir tür hipnoz durumu yaratıyorlar. Niza olmasaydı, bu neredeyse ölümümüze neden olacaktı..."

Sefer şefi, uzaklardaki, şimdi dünyayı aydınlatan güneşe baktı. Güneş – insanlığın daha tarihten önce bile zalim doğanın ortasındaki tükenmeyen umudu. Güneş – aklın aydınlık gücünün, karanlığın ve gecenin canavarlarının dağılmasının enkarnasyonu. Bu sıcak umut kıvılcımı, yolculuğun geri kalanı boyunca Dar Veter'in rehberi olacaktı...

Triton istasyonunun müdürü, Erg Noor'u görmek için sanatoryuma gelmişti. Dünya, sefer şefini çağırıyordu, müdü-

rün yasak karantina bölgesinde görünmesi ise, tecridin sona erdiğini ve *Tantra*'nın on üç yıllık yolculuğunu sona erdirme olanağını gösteriyordu. Sefer şefi çok geçmeden ve her zamankinden daha işine yoğunlaşmış bir tavırla döndü.

"Bugün hareket ediyoruz. Plüton'daki yeni maden alanlarının geliştirilmesi için burada bulunan gezegen gemisi Amat'tan altı kişiyi de almamı rica ettiler. Hem bunları hem de Plüton'da topladıkları malzemeyi yanımızda götüreceğiz.

"Bu altı kişi, sıradan bir gezegen gemisini elden geçirmişler ve son derece cesaret gerektiren bir girişim için hazır hale getirmişler. Plüton'un neon-metandan oluşan yoğun atmosferini geçip cehennemin derinlerine dalmışlar. Her saniye karanlığın içinde kaybolma ve bildiğimiz buzdan ama çelik kadar sivri dev iğnelerle parçalanma tehlikesi altında, amonyaktan fırtınalar içinde uçmuşlar. Sonunda çıplak dağların olduğu bir bölge bulmuşlar. Plüton'un gizemi de çok geçmeden çözülmüş – bu gezegen, bizim güneş sistemimize ait değil. Galakside ilerlerken yolu güneşe düşmüş ve onun esiri olmuş. Plüton'un, bütün uzak gezegenlerden çok daha yoğun olmasının nedeni bu. Araştırmacılar, bu tamamen yabancı dünyanın tuhaf minerallerini keşfetmişler. Ama daha da önemlisi, bir dağ sırtında neredeyse tamamen tahrip olmuş, eski ve bilinmeyen bir uygarlığa tanıklık eden yapıların kalıntılarını bulmuşlar. Ancak bu inşa malzemelerinin akıllı bir varlık tarafından işlendiğine dair başka kanıtlar da gerekiyormuş... Ne var ki, devasa bir adım. Bu kahramanları dünyaya bizim yıldız gemimiz götüreceği için gurur duyuyorum ve hikâyelerini dinlemek için sabırsızlanıyorum. Onların karantinası üç gün önce bitmiş..." Uzun süre konuşmaktan yorulan Erg Noor sustu.

"Ama ciddi bir çelişki var burada!" diye bağırdı Pur Hiss.

"Çelişki hakikatin anasıdır!" diye, eski bir atasözüyle sa-

kince cevap verdi Erg Noor astronoma. "*Tantra*'yı hazırlama vakti geldi!"

Deneyimli yıldız gemisi Triton'dan kolayca kalktı ve ekliptik düzleme dik, geniş bir yay çizdi. Dünyaya doğruca gitmeleri mümkün değildi: gemi, geniş meteorit ve asteroit kuşağında parçalanırdı. Bu kuşak, bir zamanlar Mars ile Jüpiter arasında dönmüş, güneş sisteminin dev çekim enerjisi yüzünden patlamış Phaeton gezegeninin kalıntılarıydı.

Erg Noor hızı artırdı. Kahramanları dünyaya yetmiş iki günde götürmeye hiç niyeti yoktu; yıldız gemisinin büyük gücünü kullanarak ve minimum anamezon harcayarak elli saatte oraya ulaşmaya karar vermişti.

Dünyadan gelen mesaj, yıldız gemisini uzayda yakaladı – gezegen, onları demir yıldızın karanlığı ve Plüton'un karanlığı üzerinde kazanılan zaferlerden dolayı kutluyordu. Besteciler, *Tantra*'nın ve Amat'ın onuruna romans ve senfoniler bestelemişlerdi.

Uzay, bu törensel melodilerle inliyordu. Mars'ta, Venüs'te ve asteroitlerdeki istasyonlar, kahramanlara saygı korosuna kendi seslerini de katıyor, gemiyi ziyarete çağırıyorlardı.

"*Tantra*, *Tantra*," anonsu geldi sonunda Sovyet'ten, "El Hamra'ya inebilirsiniz!"

Ana uzay limanı, kuzey Afrika'nın bu eski çölünde bulunuyordu; yıldız gemisi dünyanın güneş ışınlarına doymuş atmosferini delerek oraya yöneldi.

7
Fa Minör Senfoni, Renk Tonu 4.750 Mü

Güneye, denize bakan geniş verandanın duvarları şeffaf plastikten yapılmıştı. Tavandan yayılan mat, solgun ışık, parlak ayışığıyla yarışmıyor da, silik gölgelerle yumuşatıyordu onu. Deniz keşfine çıkan ekibin neredeyse bütün üyeleri verandada toplanmıştı. Sadece en genç olanlar, ay ışığının düştüğü denizde eğleniyorlardı hâlâ. Ressam Kart San da güzel modeliyle birlikte gelmişti. Seferin sorumlusu Frit Don, uzun altın sarısı saçlarını savurarak, Miiko'nun bulduğu atla ilgili araştırmalarını anlatıyordu. Heykelin malzemesinin tespit edilmesi, beklenmedik sonuçlar vermişti. Özel bir alaşımdan yapılmış olan üst tabakanın altı som altındı. Eğer at saf bir madenden yapılmış olsaydı, suyun kaldırma gücüne rağmen ağırlığı dört yüz tonu bulurdu. Bu devasa heykelin çıkartılması için özel gereçlerle donatılmış büyük tekneler çağrılmıştı. Değerli metallerin nasıl böyle müsrifçe kullanıldığı sorusuna karşılık seferin yaşlı üyelerinden biri, tarih arşivlerinde karşılaştığı, bütün bir ülkenin altın rezervlerinin bir anda kaybolmasıyla ilgili bir efsaneyi hatırladı: o zamanlar altın, emeğin karşılığı olarak kullanılıyordu. Tiranlık ve halkın soyulmasından suçlu zalim hükümdarlar, başka bir ülke-

ye kaçmışlardı; o zamanlar farklı halkların karşılıklı gidiş gelişlerini önlemek için sınır denen engeller konulurdu; bunlar kaçmadan önce bütün altın rezervlerini de almış ve onlardan, devletin başşehrindeki en kalabalık meydana dikilmesi için büyük bir heykel döktürmüşlerdi. Kimse bulamamıştı bu altını. Tarihçi, o zamanlar hiç kimsenin, ucuz alaşımlı yüzeyin altında hangi madenin yattığını tahmin edemediğini de söyledi.

Hikâye herkesin ilgisini çekti. Böyle büyük miktarda altının bulunması, insanlık için büyük bir hediyeydi. Ağır, sarı metal çok uzun zamandır değer ölçüsü olarak kullanılmıyor olsa da, elektrikli cihazlar, tıbbi aletler ve özellikle de anamezon hazırlanması için hâlâ çok gerekliydi.

Verandanın dış tarafında, köşede, Veda Kong, Dart Veter, ressam, Çara Nandi ve Evda Nal'dan oluşan bir grup toplanmıştı. Ren Boz da yanlarında mahcup bir tavırla oturuyordu.

Sadece Mven Mas aralarında değildi.

"Sanatçıların, daha doğrusu genel olarak sanatın daima ve kaçınılmaz olarak bilgi ve teknolojinin hızlı gelişmesinin gerisinde kaldığını söylerken haklısınız," diyordu Dar Veter.

"Beni anlamadınız," diye itiraz etti Kart San. Sanat, hatalarını düzeltti ve insanlığa karşı sorumluluklarının ayırdında. Baskıcı anıtsal biçimler yaratmayı, ancak dışsal görüngüler olduğu için gerçekte mevcut olmayan ışıltı ve ihtişamı yansıtmayı bıraktı. İnsanın duygulanımsal yanını geliştirmek onun en önemli görevi haline geldi. İnsan psikolojisinin düzenleyici gücüne bir tek o sahip ve bir tek o, en zengin ve karmaşık izlenimleri kavraması için hazırlayabilir insanı. Müziğin, renklerin, biçimlerin kazandırdığı o büyüleyici anlayış gücünü kim bilmez?... Oysa insan ruhunu kabaca ve zorla aşmaya kalktığınızda sımsıkı kapatır kendini. Psikolojinin duygulanımsal yanının gelişmesi ve eğitilmesi için veri-

len mücadelede insanın ne büyük sıkıntılar yaşadığını en iyi siz tarihçiler bilirsiniz.

"Çok, çok eski zamanlarda, sanatın soyut biçimlere yöneldiği de olmuştu," dedi Veda Kong.

"Sanat, geri kalan her şeyin üzerinde öncelik kazanan aklın imitasyonu için başvuruyordu soyutluğa. Ama sanat, soyut bir ifade olamaz – özel ve kendince tamamen somut bir yer işgal eden müzik dışında. Bu, sanat için yanlış bir yoldur."

"Size göre hangi yol doğrudur?"

"Sanat, bana göre, sosyal bir amaçsallığın kontrolü altında insanların duygularına dünyadaki mücadelelerin ve endişelerin yansıması, bazen de hayatın bir illüstrasyonudur. Bu amaçsallık, onsuz hayatta ne mutluluk ne de anlam görmediğim güzelliktir. Bu olmazsa sanat, özellikle de hayat ve tarihle ilgili bilgi yetersizse, kolaylıkla sadece eğlenceye yozlaşır..."

"Bana kalırsa sanat, sadece dünyayı hissetmekle yetinmemeli, onu değiştirmelidir de," diye araya girdi Dar Veter.

"Aynı fikirdeyim!" diye bağırdı Kart san. "Ama şu şerhi düşmeliyim: dünyanın sadece dış yüzünü değil, insanın duygulanımsal içsel dünyasını da değiştirmelidir. Onun eğitimi... bütün çelişkilerin kavranmasıyla."

Evda Nal, güçlü ve sıcak elini Dar Veter'in elinin üzerine koydu.

"Bugün hangi hayalinizden vazgeçtiniz?"

"Çok büyük bir hayalden..."

"Eski çağların devasa sanat eserlerine, sinema filmlerine, piyeslere, resim sergilerine bakan her birimiz," diye devam etti konuşmasına ressam, "bizim çağdaş gösterilerimizin, danslarımızın, tablolarımızın nasıl muhteşem bir inceliğe, şıklığa, arılığa evrildiğini de görür... Çürüme dönemlerinden söz etmiyorum bile."

"Akıllı bir adam bu ama fazla sözel," diye fısıldadı Veda Kong.

"Bir sanatçının, etrafında gördüğü ve seçtiği karmaşık görüngüleri formüller ve kelimelerle ifade etmesi güçtür," dedi Çara Nandi ve Evda Nal, onaylarcasına başını salladı.

"Bense," diye devam etti Kart San, "yoluma şöyle devam etmek isterdim: tek tek insanlardaki en gerçek ve güzel duyguları, biçimleri, renkleri toplamak ve tek bir suret halinde birleştirmek. Karışmalarıyla çağdaş insanın doğduğu geçmiş ırkların ürettikleri eski suretleri daha yüksek bir güzellik ifadesiyle yeniden ortaya koymak. Bu anlamda Gondvana'nın Kızı, doğayla birleşme, şeylerin ve görüngülerin ilişkilerinin bilinçaltında kavranması, içgüdülerle iç içe geçmiş duygular ve duygulanımlar kompleksidir.

"Tetis'in, yani Akdeniz'in Kızı ise son derece gelişmiş, geniş ve çok yönlü duyguların ifadesidir; burada, doğayla başka türlü bir birleşme vardır – içgüdüler değil, duygulanımlar yoluyla. Eros'un Gücü, insanın yükselişiyle apaçık bir paralellik gösterir. Eski Akdeniz, yani Girit, Etrüsk, Elen, ön Hint kültürleri ve onlarla birlikte bu duygulanımsal kültürü yaratabilen insan da yükselmiştir. Çara'yı bulduğu için öyle şanslıyım ki: antik Greko-Girit ve orta Hindistan'ın daha sonraki halklarının çizgileri, onda tesadüfen bir araya gelmiş."

Veda, doğru tahminde bulunmuş olduğu için gülümsedi, Dar Veter ise onun kulağına, bundan daha iyi bir model bulmanın güç olduğunu fısıldadı.

"Eğer Akdeniz'in Kızı başarılı olursa, planımın üçüncü aşamasına geçeceğim – sakin ve berrak gözleri olan, uzun boylu, hareketleri ağırca, dünyaya dimdik bakan, eski Rus, İskandinav ya da İngiliz halklarının kadınlarına benzeyen, altın ya da saman sarısı saçlı bir kadın. Ve ancak bundan sonra bir senteze girişebileceğim: bu üç farklı atalarının en iyi özelliklerini birleştiren çağdaş bir kadın portresi."

"Neden 'kızı' da 'oğlu' değil?" diye sordu Veda gülümseyerek.

"Güzelliğin daima kadında daha tam ve fizyoloji yasaları gereği de daha iyi yansımış olduğunu açıklamaya gerek yok herhalde..." dedi ressam kaşlarını çatarak.

"Bu üçüncü tablonuza başlayacağınız zaman Veda Kong'a bakın," diye başladı Evda Nal.

Ressam hızla kalktı.

"Görmediğimi mi sanıyorsunuz! Şu anda, başka bir resimle uğraşırken onun sureti kafamı işgal etmesin diye mücadele ediyorum kendimle. Ama Veda..."

"Benim hayalimde müzik var," dedi Veda, hafifçe kızararak. "Yazık ki sadece solar piyano var burada ve o da gece susuyor!"

"Güneş ışığıyla işleyen yarı iletken sistemlerden mi söz ediyorsunuz?" diye sordu Ren Boz, sandalyenin kolundan kaykılarak. "Öyleyse, alıcıdan besleyebilirim onu."

"Uzun sürer mi?" diye sordu Veda, sevinerek.

"Bir saatlik iş."

"Gerek yok. Bir saat sonra dünya haberleri başlayacak. İşe daldık, iki gündür alıcıyı kimsecikler açmadı."

"Öyleyse bir şarkı söyleyin, Veda," diye rica etti Dar Veter. "Kart San'da, feodal toplumun karanlık çağlarından kalma telli bir enstrüman var."

"Gitar," dedi Çara Nandi.

"Peki kim çalacak?... Ben denerim, belki beceririm."

"Birlikte idare ederiz," dedi Frit Don.

Çara hayat dolu bir tavırla saçlarını geriye attı. Şerlis bir kolu çevirdi, verandanın yan duvarı hareket etti, sahilin ve körfezin doğu köşesinin manzarası belirdi o tarafta. Frit Don sıçrarcasına koşmaya başladı. Çara da başını geriye atmış, onunla birlikte koşuyordu. Kız ilkin geride kaldı ama stüdyoya aynı anda vardılar, kara ve karanlık kapıdan içeri daldı-

lar ve bir saniye geçmeden çıkıp deniz kıyısından birbirlerini geçmek için nefes nefese koşmaya koyuldular. Verandaya ilk çıkan Frit Don oldu, Çara ise verandanın açık tarafından sıçradı ve odaya ilk o girdi.

Veda neşeyle ellerini çırptı.

"Ama Frit Don, bahar dekatlonlarında şampiyon olmuştu!"

"Çara Nandi ise yüksek dans okulunun hem eski hem çağdaş danslar bölümünü bitirdi," diye karşılık verdi Kart San aynı tondan.

"Ben ve Veda da o koluna devam ettik ama alt bölümlerine," dedi Evda Nal, içini çekerek.

"Şimdi herkes o alt bölümlerden geçiyor," dedi ressam hafif bir alayla.

Çara, küçük ve düzgün çenesini kaldırarak gitarın tellerinde ağır ağır gezinmeye başladı. Genç kadının çınıltılı sesi, keder ve meydan okumayı aynı anda yansıtıyordu. Yeni, güney bölgesinden ancak yakın zamanlarda gelmiş, gerçekleşmeyen düşlerle ilgili bir şarkı söylüyordu. Veda'nın alçak sesi de müziğin sesine karışıyor ve Çara'nın gür, titreyen sesinin etrafında âdeta bir hale örüyordu. Muhteşem bir düetti - iki solist birbirlerine o kadar zıt olmalarına rağmen öyle bir tamamlamışlardı ki birbirlerini! Dar Veter, bir ona bir diğerine baktı ama kimin şarkıyı daha iyi söylediğine karar veremedi - dirseklerini telsiz alıcısının paneline yaslamış, başı ayışığı altında gümüş gibi parlayan ağır sarı buklelerinin altında eğilmiş Veda'ya mı, yoksa gitarı çıplak, yuvarlak dizlerinin üzerine almış, öne doğru eğilmiş, güneş yanığı yüzünde beyaz dişleri ve maviye çalan gözakları parlayan Çara'ya mı?

Şarkı sona erdi. Çara kararsızca gezdirdi parmaklarını tellerin üzerinde. Dar Veter dişlerini kenetledi. Bir zamanlar Veda'dan ayrıldığı sırada çalan şarkıydı bu - ve onun için de acı vericiydi.

Tellerin titreşimleri aralıklıydı, akorlar birbirini takip ediyor, biri başlamadan diğeri bitiyordu. Düzensiz bir melodiydi, sahile vuran dalgaların çakılların üzerinde bir an yükselip birbiri ardınca dipsiz, kara denize geri dönmesi gibi. Çara şimdi etrafındaki hiçbir şeyin farkında değildi, güçlü sesi uzayın dipsiz, soğuk derinliklerinde yıldızdan yıldıza uçan ve sevgilisinin nerede olduğunu bulmaya, anlamaya, hissetmeye çalışan aşkla ilgili kelimelere can veriyordu... Büyük keşifler için uzaya giden dönmeyecekti bir daha, ne gam! Ama hiç değilse bir an bilseydi ne olduğunu ona, fısıltılı ve tatlı düşünceleriyle, selamlarıyla yardım etseydi! Veda susuyordu. Bir şeylerin yolunda gitmediğini sezen Çara şarkıya ara verdi, ayağa fırladı, gitarı ressama fırlattı ve başını suçlu gibi önüne eğmiş hareketsiz duran, sarı saçlı kadının yanına gitti.

Veda gülümsedi.

"Benim için dans edin, Çara!"

Beriki uysal bir tavırla başını salladı ama Frit Don araya girdi:

"Dans biraz bekleyebilir, yayın başladı!"

Evin çatısında bir teleskop belirdi, düz ve birbirine dik, kesiştikleri yer halka şeklinde sekiz yarım küreyle çevrili iki metal levhayı yukarı doğru kaldırdı. Güçlü bir ses odayı doldurdu.

Yayın, kuzey yaşam kuşağındaki yeni, spiral şehirlerden birinin görüntüleriyle başladı. Şehir planlamacıları arasında iki mimari görüş hâkimdi: piramidal şehirler ve spiral şehirler. Bunlar, çevresinde otomatik fabrikaların bulunduğu çok uygun yaşam alanlarında inşa ediliyordu; bu fabrikalar yan yana yapılmıyor, aralarında korular ve göller oluyordu ve böylece bir halka şeklinde, muhakkak denize ya da büyük bir göle açılan şehri çevreliyorlardı.

Şehirler yüksek yerlere kuruluyordu çünkü binalar ba-

samak şeklinde inşa ediliyor, böylece hiçbiri diğerinin güneşini, rüzgârını, gökyüzünü ve yıldızlarını kapatmıyordu. Araç parkları, depolar, dağıtım yerleri, atölyeler ve mutfaklar binaların içinde, bazen yer altında oluyordu. Piramidal şehir taraftarları, bunların görece alçak olmasını bir avantaj sayıyorlardı, oysa spiral şehir planlamacılarının yaptıkları şehirlerin yüksekliği bir kilometrenin üzerindeydi. Bu deniz seferinin yapıldığı yerin karşısında, plastik duvarları, perdahlanmış metalle güçlendirilen eritilmiş taştan porseleni andıran kolon ve kirişleriyle güneşin altında parlayan dev bir spiral vardı. Spiralin her çemberi merkezden genişleyerek yükseliyordu. Masif binalar, derin vertikal nişlerle ayrılıyordu. Baş döndürücü yüksekliklerde hafif köprüler, balkonlar ve bahçeler asılıydı. Parlayan dikey kuşaklar temele doğru genişliyor, binlerce kemerin arasında dev merdivenleri kucaklıyorlardı. Bunlar, taraslanmış bahçelere çıkıyor, sık bir koruluğa ışık dalları gibi açılıyordu. Caddeler de spiral şeklindeydi, ya şehrin etrafını sarıyorlardı ya da kristal çatıların altında, şehrin içinde yükseliyorlardı. Bunların üzerinde araç yoktu - aralıksız zincir şeklinde uzanan toplu taşıma araçları, yatay nişlerin içinde gizlenmişti.

Hayat dolu, gülen, ciddi insanlar hızla yürüyorlardı caddelerde ya da kemerlerin altında dolaşıyor, yalnızlığın tadını sürdükleri binlerce yerde oyalanıyorlardı: sütunların arasında, merdivenlerin birleştiği yerlerde, terasların çatılarında asılı bahçelerde...

Bu büyük şehrin görüntüleri uzun sürmedi: sesli haberler başladı.

"Yönlendirilmiş Işınımlar Akademisi tarafından geliştirilen, lineer alfabeyi elektronik kayıtlarla değiştirme projesiyle ilgili tartışmalar devam ediyor," dedi ekranda beliren sunucu. "Proje genel bir kabul görmedi. En büyük itiraz, okuma

aletinin karmaşıklığınaydı. Bu şekilde kitaplar, insana her yerde eşlik eden dostları olmaktan çıkıyor. Görünürdeki bütün avantajlarına rağmen proje geri çevrildi."

"Fazla uzun tartıştılar!" dedi Ren Boz.

"Ciddi bir çelişki," dedi Dar Veter. "Bir açıdan, kayıt işi kolaylaşıyor, diğer açıdan okumak zorlaşıyor."

Ekrandaki sunucu devam ediyordu:

"Dünkü haberimiz teyit edildi – otuz yedinci yıldız seferinden mesaj aldık. Geri dönüyorlar..."

Dar Veter, karmaşık duygular içinde donup kaldı. Göz ucuyla, Veda Kong'un ağır ağır kalktığını ve gözlerinin faltaşı gibi açıldığını gördü. Keskin kulakları, kadının nefesinin tıkandığını işitiyordu.

"... gemi biraz önce, Neptün'ün yörüngesinden 1/100 parsek uzakta dört yüz bir karesindeki negatif alandan* çıktı. Sefer, bir kara yıldızla karşılaşması üzerine gecikmiş. Mürettebattan kayıp yok! Geminin hızı," diye tamamladı sunucu, "beş-altı mutlak birim civarında. Geminin on bir gün sonra Triton istasyonuna ulaşması bekleniyor. Büyük keşiflerin haberlerini bekleyin!"

Bunu başka haberler takip etti ama kimse onları dinlemedi. Herkes Veda'nın etrafına toplanmış, kutluyordu.

Kızarmış yanaklarıyla, gözlerinin derinlerinde gizli bir endişeyle gülümsüyordu. Dar Veter ona doğru yaklaştı. Veda, elini sıkıca sıktığını hissetti, bakışları karşılaştı. Dar Veter çoktandır böyle bakmıyordu. Veda, onun kendisiyle ilişkisinde beliren hüzünlü uzaklığı biliyordu. Ve şu anda, kendisinin yüzünde, mutluluktan başka bir şeyleri okuduğunu da biliyordu...

Dar Veter sessizce bıraktı onun elini, kendine has berrak tebessümü belirdi yüzünde – ve uzaklaştı. Arkeoloji ekibindeki yoldaşlar, hararetli bir şekilde tartışıyorlardı haberi,

---

* Yıldızlar arası uzayda negatif yüklü alan. –*çn*

Veda ise hepsinin ortasında, göz ucuyla Dar Veter'e bakıyordu. Evda Nal'ın Dar Veter'e yaklaştığını gördü, bir dakika sonra Ren Boz da onlara katıldı.

"Mven Mas'ı bulmalıyız, henüz hiçbir şeyden haberi yok!" diye bağırdı Dar Veter, ansızın aklına gelmiş gibi. "Birlikte gidelim, Evda. Siz de geliyor musunuz, Ren?"

"Ben de geliyorum," dedi yanlarına yaklaşan Çara Nandi. "İzin verir misiniz?"

Kıyıyı sakince döven dalgalara doğru yürüdüler. Dar Veter durdu, yüzünü serin melteme çevirdi, içini çekti. Dönünce Evda Nal'ın gözleriyle karşılaştı.

"Gideceğim ve dönmeyeceğim geri," diye cevap verdi sorulmamış soruya.

Evda, Dar Veter'in elini tuttu. Bir süre el ele yürüdüler.

"Düşünüyorum da, gerekli mi bu?" diye fısıldadı Evda. "Belki de haklısınız... Eğer Veda..."

Evda sustu, Dar Veter ise anlamışçasına sıktı kadının elini ve yanağına götürdü. Ren Boz, Çara'dan özenle uzak durmaya çalışarak onların arkasından geliyordu, Çara ise yüzündeki alaycılığı gizleyerek kocaman gözleriyle ve göz ucuyla süzüyordu onu, geniş adımlarla eşlik ediyordu. Evda, neredeyse sessizce güldü ve boşta kalan elini ansızın fizikçiye uzattı. Ren Boz bir avcı kıvraklığıyla yakaladı onu; mahcup adam bu sırada gülünç bir tavır takınmıştı.

"Nerede arayacağız dostunuzu?" Çara, deniz kıyısında durdu.

Dar Veter, parlak ayışığı altında etrafına bakındı ve ıslak kumların üzerinde taze ayak izleri gördü. Issızlığın ortasında bir tek bu izler vardı, üstelik bir makineden çıkmışçasına simetrikti bunlar.

"Şuraya gitmiş." Dar Veter, büyük kayaların olduğu yeri gösterdi.

"Evet, bunlar onun izleri," diye onayladı Evda.

"Nasıl bu kadar eminsiniz?" diye sordu Çara.

"Adımların düzgünlüğüne bakın – ilkel avcılar ve onların izlerini taşıyan mirasçıları böyle yürürler. Bana kalırsa Mven, bütün bilgisine rağmen, doğaya bizden daha yakın... Ama sizi bilmiyorum, Çara? Siz de mi öylesiniz?" Evda düşüncelere dalmış görünen kıza döndü.

"Ben mi? Ah, hayır!" Ve ileriyi göstererek bağırdı: "İşte orada!"

Afrikalı, ayışığının altında siyah bir mermer gibi parlayarak duruyordu yakındaki bir kayanın üzerinde. Enerjik bir tavırla birini tehdit eder gibi kollarını salladı. Kudretli gövdesindeki güçlü kaslar, ışıldayan teninin altında kalkıp iniyordu.

"Çocuk masallarındaki gecenin ruhu gibi!" diye heyecanla fısıldadı Çara.

Mven Mas yaklaşanları görünce kayanın üzerinden sıçrayarak indi. Giyinikti. Dar Veten birkaç kelimeyle olan biteni özetledi, Mven Mas ise Veda Kong'u bir an önce görme arzusunu belirtti:

"Çara'yla birlikte gidin," dedi Evda, "biz bir süre daha dolaşacağız..."

Dar Veter elini salladı, Afrikalının yüzünde bir anlayış ifadesi belirdi. İçindeki yarı çocuksu bir duyguyla, çoktan unutulmuş birkaç veda sözcüğü fısıldadı. Bu sözcükler kederlendirdi Dar Veter'i ve yanında sessizce yürüyen Evda ile birlikte yoluna devam etti. Ren Boz, olduğu yerde şaşkınlıkla tepindi, sonra geri dönerek Mven Mas ve Çara Nandi'nin izlerini takip etti.

Dar Veter ve Evda, körfezi açık denizden koruyan burna kadar yürüdüler. Arkeolojik keşifte kullanılan yuvarlak, büyük teknelerin ışıkları daha net görünmeye başladı.

Dar Veter, şeffaf kayıklardan birini kumdan itti ve Evda'nın önünde, suyun yanında, Mven Mas'tan bile daha iri ve güçlü bir edayla dikildi. Evda ayak parmaklarının üzerinde yükselerek ayrılmak üzere olan dostuna bir veda öpücüğü verdi.

"Veter, ben Veda'nın yanından ayrılmayacağım," diye cevap verdi, dostunun sorulmamış sorusuna. "Bizim bölgeye dönecek ve sizin gelmenizi bekleyeceğiz. Gittiğiniz yeri bildirin bana. Her zaman, büyük bir mutlulukla yardım ederim size..."

Evda, gümüşi suda süzülen kayığı uzun süre takip etti gözleriyle...

Dar Veter, mekanisyenlerin aküleri kurmak için hâlâ çalışmakta olduğu ikinci tekneye yanaştı. Dar Veter'in ricasıyla üçgen şeklinde üç yeşil ışık yaktılar.

Bir buçuk saat sonra ilk spirolet, teknenin üzerindeydi. Dar Veter aşağıya sarkıttıkları taşıyıcıya oturdu, bir saniye sonra geminin aydınlatılmış gövdesinin önündeydi. Açılan kapının ardında kayboldu. Sabah, Sovyet'in gözlemevinin yakınındaki, henüz değiştirmeye fırsat bulamadığı daimi konutuna girdi. Her iki odasındaki temizlik musluklarını da açtı. Birkaç dakika sonra birikmiş bütün toz temizlenmişti. Duvardaki yatağı çekti, paneldeki ayarlara dokunarak son zamanlarda alıştığı deniz kokusu ve dalgaların sesini taşıdı odaya ve derin bir uykuya daldı.

Muhteşem bir dünyayı kaybetmiş gibi bir duyguyla uyandı. Veda çok uzakta ve hep uzakta olacak, ta ki... Ama ona yardım etmeliydi, durumu karmaşıklaştırmamalıydı! Banyoda elektrikten geçirilmemiş soğuk suyla duş aldı. Sonunda neredeyse titreyecek kadar uzun kaldı suyun altında. Kendine gelince TVF cihazına yaklaştı, aynayı andıran kapağını açtı ve en yakın iş bulma kurumunu aradı. Ekranda genç bir

yüz belirdi. Delikanlı Dar Veter'i tanıdı ve onu, ince bir nezaket işareti sayılan, hürmetini belli belirsiz yansıtan ifadelerle selamladı.

"Zor ve uzun süreli bir iş arıyorum," diye başladı Dar Veter, "fiziksel emekle de ilişkili olmalı; örneğin, Antarktika madenleri."

"Oradaki bütün kadrolar dolu," dedi delikanlı, sesinden üzgün olduğu anlaşılıyordu. "Venüs, Mars, hatta Merkür'deki bütün maden işleri de dolu. Biliyorsunuz, gençler zorlu işlere daha çok yöneliyorlar."

"Evet ama ben kendimi bu hoş kategoriye sokacak yaşları geride bıraktım... Peki elinizde ne var? Acil bir iş bulmam gerek."

"Orta Sibirya'da elmas işleri var," diye başladı beriki ağır ağır, Dar Veter'in görmediği bir listeye bakarak. "Tabii, maden işi istiyorsanız. Ayrıca okyanuslardaki yiyecek fabrikası platformlarında, Tibet'teki güneş pompalama istasyonunda da yer var – ama bu sonuncusu kolay değil. Geri kalanların fazla bir zorluğu yok."

Dar Veter, delikanlıya teşekkür etti ve düşünmek için zaman vermesini, bu arada elmas işini kimseye vermemesini rica etti.

İş bulma kurumundan sonra Sibirya Evi'ni, bu ülkenin coğrafyasıyla ilgili en geniş bilgilere sahip merkezi aradı. TVF, en yeni kayıtları tutan bir hafıza makinesine bağlandı, Dar Veter'in önünde dev bir ormanın resimleri süzülmeye başladı. Bir zamanlar bataklıklar ve tek tük karaçam ormanlarıyla kaplı tayga kaybolmuş, yerini ulu orman devlerine bırakmıştı – Sibirya sedirleri, yakın zamanlarda neredeyse soyu tükenmiş olan Amerikan sekoyaları. Dev, kızıl gövdeler, beton örtülerle kaplı tepelerin etrafındaki yüksek çitlerin üzerinde yükseliyorlardı. On metre çapında çelik borular

geçiyordu bunların altından ve kıvrılarak en yakın nehirlere uzanıyor, suyunu emiyordu. Dev pompalar hafifçe uğulduyordu. Binlerce metreküp su, elmasları barındıran volkanik kanalların derinlerine boşaltılıyor, kükreyerek dönüyor, etrafını aşındırıyor ve yıkama odalarının kafeslerinde onlarca ton elmas bırakarak tekrar yüzeye çıkıyordu. Uzun, iyi aydınlatılmış binalarda sınıflandırma cihazlarının göstergeleri görünüyordu. Parlak taşlar, ince tahıl taneleri gibi eleklerden geçirilip kalibrelerine göre kasalara dolduruluyordu. Pompa istasyonunun operatörleri kayaların sürekli değişen mukavemetlerini, suyun basıncını ve dağılımını, şaftın derinliğini ve katı malzemenin dışarı atılmasını hesaplayan bilgisayar göstergelerinden gözlerini ayırmıyorlardı. Dar Veter, güneşin yıkadığı ormanların huzur veren manzarasının şu anki ruh haline uymadığına karar verdi ve Sibirya Evi'ni de kapattı. Bir çağrı sinyali öttü, ekranda iş bulma kurumundaki genç belirdi.

"Üzerinde düşünmeniz için başka bir öneride daha bulunacağım. Az önce bir talep aldık – güney Amerika'nın batı sahillerindeki deniz altı titan madenlerinde bir yer boşalmış. Bugünlerde elimizdeki en ağır iş... Ama gecikmeden yola çıkmak gerek!"

Dar Veter endişelendi:

"Emeğin Psikofizyolojisi Akademisi'nin yakın bir istasyonunda psikofiziksel test yaptırmaya gidecek zamanım yok."

"Daha önce çalıştığınız yerde yıllık test yapılmış olmalı, bu durumda yenisini yaptırmanıza gerek yok."

"Mesajı geçip koordinatları verin!"

"Spiral Yol, batı dalı, on yedinci güney çıkışı, 6L istasyonu, nokta KM-40. Gereken bilgileri göndereceğim."

Ekrandaki ciddi yüz kayboldu. Dar Veter, bütün ufak tefek kişisel eşyalarını topladı, bir kutuya en yakınlarının resimleri

ve sesleriyle kendi en önemli notlarının kayıtlı olduğu filmleri doldurdu. Duvarda asılı olan, eski bir Rus tablosunun kromorefleks reprodüksiyonunu, masanın üzerinden de, aktris Bello Gal'in bronz heykelciğini aldı (bunu, Veda Kong'a benzediği için tutuyordu). Bütün bunlar, az sayıdaki kıyafetiyle birlikte, kapağına rakamlar ve lineer işaretlerin kazılı olduğu alüminyum bir kutuya sığdı. Verilen koordinatları girdi, duvarda bir bölme açıldı, kutuyu oraya itti. Kutu kayboldu. Sonra odasını topladı. Yüzyıllar önce özel temizlikçi uygulaması kaldırılmıştı. Bunların işlevlerini herkes kendi yerine getiriyordu, elbette büyük bir özen ve disiplinle; özel ve kamusal binalarındaki konutlarda temizlik ve havalandırma için otomatik sistemler de bulunuyordu.

Odayı incelemesi bitince kapının önündeki kolu aşağı indirerek, konut idaresine, içinde yaşadığı konutun artık boş olduğunu bildiren bir sinyal verdi ve çıktı. Süt rengi plastik duvarlarla kaplı dış galeri, güneşin altında ısınmıştı ama dümdüz tavanda esen deniz meltemi her zamanki gibi serinleticiydi. Binaların arasındaki yüksek ve hafif yaya geçitleri, havada süzülür gibiydiler. Sakin, keyifli bir gezintiye davet ediyorlardı âdeta ama Dar Veter bu daveti görmezden geldi. Otomatik merdivenlerden aşağı, yer altındaki elektromanyetik metroya indi ve küçük bir vagonla Spiral Yol istasyonuna ulaştı. Kuzeye, Bering boğazındaki batı dallarını bağlayan kemere gitmedi. Güney Amerika yolundan, özellikle de on yedinci dala çok uzun, aşağı yukarı dört günlük bir seyahat yapması gerekiyordu. Kuzey ve güney yerleşim alanlarında, ağır yük spiroletlerinin seferleri vardı, bunlar okyanusların üzerinde kesişiyor ve Spiral Yol'dan ara yollarla birleşiyordu. Dar Veter, merkez dal üzerinden güney yaşam alanına gitti; burada hava taşımacılığı yöneticisini acil yüklerle birlikte kendisini de götürmeleri için ikna etmeyi umuyordu. Yolcu-

luğu otuz saate düşürmek için Uzay Sovyeti başkanı Grom Orm'un oğluyla görüşebilirdi; Grom Orm, onu, oğlunun hamisi atamıştı.

Oğlan büyümüştü ve gelecek yıldan itibaren on iki Herkül girişimine başlayacaktı ama şimdilik batı Afrika bataklıklarındaki gözlem görevinde çalışıyordu.

Bütün gençler, gözlem görevi için can atarlar, burada okyanustaki köpekbalıklarını, zararlı böcekleri, vampirleri ve tropik bataklıklardaki sürüngenleri, yaşam alanlarında hastalık taşıyıcı mikropları, steplerdeki ve ormanlık alanlardaki epizootik ya da orman yangınlarını takip ederlerdi. Bunlar, eski dünyadan kalmışlardı ve gezegenin uzak köşelerinde tekrar ve tekrar ortaya çıkıyorlardı. Zararlı hayat formlarıyla mücadele hiç bitmemişti. Mikroorganizmalar, böcekler ve mantarlar, en radikal kimyasal yok edicilere yeni ve dayanıklı formlar geliştirerek cevap veriyorlardı. Güçlü antibiyotikleri tehlikeli sonuçlar doğurmaksızın doğru yöntemlerle kullanmayı ancak dünyanın yeniden bütünleşme çağında öğrenmişlerdi.

"Eğer Dis Ken, bataklık gözlemine atandıysa," diye düşünüyordu Dar Veter, "daha genç yaşta önemli biri oluyor demektir."

Grom Orm'un oğlu, Yüzük çağındaki bütün çocuklar gibi, kuzey bölgesinde deniz kıyısındaki bir okulda yetişmişti. İlk psikoloji testini Emeğin Psikofizyolojisi Akademisinin buradaki bir istasyonunda geçmişti.

Gençler işe girmeden önce psikolojik özellikleri -bundan sonraki çalışmalarıyla ilgili somut bilgiler veren abartılı sorumluluk duygusu ve egosentrizm- mutlaka incelenirdi.

Dev vagon, sessiz ve yüzercesine ilerliyordu. Dar Veter, tavanı şeffaf üst kata çıktı. Aşağıda, uzaklarda, yol tarafında binalar, kanallar, ormanlar ve dağ zirveleri görünüyordu. Ta-

rım ve orman alanları arasındaki sınırda dar bir kuşak oluşturan otomatik fabrikaların ay camından kubbeleri güneşin altında göz alıcı şekilde parlıyordu. Kocaman makinelerin kaba siluetleri görünüyordu bu binaların cam duvarlarının arkasından.

Yapay şeker üretiminde daha ucuz yollar üzerinde çalışan Jinn Kad'ın heykeli görünüp kayboldu. Yol'un kemeri tropik tarım alanının ormanı üzerinden çaprazlamasına geçti. Ufkun bile ötesine kadar uzanan plantasyonlar ve korularda her çeşit ağaç bulunurdu. Bunları birbirinden ayıran dar ve dümdüz yollarda hasat, dölleme ve hesap makineleri ağır ağır ilerliyor, sonsuz uzunlukta kablolar örümcek ağı gibi parlıyordu. Altın rengi olgun buğday tarlalarının bereket sembolü olmuştu bir zamanlar. Ama dünyanın yeniden bütünleşme çağında bir sezonluk kültür bitkilerinin ekonomik verimsizliği kavranmış, tarım alanlarının tümünün tropik bölgelere taşınması bitkisel üretimdeki yıllık yoğun üretime bir son vermişti. Topraktan çok bir şey almayan, iklim zorluklarına uygun uzun ömürlü ağaçlar, daha Yüzük çağından yüzyıl önce, en temel tarımsal bitkiler haline gelmişlerdi.

Binlerce farklı tür yemiş veren ağaç; bunların her biri protein yönünden zengin yüzlerce kilo yemiş verirdi. Bu ağaçların ormanları, yüzlerce milyon hektar boyunca, dünyanın etrafını iki kuşak halinde sarıyordu -gerçek bir Ceres, mitolojideki büyüyen bitkilerin tanrıçası. Bunların arasında ormanlık ekvator bölgesi vardı- dünyanın bütün kereste ihtiyacını karşılayan tropik yağmur ormanları okyanusu: beyaz, siyah, kızıl, pembe, altın rengi, ipeksi damarları olan gri, kemik kadar sert, elma kadar yumuşak, suda taş gibi batan ve mantar kadar hafif ağaçlar. Sentetik muadillerinden çok daha ucuza gelen, aynı zamanda paha biçilmez teknik veya tıbbi özellikleri olan onlarca çeşit reçine de buradan çıkıyordu.

Bu dev ormanların zirveleri Yol seviyesine kadar yükseliyordu – şimdi iki yanda da yeşil bir okyanus dalgalanıyordu. Bu ormanların karanlık derinlerinde, otlakların arasında metal yığınlarının üzerinde evler ve örümceği andıran kocaman makineler gizliydi; öyle güçlüydü ki bunlar, seksen metrelik ağaçları koca bir kütük ve kereste yığını haline getiriyorlardı.

Sol tarafta, ünlü ekvator dağlarının zirveleri belirmişti. Birbiri ardınca. Bunlardan birinde, Kenya'da, Büyük Yüzük'ün ana iletişim üssü bulunuyordu. Orman denizi sola doğru itmiş, taşlık bir plato meydana çıkmıştı. Bunun iki yanında küp şeklinde, mavi binalar yükseliyordu.

Tren durdu, Dar Veter yeşil cam döşeli geniş bir meydana çıktı – Ekvator istasyonu. Sedir ağaçlarından düz bir tacın üzerinde salınan yaya geçidinin civarında, Lualaba nehrinden çıkma porseleni andıran beyaz aplitten* yapılmış bir piramit vardı. Bunun kesik tepesinin üzerinde ise dünyanın parçalanması çağından bir işçi heykeli oturtulmuştu. İşçi, sağ elinde bir çekiç tutuyordu, sol eliyle de yukarı, ekvatorun beyaza çalan gökyüzüne, üzerinde dört verici anten olan parlak bir küre kaldırmıştı. Bu, dünyanın ilk yapay uydularını yapanlar anısına dikilmiş bir anıttı: emeğin, hayal gücünün ve cesaretin zaferini simgeliyordu. İşçinin küreyi gökyüzüne fırlatacakmış gibi geriye doğru kaykılmış vücudu, esinlenmiş bir çabayı ifade ediyordu. Heykelin kaidesini saran, tuhaf kıyafetler içindeki bir dizi insan figürü, bu yoğun çaba izlenimini güçlendiriyordu.

Dar Veter, bu heykelin yüzüne her zaman büyük bir heyecanla bakardı. İlk yapay uyduları yapan ve kâinatın eşiğine çıkan insanların Ruslar olduklarını bilirdi – yani Dar Veter'in köklerinin yattığı o şaşırtıcı halk. Yeni bir toplumun inşasında, kâinatın fethinde ilk adımları atan halk...

---

* Granite benzer bir kayaç. –*çn*

Ve Dar Veter bu defa da her zamanki gibi, eski kahramanların suretlerine bakıp onlarla çağdaş insanlar arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları aramak için heykele doğru yürüdü. Heykelin piramidine güneşin göz alıcı ışığını yansıtan, Güney Amerika'nın, iğneleri gümüş renkli leykodendron ağaçlarının sık dalları arasında iki düzgün figür belirdi. Bu gençlerden biri doğruca Dar Veter'e doğru yaklaştı. Elleriyle Dar Veter'in geniş omuzlarına sarıldı ve göz ucuyla da bu sert yüzün tanıdık çizgilerini inceledi: büyük bir burun, geniş bir çene, neşeyle kıvrılan dudaklar, bitişik kaşlarının altında çelik sertliğinde gözler.

Dar Veter, Centaura gezegen sistemindeki üsleri inşa eden, Uzay Sovyeti'ne beşinci defa üç yıllığına yönetici seçilen ünlü Grom Orm'un oğluna baktı. Grom Orm, yüz otuz yaşından aşağı olamazdı, yani Dar Veter'in yaşından üç kat kadar uzun yaşamıştı.

Dis Ken, kara saçlı bir delikanlı olan yoldaşını çağırdı.

"Bu, en iyi arkadaşım, besteci Zig Zor'un oğlu Tor An. Bataklıklarda birlikte çalışıyoruz," dedi Dis. "Herkül girişimimizi birlikte bitirip daha sonra birlikte çalışmaya devam etmeyi planlıyoruz."

"Kalıtsal sibernetikle ilgileniyor musun hâlâ?" diye sordu Dar Veter.

"Ah, elbette! Tor, bu ilgimi daha da artırdı – o da babası gibi bir müzisyen. O ve kız arkadaşı... Müziğin, canlı organizmanın gelişimini anlamaya yardımcı olacağı bir alanda çalışmayı hayal ediyorlar, yani organizmanın senfonisini inceleyeceklermiş."

"Çok belirsiz konuşuyorsun," diyerek kaşlarını çattı Dar Veter.

"Bu kadar biliyorum," dedi Dis, mahcup olarak. "Belki Tor daha iyi anlatır."

Diğer delikanlı kızardı ama delici bakışlarını kaçırmadı.

"Dis, kalıtımın ritminden söz etmek istiyordu. Canlı organizma anne yumurtasından özel moleküler bağlarla gelişir. İlk spiral çifti, müzikal senfonilere benzerlik taşıyan belli bir plana göre ortaya çıkar. Başka türlü söyleyecek olursam, canlı yumurtalardan organizmanın inşasına giden yolu tespit eden bir tür müzikal program gibi!"

"Öyle mi?..." dedi Dar Veter, abartılı bir şaşkınlıkla. "Bu durumda canlı ve cansız bütün maddelerin gelişimini dev bir senfoniye indirgeyebilirsiniz?"

"Bu senfoninin planı ve ritmi, belli fizik yasalarıyla belirleniyor. Yalnız, bu programın nasıl yazıldığını ve bu müzikal-sibernetik mekanizmanın bilgilerinin nereden geldiğini anlamak gerek," diye onayladı Tor An, gençlere has eğilmez bir kendinden eminlikle.

"Kimin fikri bu?"

"Babamın, yani Zig Zor'un. Geçenlerde, 4.750 renk tonundaki on üçüncü fa minör kozmik senfonisini yayınladı."

"Muhakkak dinleyeceğim! Laciverdi severim... Ne var ki önünüzdeki ilk hedef, Herkül çabalarını tamamlamak. Kurada ne çıktığını biliyor musunuz?"

"Sadece ilk altı."

"Elbette, ikinci altıyı ancak ilk yarısının tamamlanmasından sonra verirler," diye hatırlattı Dar Veter.

"Orta Asya'daki Kon-i-Gut mağarasının en alt katının temizlenmesi ve yerleşmeye uygun hale getirilmesi," diye başladı Tor An.

"Sarp dağ sırtlarından geçerek Mental gölüne bir yol açılması," diye devam etti Dis Ken. "Arjantin'deki eski hububat ormanlarının yenilenmesi, Trinidad yakınlarında büyük ahtapotların yakın zamanlarda tekrar ortaya çıkış nedenlerinin açıklığa kavuşturulması..."

"Ve bunların avlanması!"

"Beş etti, altıncısı ne?"

Delikanlılar sıkılmış göründüler.

"İkimiz de müziğe eğilimliyiz," dedi Dis Ken, kızararak. "Bu yüzden, Bali adasındaki eski danslarla ilgili malzemeleri toplayıp bunları müzikal ve kareografik olarak yeniden canlandırma görevi verildi."

"Yani dansçı kızlar toplayıp bir grup kuracaksınız?" dedi Dar Veter, gülerek.

"Evet," dedi Tor An, isteksizce.

"İlginç bir iş! Ama bu da göl yolu gibi bir grup çalışması."

"Evet, iyi bir grubumuz var! Yalnız onlar da sizden hamileri olmanızı rica ediyorlar. Öyle harika olur ki!"

Dar Veter, bu altıncı görevle ilgili yeteneklerinden duyduğu kuşkuyu ifade etti. Ama mutluluktan yüzleri parlayan ve oldukları yerde sıçrayan oğlanlar, bu altıncı için Zig Zor'un yardımcı olmaya söz verdiğini açıkladılar.

"Bir yıl dört ay sonra ben de kendime orta Asya'da yapacak bir şeyler bulacağım," dedi Dar Veter, mutluluktan ışıldayan genç yüzlere hoşnutlukla bakarak.

"İstasyonların idaresini bırakmış olmanız ne iyi!" diye bağırdı Dis Ken. "Böyle bir hamiyle çalışacağımı hiç düşünmezdim!" Delikanlı ansızın öyle bir kızardı ki, alnı boncuk gibi incecik ter damlalarıyla örtüldü; Tor bile ayıplarcasına hafifçe yanından uzaklaştı.

Dar Veter yaptığı gafı telafi etmek için Grom Orm'un oğlunun yardımına koştu.

"Zamanınız daha çok mu?"

"Hayır! Sadece üç saatimiz var – buraya, bataklık istasyonundan hummaya yakalanan birini getirdik."

"Demek humma hâlâ görülüyor! Ben de sanmıştım ki..."

"Çok nadiren ve sadece bataklıklarda," diye telaşla ekledi Dis. "İşte bu yüzden buradayız!"

"Daha iki saatimiz var. Şehre gidelim; belki Yenilik Evi'ni görmek istersiniz?"

"Ah, hayır! Bizim istediğimiz... Sorularımıza cevap vermenizi isterdik - hazırladık bunları, yolumuzu seçmemiz için de çok önemliler..."

Dar Veter kabul etti ve üçü birden, Konuk Salonu'nun, yapay deniz meltemiyle havalandırılan en serin odalarından birine gittiler.

İki saat sonra bir başka vagon, koltuğun üzerinde bitkin bir şekilde kestiren Dar Veter'i götürüyordu. Kimyacılar şehir durağında uyandı. Büyük kömür madenlerinin üzerinde yıldız şeklinde, camdan onlarca ışın saçan dev bir yapı yükseliyordu. Buradan çıkan kömür, ilaç, vitamin, hormon, yapay ipek ve kürk yapımında kullanılıyordu. Atıklar da şeker endüstrisine gönderiliyordu. Yıldız şeklindeki bu binanın kollarından birinde, kömürden germanyum ve vanadyum gibi nadir bulunan metaller elde ediyordu. Bu kara mineral, paha biçilmez bir şeydi!

Dar Veter'in burada çalışan eski bir arkadaşı istasyona gelmişti. Bir zamanlar Endonezya'da, tropik kuşaktaki bir hasat makineleri istasyonunda üç neşeli genç birlikte bulunmuştu... Şimdi bunlardan biri, dev bir fabrikanın büyük laboratuvarının başında kimyacı, ikincisi yeni dölleme metotları üzerine çalışan bir bahçıvan, üçüncüsü de - üçüncüsü, Dar Veter şimdi tekrar dünyanın ana rahmine, hatta daha derinlere: onun çekirdeğine dönüyordu. İki arkadaş ancak on dakika görüşebildiler ama böyle bir buluşma bile TVF ekranlarında görüşmekten çok daha iyiydi.

Artık fazla bir yol kalmamıştı. Hava yolları yöneticisi, Yüzük çağının bütün iyi niyetli insanları gibi ikna oldu. Dar Veter okyanusu uçarak aştı ve Yol'un batı dalına, on yedinci güney kolunun yanına geldi. Kolun diğer ucunda, okyanus kıyısında da bir uçak gemisine bindi.

Yüksek dağlar dimdik denize uzanıyordu. Dağların yumu-

şak eteklerinde erozyonu önlemek için beyaz taştan teraslar yapılmış, birbirine paralel caddelerde sıra sıra ve çaprazlamasına güney çamı ve Widdringtonia* dikilmişti. Çıplak, yüksek kayalarda karanlık mağaralar gizliydi; bunların derinlerinde şarıltılı şelaleler dökülüyordu. Terasların üzerinde, tek tük zincirler halinde, mavi-kül rengi çatılı, turuncuya ve göz alıcı sarıya boyanmış küçük evler uzanıyordu.

Uzaklarda, denizde yapay bir kumsalın sonunda, dalgaların yıkadığı bir kule vardı. Kule, okyanusun bir kilometre derinine kadar inen dik bir uçurumun yanındaydı. Kulenin altında, kalın beton bir boruyu andıran dev bir maden ağzı görünüyordu. Boru, suyun altındaki, neredeyse som rutilden, yani titanyum oksitten dağların tepesine açılıyordu. Cevherin işlenmesi aşağıda, suyun ve dağların altında gerçekleştiriliyordu. Yüzeyde ise sadece, kocaman som titanyum külçeleri ve etrafı saran mineral atığı birikintileri yükseliyordu. Bu sarı çamur dalgaları deniz uçağını kulenin güney tarafındaki dokun**** önüne götürdü. Dar Veter uygun anı yakaladı ve köpüklerle ıslanmış meydanlığa atladı. Nöbette olmayan ve yeni yoldaşları karşılamak için burada toplanmış birkaç kişinin olduğu, etrafı çevrili bir galeriye doğru çıktı. Dar Veter, madeni tamamen tecrit edilmiş bir yer olarak hayal ederdi ama kendisini karşılayanlar hiç de münzevi gibi görünmüyorlardı. Neşeli, ancak ağır iş yüzünden biraz yorgun yüzler selamladı onu. Beş erkek, üç kadın – burada kadınlar da çalışıyordu...

On gün geçti. Dar Veter yeni işine tamamen alışmıştı.

Madenin kendi enerji istasyonu vardı – karadaki eski çalışma alanlarının altında, şiddetli radyoaktif atık üretmeyen,

* Güney Afrika'ya özgü kozalaklı bir ağaç. –*çn*

bu nedenle de yerel işletme için uygun E tipi nükleer enerji santralleri gizliydi (eskiler buna, ikinci tip derlerdi).

En kompleks makineler, su altı dağlarının taş sırtlarına yerleştirilmişti ve kırılgan, kızıl-kahverengi minerali taşıyorlardı. En zor çalışma, maden cevherinin otomatik yöntemlerle toplandığı ve kırıldığı alt katta görülüyordu. Makinelere yukarıda, kesme ve kırma aletlerinin çalışması, zorluk derecelerinin değişmesi ve çekilen kayanın akışkanlığıyla ilgili verilerin ve suyla güçlendirilen şaftlarla ilgili bilgilerin toplandığı yerdeki kumanda odasından sinyaller gönderiliyordu. Cevherdeki metal oranının değişmesine bağlı olarak kırma işlemlerinin hızı artıyor ya da azalıyordu. Denizle çevrili bu alanın darlığı yüzünden, mekanisyenlerin devamlı denetlenmesi gereken gözlem faaliyetlerini bilgisayarlara ve robotlara yaptırmak mümkün değildi.

Dar Veter, alt bölümlerin teftişinde ve düzenlenmesinde görevli mekanisyen oldu. Göstergelerle dolu, kondisyonerlerin basınçlı havanın sızıntısı yüzünden artan basınçla daha da dayanılmaz olan boğucu sıcaklığı ancak belli belirsiz serinlettiği yarı karanlık odalarda nöbetlerle geçiriyordu günlerini.

Dar Veter ve genç yardımcısı yukarı çıkıyorlardı işten sonra, korkuluklara yaslanıp temiz hava soluyorlar, sonra yüzmeye gidiyorlar, yemeklerini yiyor ve yukarıdaki kulübelerden birinde bulunan odalarına dağılıyorlardı. Dar Veter, yeni, kohler matematiğine dair bilgilerini yenilemeye çalışıyordu ama zaman geçtikçe daha çok dalıyordu uykuya ve ancak iş için kalkıyordu. Kozmosla eski ilişkisini unutmuş gibi geliyordu ona. Titan madenindeki bütün çalışanlar gibi o da titanyum külçelerinin özenle yüklendiği sallara hoşnutlukla eşlik ediyordu. Kutup buzulları azaldığından gezegende fırtınalar da çok daha az görülüyordu ve kargoların çoğu da,

çekiciye bağlanmış veya kendi motorlarıyla giden sallarla taşınıyordu artık. Maden personeli değiştiğinde de Dar Veter burada coşkunlukla çalışan iki kişiyle birlikte burada kalmaya devam etti.

Bu devamlı değişen dünyada hiçbir şeyin devamlılığı yoktu, ancak maden, yıkama ve kırma bölümleri için programlı bir bakıma girmişti. Dar Veter ilk defa, sadece özel kıyafetlerin yüksek ısı ve basınçtan ve aynı zamanda çatlaklardan aniden sızan zehirli gazlarından koruyabildiği dipteki tünellere inmişti. Âdeta gözleri kör edercesine aydınlatılmış kahverengi rutil duvarlar, elmas ışıltılarıyla parlıyor ve mineralin içinde gizli öfkeli gözlere benzer kırmızı ışıklar saçıyordu. Burda alışılmadık bir sessizlik hâkimdi. Kıvılcımlar saçan elektrohidrolik dev iskarpela ve ultra kısa dalgalar yayan kocaman diskler aylardır ilk defa hareketsizce donup kalmışlardı. Yeni gelmiş jeofizikçiler bunların altında arı gibi çalışıyor, mineral damarlarını tespit etmek için gerektiğinde kullanmak üzere cihazlarını kuruyorlardı.

Yukarıda güneyin güz aylarının sakin ve sıcak günleri... Dar Veter, dağlara çıktı ve binlerce yıldır burada, denizin ve gökyüzünün karşısında hareketsizce yükselmekte olan dev kayaların azametini daha önce hiç olmadığı kadar derinden hissetti. Kurumuş otlar hışırdıyordu, aşağıdan dalgaların sesi geliyordu belli belirsiz. Yorgun bedeni sükûnet istiyordu ama beyni, yer altında uzun ve zorlu çalışmanın ardından, dünyanın izlenimlerini büyük bir açlıkla yutuyordu.

Ve dış istasyonlar eski müdürü, sıcak taşların ve kurumuş otların kokusunu soludu, altın atın bulunduğu o uzak denizdeki küçük adayı andı, önünde daha nice güzellikler bulunduğuna emin oldu – ne kadar çok ve büyük olursa bunlar, kendisi de o kadar iyi ve güçlü olacaktı. Eski bir söz geldi aklına:

Davranış ekersin – alışkanlık biçersin.
Alışkanlık ekersin – karakter biçersin.
Karakter ekersin – kaderini biçersin.

Evet, insanın en büyük mücadelesi, egoizmle olan mücadeleydi! Duygusal kurallarla ve güzellikle yürütemezdin bu mücadeleyi, egoizmin meşum bir güçten doğmadığı, ilkel insanın vahşi hayatta çok büyük bir rol oynamış ve kendini koruma güdüsünden kaynaklanan doğal bir içgüdüsü olduğuna dair diyalektik bir anlayışla yürütürdün ancak. Parlak, güçlü kişiliklerde egoizmin sıkça rastlanmasının ve onu yenmenin bu kadar zor olmasının nedeni buydu işte. Ama bu zafer bir zorunluluktu, çağdaş toplumda en önemli şeydi. Bu yüzden eğitime böyle büyük emekler ve zaman harcanıyordu, insanların kalıtsallığının yapısı böyle özenle inceleniyordu. Gezegenimizi tek bir aile haline getiren, ırkların ve halkların bu büyük iç içe geçişinde, kalıtımın derinlerinden bir yerlerden ansızın uzak atalarımızın en beklenmedik çizgileri çıkıveriyordu. Daha dünyanın parçalandığı dönemin büyük felaketleri zamanında, nükleer enerji deneylerine ve onun kullanımına dikkat gösterilmediği ve büyük kalabalıkların genetik yapısına zararlı etkide bulunulduğu o çağlarda kazanılmış şaşırtıcı psikolojik eğilimler beliriyordu...

Eskiden Dar Veter'in de uzun mu uzun bir soyağacı vardı ama artık bu gereksizdi. Ataların incelenmesinin yerini kalıtsal mekanizmanın doğrudan analizi almıştı; bu, uzun bir hayat açısından da daha önemliydi artık.

Ortak emek çağından beri insanlar yüz yetmiş yıla kadar yaşıyorlardı ve artık, üç yüz yaşına kadar yaşamanın olanaklı olduğu da açığa çıkıyordu...

Çakılların hışırtısı, Dar Veter'i karmaşık ve belirsiz düşünce-

lerden çıkardı. Aşağıda, vadide iki kişi belirmişti: elektrikli döküm bölümü operatörü olan utangaç ve sessiz bir kadınla, dış hizmetlerde çalışan kısa boylu, canlı mühendis. İkisi de, hızla yürüdükleri için kıpkırmızı, Dar Veter'i selamladılar ve yollarına devam etmeye davrandılar ama beriki onları durdurdu.

"Epeydir sizden ricada bulunmak istiyordum," dedi operatörü, "benim için fa minör on üçüncü senfoniyi icra edebilir misiniz? Bizim için birçok şey çaldınız ama onu hiç dinlemedik."

"Zig Zor'un kozmik senfonisini kastediyorsunuz galiba?" dedi kadın ve Dar Veter elini sallayarak onaylayınca güldü. "Gezegende bunu icra edecek çok fazla kimse yok... Üç klavyeli güneş piyanosu buna uygun değil... Yenisini de galiba getirmeyecekler. Ama neden onu Yüksek Müzikevi'nden isteyip kaydını dinlemiyorsunuz? Bizim alıcı evrensel ve yeterince de güçlü."

"Nasıl yapılacağını bilmiyorum," diye mırıldandı Dar Veter. "Daha önce hiç yapmamıştım..."

"Akşam ben sizin için yaparım!" diye söz verdi müzisyen operatör ve elini arkadaşına uzattı, yollarına devam ettiler.

Dar Veter, günün geri kalanında, önemli bir şeyler olacakmış gibi bir duygudan sıyrılamadı. Tuhaf bir sabırsızlıkla saat on biri bekliyordu - Yüksek Müzikevi senfoniyi o saatte yollayacağını bildirmişti.

Elektrikli döküm operatörü, müzik işlerinin ustası rolünü üstlenmişti; Dar Veter'i ve diğer müzik severleri müzik salonunun yarımküre şeklindeki ekranının önüne, ses düzeninin karşısına oturttu. Işığı kapadı; aksi takdirde senfoninin, ancak özel düzenekli salonlarda icra edilen ama şimdi ekrana sıkıştırmaları gereken renkli kısmını izlemenin zor olacağını açıkladı.

Ekran karanlıkta hafifçe göz kırptı; dışarıdaki denizin sesi belli belirsiz işitiliyordu. İnanılmaz uzaklardan bir yerden alçak, kulağın zorlukla yakaladığı bir ses geldi. Ses odayı ve dinleyicilerin yüreklerini sarsarak yükseldi, sonra ansızın düştü, yüksek bir perdeye çıktı, parçalandı ve milyonlarca kristal parçasıyla dağıldı. Karanlıkta hafif, turuncu kıvılcımlar çaktı. Bu, milyonlarca yüzyıl önce dünyaya düşen ve basit hidrojen atomlarını organik madde ve hayatın temeli olacak karmaşık moleküllere çeviren o ilkel yıldırım gibiydi.

Endişeli ve düzensiz seslerden bir dalga yükseldi, acı, özlem ve umutsuzluk yüklü binlerce sesten oluşan bir koro ona eşlik etti, onu da mor ve kızıl tonlarda bulanık patlamalar tamamladı.

Kısa ve keskin titreşimli notaların hareketinde büyük bir düzen seçiliyordu ve yükseklerde kül rengi ateşten bulutsu bir spiral dönüyordu. Koro ansızın uzun, gururlu ve tiz notalara geçti. Coşkun bir güçle doluydu bunlar.

Uzayın bulanık ateşten çizgilerini, spiralin arkasındaki dipsiz karanlığa uçan ve korku ve sessizliğin dehşeti içinde boğulan göz alıcı, mavi, ateşten oklar parçaladı.

Karanlık ve sessizlik – senfoninin ilk bölümü böyle bitti.

Neredeyse sersemlemiş olan dinleyiciler daha bir şey söyleyemeden müzik tekrar yükseldi. Güçlü seslerden şelalelere, aşağıya akan, alçalan ve zayıflayan rengârenk ve âdeta kör edici ışık seli ve melankolik bir ritimle sönmekte olan alevler eşlik ediyordu. Tekrar dar ve coşkun bir şey kopup çıktı şelalelerin içinde ve mavi ateşler gene ritmik, dans edercesine yükselişine başladı.

Sarsılan Dar Veter, mavi seslerde karmaşıklaşan ritimlere ve formlara bir yöneliş yakaladı ve hayatın entropiyle ilk mücadelesini bundan daha iyi yansıtmanın mümkün olamayacağını düşündü... Düşük bir enerji düzeyine düşen şelale-

leri frenleyen basamaklar, engeller, filtreler. "Evet, evet, evet! İşte, maddenin karmaşık organizasyonunun ilk adımları!"

Mavi oklar, minörlere basıldıkça karmaşıklaşan, dağılıp yeniden birleşen ve kül rengi karanlıkta ansızın sönüp giden geometrik biçimler, kristal formları ve ağları şeklinde daralıyor, birleşiyordu.

Senfoninin üçüncü bölümü, ölçülü bas notaların adım adım hızlanmasıyla başladı; bunlar vurdukça sonsuzluğun ve zamanın dipsizliğinde kaybolan mavi ışıklardı. Basların tehditkâr vuruşu yükseldi, bunların ritmi kesik kesik ve meşum bir melodiye varana kadar hızlandı. Mavi ışıklar, ince ateşten saplarda salınan çiçekler gibiydi. Alçak, gümbürdeyen ve patlayan notaların akışı altında eğmişlerdi başlarını ve uzaklaşıp kayboluyorlardı. Ama ateş ve meşaleler sıklaşıyor, onların sapları da kalınlaşıyordu. İki ateşten kuşak, karanlığa uzanan bir yolu aydınlatıyorlardı ve hayatın altın sesi, muhteşem bir sıcaklıkla ısıtarak kayıtsızca hareket eden kasvetli maddeyi, kâinatın enginliğine akıyordu. Karanlık yol, en karmaşık desenlerin rengârenk ateşler içinde belirip kaybolduğu, mavi alevlerden dev bir sel, bir nehir oldu.

Yuvarlak, düzgün çizgilerin, küresel yüzeylerin yüksek kombinasyonları, tıpkı değiştikçe melodinin karmaşıklığını daha da artıran, giderek güçlendiren gergin çoklu akorlar gibi muhteşemdi.

Dar Veter'in başı dönüyordu, müziğin ve renklerin tonlarını izleyemiyordu artık, sadece olağanüstü bir düşüncenin genel çizgilerini yakalıyordu. Kristal parlaklığındaki notaların okyanusu, parlak, alışılmadık derecede güçlü, mutlu bir maviyle yıkanıyordu.

Müzik iyice yükseldi, melodi şiddetle baş döndürücü oldu, spiral bir döngüydü şimdi, ta ki göz alıcı bir ateş içinde uçup gidene kadar.

Senfoni bitti, Dar Veter, bütün bu aylar boyunca neyin eksikliğini duyduğunu anladı. Kozmosa, insanlığın geleceğe yönelen dinmeksizin dönen spiraline daha yakın çalışmak gerekti. Müzik salonundan çıkıp doğruca görüşme odasına gitti ve kuzey yaşam alanındaki merkez iş bulma istasyonunu aradı. Dar Veter'i buraya, madenlere gönderen genç memur onu tanıdı ve sevindi.

"Bu sabah Uzay Sovyeti'nden aradılar sizi ama ben ulaşamadım. Şimdi bağlıyorum."

Ekran karardı ve tekrar aydınlandı; Sovyet'in dört sekreterinden en yaşlısı olan Mir Om belirdi. Çok ciddi görünüyordu, üstelik Dar Veter'e biraz da hüzünlüymüş gibi geldi.

"Büyük talihsizlik! Elli yedinci uydu öldü. Sovyet sizi çok zor bir görevi yerine getirmeye çağırıyor. Sizi alması için iyonik bir gezegen gemisi gönderiyorum. Hazır olun!"

Dar Veter, kararan ekranın karşısında donup kalmıştı.

8
Kızıl Dalgalar

Gözlemevinin geniş balkonunda serin bir rüzgâr esiyordu. Afrika'dan, denizin üzerinden insanın ruhunda endişe uyandıran sıcak ülkelerin çiçekli bitkilerinin kokusunu taşıyordu. Mven Mas, sorumluluk gerektiren bir deneyin arifesinde kendisini, şart olan açık, berrak, kuşkudan uzak ruh haline sokamıyordu. Ren Boz, Tibet'ten, Kor Yul tesislerinin yeniden inşa edildiğini bildirmişti. Elli yedinci uydunun dört gözlemcisi, benzeri gezegende uzun zamandır görülmemiş bir deneye yardımcı olmak için hayatlarını riske atmayı hoşnutlukla kabul etmişlerdi.

Ama deney, Sovyet'in izni alınmadan, bütün olası sonuçları önceden tartışılmadan yapılmıştı ve bu, bütün olaya, çağdaş insanların hiç alışık olmadığı türden ödlekçe bir gizlilik havası katıyordu.

Önlerine koydukları büyük hedef, bütün bunları göze almayı haklı kılıyor gibiydi, ama... keşke vicdanları tertemiz olabilseydi! O çok eski, insani çatışma ortaya çıkmıştı gene: hedefler ve onlara ulaşmak için tutulan yol. Binlerce insan kuşağının deneyleri, aşılmaması gereken sınırları net bir şekilde tespit etmek gerektiğini öğretiyordu ama nasıl yapılırdı

bu hesap? Sezgi ve moral söz konusu olunca böyle bir hesap mümkün müydü?...

Bet Lon'un hikâyesi, Afrikalıya huzur vermiyordu. Bundan otuz iki yıl önce, dünyanın en önde ünlü matematikçilerinden biri olan Bet Lon, güç alanlarının karşılıklı ilişkisi içinde yer değiştirme işaretlerinin paralel boyutların varlığıyla açıklanabileceğini bulmuştu. Şeylerin yok oluşlarıyla ilgili bir dizi ilginç deneye girişmişti. Bilginin Sınırları Akademisi, onun hesaplarında bir hata bulmuş ve bu gözlemlenen görüngüye tamamen farklı bir açıklama getirmişti. Bet Lon, büyük bir zekâydı ama bu zekâya, moral değerlerin zayıflığı ve dizginlenemeyen arzular eşlik ediyordu. Bu güçlü ve egoist adam, deneylerine aynı yönde devam etmeye karar vermişti. Kesin kanıtlar elde etmek için de, bilgiye hizmet etmek üzere her tür girişime hazır cesur genç gönüllüler bulmuştu. Bet Lon'un deneylerine katılan insanlar, tıpkı eşyalar gibi, iz bırakmaksızın yitip gitmişlerdi ve bu büyük matematikçinin hesaplamalarına rağmen hiçbiri "diğer taraftan" bir haber vermemişti. Bet Lon, on iki kişilik bu grubu "yokluğa" gönderince, daha doğrusu onları yok edince, mahkemeye verilmişti. Bu insanların diğer boyutta hayatta olduklarına ve faaliyetlerini sadece kurbanlarının rızasıyla yaptığına tamamen inandığını kanıtlayan Bet Lon, sürgüne mahkûm edilmiş, Merkür'de on yıl geçirmiş ve sonra unutulma adasında münzevi bir hayata başlamıştı. Bet Lon'un hikâyesi, Mven Mas'ın görüşüne göre, onun kendi durumuna uyuyordu. O da bilimsel bir motifle geri çevrilmiş olan gizli ve yasaklanmış bir deney yapmıştı ve bu benzerlik, Mven Mas'ın hiç hoşuna gitmiyordu.

İki gün sonra Yüzük'te olağan yayın yapacaktı ve ondan sonra deney için sekiz günlüğüne serbest olacaktı.

Mven Mas başını geriye attı. Yıldızlar daha parlak ve ya-

kınlarmış gibi geldi ona. Bunların birçoğunu, eski isimleriyle, eski dostlarıymış gibi bilirdi. Ama zaten bunlar, insanın, ona yolunu gösteren, yüksek fikirler kazandıran, düşlerini cesaretlendiren ilk dostları değil miydi?

Kuzeyde, ufka yakın olan şu solgun, küçük yıldız, kutup yıldızı,ya da Gamma Cephei idi. Parçalanma çağında kutup yıldızı Küçük Ayı'daydı ama galaksinin dış çeperi güneş sistemiyle birlikte Cephei yönüne doğru dönmekteydi. Kuzey yarımküredeki en ilginç takımyıldızlardan olan, yukarı Samanyolu tarafındaki Kuğu, uzun boynunu güneye doğru uzatmıştı. Eski Arapların Albireo dedikleri güzel bir ikiz yıldız yanıyordu burada. Aslında üç yıldız vardı: ikiz Albireo I ile Albireo II - büyük bir gezegen sistemine sahip, dev mavi bir yıldız. Bu, bizden, Kuğu'nun kuyruğundaki dev yıldız Deneb (bizim güneşimizin dört bin sekiz yüz kat parlaklığında beyaz bir yıldız) kadar uzaktaydı. Bir önceki mesaj alışverişinde, sadık dostumuz 61 Kuğu, Albireo II'den bir mesaj yakalamıştı; bu, gönderildikten dört yüz yıl sonra ulaşan, ancak son derece ilginç bir uyarıydı. Ünlü Albireo II araştırmacısı, ismi dünya dilinde Vlihh oz Ddiz diye söylenen bu biliminsanı, Lira takımyıldızı bölgesinde kâinatın en tehlikeli şeyi olan bir Ookr yıldızıyla karşılaşmış ve kaybolmuştu. Dünyalı biliminsanları, bu yıldızı E sınıfına sokmuşlar, adını da eski çağların büyük fizikçisi adına Einstein koymuşlardı; Einstein, böylesi yıldızların varlığını tahmin etmişti; gerçi daha sonra uzun tartışmalara neden olmuştu bu mesele; yıldızın kütlesinin sınırı da, başka bir biliminsanı, Chandrasekar'ın adını taşıyan yöntemle tespit edilmişti. Ama eski çağların bir astrofizikçisi, hesaplarını elementar çekim mekaniğine ve genel termodinamiğe dayandırmış, dev ve dev ötesi yıldızların karmaşık elektromanyetik yapısını dikkate almamıştı. Ama, boyutları itibariyle (Antares veya Betelgeyze gibi) kı-

zıl dev M sınıfı yıldızlarla bile rekabet edebilecek olan ama onlardan büyük yoğunluğuyla (prensip olarak güneşin yoğunluğuna eşit) ayrılan E yıldızlarının temel varoluş nedeni, aslında tam da bu elektromanyetik güçtü. Bu yıldızın olağanüstü çekim gücü, ışınıma engel oluyor, böylece ışık yıldızdan ayırıp uzayda yol alamıyordu. Bu meçhul dev ve gizemli kütleler, uzayda sonsuz bir zamandan beri vardılar ve çekim alanlarındaki her şeyi bu atalet okyanusuna doğru çekiyorlardı gizlice. Eski Hint dinsel mitolojisinde benzer bir şey vardı; göksel tanrının hareketsizce dinlenme dönemlerine "Brahma'nın geceleri" diyorlardı. Eskilerin inancına göre bu dönemler "günler" ya da yaratma dönemlerinin arkasından gelen zaman dilimiydi. Bu, ilahiyatla hiçbir ilgisi olmayan bir süreçti; maddenin uzun süreli yoğunlaşması dönemine kadar gidiyordu; yoğunlaşma çok sonra, yüzeyin ısınmasıyla birlikte O-sıfır sınıfı yıldızlarda son buluyordu; bu da yüz bin derecelik bir sıcaklık demekti. Nihayet dev bir patlama oluyordu, uzaya yeni yıldızlar ve yeni gezegenler savruluyordu. Şimdi elli bilyar kilometre yarıçapında bir alana yayılmış olan Yengeç nebulası bir zamanlar böyle patlamıştı. Bu patlama, parçalanma çağında dünyada yapılan hidrojen bombalarından bir katrilyonunun aynı anda patlamasına eşdeğerdi.

Tamamen karanlık olan bu E tipi yıldızlar uzayda ancak çekim alanlarıyla tespit edilebiliyordu ve bu canavarın yakınından geçen yıldız gemilerinin yok olması da kaçınılmazdı. T spekral sınıfı, görünmeyen, ultraviyole yıldızlar da, iri partikül bulutları ya da TT sınıfı donmuş uzay cisimleri gibi, gemiler için tehlike teşkil ediyorlardı.

Mven Mas, akıllı varlıkların bulunduğu dünyaları birbirine bağlayan Büyük Yüzük'ün yaratılmasının dünya ve yerleşim bulunan her gezegen için büyük bir devrim olduğunu düşündü. Bu, her şeyden önce, zaman ve ne bizde ne de kar-

deşlerimizde uzayın uzak derinlerini aşma düşüncesine izin vermeyen kısa hayat süresine karşı kazanılmış bir zaferdi. Yüzük'e gönderilen bir mesaj, geleceğe gönderilmiş demekti çünkü bu sayede insan düşüncesi, uzayı aşmaya devam edecekti, ta ki onun en uzak ve ayrık bölgelerine ulaşana kadar. Çok uzak yıldızları incelemek de olanaklı hale gelmişti, bu sadece bir zaman meselesiydi. Yakınlarda dünyaya, dev ama çok uzak, Gamma Cygni adlı bir yıldızdan mesaj ulaşmıştı. İki bin sekiz yüz parsek uzaktaydı bu yıldız, mesajın gelmesi de iki bin yıldan çok sürmüştü ama anlamıştık bunu ve Yüzük'ün, benzer şekilde tefekkür eden üyeleri tarafından çözülebilmişti. Ancak mesaj, bizim düzlemsel sistemlerimizden daha eski olan küresel yıldız sistemlerinden ya da kümelerinden geldiğinde, durum tamamen başkaydı.

Galaksinin merkezi için de aynı şey geçerliydi – onun eksenini teşkil eden yıldız bulutunda, milyonlarca gezegen sisteminde hayatın olduğu dev bir bölge, galaksinin merkezinin ışığıyla aydınlanan bilinmeyen bir gece karanlığı bölgesi vardı. Buradan anlaşılmaz mesajlar gelmişti – karmaşık, bizim kavrayışımızla ifade edilemeyen yapıların resimleri. Bilginin Sınırları Akademisi, dört yüz yıldır bunları deşifre edememişti. Ama, belki de... Ani bir düşünceyle Afrikalının nefesi kesildi. Yakın gezegen sistemlerinden, Yüzük üyelerinden, yerleşim olan her gezegenin iç hayatından, onun biliminden, teknolojisinden, sanatsal üretiminden mesajlar geliyor; ama galaksinin uzak ve eski dünyaları, kendi bilim ve hayatlarının dışsal, kozmik hareketlerini gösteriyorlar mı? Gezegen sistemlerini kendi türlerine uygun olarak nasıl yeniden düzenlediler? Yıldız gemilerine engel olan meteoritlerden nasıl süpürüyorlar uzayı, bunları, soğuk ve hayata elverişli olmayan dış gezegenlerle birlikte, kendi güneşlerinin ışınım süresini uzatmak ya da sıcaklığını artırmak için merkez alana nasıl

sürüyorlar? Belki dahası da vardır: dev uygarlıkların hayatı için çok daha uygun koşulların oluştuğu komşu gezegen sistemlerini de yeniden düzenliyorlardır.

Mven Mas, Büyük Yüzük kayıtları arşivine bağlandı ve en eski mesajlardan birinin numarasını girdi. Ekranda ağır ağır, küresel yıldız demeti Omega Centauri'den dünyaya gönderilen tuhaf tablolar belirdi. Bu, bu türden güneş sistemine en yakın ikinci küresel sistemdi ve sadece altı bin sekiz yüz parsek uzaktaydı. Onun parlak yıldızlarının ışığı, dünyadaki bir insanın gözüne erişmek için yirmi iki bin yıl kat ediyordu.

Yoğun, mavi bir sis, epey hızlı dönen dik siyah silindirlerin parçaladığı düzgün yüzeylerin üzerine yayılmıştı. Silindirlerin çizgileri zorlukla seçiliyordu, bunlar zaman zaman çöküyor, temelleriyle birleşen dar konileri andırıyorlardı. O zaman mavi sis tabakaları konilerin etrafında ateşten, sivri oraklar gibi kudurmuşcasına dönmeye başlıyor, karanlık yukarılara yükselip kayboluyor, dev ve göz alıcı parlaklıkta, arkasından yeşil renkli sivri, elması andıran kristal formlarının kucak kucak çıktığı sütunlar yükseliyordu.

Mven Mas, anlamlı gelecek bir şey yakalama çabasıyla alnını sildi.

Ekrandaki kristal formlar beyaz sütunların etrafını spiral şeklinde sardı ve ansızın, metalik bir ışıltıyla parlayan sayısız küre gibi, geniş ve küresel bir kuşak şeklinde saçıldı. Kuşak, ence ve boyca büyümeye başladı.

Mven Mas gülümsedi ve kaydı kapattı, az önceki düşüncelerine geri döndü.

"Yerleşim olan başka gezegen bulunmadığından ya da daha doğrusu galaksinin üst enlemlerindeki bu gezegenlerle ilişkimiz olmadığından, biz dünyadaki insanlar, galaksinin içinde bulunduğumuz ekvatoral karanlık kuşağından henüz kurtulamıyoruz. Bizim yıldızımızın, güneşin ve onun kom-

şularının bulunduğu bu kozmik tozun üzerine çıkamıyoruz. Bu nedenle, kâinatı öğrenmek bizim için diğerlerinden daha zor..."

Mven Mas, bakışlarını ufka, Büyük Ayı'nın az aşağısında, Av Köpekleri takımyıldızının altında, Berenices'in Saçları takımyıldızının olduğu yere çevirdi. Bu, galaksinin "kuzey" kutbuydu. Galaksi dışı uzay bütün genişliğiyle bu yönde açılıyordu; tıpkı gökyüzünün tam karşı noktasında, galaktik sistemin "güney" kuşağı yanındaki ünlü Fomalhaut yıldızının yakınında bulunan Heykeltıraş takımyıldızında olduğu gibi. Güneşin de bulunduğu çeper bölgede spiral galaktik diskin kolunun genişliği altı yüz parseki buluyordu. Onun dev yıldız halkasının bulunduğu düzleme yükselmek için galaksinin ekvator düzlemine dik olarak üç yüz, dört yüz parsek gitmek gerekiyordu. Yıldız gemileriyle aşılamayacak olan bu mesafe gene de Yüzük'ün iletişim kapsamındaydı. Ama bu bölgelerde bulunan yıldızların tek bir gezegeni bile henüz Yüzük'e katılmış değildi...

Eğer en büyük bilimsel devrimlerden biri gerçekleştirilmemiş olsaydı, bu sonsuz gizemli ve cevapsız sorular bir hiçe dönüşebilirdi - zamanı yenmek, her zaman aralığında her matematiksel uzayın üstesinden gelmeye, kozmosun sonsuz derinliklerine hükümdar olarak adım atmaya başlamak. O zaman sadece bizim galaksimiz değil, diğer yıldız adaları bizden, şimdi aşağıda, gecenin karanlığında çırpınmakta olan Akdeniz'in minik adalarından daha uzak olmayacaktı. Bu, Ren Boz'un planladığı ve onun, dünya dış istasyonlar müdürü Mven Mas'ın hayata geçirdiği umutsuz girişim böylece meşrulaşıyordu. Ama keşke, bu deneyi, Sovyet'in iznini almak için daha iyi temellendirmiş olsalardı...

Spiral Yol'un ışıkları turuncudan beyaza döndü: gece saat iki - trafiğin yoğunlaştığı saat. Mven Mas, ertesi gün Alevli

Taslar bayramı olduğunu hatırladı. Çara Nandi, kutlamalar için onu da davet etmişti. Dış istasyonlar müdürü hareketlerinde olağanüstü bir kıvraklık olan bu bronz tenli, güzel kızla deniz kıyısındaki tanışmalarını unutamıyordu. Çara Nandi, içtenliğin ve duyguların çok iyi disipline edildiği bir çağda nadir görülen tutkuların çiçeği gibiydi.

Mven Mas çalışma odasına döndü, gece de çalışmakta olan Metagalaktik Enstitüsü'nü aradı ve ertesi gün kendisine, birkaç galaksinin stereofilmlerini göndermelerini rica etti. Karşı tarafın rızasını alınca da iç binanın çatısına çıktı. Uzak mesafelere sıçrama aracı buradaydı. Mven Mas, bu gözde olmayan sporu seviyordu ve epeyce de uzmanlaşmıştı. Helyum balonunun kayışlarını bağlayan Afrikalı ani bir sıçramayla havaya fırladı, bir saniye sonra da, hafif bir aküyle çalışan çekici pervaneyi çalıştırdı. Havada yaklaşık altı yüz metrelik bir yay çizdi, Yiyecek Evi'nin girişinde yere indi

ve tekrar sıçradı. Beşinci sıçrayışında kireç taşından tepenin yanındaki küçük bahçeye ulaştı, araçtan ayrıldı, bir direğe tutunarak yere, dev bir firavun incirinin dibindeki sert yatağına indi. Ağacın yapraklarının hışırtısı arasında uykuya daldı.

Alevli Taslar bayramı, adını, şair-tarihçi Zan Sen'in ünlü bir şiirinden alıyordu; bu şiirde, eski çağlarda savaşa gönderilen kahramanlara kılıçlarını ve içlerinde ıtırlı reçineler yanan taslar götüren güzel kadınları seçme geleneği anlatılıyordu. Kılıç ve tas, kullanılmıyordu artık ama kahramanlığın sembolü olarak kalmışlardı. Kahramanlıklar gezegenin cesur ve enerji dolu insanlarında ölçüsüzce çoğalmıştı. Eskiden sadece son derece sebatkâr insanlara has olan olağanüstü bir çalışma yetisi, tamamen, bedenin fiziksel gücüne ve stimülatör hormonların çokluğuna bağlıydı. Fiziksel eğitim binlerce yıl sonunda gezegenin ortalama insanlarını eski zamanların

büyük eylemler gerçekleştiren, aşk ve bilgelik dolu kahramanlarına benzer hale getirmişti.

Alevli Taslar bayramı, neşeli bir kadın bayramı olmuştu. Her yıl kış gündönümünün dördüncü ayında ya da eskilerin verdiği isimle nisanda, dünyanın en güzel kadınları danslar, şarkılar ve jimnastik hareketleriyle dökülürlerdi dışarı. Gezegenin insanlarının karışmasıyla ortaya çıkan, farklı ırkların ince güzellikleri, tükenmez bir çeşitlilikle, değerli taşlar gibi parlar ve izleyenlere, kılı kırk yaran çalışmaları yüzünden yorgun düşmüş biliminsanları ve mühendislerden esinlenmiş sanatçılara ya da hatta üçüncü çemberden genç öğrencilere, sonsuz bir mutluluk verirdi.

Erkeklerin güzün, dokuzuncu ayda kutladığı Herkül bayramı da bundan aşağı kalmazdı. Olgunlaşan delikanlılar, üstesinden geldikleri Herkül edimleriyle bir sayılırdı. Daha sonraları, bu bayramda, geçen yıl boyunca gerçekleştirilmiş her önemli başarının bütün halk tarafından incelenmesi de eşlik etmeye başlamıştı. Bayram genelleşmiş, hem kadın hem erkek bayramı olmuştu ve üç gün boyunca kutlanmaya başlanmıştı: Muhteşem Yararlılık günü, Yüksek Sanat günü ve Bilimsel Cesaret ve Fantezi Günü. Bir defasında Mven Mas da, birinci ve üçüncü günlerin kahramanı ilan edilmişti...

Mven Mas, Tirren stadyumunun dev güneş salonuna tam Veda sahne alırken geldi. Evda Nal ve Çara Nandi'nin oturduğu, dördüncü yayın dokuzuncu sektörünü buldu ve bir kemerin gölgesinin altında durarak Veda'nın alçak sesini dinlemeye başladı. Veda, üzerinde beyaz bir elbise, sarı başı dimdik havada, yüzünü salonun galerilerine çevirmiş, bir mutluluk şarkısı söylüyordu ve Afrikalıya, baharın cisimleşmesi gibi görünüyordu.

Her izleyici, önündeki dört tuştan birine basıyordu. Salonun tavanında yanan altınsı, mavi, zümrüt yeşili ya da kızıl

ateşler, şarkıcıya verilen notu gösteriyor ve eski zamanların gürültülü alkışlarının yerini alıyordu.

Veda şarkısını bitirdi, parlak altın sarısı ve lacivert ışıklarla ödüllendirildi; bunların arasında yeşil renkte olan birkaç tanesi kayboldu; Veda heyecandan al al olmuş bir halde koşarak arkadaşlarının yanına gitti. O zaman Mven Mas da yaklaştı ve tatlılıkla karşılandı.

Afrikalı, öğretmeni ve selefinin bakışlarını arayarak bakındı çevresine ama Dar Veter yoktu.

"Dar Veter nereye gizlendi?" dedi Mven Mas kadınlara şakayla.

"Peki ya siz, Ren Boz'u nereye sakladınız?" diye cevap verdi Evda Nal; Afrikalı kadının delici bakışlarından aceleyle gözlerini kaçırdı.

"Veter güney Amerika'da maden kazıp titanyum çıkartıyor," dedi tatlı yürekli Veda Kong ve yüzünden bir gölge geçti.

Çara Nandi, elini korurcasına uzattı ve güzel tarihçiyi kendisine doğru çekip yanağını yanağına yapıştırdı. Böylesine farklı bu iki kadının derin bir içtenlik ve şefkat duygusuyla birleşmiş olan yüzleri birbirine benziyordu bu anda.

Çara'nın geniş alnının altındaki düz ve alçak kaşları gökyüzünde uçan bir kuşu andırıyor ve uzun, çekik gözleriyle büyük bir uyum oluşturuyordu. Veda'nın kaşları kalkmıştı.

"Kuş, kanatlarını kapamış..." diye düşündü Afrikalı.

Çara'nın sık ve parlak kara saçları ensesine ve omuzlarına dökülüyor, Veda'nın başının üzerinde toplanmış sarı saçlarıyla karışıyordu.

Çara salonun kubbesindeki saate baktı ve kalktı.

Kıyafeti Afrikalının içini ürpertti. Kızın esmer omuzlarındaki platin zincir boynunu açıkta bırakıyordu. Zincir, köprücük kemiğinin altında parlak, kırmızı bir turmalinin üzerindeydi.

Ters çevrilmiş geniş tasları andıran, bir heykeltıraşın keskisinden çıkmışçasına düzgün, sert göğüsleri, neredeyse açıktaydı. Onların arasındaki tokadan beline kadar koyu mor bir bez uzanıyordu. Göğüslerinin üzerinden geçen benzer kuşaklar arkada zincire asılıydı ve çıplak sırtından aşağı sarkıyordu. Kızın incecik belini beyaz, siyah yıldızlarla süslenmiş, üzerinde hilal şeklinde platin bir toka olan bir kuşak sarıyordu. Bu kuşaktan uzun bacaklarının yarısına kadar ağır, beyaz, ipek bir etek asılıydı. Dansçının üzerinde, küçük siyah ayakkabılarındaki parlak tokalardan başka değerli taş yoktu.

"Az sonra benim sıram," dedi Çara sakince, kemerli koridora doğru giderken; dönüp Mven Mas'a baktı ve sonra, fısıltılı soruların ve binlerce gözün eşliğinde kayboldu.

Bir jimnastikçi kız sahneye çıktı – on sekizinden çok olmayan, olağanüstü vücutlu biriydi. Müzik eşliğinde ve altın sarısı ışıklarla aydınlanan kız ustaca sıçramaya, dönmeye başladı; melodinin temposuna uygun, düşmeden inanılmaz pozlarda donuyordu bazen. Seyirciler sayısız altın sarısı ışıkla kutladılar onu; Mven Mas, böyle başarılı bir performanstan sonra Çara Nandi'nin işinin zor olacağını düşündü. Hafif bir tedirginlikle karşıdaki kalabalığın üzerinde gezdirdi gözlerini ve ansızın, üçüncü sektörde, ressam Kart San'ı fark etti. Ressam da onu, Afrikalıya yersiz gelen bir neşeyle selamladı; eğer Akdeniz'in Kızı'nda Çara'yı çizen sanatçı olmasaydı, kızın performansından muhakkak endişe ederdi.

Afrikalı, deneyden sonra o tabloyu görmeye gitmeyi düşünmüştü ki, yukarıdaki ışıklar söndü. Organik camdan yapılmış şeffaf zemin kor halindeki demirin kızıllığıyla yandı. Sahnenin etrafındaki alçak spotlar tavanı kızıl alevlerle aydınlattı. Bu ışıklar, kemanların ve bakır nefeslilerin içe işleyen melodisinin ritmine uygun görünüp kayboluyorlardı.

Müziğin içe işleyen gücüyle kendinden geçen Mven Mas, Çara'nın alev alev yanan zeminin ortasına çıktığını hemen fark etmedi; kız, öyle bir tempoda dans etmeye başladı ki, izleyiciler nefeslerini tuttular.

Mven Mas, müzik biraz daha hızlanacak olursa neler olacağını düşünüp ürktü. Yalnızca bacaklar değil kollar da dans ediyordu – kızın bütün vücudu, müziğin kor halindeki sıcaklığına, hayatın hiç de daha az olmayan coşkusuyla cevap veriyordu. Afrikalı, eğer Hindistan'ın eski kadınları da Çara gibi idiyse, onları alevli taslarla karşılaştıran ve bu kadınlar bayramına adını veren şairin haklı olduğunu düşündü.

Çara'nın çıplak sırtının kırmızıya çalan esmer teni, sahnenin ve zeminin ışıkları altında parlak bir bakır rengi almıştı. Mven Mas'ın yüreği şiddetle çarpmaya başladı. Bu ten rengini masalsı Epsilon Tucaena gezegeninin insanlarında görmüştü. O zaman, yetenekli hareketleriyle muhteşem formunu incelikle değiştiren ve duyguların, fantezilerin, tutkuların ve mutluluk sözcüklerinin en derin nüanslarını ifade edebilen bir bedenin, böylesine esin verici olabileceğini anladı.

Mven Mas, onun için daha önce aşılmaz bir mesafe olan doksan parsek mesafedeki o uzak gezegende gördüğü özenle büyütülmüş muhteşem çiçeklerin, dünya insanının sonsuzcasına zengin güzelliğinde belirdiğini anlıyordu. Ama imkânsız bir hayal için hissettiği bitmeyen tutkusu öyle kolaylıkla kaybolmuyordu. Epsilon Tucaena'nın kızıl derili kızının suretini alan Çara, dış istasyonlar müdürünün kararlılığını güçlendiriyordu sadece.

Her ikisi de mükemmel dansçılar olan Evda Nal ve Veda Kong'un, Çara'yı görünce dilleri tutulmuştu âdeta. Biliminsanı, antropolog ve eski ırklar tarihçisi Veda, güney ülkelerinin Gondvana kadınlarının uzak geçmişinde daima, sayısız

tehlikeli hayvanla kavgalarda ölüp giden erkeklerden daha çok oldukları sonucuna varmıştı. Daha sonra, güneyin kalabalık ülkelerinde eski doğunun despotik devletleri ortaya çıkınca da erkekler, kısmen dinsel fanatizmle ya da despotların keyifleri olsun diye yapılan sürekli savaşlarda ölüp gider olmuşlardı. Güneyin kızları, giderek mükemmelleştikleri zorlu bir hayat sürüyorlardı. Nüfusun daha seyrek ve doğanın daha fakir olduğu kuzeyde karanlık çağların devlet despotizmi yoktu. Erkekler güneydeki kadar çok ölmüyorlardı orada, kadınlar da daha değerliydiler ve daha erdemli bir hayat sürüyorlardı.

Veda, Çara'nın bütün hareketlerini takip ediyor ve bu hareketlerde şaşırtıcı bir ikilik olduğunu düşünüyordu: hem zarif hem de yırtıcıydı bunlar. Zarafet, hareketlerin akıcılığından ve vücudun inanılmaz kıvraklığından doğuyordu, yırtıcılık izlenimini ise yırtıcı bir hayvanın neredeyse yakalanmaz sert dönüşleri ve duraklamaları veriyordu. Bu büyüleyici kıvraklık, Gondvana'nın kara derili kızları tarafından binlerce yıllık ağır varoluş mücadelesi sayesinde kazanılmıştı. Ama Çara'nın yüzündeki sert ve yumuşak Girit-Elen çizgileriyle nasıl da bir uyum içindeydi bunlar!

Adagio bölümüne gelindeğinde, kısa bir duraklamada, vurgulu enstrümanların âhenksiz sesleri yükseldi. İnsan duygularının ritmik yükselişleri ve düşüşleri, doygun hareketlerin birbirini izlemesiyle ve dansçı hareketsiz bir heykel gibi donup kaldığı zamanlardaki duruşlarla yansıtılıyordu dansta. Uyuklayan duyguların uyandırılması, bunların coşkun patlamaları, bitkin düşerek zayıflamaları, ölümleri ve yeniden doğuşları, tekrar acayip fırtınalar, zincire vurulmuş ve zamanın durdurulmaz ilerlemesiyle, görev ve kaderin keskin, bastırılamaz belirliliğiyle dövüşen hayat. Evda Nal, dansın psikolojik temelinin kendisine ne kadar yakın oldu-

ğunu hissetti, yanakları al al oldu, nefesi sıklaştı... Mven Mas, bu bale süetinin bestecisi tarafından özel olarak Çara Nandi tarafından yazıldığını bilmiyordu ama kızın bu korkunç tempoda nasıl rahatlıkla dans ettiğini görünce korkmayı bırakmıştı. Kızıl ışık dalgaları, bakır bedenini sarıyordu, güçlü bacaklarına al yalazlar vuruyordu, kumaşın kara salıntısında boğuluyordu bunlar, beyaz ipek şafak pembeliğini alıyordu. Geriye attığı elleri ağır ağır dondu başının üzerinde. Ve ansızın, bir final bölümü çalmadan, en yüksek notalardan bir fırtına koptu, kızıl ışıkların hareketi durdu ve söndüler. Salonun yüksek kubbesi her zamanki ışığıyla aydınlandı. Yorgun düşmüş kız başını eğdi, sık saçları yüzünü örttü. Binlerce altın kıvılcımın arasında sağır edici bir gürültü yükseldi. Seyirciler, Çara'ya, bir sanatçı için en büyük onuru verdiler: ayağı kalkıp ellerini başlarının üzerinde kenetleyerek teşekkür ettiler ona. Ve temsilden önce korkusuz görünen Çara mahcup

oldu, yüzündeki saçları geriye attı ve üst galerilere bir bakıp koşarak çıktı.

Törenlerin düzenleyicileri ara verdiler. Mven Mas, Çara'yı aramaya çaktı; Veda Kong ve Evda Nal da bir kilometre genişliğindeki kocaman, mavi opak, stadyumdan doğruca denize inen bazalt merdivenlere çıkmışlardı. Berrak ve serin akşam karanlığı, bayramın binlerce izleyicisi gibi, yüzmeye çekmişti iki kadını da.

"Çara Nandi'yi hemen fark etmem nedensiz değilmiş," diye başladı Evda Nal. "Mükemmel bir sanatçı. Bugün, hayatın gücünün dansını izledik! Herhalde eski zamanların Eros'undan da bir şeyler vardı..."

"Kart San'ın, güzelliğin bize göründüğünden daha önemli olduğunu söylediğinden ne demek istediğini anladım şimdi. Güzellik, mutluluk ve hayatın anlamı demek; ressam o zaman doğru söyledi! Ve sizin dedikleriniz de çok doğru," dedi

Veda, ayakkabılarını fırlatıp ayaklarını basamakların üzerinde çırpınan sıcak suya daldırırken.

"Doğru ama ancak, eğer psikolojik güç, sağlıklı, enerji dolu bir bedenden doğuyorsa," diye düzeltti Evda Nal, elbisesini çıkarıp berrak dalgaların üzerine atarken.

Veda onun arkasından koştu; iki kadın, stadyumun bir buçuk kilometre açığında gümüş gibi parlayan büyük, lastik adaya kadar yüzdüler. Adanın düz, su seviyesindeki yüzeyi, deniz kabuğu şeklinde, inci renginde plastikten ve üç ya da dört kişiyi güneşten ve rüzgârdan korumak için yeterli boyutlarda, birbirinden izole barınaklarla çevriliydi.

Kadınlar bir "deniz kabuğunun" yumuşak, titreyen zeminine uzanıp serin ve ferah deniz havasını doldurdular ciğerlerine.

"Deniz kıyısında görüştüğümüzden beri çok esmerleşmişsiniz!" dedi Veda, arkadaşına bakarak. "Denizde miydiniz, yoksa esmerleştirici pigment mi aldınız?"

"Pigment aldım," diye itiraf etti Evda. "Sadece dün ve bugün güneşe çıktım o zamandan beri."

"Ren Boz'un nerede olduğunu bilmiyorsunuz, değil mi?" diye devam etti Veda.

"Biliyorum sayılır, bu da endişelenmem için yeterli!" diye sessizce devam etti Evda Nal.

"Gerçekten istiyor musunuz?..." Veda sözünün sonunu getirmeden sustu; Evda ise tembelce kapadığı gözkapaklarını kaldırdı ve doğruca onun gözlerine baktı.

"Ren Boz, çaresiz, henüz olgunlaşmamış bir oğlan çocuğu gibi geliyor bana," dedi Veda kararsızca. "Oysa siz güçlüsünüz, hiçbir erkekten geri kalmayacak kadar zekisiniz. İçinizde çelikten bir irade var, insan hissediyor bunu."

"Ren Boz da böyle demişti bana. Ama siz de, Ren gibi, doğru değerlendirmiyorsunuz. Cesur ve güçlü zekâ sahibi

bir adam o, işinin tam ehli. Bugün gezegende ona denk pek az insan bulunur. Onun bu yeteneğiyle karşılaştırıldığında diğer nitelikleri az gelişmiş gibi görünüyor çünkü ortalama insanlardaki kadar bunlar, hatta biraz daha çocuksu. Doğru söylediniz: Ren bir oğlan çocuğu ama aynı zamanda kelimenin gerçek anlamıyla bir kahraman. Örneğin, Dar Veter; onda da bir çocuksuluk var ama bunun nedeni sadece büyük fiziksel gücü, Ren'de olduğu gibi bu gücün yetersizliği değil."

"Peki Mven'i nasıl değerlendiriyorsunuz?" diye ilgiyle sordu Veda. "Herhalde artık daha iyi tanışıyorsunuz onunla?"

"Mven Mas, soğuk bir akılla arkaik, çılgınca bir arzunun muhteşem bir karışımı."

Veda Kong bir kahkaha attı:

"Böyle berrak karakter çözümlemeleri yapmayı benim de öğrenmem gerek!"

"Psikoloji, benim alanım," dedi Evda omuzlarını silkerek.

"Ama izninizle size bir soru sorayım. Dar Veter'in benim çok ilgimi çektiğini biliyor musunuz?..."

"Henüz şekillenmemiş kararlardan mı çekiniyorsunuz?" Veda kızarmıştı. "Hayır, bu defa ölümcül, eksik, samimiyetsiz kararlar olmayacak. Her şey son derece açık..." Ve psikoloğun soruşturan bakışları altında sakince devam etti: "Erg Noor... Bizim yollarımız çoktan ayrıldı. Ama o uzaydayken bu yeni duyguyu kabul edemedim, kendimi kurtaramadım ve böylece onun döneceği umut ve inancının gücünü zayıflattım. Ama bu söylediğim artık kesin bir hesabın ve kendinden eminliğin sonucu. Erg Noor biliyor her şeyi ama kendi yolunda gidiyor."

Evda Nal, narin kolunu Veda'nın düzgün omuzlarına doladı.

"Yani – Dar Veter?"

"Evet!" diye cevap verdi Veda, kararlılıkla.

"O biliyor mu?"

"Hayır. Sonra, *Tantra* gelince... Dönmenin zamanı gelmedi mi?" diye konuyu değiştirdi Veda.

"Benim kutlamalardan ayrılma zamanım geldi," dedi Evda Nal, "iznim bitiyor. Acı ve Mutluluk Akademisi'nde önümüzde büyük bir çalışma var, ayrıca kızımı da görmem gerek."

"Kızınız büyük mü?"

"On yedi yaşında. Oğlan çok daha büyük. Normal bir gelişim ve kalıtım özelliklerine sahip her kadının ödevini yerine getirdim - iki çocuk, daha az değil. Şimdi üçüncüsünü istiyorum ama yetişkin olmalı!"

Evda Nal gülümsedi, ciddi yüzü içten bir sevgiyle aydınlandı, yay gibi yuvarlak üst dudağı hafifçe kalktı.

"Bense kocaman gözleri olan bir oğlan hayal ederdim... tatlı ve şaşkın bir ağız... çilli ve yuvarlak burunlu," dedi Veda kurnazca, doğruca önüne bakarak.

Arkadaşı kısa bir suskunluğun ardından sordu:

"Henüz yeni bir işiniz yok mu?"

"Hayır, *Tantra*'yı bekliyorum. Sonra uzun bir sefere çıkacağım."

"Benimle gelin, kızıma birlikte gidelim," diye önerdi Evda. Veda sevinerek kabul etti.

Gözlemevinin bütün bir duvarını güçlü teleskoplar tarafından kaydedilmiş görüntü ve fotoğrafları göstermek için asılan yedi metrelik yarımküre şeklinde bir ekran kaplamıştı. Mven Mas, gökyüzünün, galaksinin kuzey yarısına yakın kısmının, Büyükayı'dan Karga ve Centaurus'a kadar meridyenal takımyıldızlar kuşağının gözlem panellerini açtı. Burada, Avköpekleri'nde, Berenices'in Saçları'nda ve Başak takımyıldızında sayısız galaksi, düz bir tekerlek ya da disk biçimindeki kâinatta yıldız adaları vardı. Özellikle Berenices'in

Saçları belirgin bir şekilde seçiliyorlardı bunlar: birbirinden ayrık, muntazam ya da gayri muntazam, farklı projeksiyon ve dönüşlerde, aynı zamanda birbirlerinden milyarlarca parsek uzak ölçüsüzce derinliklerde, kimi on binlerce farklı galaksiden bulutlar şeklinde... En büyük galaksilerin yarıçapı yirmi ile elli bin parsek arasındaydı – bizin NN 89105+SB23, eskilerin deyişiyle de M-31 veya Andromeda Nebulası denilen galaksimiz ya da yıldız adamız gibi. Bu küçük ve az ışıklı nebula, dünyadan çıplak gözle de görülebiliyordu ve gizemi uzun zaman önce çözülmüştü. Bu nebula, bizim dev galaksimizin bir buçuk katı büyüklüğünde, muazzam bir tekerlek şeklinde bir yıldız sistemiydi. Andromeda Nebulası'nın incelenmesi, onu dünyadaki gözlemcilerden ayıran dört yüz elli parsek uzaklığına rağmen, kendi galaksimizle ilgili bilgilerimizi geliştirmemize büyük yardımda bulunmuştu.

Mven Mas çocukluğunda gördüğü, farklı galaksilerin elektron teleskopları veya kâinatın daha derinlerine erişebilen büyük radyoteleskopları yardımıyla alınan dev fotoğraflarını hatırladı. Bu radyoteleskoplardan ikisi, Pamir ve Patagonya'dakiler muazzam büyüklükteydi; her birinin yarıçapı dört yüz kilometreyi buluyordu. Galaksiler, yani yüzlerce milyar yıldızın bir araya gelmesiyle oluşan ve birbirlerinden milyonlarca parsel mesafelerle ayrılan dev kümeler, daima, işleyen yasaları ve bunların yapısını, ortaya çıkış tarihlerini ve bundan sonraki kaderlerini öğrenmek için büyük bir arzu uyandırıyordu. Bugün dünyadaki herkesi heyecanlandıran en önemli şey, kâinatın bu adalarının sayısız gezegen sistemlerindeki hayat, oradaki düşünceler, bilgi, kâinatın ölçüsüzce uzak boşluklarındaki insan uygarlıklarıydı.

Ekranda, eski Arapların Sirrah, Mirah ve Almah diye anlandırdığı üç yıldız belirdi: Andromeda'nın yukarı kalkık düz bir çizgi üzerindeki alfa, beta ve gamması. Bu çizginin iki yanında iki yakın galaksi vardı: dev Andromeda Nebulası ve

Üçgen takımyıldızındaki güzel M-33 spirali. Mven Mas, onların tanıdık, aydınlık suretlerini tekrar görmek istemedi ve metal filmi değiştirdi.

Çok eski zamanlardan beri bilinen, o zamanlar NGK 5194 veya M-51 adını taşıyan, Avköpekleri takımyıldızındaki şu galaksi, milyonlarca parsek uzak bizden. Baktığımızda dümdüz görünen, "tekerleğin" düzlemine dik birkaç galaksiden biriydi bu. Işıl ışıl parlayan, milyonlarca yıldızdan yoğun bir çekirdek ve ondan ayrılan iki spiral kol. Birbirine zıt yönlerde, on binlerce parsek aralıklarla çıkan bu uzun kollar, uzayın karanlığında kaybolana kadar zayıflayıp sislere bürünüyorlardı. Bu kolların ya da karanlık uçurumlarla ayrılan karanlık madde yoğunlaşmaları olan ana dalların arasında, kısa yıldız kümeleri ve bir türbinin pervanesini andıran parlak gaz bulutları uzanıyordu.

Berenices'in Saçları takımyıldızındaki dev, yedi milyon parsekten sadece kenarları görünen NGK 4565 muhteşemdi. Süzülen bir kuş gibi bir yana doğru yatmış, belli ki spiral dallardan oluşan incecik diski sola doğru uzanıyordu, merkezinde ise herhalde yoğun, parlak bir kütleden çekirdeği, kutuplardan basık bir küreyi andırıyordu. Yıldız adalarının düzlüğü de belirgindi – galaksi, ince çarkıyla bir saat zembereğiyle karşılaştırılabilirdi. Çarkın kenarları, uzayın dipsiz karanlığında çözülmüş gibi, bulanıktı. Bizim galaksimizin buna çok benzeyen kenarında da güneş ve minicik bir cisim vardı – dünyaydı bu, hayatın olduğu sayısız dünyayla ilgili bilginin gücüyle, insanlık düşüncesinin kanatları, kozmosun ebediliğinin üzerinde çırpınıyordu!

Mven Mas, her zaman en çok ilgisini çeken, Başak takımyıldızındaki, ekvatoru bir düzlem halinde görünen NGK 4594 galaksisinin detektörlerini açtı. On milyon parsek uzaktaki bu galaksi, sıcak yıldız kütlesinden kalınca, parlak

bulutlarla çevrili bir lense benziyordu. Ekvatorundan kalın, siyah bir kuşak geçiyordu – bir karanlık madde alanı. Galaksi, dipsizlikte parlayan gizemli bir feneri andırıyordu.

Orada, onun başka galaksilerden daha yoğun, ortalama F spektrum sınıfındaki parlaklığı içinde hangi dünyalar gizliydi? Hayat olan gezegenler var mıydı orada da, bizim gibi doğanın gizemleri üzerine düşünenler var mıydı?

Bu dev yıldız adalarının çözülemememiş gizemlerini düşünen Mven Mas, yumruklarını sıktı. Bu korkunç mesafenin akıl almazlığını anlayabiliyordu – bu galaksinin yıldızı, otuz iki milyon yıl önceden geliyordu! Karşılıklı mesaj alıp vermek için altmış dört milyon yıl gerekiyordu!

Mven Mas başka bir bobin aldı ve ekranda, tektük ve solgun yıldızlar arasında büyük, parlak ve yuvarlak bir ışık beneği belirdi. Gayri muntazam, kara bir kuşak, onu ikiye bölüyor, bu arada uçlarda genişleyen ve parlak beneği yüzük gibi saran sıcak gazdan geniş bir alanı da karanlıkta bırakıyordu. Böylece parlak ateşten kütle, iki tarafındaki siyahlığın içinde daha da belirgin görünüyordu. Kuğu takımyıldızındaki âhenksiz galaksilerin inanılmaz karmaşık teknolojiyle çekilmiş görüntüleri böyle görünüyordu işte. Büyüklükleri itibariyle bizimkine ya da Andromeda Nebulası'na eşit dev galaksilerin bu çarpışması, belki de kâinatın inceleyebildiğimiz tarafındaki en güçlü radyoaktif ışınım kaynağı olarak uzun zamandır biliniyordu. Hızla hareket eden dev gaz kütleleri, öyle benzersiz güçte elektromanyetik alanlar yaratıyordu ki, bunlar kâinatın her köşesine, korkunç bir felaketin haberlerini taşıyorlardı. Talihsiz bir telsiz istasyonundan çıkan nonilyar vatlık bu sinyali bizzat madde gönderiyordu. Ama galaksiye olan mesafe o kadar büyüktü ki, ekranda parlayan görüntü, ancak yüzlerce milyon yıl öncesini yansıtıyordu. Şimdi biri diğerinin önünde görünen galaksiler de, dünyada

ancak, o zamanlar orada insanlığın mevcut olup olmadığını bilmeden, bu kadar zaman sonra görünüyordu.

Mven Mas yerinen sıçradı ve önündeki büyük masaya öyle bir güçle sarıldı ki, eklemleri çatırdadı.

Milyonlarca yıllık, on binlerce insan kuşağının varlığından bile haberi olmadığı, dahası bilinçlerimiz için öldürücü bir "asla" anlamına gelen bu aralıklar, büyülü bir değneğin sallanmasıyla bir anda kaybolabilirdi. Bu değnek, Ren Boz'un keşfi ve birlikte yürütecekleri deneydi.

Kâinatın ölçüsüz uzaklarındaki noktalar, elimizi uzatıp yetişebileceğimiz kadar yakına gelecekti!

Eski astronomlar, galaksilerin dört bir yana dağıldıklarını düşünürlerdi. Uzak yıldız adalarından dünyadaki teleskoplara gelen ışık değişmişti, ışığın titreşimleri artıyor, kırmızı dalgalara dönüşüyordu. Işığın bu kırmızıya çalması, galaksinin gözlemciden uzaklığına tanıklık ediyordu. Geçmişin insanları, tek taraflı ve doğrudan görüngüleri kabul etmeye alışkındılar - böylece genişleyen ya da patlayan kâinat teorisi ürettiler, üstelik de büyük yıkma ve yaratma sürecinin tek tarafını gördüklerini anlamadan. Sadece tek bir tarafını - dağılma ve parçalanmayı, yani enerjinin termodinamiğin ikinci yasasına göre düşük bir seviyeye geçmesini; bu, insanın sezgileriyle fark edilen bir şeydi ve sezgilerimizi güçlendirmek yapılan cihazlarla da kaydedilebiliyordu. Diğer taraf -birikme, toplanma ve oluşma- insanlar tarafından hissedilmiyordu zira bizzat hayat, gücünü, yıldızların yaydığı enerjiden alıyordu ve çevremizdeki dünyayı kavrayışımız da böyle şekilleniyordu. Ancak insanın mukadder beyni, kâinatımızdaki dünyaların oluşma süreçlerinin gizlerine de nüfuz etti. Ama o eski zamanlarda, bir galaksi dünyadan ne kadar uzakta bulunursa, dünyadaki gözlemciden uzaklaşma hızının da o kadar çok olduğu düşünülürdü. Uzayın derin-

liklerinde galaksilerin hızının ışık hızına yaklaştığı ortaya çıkıyordu. Böylece, görünür galaksinin sınırları, galaksilerin ışık hızına eriştiği mesafe olarak tespit edilmişti - gerçekten de o galaksilerden hiçbir ışık alamazdık ve asla göremezdik onları. Ama bugün, uzak galaksilerin renklerinin kırmızıya çalmasının nedenlerini biliyoruz. Uzak yıldız adalarından bize, bunların parlak merkezlerinde üretilen ışık geliyor sadece. Bu devasa madde kütleleri, ışık dalgalarına çok güçlü bir etkide bulunan elektromanyetik alanlarla çevrili, üstelik bu etki, sadece alanın gücünden değil, bunların etki ettiği alanların büyüklüğünden de kaynaklanır; bu alan ışık frekanslarını düşürür ve uzun, kırmızı dalgalar haline getirir. Astronomlar eski zamanlarda, çok yoğun yıldızlardan gelen ışığın kırmızıya çaldığını, spektrumun kırmızıda olduğunu ve yıldızın uzaklaşır gibi göründüğünü biliyorlardı; örneğin, Sirius'un ikinci bileşeni, beyaz cüce Sirius B. böyleydi. Galaksi ne kadar uzakta olursa bize ulaşan ışınımı o kadar tek merkezli ve spektrumun kırmızı ucunda yoğunlaşması da o kadar fazla olur.

Diğer yandan ışık dalgaları, çok uzak bir yoldan gelirken uzayda "salınırlar" ve ışık kuantları enerjilerinin bir kısmını kaybeder. Bugün, bu görüngü inceleniyor - kızıl dalgalar bildiğimiz ışığın yorgun, "eski" dalgaları da olabilir. Her yere nüfuz eden ışık dalgaları bile, ölçülemez mesafeler kat ederken "yaşlanırlar." Öyleyse, eğer gravitasyona da onun karşıtıyla saldırıya geçiyorsa, ne umudu var ama insanlığın bu mesafelerin üstesinden gelmek için. Tıpkı Ren Boz'un hesaplarının gösterdiği gibi?

Hayır, tedirginliği azalıyordu. Örneği görülmemiş bir deneyi yapmakta haklıydı!

Mven Mas her zamanki gibi gözlemevinin balkonuna çıktı ve hızla volta atmaya başladı. Uzak galaksiler yorgun göz-

lerinde parlamaya devam ediyordu. Yardım sinyali, insanın düşüncelerinin her şeye karşı muzaffer olması için çağrılar gibi kızıl ışık dalgaları gönderiyorlardı dünyaya. Mven Mas, sakin ve kendinden emin bir tavırla güldü. Bu kızıl ışıklar, tıpkı, Alevli Taslar bayramında Çara Nandi'nin vücudunu saran hayatın kızıl ışığı gibi yakın olacaktı insana. Çara Nandi: beklenmedik bir şekilde, Epsilon Tucaena'nın bakır kızı gibi görünmüştü gözüne, onun düşlerinin temsilcisi.

Ve Ren Boz'un vektörünü doğruca Epsilon Tucaena'ya yöneltti - yalnızca muhteşem bir dünyayı görmek için değil, onun dünyadaki temsilcisi Çara Nandi için de!

9
Üçüncü Çember Okulu

Üçüncü çemberin dört yüz onuncu okulu, İrlanda'nın güneyindeydi. Geniş tarlalar, asma bahçeleri ve meşe ormanları, yeşil tepelerden denize uzanıyordu. Veda Kong ve Evda Nal ders saatinde gelmişlerdi ve yuvarlak binanın çevresine açılan sınıfları önünden geçen çember şeklindeki koridorda ağır ağır yürüyorlardı. Hafif yağmurluydu. Kasvetli bir gündü ve her zamankinin tersine ağaçların altındaki çayırlar değil, derslerle doluydu odalar.

Kendisini okula giden bir kız çocuğu gibi hisseden Veda Kong sınıfların girişlerinden kulak kabartıyordu. Okulların çoğunda olduğu gibi burada da kapıları yoktu da tiyatro kulisleri gibi birbirlerine geçen sürgülü duvarları vardı sınıfların. Evda Nal da oyuna katıldı. İki kadın gizlice sınıflara bakıyor, kimseye fark ettirmeden Evda'nın kızını bulmaya çalışıyorlardı.

İlk sınıfta, bütün bir duvarı kaplayan, mavi tebeşirler çizilmiş, etrafı spiralle çevrili bir vektör gördüler. Spiralin iki parçası, birbirine, içlerine kartezyen koordinatların yazılı olduğu dik elipslerle çevrilmişti.

"Bipolar matematik!" dedi Veda, şakacıktan korkmuş gibi.

"Bu, ondan daha büyük bir şey! Bir dakika bekleyelim," dedi Evda.

"Şimdi, kohlear gölge fonksiyonlarıyla, yani vektör boyunca ilerleyen spiral kademeli hareketle tanıştığımıza göre," diye açıkladı orta yaşlı, ateşli gözleri yuvalarına çökük öğretmen, "repagular hesaplama kavramını ortaya koyabiliriz. Bu hesap yönteminin adı, 'bariyer, engel' anlamında, daha tam olarak ifade edersek, iki yönlü bir aspektte bir nitelik halinden diğerine geçiş anlamında eski Latince bir kelimeden gelir." Öğretmen, spirali kesen geniş elipsi gösterdi. "Bir başka deyişle, karşılıklı geçiş görüngüsünün matematiksel olarak incelenmesi."

Veda Kong sürgülü bir duvarın arkasında gizlenip arkadaşını da kolundan çekti.

"Bu yeni bir şey! Ren Boz'un deniz kenarında anlattığı matematik alanı."

"Okul, öğrencilerine daima en yeni şeyleri verir, eskileri de kademe kademe atar. Eğer yeni kuşak, eski kavramları tekrar etmekle yetinecekse, ileriye doğru nasıl hızla hareket edeceğiz? Bu olmasa, bilginin çocuklara verilmesi neredeyse sonsuz zaman alır. Çocuk tam eğitimli, muazzam edimleri gerçekleştirmeye uygun hale gelinceye kadar onlarca yıl geçer. Bir adım ileri, öbür vardiya büyür ve değişiklikleri öğrenirken sıfır nokta dokuz adım geri, kuşakların bu nabzı, insan için en ağır biyolojik ölüm ve yeniden doğuş yasasıdır. Matematik, fizik ve biyoloji alanında öğrendiklerimizin çoğu eskidi. Ancak sizin tarih alanınız başka: o yavaş yaşlanıyor çünkü kendisi de çok yaşlı."

Diğer odaya baktılar. Arkası dönük duran bir kadın öğretmen ve dersle keyiflenmiş öğrenciler hiçbir şey fark etmediler. Burada on yedi yaşında delikanlılar ve genç kızlar vardı. Pembe yanakları, dersten aldıkları keyfi gösteriyordu.

"Biz, insanlık, büyük deneyimlerden geçtik." Öğretmenin sesi heyecanla çınlıyordu. "Ve bugüne kadar okul tarihindeki en önemli şey, insanlığın tarihi hatalarını ve bunların sonuçlarını öğrenmek oldu. Hayatı ve şeyleri zorlaştıran karmaşık durumlar gördük, bunlar, en uç noktada sadeleşmeye ulaşmak için gerekliydi. Hayatın karmaşıklaşması, manevi kültürün sadeleşmesine götürüyordu. Tecrübeleri ve kavrayışları sade bir hayatta çok daha incelip ve kompleks hale gelen insanı bağlayacak hiçbir şey olmamalı. Günlük yaşamla ilgili her şey, tıpkı en önemli bilimsel problemler gibi, daha iyi akıllar tarafından enine boyuna ve daha iyi düşünülür. Biz, hareketlerin otomatikleşmesi, organizmanın sinir sisteminin işlemesinde reflekslerin gelişmesi yoluyla dikkatten azade olmaya yönelen hayvan dünyasıyla ortak bir evrim yolunu takip ettik. Toplumun üretici güçlerinin otomatikleşmesi, iktisadi üretimin idaresinde benzer bir refleks sistemini yarattı ve çok sayıda insana, insanın başlıca işi olan şeyle, bilimsel araştırmayla uğraşma olanağı verdi. Beynimiz başlangıçta sadece yiyecek aramaya ve onların yenebilirliğini sınamaya ayarlı olsa da, gene de doğadan, büyük, araştırmacı bir beyin aldık biz."

"Güzel!" diye fısıldadı Evda Nal ve o anda kızını gördü.

Hiçbir şeyden kuşkulanmamış olan kız, öğrencilere sınıfın dışında bir şey görme olanağı vermeyen pencere camının yivli yüzeyine düşünceli bir tavırla bakıyordu.

Veda Kong onu ilgiyle, annesiyle karşılaştırdı. Ayrı, düz, uzun kara saçlar, kızda mavi bir iple örülmüş ve iki kuyruk olacak şekilde bağlanmıştı. Aşağıya doğru ovalleşen, çok geniş alnından ve şakaklarından âdeta çocuksu bir şeyler akan aynı yüz. Yapay yünden kar beyazı bir bluz, teninin koyu solgunluğunu, kapkara gözlerini, kaşlarını ve kirpiklerini belirgin kılıyordu. Kırmızı koralden bir kolye, bu kızın kesinlikle çok orijinal dış görünümüne bir âhenk katıyordu.

Evda'nın kızı da diğerleri gibi geniş ve kısa, dizlerinin üzerinde bir şort giymişti, yalnız onunkinin tek farkı, yandaki dikiş yerlerine iliştirilmiş kırmızı püskülleriydi.

"Hint takıları," diye fısıldadı Evda Nal, arkadaşının soran gülümsemesine karşılık.

Evda ve Veda telaşla koridora koştular: dersi bitiren öğretmen sınıftan çıkıyordu. Onu birkaç öğrenci takip etti, aralarında Evda'nın kızı da vardı. Annesini gören kız ansızın dona kaldı; gururu örnek alınacak bir şeydi. Evda bu okulda, ünlü Evda Nal'ın gittiği hayal yolundan gitmeye kararlı bir hayran kitlesi olduğunu bilmiyordu.

"Anne!" diye fısıldadı kız ve onun yanındaki arkadaşına mahcubiyetle göz attıktan sonra Evda'ya sarıldı.

Öğretmen de durdu ve yanlarına geldi.

"Okul sovyetini bilgilendirmem gerek," dedi, Evda Nal'ın protesto edercesine kaldırdığı eline aldırmadan. "Ziyaretiniz bizim için yararlı olabilir."

"Onun ziyareti daha yararlı olabilir," dedi Evda, Veda Kong'u göstererek.

Tarih öğretmeni kıpkırmızı oldu, âdeta gençleşti.

"Çok iyi!" Sesindeki öğretmen tınısını korumaya çalışıyordu. "Okul, üst sınıfların ayrılmasının arifesinde. Evda Nal'ın canlı veda sözcüklerine, Veda Kong'un eski kültürler ve ırklarla ilgili kısa bir konferansı da eşlik edecek demektir. Gençlerimiz çok şanslı! Değil mi, Rea?"

Evda'nın kızı ellerini çırptı. Öğretmen, bir hafif jimnastik şampiyonunun hafif adımlarıyla, uzun ve dikdörtgen şeklindeki yan binada bulunan öğretmenler odasına doğru yürüdü.

"Rea, bugünkü emek çalışmasını erteleyebilir misin, bahçede yürüyelim?" diye önerdi Evda kızına. "Bitirmeni seçene kadar bir daha ziyarete gelme fırsatım olmayacak seni. Geçen defa nihai karara varamamıştık..."

Rea annesinin elini sessizce tuttu. Okulun her çemberindeki derslere fiziksel emek de eşlik ediyordu. Şu anda, Rea'nın en sevdiği derslerden biri vardı - optik camların perdahlanması; ama annesinin gelmesinden daha ilginç ve önemli ne olabilirdi ki?

Veda, anne ve kızı yalnız bırakarak uzaktaki küçük astronomi gözlemevine doğru yürüdü. Annesinin güçlü koluna küçük bir çocuk gibi tutunmuş olan Rea, düşünceli bir tavırla yanında yürüyordu.

"Senin şu küçük Kay nerede?" diye sordu Evda; kız belirgin bir şekilde üzüntüye kapıldı.

Kay, onun gözetmeniydi. Üst sınıfların öğrencileri, yakınlarındaki birinci ve ikinci çember okullarını ziyaret eder ve gözetmen olmaları için seçtikleri, eğitip öğreterek yardım edebilecekleri kimseleri gözlerlerdi. Eğitimi tamamlamak için bu entegre yardım, öğretmenler için çok önemliydi.

"Kay ikinci çembere geçti ve buradan uzaklara gitti. Çok üzüldüm... neden dört yılda bir, bir yerden başkasına, bir çemberden diğerine geçmemiz gerekiyor bizim?"

"Biliyorsun: insan psikolojisi hep aynı izlenimler altında yorgun düşer ve körleşir."

"Üç yıllık ilk dört çemberden birincisine neden sıfırıncı çember dediklerini de anlamıyorum - onda da, bir yaşında bebeklerden dört yaşına kadar çok önemli eğitim ve öğretim veriyorlar."

"Eski ve kötü bir isim bu. Ama büyük bir gereklilik olmadıkça verili terminolojiyi değiştirmekten kaçınıyoruz. Aksi takdirde daima, gereksiz bir enerji israfına neden oluyor bu."

"Ama çemberlerin ayrılması - ayrı ayrı okuyor ve yaşıyorlar, sürekli taşınmaları da büyük bir enerji kaybı değil mi?"

"Eğitim ve öğretimin etkisi böyle artırılıyor, eksi takdirde bunların her yıl düşmesi kaçınılmaz olur. Siz küçük insanlar,

büyür ve öğrenirken nitelik olarak farklı varlıklara dönüşüyorsunuz. Farklı yaşlardaki grupların birlikte yaşaması, eğitim olanaklarını sınırlıyor ve öğrencileri de huzursuz ediyor. Çocukları dört farklı çembere bölerek, bu farkı minimuma indirdik, ancak hâlâ mükemmel değil bu sistem. Ama önce senin hayallerin ve yapacakların hakkında konuşalım. Hepinize bir konferans vermem gerekiyor zaten; o zaman belki senin soruların da aydınlanır."

Rea, en gizli sırlarını, Yüzük çağı çocuklarına has o güven duygusuyla annesine açtı; bu çocuklarla asla alay edilmezdi, anlaşılmadıkları düşünülmezdi. Kız, gençliğin cisimleşmesi gibiydi, hayat hakkında hiçbir şey bilmiyordu henüz ama üzerinde uzun uzun düşünüp taşındığı beklentilerle doluydu. On yedi yaşını doldurduğunda okulu bitirecek, üç yıllık Herkül edimleri dönemine girecek, bu çalışmasını tamamlarken yetişkinlerin arasında olacaktı. Bu edimlerden sonra eğilimler ve yetenekler tam anlamıyla ortaya çıkacaktı. Arkasından iki yıllık yüksek eğitime başlayacaktı; bu eğitim seçilen bir uzmanlık alanında kendi başına çalışmaya hak veriyordu. İnsan, uzun hayatında, beş-altı uzmanlık alanında yüksek eğitim görebilir, işini değiştirebilirdi ama çok şey, ilk ve en zorlu faaliyetin, Herkül edimlerinin seçimine bağlıydı. Bu yüzden Hürkel edimlerini kılı kırk yararcasına düşünüp taşınarak ve muhakkak yaşlıların önerilerini dinleyerek seçerlerdi.

"Mezuniyet öncesi psikoloji testini geçtiniz mi?" diye sordu Evda, bir kaşını kaldırarak.

"Geçtik. Ben, ilk sekiz grupta yirmi dörtten yirmi, onuncu grupta on dokuzdan on sekiz, on yedinci grupta da on yediden on üç aldım!" dedi Rea gururla.

"Harika!" dedi Evda. "Demek önünde her şey açık. İlk edim seçimini değiştirmedin ya?"

"Hayır. Unutma adasında hemşire olacağım, sonra da bizim grup, yani senin hayran grubun, Yutland psikoloji hastanesinde çalışacak."

Evda, mağrur psikologlarla ilgili tatlı fıkralardan anlatmaya başladı ve sözünü hiç esirgemedi ama Rea annesinden, kendi grubundaki, edim seçimi arifesinde bulunan bir öğrencinin hamisi olmasını rica etti.

"İznim bitene kadar burada kalmam gerekir," dedi Evda gülerek. "Veda Kong olsa olmaz mı?"

Rea, annesinin arkadaşını hatırladı.

"O da iyi," dedi Rea ciddi bir tavırla, "ve neredeyse senin kadar güzel!"

"Çok daha güzel!"

"Hayır, ben biliyorum... Üstelik, sen annem olduğun için değil," diye ısrar etti Rea. "Belki ilk bakışta o daha iyi görünebilir. Ama senin içinde, Veda Kong'da olmayan kuvvetler var.

Onda olmaz demiyorum, olur, o zaman da..."

"O zaman anneni, ayın yıldızları gölgelediği gibi gölgede bırakacak?"

Rea başını salladı.

"Sen sanki olduğun yerde kalacaksın? O ilerlerken sen daha ileriye gitmiş olacaksın."

Evda kızının kalkık yüzüne baktı, elini yumuşak saçlarında gezdirdi.

"Bu kadar övgü yetmez mi, kızım? Zaman harcıyoruz!..."

Veda Kong, ıslak ve ağır yaprakları hışırdayan, geniş yapraklı akçaağaç korusunun derinlerine uzanan yolda, sessizce yürüyordu. Akşam sisinin ilk hayaletleri, yakındaki bir göletin üzerinden yükselmeye çalışıyor ama göz açıp kapayıncaya kadar rüzgârla dağılıyordu. Veda Kong, doğanın hareketli huzurunu ve okul kurmak için daima ne kadar uygun yerler seçtiklerini düşünüyordu. Eğitimin en önemli yanı, doğanın

gelişen bir şekilde kavranması ve onunla hassas bir ilişkiydi. Doğaya olan ilginin körelmesi, aslında insanın gelişiminin durması demekti zira insan, gözlemlemeyi bırakarak, genelleme yetisini de kaybediyordu. Veda, öğretme yetisini düşünüyordu - eğitim ve yetiştirmenin aynı şey ve çocuğu insanın zorlu yoluna hazırlamanın da ancak böyle mümkün olduğunun nihayet anlaşıldığı bir çağda, en paha biçilmez yeti. Kuşkusuz bu işin temelleri doğuştan niteliklerdeydi ama öğretmenin tarafından insan ruhunun incelikle işlenmesi olmaksızın bu doğuştan temel işlevsiz kalırdı.

Tarihçi bilim insanı, kendisinin de üçüncü çemberde bir okul kızı olduğu o günlere geri döndü: çelişki yığınları, kendini feda etmek için duyulan yakıcı arzu, dünyaya kendi benliğinden bakarak varılan yargılar, sağlıklı gençliğin egosantrizmi. "Ne çok şey yapmışlardı o zaman öğretmenler - gerçekten, dünyada bundan daha yüksek bir meslek yok!"

Öğrencinin geleceği öğretmenin ellerindeydi zira bir tek onun çabalarıyla yükselebilirdi insan ve en zorlu görevi yerine getirerek, yani kendi zaaflarının, mağduriyetinin, dizginsiz tutkularının üstesinden gelerek daha kudretli olabilirdi.

Veda Kong, genç seslerin yükseldiği, çam ağaçlarıyla çevrili küçük bir açıklığa döndü ve çok geçmeden üzerlerinde plastik göğüslükler olan, ellerindeki baltalarla, yani ta taş devri mağaralarına resmedilmiş aletlerle bir meşe kütüğünü budayan on kadar oğlanla karşılaştı. Genç inşaat işçileri tarihçiyi saygıyla karşıladılar ve tarihteki kahramanları taklit ettiklerini, otomatik testerelerin veya hızarların yardımı olmaksızın bir tekne inşa etmek istediklerini açıkladılar. Geminin amacı, Kartaca kalıntılarına gitmekti; tatil zamanını orada, tarih, coğrafya ve emek öğretmenleriyle birlikte geçirmek istiyorlardı.

Veda onlara başarı diledi ve yoluna devam etmeye hazır-

landı. Biraz ileride, sapsarı saçlı, uzun boylu ve zayıf bir delikanlı karşısına çıktı.

"Siz Evda Nal ile mi geldiniz? Birkaç soru sorabilir miyim size?"

Veda kabul etti.

"Evda Nal, Acı ve Mutluluk Akademisi'nde çalışıyor. Gezegenimizin ve birkaç başka dünyanın daha sosyal organizasyonunu inceledik ama henüz kimse bize bu akademinin rolüyle ilgili bir şey söylemedi."

Veda, akademinin toplum hayatına yaptığı büyük sayımları anlattı – tek tek insanların hayatında acı ve mutluluğun tahmin edilmesi, acının yaş gruplarına göre incelenmesi. Sonra, acı ve mutluluğun insanlığın gelişmesindeki tarihi etaplarda değişmesinin analizi geliyordu. Tecrübelerde ne kadar nitel farklılıklar olursa olsun, stokastik* büyük sayılar yöntemleriyle ulaşılan genel toplamlarda önemli ortak özellikler görülüyordu. Toplumun ileriye doğru gelişmesine yönelik Sovyetler, muhakkak en iyi göstergelere ulaşmaya çalışıyorlardı. Toplumun gelişmesi, ancak mutluluğun büyümesi veya acıyla dengelenmesi durumunda, başarılı sayılabilirdi.

"Yani Acı ve Mutluluk Akademisi, en önemli kurum mu?" diye sordu, cesur ve hayat dolu gözleri olan diğer bir oğlan.

Öbürleri güldüler, Veda Kong'un ilk muhatabı açıkladı:

"Ol her yerde en önemliyi arar. Geçmişin büyük liderlerinin hayalini kurar."

"Tehlikeli bir yol," dedi Veda gülümseyerek. "Bir tarihçi olarak size, büyük liderleri, başkalarına en bağımlı ve muhtaç kimseler olduklarını söyleyebilirim."

"Kendi eylemlerinin koşullarına mı bağlı?" diye sordu sarı saçlı delikanlı.

* Matematiğin büyük sayıları inceleyen dalı. –*çn*

"Kesinlikle. Ama bunun, dünyanın parçalanması çağının ve daha eski dönemlerin düzensiz ve spontane toplumlarında böyle olduğunu unutmamalısınız. Bugün liderlik, her Sovyet'in eyleminde ortaya çıkıyor ve bütün diğer Sovyetlerin eylemleriyle koşullanıyor."

"Ya İktisat Sovyeti? O olmaksızın hiç kimse büyük bir girişimde bulunamaz," dedi Ol; biraz utanmış ama görüşünden geri adım atmamıştı.

"Doğru çünkü iktisat, varlığımızın biricik gerçek temeli. Ama bana öyle geliyor ki, sizin liderlik anlayışınız doğru bir temele dayanmıyor. İnsan beyninin sito-mimarisini* öğrendiniz mi?"

Gençler öğrendiklerini söylediler.

Vera gençlerden, kendisine bir ağaç dalı vermelerini rica etti ve kuma, her biri temel idari kurumları temsil eden halkalar çizdi.

"Bu, İktisat Sovyeti. Buradan, onun danışma organlarına 2
ulaşıyoruz: Acı ve Mutluluk Akademisi AMA, Üretici Güçler Akademisi ÜGA, Stokastik ve Gelecek Tahmini Akademisi SGTA, Psikofizyolojik Emek Akademisi PEA. Bunların yan bağlantısı, faaliyetleri özerk olan Uzay Sovyeti. Ondan, Yönlendirilmiş Işınım Akademisi'ne ve Büyük Yüzük'ün dış istasyonlarına doğrudan bir bağ. Devamla..."

Veda kumun üzerine karmaşık bir şema çizip devam etti:

"Bu, size insan beynini hatırlatmıyor mu? Araştırma ve kayıt merkezleri - duygu merkezleri. Sovyetler - birleştirici merkezler. Biliyorsunuz, bütün hayat, çekim ve itimden, dağılma ve birikmenin, heyecanlanım ve frenlemenin ritminden oluşur. En önemli frenleme merkezi, her şeyi sosyal organizmanın gerçek olanaklarına ve onun objektif

---

* Beynin yapısının, sinir hücrelerinin dağılımı ve uzmanlaşmasına göre incelenmesi. *–çn*

yasalarına uygun hale getiren İktisat Sovyeti. hem beynimiz hem de toplum, karşıt kuvvetlerin bu karşılıklılığına, âhenkli bir çalışmada bir araya gelmesine dayanır – bu karşıtlar devamlı ileriye hareket eder. Bir zamanlar sibernetik ya da yönetme bilimi, en karmaşık karşılıklılıkları ve dönüşümleri, görece basit makinelerde birleştirebilmişti. Ama bilgimiz arttıkça, termodinamiğin, biyolojinin, iktisadın yasaları ve görüngüleri daha karmaşık olarak ortaya çıkar ve doğayla ya da sosyal gelişim süreçleriyle ilgili basitleştirilmiş temsiller kaybolur."

Gençler, Veda'yı büyülenmiş gibi dinliyorlardı.

"Peki böyle bir sosyal yapıda en temel şey ne?" dedi lider arayışındaki delikanlıya dönerek. Beriki, kafası karışmış gibi susuyordu ama ilk delikanlı yardımına yetişti.

"İleriye doğru hareket!" dedi cesaretle; Veda cevaptan memnun olmuştu.

"Bu mükemmel cevaba bir ödül gerek!" diye bağırdı ve üzerine bakındı, sol omzundaki, mavi denizlerin üzerinde beyaz bir albatros resmi olan mineli tokayı çıkardı, açık avucunda delikanlıya uzattı.

Beriki kararsızlıkla tereddüt etti.

"Bugünkü sohbetimizin ve ileriye doğru hareketin anısına!" diye ısrar etti Veda; delikanlı albatrosu aldı.

Veda, bluzunun kayan omzunu tutarak, geri, parka yöneldi. Toka, Erg Noor'un hediyesiydi; onu çıkarıp vermek çok şey ifade ediyordu ve bunlar arasında, onda kalan geçmişten bir an önce kurtulmak için duyduğu tuhaf bir arzu da vardı.

Okul yerleşkesinin bütün nüfusu, binanın merkezindeki yuvarlak salonda toplanmıştı. Evda Nal, üzerinde siyah bir kıyafetle, orta yerdeki yukarıdan aydınlatılan platforma çıktı ve gözlerini sakince sıraların üzerinde gezdirdi. Amfi susmuş,

sadece onun alçak ama berrak sesi duyuluyordu. Hoparlörler sadece güvenlik uyarıları için kullanılıyordu. TVF'lerin gelişmesinden beri büyük amfilerin çok gereği kalmamıştı.

"On yedi yaş, hayatta bir dönüm noktası. Yakında İrlanda eğitim çevresinin geleneksel sözlerini söyleyeceksiniz: 'Siz, beni çalışmaya çağıran yaşlılar, yetkinliğimi ve arzumu kabul edin, emeğimi kabul edin ve gece ve gündüz öğretin bana. Yardım elinizi uzatın zira bu yol zorlu ve ben sizin arkanızdan yürüyeceğim.' Satırlar arasındaki bu eski formülün içinde çok şey gizli ve bugün benim size bunları anlatmam gerekiyor.

"Çocukluğunuzdan beri diyalektik felsefeyi öğreniyorsunuz. Eski zamanların gizli kitaplarında buna 'İkiliğin Gizemi' denirdi. Bunun bütün kudretine, ancak 'aydınlanmışların' yani güçlülerin, akıl ve ahlak yönünden üstün insanların erişebileceğine inanılırdı. Siz ise diyalektiğin yasalarıyla kavrıyorsunuz dünyayı ve onun muazzam gücü herkesin hizmetinde. Daha iyi bir hayat için çalışmış ve mücadele etmiş milyarlarca insan tarafından yaratılmış, iyi örgütlenmiş bir toplumda dünyaya geldiniz. İş bölümüne dayalı ilk toplumların şekillenmesinden bu yana beş yüz kuşak geçti. Bu zaman boyunca farklı halklar ve ırklar kaynaştılar. Eskilerin dediği gibi kanınızın her damlasında, bugün dediğimiz gibi kalıtsal mekanizmalarda, bütün halkların izleri var. Radyasyonun özensizce kullanılmasının sonuçlarının, eskiden yaygın olan ve ona etkide bulunan hastalıkların kalıtımdan temizlenmesi için muazzam bir çaba sarf edildi.

"Yeni bir insanın yetiştirilmesi, kişisel analizler ve çok özenli yaklaşımlar gerektiren incelikli bir iştir. Tesadüflere bağlı olarak yetişmiş, yetersizlikleri kalıtsal özellikleriyle, insana içkin doğayla mazur çıkarılan insanlarıyla tatmin olan toplumlardan beri geri dönülmez zamanlar geçti. Bugün

kötü yetiştirilmiş her insan, bütün toplum için yüz karası, insanların büyük kolektiflerinin acı verici hatasıdır.

"Ama yaşınıza özgü egosentrizmden ve 'ben'ini abartmaktan henüz kurtulamamış olan sizlerin, ne çok şeyin size bağlı olduğunu, kendi özgürlüğünüzün ve kendi hayatınızın gereklerinin asıl yaratıcıları olduğunuzu açıkça anlamanız gerekiyor. Önünüzde sayısız yol var ama bu seçim özgürlüğü, aynı zamanda, tercihlerinizle ilgili tam bir sorumluluk da getiriyor. Kültürsüz insanın vahşi doğaya, ilkel toplum ve ilişkilere dönüş hayalleri çoktan yitip gitti. Dev insan kitlelerini birleştiren insanlığın önünde gerçek bir seçim duruyor: ya toplumsal disipline, uzun eğitim ve öğretime riayet edeceksiniz ya da yok olacaksınız – doğa ne kadar cömert olursa olsun, gezegenimizde yaşamanın başka bir yolu yok! İlkel doğaya dönme hayalleri gören zayıf filozoflar, doğayı gerçekte olduğu gibi tanımıyor ve sevmiyorlardı, yoksa onun merhametsiz zalimliğini ve doğanın yasalarına itaat etmeyen herkesin kaçınılmaz yok oluşlarını bilirlerdi.

"Yeni toplumun insanlarının önünde, arzu, irade ve düşüncelerin kaçınılmaz bir şekilde disipline edilmesi duruyor. Aklın ve iradenin bu şekilde terbiye edilmesi, tıpkı bedenin terbiye edilmesi gibi, bugün hepimizin görevi. Doğanın ve toplumun, onun iktisadının yasalarının öğrenilmesi sayesinde, kişisel arzuların yerini bilgi aldı. Yani, 'İstiyorum' dediğimizde, şunu demek istiyoruz: 'Bunun mümkün olduğunu biliyorum.'

"Bundan binlerce yıl önce eski Elenler derlerdi ki: 'metron – ariston' yani en değerli şey itidaldir. Bizse şöyle diyeceğiz: kültürün temeli, her şeydeki itidalin kavranmasıdır.

"Kültürel düzey yükseldikçe, mülkiyetle hissedilen kaba arzu, bunları artırmak için duyulan, hızla körelip karanlık tatminsizliğe götüren doyumsuzluk da zayıfladı.

"Biz size, doyumsuzluğu reddetmenin, başkalarına yardımcı olmanın, ruhu ateşleyen çalışmadan duyulan hazzın daha büyük bir mutluluk olduğunu öğretiyoruz. Küçük hedeflerden, küçük şeylerden kurtulmanızda ve kendi mutluluğunuzu ve acılarınızı daha yüksek bir alana, yaratıcılığa tırmandırmanıza yardım ediyoruz.

"İyi bir fiziksel eğitim, onlarca neslin temiz ve doğru hayatı, insan psikolojisinin üçüncü en korkunç düşmanından kurtardı sizi: boş ve tembel ruhun kayıtsızlığından. Kötülükten çok iyiliğe yönelen duygulanımları güçlendiren dengeli ve sağlıklı bir psikolojiyle yüklenen enerji yüklenmiş olarak çalışma dünyasına adım atacaksınız. Siz ne kadar iyi olursanız toplum da o kadar iyi ve yükselmiş olacak çünkü bunlar birbirlerine karşılıklı bağımlıdır. Toplumun başlıca unsurları olarak yüksek manevi bir ortam yaratacaksınız ve toplum sizi yükseltecek. Toplumsal ortam, insanın yetiştirilmesi ve eğitimi için en önemli faktördür. Bugün insan yetişiyor ve bütün hayatı öğreniyor, toplum da daha hızlı yükseliyor."

Evda Nal durakladı, saçlarını tıpkı oturduğu yerde gözlerini ayırmadan onu izleyen Rea gibi sıvazladı, sonra tekrar konuşmaya başladı:

"Bir zamanlar insanlar, dünyanın gerçekliğinin bilincine varma tutkusunu hayal derlerdi. Siz, bütün hayatınız boyunca bunu hayal edecek, bilgi, hareket, mücadele ve emekte mutlu olacaksınız. Ruhun uçmaya başladıktan sonraki anlık düşüşlerine aldırmayın çünkü bu da, geri kalan bütün maddelerde olduğu gibi, hareketin spiral döngüsünün bir sonucudur. Özgürlüğün gerçekliği haşindir ama eğitim ve yetiştirilmenizdeki disiplinle ona hazırlandınız. Bu nedenle sorumluluğunu bilen sizler, kişisel mutluluğu teşkil eden, faaliyetin bütün değişikliklerine açıksınız. Dingin bir hareketsizlik hayallerinin haksız olduğunu gösterir tarih zira bunlar

savaşçı insanın doğasına terstir. Her çağda zorluklar vardı, hâlâ da var ama bilginin ve duyguların, bilimin ve sanatın zirvelerine durmaksızın yükselmeye devam etmek, bütün insanlığın mutluluğu haline geldi."

Evda Nal konferansını bitirdi ve aşağı, ön sıralara indi; orada Veda Kong, bayramda Çara'yı kutladığı gibi kutladı onu. Ve bütün hazır bulunanlar da, görülmemiş bir sanata hayranlıklarını ifade eder gibi ayağa kalkarak bu jesti tekrarladılar.

10
Tibet Deneyi

Kor Yul'un tesisi, Uzay Sovyeti'nin Tibet Gözlemevi'nden bir kilometre mesafede, dağın zirvesindeki düzlükteydi. Burada, dört bin metre yüksekte, Mars'tan getirilen koyu yeşil, yapraksız, tepeye doğru dalları daralan ağaçlardan başka bir ağaç yaşamıyordu. Açık sarı otlar, rüzgârın altında vadiye doğru salınıyorlardı ama bu demir sertliğinde yabancılar, tamamen hareketsiz duruyorlardı. Dağ sırtlarında parçalanan kayaların kalıntılarından taş nehirleri akıyordu. Kar birikintileri ve kuşaklarıyla süslü tarlalar, pırıl pırıl gökyüzünün altında tertemiz dağ karlarının beyazlığıyla parlıyorlardı.

Bu yükseklikte inanılmaz bir cüretle inşa edilmiş bir manastırın çatlamış yeşil taştan duvarlarının arkasında kafes şeklinde iki kemerin desteklediği, silindir şeklinde çelik bir kule yükseliyordu. Kemerlerin üzerinde gökyüzüne doğru genişleyen bir parabolü andıran, berilyum bronzundan dev bir spiral, üzerine serpilmiş parlak beyaz renyum benekleriyle âdeta ışıyordu. İlkinin hemen yanında, ağzı toprağa dönük ve yeşile çalan borason malgamadan sekiz büyük koniyi örten bir spiral daha vardı. Enerji buraya, sekiz metre kesitinde bir ana borudan kollarla geliyordu. Üzerinde yön gösteren halkalar olan sütunlar vadiyi kesiyordu – bu, yayın zamanın-

da gezegenin bütün istasyonlarının enerjisini toplayan geçici enerji alanıydı. Ren Boz dağınık saçlarını kaşıdı, eski tesiste yapılan değişikliklere hoşnutlukla baktı. Burası, gönüllüler sayesinde, olağanüstü kısa bir zamanda hazırlanmıştı. En zor iş, derin ve açık hendeklerin kazılmasıydı; burası dağın sebatkâr taşlarından ve buraya büyük maden araçları getirmeksizin kesilmişti ama hallolmuştu. Büyük deneyi izleyecek olmayı büyük bir ödül sayarak canlanmış olan gönüllüler tesisten biraz uzağa gitmişlerdi ve çadırlarını gözlemevi binasının kuzeyindeki dağ sırtlarına kurmuşlardı.

Kâinatla bütün bağları elinde tutan Mven Mas, fizikçinin karşısındaki soğuk taşa oturmuş, hafifçe titreyerek Yüzük haberlerini anlatıyordu. 57'nci uydu, yıldız gemileri ve gezegen gemileriyle ilişkiler sürdürmek için kullanılıyor, Yüzük için çalışmıyordu. Mven Mas, Vlihh oz Ddiza'nın E yıldızında öldüğünü anlatınca fizikçi canlanıverdi.

"E yıldızının yüksek çekim gücü, evriminin ileri aşamalarında bulunmasının sonucu olarak aşırı ısınmış. Bu nedenle devasa çekim gücü edinen mega büyüklükte bir mor yıldız haline geliyor. Spektrumun kırmızı tonlarını kaybetmiş – çekim alanının büyüklüğüne rağmen ışık frekansları uzamıyor, tersine kısalıyor."

"Morun uç tonlarına ve mor ötesine yaklaşıyor," diye onayladı Mven Mas.

"Sadece bu değil. Süreç daha ileri gidiyor. Kuantlar giderek güçleniyor; sonunda sıfır alan ve anti-uzay oluşturuyor – maddenin hareketinin, bizim ölçeklerimizin küçüklüğü nedeniyle dünyada bilmediğimiz ikinci tarafı. Dünya okyanuslarındaki bütün hidrojeni tamamen yakmadığımız müddetçe buna benzer bir şeyi başaramayız."

Mven Mas kafadan karmaşık bir hesap yaptı.

"On beş bin trilyar ton suyu, görecelik ilkesine göre hid-

rojen döngüsü enerjisine çevirirsek, kütle bölü enerji, kapaca bir trilyon ton enerji eder. Güneş dakikada iki yüz kırk milyon ton enerji veriyor – güneşin on yıllık ışımalarının tümü demek bu!"

Ren Boz hoşnutlukla gülümsedi.

"Peki bir mavi dev ne kadar verir?"

"Hesaplaması kolay değil. Kendiniz değerlendirin. Büyük Macellan bulutsusunda, Tarantula nebulası yakınlarında NGK 1910 hevengi bulunuyor... Bağışlayın beni, yıldızların eski isimleriyle ve numaralarıyla çalışmaya alışkınım da..."

"Hiç önemi yok."

"Tarantula nebulası öyle parlak ki, eğer herkesin bildiği Orion nebulasının yerinde olsaydı, dolunay kadar ışık yayardı. 1910 yıldız öbeğinin yetmiş parseklik yarıçapı, yüzlerce mega yıldız bulunuyor. Burada ikiz mavi mega yıldızlar S Doradus da bulunuyor. Bu, spektrumda parlak hidrojen çizgileriyle ve spektrumun mora yakın yerlerindeki koyu çizgilerle ayırt ediliyor. Dünyanın güneş çevresindeki yörüngesinin çapından bile büyük, parlaklığı da bir buçuk milyon güneşe eşdeğer! Bu tür yıldızları mı kastetmiştiniz? Bu öbekte, boyutları Jüpiter'in güneş çevresindeki yörüngesinden bile büyük yıldızlar da var ama bunlar daha yeni ısınmaya başlıyorlar."

"Mega yıldızları rahat bırakalım. İnsanlar binlerce yıldır Kova takımyıldızında, Büyükayıda ve Şilyak takımyıldızında halka şeklindeki nebulalara baktılar ve repagulum yasasına göre önlerinde sıfır çekimli nötr bir alan olduğunu, yani gravitasyon ve anti-gravitasyon arasında bir geçek olduğunu anlamadılar. Oysa sıfır uzayın gizemi orada gizliydi."

Ren Boz, oturduğu yerden, dev blok taşlardan inşa edilmiş bir sığınak olan idare odasının eşiğinden sıçradı.

"Yeterince dinlendim. Başlayabiliriz!"

Mven Mas'ın yüreği gümbürdeyerek çarpmaya başladı, heyecandan boğazı sıkıştı. Derin derin ve aralıklarla soluyordu. Ren Boz sakin duruyordu, yalnız gözlerindeki ateşli ışıltı, fizikçinin bu tehlikeli işe girişirken içinde topladığı düşünce ve heyecan yoğunluğunu ele veriyordu.

Mven Mas, Ren Boz'un küçük, güçlü parmaklarını avucunun içinde sıktı. Bir baş işaretinin ardından dış istasyonlar müdürünün silueti dağın eteğinde, gözlemevi yolunda belirdi. Soğuk bir rüzgâr vahşice uğulduyordu, nöbet bekleyen buzla örtülü dev dağlardan aşağı, vadiye iniyordu. Mven Mas'ı bir titreme aldı. Zaten hızlı adımlarını daha da hızlandırdı; oysa aceleye gerek yoktu: deney, güneş battıktan sonra başlayacaktı.

Mven Mas, uydu 57 ile ay dalgasından telsiz bağlantısı kurdu. İstasyondaki yansıtıcı ve yönlendiriciler uydu otuz derece kuzey paralelinden güney kuşağına doğru inerken birkaç dakikalığına, yörüngesinden görebildiği Epsilon Tucaena'ya sabitlendi.

Mven Mas, Akdeniz gözlemevine çok benzeyen, yer altındaki kumanda odasındaydı.

Belki bininci defa baktı, Epsilon Tucaena ile ilgili verilerin yazılı olduğu sayfalara, gezegenin hesaplanmış yörüngesini kontrol etti ve uyduyla tekrar bağlantı kurdu, uydu 57'deki gözlemcilerin deneye başlarken, yıldızın paralaksından dört kat daha büyük bir yay boyunca yönü ağır ağır değiştirmeleri talimatı verdi.

Zaman ağır ağır ilerliyordu. Mven Mas, suç işleyen ünlü matematikçi Bet Lon'u atamıyordu kafasından. TVF ekranında, deney tesisindeki kumanda masasının başında Ren Boz belirdi. Zaten sert olan saçları her zamankinden daha dikti.

Enerji istasyonlarında alarm durumundaki haberciler,

hazır olduklarını bildirdiler. Mven Mas kumanda masasının kolunu tuttu ama ekrandaki Ren Boz'un hareketiyle durdu.

"Antarktika'daki yedek Q istasyonunu uyarmak gerek. Elimizdeki enerji kaynakları yetmiyor."

"Ben uyardım zaten, onlar da hazır."

Fizikçi birkaç dakika düşündü:

"Çukotka yarımadasında ve Labrador'da da Q enerjisi istasyonları yapılmıştı. Alan çevrimi sırasında enerji kaynağını başlatmaları için konuşabilseniz iyi olur – cihazın yetersiz olacağından korkuyorum..."

"Bunu da yaptım."

Ren Boz'un yüzü aydınlandı, elini salladı.

Muazzam enerji sütunu, uydu 57'ye ulaşmıştı. Gözlemevinin yarımküre şeklindeki ekranında heyecanlı genç gözlemcilerin yüzleri belirdi.

Mven Mas bu cesur insanları selamladı, uyduya yönelen enerji sütununun hesaplara uygunluğunu ve doğru yolda olduğunu kontrol etti. Ve bütün gücü, Ren Boz'un deney tesisine verdi. Fizikçinin ekrandaki başı kayboldu.

Enerji alanı göstergelerindeki oklar sağa dayanmış, enerji yoğunlaşmasındaki aralıksız artışı gösteriyorlardı. Sinyal lambaları gitgide daha beyaz ve parlak yanıyorlardı. Ren Boz, alan osilatörlerini birbiri ardına açmıştı ki, birikme göstergeleri bir anda sıfıra düştü. Deney tesisinden yükselen tok bir çan sesi, Mven Mas'ı ürpertti. Afrikalı, ne yapmak gerektiğini biliyordu. Kolun bir hareketiyle Q istasyonlarının türbülanslı gücü cihazların sönmekte olan gözlerine aktı, düşen okları yeniden canlandı. Ama Ren Boz, genel tersiniciyi açar açmaz oklar gene sıfıra zıpladı. Mven Mas neredeyse içgüdüsel olarak iki Q istasyonunu da açtı.

Tuhaf, beyaz bir ışık odayı doldurdu; Afrikalıya cihazlar durmuş gibi geldi. Sesler kesildi. Bir saniye daha – ve ölü-

mün gölgesi, istasyonlar müdürünün bilincinde gezindi, hisleri köreldi. Mven Mas baş dönmesi ve mide bulantısıyla mücadele ediyordu, elleriyle kontrol panelinin kenarına tutunmuş, gösterdiği çaba ve omurgasındaki ağrı yüzünden hıçkırarak ağlıyordu. Solgun ışık yer altındaki odanın bir tarafında giderek parlamaya başladı, diğer tarafında ise - Mven Mas, orada ne olduğunu saptayamadı ya da unuttu daha sonra. Belki ekrandan ya da Ren Boz'un deney tesisi tarafından...

Ansızın titreyen bir perde paramparça oldu âdeta ve Mven Mas dalgaların sesini işitti. İfade edilemeyecek bir koku, titreyen burun deliklerine girdi. Perde sola doğru hareket etti ama deminki gri örtü, köşede titriyordu hâlâ. Etrafını turkuvaz ağaçlardan koruların sardığı yüksek bakır dağları, alışılmadık bir gerçeklikle yükseldi önünde, mor denizin dalgaları ise Mven Mas'ın ayaklarını dövüyordu. Perde biraz daha sola açıldı ve Afrikalı, hayalini gördü. Kızıl derili bir kadın, bir merdivenin yüksek sahanlığında, beyaz taştan bir masanın arkasında oturmuş, perdahlı masaya dirseklerini dayamış, okyanusu izliyordu. Ansızın gördü kadın - iri gözleri şaşkınlık ve hayranlıkla doldu. Kalktı, muhteşem bir zarafetle doğruldu ve açık avucunu Afrikalıya doğru uzattı. Derin ve sık nefeslerle inip kalkıyordu göğsü, Mven Mas bu hezeyan anında Çara Nandi'yi hatırladı.

"Offa alli kor!"

Melodik, zarif ve güçlü ses, Mven Mas'ın yüreğine işledi. Cevap vermek için ağzını açtı ama görüntünün belirdiği yerde yeşil bir alev yükseldi, sarsıcı bir ıslık sesi odayı doldurdu. Afrikalı bilincini kaybederken, sanki yumuşak, görünmeyen bir güç onu üçe katlar, türbin gibi fırfır çevirir ve ağır bir şey üç kez üstünden geçer gibi hissetti... Mven Mas'ın son düşüncesi, istasyonun ve Ren Boz'un kaderi oldu...

Dağın sırtlarına dağılmış gözlemevi çalışanları ve işçiler pek az şey gördüler. Tibet'in mavi gökyüzünde yıldızların ışığını gölgeleyen bir şey parlamıştı. Görülmemiş bir güç, deney tesisinin olduğu dağın tepesine doğru patlayıvermiş, burada koca kayaları sürükleyen bir kasırgaya dönüşmüştü. Çapı bir kilometreyi bulan kara bir hortum, dev hidrolik bir toptan ateşlenmiş gibi, deneyin yapıldığı tesise çarpmış, yukarı kaldırmış, ters çevirmiş ve tekrar dağa vurmuş, bütün binayı parçalayıp un ufak etmişti. Bir an sonra da her şey sakinleşmişti. Tozla dolan havada alev almış taş ve tropik denizlerin çiçekli sahillerini anımsatan tuhaf bir kokuyla karışık yanık kokusu kalmıştı.

Bakanlar, felaket yerinde, dağla gözlemevi arasındaki vadide kenarları erimiş geniş bir hendek açıldığını, dağın vadiye bakan yüzünün de kopmuş olduğunu gördüler. Gözlemevi binası tek parça kalmıştı. Hendek, güney doğu duvarına kadar uzanmış, eski araçlar dağıtım galerisini yıkmış ve yer altı odasının dökme bazalttan dört metrelik kubbesine dayanmıştı. Bazalt, üzerinden dev bir perdah makinesi geçmiş gibi parlıyordu. Ama kubbenin bir kısmı yıkılmamış ve bu sayede Mven Mas ile yer altı odası tamamen yok olmaktan kurtulmuştu.

Toprağın derinlerinde bir gümüş nehri donmuştu - bu, enerji alıcısının tamamen eriyen kalkanıydı.

Acil durum aydınlatma kabloları çok geçmeden kuruldu. Giriş yolundaki fenerin üzerinde bulunan projektörlerin ışığında, korkunç bir manzara belirmişti: deney tesisinin metal konstrüksiyonu ince bir tabaka halinde hendeğin içine yayılmış, orada krom kaplanmış gibi parlıyordu. Dağın âdeta bıçakla kesilmiş dik yamacında bronz bir spiralin parçası hak edilmiş gibiydi. Kayalar erimiş, sıcak mühür altında balmumu gibi camsı tabakalar haline gelmişlerdi. Onun içine gö-

mülmüş, üzerinde diş diş renyum devreleri görülen kırmızıya çalan metal yığınları, elektrik ışığında, mineye işlenmiş çiçekler gibi parlıyordu. Mücevheri andıran, yarıçapı iki yüz metreyi bulan bu yığına bakınca, burada ortaya çıkan o görülmemiş güç, bir dehşet doğuruyordu.

Yer altı odasının girişine düşen kaya parçaları temizlenirken Mven Mas'ı dizlerinin üzerine düşmüş, başı merdivenin alt basamağında buldular. Anlaşılan dış istasyonlar müdürü, bilincinin açık olduğu bir anda kurtulmaya çalışmıştı. Gönüllülerin arasındaki doktorlar çıkageldi. Afrikalının güçlü organizması, etkili ilaçların yardımıyla toparlandı. Mven Mas titreyerek ve sendeleyerek, iki yanından tutanların arasında kalktı ayağa.

"Ren Boz?..."

Biliminsanının etrafındakilerin yüzlerinde kasvet belirdi. Gözlemevi müdürü hırıltılı bir sesle cevap verdi:

"Ren Boz, taşların altında ezilmiş. Şimdilik hayatta, ama..."

"Nerede?"

"Dağın arkasında, batı yüzünde buldular. Anlaşılan patlamanın şiddetiyle oraya uçmuş. Dağın tepesinde hiçbir şey kalmamış... Yıkıntılar bile buhar olup uçmuş sanki."

"Ren Boz orada mı yatıyor?"

"Dokunmamak gerekiyordu. Kemikleri parçalanmış, kaburgaları kırılmış..."

"Yani?"

"Karnı yarılmış, iç organları dağılmış..."

Mven Mas'ın bacakları çözüldü, kendisini tutanların boynuna sarıldı sıkıca. Ama irade ve akıl üstün geldi.

"Ren Boz'u ne pahasına olursa olsun kurtarmalıyız! Büyük bir biliminsanı o!..."

"Biliyoruz. Başucunda beş doktor var. Sterilize bir sahra

ameliyat çadırı kurdular. Yanında da kan vermeye gönüllü iki kişi yatıyor. Tiratron, yapay kalp ve karaciğer de çalışıyor."

"Telsiz odasına götürün beni. Dünya ağına bağlayın ve kuzey kuşağı danışma merkezini arayın. Uydu 57 nasıl?"

"Aradık. Cevap vermiyor."

"Teleskopla arayın ve büyüterek inceleyin..."

"Araçlar ciddi hasar görmüş, göstergelerde yeni kayıt yok."

"Her şey yok oldu," diye mırıldandı Mven Mas, başını eğerek.

Kuzey Danışma Merkezi'nin gece bekçisi, ekranda, hummalı gibi yanan gözlerle kana bulanmış bir yüz gördü. Dünyanın her yerinde tanınan dış istasyonlar müdürünü tanıyabilmek için dikkatlice bakması gerekti.

"Uzay Sovyeti başkanı Grom Or ve psikiyatr Evda Nal ile görüşmem gerekli."

Nöbetçi başını salladı ve hafıza makinesinin tuşlarına eğildi. Cevap az sonra geldi.

"Grom Orm çalışma notlarını hazırlıyormuş, geceyi geçirmek için Sovyet Evi'nde bulunuyormuş. Sovyeti arayayım mı?"

"Arayın. Ya Evda Nal?"

"İrlanda'da, dört yüz onuncu okulda. Gerekiyorsa onu 5654 görüşme noktasına çağırmaya çalışayım."

"Çok önemli! Hayat memat meselesi!"

Nöbetçi gözlerini kaldırdı.

"Bir kaza mı oldu?"

"Büyük bir kaza!"

"Nöbeti yardımcıma devredip sadece sizin işinizle ilgileneceğim. Bekleyin!"

Mven Mas koltuğuna yaslanarak düşüncelerini ve gücünü toparlamaya çalıştı. Gözlemevinin müdürü içeri girdi.

"Uydu 57'nin yerini taradık. Orada değil!"

Mven Mas, yaralanmamış gibi fırladı yerinden.

"Gemilerle bağlantı kuran ön kısmından küçük bir parça kalmış sadece," diye devam etti beriki raporuna. "Eski yörüngesinde uçuyor. Belki başka parçalar da vardır ama henüz tespit edemedik."

"Peki gözlemciler?..."

"Hiç kuşkusuz, ölmüşlerdir!"

Mven Mas yumruklarını, dayanılmaz ağrıyan şakaklarına bastırdı. Birkaç dakikalık boğucu bir sessizlik oldu. Ekran tekrar aydınlandı.

"Grom Orm, Sovyetler Evi'nde," dedi nöbetçi ve kolu çevirdi.

Ekranda kör bir ışıkla aydınlatılmış bir salon belirdi, arkasından da Uzay Sovyeti başkanının karizmatik, herkesin tanıdığı yüzü göründü. Bıçak gibi düz bir yüz, iri kambur bir burun, şüpheci bir şekilde kıvrılmış köşeli kaşların altında mavi gözler, sert ve sımsıkı kapalı dudaklar.

Mven Mas, Grom Orm'un bakışları altında haylaz bir çocuk gibi gözlerini kaçırdı.

"Uydu 57 az önce yok oldu!" Afrikalı karanlık bir suya dalar gibi başladı itirafına.

Grom Orm titredi, yüzü daha da sertleşti.

"Nasıl oldu bu?"

Mven Mas, deneyin yasaklanmış olduğunu gizlemeden, kendini haklı çıkarmaya da kalkışmadan her şeyi ayrıntılarıyla anlattı. Sovyet başkanının kaşları birleşti, ağzının çevresinde uzun kırışıklar belirdi ama bakışları sükûnetini korudu.

"Bekleyin, Ren Boz'a yardım için konuşayım... Ne dersiniz, Af Nut olsaydı..."

"Keşke olsaydı!"

Ekran karardı. Gergin bir bekleyiş başladı. Mven Mas son gücünü de korumaya çalışıyordu. Bekle, biraz daha... İşte, Grom Orm!

"Af Nut'u buldum ve bir gezegen gemisi gönderdim. Bir saate kalmadan cihazlarını ve yardımcılarını ayarlaması gerekiyor. İki saat sonra da gözlemevinde olacak. Şimdi size dönelim - deney başarılı oldu mu?"

Bu soru, Afrikalıyı şaşırttı. Hiç kuşkusuz, Epsilon Tucaena'yı görmüştü. Ama aşılmaz uzaktaki o dünyayla gerçek bir temas mıydı bu? Yoksa deneyin organizmasındaki ölümcül sonuçları ve görmek için hissettiği büyük arzu, bir halüsinasyona mı neden olmuştu? Bütün dünyaya deneyin başarılı ve onu tekrar etmek için yeni bir çabanın, kurbanların, harcamaların gerekli olduğunu, Ren Boz'un tuttuğu yolun onun seleflerininkinden daha talihli olduğunu duyurabilir miydi? Hafıza makinesine güvenmişti bu deneyde ve başka kimsenin hayatını tehlikeye atmamak için sadece ikisi yapmışlardı! Peki Ren neler görmüştü, ne söyleyebilirdi?... Eğer söyleyebilirse... ya da gördüyse!

Mven Mas daha dik durdu.

"Elimde deneyin başarılı olduğuna dair bir kanıt yok. Ren Boz'un ne gözlemlediğini de bilmiyorum..."

Grom Or'un yüzünde apaçık bir hüzün belirdi. Bir dakika önce dikkatli görünürken, şimdi sertleşmişti.

"Ne yapmayı öneriyorsunuz?"

"İstasyonu derhal Yun Ant'a devretmem için izin vermenizi rica ediyorum. Artık yöneticiliğe layık değilim. Sonra - sonuna kadar Ren Boz'un yanında kalacağım..." Afrikalı durakladı ve sözlerini düzeltti: "Operasyonun sonuna kadar. Sonra... Sonra mahkemeye kadar unutulma adasında olacağım... Kendi hükmümü kendim verdim zaten!"

"Belki de haklısınız. Ama bazı koşullar bana yeterince açık

görünmüyor, bu nedenle hüküm vermekten kaçınıyorum. Bu davranışınız Sovyet'in ilk toplantısında ele alınacak. Yerinizi alması için kimi daha yetkin görüyorsunuz – öncelikle de uydunun yeniden yapılması için?"

"Dar Veter'den daha iyi bir aday tanımıyorum!"

Sovyet başkanı onaylarcasına başını salladı. Bir süre daha Afrikalıya baktı, bir şeyler söylemeye hazırlanıyordu ama sessiz bir veda jesti yapmakla yetindi. Ekran karardı, üstelik de tam zamanında çünkü Mven Mas'ın zihni bulanıklaşmıştı.

"Evda Nal'a siz haber verirsiniz," dedi gözlemevi müdürünün olduğu tarafa doğru, ardından düştü ve tekrar kalkmak için birkaç teşebbüsten sonra bilincini kaybetti.

Davranışları ve sözleri alışılmadık ölçüde üstenci, kısa boylu, neşeli bir gülümsemenin eksik olmadığı yüzü sarıya çalan bir adam Tibet gözlemevinde ilginin odağındaydı. Onunla birlikte gelen asistanları, herhalde eski zamanlarda

sadık askerlerin ulu önderlerine karşı hissettikleri itaatin mutluluğuyla davranıyorlardı. Ama öğretmenlerinin otoritesi, onların kendi düşüncelerini ve inisiyatiflerini bastırmıyordu. Bu, insanlığın en korkunç ve en yenilmez düşmanı olan ölümle savaşı sürdürebilecek güçlü insanlardan, alışılmadık derecede uyumlu bir gruptu.

Ren Boz'un kalıtsal haritasının henüz gelmediğini öğrenen Af Nut, öfkeli ve horgörülü sözler söyledi ama bunların Evda Nal tarafından toparlandığını ve getirileceğini öğrenince hızla sakinleşti.

Gözlemevinin müdürü, dikkatle, haritanın ne için gerekli olduğunu ve uzak atalarının Ren Boz'a nasıl yardım edebileceğini sordu. Af Nut kurnazca, sanki büyük bir sır verecekmiş gibi baktı.

"Her insanın kalıtsal yapısının tam olarak kavranması, onun psikolojik durumunun anlaşılması ve bu alanda çıkar-

samalar yapmak için şarttır. Nönofizyolojik özellikler, organizmanın mukavemeti, bağışıklığı, travmalara meyleden duygulanımlar ve ilaçlara olan alerjileriyle ilgili veriler de çok önemlidir. Kalıtsal yapı ve ataların içinde yaşadığı koşullar anlaşılmadan ilaç tedavisi tam etkili olmaz."

Müdür bir şeyler daha soracaktı ama Af Nut onu durdurdu:

"Bağımsız düşünce için cevap vermiş bulunuyorum. Daha fazlasına zamanım yok!"

Astronom, cerrahın dinlemediği özürler mırıldandı.

Dağın eteğindeki özel olarak hazırlanmış bir açıklıkta seyyar ameliyat binası dikilmiş, elektrik ve basınçlı hava da getirilmişti. Sayısız işçi, birbirleriyle yarış edercesine gelip yardım teklif ediyorlardı, böylece bina üç saatte kurulmuştu. Af Nut'un asistanları, deneye katılan gönüllüler arasındaki doktorlardan, bu hızla dikilen cerrahi klinikte hizmet etmeleri için on beş kişi seçti. Ren Boz'u, tamamen sterilize edilmiş ve özel filtrelerden geçirilen steril havayla havalandırılan şeffaf, plastik bir çadır içinde getirdiler. Af Nut ve dört asistanı, ameliyat binasının ilk bölümüne girdiler ve orada birkaç saat boyunca kaldılar, bu sürede bakterisit dalgaları ve nefesleri bile antiseptik havayla sterilize oluncaya kadar temizlediler. Bu sırada Ren Boz'un vücudu tamamen soğutulmuştu. Sonra hızlı ve kendinden emin bir çalışma başladı.

Fizikçinin kırılmış kemikleri ve dağılmış damarları tantal ve canlı dokuyu incitmeyen kancalar ve örtülerle birleştirildi. Af Nut, zarar görmüş iç organlarla uğraşıyordu. Patlamış bağırsaklar ve mide, ölmüş dokulardan temizlendi, dikildi ve içi hızla canlandırıcı, organizmanın somatik özelliklerine uygun B314 solüsyonuyla dolu bir kaba yerleştirildi. Af Nut bundan sonra en zor olan işe girişti. Göğüs kafesinden, kaburga kırıkları saplanmış, kararmış karaciğeri çıkardı ve asistanları onu tutarken şaşırtıcı bir kendinden eminlikle sem-

patik ve parasempatik sistemdeki otonom sinirlerin hassas dokularını tedaviye girişti. Bu dokularda görülecek en küçük bir hasar, geri dönülmez ağır sonuçlara yol açabilirdi. Cerrah, şimşek hızıyla toplardamarı kesti, iki ucuna yapay kan dolaşımı için pompalar koydu. Aynı şeyi atardamar için de yaptıktan sonra, sadece sinirlerin vücuda bağladığı karaciğeri B3 solüsyonu dolu başka bir kaba yerleştirdi. Beş saatlik bir operasyondan sonra Ren Boz'un damarlarında, yaralının kendi kalbinin yanı sıra yardımcı çiftkalp adlı otomatik bir pompalayıcı tarafından pompalanan yapay bir kan akıyordu. Şimdi, çıkarılan organların tekrar kendine gelmesi gerekiyordu. Af Nut, zarar görmüş organın yerine Gezegen Organ Vakfı'ndan bir başka karaciğeri koymakla yetinemezdi zira sinirlerin uyum sağlaması için özel incelemeler gerekiyordu ama hastanın durumu, bir dakika bile kaybetmeye izin vermiyordu. Cerrahlardan biri, diğer bir grup sterilize olurken,

hareketsiz, teşrih için açılmış bir ceset gibi yayılmış vücudun yanında nöbete kaldı.

Ameliyat binasının çevresini saran koruyucu duvardaki kapı gürültüyle açıldı, Af Nut, şimdi uyanmış yırtıcı bir hayvan gibi gerinerek ve çevresine bakarak, etrafındaki kana bulanmış yardımcılarıyla birlikte göründü. Bitkin ve solgun görünen Evda Nal karşıladı onu ve kalıtım haritasını uzattı. Af Nut hevesle aldı bunu, göz attı ve içini çekti.

"Anlaşılan her şey yolunda. Gidip dinlenelim!"

"Ama... Ya kendine gelirse?"

"Gidelim! Kendine gelemez. Bunu düşünmeyecek kadar salak değiliz ya biz de?"

"Ne kadar beklemek gerek?"

"Dört-beş gün. Biyolojik tespitler yerinde ve hesaplar doğruysa, yeniden ameliyat yapıp organları yerine koymak gerekebilir. Sonra – bilinç..."

"Siz ne kadar kalabilirsiniz burada?"

"On gün. Şükür ki felaket, derslere ara verdiğimiz bir sırada meydana geldi. Fırsattan istifade Tibet'i dolaşırım, daha önce buraya gelmemiştim. Kaderim böyle; insanların kalabalık olduğu yerlerde, yani yaşam kuşağında yaşıyorum!"

Evda Nal cerraha hayranlıkla baktı. Af Nut'un yüzünde karanlık bir tebessüm belirdi.

"Bana, herhalde eski zamanlarda tanrı tasvirlerine baktıkları gibi bakıyorsunuz. En yetenekli öğrencilerimden birine yakışmıyor bu!"

"Aslında sizi başka türlü görüyorum şimdi. Değer verdiğim bir insanın hayatı, ilk defa, bir cerrahın ellerinde; sizin sanatınızla karşılaşmış insanların duygularını anlayabiliyorum şimdi... Eşsiz bir yetenekle birleşmiş bilgi!"

"Peki! Methedin bakalım, madem öyle istiyorsunuz. Bu gidişle sizin fizikçiye sadece ikinci değil, üçüncü operasyonu da yapacağım..."

"Üçüncüsü ne için?" dedi Evda Nal endişeyle, Af Nut ise kurnazca kaşlarını çattı, gözlemevinden yukarıya çıkan patikayı gösterdi. Mven Mas patikadan aşağı, başı yerde, aksayarak iniyordu.

"İşte sanatımın bir diğer hayranı daha... gönülsüz ama. Eğer uyku tutmazsa onunla konuşun ama benim dinlenmem gerek..."

Cerrah, buraya gelen tıp adamları için geçici olarak inşa edilen yere doğru yürüdü, tepeliklerin arkasında kayboldu. Evda Nal uzaktan, dış istasyonlar müdürünün nasıl zayıfladığını ve âdeta yaşlandığını fark etti... Hayır, Mven Mas müdür değildi artık. Evda Nal, Afrikalıya, Af Nut'un söylediği her şeyi anlattı, beriki rahatlayarak içini çekti.

"Bu durumda on güne kadar ayrılıyorum ben!"

"Doğru mu davranıyorsunuz, Mven? Hâlâ öyle şaşkınım

ki, olan biteni doğru düzgün düşünemiyorum ama bence işlediğiniz suç böyle kesin bir hüküm gerektirmiyor."

Mven Mas acı çekercesine kaşlarını çattı.

"Ren Boz'un parlak teorisinin cazibesine kapıldım. İlk denemede dünyanın bütün enerjisini kullanmaya hakkım yoktu."

"Ren Boz, daha düşük enerjiyle girişimde bulunmanın anlamsız olacağını göstermişti," diye itiraz etti Evda.

"Doğru ama bu durumda dolaylı deneyler yapmak gerekirdi. Sabırsızlık gösterdim, yıllarca beklemek istemeyip akılsızlık yaptım. Kelimelerinizi harcamayın."

"Sovyet benim görüşümü doğrulayacaktır, Onur ve Hak İdaresi de bunu yok saymayacaktır."

"Ben kendim, Onur ve Hak İdaresi'nin üyesiyim!"

"Orada sizden başka on kişi daha var. Benim işim bütün gezegenle ilgili olduğuna göre, Kuzey ve Güney İdarelerinin ortak karar alması gerek – yani sizden başka yirmi bir kişi daha..."

Evda Nal elini Afrikalının omzuna koydu.

"Oturalım, Mven, güçsüz görünüyorsunuz. Biliyor musunuz, ilk doktorlar Ren'i incelediklerinde ölüm konseyini toplamaya karar vermişler?"

"Biliyorum. İki kişi eksikti. Doktorlar muhafazakâr bir millet, üstelik hâlâ geçerli eski bir kurala göre, hastanın kolay ölümü için yirmi iki kişinin kararı gerek."

"Yakınlarda ölüm konseyi altmış doktordan oluşuyordu!"

"Eski zamanlarda doktorların hastayı uzun ve gereksiz acılarından kurtarma sorumluluklarının kötüye kullanılmasından korkulduğu için getirilmiş bir kuralın kalıntısı bu; bir kurtuluş olmadığında ve ölüm de hızlı ve kolay bir kurtuluş sayıldığında bu, ağır ahlaki sorumluluklar yüklüyordu. Ama görüyorsunuz ya, nasıl işe yarar çıktı bu gelenek – iki doktor

eksik çıktı, ben de bu sayede Af Nut'u çağırabilirdim... Grom Orm'un sayesinde."

"Ben de size bunu hatırlatmak istiyordum. Sizin sosyal ölüm konseyiniz şu anda sadece tek bir insandan oluşuyor!"

Mven Mas, Evda'nın elini tuttu ve dudaklarına götürdü. Beriki, bu büyük ve içten dostluk jestine izin verdi. Evda şimdi, bu güçlü ama moral sorumlulukları altında ezilmiş adamın tek dostuydu. Tek. Ya onun yerinde Çara olsaydı? Hayır, Afrikalı şu anda Çara'yı görmek için büyük bir manevi güce sahip olmalıydı ama yoktu bu gücü. Bırak her şey Ren Boz'un sağlığını kazanmasına ve Uzay Sovyeti'ne kadar kendi yatağında aksın!

"Ren'in önünde bir üçüncü ameliyat daha olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu Evda, konuyu değiştirmek için.

Mven Mas, Af Nut'la konuşmasını hatırlamak için biraz durakladı.

"Af Nut, Ren Boz'un organlarının dışarıda olmasından yararlanmak ve organizmadaki entropi birikmesini temizlemek istiyor. Bu genelde fizyohemoterapinin yardımıyla yapılan yavaş ve zor bir iş ama böyle geniş çaplı bir cerrahiyle daha hızlı ve tam olarak da gerçekleştirilebilir."

Evda Nal, organizmanın entropiden temizlenmesinin uzun süreli oluşunun temelleriyle ilgili bildiği her şeyi düşündü. İnsanın balıksı ve sürüngen ataları, onun organizmasında, çelişkili fizyolojik izler bırakmışlardı ve bunların her biri, kendince, yaşamsal faaliyetlerinin entropik niteliklerini sürdürüyordu. Binlerce yıldır incelenen, bir zamanlar acı ve hastalık merkezleri olan bu eski yapılar enerji temizliğiyle ortaya çıkartılabilirdi, bu da kimyasal ve radyoaktif yıkamayla, yaşlanan organizmanın dalga banyolarıyla yapılabilirdi.

Doğadaki canlı varlıklar, farklı kişilerden doğma, farklı yerlerden gelme, yani farklı kalıtsal miraslara sahip olma zo-

runluluğu sayesinde entropi artışından etkilenmiyorlar. Entropiyle mücadelede kalıtımın bu çaprazlaması ve çevreleyen dünyanın yeni güçlerinin soğurulması, bilimin en karmaşık bulmacası; biyoloji, fizik, paleontoloji ve matematik binlerce yıldır bunu anlamak için uğraşıyor. Ama bu mücadeleye değer: bugünkü ortalama insan ömrü iki yüz yıla yakın, en önemlisi de yorucu yaşlılık dönemi artık ortadan kalktı.

Mven Mas, psikiyatrın düşüncelerini tahmin etmişti.

"Hayatlarımızdaki yeni ve büyük bir çelişki üzerine düşünüyordum," dedi Afrikalı, ağır ağır. "Organizmayı yeni güçlerle tamamlayan ve beynin yaratıcı çalışmasını güçlendiren kudretli biyolojik tıp. Her şey ne kadar zor, dünyamızın yasalarında!"

"Doğru bu, o yüzden insanın üçüncü sinyal sistemi gelişene kadar bekliyoruz," diye onayladı Evda Nal. "Düşünce okuma, bireylerin aralarındaki ilişkileri son derece kolaylaştırıyor ama büyük enerji gerektiriyor ve fren sistemini zayıflatıyor. Bu ikincisi en tehlikeli olanı..."

"Her halükârda insanların, gerçek işçilerin çoğunluğu, karmaşık sinirsel gerilimler yüzünden olası ömrünün ancak yarısı kadar yaşıyor. Anladığım kadarıyla tıp mücadele edemiyor bununla; sadece çalışmayı yasaklıyor. Ama birkaç yıl fazla yaşayacağım diye kim bırakır çalışmayı?"

"Hiç kimse çünkü ölüm korkunç bir şey ve insanlar sadece, bu hayat verimsiz ve yaşanmamış mutlulukların ümitsiz beklentisi içinde geçtiğinde hayata tutunuyorlar," dedi Evda Nal düşünceli bir tavırla; elinde olmaksızın, unutulma adasında insanların daha uzun yaşadıkları geçiyordu aklından.

Mven Mas, gene anladı onun söylemediği düşüncelerini ve kuru bir tavırla, dinlenmek için gözlemevine dönmeyi teklif etti. Evda kabul etti.

... Evda Nal, Çara Nandi'yi iki ay sonra Enformasyon Sarayı'nın, yüksek sütunlarıyla gotik bir tapınağı andıran üst salonunda buldu. Güneşin yukarıdan çapraz düşen ışınları, yukarıda bir parlaklık, aşağıda ise yumuşak bir karanlık bırakarak, salonun yarısını aşıyordu.

Kız, bir sütuna dayanmış, elleri arkasında, bacaklarını çapraz yapmış duruyordu. Evda Nal her zamanki gibi kızın basit giysisine hayran kaldı – kısa, gri ve mavi, dekolte bir kıyafetti bu.

Çara yanına yaklaşan Evda'ya omzunun üzerinden baktı, hüzünlü gözleri canlandı.

"Neden buradasınız, Çara? Yeni bir dansla hepimizi şaşırtmaya hazırlandığınızı düşünüyordum ama siz coğrafyaya merak salmışsınız."

"Dans zamanı geçti," dedi Çara ciddi bir tavırla. "Ben de bildiğim bir alanda çalışmayı tercih ettim. Celebes denizlerinde suni deri geliştirme fabrikasında ve eski Atakama çölündeki uzun ömürlü bitki geliştirme istasyonunda boş yer var. Ama Atlantik'te çalışabilsem daha iyi olacaktı. Her zaman yanı başında, sadece çalışmanın sona ermesini bekleyen denizin gücü, onunla dipsiz temas, kocaman dalgalarla oyunlar, yarış – öyle aydınlık ve parlak, öyle mutluluk verici ki orası..."

"Ben de, Yeni Zelanda'daki psikoloji sanatoryumunda çalışmamı hatırladıkça melankoliye kapılırım. Gencecik bir hemşire olarak işe başlamıştım orada. Ren Boz da şimdi, o korkunç yaraları iyileştikten sonra, vintolet düzenleyicisi olarak çalıştığı zamanları hayatının en mutlu anları sayıyor. Ama biliyor musunuz, Çara, bu bir zayıflık aslında! Sizin sanatınızla erişmiş olduğunuz yaratıcılık seviyesinde kalmanız için gerekli olan büyük gerilimin yorgunluğu. Bedeninize büyük bir hayat enerjisi dolmaz olduğunda, daha zor olacak

sizin için. Ama içinizde bu olduğu sürece, sanat ve güzelliğinin verdiği mutluluğu esirgemeyin bizden."

"Neler hissettiğimi bilmiyorsunuz, Evda. Bir dansa hazırlanmak benim için bir mutluluk arayışı. İnsanlara bir kez daha iyi bir şey, onlara mutluluk verecek ve duygularının derinlerine erişecek bir şey vereceğimi biliyorum... Bununla yaşıyorum. Sonra planımı hayata geçirme ânı geliyor ve bütün varlığımı sıcak ve kayıtsız tutkulara bırakıyorum... Belki de bu tutkular geçiyor seyircilere ve bu nedenle coşkunlukla izliyorlar dansı. Bütün varlığımı size vermiş oluyorum!"

"Peki sonra? Coşkunluk sonrası boşluk mu?"

"Evet! Tıpkı havada uçan ve çözülen bir şarkı gibiyim. Düşünüp taşınarak yapmıyorum hiçbir şeyi."

"Bundan fazlasısınız - insanların ruhlarına bir şeyler katıyorsunuz!"

"Maddi bir şey değil bu, uzun da sürmüyor - kendimi düşünüyor oluyorum!"

"Hiç âşık oldunuz mu, Çara?"

Kızın kirpikleri alçaldı.

"Öyle mi görünüyor?" diye sordu cevap olarak.

Evda Nal başını salladı.

"Bir başkasının değil sadece sizin deneyimleyebileceğiniz büyük bir duygu demek istiyorum."

"Anlıyorum - entelektüel hayatımın fakirliği, duygusal hayatımda zenginliğe neden oluyor."

"Bu düşüncenin özü doğru ama ben şunu da eklerdim: öyle bir duygulanımsal yeteneğiniz var ki, bu, diğer tarafın fakir olmasını gerektirmiyor, sadece doğal çelişki yasası gereği çok daha zayıf. Ama soyut konuşuyoruz; oysa benim bu konuşmayla doğrudan ilgili acil bir meseleyi anlatmam gerekiyor size. Mven Mas..."

Kız içini çekti.

Evda Nal, Çara'nın elini tuttu ve salonun, koyu renkli ahşap panellerin geniş, kemerli pencerelerdeki mavi-altınsı renkli camlarla uyum içinde olduğu bir yan galerisine götürdü.

"Çara, şekerim, siz, buradan alınıp çift yıldızlı gezegene dikilmiş, ışığa âşık bir çiçeksiniz. Gökyüzünde iki güneş var, biri mavi diğeri kırmızı; ve bu çiçek, yüzünü hangisine döneceğini bilmiyor. Ama siz, kızıl güneşin kızısınız, neden maviye uzanasınız ki?"

Evda Nal, güçlü ama narin bir şekilde çekti kızı kendi omzuna doğru ve beriki ansızın sarılıverdi ona. Ünlü psikiyatr, bir anne şefkatiyle, sık, sarıya çalan saçları okşadı, binlerce yıllık eğitimle insanın küçük, kişisel mutluluklarının yerini daha büyük ve genel olanların aldığını düşünürken. Ama ruhun, özellikle de böyle karmaşık duygular ve izlenimlerle dolu, hayatça zengin bir bedenin beslediği ruhun yalnızlığa olan zaferinden ne kadar uzaklardı daha!... Yüksek sesle dedi ki:

"Mven Mas... Başına ne geldiğini biliyor musunuz?"

"Elbette, bütün gezegen onun başarısız deneyini konuşuyor!"

"Peki siz ne düşünüyorsunuz?"

"Onun haklı olduğunu!"

"Ben de öyle. Bu nedenle, onu unutulma adasından çıkartmak gerek. Bir ay sonra Uzay Sovyeti'nin yıllık oturumu var. İşlediği suçu tartışacaklar ve dünyadaki her insanın kaderini tayin eden Onur ve Hak İdaresi'nin iddiasına göre bir karar verecekler. Benim içimde yumuşak bir hüküm vereceklerine dair umudum var ama Mven Mas'ın burada olması gerek. Sizinki kadar güçlü duygulara sahip bir insan, uzun süre kalmamalı adada, özellikle de yalnızsa!"

"Ben, hayattaki planlarımı kendi seçtiğim biri bile olsam, planlarını erkeklerin işlerine bağımlı olarak yapan o eski kadınlardan biri miyim sizce?"

"Çara, yavrum, yapma bunu! Sizi birlikte gördüm ve sizin onun için ne anlam ifade ettiğinizi biliyorum... ve onun da sizin için. Sizinle görüşmedi, sizden gizlendi diye suçlamayın onu. Anlasanıza: acınası, yenilmiş, sürgüne mahkûm edilmenin arifesindeki bir insan, size, sevdiğine -evet, doğru bu, Çara!- kolaylıkla gelebilir mi? Size - dünyanın harikalarından birine?"

"Ben bunu demek istememiştim, Evda. Yorgun ve parçalanmışken ona gerekli miyim şimdi?... Büyük manevi bir yükselişe ama bu kez aklın değil, duyguların ve bana kalırsa ikimizin de üstesinden gelebileceği böyle bir aşk için yükselişine gücünün yetemeyecek olmasından korkuyorum... Eğer öyle olursa ikinci defa kendine inancını kaybeder ve hayatla uyumsuzluğu kaldıramaz. Ben de, Atakama çölüne gitmemin daha iyi olacağını düşünüyorum."

"Çara, haklısınız ama sadece bir taraftan bakınca. Dünyada kendisini destekleyecek hiçbir şey kalmamış olan büyük ve tutkulu bir adamın yalnızlığını ve kendisini gereksiz yere suçlamasını unutuyorsunuz. Ben giderdim oraya... Ama Ren Boz hâlâ hayatın kıyısında, yaraları öyle ağır ki, öncelik taşıyor. Dar Veter yeni bir uydu inşasına atandı, o da Mven Mas'a böyle yardım ediyor. Size şunu sertçe söylediğimde hata yapmış olmayacağım: ona gidin, hiçbir şey talep etmeyin ondan, şefkatli bir bakış bile, geleceğe dair hiçbir plan, aşk... Sadece destekleyin onu, haklılığına dair kuşkular ekin içine, sonra da dönün dünyamıza. Bunu yapacak gücünüz var, Çara! Gidecek misiniz?"

Nefesleri sıklaşan kız, bir kız çocuğunu andıran, gözyaşlarıyla süslenmiş gözlerini Evda Nal'a kaldırdı.

"Hemen, bugün!"

Evda Nal, Çara'ya öptü.

"Haklısınız, acele etmek gerek. Küçük Asya'ya kadar Spi-

ral Yol'dan birlikte gidelim. Ren Boz, Rodos adasında bir cerrahi kliniğinde yatıyor, oradan sizi Deyrezzor'a, Avustralya ve Yeni Zelanda'ya seferler düzenleyen teknolojik-tıbbi yardım spiroletleri üssüne gönderirim. Pilotun, ünlü dansçı Çara'yı -ama biyolog Çara'yı değil- dilediği yere götürmekten duyacağı hazzı tahmin edebiliyorum..."

Trenin başkondüktörü, Evda Nal ve yol arkadaşını kumanda bölümünü görmeye davet etti. Dev vagonların tavanlarından silikoloit bir örtüyle örtülü bir koridor geçiyordu. Nöbetçiler bu koridorda bir uçtan diğerine cihazları gözleyerek geziniyorlardı. Kadınlar spiral bir merdivenden çıktılar, üst koridordan geçtiler ve kendilerini, ilk vagonun gövdesinin üzerine yerleştirilmiş büyük bir kabinde buldular. Yolun yedi metre yukarısındaki kristal bir elipsin içinde iki makinist, elektronik sürücü-robotun bulunduğu yüksek, piramidal sorgucun iki yanındaki koltuklarda oturuyorlardı. Parabolik ekranlar, trenin yanlarında ve arkasında olan her şeyi görmelerine olanak sağlıyordu. Ön uyarı cihazlarının çatıda titreyen anten uçları, elli kilometreye kadar yoldaki her şeyin öngörülmesine olanak sağlıyorlardı - gerçi, kazaya yol açabilecek bir şey, son derece nadiren görülürdü.

Evda ve Çara, kabinin arka duvarının yanında, makinistlerinkinden yarım metre kadar yüksek bir koltuğa oturdular. Geniş Yol'da uçarcasına gitmek, onları hipnotize etmiş gibiydi. Bu devasa demiryolu dağ sıralarını kesiyor, büyük setlerin üzerinde vadileri aşıyor, dar su yollarını ve körfezleri suyun derinlerine oturtulmuş viyadüklerin üzerinden geçiyordu. Saatte iki yüz kilometre hızla geçildiğinde geniş vadilerin ve setlerin yamaçlarına dikilmiş orman, ağaçların cinsine (çam, okaliptüs ya da zeytin) bağlı olarak kırmızı, malakit ya da koyu yeşil renkte, masif bir halıyı andırıyordu. Archipelago denizinin sakin suları, yolun iki tarafında, on metre genişliğindeki

trenin vagonları tarafından kesilen havanın esintileriyle, hafifçe titriyordu. Suda açılan geniş yaylar şeffaf maviliği gölgeliyordu.

İki kadın da düşüncelere gömülmüş, sessizce yolu izleyerek oturuyorlardı. Bu şekilde dört saat geçti. Bir dört saati daha ikinci katın yumuşak koltuklarında, diğer yolcuların arasında geçirdiler ve Küçük Asya'nın batı sahilleri yakınındaki istasyonda indiler. Evda, kendisini en yakın limana bırakacak bir elektrikli otobüse bindi, Çara ise doğu Toros istasyonuna doğru, yoluna devam etti. İki saat daha geçti – Çara kendisini, kızgın kuru havanın yaktığı bir ovada buldu. Burada, eski Suriye çöllerinin hemen yanında Deyrezzor bulunuyordu – yerleşim yerleri için tehlikeli olabilecek spirolet alanı buraya kurulmuştu.

Çara Nandi, Deyrezzor'da helikopter beklerken geçirdiği boğucu saatleri hiç unutmayacaktı. Mven Mas'la karşılaşmasını hayal etmeye çalışıyor, neler söyleyeceğini, ne yapacağını düşünüp tartıyor, birbirinin aynı günler gelip geçerken her şeyin kaybolduğu unutulma adasında onu nasıl arayacağını planlıyordu.

Sonunda yola çıktı; aşağıda, Nefud ve Rubelhali çöllerindeki sonu gelmeyen termo-element tarlaları belirdi – bunlar, güneş ısısını elektrik enerjisine çeviren güçlü enerji santralleriydiler. Bunlar, düzlenmiş ve tahkim edilmiş kum tepelerinin üzerinde, platonun güneye bakan yamacında, labirenti andıran derin vadilerde düzgün sıralar halinde yapılmışlardı, geceden ve kum fırtınalarından korunmaları için etraflarına kalkanlar örülmüştü – her biri, insanlığın enerji için verdiği dev savaşın anıtlarıydı. Yeni P, Q ve F nükleer enerji türlerinin yaygınlaşmasıyla, enerjide iktisatlı olma dönemleri geride kalmıştı. Arap yarımadasının güney sahili boyunca, kuzey yaşam kuşağının enerji rezervlerine katkıda bulunan,

kocaman bir rüzgâr gülleri ormanı vardı. Spirolet neredeyse göz açıp kapayıncaya kadar aşağıda sahillerin belli belirsiz çizdiği sınırı geçti ve Hint Okyanusu'nun üzerinde uçmaya başladı. Beş bin kilometre, böyle hızlı bir araç için önemli bir mesafe değildi. Çara Nandi çok geçmeden, mürettebatın iyi yolculuklar dilekleriyle spiroletten indi, kararsız ve titreyen adımlarla karaya adımını attı.

İniş istasyonunun müdürü, Çara'nın yanına kızını kattı ve ikisini unutulma adasına küçük bir korseletle gönderdi - düz deniz uçaklarına böyle deniyordu. Kızlar korseletle, açık denizin büyük dalgalarının üzerinden kayarcasına ilerlerken büyük keyif aldılar. Araç doğruca, unutulma adasının doğu sahilinde, Büyük Dünya'nın tıp istasyonlarından birinin olduğu büyük körfeze girdi.

Tüylü yapraklarını hışırdayan kumların üzerine eğmiş hindistancevizi ağaçları, Çara'yı hoşgeldinle karşıladılar. İstasyonda kimse yoktu - bütün çalışanlar, adanın içlerinde, bazı orman kemirgenlerinde görülen keneleri temizlemeye gitmişlerdi.

İstasyonun önünde bir hara vardı. Atlar, unutulma adası gibi yerlerde ya da gürültü yüzünden vintoletlerin ve yol bulunmaması yüzünden elektrikli arabaların kullanılması mümkün olmayan sanatoryumlarda kullanılıyorlardı hâlâ. Çara biraz dinlendi, üzerini değiştirdi ve güzel, nadir bulunan hayvanları görmek için çıktı. Burada, iki aracı büyük beceriyle idare eden bir kadınla kaşılaştı - bir yiyecek dağıtıcısı ve temizleyici. Ona yardım etti; kadınlar sohbete tutuştular. Çara, adada birini arayıp bulmanın en kolay yolunu sordu ve imha ekiplerinden birine katılması öğüdünü aldı. Bu ekipler bütün adayı dolaşıyorlardı ve onu, buranın yerlilerinden bile daha iyi biliyorlardı. Bu öğüt Çara'nın hoşuna gitti.

11
Unutulma Adası

Deniz uçağı Palk Boğazı'nı güçlü bir rüzgârı karşısına alarak ve kocaman dalgaların üzerinden sıçrayarak geçti. Bin yıl önce burada sığ bir yer ve Adam Köprüsü adını taşıyan mercan adaları vardı. Yeni jeolojik gelişmelerle bu yatağın olduğu yerde derin bir yarık oluşmuştu ve karanlık dalgalar, hep ileriyi hedefleyen insanlığı huzur arayanlardan ayırıyordu.

Mven Mas, ayaklarını genişçe açmış, parmaklıkların yanında duruyor, ufukta belirmiş ve büyüyen unutulma adasına bakıyordu. Sıcak okyanusun üzerindeki bu dev ada, doğal bir cennetti. İnsanın ilkel, dini kavrayışı anlamında bir cennet – hiçbir şey için tasalanmaya ve çalışmaya gerek olmayan ölüm sonrası sığınak. Ve unutulma adası, Büyük Dünya'nın gergin faaliyetlerinden keyif almayanlar, herkes gibi çalışmak istemeyenler için de bir sığınaktı.

Burada, toprak ananın kucağında, eski tarımsal işlerin, balıkçılığın ve hayvan yetiştiriciliğinin monotonluğu içinde sakin yıllar geçiriyorlardı.

İnsanlık, zayıf kardeşlerine büyük, bereketli ve muhteşem bir toprak parçası vermiş olsa bile, adadaki ilkel ekonomi, özellikle hasadın kötü olduğu ya da üretici güçlerin az geliştiği yerlerde sık görülen türden talihsizliklerle karşılaşılan,

burada yaşayanların açlıktan korunmasını garanti etmiyordu. Bu nedenle Büyük Dünya, unutulma adasına devamlı erzak gönderiyordu.

Adanın kuzey batısında, güneyinde ve doğu sahillerindeki üç limana uzun yıllar dayanacak şekilde konserve edilmiş erzak, ilaç, biyolojik korunma maddeleri ve diğer temel ihtiyaçlar indiriliyordu. Adanın en önemli üç idarecisi de kuzeyde, doğuda ve güneyde yaşıyorlardı ve bunların adları: sürü, tarım ve balıkçılık yöneticileriydi.

Uzaklarda yükselen mavi dağlara bakan Mven Mas, ansızın acıyla, kendisinin de "öküz" kategorisine mi girdiğini düşündü - zor işlere meyilli insanlara böyle denirdi. Bir "öküz" güçlü ve enerjik ama diğerlerinin acılarına ve endişelerine karşı tamamen kayıtsız, sadece kendi ihtiyaçlarını karşılamayı düşünen bir adam demekti. Acı, ihtilaf ve mutsuzluk, insanlığın uzak geçmişinde daima, kendini her koşulda hakikati bilen biricik kişi diye tanıtan, farklı görüşte olanları ezme, diğerlerinin düşünce ve hayat biçimlerini yok etme hakkını kendinde gören böyle insanlarla birlikte artmıştı. O zamandan beri insanlık, düşüncede, arzuda ve tercihlerde mutlakıyetçiliğin en ufak işaretinden bile kaçınıyor, "öküzlere" karşı her geçen gün daha ihtiyatlı oluyordu. Bu "öküzler" iktisadın yıkılmaz yasalarını, geleceği düşünmeden, sadece ânı yaşıyorlardı. Parçalanma çağının savaşları ve örgütsüz iktisadı, dünyayı yok oluşun eşiğine getirmişti. O zaman ormanları yok etmişler, yüzlerce milyon yılda oluşan kömürleri ve petrolü yakmışlar, havayı karbonmonoksitle ve fabrikalardan yayılan leş kokularıyla kirletmişler, güzel ve zararsız hayvanların, zürafaların, zebraların, fillerin soylarını tüketmişlerdi - ta ki dünya, toplumun komünist örgütlenmesine erişene kadar. Dünya çöple doluydu, nehirler ve deniz sahilleri petrol ve kimyasal atıklarla kirletilmişti. İnsanlık, geze-

genin, şimdi herkesin incitmekten korkmadan çıplak ayakla dolaşabileceği çağdaş görüntüsüne, ancak suyu, havayı ve toprağı ciddi bir şekilde temizledikten sonra erişmişti.

Ama o, Mven Mas, son derece sorumluluk gerektiren bir görevde iki yıl bile kalmadan, insanlığın binlerce yıllık çabası ve karmaşık bir mühendislik planıyla yapılmış bir uyduyu parçaladı. Her biri ileride bir Ren Boz olabilecek dört yetkin biliminsanının ölümüne yol açtı... Ren Boz bile ölümün kıyısından döndü. Ve unutulma adasının dağlarında ve vadilerinde bir yerde gizlenmiş Bet Lon belirdi gene gözlerinin önünde, bu defa canlı, keskin bir sempati doğurarak. Mven Mas, yola çıkmadan önce matematikçinin portrelerine bakmış ve onun güçlü çenesine, derin ve birbirine yakın, keskin gözlerine, enerjik yüzüne, güçlü ve atletik gövdesine bakmıştı.

Deniz uçağının mühendisi, Afrikalıya yaklaştı.

"Dalgalar çok şiddetli. Kıyıya yaklaşamayacağız – dalgakıranı aşamayız. Güney limanına gitmemiz gerekiyor."

"Gerek yok. Cankurtaran botunuz var mı? Kıyafetlerimi ona koyarım, ben de yüzerim."

Mühendis ve dümenci, saygıyla Mven Mas'a baktılar. Beyaza çalan dalgalar denizin sığlığını aşıyor ve dev, ağır şelaleler gibi dökülüyorlardı. Kıyıya yakın yerde karmakarışık bir girdap oluşmuş, hafif meyilli plaja doğru köpük köpük dönüyordu. Sıcak, ince bir yağmur yağıyordu alçak bulutlardan, rüzgârda çapraz uçuyordu damlacıklar ve dalgaların köpüğüne karışıyorlardı. Onun sisi içinde, kıyıda, kül rengi siluetler görünüyordu.

Mühendis ve dümenci, Mven Mas kıyafetlerini çıkarıp katlarken birbirlerine baktılar. Unutulma adasına gidenler, her bir insanın diğerini kolladığı ve yardım ettiği toplumun korumasından da çıkmış oluyorlardı. Ama Mven Mas'ın kişi-

liği, ister istemez bir saygı doğuruyordu; dümenci bu yüzden onu, büyük tehlikeye karşı uyarmaya karar verdi. Afrikalı aldırmazcasına elini salladı. Mühendis, ona küçük, hava geçirmeyecek şekilde sımsıkı kapatılmış bir paket getirdi.

"Burada bir ay yetecek konserve yiyecek var. Alın lütfen."

Mven Mas kısa bir süre düşündü, sonra paketi ve kıyafetlerini su geçirmez yeleğin içine sıkıştırdı, özenle kapadı ve kolunun altına alıp ayağını tırabzanın üzerinden attı.

"Dönün!" diye bağırdı.

Deniz uçağı sert bir dönüş yaptı. Tekneden atlayan Mven Mas, dalgalarla vahşi bir kavgaya tutuştu. Deniz uçağındakiler bir dalganın tepesinde gördüler onu; sonra kayboldu ve yeniden ortaya çıktı.

"Üstesinden gelecek," dedi mühendis rahatlayarak. "Sürükleniyoruz, ayrılmamız gerek."

Pervaneler kükredi, tekne öne doğru sıçradı, dalgaların üzerinde yükseldi. Mven Mas'ın kara silueti, dimdik duruyordu kıyıda; sonra yağmurun içinde kayboldu.

Dalgaların dövdüğü kumsalda üzerlerinde sadece peştemalleriyle bir grup insan vardı. Dev, delice çırpınan bir balığı, zafer kazanmış gibi çekiyorlardı. Mven Mas'ı görünce durdular, dostça selamladılar onu.

"Öbür dünyadan gelen yeni biri," dedi balıkçılardan biri gülümseyerek. "Çok da iyi yüzüyor! Gelin, bizimle birlikte kalın!"

Mven Mas dostça baktı balıkçılara, sonra başını salladı.

"Burada, deniz kıyısında yaşayıp uzakları izlemek ve her dakika kaybettiğim güzel dünyayı düşünmek benim için çok güç."

Balıkçılardan biri, sık sakallarında kırlar olan (bu, herhalde buradaki erkeklerin süsü sayılıyordu) elini yeni gelenin omzuna koydu.

"Sizi zorla mı gönderdiler buraya?"

Mven Mas, acıyla gülümsedi ve onu buraya getirenin ne olduğunu açıklamaya çalıştı.

Balıkçı hüzünle ve acıyarak baktı yeni gelene.

"Birbirimizi anlamıyoruz. Oraya gidin." Bulutların parçalandığı bir yerde beliren uzak dağ sırtlarını gösterdi güneydoğuda. "Yol uzun, bizim de burada şunlardan başka ulaşım aracımız yok..." Adanın sakini, güçlü bacak kaslarını dövdü.

Mven Mas, bir an önce uzaklaşmak için can atıyordu; uzun adımlarıyla tepeciklerin arasında yükselen ıslak patikada yürümeye koyuldu.

Adanın merkez bölgesine iki yüz kilometreden az daha fazla vardı ama Mven Mas'ın acelesi yoktu. Neden? Herhangi verimli bir işle dolu olmayan bıktırıcı günler uzadıkça uzuyordu. İlkin, felaketten sonra henüz tam iyileşememişken, yorgun bedeni müşfik doğanın huzurunu arıyordu. Eğer ödediği büyük bedellerin bilinci olmasaydı, boş, rüzgârın serinlettiği platolardan, sıcak tropik gecelerin ilkel ve kasvetli sessizliğinden haz bile duyabilirdi.

Ama günler birbirini takip ediyordu ve Afrikalı, ilgisini çekecek bir iş bulma umuduyla adada dolaşırken, Büyük Dünya'nın özlemini derinden hissetmeye başlamıştı. Elle toplanan meyve ağaçlarından koruluklarla dolu huzurlu vadiler artık mutlu etmiyordu onu, sıcak öğleden sonralarda ya da gece ayışığı altında kıyılarında saatlerce oturabileceği dağlardan akan temiz çayların âdeta hipnotize edici mırıltısı da teskin etmiyordu.

Sayısız saatler... Ve neden kendisine burada hiç gerekmeyen şeyi, saatleri sayıyordu ki? Ne kadar olursa olsun – zaman okyanusu, onunla birlikte kendi ayrı, bireysel zamanı o kadar değersiz ki!... Kısa ve derhal unutulacak bir an!

Mven Mas, ancak o zaman, adanın isminin ne kadar uy-

gun olduğunu hissetti! Unutulma adası – eski zamanların, insanın egoist eylemlerinin ve duygularının sağır anonimliği! Ardından gelecek kuşakların unutacağı eylemler çünkü yalnızca bireysel ihtiyaçlar için görülüyor bu işler, toplumun hayatını kolaylaştırmıyor, iyileştirmiyor, yaratıcı sanatın kanatlarıyla süslemiyor onu.

Muhteşem eylemler, isimsiz hiçlikte kaybolmuşlardı.

... Afrikalıyı, adanın merkezinde, hayvan sürüleriyle uğraşan bir cemaate kabul ettiler ve Afrikalı iki ay boyunca, eski zamanlarda adanın sakinleri tarafından verilmiş inanılmaz uzun bir isim taşıyan dev bir dağın eteklerinde bufalo sürüsü otlattı.

İs tutmuş testisinin içinde, kömür ateşinde uzun uzun kaynatıyordu kara lapayı; bir ay önce, ormanda yemiş araması gerekmişti, artıklarını ona fırlatan aç gözlü maymunlarla yarışarak. Bu, deniz uçağından aldığı yiyecekleri, Yüzük dünyasının kurallarına ve büyük mutluluğa uygun olarak, uzak bir vadide dolaşan bir adama verdiğinde olmuştu: öncelikle başka insanlara mutluluk vermelisin! İşte o zaman, ıssız, boş arazilerde yiyecek aramanın ne anlama geldiğini anlamıştı. Ne anlamsız bir zaman kaybı!...

Mven Mas, oturduğu taşın üzerinde doğrulup etrafına baktı. Güneş solda, platonun arkasında batıyordu, biraz daha ileride kemerli bir dağın ormanlı zirvesi yükseliyordu.

Aşağıda, hızla akan, kocaman bambularla çevrili bir çay karanlıkta parlıyordu. Orada, yarım günlük yolda, binlerce yıl öncesinin ot bağlamış yıkıntıları görünüyordu – adanın eski başkentiydi bu. Kimi daha iyi kimi daha kötü durumda, terk edilmiş başka şehirler de vardı. Mven Mas'ın onlara gitmesi gerekmemişti henüz.

Karanlık otların üzerinde kaya parçaları gibi yayılmıştı sürü. Gece hızla çöktü. Binlerce yıldız gökyüzünde göz

kırpıyorlardı. Astronom alışkındı bu karanlığa, takımyıldızların çizgileri, büyük ve parlak yıldızlar tanıdıktı. Ölümcül Tucaena da görünüyordu buradan... Ama çıplak gözleri ne kadar zayıftı insanın! Kozmosun muhteşem manzarasını, dev spiral galaksileri, gizemli gezegenleri ve mavi yıldızları asla göremezdi. Bütün bunlar onun için ölçüsüz uzaklardaki ışıklardan ibaretti. Ama olsun - ister yıldız olsunlar isterse de eskilerin sandığı gibi kristal küreye asılı mumlar! Çıplak gözler için fark etmiyordu ki!

Afrikalı yerinden sıçradı ve kucak kucak getirdiği çalıları toplamaya başladı. Zorunlu bir başka şey daha - küçük bir çakmak. Belki buranın bazı sakinleri gibi o da yakında, uzayıp giden zamanı kısaltmak için uyuşturucu dumanı çekmeye başlayacaktı.

Ateşin yalazları dans ediyor, karanlığı kaçırıyor, yıldızları söndürüyordu. Bufalolar homurdanıyorlardı. Mven Mas derin düşünceler içinde ateşe bakıyordu.

Bu parlak gezegen, kasvetli bir ev mi olmuştu onun için?

Hayır, gururlu feragati, cehaletin kendine güveninden başka bir şey değildi. Kendi varlığının cehaleti, içinde yaşadığı yaratıcılıkla dolu hayatın küçümsenmesi, Çara'ya olan aşkının gücünü anlamaması. Burada bir yıl yaşamaktansa, bütün ömrünü Büyük Dünya için yüce bir dava uğruna vermeye hazırdı!

Unutulma adasında, Büyük Dünya'dan gelen gönüllü doktorların ada sakinlerine çağdaş tıp biliminin bütün gücünü sunduğu iki yüz kadar tıbbi merkez vardı. Büyük Dünya'nın gençliği de, ada eski hastalıkların ya da zararlı hayvanların yatağı olmasın diye imha birliklerinde çalışıyorlardı. Mven Mas, güzellik ve bilim dünyası kendisini büyülemesin diye özellikle kaçınıyordu bu insanlarla karşılaşmaktan.

Şafak vakti Mven Mas'ın yerini başka bir çoban aldı. Afrika-

lı iki gün serbestti; bir pelerin bulmak için küçük bir kasabaya gitmeye karar verdi – geceleri dağlar soğuk olmaya başlamıştı.

Sıcak ve sakin bir gündü. Mven Mas, platodan aşağı indi ve geniş vadiye çıktı – üzerinde rengârenk böceklerin uçtuğu açık leylak rengi ve altın sarısı çiçeklerden gerçek bir deniz. Rüzgârın hafif esintileriyle bitkilerin uçları titriyordu, çiçekler taç yapraklarıyla çıplak dizlerini okşuyorlardı. Mven Mas, vadinin ortasına varınca, bu vahşi bahçenin mutluluk verici güzelliğine ve ıtırına dayanamayarak durdu. Düşünceli bir tavırla eğildi, rüzgârda titreyen yaprakları okşadı. Bir çocukluk düşünde gibiydi.

Zar zor duyulan ritmik bir ses işitti. Mven Mas başını kaldırdı ve beline kadar gelen çiçeklerin arasında hızla yürüyen bir kız gördü. Kız diğer tarafa döndü ama Mven Mas, çiçek denizinin ortasındaki bu düzgün siluete baktı hoşnutlukla. Acı bir keder bürüdü ruhunu – Çara olabilirdi bu, eğer... eğer her şey başka türlü olsaydı!...

Biliminsanı, gözlem yeteneğiyle, kızın huzursuz olduğunu hissetmişti. Sık sık arkasına bakıyor, hiç gerek yokken arkasından bir tehlike geliyormuş gibi adımlarını hızlandırıyordu. Mven Mas yönünü değiştirdi, hızla kıza yaklaştı.

Kız durdu. Rengârenk şalına sımsıkı sarınmıştı, kırmızı eteğinin uçları otlar yüzünden kararmıştı. Çıplak kollarındaki zarif bilezikler, rüzgârın dalgalandırdığı saçlarını yüzünden atarken gürültüyle çınlıyorlardı. Yanaklarına ve alnına kaygısızca dökülen kısa, kıvırcık saçlarının altından dimdik bakıyordu kederli gözleri. Kız, uzun yol yürüdüğünden olsa gerek, hızla nefes alıp veriyordu. Esmer, güzel yüzünde tek tük ter damlacıkları belirmişti. Mven Mas'a doğru kararsız birkaç adım attı.

"Kimsiniz, nereye gidiyorsunuz aceleyle?" diye sordu Mven Mas. "Yardıma ihtiyacınız var mı?"

Kız baştan ayağa süzdü onu ve kesik kesik, aceleyle konuşmaya başladı:

"Beşinci köyden Onar, benim adım. Yardıma da ihtiyacım yok."

"Bana hiç de öyle gelmedi. Yorulmuşsunuz, bir şey korkutmuş sizi. Neden istemiyorsunuz yardımımı?"

Meçhul kız, Büyük Dünya'nın kadınları gibi derin ve pırıl pırıl parlayan gözlerini kaldırdı.

"Ben sizin kim olduğunuzu biliyorum. Oradan gelen büyük adamsınız." Kız, Afrika'nın olduğu tarafı gösterdi. "İyi ve güvenilirsiniz."

"Siz de öylesiniz. Peşinizde biri mi var?"

"Evet!" dedi kız umutsuzlukla. "Beni kovalıyor..."

"Kim cüret edebilir peşinize düşüp sizi korkutmaya?"

Kız kızardı ve tereddüt etti.

"Bir adam. Onun olmamı istiyor..."

"Ama birinin isteğine cevap verip vermemeyi kendiniz seçersiniz, öyle değil mi? Nasıl sevmeye zorlayabilirler sizi? Buraya gelsin, ona da söyleyeceğim..."

"Olmaz! O da Büyük Dünya'dan geldi, yalnız çok eskiden, hem de çok güçlü... Yalnız sizin gibi değil... Korkunç!"

Mven Mas, tasasızca güldü.

"Nereye gidiyorsunuz?"

"Beşinci köye. Kasabaya gidiyordum, onunla karşılaştım..."

Mven Mas başını salladı ve kızın elini tuttu. Beriki uysallıkla onun ellerine bıraktı parmaklarını ve ikisi birden, köye doğru giden patikaya yöneldiler.

Kız, yolda, zaman zaman endişeyle arkasına bakarken, bu adamın her yerde onu takip ettiğini anlattı.

Tehlike hakkında böyle açıkça, korkuyla konuşması, Mven Mas'ı allak bullak etmişti. Baskı ve zulmün düşüncesiyle bile uzlaşamazdı o, isterse tesadüfen ortaya çıksınlardı örgütlenmiş dünyada!

"Peki insanlarınız neden hiçbir girişimde bulunmuyor?" dedi Mven Mas, "Onur ve Kontrol İdaresi bilmiyor mu bu durumu? Okullarınızda tarih öğretmiyorlar mı sizin, küçük bir şiddet kullanımının bile nereye götüreceğini bilmiyor musunuz?"

"Öğretiyorlar... biliyoruz..." diye cevap verdi Onar, önüne bakarak.

Çiçekli vadi sona erdi; keskin bir dönüş yapan patika, çalıların arasında kayboluyordu. Biraz ileride uzun boylu, kasvetli bir adam yolu kapamıştı. Adam beline kadar çıplaktı ve gövdesini kaplayan kırlaşmış kılların altında atletik kasları seçiliyordu. Kız elini çekti hızla, fısıldadı:

"Sizin için korkuyorum. Gidin buradan, Büyük Dünya'nın insanı!..."

"Durun!" diye kükredi bir ses, emredercesine.

Yüzük çağında hiç kimse böyle kaba konuşmazdı. Mven Mas, içgüdüsel bir hareketle kızı arkasında gizledi.

Uzun boylu adam yaklaştı ve onu iteklemeye çalıştı ama Mven Mas bir kaya gibi duruyordu.

Bunun üzerine yabancı, yıldırım hızıyla yüzüne bir yumruk indirdi. Mven Mas sendeledi. Hayatında hiç, özellikle bir insana acı vermek, sersemletmek ve aşağılamak için indirilen darbeyle karşılaşmış değildi.

Şok olan Mven Mas, Onar'ın acı çığlığını işitti belli belirsiz. Düşmanının üzerine atıldı ama iki sert yumrukla birlikte yere yuvarlandı. Onar dizlerinin üzerine çöküp onu vücuduyla korumaya çalışıyordu ama adam bir zafer çığlığıyla kızı yakaladı. Dirseklerini geriye doğru büktü; kız acıyla gerilerek başını geriye attı. Elleri toprağa bulanmıştı, üzerinde Mven Mas'ın kanı vardı; hıçkırıp debelenmeye başladı, yüzü öfkeyle kıpkırmızı olmuştu.

Ama Mven Mas kendine gelmişti. Gençliğinde Herkül edimlerini yaparken, insani yasalarla bağlı olmayan düşman-

larından, köpekbalıklarından ve ahtapotlardan çok daha ciddi darbeler almıştı. Bu tehlikeli hayvanlarla yüz yüze dövüş için öğretilen her şeyi hatırlıyordu.

Acele etmeksizin kalktı, düşmanının öfke ve gazapla çarpılmış yüzüne baktı, darbeyi nereye indireceğini seçti ve ansızın doğrularak geriye çekildi. Tibet deneyini yapmaya hakkı olup olmadığını düşündüğü sıralarda, düşlerinde kendisine işkence eden bu güçlü, karizmatik yüzü tanımıştı.

"Bet Lon!"

Beriki kızı bıraktı ve donakaldı; gözlerini bu kara derili yabancıya dikti.

"Bet Lon, sizi yaşadığım talihsizlikte kardeşim sayarak karşılaşmanın hayalini kuruyordum hep," diye bağırdı Mven Mas, "ama böyle karşılaşacağımızı hiç düşünmezdim!"

"Nasıl yani?" diye küstahça sordu Bet Lon, gözlerinde yanan kötülük ateşini gizleyerek.

Afrikalı boş ver der gibi bir hareket yaptı.

"Boş sözlere ne gerek var? Diğer dünyada söylemediniz onları ve bir suçlu da olsanız, büyük bir ideal uğruna hareket ettiniz. Ya bu dünyada ne uğruna?"

"Kendim için, bir tek kendim için!" dedi Bet Lon horgörüyle, dişlerinin arasından tükürür gibi. "Başkalarını, toplumun iyiliğini yeterince düşündüm! Ve bütün bunların insana hiçbir yararı olmadığını anladım. Eski zamanların bazı bilgeleri de biliyorlardı bunu."

"Siz başkalarını hiç düşünmediniz, Bet Lon," diye onun sözünü kesti Afrikalı. "Her şeyde kendi keyfinizce davranarak şimdiki siz oldunuz işte: bir tecavüzcü, neredeyse bir hayvan!"

Matematikçi, Mven Mas'ın üzerine atılmaya hazırlanıyormuş gibi bir hareket yaptı ama kendini tuttu.

"Bu kadar yeter, çok fazla konuştunuz!"

"Çok şeyi harcamış olduğunuzu görüyorum, istediğim..."

"Ama ben istemiyorum! Çekil yolumdan!..."

Mven Mas kıpırdamadı. Başını eğmiş, Bet Lon'un önünde kendine güvenli ve tehditkâr bir edayla dikiliyor, kızın titreyen omuzlarını hissediyordu arkasında. Ve bu titreme, ona, yumrukların verdiğinden çok daha büyük bir öfke katıyordu.

Matematikçi kıpırdamadan Afrikalının öfkeden yanan gözlerine bakıyordu.

"Gidin," dedi bir adım yana çekilerek. Derin derin nefes aldığı duyuluyordu.

Mven Mas, tekrar tuttu Onar'ın elini ve Bet Lon'un nefret dolu bakışlarını üzerinde hissederek onu çalıların arasından geçirdi. Patikanın döndüğü yerde ansızın durdu, Onar sırtına çarptı.

"Bet Lon, birlikte Büyük Dünya'ya gidelim!"

Matematikçi aynı küstahlıkla gürültülü bir kahkaha savurdu; Mven Mas, onun küstahça meydan okuyan sözlerini işitti.

"Siz kim oluyorsunuz da bana bunu teklif ediyorsunuz? Biliyor musunuz?..."

"Biliyorum. Ben de yasaklanmış bir deney yapıp bana emanet edilmiş insanların ölümüne neden olmuş biriyim. Bilimde size yakın bir yoldan yürüdüm ve biz... Siz, ben ve diğerleri, zaferin arifesindeyiz! İnsanların size ihtiyacı var ama böyle değil..."

Matematikçi, Mven Mas'a doğru yürüdü ve gözlerini indirdi ama ansızın döndü, omzunun üzerinden, horgörülü, kaba sözcüklerle reddetti. Mven Mas sessizce yoluna devam etti.

Beşinci köye on kilometre kadar kalmıştı.

Afrikalı, kızın yalnız olduğunu öğrenince ona, bu zalim ve kaba adamla tekrar karşılaşmamak için doğu sahiline, deniz

kıyısındaki köylere gitmesini öğütledi. Eski, ünlü biliminsanı, bu küçük dağ köylerinin sakin ve münzevi hayatında bir tiran olmuştu. Olası gelişmelere karşı önlem olması için de köye gitmeye ve bu adamın hareketlerini gözlesinler diye söylemeye karar verdi. Mven Mas, köyün girişinde Onar'la vedalaştı. Kız ona, kısa süre önce bu kemeri andıran dağın ormanlarında, bir park alanından kaçmış ya da belki adanın yüksek dağını çevreleyen balta girmemiş cangıllarda bugüne kadar gizlenmeyi başarmış kaplanların göründüğü söylentilerini anlattı. Mven Mas'ın elini sıkıca tutarak, dikkatli olmasını ve asla geceleri dağdan geçmemesini istedi. Mven Mas dönüp hızla yürümeye başladı. Olan biteni düşünürken, kızın endişe ve sadakat dolu son bakışını görebiliyordu hâlâ. Mven Mas ilk defa, eski zamanların gerçek kahramanları üzerine düşündü - aşağılamanın, kötülüğün, fiziksel acının ortasında, hayvani bir bencilliğin kudretli krallığında en zorlu eylemde bulunanlar - gerçek, iyi insanlar olarak kalmışlardı bunlar.

Hayatın ikiliği, her zaman, insanların önüne bir çelişki koyuyordu. Eski dünyada, tehlikelerin ve horgörülerin arasında, aşkın, sadakatin ve şefkatin gücü, ölümün kıyısında, kaba ve düşmanca bir ortamda büyürdü. Kaba gücün kamçısına itaat, her şeyi geçici, istikrarsız kılardı. Bir insanın kaderi, her an, kökten değişebilir, planları, umutları ve düşünceleri tepetaklak olabilirdi çünkü eskilerin kötü örgütlenmiş toplumunda çok şey tesadüfi insanlara bağlıydı. Ama umutların, aşkın ve mutluluğun bu eski çağlara has kısa ömürlülüğü, duyguları zayıflatmaz, güçlendirirdi.

Karanlık çağların köleliğine ve parçalanma çağının ağır tecrübelerine rağmen insandaki iyinin ölmemesinin nedeni buydu işte.

Afrikalı ilk defa, bugün çağdaş insanlara son derece zor

görünen o eski hayatta da mutluluk, umut, yaratıcılık olduğunu, üstelik bunların belki şimdi, gururlu Yüzük çağında olduğundan daha güçlü olduklarını düşündü.

Mven Mas neredeyse öfkeyle, insanlığın bir milyon yıl boyunca daha iyiye gitmeyeceği kehanetinde bulunan ve doğadaki türlerin değişiminin çok ağır olduğu şeklinde sahte bir anlayışa dayanan eski zamanların bilim teorisyenlerini hatırladı.

Bunlar, insanları daha çok seviyor ve gelişmenin diyalektiğini biliyor olsalardı, buna benzer saçmalıklar asla girmezdi kafalarına.

Gün batımı, dev dağın yuvarlak omzunda, onun buluttan şalını kırmızıya boyamıştı. Mven Mas, yüzündeki kanı yıkamak için çaya koştu.

Rahatlayıp kendine gelince kuruyup dinlenmek için düz bir kayanın üzerine oturdu. Gece olmadan önce kasabaya yetişemezdi ama ay ışığında dağı geçebileceğini hesap ediyordu. Üzerinden su sızar halde, dalgın bir şekilde oturan Afrikalı, ansızın birinin gözlerini üzerinde hissetti ama bir şey göremedi. Görünmeyen gözlerin onu takip ettiği hissi, çayı geçip dağa tırmanmaya başlarken de kaybolmadı.

Mven Mas, bin sekiz yüz metredeki platoya çıkan araba yolundan hızla yürüyor, kasabaya en kısa zamanda ulaşmak için ormanlık alanların içinden, yokuşlardan tırmanıyordu. Yeniayın hilali en fazla bir buçuk saat daha aydınlatırdı yolu. Dip dağ patikasının ve aysız gecenin üstesinden gelmek çok zor olacaktı. Acele ediyordu. Tek tük, alçak ağaçlar, ayın ışıttığı kuru toprağın üzerinde uzun, kara kuşaklar gibi gölgeler bırakıyorlardı. Mven Mas yürürken sayısız küçük köklere takılıp sendelememek için bütün dikkatini ayaklarının dibine vermiş, düşünüyordu.

Sağda, uzak bir yerde, dağ yamacının dikleştiği ve ka-

ranlık gölgelerin içinde kaybolduğu yerde, toprağı titreten ölümcül bir kükreme yükseldi. Ormanda, ay ışığının benekleri ve kuşakları arasında hafif bir kükreme ona karşılık verdi. Bu seslerde, insanın ruhuna işleyen, ondaki çok uzun zaman önce unutulmuş dehşet ve yenilmez bir yırtıcı tarafından seçilmiş kurban olma duygusunu uyandıran bir güç vardı. Bu eski çağların dehşetine karşılık, ondan daha az eski olmayan bir savaş arzusu da yanıyordu – yorucu av günlerinde ve korkulu gecelerde insan soyunun mamutlar, aslanlar, dev ayılar, kudurgan boğalar ve merhametsiz kurt sürüleri arasında yaşama hakkını savunan isimsiz kahramanlardan sayısız kuşağın mirasıydı bu.

Mven Mas durdu, nefesini tutup etrafı inceledi. Gecenin sessizliğinde hiçbir şey kıpırdamıyordu ama Mven Mas patikada birkaç adım yürümüştü ki, izlendiğini anladı. Kaplanlar mı? Onar'ın sözünü ettiği dedikodular doğru olabilir miydi? Bu yırtıcı hayvanlar -kuşkusuz iki kaplan vardı- ona saldırdıklarında ne yapacağını düşünerek koşmaya başladı.

Kaplanların insanlardan daha iyi tırmandıkları alçak ağaçlara çıkarak kurtulamazdı. Mücadele etse? Etrafında sadece taşlar vardı, şu demir gibi güçlü dallardan koparıp sağlam bir sopa bile çıkartamazdı. Kükremeler arkasından iyice yaklaştığında, Mven Mas sonunun geldiğini anladı. Tozlu patikanın üzerini örten ağaçların dalları, Afrikalıyı boğuyordu. Bu son dakikalarda, bütün geçmiş hayatını onları incelemeye verdiği yıldızlı gökyüzünün sonsuz derinliklerine bakarak cesaretini toplamak istedi. Kocaman adımlarla sıçrarcasına koşuyordu. Kader ondan yanaydı – büyük bir açıklığın kıyısına gelmişti. Açıklığın ortasında bir taş birikintisi fark etti, oraya koştu, otuz kiloluk sivri uçlu bir kayaya sarıldı ve ormana doğru döndü. Şimdi hareketli, belli belirsiz siluetleri seçebiliyordu. Bu çizgili yaratıklar, seyrek ağaçların arasında kolaylıkla

kayboluyorlardı. Ay da öyle alçalmıştı ki, ağaçların dallarına değiyordu sanki. Uzamış gölgeler açık alanı boydan boya geçiyorlardı ve karanlık yolları andıran bu gölgelerin üzerinde iki dev kedi, Mven Mas'a doğru sürünmeye başlamıştı. Mven Mas, Tibet'teki gözlemevinin yer altı odasında olduğu gibi, ölümün eli kulağında olduğunu hissetti. Şimdi bu ölüm dışarıdan geliyordu, yırtıcıların fosforlu gibi alev alev yeşil gözlerinde yanıyordu. Mven Mas, ormanın boğuculuğunda hafif bir esintinin getirdiği serinliği içine çekti, yukarı, şanlı ve ışıl ışıl kozmosa baktı, doğruldu, taşı başının üzerine kaldırdı.

"Ben senin yanındayım, yoldaş!"

Uzun bir gölge, dağ sırtının karanlığından elinde bir dalı tehditkâr biçimde sallayarak indi. Şaşkına dönen Mven Mas matematikçiyi tanıyınca bir an kaplanları unuttu. Uzun koşusu yüzündün neredeyse nefessiz kalan Bet Lon, ağzı açık, Mven Mas'ın yanında dimdik belirdi. İlkin geri çekilen dev kediler, tekrar amansız bir şekilde yaklaşmaya başladılar. Soldaki kaplan otuz adım mesafedeydi. Arka ayaklarının üzerine eğilmiş, sıçramaya hazırlanıyordu.

"Şimdi!" Bu haykırış ormanın içindeki açıklıkta yükseldi.

El bombası fırlatıcılarının solgun ışıkları, Mven Mas'ın arkasından, üç taraftan yanıp sönmeye başladı. Mas şaşkınlıkla koca kayayı, silahını düşürdü. Yakındaki kaplan şaşkınlıkla doğruldu, el bombaları davul dövülür gibi patlıyordu, yırtıcı hayvan gerisin geri döndü. Diğeri de dörtnal ormana koştu. Orada at sırtında üç adamın silueti belirdi. Elektrik yüklü cam el bombaları kaplanın alnında patladı, hayvanın ağır başı eğildi, kuru otların üzerine serildi.

Atlılardan biri ileriye doğru koşturdu. Büyük Dünya'nın bu işçi kıyafetleri, Mven Mas'a hiçbir zaman bu kadar güzel görünmemişti - geniş, kısa, dizlerin üzerinde şortlar, yakası açık ve iki cepli yapay ketenden, bol, mavi gömlekler.

"Mven Mas, tehlikede olduğunuzu hissettim!"

Şimdi endişeyle çınlamakta olan bu yüksek, tiz sesi nasıl tanımazdı! Çara Nandi!

Ne cevap vereceğini bilemeden hareketsizce durdu, ta ki kız attan atlayıp yanına koşana kadar. Beş kişi daha onu takip etti. Mven Mas onları incelemeye fırsat bulamadı zira hilal ormanın arkasında kaybolmuş, gecenin boğucu karanlığı da açıklığı örtmüştü. Çara'nın eli, Mven Mas'ın dirseğini buldu. Kızın incecik beline sarıldı ve elini, nabzının bütün şiddetiyle atmakta olduğu göğsüne götürdü. Çara'nın parmak uçları kaslarının üzerinde dolaştı, bu hafif okşama Mven Mas'a daha önce hiç hissetmediği bir huzur verdi.

"Çara, bu Bet Lon, yeni arkadaşım..."

Mven Mas döndü; ama matematikçi kaybolmuştu. O zaman karanlığa bütün gücüyle bağırdı:

"Bet Lon, gitmeyin!"

"Döneceğim!" diye yükseldi uzaklardan güçlü bir ses; şimdi bu seste küstahlıktan eser yoktu.

Çara'nın yanındakilerden biri -belli ki grubun yöneticisi- eğerinin arkasına bağlı sinyal fenerini çıkardı. Görülmeyen bir radyo dalgası yerine zayıf bir ışık gökyüzüne yükseldi. Mven Mas, uçan bir aracın gelmesini beklediklerini düşündü. Beşi de gencecikti – imha birliklerinde çalışıyorlardı, Herkül edimlerinden biri olarak unutulma adasındaki zararlı hayvanlarla mücadele devriyelerinde görev yapmayı seçmişlerdi. Çara Nandi, Mven Mas'ı ararken onların birliğine katılmıştı.

"Eğer çok cingöz olduğumuzu düşünüyorsanız yanılıyorsunuz," dedi grubun başı, herkes fenerin çevresine oturup Mven Mas kaçınılmaz soruları sormaya başlayınca. "Eski Elen isimlerinden birini taşıyan bir kız yardım etti bize."

"Onar!" diye bağırdı Mven Mas.

"Evet, Onar. Birliğimiz güneyden beşinci köye yaklaşmıştı ki, yorgunluktan ölmek üzere olan bir kızın koşa koşa geldiğini gördük. Kaplanlarla ilgili söylentileri doğruladı bize ve kasabaya dağ yolundan dönerken size saldırabileceklerinden korkarak derhal arkanızdan gelmemiz için de ikna etti. Gördüğünüz gibi, son anda yetiştik. Şimdi bir yük vintoleti geliyor, sizin geçici olarak felç olmuş düşmanlarınızı park alanına göndereceğiz onunla. Eğer gerçekten insan yedikleri tespit edilirse vurulacaklar. Ama böyle nadir görülen hayvanları incelemeden öldürmek olmaz."

"Ne incelemesi?"

Oğlan kaşlarını kaldırdı.

"Bu bizim sorumluluğumuzun dışında. Herhalde önce sakinleştirecekler, yaşamsal aktivitelerini düşürecek bir iğne vuracaklar. Zayıflayınca da onlara çok şey öğretilebilir..."

Yüksek, titreyen bir ses, delikanlının sözünü böldü. Karanlık bir kütle ağır ağır iniyordu. Göz alıcı ışığı, ormandaki açıklığı doldurdu. Çizgili kediler kırılgan yükler için kullanılan yumuşak konteynerlerin içine alındı. Karanlıkta zorlukla seçilen dev gemi kayboldu, açıklığı yıldızların sakin ışığına bıraktı. Kaplanlarla birlikte beş delikanlıdan biri de gitmişti. Onun atını Mven Mas'a verdiler.

Afrikalının ve Çara'nın atları yan yana yürüyordu. Yol, Galle çayının vadisine iniyordu; çayın denize açıldığı yerde bir tıp istasyonu ve imha birliği üssü vardı.

"Adaya geldiğimden beri ilk defa denize gidiyorum," diye parçaladı sessizliği Mven Mas. "Şimdiye kadar deniz, benim dünyamı ebediyen çevreleyen yasak bir duvar gibi gelirdi bana."

"Ada, sizin için yeni bir okul olmalı?" dedi Çara, yarı yarıya sorar gibi, mutlulukla.

"Evet. Bu kısa sürede çok şeyler deneyimledim ve düşündüm. Bütün bu düşünceler çoktandır kafamın içindeydi..."

Mven Mas eski korkularından söz etti: insanlık geçmişin hatalarını kuşkusuz çok daha az çirkinlikte tekrarlayarak, fazlasıyla sosyal, fazlasıyla teknolojik bir yönde gelişiyordu. Ona öyle gelmişti ki, Epsilon Tucaena gezegeninde bize çok benzer, güzel bir insanlık vardı ve bunlar, psikolojinin duygulanımsal yanının mükemmelleştirilmesiyle daha çok ilgilenmişlerdi.

"Hayatla uyumun tamlığa erişmediği duygusuyla çok acı çektim," dedi kız, kısa bir süre düşündükten sonra. "Eskiden daha çok, şimdiden ise çok daha az şey gerekti bana. Bir zamanlar antik Akdeniz'de, Eros çağındaki ilkel seçilimlerin biriktirdiği güç ve duyguların tüketilmemiş olduğu bir çağın hayalini kuruyordum. Ve daima, izleyicilerimde duyguların gerçek gücünü uyandırmaya çalışıyordum. Ama ne yazık ki bir tek Evda Nal, tamamen anladı beni."

"Ve Mven Mas," diye ciddi bir tavırla ekledi Afrikalı. Ve Çara'nın kocaman gözlerine bakarak, bir keresinde Tucaena'nın bakır tenli kızını görmüş olduğunu anlattı.

Kız yüzünü kaldırdı, Mven Mas, başlamakta olan şafağın yumuşak ışığında, iri ve derin gözlerini gördü kızın ve hafif bir baş dönmesi hissetti, uzaklaştı ve güldü.

"Bir zamanlar atalarımız, gelecekle ilgili yazdıkları romanlarında bizi zayıf, raşitik ama kafatasları kocaman kimseler olarak canlandırırlarmış. Kesip işkence ettikleri milyonlarca hayvana rağmen insanın beynini anlamaya hâlâ çok uzaklarmış çünkü en hassas molekül, hatta atom ölçeklerinde girilmesi gereken yerlere bıçaklarla girerlermiş. Güçlü bir entelektüel faaliyetin hayat enerjisiyle güçlü bedenler gerektirdiğini biliyoruz artık ama bu beden güçlü duygulanımlar da üretiyor."

"Ve biz eskisi gibi akla zincirlerle bağlıyız," diye onayladı Çara Nandi.

"Çok şey yapıldı ama entelektüel yanımız ileriye giderken duygulanımsal yanımız geride kaldı... Onunla ilgilenmek gerek ki aklın zincirlerine ihtiyaç duymasın, tersine, akıl duyguların zincirlerine ihtiyaç duysun. Bu bana öyle önemli görünüyor ki, bu konuyla ilgili bir kitap yazmaya niyetliyim."

"Ah, elbette!" diye bağırdı Çara coşkun bir tavırla, sonra mahcup oldu ve devam etti: "Pek az büyük biliminsanı, güzeli ve duyguların bütünlüğünü incelemeye verdi kendini... Üstelik, kastettiğim psikoloji değil."

"Sizi anlıyorum!" diye cevap verdi Afrikalı, mahcubiyetle yukarı kaldırdığı gururlu başına yükselen güneşin tenine tekrar bakır kırmızılığı veren ışınları düşen kıza hayranlıkla bakarak.

Çara, Mven Mas'ın dorusuyla yan yana yürüyen yüksek, kuzguni atın üzerinde rahatça oturuyordu.

"Çok geride kaldık!" dedi kız, atın dizginlerini vurdu, hayvan ileriye atıldı.

Afrikalı da ona yetişti, ikisi birlikte bu eski yolda yan yana yürümeye başladılar. Genç yoldaşlarının yanına gelince dizginleri çektiler; Çara, Mven Mas'a döndü:

"Ya şu kız, Onar?..."

"Onun Büyük Dünya'da olması gerek. Kendiniz söylediniz ya, buraya gelen ve yakın zamanda ölen annesine bağlılığından ötürü tesadüfen yerleşmiş adaya. Veda'nın yanında çok iyi çalışırdı – arkeolojik kazılarda hassas ve narin kadın elleri gerek. Tabii onlara ihtiyaç duyulan binlerce başka iş de var. Bet Lon ise, bize dönecek olan yeni Bet Lon, onu bambaşka bir insan olarak bulacak!..."

Çara kaşlarını çattı, Mven Mas'ın gözlerinin içine baktı.

"Peki siz yıldızlarınızı bırakacak mısınız?"

"Sovyet'in kararı ne olursa olsun, kozmosla olan davama devam edeceğim. Ama ilkin yazmam gereken bir şey var..."

"İnsan ruhunun yıldızları mı?"

"Doğru, Çara! Öyle çeşitliler ki bunlar, düşündükçe nefesim kesiliyor..." Kızın yüzünde şefkatli bir tebessümle kendisine baktığını fark eden Mven Mas sustu. "Siz de aynı fikirde değil misiniz?"

"Tabii ki aynı fikirdeyim! Ben sizin deneyinizi düşünüyordum. Bu deneyi, insanlara dünyanın tamlığını verebilmek için ihtiraslı bir sabırsızlıkla yaptınız. Bu anlamda bir sanatçısınız, biliminsanı değil."

"Ya Ren Boz?"

"Onun için deney, sadece araştırmalarında yeni bir adımdı."

"Beni suçlamıyor musunuz, Çara?"

"Kesinlikle! Ve eminim, birçok insan, çoğunluk da suçlamayacak sizi!"

Mven Mas dizginleri sol eline geçirdi, sağ elini Çara'ya uzattı. İstasyonun etrafındaki küçük köye girdiler.

Hint okyanusunun dalgaları, dağların eteklerini dövüyordu. Mas, bu gürültünün içinde, Sig Zor'un kozmosa açılan hayatı anlatan senfonisindeki basların ritmik yükselişini işitiyordu. Ve güçlü bir nota, dünyadaki doğaya dayanan bir nota -mavi bir fa- denizin üzerinde salınıyor, insanı, ona hayat veren doğayla birleşen bütün ruhuyla haykırmaya çağırıyordu.

Okyanus berrak ve parlaktı, atıklardan arındırılmış, yırtıcı köpekbalıklarından, zehirli balıklar ve yumuşakçalardan, tehlikeli denizanalarından temizlenmişti, tıpkı çağdaş insanın hayatının eski çağların dehşet ve kötülüğünden temizlendiği gibi. Ama okyanusun enginlerinde bir yerde, her nasılsa bugüne kadar kalmış zararlı hayat tohumlarının büyüdüğü bir yer vardı ve biz, sadece imha birliklerinin uyanıklığıyla okyanusun sularını tehlikesiz ve temiz kılabilirdik.

Genç, berrak bir ruhta inatçı bir kötülüğün, aptalca bir kendine güvenin, hayvanca bir egoizmin büyümesi de böyle değil miydi? O zaman, eğer insan bilgelik ve iyiliğe yönelmiş toplumun otoritesine boyun eğmez de gurur ve kişisel ihtirasları ona yol göstermeye başlarsa, cesaret hayvanlığa, yaratıcılık zalim bir kurnazlığa dönüşürdü, sadakat ve fedakârlık da tiranlığın, zalim bir sömürü ve zorbalığın dayanakları haline gelirdi... Disiplin ve toplumsal kültürün örtüsü kolayca parçalanırdı - rezil bir hayata varmak için bir, iki kuşak yeterdi. Mven Mas, bu hayvanlığın yüzünü orada, unutulma adasında görmüştü. Direnmeseydi, iradesi olmasaydı hayvani bir despotluk onda da büyür, insanlığı asırlarca vicdansız bir zorbalık altında tutmuş olan ne varsa, her şeyi ezerdi.

Dünya tarihindeki en şaşırtıcı şey, rezil bir cehalet için şart olan, bilgi ve güzelliğe karşı sönmeyen nefretin ortaya çıkmasıydı. Bu inançsızlık, korku ve nefret, bütün insan toplumlarında görülebilirdi: ilkel büyücüler ve cadılar karşısında korkuyla başlamış ve dünyanın parçalanması çağında zamanlarının ilerisinde olan düşünürlerin ezilmesiyle son bulmuştu. Yüksek uygarlıklar bulunsa da kendi toplumlarını küçük insan gruplarının, ansızın ve en çeşitli biçimlerde sinsice ortaya çıkan oligarşinin despotizminden korumaya cüret edemeyen başka gezegenlerde de böyleydi... Mven Mas, bilimin en yüksek atılımlarının gözdağı, işkence ve cezalandırma, düşünce okuma, kitleleri itaatkâr, en hayvanca emirleri bile uygulamaya hazır yarı ahmaklar haline getirmeye hizmet ettiği gezegenlere dair, Yüzük'ten gönderilen mesajları hatırladı. Böyle bir gezegenden gelen yardım çağrısı Yüzük'e ulaşmıştı: mesaj, uzayda, bu gezegenin uyuyan insanları ve onların zalim hükümdarları yok olup gittikten sonra bile yüzlerce yıl yol almıştı.

Bizim gezegenimiz ise öyle bir gelişme aşamasındaydı ki,

buna benzer korkular artık düşünülemez olmuştu. Ama insanın manevi gelişmesi hâlâ yeterli değildi ve Evda Nal gibi insanlar bunun üzerinde çalışıyorlardı...

"Ressam Kart San, bilgeliğin bilgi ve duygunun bir kombinasyonu olduğunu söylemişti. Biz de bilge olalım!" dediğini işitti arkasındaki Çara'nın.

Ve Afrikalının yanından ileri doğru koşan Çara, yüksekten, aşağıdaki gürültülü uçuruma atladı.

Mven Mas, onun havada yüzercesine parende attığını, kollarını kanat gibi açtığını ve dalgaların içinde kaybolduğunu gördü. Aşağıda yüzen, imha birliğinin delikanlıları donup kalmışlardı. Mven Mas'ın sırtından, korkuyla karışık bir hayranlıkla soğuk ter boşaldı. Afrikalı daha önce böyle delice bir yükseklikten atlamamıştı hiç ama şimdi korkudan uzak, uçurumun kenarında durup kıyafetlerini çıkarıyordu. Daha sonra, belli belirsiz ve anlık düşüncelerin içinde Çara'nın kendisine eski çağların her şeyi yapabilen tanrıçası gibi göründüğünü hatırlayacaktı. Çara yapabiliyorsa, Mven Mas da yapardı!

Kızın zayıf, uyaran çığlığı, dalgaların üzerine yükseldi ama Mven Mas ok gibi uçarken aşağı, onu işitmedi. Uzun bir uçuştu bu. İyi bir atlayıcı olan Mven Mas suya zıpkın gibi girdi ve çok derinlere daldı. Deniz öylesine berraktı ki, dip ona çok yakın göründü. Afrikalı bedenini kıvırdı ve ataletin öylesine şiddetli bir darbesini yedi ki, çevresindeki her şey yiter gibi oldu. Bir roket gibi suyun yüzeyine çıktı, sırtüstü döndü ve dalgaların üzerinde salınmaya başladı. Kendine gelince yanı başında yüzen Çara Nandi'yi gördü. Kızın parlak bronz rengi teninde, ilk defa, korkunun solgunluğu belirmişti. Bakışlarında hem bir ayıplama, hem de takdir vardı.

"Neden yaptınız bunu?" diye fısıldadı, zorlukla nefes alırken.

"Çünkü siz de yaptınız. Sizin arkanızdan her yere giderim ben... kendi gezegenimizde, kendi Epsilon Tucaena'mızı kurmaya!"

"Peki Büyük Dünya'ya dönecek misiniz benimle?"

"Evet!"

Mven Mas, biraz daha yüzmek için yüzükoyun döndü ve şaşkınlıkla bir çığlık attı. Onlarla kötü bir oyun oynayan denizin şaşırtıcı berraklığı, orada, kıyıdan uzakta daha da artmıştı. Çara'yla o, suyun havayı andıran inanılmaz berraklığında en küçük ayrıntıları bile görülen dibin üzerinde, baş döndürücü bir yükseklikte salınıyorlardı âdeta. Mven Mas, insanların dünyanın çekim alanına çıktıklarında tanıştıkları türden bir cesaret ve zafer duygusuyla doluydu. Okyanusta fırtınada uçmakla yapay bir uydudan kozmosun kara dipsizliğine atlamak aynı sınırsız cüret ve başarı duygusunu doğururdu. Mven Mas birkaç kulaç atıp Çara'nın yanına geldi, onun adını fısıldadı ve onun berrak, gözüpek gözlerindeki ateşli cevabı okudu. Elleri ve dudakları, kristal dipsizliğin üzerinde birleşti.

12
Uzay Sovyeti

Uzay Sovyeti'nin de epeydir bilimsel toplantılar için, gezegenin başlıca beyni olan Ekonomi Sovyeti gibi, kendi binası vardı. Özel olarak düzenlenmiş ve süslenmiş bir mekânın kozmosun problemleri için toplananlara uygun olması ve böylece dünyanın meselelerinden yıldızların meselelerine hızla yoğunlaşmaya olanak sağlaması gerektiği düşünülüyordu.

Çara Nandi, daha önce Sovyet'in büyük salonuna hiç gelmemişti. Bu tuhaf, yumurta biçimli, yay şeklinde parabolik tavanlı, elips formunda koltuk sıralarının yerleştirildiği salona, Evda Nal ile birlikte, heyecanla girdi. Sanki başka bir yıldızdan toplanmışa benzeyen pembe, mor bir ışıkla aydınlatılmıştı salon. Duvarlar, tavan ve koltuklar, dev salonun bir ucunda, doğal bir odak noktası gibiydi. Orada, yüksekçe bir yerde ekranlar, tribün ve oturumun yöneticilerinin, Sovyet üyelerinin oturduğu koltuklar bulunuyordu.

Duvarların mat, altın rengi panelleri gezegenlerin rölyef şeklinde işlenmiş haritasını kesiyordu. Sağ tarafta güneş sistemindeki gezegenlerin haritası vardı, sol tarafta ise Sovyet'in düzenlediği seferlerle incelenen en yakın yıldızların gezegenleri. Soluk mavi kubbenin altındaki ikinci sırada

ise Büyük Yüzük'teki komşulardan gelen, hayat bulunan yıldız sistemlerinin diyagramları çizilmişti.

Çara'nın dikkatini tribünlerin üzerindeki eskice, kararmış ve belli ki defalarca restore edilmiş bir tablo çekti.

Bu dev tuvalin üst kısmında koyu mor gökyüzü resmedilmişti. Hilal şeklinde başka bir aydan, batan günde belli belirsiz görülen eski bir yıldız gemisinin yukarı kalkık burnuna solgun, ölgün bir ışık vuruyordu. Çirkin, mavi, kuru ve sert bitki sıraları metali andırıyordu. Uzay giysileri içinde bir adam, derin kumun içinde güçlükle yürüyordu. Adam düşen gemiye ve ölmüş yoldaşlarının çevreye dağılmış cesetlerine bakıyordu. Kaskındaki cam, sadece gün batımının kızıllığını yansıtıyordu ama ressam bunlarda, görülmemiş bir incelikle, başka bir dünyadaki dayanılmaz umutsuzluğu da ifade etmişti. Sağ taraftaki alçak bir tepenin üzerinde canlı, şekilsiz ve iğrenç bir şey sürünüyordu. Tablonun altında iri harflerle şöyle yazılıydı: "Yalnız kaldı." Kısa ama anlamlı bir ifade.

Tabloyla büyülenen kız, salonun mükemmel mimarisini hemen fark etmemişti – koltuklar iskambil kartları gibi açılmıştı, sıraların altında gizli galerilerden her koltuğa ayrı bir çıkış vardı. Her sıra, yukarısındakinden ve aşağısındakinden tecrit edilmişti. Evda'yla birlikte yerine oturan Çara, doğal inci renkli Afrika ağacından yapılmış koltukların, masaların ve bariyerlerin eski usul işçiliğini fark etti. Artık hiç kimse, şimdi birkaç dakikada görülebilecek bir işçilik için böyle çok zaman harcamazdı. Belki de sadece eskilere olan saygıyı gösteren bu ağaç, Çara'ya, plastikten daha sıcak ve canlı göründü. Salonu incelemeye devam ederken kıvrık kol altlarını hafifçe okşadı.

Güçlü televizyon yayıncıları, olan biten her şeyi bütün gezegene yayınlayacaktı gerçi ama gene de, her zamanki gibi büyük bir kalabalık toplanmıştı. Sovyet'in sekreteri Mir Om,

âdet olduğu gibi, bir önceki oturumdan beri gelen kısa mesajları okudu. Salonda bulunan birkaç yüz insanın arasında tanınmamış tek bir kişi bile bulmak mümkün değildi. Bu yüzlerdeki sert dikkat ifadeleri, Yüzük çağında insanların niteliklerinden biri haline gelmişti çoktan. Ama Çara, salonu inceler ve ünlü biliminsanlarının gezegen tablolarının altına kazılmış aforizmalarını okurken ilk mesajı kaçırdı. En çok, Jüpiter'in altına yazılmış, doğanın görüngülerine karşı hassas olunması çağrısı hoşuna gitmişti: "Etrafımızı her yandan anlaşılmaz olguların sardığına, bunların âdeta gözümüze girdiğine, kulaklarımıza bağırdığına bir bakın; ama biz, bunların belli belirsiz çizgilerinde ne büyük keşifler gizli olduğunu görmüyor, duymuyoruz." Başka bir yerde de şöyle bir söz asılıydı: "Bilinmeyenin peçesini kaldırmak yetmez; yalnızca inatçı bir çabadan, geri çekilmelerden, sapmalardan sonra hakikati yakalamaya başlarız ve önümüzde sınırsız perspek-

tifler açılır. Başlangıçta yararsız ve açıklanamaz görünen hiçbir şeyden kaçınmayın."

Tribünler hareketlendi, salonun ışıkları söndü. Sovyet sekreterinin sakin, güçlü sesi heyecanla titredi.

"Yakın zamana kadar olanaksız gibi görünen bir şey göreceksiniz: galaksimizin dışarıdan çekilmiş bir fotoğrafı. Yüz elli bir yıl, yani galaksimiz için bir buçuk dakika önce, Centaurus takım yıldızındaki..." Çara, kendisine anlamsız gelen sayıları dinlemedi, "gezegen sisteminin sakinleri, bizim galaksimizin dışındaki en yakın yıldız sistemi olan ve Yüzük üzerinden galaksimizle ilişki kurabilen akıllı dünyalar bulunduğunu bildiğimiz Büyük Macellan Bulutsusu'na bir mesaj gönderdiler. Macellan Bulutsusu'ndaki bu gezegen sisteminin tam yerini henüz bilmiyoruz, ancak onların mesajlarını, galaksimizin bir resmini aldık. Buyurun!"

Dev ekranda solgun, gümüş bir ışıkla, geniş, uçlara doğru

daralan bir yıldız hevengi belirdi. Ekranın kenarlarını uzayın sonsuz karanlığı dolduruyordu. Aynı karanlık, dalgalar halinde, uçlarda büzülen spiral kolların arasını da kaplıyordu. Kâinatın bu en eski yıldız sistemlerinin küre şeklindeki top halkasından solgun bir ışık parlıyordu. Bu düz yıldız alanlarının arasında yoğun, donmuş maddeyle yığınlardan bulutlar ve kuşaklar birbirini takip ediyordu. Fotoğraf tuhaf bir açıdan çekilmişti - galaksi çapraz ve yukarıdan görünüyordu; merkezinde, dar bir çekirdeğin ortasında yanmakta olan, kızgın bir birikinti vardı. Anlaşılan galaksimizin tam bir görüntüsü için daha uzak, daha yüksek galaktik enlemdeki galaksilerden bakmak gerekiyordu. Ama Büyük Yüzük çağının başından beri henüz hiçbir galakside akıllı bir varlıktan iz bulunamamıştı.

Dünyalılar, gözlerini ayırmadan ekrana bakıyorlardı. İnsan, ilk defa, kendi galaksisini başka bir yerden, uzayın korkunç derinliklerinden görüyordu.

Çara'ya, bütün gezegen, altı kıtada ve okyanuslarda, insan hayatının ve emeğinin bulunduğu her yerde milyonlarca ekrana bakarken nefesini tutmuş gibi geldi.

"Yüzük'teki gözlemevlerimizin aldığı ve daha önce duyurulmamış haberler böylelikle sona erdi," diye başladı sekreter. "Şimdi, genel görüşme gerektiren projeleri inceleyelim."

Yuta Gay'ın Mars'ta, kaya tabakalarından otomatik düzeneklerle hafif gazların çıkarılması yoluyla insan teneffüsüne uygun yapay bir atmosfer yaratma önerisi büyük dikkat çekti zira ciddi hesaplamalara dayanıyordu. Teneffüs ve oradaki yerleşkelerin ısıtılması için yeterli hava temin edilecekti, böylece bu yerleşkeler seralardan çıkabilecekti. Uzun yıllar önce, Venüs'te petrol okyanuslarının ve katı karbonhidrat dağlarının bulunmasından sonra, yapay atmosfer üretimi için şeffaf plastiklerden dev çadırlarla örtülü otomatik tesis-

ler kurulmuştu. Bu da, bitkilerin yetiştirilmesine ve insanlığın ihtiyaçları için büyük miktarlarda ve her tür organik kimya ürünü üreten fabrikaların kurulmasına olanak vermişti.

Sekreter elindeki metalik yaprağı bir kenara koydu ve dostça gülümsedi. Mven Mas, tribünün kürsüye en yakın ucunda belirdi; üzerinde koyu kırmızı bir kıyafet vardı, yüzü asık, ciddi ve sakindi. Toplantıya saygı ifadesi olarak birleştirdiği ellerini başının üzerine kaldırdı, sonra yerine oturdu.

Sekreter yerini, kısa altın sarısı saçlı, yeşil gözlerinde şaşkın bir bakış olan genç bir kadına bırakarak kürsüden indi. Sovyet başkanı Grom Orm, kadının yanına çıktı.

"Genelde yeni önerilerle ilgili duyuruları biz yapıyoruz. Ama şimdi, neredeyse tamamlanmış bir incelemenin raporunu dinleyeceksiniz. Raporun yazarı İva Jan, büyük özen gerektiren çalışmasını size anlatacak."

Yeşil gözlü kadın, mahcubiyetten güçsüz düşmüş bir sesle konuşmaya başladı. Herkesin bildiği, güney kıtalarındaki bitkilerde yaprakların renginin maviye çalıyor olması olgusundan başladı. Bu, dünyadaki bitkilerin eski yaşam formlarında ayırt edici özelliklerdendi. Başka gezegenlerdeki bitkisel araştırmaların gösterdiği gibi, ya dünyadakinden daha şeffaf atmosferlere özeldi ya da güneşten daha fazla ultraviyole ışınımı yapan yıldızlardan kaynaklanıyordu.

"İstikrarlı bir kızıl ışınım yapan güneşimiz, spektrumun mavi ve kızıl ötesi bölgelerinde istikrarsızlık gösteriyor; iki milyon yıl kadar önce güneşin ultraviyole ışınımında büyük bir değişiklik meydana geldi ve bu değişiklik uzun bir süre devam etti.

"O zaman maviye çalan bitkiler, kuşların ve açık alanda yaşayan hayvanların üzerinde siyah koruyucu tüyler ortaya çıktı ve gölgelik olmayan yerlerde yuva kuran kuşların yumurtaları da siyah renk aldı. Bu sırada gezegenimiz,

güneş sisteminin elektromanyetik yapısındaki değişiklik yüzünden kendi dönüş eksenindeki istikrarını da kaybetti. Uzun zaman önce, oturmuş dengeleri yıkmak ve yer küre-nin durumunu eksenine göre değiştirmek için denizlerin kıta sahanlıklarına kaydırılması projeleri ortaya konuldu. Bu, astronomların, gravitasyondan çok daha değişken olan elektromanyetik denge sistemlerine hiçbir dikkat göster-meksizin, teorilerini elementer yerçekimi mekaniğine göre temellendirdiği sıradaydı. Oysa bizim, çok daha basit, ucuz ve hızlı hallolabilecek bu açıdan soruna yaklaşmamız gere-kiyor. Hatırlayacağımız gibi, uzay uçuşlarının başlangıcın-da yapay çekim kuvvetinin yaratılması öylesine büyük bir enerji harcanmasını gerektiriyordu ki, bu pratikte mümkün değildi. Ancak mezon güçlerinin fizyonunun keşfinden beri gemilerimiz basit ve güvenilir yapay gravitasyon cihazlarıyla donatılır oldu. Ren Boz'un deneyi de, dünyanın dönüş dü-zeninin etkin ve hızlı bir şekilde değiştirilmesi ve böylece yerçekiminin sınırlayıcı etkisinin ortadan kaldırılması için bir yol olduğuna işaret ediyor..."

İva Can sustu. Altı kişilik bir grup - salonun orta yerin-de birlikte oturan Plüton seferinin kahramanları - kenetle-dikleri yumruklarını uzatarak onu selamlamaya koyuldular. Genç kadının yanakları kızardı. Ekranda stereometrik bir çizimin şeffaf çizgileri belirdi.

"Bu sorunun genişletilebileceğini biliyorum. Bugün geze-genlerin yörüngelerinin değiştirilmesini ve kısmen de, başka bir yıldıza ait bu bir zamanlar yaşam olan gezegeni diriltmek için Plüton'un güneşe yaklaştırılmasını düşünmek mümkün. Ama benim şu anda kastettiğim, dünyamızın yörüngesini kı-talarda iklimin iyileştirilmesi amacıyla düzeltmek.

"Ren Boz'un deneyi, gravitasyon alanının ikinci aspekti-ne, yani elektromanyetik alana dönüştürülmesinin, şu yön-

lerdeki vektörel kutuplaştırmalarla birlikte mümkün olduğunu gösterdi..."

Ekrandaki figürler uzuyor ve dönüyorlardı. İva Can devam etti:

"Bu durumda gezegenin dönüş ekseni istikrarını kaybedecek ve güneş ışınlarının daha yararlı ve doğrudan düşmesi için arzu edilen noktaya gelecektir."

Ekranın altındaki uzun camda bilgisayarların daha önce hesapladığı değerler geçiyordu ve bu sembolleri anlayabilen herkes, İva Can'ın projesinin temelsiz olmadığını görüyordu.

İva Can, çizimin ve sembollerin hareketini durdurdu ve başını eğerek tribünden indi. Dinleyiciler heyecan içinde birbirlerine bakıyor, fısıldaşıyorlardı. Grom Orm'un başkalarının fark etmedikleri işaretini alan, Plüton seferinin genç şefi tribünde belirdi.

"Kuşkusuz Ren Boz'un deneyi bir tetiklemeye neden oldu ve çok önemli keşifler gerçekleşti. Bana öyle geliyor ki bu, bilimin daha önce erişilmez olan ufuklarına götürecek bizi. Kuantum teorisi de böyleydi – bu, repagulyumun veya karşılıklı geçişin kavranması için ilk adımdı ve daha sonra anti-partiküller ve anti-alanlarla ilgili keşiflerin kapısını açtı. Daha sonra, eski Heisenberg fiziğinin belirsizlik ilkesi üzerinde bir zafer anlamına gelen repagular hesaplamalar geldi. Ve nihayet Ren Boz, uzay-alan sisteminin analizine doğru bir adım daha attı, anti-gravitasyon ve anti-uzayı veya repagulyum yasasına göre sıfır uzayı kavramaya yaklaştı. Geçmişte kabul görmemiş bütün teoriler sonuçta filmin temeli haline geldi!

"Plüton inceleme ekibi adına, bu meseleyi tartışılması için dünya iletişim ağından yayınlamayı öneriyorum. Dünyanın ekseni etrafında eğilmesi, kutup bölgelerinin ısıtılmasında enerji sarfiyatını azaltacak ve kutup cephesini yumuşatırken kıtaların tatlı su dengesini yükseltecektir."

"Sorun herkes için açık mı, oylamaya koyabilir miyiz?" diye sordu Grom Orm.

Cevap olarak sayısız yeşil ışık yandı.

"Öyleyse başlayalım!" dedi başkan ve elini, koltuğunun önündeki rafa indirdi.

Burada bir bilgisayara bağlı üç sinyal düğmesi bulunuyordu: sağdaki "evet" anlamına geliyordu, ortadaki "hayır," soldaki ise "kararsız." Sovyet'in bütün üyeleri, aynı yöntemle gizli oy kullandılar. Evda Nal ile Çara da düğmelere bastılar. Ayrı bir bilgisayar, Sovyet'in kararının doğruluğunu denetlemek için dinleyicilerin oylarını sayıyordu.

Birkaç saniye sonra ekranlarda büyük işaretler belirdi – mesele, gezegende genel tartışmaya açılmaya değer bulunmuştu.

Grom Orm, tribüne çıktı.

"Şimdi, Sovyet'in eski dış istasyonlar müdürü Mven Mas'ın durumunu inceleyeceğiz, ancak dava tamamlanana kadar gizli tutmanızı rica ediyorum. Sonra da otuz sekizinci yıldız seferi meselesini karara bağlayacağız. Sovyet, gizlilik talebinde yeterince haklı olduğuma inanıyor mu?"

Yeşil ışıklar oybirliğiyle yandı.

"Olayları herkes ayrıntılarıyla biliyor mu?"

Tekrar yeşil ışıklar.

"Bu durum, davayı hızlandıracak. Sovyet'in dış istasyonlar eski müdürü Mven Mas'tan, ölümcül sonuçlara yol açan davranışının nedenlerini rapor etmesini rica ediyorum. Fizikçi Ren Boz'un aldığı yaralar henüz iyileşemedi ve kendisi tanık olarak çağrılmadı. Bu hususta bir sorumluluk taşımıyor."

Grom Orm, Evda Nal'ın koltuğundaki kırmızı ışığı fark etti.

"Dikkatinizi çekiyorum! Evda Nal, Ren Boz hakkında görüş belirtmek istiyor."

"Ben onun yerine konuşmak istiyorum."

"Bu talebinizin temeli nedir?"

"Onu seviyorum!"

"Mven Mas'tan sonra konuşabilirsiniz."

Mven Mas tribünde belirdi. Afrikalı sakince, kendine acımadan, deneyin beklenen sonuçlarını anlattı. Ne yazık ki bir kanıtı olmayan şaşırtıcı imgeyi de dile getirdi. Deneyi yapmak için gösterdikleri, girişimin gizliliği ve yasadışılığının neden olduğu acelecilik, kayıt için özel cihazlar temin etmemelerine de yol açmıştı. Sadece hafıza makinelerine güvenmişlerdi ve bunların alıcıları da ilk anda parçalanmıştı. Uyduda deney yapmak da bir hataydı. Uydu 57'ye eski bir gezegen gemisi bağlayıp vektörü odaklamak için cihazları ona monte etmeleri gerekirdi. Bütün bunların tek suçlusu kendisiydi. Ren Boz gözlemevi yakınındaki deney tesisindeydi, deneyin uzaya taşınması ise dış istasyonlar müdürünün sorumluluğundaydı.

Çara ellerini bağladı; Mven Mas'ın kendini suçlayan argümanları, ona fazlasıyla ağır gelmişti.

"Ölen uydunun gözlemcileri kaza ihtimali olduğunu biliyorlar mıydı?" diye sordu Grom Orm.

"Evet, uyarılmışlar ama memnuniyetle kabul etmişlerdi."

"Kabul etmiş olmaları beni şaşırtmıyor; binlerce genç her yıl gezegenimizde gerçekleştirilen tehlikeli deneylere katılıyorlar. Hayatlarını kaybettikleri de oluyor... Ve bilinmeyenle savaşa hiç de daha az cesur olmayan yenileri geliyor," dedi Grom Orm somurtarak. "Ancak siz, gençleri uyarırken, böyle bir sonuç olabileceğinden kuşkulanıyordunuz. Gene de bu riskli deneyi yaptınız..."

Mven Mas, sessizce başını eğdi.

Çara gözleri onun üzerinde, derin bir nefes aldı, omzunda Evda Nal'ın elini hissetti.

"Her şeye rağmen deneyi yapmanızın nedenlerini söyleyin," dedi Sovyet'in başkanı, kısa bir aradan sonra.

Afrikalı tekrar konuşmaya başladı ama bu defa tutkulu bir heyecanla. Gençliğinden beri, zalim zamanlarda yok olup gitmiş milyonlarca isimsiz mezarın ona utanç verici geldiğini, insanlığın ve birçok komşu gezegenin tarihinde ilk defa, uzayın ve zamanın fethinde zafere giden bir adım, bu büyük yolda yüz binlerce büyük zekânın izleyeceği ilk köşe taşlarından biri olacak bu fırsatı değerlendirmemeye katlanamayacağını anlattı. Birkaç insanı tehlikeye atmama ve sorumluluktan kaçınma adına bu deneyi belki de yüzlerce yıl ertelemeye hakkı yoktu.

Mven Mas konuşuyor, Çara'nın yüreği sevdiği adam için daha gururla çarpıyordu. Afrikalının suçu artık öyle ağır görünmüyordu.

Mven Mas yerine döndü ve herkesin karşısında kararı beklemeye başladı.

Evda Nal, Ren Boz'un konuşmasının bant kaydını verdi. Hoparlörlerden zayıf, zorlukla nefes alan bir ses yükseldi. Fizikçi, Mven Mas'ı aklıyordu. Sorunun karmaşıklığını tam olarak bilmeyen dış istasyonlar müdürünün ona, Ren Boz'a güvenmekten başka yolu yoktu; ve kendini, onu, başarının kesin olduğuna inandırmıştı. Ama fizikçi kendisini suçlu saymıyordu. "Her yıl," dedi, "daha az önemli deneyler yapılıyor ve bunlar bazen trajik şekilde sonuçlanıyor. Bilim, insanlığın mutluluğu için bir kavgadır - bütün diğer kavgalar gibi bu da kurban ister. Hayatın bereketi ve mutluluğuna, postlarını korumak peşindeki ödlekler değil, ileriye doğru geniş adımlar atan biliminsanları layıktır..."

Ren Boz sözlerini, deneyi ve hatalarını kısaca analiz ede-

rek ve gelecekte başarılı olacağına dair inancını dile getirerek bitirdi.

"Ren Boz, deney sırasındaki gözlemleriyle ilgili hiçbir şey söylemedi," dedi Grom Orm, başını kaldırıp Evda Nal'a dönerek. "Siz onun adına konuşmak istiyordunuz."

"Bu soruyu öngörüp kendisine sordum," diye cevap verdi Evda. "Ren Boz, Q istasyonunun harekete geçirilmesinden birkaç saniye sonra bilincini kaybetti ve başka bir şey görmedi. Yalnız baygınlığın sınırındayken cihazların sıfır uzay görüngülerine tanıklık eden göstergelerini fark etti ve bunları hatırladı. İşte bu bellek kaydı."

Ekranda bir dizi sayılar belirdi, izleyicilerin çoğu bunları derhal not aldılar.

"Acı ve Mutluluk Akademisi adına şunu da eklememe izin verin," diye tekrar başladı Evda. "Felaketten sonraki bir kamuoyu yoklaması şunları gösteriyor..."

Üzerlerinde grafiklerle suçlu, aklanmış, bilimsel yaklaşımlara göre şüpheli, acelecilikten dolayı suçlanmış başlıklarının bulunduğu sekiz basamaklı sayılar ekrandan akmaya başladı. Ancak genel sonuç kuşkusuz Mven Mas ile Ren Boz'dan yanaydı; hazır bulunanların yüzleri aydınlandı.

Salonun karşı tarafında kırmızı bir lamba yandı, Grom Orm sözü otuz yedinci yıldız keşfinden bir astronoma, Pur Hiss'e verdi. Astronom, uzun kollarıyla beceriksiz jestler yaparak yüksek sesle ve ateşli bir şekilde konuşmaya başladı; boynunu diktikçe adem elması çıkıntı yapıyordu.

"Biz, bir grup astronom yoldaş olarak Mven Mas'ı suçlu buluyoruz. Davranışı, Sovyet'in kararına rağmen deneyi yapması, Mven Mas'ın, burada ifade verenlerin yansıtmaya çalıştığı gibi bencillikten uzak davrandığına dair kuşkular doğuruyor."

Çara, bu karaçalmadan ötürü öfkeye kapıldı; ancak Evda Nal'ın soğuk bakışlarına itaat ederek yerinde kaldı.

Pur Hiss sustu.

"Suçlamanız ağır ama temelsiz," dedi Mven Mas, başkanın izniyle. "Bencillik derken neyi kastettiğinizi açıklayın."

"Deneyin başarısı durumunda ölümsüz bir şan – davranışınızın bencilce temeli işte bu. Ve ödleklik – zira, deneye izin vermeyeceklerinden korkuyordunuz, bu yüzden aceleyle ve gizlice davrandınız."

Mven Mas gülümsedi, kollarını bir çocuk gibi açtı ve sessizce oturdu. Herkes, Pur Hiss'in yüzünde kötü niyetli bir zafer ifadesi belirdiğini gördü.

Evda Nal tekrar söz istedi.

"Pur His'in ifadesi, böyle ciddi bir meselenin çözülmesi için aceleci ve fazlasıyla kötü niyetli. Gizemli niyetlere yaptığı göndermeler, bizi karanlık çağlarla ilişkilendiriyor. Ölümsüz şan hakkında ancak uzak geçmişin insanları böyle konuşabilirlerdi. Bunlar, kendi gerçek hayatlarında mutluluk ve bereket bulamadıklarından, kendilerini bütün yaratıcı insanlığın bir parçası olarak görmediklerinden, kaçınılmaz ölümden dehşet duyar ve küçük de olsa bir ölümsüzlük umuduna sarılırlardı. Bir biliminsanı olan astronom Pur Hiss, bir insanın hafızasında, sadece düşünceleri, iradeleri ve başarıları etki etmeye devam eden insanların yaşadığını ve bu insanlar faaliyetlerine son verdiklerinde unutulduklarını anlamıyor. Yaratıları tekrar gerekli hale gelir ve toplumda etki yaratmaya başlarsa, bunlar, eski çağların birçok biliminsanı ve sanatçısı gibi, yeniden doğarlar unutulmuşluktan... özellikle de bizim milyarlarca nüfusluk çağdaş toplumumuzda! Çok uzun zamandır ilkel bir ölüm ve şöhret anlayışıyla karşılaşmamıştım ve bunu bir uzay yolcusunda görmekten şaşkınlık duydum."

Evda Nal dimdik doğruldu, kırmızı ışıkların düştüğü, koltuğunda büzülmüş Pur Hiss'e döndü.

"Bu saçmalıkları bir kenara atalım," diye devam etti, "ve insanlığın mutluluğunu baş ölçüt alarak Mven Mas ile Ren

Boz'un davranışlarına bakalım. Eskiden insanlar, eylemlerinin gerçek değerini veremezler ve onu zarar açısından inceleyemezlerdi; oysa her eylemin, her tedbirin kaçınılmaz olarak olumsuz bir tarafı da vardır. Biz uzun zamandır bundan kaçınıyoruz; demek ki davranışların sadece gerçek anlamlarından söz edebiliriz.

"Şimdi, eskiden olduğu gibi, yeni yollar tek tek insanlar tarafından bulunup çıkartılıyor çünkü sadece özel türden bir beyin, çok uzun süre hazırlandıktan sonra, olgulardaki çelişkilerin içinde gizlenmiş yeni bir yönü diğerlerinden ayırt edebilir. Ama şimdi, yeni bir yol henüz yeni belirlenmekteyken, on binlerce insan onun çalışmasına katılıyor ve yeni keşiflerin oluşturduğu çığ sürekli büyüyerek sonsuzluğa gidiyor. Ren Boz ve Mven Mas, izi izleği belli olmayan bir yoldan gittiler. Ben, yeterince bilgi sahibi değilim ama deneylerinin prematüre olduğu benim için de açık. Bu anlamda her ikisi de, büyük maddi kayıplar ve dört insan hayatından sorumlu ve suçlu. Dünyanın yasalarına göre bu bir suç teşkil ediyor ama bu kesinlikle kişisel amaçlarla işlenmiş değil, dolayısıyla ağır suç sayılamaz."

Evda Nal ağır ağır yerine döndü. Başka da konuşmak isteyen çıkmadı. Sovyet üyeleri başkandan nihai önerisini istediler. Grom Orm'un ince, ip gibi silueti, tribünde öne doğru eğildi, keskin bakışlarını salonun derinliklerinde gezdirdi.

"Nihai kararı vereceğimiz esaslar karmaşık değil. Ren Boz'u kesinlikle sorumlu tutmuyorum. Hangi biliminsanı, hele de başarıdan eminse, önündeki olanakları kullanmaz? Deneyin ağır bir başarısızlıkla sonuçlanması ise sadece bir ders teşkil eder. Ancak kuşkusuz deney yararlı olmuştur. Bu, maddi zararı da kısmen karşılar zira şimdi deney, Bilginin Sınırları Akademisi'nde henüz yeni düşünülmeye başlanan birçok meselenin çözümüne yardımcı olmaktadır.

"Biz, eski iktisadın fazla yararlı olmayan niteliklerini bir kenara atarak, üretici güçlerin dev ölçeklerde kullanılması sorunlarını çözüyoruz. Ne var ki insanlar bugüne kadar nihai bir başarıya tanık olmadılar çünkü gelişmenin kaçınılmaz yasalarını unutuyorlar. İnşa faaliyeti sonsuza kadar yükselmek zorundaymış gibi düşünüyorlar. Bir yöneticinin bilgeliği, en yüksek basamağı zamanında görmesinde, durmasında ve beklemesinde veya yolunu değiştirmesinde yatar. Mven Mas, büyük sorumluluk gerektiren görevinde böyle bir yöneticilik gösterememiştir. Sovyet'in seçiminin yanlış olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak bu seçiminden dolayı Sovyet de sorumludur. Öncelikle de ben sorumluyum zira Sovyet'in iki üyesi tarafından getirilen Mven Mas'ı davet etme inisiyatifini ben de destekledim.

"Sovyet'e, davranışının kişisel nedenleri konusunda Mven Mas'ın aklamayı ama gezegendeki sorumlu örgütlerde görev almasını yasaklamayı öneriyorum. Ben de Sovyet başkanlığı görevinden alınmalı ve bu özensiz seçimimin sonuçlarını telafi etmeye, uydunun inşasına gönderilmeliyim."

Grom Orm gözlerini salonda gezdirdi, çoklarının yüzünde yansıyan samimi acı ifadelerini okudu. Ama Yüzük çağının insanları, birbirlerinin kararlarına saygı duyar, doğruluğuna güvenir, bu yüzden birbirlerini ikna etmekten kaçınırlardı.

Mir Om, Sovyet'in üyelerine danıştı, bilgisayar oylamanın sonucunu bildirdi. Grom Orm'un önerisi,kendisinin güncel toplantıyı sonuna kadar götürmesi ve bu tamamlanana kadar görevinde kalması şartıyla oybirliğiyle kabul edilmişti.

Verilen kararı eğilerek selamladı ama bu sımsıkı irade timsali yüzünde hiçbir şey değişmedi.

"Şimdi de, yıldız seferinin tartışılmasının ertelenmesi ricamı açıklamalıyım," diye sakince devam etti başkan. "Sorunun yararlı bir şekilde çözüldüğü belli ve ben, Onur ve Hak

İdaresi'nin bizimle aynı fikirde olacağını düşünüyorum. Ancak şimdi, Mven Mas'tan, Sovyet'teki yerine geçmesini rica ediyorum. Mven Mas'ın bilgisi, bu çok önemli sorunda doğru bir karar almak için zorunlu bulunuyor zira Sovyet üyesi Erg Noor, bugünkü tartışmaya katılamayacak."

Mven Mas, Sovyet'in koltuklarına doğru yürüdü. Başarı dileklerini yansıtan yeşil ışıklar salonu dolduruyor, yolunu aydınlatıyordu.

Gezegen haritaları sessizce kaydı, yerlerini asık yüzlü, üzerindeki rengârenk yıldızlar son yüzyılın yolculuklarını gösteren mavi ipliklerle birbirine bağlanmış olan siyah çizelgeler aldı. Sovyet başkanının yerine sanki başka biri gelmişti. Soğuk tutkusuzluk kaybolmuş, kır yanaklarında kızıllık belirmiş, çelik gözleri kararmıştı. Grom Orm, kürsüye çıktı.

"Her yıldız seferi, çoktandır beslenen bir hayal, yıllarca taşınan yeni bir umut, büyük yükseliş merdiveninde yeni bir basamaktır. Öte yandan bu, milyonların, büyük bilimsel veya iktisadi etkileri olan, karşılığı ödenemeyecek emeğidir, aksi taktirde ileriye doğru hareketimiz ve doğanın fethi yürüyüşümüz durur. İşte bu nedenle, yıldızlar arasına yeni bir gemi göndermeden önce böylesine özenle tartışıyor, düşünüp taşınıyor, hesap yapıyoruz.

"Bizim görevimiz, Büyük Yüzük için otuz yedinci seferi başlatmamızı gerektirdi. Otuz sekizinci seferi de büyük bir dikkatle tartıştık. Ama geçtiğimiz yıl, durumu değiştiren ve daha önceki Sovyetler ve gezegendeki görüşmelerle tayin edilen rotayı ve seferin görevini yeniden gözden geçirmemizi gerektiren bazı olaylar meydana geldi. Mutlak sıfır sıcaklığındaki yüksek basınç altında alaşım olanaklarının keşfi, yıldız gemilerinin mukavemetini de güçlendirdi. Daha ekonomik olan anamezon motorlarının mükemmelleştirilmesi, bir geminin daha uzaklara gitmesine olanak veriyor. Otuz

sekizinci sefere çıkması düşünülen Aella ve Tintajel yıldız gemileri, yeni inşa edilen dört omurgalı, vertikal biçimli, yuvarlak gövdeli *Lebed*'le karşılaştırıldığında eskimiş oldu. Böylece daha uzaklara uçmamızın önü açıldı.

"*Tantra*'da otuz yedinci seferden dönen Erg Noor, T sınıfı kara bir yıldızın keşfini bildirdi; bu yıldıza bağlı bir gezegende bilinmeyen yapıda bir yıldız gemisi bulundu. Bu gemiye girme girişimi, neredeyse bütün mürettebatın ölümüne neden oluyordu ama gene de, gövdesinden bir parça almayı başardılar. Bu, O8 sınıfı, çok uzun zamandır Eta Carinae adıyla bilinen çok sıcak bir yıldızın gezegenlerinde bulunan on dördüncü gümüş izotopuna yakın olmakla birlikte bize yabancı olan madde.

"Yıldız gemisi, yanlardan basık, yüzeyi kaba spiral şeklinde bir forma sahip.

"Yuniy Ant, Yüzük'e katılmamızdan beri geçen dört yüz yıl boyunca Yüzük arşivlerindeki bütün hafıza kayıtlarını gözden geçirdi. Bu tip bir yıldız gemisi inşaatına, bizim bilimimiz ve bilgi düzeyimizde rastlanmadı. Galaksinin bilgi alışverişinde bulunduğu dünyalarında da bilinmiyor.

"Disk şeklindeki, dev ölçeklerde olan bu yıldız gemisi, hiç kuşkusuz, belki de galaksi dışındaki son derece uzak gezegenlerden geliyor. Gemi, galaksimizin kıyısındaki boş alanda bulunan demir yıldızının gezegenine milyonlarca yıl boşlukta uçtuktan sonra inmiş olabilir.

"Bu geminin, T yıldızına özel bir seferle incelenmesinin önemini açıklamaya gerek yok."

Grom Om, yarımküre şeklindeki ekranı açtı; salon kayboldu. İzleyicilerin karşısında ağır ağır hafıza makinelerinin kayıtları uçmaya başladı.

"Bu, TR519 gezegeninden yakınlarda alınan, Ahernar yıldız sistemine yaptıkları seferle ilgili bir mesaj – kısa tutmak için koordinatlarını vermeyeceğim...

"Bu yıldızların yeri oldukça tuhaf; en deneyimli gözler bile, onlarda çoktandır bilmekte olduğumuz yıldızlardan bir iz bulamaz. Parlak gazların solgun benekleri, kara bulutlar ve nihayet büyük, donmuş, son derece büyük bir yıldızın ışığını yansıtan gezegenler."

Çapı güneşin sadece üç buçuk katı olan Ahernar, iki yüz seksen güneş parlaklığında ve B5 spektrum sınıfı, son derece parlak mavi bir yıldızdı. Bu kaydı yapan uzay gemisi onun yanında uzun bir yolculuk yapmıştı. Belki de onlarca yıl. Ekranda başka bir yıldız belirdi – S sınıfı parlak yeşil bir yıldız. Görüntü, başka bir dünyadan gelen yıldız gemisi ona yaklaşırken giderek parlayarak büyüdü. Mven Mas, bu yeşil rengin atmosferden geçtiğinde çok daha güzel görüneceğini düşündü. Onun düşüncelerine cevap verir gibi, ekranda yeni bir gezegenin yüzeyi yansıdı. Çekimler aralıklarla yapılmıştı – ekranda gezegene yaklaşıldığı görülmedi. Seyircilerin

önünde ansızı, yeşilin akla gelebilecek bütün tonlarıyla bezeli, yüksek dağları olan bir ülke belirdi. Derin vadilerin ve dik dağ yamaçlarının koyu yeşil gölgeleri, maviye ve leylak rengine çalan yeşil kayalar ve ovalar, zirvelerde ve platolarda akuamarin kar, sarıya çalan yeşil, sıcak parlaklığı güneşin... Aşağıda malakit çaylar akıyordu dağ yamaçlarının gizlediği görülmeyen denizlere ve göllere.

İleride, yuvarlak tepelerle kaplı bir vadi, uzaktan bakınca yeşil demir bir sac gibi görünen deniz kıyısına kadar uzanıyordu. Mavi ağaçlar sık yapraklarla bezeliydi, otlaklar meçhul çalılar ve otlardan erguvan rengi kuşaklar, beneklerle doluydu. Mor yakut rengi gökyüzünden sel gibi altın sarısı, yeşil ışınlar düşüyordu. Dünyadaki insanlar donakalmışlardı. Mven Mas, yeşil yıldızın tam yerini çıkarmak için ansiklopedik belleğini yokladı.

"Ahernar – Alfa Eridana, güney gökkubbede, Tucaena'nın

yanında. Mesafe: yirmi bir parsek... Aynı mürettebatla geri dönmek mümkün değil, ömürleri yetmez," düşünceleri geçti aklından.

Ekran karardı, dünyalı biliminsanlarının tefekkür etmeleri ve toplanmaları için ayrılmış salon ansızın bir tuhaf göründü.

"Bu yeşil yıldızın," diye başladı tekrar başkan, "spektrumunda çok miktarda zirkonyum bulunuyor, boyutları da güneşimizden az daha büyük." Grom Orm, çabucak bu zirkonyum yıldızının koordinatlarını verdi. "Bu sistemde," diye devam etti, "birbirlerine ters yönde dönen, yıldızdan, dünyanın güneşten aldığı kadar enerji alan bir çift ikiz gezegen bulunuyor.

"Atmosferin kalınlığı, bileşenleri, su miktarı dünyadaki koşullarla örtüşüyor. TR519 gezegenine yapılan seferin ön verileri de böyle. Aynı raporlarda, ikiz gezegenlerde yüksek hayat formunun bulunmadığı kaydediliyor. Yüksek zekâ formu, doğayı, yıldız gemisinin uçtuğu yükseklikten bile yüzeyde gözlemlenebilecek şekilde değiştirmiş olmalı. Dolayısıyla, bu formun gelişmediğini ya da gelişmekte olduğunu kabul etmek gerek. Bu çok nadir görüler bir başarı bizim için. Eğer orada yüksek hayat formları olsaydı, yeşil yıldızın dünyası bize kapalı olurdu. Daha Yüzük çağının yetmiş ikinci yılında, yani üç yüz yıldan daha uzun zaman önce gezegenimiz, bizim uygarlık seviyemize erişmemiş olsalar da zekâ formlarının olduğu gezegenlere yerleşme sorununu tartışmaya açmıştı. O zaman, bu tür gezegenlerin istila edilmesinin derin yanlış anlaşılmalardan ötürü şiddeti kaçınılmaz kılacağına karar verilmişti.

"Bugün, galaksimizdeki gezegenlerin son derece çeşitli olduklarını biliyoruz. Hepsi de hidrojen-helyum yakıtı yakan ama örtüleri ve çekirdekleri karbon, siyanik, titanyum,

zirkonyum gibi muhtelif maddelerden oluşan, ışımaları farklı, yüksek ve düşük sıcaklıklı, atmosfer bileşenleri birbirinden farklı, mavi, yeşil, sarı, beyaz, kızıl, turuncu yıldızlar var. Hacimleri, yoğunlukları,bileşenleri, atmosfer ve hidrosfer kalınlıkları, yıldızlarından uzaklıkları, dönüş koşulları farklı gezegenler var. Ama başka bir şey daha biliyoruz: yüzeyinin yüzde yetmişi suyla kaplı olan bizim gezegenimiz, üzerine dev bir enerji seli akıtan güneşe yakınlığıyla, sık karşılaşılmayan güçlü bir hayata, sürekli değişmekte olan biyolojik çeşitliliğe temel teşkil ediyor.

"Bu nedenle bizde hayat, suyun güneş enerjisinin yetersizliği ya da kuru alanların azlığı yüzünden baskı altında olduğu diğer gezegenlerden daha hızlı gelişti. Ve çok fazla su bulunan gezegenlerden de daha hızlı. Yüzük'ten gelen yayınlarda, suyla kaplı gezegenlerde hayatın evrimini gördük – bu, etrafı saran suyun üzerinde yükselen bitki dallarında umutsuzca var olmaya çalışan bir hayat.

"Bizim sudan yana zengin gezegenimizde, güneş enerjisini bitkiler, ağaçlar ya da termoelektrik santraller yoluyla emebilecek görece az kara bulunuyor.

"Dünya tarihinin eski dönemlerinde hayat, paleozoik çağın alçak kara parçalarındaki bataklıklarda, sadece yiyecek için değil, su için de mücadele verilen senozoik çağın yüksek kara parçalarında olduğundan daha yavaş gelişmişti.

"Bereketli ve güçlü bir hayat için su ve kara oranının belli bir düzeyde bulunmasının gerekli olduğunu, gezegenimizin de bu uygun katsayıya çok yakın değerlerde bulunduğunu biliyoruz. Kozmosta bu tür gezegenlerden çok yok ve bunlar, insanlığımız için, yerleşilebilecek ve mükemmelleştirilebilecek yerler olarak, paha biçilmez bir hazine teşkil ediyor.

"İnsanlık uzun zamandır, bir zamanlar atalarını korkutmuş olan nüfus fazlalığından korkmuyor. Ama biz, devamlı

olarak kozmosa dönüyoruz yüzümüzü, insanlığın yerleşmesi için daha geniş alanlar açıyoruz zira bunda da, ileriye doğru hareket, yani kaçınılmaz gelişim yasası söz konusu. Dünyadaki şartlardan çok farklı özellikler gösteren bir gezegeni hayata uygun hale getirmenin zorluğu öyle büyüktü ki, uzun zaman önce, insanlığın uzayda özel olarak inşa edilmiş, boyutları itibariyle yapay uydulardan kat kat büyük dev yapılara yerleştirilmesi projeleri doğmuştu. Bildiğiniz gibi Yüzük devrinin arifesinde böyle bir ada inşa edilmişti - dünyadan on sekiz milyon kilometre uzakta kurulmuş olan Nadir'den söz ediyorum. Halen burada küçük bir insan kolonisi yaşıyor... Ama bunların sıkışıklığı, insan hayatını fazlasıyla sınırladıkları öyle aşikârdı ki, atalarımızın bu girişimine, cesaretlerini ve planlarını hayata geçirmelerini takdir etsek de, hayretle bakıyoruz.

"Yeşil zirkonyum yıldızının ikiz gezegenleri, bizimkine çok benziyorlar. Bunları keşfeden ve bizim kendi keşiflerinde yaptığımız gibi hızla bize bildiren TR519 gezegeninin kırılgan sakinleri için uygun değiller ya da çok emek gerektiriyorlar.

"Yeşil yıldız bizden, hiçbir yıldız gemimizin gitmediği kadar uzak bir mesafede bulunuyor. Onun gezegenine ulaşmak için uzayda çok uzun bir yol katetmemiz gerekiyor. Ancak, yapay ve küçük bir dünyada değil, rahat bir hayat ve güçlü bir teknoloji örgütlemek için geniş, büyük gezegenlerdeki güçlü üslerden ileriye doğru atılacağız.

"Yeşil yıldızın gezegenlerine dikkatinizi böyle ayrıntılı şekilde çekmemin nedeni bu - bunlar bence, araştırmak için son derece önemli. Yetmiş ışık yılı mesafe, *Lebed* tipi yıldız gemisiyle artık aşılabilir ve belki otuz sekizinci yıldız seferini Ahernar'a göndermek gerek!"

Grom Orm sustu, kürsüdeki bir kolu çevirdi ve yerine geçti.

Bu defa, Sovyet başkanının yerinde, seyircilerin önünde küçük bir ekran yükseldi. Ekranda herkesin tanıdığı Dar Veter kocaman gövdesiyle göğüs hizasında belirdi. Dış istasyonlar eski müdürü, yeşil ışıkların sessiz selamlamasıyla karşılaşınca gülümsedi.

"Dar Veter şu anda Arizona radyoaktif çölünde bulunuyor; oradan elli yedi bin kilometre yüksekliğe uydu inşası için bir dizi roket gönderilmekte," diye açıkladı Grom Orm. "Kendisi, Sovyet üyesi olarak karşınıza çıkmak istedi."

"Ben son derece kolay bir çözüm öneriyorum," dedi neşeli, telsiz cihazının metalik bir tını eklediği ses. "Bir değil üç sefer gönderelim!"

Sovyet üyeleri ve seyirciler, bu beklenmedik öneriyle donakaldılar. Dar Veter bir hatip değildi, bu yüzden iyi hatiplerin yaptığı gibi etkili olsun diye konuşmasına es vermedi.

"İlk planımız, otuz sekizinci seferin iki gemisini üçüz YE7723 yıldızına göndermek..."

O anda, eski adı Omikron 2 Eridani olan bu üçüz yıldız, Mven Mas'ın gözlerinin önünde belirdi. Güneşten beş parsekten daha az bir mesafede bulunan, sarı, mavi ve kızıl yıldızların çevresinde dönen bu sistemde hayat formlarının olmadığı iki gezegen bulunuyordu ama araştırmanın ilgilendiği yan bu değildi. Bu sistemdeki mavi yıldız, bir beyaz cüceydi. Büyük bir gezegen boyutundaydı ancak kütlesi güneşin yarısı kadardı. Bu yıldızın özgül kütlesi dünyadaki en ağır metal olan iridyumun özgül kütlesinin iki bin beş yüz katıydı. Bu yıldızdaki çekim gücü, elektromanyetik alan, ağır kimyasal elemanların oluşum süreci, büyük ilgi çekiyor ve bunları mümkün olduğunca yakından ve dolaysızca incelemek büyük önem taşıyordu. Zira Sirius'a gönderilen onuncu yıldız seferi kaybolmuş, ancak bundan önce bir tehlike uyarısında bulunmayı başarmıştı. Güneşin en yakın komşusu olan

Sirius mavi ikiz yıldızları da, özgül kütlesi itibariyle suyun yirmi beş katından fazla olan Omikron 2 Eridani B'den daha düşük sıcaklıkta ve daha büyük boyutta bir beyaz cüceye sahiptiler. Bu yıldızlara ulaşmak, aralarındaki ve çevrelerini saran büyük meteor akıntıları yüzünden olanaksızdı; bunlar öyle geniş bir alana yayılmışlardı ki, aralarındaki mesafeyi tam olarak tayin etmek mümkün değildi. Üç yüz on beş yıl önce Omikron 2 Eridani'ye sefer planlanmış olmasının nedeni de buydu.

"... bugün, Mven Mas ile Ren Boz'un deneylerinden sonra," diye devam etti Dar Veter, "bu sefer inkâr edilemeyecek kadar büyük bir önem taşıyor.

"Ama otuz yedinci seferde bulunan başka, uzak yıldız gemisinin incelenmesi, bize, ilk incelemede yapılan keşifleri çok daha uzaklara taşımamıza olanak sağlayacak bilgiler verebilir.

"Eski güvenlik kurallarını görmezden gelebilir ve iki ayrı yıldız gemisi riskini alabiliriz. Aella Omikron Eridani'ye, Tintajel de T yıldızına gönderilir. Bu iki yıldız gemisi de, tek başına büyük güçlüklerin üstesinden gelen *Tantra* gibi, birinci sınıf."

"Romantiklik!" dedi Pur Hiss yüksek sesle ve horgörüyle ama seyircilerin kendisine katılmadıklarını fark edince olduğu yere sindi.

"Evet, gerçekten romantiklik!" diye mutlulukla karşılık verdi Dar Veter. "Romantiklik doğada bir lükstür ama iyi örgütlenmiş bir toplumda zorunludur! Fiziksel ve manevi gücün fazlalığı, yeniye, sürekli değişikliklere bir açlığı doğurur her insanda. Hayatın görüngüleriyle özel bir ilişki ortaya çıkar: günlük yaşamın tekdüzeliğinde karşılaştığından daha çoğunu görme girişimi, hayattan daha yüksek bir deneyim ve izlenim normu beklentisi.

"Salonda Evda Nal'ı da görüyorum," diye devam etti Dar Veter. "O da, romantikliğin sadece psikoloji değil, aynı zamanda fizyoloji olduğunu da söyleyecektir size! Devam ediyorum: yeni yıldız gemisi *Lebed*'i Ahernar'a, yeşil yıldıza göndermek gerek çünkü gezegenimiz sonucu ancak yüz yetmiş yıl sonra öğrenecek. Grom Orm, yakın gezegenlerin incelenmesinin kozmosa doğru hareket için üsler kurmanın bizim gelecek kuşaklara karşı sorumluluğumuz olduğunu söylerken haklıdır."

"Sadece iki gemiye yetecek kadar anamezon ikmalimiz var," diye itiraz etti sekreter Mir Om. "Ekonomiye zarar vermeden bir gemi daha hazırlamak için on yıl gerek. Şu anda birçok üretici gücün, uydu inşasında kullanıldığını da hatırlatayım."

"Bunu öngörmüştüm," diye cevap verdi Dar Veter, "bu nedenle, eğer Ekonomi Sovyeti kabul ederse, gezegendeki insanlara başvurmayı öneriyorum. Herkes bir yıllığına keyif gezilerini, yolculuklarını iptal etsin, okyanusun derinliklerindeki akvaryumlarımızın televizyonlarını kapatalım, Venüs ve Mars'tan değerli taşlar ve nadir bulunan bitkiler getirmeyi bırakalım, fabrikalar kıyafet ve takı üretimini durdursun. Ekonomi Sovyeti, tasarruf edilen üretiminde kullanmak üzere enerji tasarrufu için nelere ara vermek gerektiğini benden daha iyi tespit eder. İçimizden kim, çocuklarımıza muazzam bir hediye vermek için bir yıllığına ihtiyaçlarını kısıtlamayı reddeder! Ve bu hediye, bizim dünyalı gözlerimiz için gayet hoş görünümlü yeşil bir yıldızın ışığıyla hayat bulan iki yeni gezegen!"

Dar Veter, bütün dünyaya seslenirken ellerini önüne uzatmıştı; milyarlarca gözün onu televizyon ekranlarında izlediğini biliyordu; başını salladı ve arkasında titrek bir mavilik bırakarak kayboldu. Orada, Arizona çölünde, roketler bir-

biri ardınca mavi gökyüzünün sınırlarına yüklerini taşırken toprak düzenli aralıklarla sarsılıyordu. Sovyet'in salonunda bulunanların hepsi ayağa kalktı ve sol ellerini kaldırdılar: bu, konuşmacıyla açık ve tam bir uyuşma anlamına geliyordu.

Sovyet başkanı, Evda Nal'a döndü:

"Acı ve Mutluluk Akademisi'nden konuğumuz, insan mutluluğuyla ilgili kendi görüşünü ifade edecek mi?"

Evda, bir kez daha kürsüye çıktı.

"İnsan psikolojisi, uzun süreli bir heyecana ve heyecanın sürekli tekrarlanmasına uygun değildir – bu, sinir sisteminin hızla tahrip olmasına karşı bir savunmadır. Uzak atalarımız, insanın fizyolojik yapısı itibariyle sık sık dinlenmek zorunda olduğunu kabul etmediklerinden, neredeyse insanlığın ölümüne yol açıyorlardı. Ama bizler, bu hatadan kaçınırken, eskiden psikolojiye haddinden fazla önem veriyor ve çevrenin etkisinden kurtulmanın ve dinlenmenin temel yolunun emek olduğunu anlamıyorduk. Sadece farklı meşgalelerle uğraşmak değil, iş ve dinlenmeyi birbirini izleyecek düzenli aralıklar şeklinde örgütlemek de gerekli. Emek ne kadar ağır olursa, dinlenme de o kadar uzun olur, böylece insan, o kadar emek gerektiren, umutlandırıcı, büyük bir tamlık duygusuna erişir.

"Mutluluk hakkında da, emek ve dinlenmenin, yoruculuğun ve haz vericiliğin bu ardışıklığı hakkında olduğu gibi konuşabiliriz. İnsanın yaşam süresinin artması, dünyasının sınırlarını da genişletti, insan uzaya yöneldi. Yeni için mücadele – işte gerçek mutluluk budur! Dolayısıyla, Ahernar yıldız gemisinin gönderilmesi, insanlığa, diğer iki seferden daha dolaysız bir mutluluk verecektir zira yeşil güneşin gezegenleri duygularımıza yeni bir dünya armağan ediyorlar, kozmosun fiziksel görüngülerinin incelenmesi ise, bütün önemine rağmen, şimdilik sadece akıl alanında karşılık bu-

luyor. Acı ve Mutluluk Akademisi, insanın toplam mutluluğunu artırma mücadelesinde, Ahernar'a yapılacak seferin çok daha yararlı olabileceğini düşünür ama eğer üç sefer de mümkün olabilirse çok daha iyi olur!"

Evda Nal ödül olarak heyecana kapılan salondan sel gibi yeşil ışıklar aldı.

Grom Orm kalktı.

"Soru ve Sovyet'in kararı aydınlandı. Bu, belli ki karşınıza son çıkışım olacak. İnsanlıktan, Yüzük çağının dört yüz onuncu yılında ihtiyaçlarını kısıtlamalarını rica edeceğiz. Dar Veter, tarihçilerin parçalanan dünya çağından kalma altın at buluntusundan söz etmedi. Bu yüzlerce tonluk saf altın, anamezon üretimine yöneltilebilir ve uçuş yakıtını böylece kısa sürede temin edebiliriz. Dünya tarihinde ilk defa, üç yıldız sistemine aynı anda seferler çıkartalım ve ilk defa, yetmiş ışık yılı mesafede bulunan dünyalara erişmeye çalışalım!"

Başkan, sadece Sovyet üyelerinin kalmasını istedikten sonra oturumu kapadı. Hızla Ekonomi Sovyeti'nden talepleri formüle etmek ve, Stokastik ve Gelecek Tahmini Akademisi'nden uzun Ahernar yolunda meydana gelebilecek olası durumları aydınlatmasını istemek gerekiyordu.

Yorgun düşmüş olan Çara, Evda'yı takip ediyordu. Ünlü psikiyatrın solgun yanaklarının nasıl her zamanki gibi taptaze kaldıklarını hayretle düşünüyordu bir yandan. Mven Mas'ın aklanmasını sakince düşünüp taşınmak için bir an önce yalnız kalmak istiyordu. Harika bir gündü bugün! Doğru, Mven Mas'ın başına, Çara'nın en gizli hayallerinde canlandırdığı gibi, kahramanlık tacı geçirmemişlerdi. Uzun süreliğine, belki de hayatının sonuna kadar, büyük ve önemli çalışmalardan uzaklaştırmışlardı... Ama toplumdan izole etmemişlerdi ya! Bilimsel araştırmanın, emeğin, aşkın geniş ve zorlu yolu önlerinde açık değil miydi!

Evda Nal, kızı, birlikte en yakın yemekevine gelmeye zorladı. Çara menüye o kadar uzun süre baktı ki, Evda kendi başına harekete geçmeye karar verdi, otomatın alıcısına seçtiği yemeklerin numaralarını söyledi, masalarının kodunu bildirdi. Oval, iki kişilik bir masaya ancak oturmuşlardı ki, masanın ortasında bir kapak açıldı ve siparişlerle dolu küçük bir konteyner belirdi. Evda Nal, yanardöner renklerde neşelendirici bir içki olan Lio dolu bir kadeh uzattı Çara'ya, kendisi de hoşnutlukla soğuk suyunu içti; kestaneli, cevizli ve muzlu, dövülmüş kremayla süslenmiş güvecini yedi. Çara, rapt adlı, modern mutfaklarda evcil tavukların yerini alan bir kuşun etinden dövülmüş yahnisini yedi. Kız o Yüzük çağı için bile şaşırtıcı arılığıyla siyah metalden heykellerin ve fantastik bir şekilde eğik duran fenerlerin arasından geçip merdivenlerden aşağı koşarken, Evda Nal da onu izliyordu.

13
Göklerdeki Melekler

Erg Noor, becerikli laborantların çalışmasını izlerken nefesini tutmuştu. Karmaşık cihazlar, yıldız gemisinin kumanda panelini hatırlatıyordu ama maviye çalan geniş pencereleri olan büyük salonun ferahlığı uzay gemisiyle ilgili bütün düşüncelerini bir anda buharlaştırdı.

Odanın ortasında, metal bir masanın üzerinde, kalın rufolutit* tabakalarından yapılma bir odacık vardı. Boruların ve kabloların oluşturduğu örümcek ağını andıran kargaşa, yıldız gemisinin kahverengiye çalan, demir yıldızın gezegeninden getirdikleri iki kara deniz anasının kapatıldığı su tankını sarmıştı.

Eon Tal, jimnastik yapıyormuş gibi gergindi, kolu eskisi gibi çaresizce sallanıyordu askıda; uzaktan, konuşulanları tıkırdayarak kayda geçen otomata baktı. Biyoloğun alnında, geniş kara kaşlarının üzerinde ter damlaları belirmişti.

Erg Noor, kurumuş dudaklarını yaladı.

"Önemli değil. Beş yıl yolculuktan sonra tozdan başka bir şey kalmadı," dedi hırıltılı bir sesle.

"Öyleyse, mesele büyük demektir... Niza için de, benim için de," diye karşılık verdi biyolog. "Nasıl yaralar aldığımızı

---

* Kızılötesi ve görünür ışıklar düştüğünde şeffaf olan bir malzeme. –*çn*

öğrenmek için el yordamıyla, belki de yıllarca ilerleyeceğiz."

"Denizanalarının ve haçların kurbanlarını öldüren organlarının aynı olduğunu mu düşünüyorsunuz hâlâ?"

"Sadece ben değil. Grim Şar ve diğer herkes de bu görüşteler. Ama başlangıçta çok sıradışı fikirlerim vardı. Kara haçın gezegenle ilgisi olamayacağını düşünüyordum."

"Hatırlıyor musunuz, ben de bundan söz etmiştim size. Bu yaratığın disk şeklindeki yıldız gemisinden geldiği ve onu koruduğunu düşünmüştüm. Ama ciddi düşününce – aşılmaz bir kaleye dışarıdan muhafızlık etmenin ne anlamı var ki? Spiral diski açma girişimimiz, bu düşüncelerin saçmalığını gösterdi."

"Bense, haçın canlı bile olmadığını düşünüyordum!"

"Yıldız gemisini korumak için konulmuş bir robot mu?"

"Evet. Ama şimdi tabii ki bu fikrimden vazgeçtim. Kara haç, karanlık dünyaya doğmuş canlı bir varlık. Belki bu yaratıklar aşağıda, ovada yaşıyorlardı. Bu da kayalıkların içinden gelmişti. Daha hafif ve hareketli olan denizanaları, bizim iniş yaptığımız platoların hâkimleri. Kara haç ile spiral disk arasındaki ilişki tamamen tesadüfi, bizim kalkanlarımız vadinin uzak kenarını örtemediğinden orada ortaya çıktı; üstelik her zaman diskin arka tarafında bulunuyordu."

"Denizanalarıyla haçların öldürücü organlarının benzer olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Evet! Aynı koşulları paylaşan bu hayvanlarda benzer organlar olmalı. Demir yıldızı, sıcak ve elektrik dalgaları yayıyor. Gezegenin kalın atmosferi de elektrik yüklü. Grim Şar, bu hayvanların atmosferdeki elektriği topladıklarını ve bizim yıldırım toplarımız gibi bir yoğunlaşma yarattıklarını düşünüyor. Denizanasının duyargalarında kahverengi bir ışık hareketi olduğunu hatırlarsınız."

"Haçın da duyargaları vardı, ama..."

"Çünkü hiç kimsenin buna dikkat edecek zamanı yoktu. Ama sinir sapındaki, onun bağlı olduğu merkezde felce yol açan yaralanmanın niteliği -bu hususta hepimiz hemfikiriz- bende de, Niza'da da aynı! En önemli kanıt ve umut bu!"

"Umut mu?" Erg Noor heyecanlanmıştı.

"Elbette. Bakın," biyolog, kayıt cihazının düz çizgisini gösterdi. "Denizanasının kapanına daldırdığımız hassas elektrotlar hiçbir şey göstermiyor. Canavarlar oraya girerken bütün enerjilerini kaybettiler ve sonrasında oradan çıkamadılar. Kozmik yiyecek konteynerlerinin izolasyonunun kırılabileceğini sanmıyorum – bunlar, bizim hafif biyolojik uzay giysilerimiz gibi değil. Niza'yı yere yıkan haçın size bir zarar vermediğini de hatırlarsınız. Ultrason dalgaları onun yüksek korumalı uzay giysisini aşmış, iradeyi körleştirmişti ama elektrik yükünün zarar verecek kadar fazla olmadığı belliydi. Bunlar sadece Niza'nın uzay giysisinden içeriye sızabildiler, tıpkı deniz anasının bana yaptığı gibi."

"Sonuç olarak, yıldırım kürelerinin ya da buna benzer her ne ise, tanka giren yükü hâlâ orada olmalı. Ama cihazlar hiçbir şey göstermiyor..."

"Bu da bir umut. Demek ki denizanaları hâlâ yaşıyorlar..."

"Anlıyorum. Koza gibi kapattılar demek ki kendilerini."

"Evet. Benzer bir yetenek, varlığının devamı için elverişsiz dönemler geçirmek zorunda olan canlı organizmalarda yaygındır. Kara gezegenin uzun ve soğuk geceleri, gün doğumunda ve gün batımındaki korkunç kasırgaları, böyle dönemler. Ama bunların görece hızlı bir şekilde yer değiştirdiklerine bakılırsa, denizanalarının bu duruma girdikleri gibi bu durumdan hızla çıkacaklarına eminim. Eğer bu düşüncem doğruysa, kara denizanalarına o ölümcül hayat faaliyetini epey kısa sürede geri kazandırabiliriz."

"Kara gezegendeki sıcaklık, atmosfer, ışık ve benzeri şartları tesis ederek mi?"

"Evet. Bütün bunlar hesaplandı ve hazırlandı. Yakında Grim Şar da gelecek. Üç atmosfer basıncında neon, oksijen ve azot karışımı üfleyerek başlayacağız. Ama ilkin emin olmalıyız..."

Eon Tal, iki asistana danıştı. Özel bir alet, kahverengi tanka doğru ağır ağır ilerlemeye başladı. Koruyucu bir örtü oluşturan rufolisit tabaka aralandı, tehlikeli kapanın içine bir delik açıldı.

Tankın içindeki elektrotlar silindir şeklinde lambaları olan mikro aynacıklarla değiştirildi. Asistanlardan biri uzaktan kumandanın başına geçti. Ekranda, granüler bir tabakayla örtülü, ışığı solgun bir şekilde yansıtan eğik bir yüzey belirdi. Bu, tankın iç yüzeyiydi. Ayna hafifçe döndü. Eon Tal konuşmaya başladı:

"Röntgenle aydınlatmak güç, izolasyon çok güçlü. Bu yüzden daha karmaşık bir yöntem kullanmamız gerekiyor."

Aynanın dönüşüyle, tankın dibi göründü; burada süngersi, yüzeyi delikli çarpık küreleri andıran iki beyaz öbek vardı. Öbekler, kesiti yetmiş santimetreyi bulan, daha yeni olgunlaşmış bir tür yemişe benziyordu.

"TVF'yi Grim Şar'ın vektörüne bağlayın," dedi biyolog, yardımcısına dönerek.

Biliminsanı, genel önermelerin doğruluğuna ikna olunca laboratuvara koştu. Gözlerinin zayıflığından değil de alışkanlıktan, miyopmuş gibi gözlerini kıstı, hazır edilmiş cihazlara baktı. Grim Şar, dış görünüşleri ve buyurgan nitelikleriyle ayırt edilen ünlü biliminsanlarına benzemiyordu. Erg Noor, zekâsının muazzamlığına denk düşmeyen bir şekilde, mahcup bir oğlan çocuğuna benzeyen Ren Boz'u hatırladı.

“Dikiş kaynağını açın!” dedi Grim Şar.

Mekanik bir kol, ağır kapağı kıpırdatmadan mineli sert tabakayı kesti. Gaz hortumları musluğa bağlandı. Güçlü bir kızılötesi projektörü, demir yıldızın yerini aldı.

“Sıcaklık... basınç... elektrik yükü...” Cihazların yanındaki asistan, değerleri okuyordu.

Yarım saat sonra Grim Şar diğerlerinin yanına geldi.

“Salona gidip dinlenelim. Bu kapsüldeki yaratıkların ne kadar zamanda canlanacaklarını tahmin etmek mümkün değil. Eğer Eon haklıysa, uzun sürmeyecektir. Nöbetçi bizi uyarır.”

Sinir Akışları Enstitüsü, yaşam kuşağından uzakta, park alanı ilan edilen steplerin kıyısında kurulmuştu. Yaz yeni bitmişti, toprak kuruydu ve rüzgâr da hışırdayarak, güneşin kuruttuğu otların hafif kokularıyla birlikte pencerelerden içeri esiyordu.

Üç araştırmacı, rahat koltuklarda, sessiz oturuyor, uzaklarda, ufkun sisi içindeki dağınık ağaçların tepelerine bakıyorlardı pencerelerden. Zaman zaman yorgun gözlerini kapayanlar da oluyordu ama uyuklayamayacak kadar gergin bir bekleyiş içindeydiler. Bu defa kader, biliminsanlarını fazla sınamadı. Üç saat geçmeden nöbetçi asistan neredeyse sevinçten zıplayacakmış gibi belirdi ekranda:

“Kapak kıpırdadı!”

Üç biliminsanı göz açıp kapayana kadar laboratuvardaydılar.

“Rufolusit odacığı sıkıca kapatın hava almadığını kontrol edin!” diye buyurdu Grim Şar. “Odacıkta gezegenin koşullarını yaratın.”

Güçlü pompaların hafif fısıltısı, basınç ayarlayıcının ıslıksı sesi – şeffaf hücrenin içinde karanlık gezegenin atmosfer şartları oluştu.

"Nem ve elektrik yükünü artırın," diye devam etti Grim Şar.

Laboratuvara keskin bir ozon kokusu doldu.

Hiçbir şey olmadı. Biliminsanının suratı asıldı, cihazlara bir göz attı ve oturup neyi atladıklarını düşünmeye başladı.

"Karanlık gerek!" diye çınladı ansızın, Erg Noor'un güçlü sesi.

Eon Tal neredeyse yerinden sıçradı.

"Nasıl unuttum bunu! Grim Şar, demir yıldızda değildiniz siz ama ben oradaydım!..."

"Polarize panjurlar!" diye bağırdı beriki, cevap yerine.

İçerisi karardı. Laboratuvarda şimdi sadece cihazların ışıkları seçiliyordu. Asistanlar kontrol panelini de perdelerle örttüler. Şimdi zifiri karanlıktı. Sadece sağda solda belli belirsiz kendiliğinden yanan göstergeler seçiliyordu.

Kara gezegenin nefesi, biliminsanlarının yüzünde esiyordu âdeta; o zorlu savaşı verdikleri korkunç ve heyecan verici günler canlanıyordu zihinlerinde.

Birkaç dakika sessizlik oldu; bu arada sadece, ekranı, ışığı yansımasın diye polarize bir kalkanla kızılötesi ışınlara göre ayarlayan Eon Tal'ın dikkatli hareketleri işitiliyordu.

Zayıf bir ses, ardından şiddetli bir gürültü: rufolusit odacığının içindeki su tankının kapağı düşmüştü. Onu tanıdık, kahverengi kıvılcımlar takip etti - kara canavarın duyargaları, tankın kıyısından çıkıyordu. Ani bir sıçramayla yukarı uçtu, karanlığı, rufolisit odacığının bulunduğu bütün alanı örttü ve şeffaf tavana çarptı. Denizanasının gövdesinde binlerce kahverengi kıvılcım parladı, bir çadır gibi şişti, bütün duyargalarını yumak gibi toplayarak odacığın dibine uzandı. İkinci canavar da aynı şekilde, hızlı ve sessiz hareketleriyle korku esinleyerek çıktı tanktan. Ama burada, deney odacığının güçlü duvarları arasında, etraflarında uzaktan kuman-

dalı cihazları bulunan karanlık gezegenin bu canlıları güçsüzdüler.

Cihazlar ölçüm yapıyor, fotoğraflıyor, tespit ediyor, bu çarpık canavarların muhtelif fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerini kaydediyorlardı. İnsan aklı, dehşetin bu meçhul canavarlarına vakıf olmak ve boyun eğdirmek için sayısız veriyi topluyordu.

Her geçen saat, Erg Noor zafere daha çok inanıyordu.

Eon Tal giderek daha umutlanıyor, Grim Şar ile onun genç asistanları da canlanıyorlardı.

Nihayet biliminsanı, Erg Noor'a yaklaştı.

"Artık huzur içinde gidebilirsiniz. Biz incelemenin sonuna kadar kalacağız. Işığı açmaya korkuyorum; burada kara denizanasının, gezegeninde olduğu gibi, ondan kaçması mümkün değil. Ama öğrenmek istediğimiz her şeye cevap vermeliler."

"Öğrenecek misiniz peki?"

"İncelememiz üç-dört güne kadar kapsamlı bilgiler verecektir. Ama şimdiden, felç edici yapılarını aşağı yukarı anlamış bulunuyoruz."

"Niza iyi olacak mı?"

"Evet!"

Erg Noor ancak şimdi, o karanlık günler ve geceler boyunca ne büyük bir ağırlığın altında ezildiğini hissediyordu!... Ama, olsun! Bu her zaman vakur adamın yüreğini, büyük bir mutluluk doldurdu. Grim Şar'ı sevinçle havaya fırlatmak, bu kısa boylu biliminsanını sarsmak ve kucaklamak için hissettiği büyük arzuyu güçlükle bastırdı. Kendi haline hayret etti, sakinleşti ve bir dakika sonra her zamanki sarsılmaz irade gücüne yeniden sahip oldu.

"İncelemenizin gelecek seferde denizanaları ve haçlarla mücadelede büyük yardımı olacak!"

"Elbette! Şimdi düşmanımızı tanıyacağız. Ama bu ağır ve karanlık gezegene bir sefer yapılacak mı gerçekten?"

"Hiç kuşkum yok!"

Kuzey güzünde, sıcak bir gün başlamıştı.

Erg Noor, her zamanki kararlılığından uzak, çıplak ayaklarla yumuşak otların üzerinde yürüyordu. İleride, ormanın eteğinde sedirlerden yeşil bir duvarı, narin bir duman sütununa benzeyen, yapraklarını dökmüş akağaçlar kesiyordu. Burada, park alanında insan doğaya karışmıyordu. Düzensiz, yüksek otların, onların birbirine karışan, çelişen, tatlı, keskin kokularının içindeydi doğanın güzelliği.

Yolu soğuk bir çay kesiyordu. Erg Noor patikadan iniyordu. Güneşin derinlerine kadar aydınlattığı berrak sudaki halkalar, dipteki rengârenk çakılların üzerine altın çizgilerden gölgeler düşürüyordu. Belli belirsiz kamış demetleri ve su yosunları yüzüyordu suyun içinde ve bunların altında, dipte, mavi benekler halinde gölgeleri geziniyordu. Çayın öte kıyısında leylak rengi yaban sümbülleri rüzgârda salınıyordu. Rutubetli çayırların ve sararmış güz yapraklarının kokusu, insana bir çalışma mutluluğu vaat ediyordu çünkü herkesin ruhunun bir köşesinde, saban süren ilkel bir köylünün tecrübelerinden bir şeyler gizliydi.

Parlak sarı bir sarıasma kuşu, bir dala yerleşmiş, alaycı ve kendinden emin bir ıslık çalıyordu.

Sedir ağaçlarının üzerindeki pırıl pırıl gökyüzü, köpük köpük bulutlardan genişçe bir kanadın çırpıntısıyla gümüş rengi alıyordu. Erg Noor, sedir ağaçlarının iğne yapraklarının ve reçinesinin acımsı kokusunu taşıyan ormanın karanlığına daldı, diğer tarafına çıktı, çiğlerin ıslattığı çıplak başını sıvazlayarak bir tepeye çıktı. Sinir kliniğinin etrafındaki park alanı olan koruluk geniş değildi; Erg Noor çok geçmeden

yola çıktı. Çay, süt rengi duvarlarla yapılmış terasların üzerinden akıyordu. Birkaç kadın ve erkek, üzerlerinde mayolarıyla köşeden çıktılar, yolda rengârenk çiçeklerin arasında koşturmaya koyuldular. Güz suyu sıcak değildi herhalde ama koşturanlar birbirlerini kahkahalar ve şakalarla cesaretlendirerek terastan terasa atlamaya başladılar. Erg Noor, elinde olmaksızın gülümsedi. Yerel bir fabrikada ya da çiftlikte dinlenme zamanı olmalıydı...

Sevgili gezegeni, hayatının büyük bölümünü tıkış tıkış yıldız gemilerinde geçiren ona, hiç bu kadar güzel görünmüş değildi. Erg Noor'un içi, bütün insanlara, doğaya, kızıl kıvırcık saçlı astronavigatör Niza'nın kurtuluşunda rol oynamış herkese karşı büyük bir minnetle dolup taşıyordu. Bugün onu karşılamak için kliniğin bahçesine kendisi çıkmıştı! Doktorlara danıştıktan sonra birlikte kutup bölgesindeki bir sinir kliniğine gitmeye karar vermişlerdi. Kara haçın duyargalarındaki yükün neden olduğu korteksteki fren mekanizmasını engelleyen felç zinciri kırılır kırılmaz, Niza tamamen sağlıklı olmuştu. Artık tek gereken, uzun kataleptik uykudan sonra kaybedilen enerjiyi geri kazandırmaktı. Niza, canlı, sağlıklı Niza! Ne büyük bir mutluluktu bu! Erg Noor'un içini, beklenmedik, yeni ve parlak bir duygu dolduruyordu.

Yoldan hızla onu karşılamaya gelen, yalnız bir kadın gördü. Binlercesinin arasından tanırdı onu: Veda Kong'du bu. Geçmişte zihnini çok uzun süre meşgul etmiş olan Veda'yla ayrı yollarda olduğu açıktı artık. Erg Noor'un, bilgisayarların diyagramlarına alışık olan zihninde, gökyüzüne yükselen dik bir yay (onun hedefiydi bu) ve Vera'nın geçmiş yüzyılların derinlerine dalmış, gezegenin üzerinde süzülen hayat yolu ve yaratıcılığı belirdi. İki çizgi birbirlerinden uzağa ayrılmıştı.

Veda Kong'un en küçük ayrıntısını bile bildiği yüzü, Niza'ya benzerliğiyle, ansızın hayrete düşürdü Erg Noor'u.

Aynı şekilde dar, ayrı gözler, yüksek bir alın, kalkık uzun kaşlar, kıvrık ağzında aynı müşfik, alaycı ifade. Hatta hafifçe kalkık, yuvarlak ve uzun burunları bile benziyordu – iki kardeştiler sanki. Yalnız Veda daima dosdoğru ve düşünceli bakardı, Niza Krit'in inatçı başı ise genellikle genç bir küstahlıkla yukarı kalkık olurdu.

"Beni mi inceliyorsunuz?" diye sordu Veda.

İki elini birden Erg Noor'a uzattı; beriki de onları alıp yanaklarına bastırdı. Veda irkildi, kendini geri çekti. Erg Noor hafifçe gülümsedi.

"Niza'ya uzanan bu ellere minnetimi sunmak istedim... O... Her şeyi biliyorum! Sürekli başında nöbette bulunmak gerekiyordu ve siz bu nedenle ilginç bir sefere katılmayı reddettiniz. İki ay!..."

"Reddetmedim, *Tantra*'yı beklerken geciktim. Zaten geç kalmıştım. Muhteşem bir kız, sizin bu Niza! Dış görünüşümüz benziyor ama o, gökyüzüne olan tutkusu ve sadakatiyle, kozmosun ve demir yıldızların fatihinin gerçek arkadaşı..."

"Veda!..."

"Şaka yapmıyorum, Erg! Hissediyor olmalısınız, şakanın zamanı değil şimdi! Her şeyi açıkça söylemek gerek."

"Her şey billur gibi aydınlık benim için! Size, kendim için değil, Niza için teşekkür ediyorum."

"Etmeyin! Niza'yı kaybetseydiniz benim için çok güç olurdu..."

"Anlıyorum ama inanmıyorum çünkü Veda Kong'u tanıyorum – asla hesapçı değildir o. Ve şükran duygumu azaltamadınız."

Erg Noor, genç kadının omzunu okşadı ve parmaklarını elinin üzerine koydu. Boş yolda, susarak yürüdüler, ta ki Erg Noor konuşmaya başlayana kadar:

"Peki kim o, sizin için gerçek olan?"

“Dar Veter.”

“Dış istasyonlar eski müdürü mü? Demek öyle!...”

“Erg, anlamsız şeyler söylüyorsunuz. Sizi tanımıyorum artık...”

“Galiba değiştim ben. Ama Dar Veter’i işinden ayrı düşünemiyorum, o hep kâinatı hayal eder.”

“Doğru bu. Hayalinde hep yıldızlar var ama bunları eski tarımcı dünyaya duyduğu bir aşkla birleştiriyor. Basit bir ustanın kocaman ellerine sahip bir bilgi adamı.”

Erg Noor, elinde olmaksızın, dar avucuna, bir matematikçinin ve müzisyenin uzun, sert parmaklarına baktı.

“Bir bilseydiniz, Veda, nasıl seviyorum dünyayı şimdi!...”

“Karanlık dünyadan ve felç olan Niza’yla birlikte o uzun yoldan sonra! Elbette! Ama...”

“Bu aşk hayatıma bir anlam vermez mi?”

“Yapamazsınız. Siz gerçek bir kahramansınız, bu yüzden de eyleme açsınız. Bu aşkı dolu bir tas gibi taşıyacaksınız, dünyaya bir damla bile dökmekten korkarak ve kozmosa vermek için onu. Ama bu da dünya için!”

“Veda, sizi karanlık çağlarda kazığa bağlayıp ateşte yakmış olmalılar!”

“Daha önce de söylediler bunu... İşte, kazık. Ayakkabılarınız nerede, Erg?”

“Sizi karşılamaya gelirken bahçede bıraktım onları. Dönmem gerekiyor.”

“Hoşça kalın, Erg. Benim buradaki işim bitti ama sizinki başlıyor. Nerede görüşeceğiz? Yoksa yeni gemi yola çıkmadan önce mi ancak?”

“Hayır, hayır, Veda! Niza’yla birlikte üç aylığına bir kutup sanatoryumuna gidiyoruz. Konuğumuz olun; onu, Dar Veter’i de getirin.”

“Hangi sanatoryum? Sibirya’nın kuzey sahilindeki Taşyürek mi? Yoksa İzlanda’daki Güz Yaprakları mı?”

"Kuzey kutup bölgesi için geç kaldık. Şimdi yaz aylarının başladığı güneye gönderiyorlar; Grahamland'de Beyaz Şafak'a."

"Peki, Erg. Eğer Dar Veter uydu elli yediyi yeniden inşa etmek için derhal yola çıkmazsa, geliriz. Gerçi, galiba malzemeleri hazırlamaları gerekecek önce..."

"Sizinki de çok hoş bir toprak adamıymış - neredeyse bir yıl gökyüzünde kalacak!"

"Laf sokuşturuyorsunuz, değil mi! Bizi ayıran engin uzayla karşılaştırıldığında, bu gökyüzü elimi uzatıp yetişecek kadar yakın."

"Bunun için pişman mısınız, Veda?"

"Neden soruyorsunuz, Erg? Hepimizin iki yarısı var: biri yeninin peşindedir, diğeri ise geçmişi kollayıp ona döndüğünde memnun olur. Biliyorsunuz bunu; geri dönüşün asla amacına erişmeyeceğini de biliyorsunuz."

"Ama pişmanlık kalıyor gene de... sevgilinin mezarındaki çiçek gibi. Bir öpücük verin bana, Veda!..."

Genç kadın uysal bir tavırla ricayı yerine getirdi, hafifçe itti Erg Noor'u ve hızla, elektrikli otobüsün geçtiği ana yola yürüdü. Sürücü robot yaklaşan aracı durdurdu. Erg Noor, Veda'nın uzaklaşırken camların arkasından görünen kırmızı elbisesini gördü.

Veda da camdan, hareketsiz duran Erg Noor'u izliyordu. Parçalanma çağından bir şairin, çevirisi yapılıp yakın zamanlarda Ark Gir tarafından müziğe dökülen dörtlüğü dönüp duruyordu kafasında. Müşfik sitemlerine dayanamayan Dar Veter söylemişti onu:

Ne yedi kat göklerdeki melekler
Ne deniz dibi cinleri
Hiç biri ayıramaz beni senden
Güzelim Annabel Lee!

Bu, eski zamanlardan bir adamın, sevdiğini elinden alan doğanın gücüne bir meydan okumasıydı. Kaybının acısını unutamayan ve kadere hiçbir şey vermek istemeyen bir adam!

Elektrikli otobüs, Spiral Yol'daki durağa yaklaşıyor, Veda Kong pencerenin yanında duruyordu. Cilalı tırabzanlara sıkıca tutunmuş, tatlı bir kederle dolu içi, bu güzel, romantik şarkıyı mırıldanıyordu.

"Dindar Avrupalılar eskiden, tanrıların iradelerinin habercileri göksel ruhlara melek derlermiş. 'Melek' sözcüğü, eski Yunan dilinde 'haberci' demekmiş. Yüzyıllar önce unutulmuş bir sözcük..."

Veda, istasyona gelince düşüncelerinden uyandı ama Yol'daki vagonda ilerlerken tekrar döndü onlara.

"Göklerdeki melekleri, Erg Noor, Mven Mas, Dar Veter olarak adlandırabiliriz. Özellikle de Dar Veter: yakında, dünyanın semalarında, uydu inşaatındayken..." Veda, haylaz bir çocuk gibi gülümsedi. "Bu durumda, deniz dibi cinleri de biz, tarihçileriz," dedi yüksek sesle; kendi sesini duyunca da neşeyle güldü. "Evet, göklerdeki melekler ve deniz dibi cinleri! Yalnız bu, Dar Veter'in hoşuna gitmez..."

Kara iğneli, alçak sedir ağaçları, subantarktik ortam için özel yetiştirilmiş soğuğa dayanıklı bu yaşam formu, hız kesmeyen rüzgârın altında muzaffer ve kayıtsız bir tavırla hışırdıyorlardı. Soğuk ve yoğun hava, hızlı bir nehir gibi akıyordu; alışılmadık, ancak açık okyanuslar veya yüksek dağlarda görülebilecek bir temizlik ve ferahlık taşıyordu kendisiyle birlikte. Ama dağlardaki hiç erimeyen karla karşılaşan kupkuru, azıcık yakar gibi, köpüklü şaraba benzer bir rüzgârdı. Okyanusun nefesi burada, vücudu ıslak bir havlu gibi saran ağır dokunuşuyla hissediliyordu.

Beyaz Şafak sanatoryumu binası, yuvarlak formlarıyla

geçmişin dev gemilerini hatırlatan cam duvarlarla, basamak basamak, denize iniyordu. Ara duvarların, merdivenlerin ve sütunların soluk kırmızı rengi, porseleni andıran mavi ve gri yolların kestiği, kara, çikolata rengi ve leylak rengi andesit sırtlarının kemerli kütleleriyle kontrast yapıyordu. Ama bahar sonlarında kutup gecesi, bütün renkleri, göklerin ve denizin derinlerinden çıkmış gibi daha da beyaz bir tonla yıkıyor ve dengeliyordu. Güneş bir saatliğine güneydeki platonun arkasında gizlendi. Orada, gökyüzünün güney tarafını örten geniş bir kemer, muhteşem bir parlaklıkla yanıyordu. Bu, Antarktika'nın doğu yarısında yüksek tepelerde kalmış muazzam buzullarının ışığıydı. Onları eski ölçeklerinin dörtte birine düşüren insanın iradesi karşısında geri çekilmişlerdi şimdi. Sanatoryuma adını veren beyaz buzul sabahı, çevredeki her şeyi gölgesiz ve yansımasız hafif bir ışığın sakin dünyasına çeviriyordu.

Dört kişi, porseleni andıran yolun gümüşsü pırıltısında okyanusa doğru yürüyordu. Arkada yürüyen erkeklerin yüzleri, gri granitten kesilmiş gibiydi, kadınların gözleri ise dipsiz derinlikte ve gizemliydi.

Yüzünü Veda Kong'un kürk mantosunun yakasına bastıran Niza Krit, tarihçiyle ateşli bir tartışmaya girişmişti. Veda şaşkınlığını gizlemeden görünüşü kendisine benzeyen bu kıza bakıyordu.

"Bence bir kadının sevgilisine verebileceği en iyi hediye, onu yeniden yaratmak ve böylece kahramanının varlığını uzatmaktır. Böylesi neredeyse ölümsüzlük kazandırır!"

"Erkekler bizimle ilişkilerini başka türlü değerlendiriyorlar," diye cevap verdi Veda. "Dar Veter bana, sevgilisine çok benzeyen bir kız istemediğini söylemişti – bu dünyadan ayrılırken onu sevgisinin ve şefkatinin örtüsü olmadan bilemeyeceği bir kaderi yaşasın diye yalnız başına bırakma düşün-

cesi güç geliyormuş... Eski zamanların kıskançlık ve koruma içgüdüsünün kalıntısı."

"Minicik, benim doğurduğum bir varlıktan ayrılma düşüncesi de bana dayanılmaz geliyor," dedi Niza, düşünceli bir tavırla. "Karnını doyurduktan sonra okula göndermek bile!"

"Anlıyorum ama katılmıyorum." Veda, kız ruhundaki gergin bir tele dokunmuş gibi kaşlarını çattı. "İnsanlığın en büyük görevlerinden biri, kör annelik içgüdülerine galebe çalmaktır. Çocukların özel seçilmiş ve eğitilmiş insanlar tarafından sadece kolektif bir şekilde yetişmesinin gerçekleştirilmesi, toplumumuzun insanını da yaratabilir. Anne sevgisi artık eski zamanlarda olduğu gibi neredeyse delice değil. Her anne, bütün dünyanın yavrusuna karşı şefkat dolu olduğunu bilir. Bir ana kurdun yavrusu için duyduğu hayvanca korkudan doğan içgüdüsel sevgi böylece kaybolur."

"Bunu anlıyorum," dedi Niza, "ama sadece aklımla."

"Oysa ben, bütün varlığımla, en büyük saadetin başka bir varlığa mutluluk vermekte olduğunu hissediyorum ve bu, artık her yaştan her insan için geçerli. Eski toplumlarda olanlar, sadece anne babalar, nineler ve dedeler, en çok da anneler için geçerli... Neden bütün zamanını yavrusuyla geçirmesi gereksin insanın - bu da, kadınların mecburen dar bir hayat sürdükleri ve âşık oldukları erkeklerle birlikte olamadıkları o eski zamanların bir kalıntısı sadece. Oysa siz, sevdiğiniz sürece birlikte olacaksınız..."

"Bilmiyorum ama bazen yanımda ona benzeyen küçük bir varlık olsun diye öyle derin bir arzu hissediyorum ki, ellerim kenetleniyor birbirine... Hayır, hiçbir şey bilmiyorum!..."

"Java var, anneler adası. Çocuğunu kendi yetiştirmek isteyenler orada yaşıyorlar."

"Ah, hayır! Çocukları için özel bir sevgi besleyen onlar gibi

bir yetiştirici olamazdım ben. İçimde öyle çok güç hissediyorum ki... Üstelik kozmosta da bulundum ben..."

Veda yumuşadı.

"Siz gençliğin beden bulmuş halisiniz, Niza, üstelik sadece fiziksel olarak da değil. Çok genç olan herkes gibi siz de, hayatın çelişkileriyle karşılaşırken onların hayatın kendisi olduklarını, aşk mutluluğunun muhakkak endişe, kaygı ve acı da getirdiğini ve bunlar ne kadar güçlü olursa aşkın da o kadar güçlü olduğunu anlamıyorsunuz..."

Veda bu son sözleri söylerken ansızın kafasında bir şimşek çaktı. Hayır, Niza'nın endişe ve tutkularının tek nedeni, gençlik değildi!

Veda, çoklarının yapacağı türden bir hata yapmıştı: ruhun yaralarının bedendeki yaralarla eşzamanlı iyileşeceklerini düşünmüştü. Hiç de öyle değildi! Psikolojik yaralar, fiziksel olarak sağlıklı bedenin altında derinlere gizlenerek uzun süre kalabiliyorlardı ve beklenmedik, bazen tamamen önemsiz nedenlerle tekrar açılabiliyorlardı. Niza da öyleydi; beş yıl komada kalmıştı, bunu tamamen bilinçsiz de geçirmiş olsa, vücudunun bütün hücrelerinde Erg Noor'u neredeyse öldürecek olan korkunç haçla karşılaşmanın dehşeti, anısı yaşıyordu hâlâ.

Veda'nın düşüncelerini tahmin eden Niza, zor duyulan bir sesle cevap verdi:

"Demir yıldızdan beri tuhaf bir duygu peşimi bırakmıyor. Ruhumda boşluk olan bir yer var. Kendinden emin bir mutluluk ve güçle birlikte bu; onları dışlamıyor ama kapanmıyor da. Ve onunla ancak, bana sahip olması gereken, beni onunla asla yalnız bırakmayan bir şeyle mücadele ediyorum... Artık kâinatın, tek bir insan için ne demek olduğunu biliyorum ve uzay seferlerinin ilk kahramanlarının anısı önünde daha da eğiliyorum!"

“Sanırım anlıyorum sizi,” diye cevap verdi Veda. “Bir defasında, okyanusun ortasında kaybolmuş küçük Polinezya adalarına gitmiştim. Orada, denizin karşısında geçirdiğiniz yalnızlık saatlerinde, sonsuz bir keder, tekdüze enginlerde çözülmüşe benzer hüzünlü bir şarkı gibi, pençelerine alır insanı. Belki de bilincin ilkel yalnızlığıyla ilgili eski bir anıdır bu, mağarasında yalnızken ne kadar güçsüz ve çaresiz olduğunu hatırlatan insana. Yalnızca ortak çalışma ve ortak düşünceler kurtarabilir bundan – bir gemi gelir, miniciktir bu, adadan bile küçük ama onun sayesinde okyanus artık öyle engin değildir. Bir avuç yoldaş ve gemi – enginlere erişmeye ve kendisine itaat ettirmeye çalışan özel bir dünyadır bu. Tıpkı bir yıldız gemisi gibi. Onda da yiğit ve güçlü yoldaşlarınızla birlikte olursunuz! Ama kâinatın karşısında yalnızlık...” Veda ürperdi. “İnsan buna dayanamaz ki.”

Niza, Veda'ya daha sıkı sarıldı.

“Ne kadar doğru söylediniz, Veda! Bu yüzden her şeyi hemen istiyorum ben...”

“Niza, sizi sevdim ben. Şimdi, kararınız daha doğru görünüyor bana... Oysa daha önce akılsızca geliyordu.”

Niza, Veda'nın elini sessizce sıktı ve burnuyla, rüzgârda üşümüş yanağına dokundu.

“Peki buna dayanabilecek misiniz, Niza? İnanılmaz zor bir şey bu!”

“Ne zorluğundan söz ediyorsunuz, Veda?” dedi bu son cümleyi işiten Erg Noor onlara dönerek. “Dar Veter'le anlaştınız mı? Yarım saattir, gençlere de yıldız gemisi kaptanı olma fırsatı vermem ve dönmeyeceğim bir yolculuğa çıkmamam için beni ikna etmeye çalışıyor.”

“Sonuçta ikna oldunuz mu?”

“Hayır. Benim uzay deneyimim, *Lebed*'i hedefine götürmek için daha da gerekli şimdi.” Erg Noor, parlak yıldızsız gökyü-

zünde küçük Macellan bulutsusunun aşağısında, Tukana ile Suyılanı takımyıldızının altında, parlak Archenar'ın ışıyor olması gereken yeri gösterdi. "Dünyadan ya da Yüzük'ten hiçbir geminin henüz geçmediği bir yoldan geçirmek için!"

O son sözlerini söylerken, arkasında, ışınlarıyla beyaz şafağın olanca gizemini taşıyan yükselen güneşin alev alev kenarları belirdi.

Dört arkadaş deniz kenarına yaklaştılar. Okyanusun nefesi soğuktu, fırtınalı Antarktika'nın dev dalgaları kıyıyı dövüyordu. Veda Kong, derinlerde hızla kararan ve alçaktaki güneşin ışınlarıyla buz menekşesi rengini alan çelik mavisi suya bakıyordu.

Niza Krit, yanındaydı; üzerinde mavi kürk bir paltoyla aynı renk, altından bir tutam koyu kızıl saç görünen yuvarlak bir şapka vardı. Kız her zamanki gibi başını dimdik kaldırmıştı. Dar Veter hayranlıkla baktı, kaşlarını çattı.

"Veter, Niza'yı beğendiniz mi?" dedi Veda Kong, abartılı bir sitemle.

"Biliyorsunuz, ben ona hayranım," diye cevap verdi Dar Veter. "Ama şimdi bana öyle küçük ve kırılgan geliyor ki, karşılaştırdığımda..."

"Beni bekleyen şeyle karşılaştırdığınızda mı?" diye sordu Niza, meydan okurcasına. "Şimdi saldırılarınızı Erg'den bana mı yönlendiriyorsunuz?..."

"Buna hiç de niyetim yok," diye cevap verdi Dar Veter ciddi ve hüzünlü bir tavırla. "Ama üzüntüm gerçek. Tatlı yurdum, dünyamın güzel bir varlığı, karanlık ve korkunç soğuk uzayın derinliklerinde kaybolacak. Acıma değil, Niza, sadece bir kaybın hüznü."

"Siz de benim gibi hissetmişsiniz," diye onayladı Veda. "Niza, hayatın parlak bir ateşi; oysa uzay soğuk, ölü!"

"Kırılgan bir çiçeğe mi benziyorum ben?" diye sordu Niza. Sesindeki tuhaf bir tını, Veda'yı alarma geçirdi.

"Soğukla savaşın verdiği mutluluğu benden çok kim sevebilir?" Ve kız, şapkasını çıkardı, kızıl bukleleri dalgalandı; paltosunu fırlattı.

"Ne yapıyorsunuz, Niza?" dedi kızın niyetini ilk sezen Veda Kong ve astronavigatöre atıldı.

Ama Niza, dalgaların üzerinde asılı kayanın ucuna koştu, çabucak soyundu ve kıyafetlerini Veda'ya verdi.

Soğuk su, Niza'yı özlemle kabul etti; böyle bir yüzmenin nasıl bir his vereceğini düşünen Veda titriyordu. Niza, güçlü kulaçlarıyla suyu yararak sakince uzaklara yüzüyordu. Bir kayanın üzerine çıktı, kıyıda kalanlara elini salladı ve onları da kendisini izlemeye davet etti.

Veda Kong, hayranlıkla izliyordu kızı.

"Veter; belli ki Niza, Erg'in değil, kutup ayılarının arkadaşıymış. Siz kuzeylisiniz; üstenizden geldi mi yani?"

"Köken olarak kuzeyliyim ama sıcak denizleri tercih ederim ben," dedi Dar Veter sızlanır gibi, isteksizce dalgaların köpük köpük olduğu deniz kıyısına doğru yürürken.

Soyundu, ayağını suya soktu ve "Ah!" diye bir çığlıkla çelik dalgaların üzerine atladı. Üç geniş kulaçla bir dalganın tepesine tırmandı, oradan ikincisinin karanlığına daldı. Dar Veter'in prestijini tek kurtaran, uzun yıllar yaptığı antremanlar ve mümkün olan her yerde yüzmesi oldu. Nefesi kesildi, gözlerinde kızıl halkalar belirdi. Birkaç cesur dalış ve çıkışla, tekrar nefes almaya başladı. Mosmor, titreyerek döndü kıyıya, Niza'yla birlikte tepeye koştular. Birkaç dakika sonra sıcak, kürk giysilerine sarınmışlardı. Öfkeli rüzgâr bile mercan denizlerinin havasını getiriyordu sanki.

"Sizi tanıdıkça," diye fısıldadı Veda, "Erg Noor'un yanlış bir tercih yapmadığına daha çok inanıyorum. Siz hiç kim-

senin yapamadığını yapacaksınız: zor zamanlarında cesaret vereceksiniz ona, mutlu edeceksiniz, koruyacaksınız..."

Niza'nın güneşten yoksun kalmış yanakları pembeleşti.

Veda, yüksek ve rüzgârdan titreyen kristal terastaki kahvaltıda, kızın düşünceli ve yumuşak bakışlarıyla karşılaştı birkaç kez. Dördü de sessizdi, uzun bir ayrılıktan önceki insanlarda hep olduğu gibi.

"Böyle insanları tanıyıp sonra da ayrılmak acı veriyor!" diye haykırdı ansızın Dar Veter.

"Belki, siz de?..." diye başladı Erg Noor.

"Boş zamanım kalmadı. Yukarıya çıkma zamanı geldi! Grom Orm, beni bekliyor."

"Benim de gitmem gerek," diye ekledi Veda. "Ben de derinlere, yakında bulduğumuz bir mağaraya dalacağım – parçalanma çağından kalma bir depo."

"*Lebed*, ancak gelecek yılın ortalarına hazır olacak; biz de altı haftalık bir hazırlığa başlayacağız," dedi Erg Noor sessizce. "Dış istasyonların başında kim var şimdi?"

"Şimdilik Yuniy Ant ama hafıza makinelerinden ayrılmak istemiyor, Sovyet ise, Labrador F istasyonunun fizikçi ve mühendisi Emb Ong'un adaylığını henüz onaylamadı."

"Onu tanımıyorum."

"Az tanınır çünkü Bilginin Sınırları Akademisi'nde, megadalga mekaniği üzerine çalışır."

"O nedir?"

"Kâinatın ritmi, uzaya ağır ağır yayılan dev dalgalar şeklindedir. Örneğin bunlarda, mutlak birimden görece daha mutlak değer üreten, birbirleriyle çarpışan ışık hızlarının çelişkisi ifadesini bulur. Ama henüz bu alan tamamen incelenmiş değil..."

"Ya Mven Mas?"

"Duygulanımlarla ilgili bir kitap yazıyor. Onun da pek

kişisel zamanı yok; Stokastik ve Gelecek Tahmini Akademisi bizim *Lebed*'le ilgili danışman olarak atadı onu. Yeterince malzeme toplar toplamaz kitabına veda etmesi gerekecek."

"Yazık! Önemli bir konu oysa. Duygulanım dünyasının gücü ve gerçekliğini doğru anlamak gerek," diye karşılık verdi Erg Noor.

"Korkarım Mven Mas soğuk analizlere pek uygun değil," dedi Veda.

"Öyle de olmalı zaten, yoksa seçkin bir şeyler yazamazdı," dedi Dar Veter ve vedalaşmak için kalktı.

"Görüşmek üzere! İşlerinizi çabucak bitirin, yine görüşelim," dedi Niza ve Erg'le birlikte konuklarına ellerini uzattılar.

"Görüşeceğiz," diye kendinden emin bir tavırla söz verdi Dar Veter. "Hiç değilse, siz ayrılmadan önce, El Hamra çölünde."

"Ayrılmadan önce," diye onayladı uzay yolcuları.

"Gidelim, göklerdeki meleğim." Veda Kong, Dar Veter'in koluna girdi, çatılan kaşlarına aldırmamış gibi yaparak. "Dünyadan sıkıldınız galiba?"

Dar Veter bacaklarını açarak durdu; aşağıya, ayrılan bulut tabakalarının arasındaki korkunç derinliğe baktı. Gezegenimiz oradaydı. Kıtaları denizden ayıran çizgiler koyu menekşe rengiydi; yarıçapının beş katı yükseklikten bile net bir şekilde görülüyordu bunlar.

Dar Veter, çocukken gördüğü fotoğraflardan bildiği çizgileri tanıdı. Şurada, onu boydan boya kesen eğik sıradağlar görünüyordu. Sağ tarafta deniz parlıyordu, ayaklarının hemen altında dağların önünde dar bir vadi yatıyordu. Bugün şanslıydı: bulutlar, şimdi Veda'nın yaşadığı ve çalıştığı yerin üzerinde açılmışlardı. Orada, dimdik inen demir karası dağ-

ların eteklerinde bir yerlerde, geniş galerileri dünyanın derinlerine inen eski bir mağara vardı. Veda orada, onsuz ne bugünü anlamanın ne de geleceği öngörmenin mümkün olmadığı tarihi hakikatin birikintileri arasında, insanlığın geçmiş hayatından sessiz ve tozlu buluntuları ayıklıyordu.

Dar Veter, zirkonyum bronzundan dökülmüş, yivli oyukları olan platformdan aşağıya doğru eğilmiş, batıdan gelen yumak yumak, inanılmaz parlak bulutlarla örtülü, kabaca tahmin ettiği noktaya zihninden selam gönderdi. Gecenin karanlığı, yıldız kıvılcımlarının çiselediği bir duvar gibiydi. Bulut tabakaları birbiri üzerine asılı dev sallar gibi kıpırdıyorlardı. Onların altında, karanlık uçurumun içinde, dünyanın yüzeyi, hiçliğin içinde ebediyen yitecekmiş gibi dönüyordu karanlık duvarının altında. Tatlı bir zodyak parıltısının örtüsüne bürünmüştü gezegenin karanlık tarafı, uzay boşluğunun karanlığında ışıldıyordu.

Gezegenin aydınlık tarafının üzerinde, çelik mavisi güneşin güçlü ışığını yansıtan mavi bulutlardan bir şal geziniyordu. Karartma filtreleri olmaksızın bu bulutlara bakan kimse kör olurdu belki, tıpkı binlerce kilometrelik atmosfer zırhının dışında bulunan tehditkâr güneşten tarafa dönecek kimsede olduğu gibi. Güneşin tehlikeli kısa dalga ışınları -ultraviyole ve röntgen ışınları- her canlı için kudretli ama öldürücüydü. Kozmik partiküller ve Van Allen alanından yayılan sürekli radyasyon da buna ekleniyordu. Yeni ışıyan yıldızlar ölümcül ışınımlar yayıyorlardı uzaya. Çalışanları sadece güvenilir uzay kıyafetleri ölümden koruyabilirdi.

Dar Veter, kendisini bağlayan güvenlik kablosunu diğer tarafa attı ve ışıldayan Büyükayı'yı görmek için destek kirişinin üzerinde hareketlendi. İnşa edilmekte olan uydunun omurgasını teşkil edecek dev bir boru, boydan boya uzanıyordu. Borunun iki ucunda, manyetik alan ışınımları için

dev diskleri destekleyen sivri üçgenler yükseliyordu. Güneşin mavi radyasyonunu elektrik akımına dönüştüren bataryalar da yerleştirilince bu bağlardan kurtulmak ve göğüs ve omurgada yönlendirilmiş plakaların üzerinde, manyetik alandaki kuvvet çizgilerinde hareket etmek mümkün olacaktı.

"Geceleri çalışmak istiyoruz," dediğini işitti ansızın kaskındaki telsizden, genç mühendis Kad Layt'ın. "Altay'ın kaptanı, projektörle aydınlatmaya söz verdi!"

Dar Veter sol aşağıya, birkaç kargo roketinin kamışa takılmış balıklar gibi asılı olduğu yere baktı. Biraz yukarıda, meteoritlerden ve güneşten korunmak için yapılan düz bir tentenin altında, uydunun iç zeminini oluşturacak döşemelerden yapılmış, roketlerin getirdiği kargoların konulduğu geçici bir platform vardı. Burada, uzay giysilerinin güneşin altında yansıyan yüzeyi koruyucu tentenin gölgesinde ateş böcekleri gibi parlayan, karınca gibi çalışkan işçiler görünüyordu. Kablolar, roketlerin üzerindeki büyük uydu parçalarının çıkartılıp da platforma taşındığı deliklerden örümcek ağı gibi dağılıyorlardı. Biraz daha yukarıda, uydunun iskeletinin üzerinde bir grup insan tuhaf, aynı zamanda gülünç pozlarda, hantal bir makineyle uğraşıyorlardı. Berilyum bronzundan, üstünde borazon tabaka olan bir halka, yüzlerce tonluk ağırlığıyla dünyanın üzerinde neşeyle salınıyordu. Bu dev kütle, uydunun metal iskeletinin çevresinde, bütün bu şeylerin hızının dünyanın ekseni etrafında dönüş hızıyla eşitlenmesi işine yarayan ince bir halatın üzerinde uysalca asılıydı.

İşçiler, yerçekiminin yokluğuna, daha doğrusu neredeyse yokluğuna alıştıkça daha becerikli ve kendilerine güvenli oluyorlardı. Ama bu cesur işçilerinin yerine çabucak yenilerini almak gerekiyordu. Ağırlıksız ortamda uzun fiziksel çalışma, kan dolaşımına zarar veriyordu; bu da akut hale gelebilir ve dünyaya döndüklerinde felce yol açabilirdi. Bu ne-

denle uyduda yüz elli iş saatinden fazla çalışmıyor ve dünyaya dönüyor, gezegenden dokuz yüz kilometre yüksekteki ara istasyonda dinlendikten sonra Karakurum'daki dış atmosfer sarayında doktor gözetimine alınıyorlardı.

Uydunun inşasından sorumlu olan Dar Veter, fiziksel yüklerden kaçınmaya çalışıyordu ama bir an önce bitsin diye hızlandırmak için her yere koşturmamak için de kendini zor tutuyordu. Burada, dünyadan elli yedi bin kilometre yükseklikte birkaç ay daha dayanması gerekiyordu.

Gece işine onay vermek, genç arkadaşlarının aşağıya, dünyaya gönderilme süresini hızlandırmak ve planlanandan önce değişiklik istemek anlamına geliyordu. İnşaatta çalışan ikinci gezegen gemisi *Barion*, Grom Orm'un çalışmayı televizyon ekranlarından ve kayıt cihazlarının göstergelerinden takip ettiği Arizona vadisinde bulunuyordu.

Uzayın dondurucu ayazında gece de aralıksız çalışma kararı, faaliyeti son derece hızlandırıracaktı. Dar Veter bu olanağı reddedemezdi. İzni koparan insanlar inşaat platformundan dört yana dağıldılar ve örümcek ağını andıran kabloları daha girift şekilde çekmeye başladılar. İnşaat işçilerinin yurt binası olarak kullanılan ve destek kirişinin diğer ucunda hareketsizce asılı duran Altay gezegen gemisi, kendisini giriş kapağına ve uyduğun iskeletine bağlayan halatlardan ansızın ayrıldı. Motorlarından göz alıcı, uzun alevler saçtı. Gemi dev gövdesiyle sessiz ve hızla döndü ve gezegenler arası uzayın boşluğuna daldı. Altay'ın yetenekli komutanının, inşaat alanında kırk metre yükselmek ve dönüp iniş projektörleriyle platformu aydınlatmak için iticileri birkaç defa çalıştırması gerekiyordu. Gemiyle uydunun iskeleti arasında tekrar halatlar gerildi; uzayda asılı duran bütün eşyalar görece bir hareketsizlikle dünyanın çevresinde, saatte on bin kilometreyle dönmeye devam ediyorlardı.

Bulutu andıran bütün bu parçalar, Dar Veter'e, uydu inşaatının Antarktika üzerinden geçeceğini ve böylece dünyanın gölgesine gireceğini gösterdi. Uzay giysilerinin mükemmel ısıtma sistemleri, uzay boşluğunun dondurucu nefesini tam olarak engelleyemezdi; bataryalarının enerjisini düşüncesizce harcayacak işçilere pek yazık olacaktı doğrusu! Bir ay önce, ani bir meteor yağmurunun dinmesini ve güneşin dönmesini beklemek için açık roketin soğuk gövdesine sığınan mimar, böyle ölmüştü... Bir mühendis de meteor çarpmasıyla hayatını kaybetmişti – bu kazaları tamamen ne öngörmek ne de önlemek mümkündü. Uydu inşaatları, her zaman kurbanlar verirdi – peki kim olacaktı bir sonraki?... Stokastiğin yasaları, insanlar gibi küçük nesnelere çok uygulanabilir olmasa bile, bir sonrakinin büyük olasılıkla Dar Veter olacağını söylüyordu... Burada, uzaydaki bütün kazalara en açık durumda olan, bu yükseklikte en uzun süredir bulunan oydu... Ama içindeki

haylaz bir ses, bu mükemmel kişiliğe hiçbir şey olmayacağını söylüyordu. Bu kendine güven, matematik zekasına sahip bir insan için ne kadar saçma olsa da, Dar Veter'i bırakmıyor, karanlık gökyüzünün derinlerindeki kirişlerin ve savunmasız iskeletin üzerinde sakince ve dengede durmasına yardım ediyordu.

Dünyadaki inşa faaliyeti, özel araçlarla yürütülüyordu. Bunlara, canlı bir organizmanın ilkeleriyle çalıştıkları için, embriotecti diyorlardı. Kuşkusuz, sibernetik bir mekanizmanın mirasçısı olan canlı moleküler yapı, son derece karmaşıktı; bunlar sadece fiziksel-kozmik seçilime göre değil, gizemli dalga ritmine göre de işliyorlardı. Ne var ki canlı organizmalar, sadece sıcak, iyonize molekül solüsyonlarında büyüyorlardı; embriotecti ise genelde polarize akımlarda, ışıkta ya da manyetik alanda çalışıyordu. İnşaat alanındaki kısmen radyoaktif talyumdan yapılmış olan yaftalar ve anah-

tarlar, araçların parçalarının maksimum verimlilikte işlemesine katkıda bulunuyor ve inşaat, inanılmaz bir bütünlük ve hızla ilerliyordu. Ama burada, yukarıda bu araçlar yoktu ve olamazdı. Uydu inşaatı, eski usulle, insan emeğinin yardımıyla yapılıyordu. İş bütün tehlikesine rağmen öyle ilginçti ki, binlerce gönüllü çekiyordu. Deneyimli psikoloji istasyonları, gezegenler arasında uzaya çıkmaya hazır olduğunu Sovyet'e bildirenlerin incelemesini güçlükle yetiştiriyorlardı.

Dar Veter, yapay yerçekimi cihazının olduğu dev tekerleğin etrafını açık bir iskambil destesi gibi saran solar cihazların temeline gitti ve sırtındaki bataryayı test devresinin terminal girişine bağladı. Kaskındaki telsizden basit bir melodi yükseldi. Sonra, üzerinde ince, altın bir devre bulunan cam bir tabakayı paralel bir şekilde birleştirdi. Aynı melodiyi işitti. İki kronometre de aynı değerleri gösterecek şekilde, iki verniyeri çevirdi, ne melodide ne de tonunda bir değişiklik olmadığına kanaat getirdi. Böylece, kurulan aletin önemli bir parçası, hatasız bir şekilde toplanmış oluyordu. Radyoaktif elektrikli motorları kurmaya başlayabilirlerdi. Dar Veter, omuzlarının üzerinde epeydir taşıdığı uzay giysisinin yorgunluğuyla gerindi ve başını çevirdi. Kaskın elbiseye sabit bağlı olması yüzünden boynu tutulmuştu. Dünya atmosferinin dışında çalışanlarda yaygın görülen psikozlara, morötesi uykusuzluk ve kızılötesi çılgınlığına karşı dirençli olması çok iyiydi, yoksa bu misyonu sonuna kadar sürdüremezdi.

Uydunun ilk dış duvarı, çok geçmeden, açık uzayda, gökyüzünün ve toprağın olmadığı bir dipsizlikte yalnızlık içinde çalışan işçileri depresyonda koruyacaktı!

Altay'dan, inşaat alanının yanından küçük, ok gibi küçük bir roket fırlatıldı. Bu, sadece kargo taşıyan ve belli bir yükseklikte duran otomatik roketler için bir römorkördü. Tam zamanında! Uzayda salınmakta olan roketler, insanlar,

aletler ve malzemeler, dünyanın gece tarafında kayboldu. Üç tane uzun, mavi balık sırtına benzer parlak, yakıtları hariç dünyadan yüz elli ton getiren üç konteyneri çeken römorkör döndü.

Roketler, inşaat platformunun çevresine bağlandılar. Dar Veter bir sıçrayışta iskeletin diğer tarafına uçtu ve kendini, yükleri boşaltan teknisyenlerin arasında buldu. Kalabalık, gece çalışmasının planlarını tartışıyordu. Dar Veter isteklerini kabul etti ama bütün sırt bataryalarının, uzay giysisini otuz saat boyunca aralıksız ısıtabilecek, ayrıca fenerleri, hava filtrelerini ve telsizleri de besleyebilecek kapasitedeki dolularıyla değiştirilmesini istedi.

İnşaat alanı uçuruma düşmüşcesine gece karanlığına gömüldü ama güneş ışınlarını yansıtan atmosferin üst tabakalarındaki parlak gazlardan yükselen yumuşak, kül rengi zodyak ışığı, sıfırın altında yüz seksen derece soğukta donan, geleceğin uydusunun iskeletini aydınlatmaya devam ediyordu. Metalin süper iletkenliği, gündüz olduğundan daha büyük bir engeldi. Cihazların, bataryaların ya da akülerin izolasyonundaki küçük bir azalmayla bile etrafındaki nesneler doğruca, yönlendirebilmek mümkün olmayan akım yüzeyinden beslenen mavi bir parlaklıkla örtülüyordu.

Kozmosun derin karanlığı, artan bir soğukla birlikte çöküyordu. Yıldızlar sivri, parlak mavi iğneler gibi parlıyorlardı. Geceleyin görülmeyen ve duyulmayan meteoritler daha da korkutucuydular. Karanlık kürenin yüzeyinde, atmosfer hareketlerinin altında, elektrik yüklü rengârenk bulutlar ışıldıyorlardı. Bulutların yükleri dev çizgiler ya da bir mumun titreyen ışığı gibi binlerce kilometre yayılıyordu. Orada, aşağıda, gökyüzünde asılı bulutların üzerinde yeryüzündeki bütün fırtınalardan daha güçlü bir kasırga vardı. Güneşin ve kozmosun ışınımlarına doygun atmosfer, inşaatla gezegen

arasındaki bağlantıyı bozarak enerji dalgalanmalarına devam ediyordu.

Ansızın, karanlıkta ve korkunç soğukta kaybolmuş bu küçük dünyacıkta bir şeyler değişti. Dar Veter, gezegen gemisinin ışıklarını yaktığını hemen fark edemedi. Karanlık biraz daha yoğunlaştı, öfkeli yıldızlar sönükleşti ama platform ve iskeletin üzerinde beyaz, parlak bir ışık geziniyordu. Altay, birkaç dakika sonra voltajı düşürdü. Işığın yoğunluğu azaldı, şimdi biraz sarıya çalıyordu. Yıldız gemisi, akülerindeki enerjiden tasarruf ediyordu. Uydunun duvarını oluşturacak kare ve elips şeklindeki plakalar, takviye çerçevesi, rezervuarların silindirleri ve boruları tekrar hareket etmeye, uydunun iskeletinde yerlerini bulmaya başladılar.

Dar Veter, bir kirişi yakaladı, tırabzan niyetine gerilmiş kablolardaki sarma çubuğunu tuttu, ayağını yere vurarak yukarı yükselmeye başladı. Gezegen gemisinin kapağının yanında sarma çubuğundaki frene bastı ve tam zamanında durarak kapalı kapıya çarpmadı.

Hava kilidinde, çok sayıda işçinin giriş çıkışları sırasında oksijen kaybını azaltmak için normal dünya basıncı uygulanmıyordu. Bu nedenle Dar Veter de giysisini çıkarmadan, ikinci ve geçici hava kilidinin olduğu odaya geçti ve kaskıyla bataryasını orada çözdü.

Uzay giysisinden yorgun düşen Dar Veter gerindi, normal ağırlığın yarısı da olsa, halinden memnun, iç güverteye geçti. Gezegen gemisinin yapay yerçekimi aralıksız çalışıyordu. Kendini değişken ve güvenilmez boşlukta süzülen bir sinek gibi değil de, ayağı toprağa basan bir insan gibi hissetmek, inanılmaz hoş bir duyguydu! Yumuşak ışık, sıcak hava, rahat koltuk hayal bile edilemez bir dinlenme duygusu veriyordu. Dar Veter, eski romanlarda kendisini hayrete düşüren atala-

rı gibi keyifliydi şimdi. Soğuk boşlukta, ıslak ormanda ya da buzlu dağlarda uzun bir yoldan sonra insanlar sıcak evlerine, çamur sıvalı kulübelerine, saman çadırlarına girerlerdi. Ve o zaman incecik duvarlar onları, burada olduğu gibi, insana düşman büyük ve tehlikeli dünyadan ayırır, sıcağı ve ışığı onlar için esirger, dinlenmeye, güçlerini toplamaya, bundan sonra yapacaklarını düşünmeye olanak verirdi.

Dar Veter, koltuğun ve kitabın iğvasına kapılmadı. Dünyayla bağlantı kurmak gerekiyordu - bu yükseklikte bütün gece yanan ışıklar, gözlemevindeki inşaatı takip edenleri alarma geçirmiş olmalıydı. Ayrıca işin öngörülenden çabuk biteceğini de söylemeliydi.

Bağlantı bugün kolaylıkla kuruldu - Dar Veter, Grom Orm ile kodlarla değil, bütün gezegen gemilerinde olan türden güçlü bir TVF ile görüştü. Yaşlı başkan memnun oldu ve derhal, yeni mürettebatın ve takviye erzakların toplanması işiyle ilgilenmeye koyuldu.

Altay'ın kumanda odasından çıkan Dar Veter, çift sıra ranzalarla yatakhane olarak düzenlenmiş olan kütüphaneden geçti. Kamaralar, yemekhaneler, mutfak, yan koridorlar ve ön salon da benzer ranzalarla donatılmıştı. Uzay üssüne dönüştürülmüş olan gezegen gemisi tıka basa doluydu. Dar Veter neredeyse ayaklarını sürüyerek, dokunsan sıcacık plastik panellerle döşeli koridorlardan hava geçirmez kapıları tembelce açıp arkasından sıkıca kapayarak yürüdü.

Buna benzer gemilerde onlarca yıl boyunca, öngörülen ve ölümüne uzun süreden önce buradan ayrılıp dışarı çıkma umudu olmadan yaşayan uzay gezginlerini düşündü. Kendisi altı aydır buradaydı ve her gün gezegenler arasındaki insanın içini daraltan boşlukta çalışmak için bu sıkışık mekândan ayrılıyordu. Ve dünya, onun stepleri, denizleri, hayat kaynayan yaşam kuşakları, gözünde tütüyordu. Erg Noor, Niza ve

yirmi kişi daha, yani *Lebed*'in bütün mürettebatı ise, yurtları olan gezegene geri dönmeden önce yıldız gemisinde doksan iki bağıl ya da yüz kırk dünya yılı geçirmek zorundaydılar. Hiçbirisi bu kadar uzun yaşayamayacaktı oysa! Vücutları orada, ölçüsüz uzaklarda, yeşil zirkonyum yıldızının gezegenlerinde yakılacak ve gömülecekti...

Ya da hayatları yolda son bulacak ve o zaman bir cenaze roketine koyarak uzay boşluğuna gönderecekler... Uzak atalarının cenaze salları da böyle yüzerdi denizde, ölü savaşçılarını alıp götürerek. Ama ömür boyu bir gemide kapalı kalan ya da geri dönme umudu olmadan yitip giden kahramanlar yoktu insanlığın tarihinde. Hayır, haksızdı, Veda sitem etmişti ona! Eski zamanlarda adalet ve insanlığın özgürlüğü için çarpışan, daha derin korkular içinde yaşayan, korkunç işkenceler altında, ömür boyu zindanlara kapatılıp kalan isimsiz savaşçıları unutmuştu. Evet, o kahramanlar, uzak dünyaları keşfetmek için uzayda büyük mesafeler katetmeye hazır çağdaş kahramanlardan daha güçlü ve erdemliydiler!

Ve o, hayatında bir kez olsun yurdu olan gezegenden ayrılmamış, onlarla karşılaştırıldığında küçük bir adam olan Dar Veter, tatlı Veda Kong'un dediği gibi göklerdeki bir melek değildi ki!

14
Çelik Kapı

Otomatik maden robotu, yıkılan tüneli temizleyip çatıyı yeniden destekleyene kadar on iki gün rutubetli karanlığın içinde çalıştı. Mağaranın derinlerine inen yol açıktı. Sadece güvenli olup olmadığını kontrol etmek gerekiyordu. Paletler üzerinde hareket eden taşıyıcı robotlar sessizce aşağıya iniyorlardı. Cihazlar her yüz metrede bir hava, sıcaklık ve nem durumunu bildiriyorlardı. Engellerin çevresini kolaylıkla aşan araçlar dört yüz metre derine indiler. O zaman Veda Kong, bir grup meslektaşıyla birlikte mağaraya girdi. Doksan yıl önce yer altı suları araştırılırken göstergeler kum ve kireç taşları arasında çok miktarda maden fark etmişlerdi; ancak burada bir maden damarı bulunmuyordu. Çok geçmeden, burasının kökenleri çok eskiye dayanan efsanevi, kayıp dillerden birinde "Kültür Sığınağı" anlamına gelen Den-Of-Kul mağarasının tasvirleriyle örtüştüğü açığa çıkmıştı. Kendilerini bilimde ve kültürde çok daha ileri sayan halklar, korkunç bir savaş tehdidi altında, bir mağaraya uygarlıklarının hazinelerini saklamışlardı. O uzak çağlarda gizemler ve sırlar çok yaygındı...

Veda, meyilli yolu kaplayan ıslak kırmızı kilin üzerinden aşağıya doğru kayarken en genç meslektaşından daha az heyecanlanmamıştı.

Hayalinde hava geçirmez film, çizim, harita kasalarıyla, teyp bantları veya hafıza makinelerinin şeritleri konulmuş dolaplarla, kimyasal bileşimler, alaşımlar ve ilaç örneklerinin olduğu raflarla dolu kocaman salonlar canlanıyordu. Hava ve rutubet geçirmez vitrinlerde soyu çoktan tükenmiş, içleri doldurulmuş hayvanlar, gezegenin geçmiş sakinlerinin fosilleşmiş kemiklerinden toplanmış iskeletler, kurutulmuş bitkiler. Biraz ileride en ünlü ressamların eserlerinin işlendiği silikol levhalar, insanlığın en güzel temsilcilerinin, en seçkinlerinin heykellerinden oluşan galeriler, muhteşem hayvan tabloları... Ünlü yapıların modelleri, taşa ve metale kazınmış, önemli olaylarla ilgili yazıtlar...

Veda Kong bu hayaller içinde, üç-dört bin metrekareyi bulan dev mağaraya girdi. Uzun sarkıtların asılı olduğu karanlık, kemerli, elektrik ışıklarının aydınlattığı tavan, karanlığın içine uzanıyordu. Mağara muhteşemdi. Veda'nın hayalleri gerçek çıkmıştı, duvarlardaki nişlerde ve kireç taşından çıkıntıların üzerinde arabalar ve dolaplar görünüyordu. Arkeologlar, mutluluk çığlıklarıyla, bu yer altı galerisine dağıldılar. Nişlerdeki arabaların birçoğunu (bunların bazısının camları parlak, metalleri cilalıydı hâlâ) herkes çok beğendi: Bunlar, parçalanma çağından kalmaydılar ve insanın teknik dehasının zirvesi sayılıyorlardı. O zamanlar, yumuşak koltuklarında ancak birkaç insan taşınan sayısız arabalar yapmışlardı. Makineler son derece zarifti, kumanda ve hareket mekanizmaları zekice tasarlanmıştı ama özü itibariyle hepsi de anlamsızdı. Yüz binlercesi dönüp dururdu o zamanlar şehirlerin caddelerinde ve yollarda, nedense evlerinden uzaklarda çalışan ve her gün işe gidip dönmek için telaş eden insanları ileri geri taşır dururlardı. Bu araçların idaresi tehlikeliydi, inanılmaz çok sayıda insanı öldürmüş, gezegenin jeolojik geçmişinde birikmiş olan milyarlarca ton paha biçil-

mez organik maddeleri yakmış, atmosferi karbonmonoksitle zehirlemişlerdi. Yüzük çağının arkeologları, mağarada bu tuhaf araçların ne çok yer işgal ettiğini görünce hayal kırıklığına kapıldılar.

Ama alt galerilerde çok daha güçlü pistonlu, elektrikli, reaktif, türbinli ve nükleer motorlar vardı. Cam vitrinlerde, kalın bir kalker yatağının altında dikey sıralarda her çeşit cihaz depolanmıştı – herhalde televizyon alıcıları, bilgisayarlar ya da buna benzer şeylerdi bunlar. Kimi çoktan paslanmış ama kimi de iyi korunmuş olan bu araç müzesi son derece değerliydi, zira, tarihi belgelerinin önemli bir bölümü savaşlarda ve siyasi kargaşalarda kaybolmuş çok uzak bir dönemin teknolojik seviyesine ışık tutuyordu.

Sevgili denizini, yer altının rutubeti ve karanlığıyla aldatan sadık yardımcı Miiko Eygoro, salonun sonunda, kalın bir kalker sütununun arkasında kara bir delik fark etti. Sütun

sandığı şey, bir aracın iskeletiydi, bunun dibinde de plastik tozundan küçük bir yığın vardı – bir zamanlar bu girişi kapatmış olan paravanın kalıntıları. Keşif aracının kırmızı kablolarına tutunarak adım adım ilerleyen arkeologlar, aşağı yukarı aynı seviyede bulunan ve cam ile metalden yalıtımlı dolap sıralarıyla dolu olan ikinci bir mağaraya girdiler. Bazı yerleri dökülmüş duvarın üzerinde kocaman harflerle uzun, İngilizce bir yazıt vardı. Veda onu çözmek için büyük bir sabırsızlık hissetti.

Eski çağların tipik bireyciliği gereği, mağarayı yapanlar kendilerinden sonra geleceklere, büyük bir bilgi seviyesine ulaştıklarını ve dev başarılarını geleceğe kalsın diye burada sakladıklarını bildirmişlerdi.

Miiko horgörüyle omuzlarını silkti.

"Yazıtlardan birine bakılırsa, bu 'Kültür Sığınağı' mağarası parçalanma çağının sonlarına, eski toplum biçimlerinin

son yıllarına aitmiş. Batı uygarlığının, dillerinin, âdetlerinin, ahlaklarının ve 'beyaz adam' denilen egemenlerin azametinin ebedi ve değişmez olduğuna dair akılsızca bir kendine güven, bu dönemin tipik özelliği. Nefret ediyorum bu uygarlıktan!"

"Geçmişi berrak bir şekilde ama tek yönlü canlandırıyorsunuz gözünüzde, Miiko. Oysa ölmüş geçmişin kasvetli çizgileri arasından bana, gelecek savaşını verenler görünüyor. Onların geleceği – bizim bugünümüz. Dar ve fakir bir hayatta ışık arayan sayısız kadın ve erkek görüyorum ben: İyilik dolu ve başkalarına yardım ediyorlar, güçlüler ve etraflarını saran dünyanın ahlaki boğuculuğuna boyun eğmiyorlar. Ve yiğitler, delice yiğitler!"

"Ama burada kültürlerini gizleyenler onlar değildi," diye itiraz etti Miiko. "Baksanıza, burada sadece teknolojik şeyler toplanmış. Moral ve duygulanımsal bütünlüklerinin gelişmesine aldırış etmeden, teknolojiye tapınıyorlarmış. Geçmişe tiksintiyle bakıyor, geleceği görmüyorlarmış!"

Veda, Miiko'nun haklı olduğunu düşündü. Bu mağarayı kuranların hayatı, eğer başardıkları bu işi, dünyanın ve toplumun tam bir yeniden inşasını gerçekleştirme göreviyle karşılaştırmayı bilselerdi, daha kolay olurdu. O zaman kirli, isli, ormanları biçilmiş, kâğıt ve cam kırıklarıyla, tuğla ve paslı demirle dolu gezegenleri, avuçlarının içinde gibi olurdu. Onlar, ataları, başka ne yapmak gerektiğini daha iyi anlarlar ve böbürgenlikleriyle kendilerini kör etmeyi bırakırlardı.

Üçüncü mağarada otuz metre derine inen dar bir kuyu vardı. Veda, Miiko'yu iki yardımcısıyla birlikte dolapları aydınlatacak gamma cihazları almaya gönderdikten sonra üçüncü mağarayı incelemeye koyuldu. Burada kalker ve alüvyon birikintileri yoktu. Alçak, dikdörtgen şeklinde, cam vitrinler, içlerine sızan rutubet yüzünden buğuluydular. Yüz-

lerini camlara yaslayan arkeologlar, altın ve platinden yapılmış, değerli taşlarla süslenmiş karmaşık şeyleri incelediler.

Bu eski şeylerdeki ustalığa bakılırsa, insanların, atalarının ilkel, eskiye yeniden daha fazla saygı duyma alışkanlığından kopamadıkları bir zamanda toplanmışlardı. Veda, yazıtları okurken, değer anlayışlarının ve zevklerinin onlarca yüzyıl sonra bile aynı kalacağını ve çok uzak torunları tarafından kutsal yasalarmış gibi kabul edileceğini sanan o insanların kör kendine güvenlerinden bir hüzün duydu.

Mağaranın ucu, meçhul derinlere inen yüksek ve düz bir koridora açılıyordu. Keşif araçlarının göstergeleri koridorun başında yüzeyden üç yüz dört metre aşağıda olduklarını gösteriyordu. Geniş çatlaklar, yüksek kemerli tavanı birbirinden ayrı, dev, ağırlığı herhalde binlerce tonu bulan kalker tabakaları şeklinde bölüyordu. Veda bir endişe hissetti. Sayısız yer altı incelemesinin tecrübesi, genç kadına, yer altındaki kayaların istikrarsız bir denge durumunda olduğunu öğretmişti. Belki depremlerle veya dağın, bu mağara yapıldığından beri en azından elli metre yükselmesiyle dengelerini kaybetmişlerdi bunlar. Sıradan bir arkeoloji seferinde bu büyük kütleyi takviye etmek mümkün değildi. Yalnızca gezegen ekonomisi için önemli olan amaçlar, böyle büyük çabaları haklı kılabilirdi.

Bununla birlikte, böyle derin bir mağarada saklanmış olan tarihi gizler, çağdaş toplum için unutulmuş ama yararlı, teknik bir değer taşıyor olabilirdi.

İncelemeyi burada durdurmak, güvenli bir adım gibi görünüyordu. Ama bir biliminsanı neden kendisini böyle esirgesindi ki? Oysa milyonlarca insan riskli işler ve deneyler yapıyordu, Dar Veter yoldaşlarıyla birlikte dünyanın elli yedi bin kilometre yukarısında çalışıyordu ve Erg Noor da geri dönüşü olmayan bir yolculuğa hazırlanıyordu! Veda'nın

onca saygı duyduğu bu iki insan olsa, bırakmazdı... Peki, o da bırakmayacaktı...

Yedek bataryalar, elektronik bir kamera, iki oksijen tüpü... Korku nedir bilmeyen Miiko ile birlikte, yoldaşlarını üçüncü salonu incelesinler diye geride bırakarak, yola koyuldular.

Veda Kong, meslektaşlarına, yemek yiyip güçlerini toparlamalarını öğütlemişti. Diğerleri, yolcular için özel hazırlanan, hızla hazmedilen albümin, şeker ve yorgunluk toksinini yok eden vitamin, hormon ve sinir sistemi stimülatörleri karışımıyla hazırlanmış yiyecek paketlerini çıkardılar. Endişeli bir sabırsızlık içindeki Veda'nın canı bir şey istemiyordu. Miiko kırk dakikaya varmadan göründü. Kendini tutamamış, birkaç dolaba gamma ışığı tutmuş ve içlerindekileri öğrenmişti.

Japon dalgıç kadınlarının mirasçısı, yöneticisine bakışlarıyla teşekkür etti ve göz açıp kapayıncaya kadar hazırlandı.

Koridorun ortasından ince kırmızı kablolar çekilmişti. Kadınların başlarındaki kendiliğinden aydınlanan taçlardan yayılan solgun leylak rengi ışık, yokuşun giderek dikleştiği önlerindeki binlerce yıllık karanlığı delemiyordu. İri su damlaları düşüyordu devamlı tavandan. Her yandan, çatlakların arasından akan suyun mırıltısı duyuluyordu. Buz gibi kuru hava, bu gizli, karanlık delikte ölü gibi hareketsizdi. Sessizlik sadece mağaralardaydı – hiçbir duygusu olmayan ölü ve atıl yerkabuğu eşlik ediyordu ona. Sessizlik ne kadar derin olursa olsun, yukarıdaki, doğadaki daima gizli, gizem dolu hayat, suyun, havanın ve ışığın hareketi hissediliyordu gene de.

Miiko ve Veda, onları karanlığa çeken bu dipsiz mağarada, zamanın sildiği ve sadece hayallerini yaşatabildikleri geçmişin derinlerinde âdeta hipnotize olmuşlardı.

Yerde kalın bir çamur tabakası olmasına rağmen koridorun eğimi gittikçe artıyordu. Yer yer duvarlardan dökülen

taşların üzerinden tırmanmaları gerekiyor, neredeyse tavana kadar yükselen bu birikintilerin üzerinden sürünerek geçiyorlardı. Miiko ve Veda yarım saatte ancak yüz doksan metre ilerlemişler ve dümdüz bir duvara ulaşmışlardı. İki robot, duvarın dibinde hareketsiz bekliyordu. Duvarda paslanmaz çelikten kocaman, hava geçirmez bir kapı olduğunu görmek için hafif bir ışık yetmişti. Kapının ortasında, üzerine işaretler, altın yaldızlı kulplar ve oklar kazınmış iki kabarık yuvarlak vardı. Kapıya yaklaştılar. Arkeologlar, buna benzer tesisleri biliyorlardı ama bunlar genelde biraz daha erken döneme ait olurdu. Birbirlerine danışan Veda ve Miiko, kilidi incelemeye koyuldular. Bu, geçmişin insanlarının hazinelerini "ötekilerden" koruyacağını düşündükleri kurnazca düşünülmüş tesislere benziyordu – parçalanma çağında insanlar, aralarında "bizimkiler" ve "ötekiler" diye bölünmüşlerdi. Çok defa, bu kapıları açma girişimi patlamalara, zehirli gaz salınımına, radyasyona ve böylece hiçbir şeyden şüphelenmeyen araştırmacıların ölümüne neden olmuştu.

Paslanmaz metallerden ya da özel plastiklerden yapılan bu kilit mekanizmaları binlerce yıl geçse de bozulmamış oluyordu ve arkeologlar bu çelik kapıların üstesinden gelmeyi öğreninceye kadar da çok canlar almıştı.

Kapının ancak özel araçlarla açılabileceği belliydi. Geri dönüp mağaranın ta başına gitmeleri gerekiyordu. Bu sımsıkı kapıların uzak zamanların insanları için en önemli ve değerli şeyleri sakladığından kim kuşku duyardı ki? Taçlarındaki ışıkla yetinmek için fenerlerini söndüren Veda ve Miiko, dinlenip bir şeyler atıştırmak için oturdular.

"Ne olabilir orada?" dedi Miiko içini çekip altın yaldızlı işaretleriyle mağrur bakan kapıdan gözlerini alamadan. "Sanki alay ediyor bizimle: Ne içeri alırım ne bir şey söylerim diyor!"

"İkinci galerinin dolaplarında ne buldunuz?" diye sordu Veda, bu beklenmedik engel yüzünden kapıldığı ilkel ve gereksiz hüznü kafasından kovarak.

"Araç planları, metal yapraklara değil de ağaçtan yapılan eski sayfalara basılmış kitaplar. Ayrıca belli ki film bobinleri, bazı listeler, yıldız ve dünya haritaları da var."

"Birinci salonda araç örnekleri, ikincisinde onlarla ilgili teknik belgeler, üçüncüsünde ne olabilir... Paranın olduğu çağların değerli şeyleri."

"Gerçekten değerli şeyler nerede peki? İnsanlığın manevi gelişiminin yüksek basamakları - bilim, sanat, edebiyat?" dedi Miiko.

"Umarım bu kapının arkasındadırlar," diye sakince cevap verdi Veda, "ama silah çıkarsa da hiç şaşırmam."

"O ne demek?"

"Silah; toplu ve çabuk öldürme araçları."

Küçük Miiko düşüncelere daldı, kısa bir tereddüt etti ve sakince dedi ki:

"Eğer bu yerin amacını düşünürsek, gayet mantıklı. O zamanın batı uygarlığının tekel teknolojik ve maddi zenginlikleri, yok edilme ihtimaline karşılık buraya gizlenmiş. Ama neyi temel sayıyorlardı, eğer bütün gezegenin ya da hiç değilse o ülkelerin halklarının bir ortak kanaati yok idiyse? Belli bir ânın ihtiyaçları ve önemli şeyleri, her zaman doğru yargılara sahip olmayan bir grup yönetici insan tarafından belirleniyordu. Bu nedenle buradaki şeyler, insanlığın en değerli şeyleri değil aslında; sadece şu ya da bu grubun değerli saydığı türden şeyler. Bunlar öncelikle araçlarını, arabalarını ve belki silahlarını, uygarlığın canlı organizmalara benzer şekilde tarihsel olarak kurulduğunu anlamadan saklamak istemişler."

"Evet, işçi deneyiminin, bilginin, teknolojinin, maddi bi-

rikimin, temiz kimyasal maddelerin ve yapıların artması ve içselleştirilmesi yoluyla. Yıkılmış, yüksek bir kültürü yeniden ayakları üzerine dikmek, yüksek dayanımlı alaşımlar, nadir bulunan metaller, yüksek verimlilikle çalışan hassas aletler olmazsa, anlamsız. Eğer bütün bunlar yok edildiyse, malzemeleri ve deneyimi, milyarlarca insanın ihtiyaçlarını karşılamaya muktedir karmaşık sibernetik makineleri, yaratma yetisini nereden alacaklar?"

"Bazıları bunun hayalini kursalar da, antik çağlar gibi makinelerin olmadığı bir uygarlığa dönmek de anlamsız bir düşünce."

"Elbette. O zaman, antik kültür yerine korkunç bir açlık doğardı. Bireyci hayalciler, tarihin geriye dönüşü olmayacağını anlamak istemiyorlar!"

"Kapının arkasında muhakkak silah vardır diye ısrar etmiyorum ben," diye esas konularına döndü Veda, "ama öyle

sanmak için çok neden var. Eğer bu gizli yerin kurucuları, o zamanlar çok görüldüğü gibi, kültürü ve uygarlığı birbirine karıştırma, insanın duygulanımlarının yetiştirilmesi ve geliştirilmesi zorunluluğunu anlamama hatasına düştülerse, o zaman hayatta kalmak için sanata ve edebiyata veya ihtiyaçların ötesine geçen sürekli bir bilimsel bilgi akışına gerek duymamışlardır. O zamanlar bilim bile, onun birliği düşünülmeksizin, yararlı ve yararsız diye ayrılırdı. Böyle bir bilim ve sanat hoş kabul edilirdi ama her zaman insanın hayatına eşlik etmesi gerekli görülmez, yararlı sayılmazdı. En önemli şeyler gizlenmiş buraya. Bu yüzden, bize, çağdaş insanlara ne kadar naif ve saçma gelse de, silah olduğunu düşünüyorum ben."

Veda sustu, gözlerini kapıya dikti.

"Belki de sadece şifreli bir kilittir bu, mikrofonla dinleyerek açabiliriz," dedi ansızın, kapıya yaklaşarak. "Bu riske girelim mi?"

Miiko bir kapıya, bir arkadaşına baktı.

"Hayır, Veda! Neden böyle saçma bir riske girelim ki?"

"Bence mağara güçlükle dayanıyor. Şimdi çıkıp gidersek bir daha dönemeyebiliriz... Duyuyor musun?"

Belli belirsiz, uzak bir uğultu yükseliyordu kapının arkasından. Kimi zaman yukarıdan, kimi zaman aşağıdan geliyordu.

Ama Miiko geri adım atmadı. Sırtını kapıya yasladı, bacaklarını açtı.

"Eğer orada silah varsa, Veda! Öyleyse nasıl savunmasız bırakmış olabilirler?"

İki gün sonra mağaraya portatif cihazlar getirdiler. Mekanizmayı incelemek için yansıtıcı bir röntgen ekranı, kilidin içinde moleküler parçalama için yoğunlaştırılmış yüksek frekanslı bir radyasyon cihazı. Ama cihazları içeri sokmaya fırsat bulamadan bir felaket oldu.

Mağarada ansızın kesik kesik gürültüler kopmaya başladı.
Ayaklarının altındaki toprağın şiddetle titremesi yüzünden üçüncü galeride bulunan herkes içgüdüsel olarak çıkışa koştu.

Gürültü şiddetlendi, aralıkları kısaldı, sonunda büyük bir gümbürtüye dönüştü. Belli ki galerilerdeki çatlak kayalar dayanamamış, çöküyordu.

"Her şey gitti! Yetişemedik. Kurtarın kendinizi, yukarı!" diye bağırdı Veda acıyla; insanlar taşıyıcı robotlara koştular.

Robotun kablolarına tutunarak kuyudan yukarı tırmandılar. Gümbürtü ve taş duvarların çatırtısı nefesi ensesinde takip ediyordu onları ve nihayet yakaladı. Korkunç bir çatırtı... İkinci galerinin iç duvarı çökmüş, üçüncü salona doğru bir çukur açılmıştı orada. Duvarların çıkmasıyla oluşan hava basıncı, insanları tozlar ve çakıl parçalarıyla birlikte ilk, yüksek galeriye fırlattı. Arkeologlar kendilerini yerlere atmış, ölümü bekliyorlardı.

Mağarada yükselen toz bulutu ağır ağır dağıldı. Sisin içinde belli belirsiz görülen stalagmit sütunları ve nişlerin çizgileri değişmemişti. İlk girdikleri anki ölüm sessizliği, mağaraya tekrar hâkim olmuştu...

Kendine gelen Veda ayağa kalktı. İki meslektaşı onu tuttu ama o sabırsızlıkla kurtuldu ellerinden.

"Miiko nerede?"

Alçak bir stalagmit sütununa dayanmış yardımcısı, boynundaki, kulaklarındaki ve saçlarındaki kaya tozlarını silkeliyordu.

"Neredeyse her şeyi kaybettik," diye cevap verdi dile getirilmemiş soruya. "Açılmayan kapı, dört yüz metre kalınlığında taşların altında kaldı. Üçüncü galeri tamamen yıkıldı, ikincisi ise... ikincisinde hâlâ kazı yapılabilir. Bizim için en değerli şeyler bu birinci ve ikinci galerilerde."

"Doğru..." Veda kurumuş dudaklarını yaladı. "Ama yavaş

ve fazla dikkatli davranmakla hata ettik. Mağaranın çökeceğini öngörmeliydik."

"Temelsiz bir sezgi. Ama üzülecek bir şey yok. Kaya kütlelerini, değerli şeyler bulunduğu şüpheli olan o kapının arkasındakilere erişmek için payandalamaya mı kalksaydık? Üstelik, değersiz silahlar bulunma ihtimalini bildiğimiz halde."

"Ama ya insanlığın paha biçilmez yaratıları olan sanat eserleri varsa? Hayır, daha tez davranabilirdik!"

Miiko omuzlarını silkti ve canı sıkkın Veda'yı, yoldaşlarının arkasından, muhteşem güneşli bir güne, huzur verici temiz suya ve acıları sakinleştiren elektrikli duşa çıkardı.

Mven Mas, alışkanlığı olduğu üzere, kuzey yaşam kuşağının Hint sektöründeki Tarih Evi'nin üst katında kendisine tahsis edilen odada ileri geri volta atıyordu. Amerikan sek-

töründeki Tarih Evi'nde çalışması iki gün önce bitmiş, buraya öyle gelmişti.

Oda, daha doğrusu dış duvarı silme polarize camdan yapılma veranda, ta mavi ufka uzanan tepelik platoya bakıyordu. Mven arada sırada çapraz polarizasyon panjurlarını kapatıyordu. Odada kül rengi bir yarı karanlık hâkimdi ve yarımküre şeklindeki ekranda, Mven Mas'ın daha önceden seçtiği, eski sinema, heykel ve binalardan örnekler gösteren elektronik filmler, ağır ağır birbirini takip ediyordu. Afrikalı bir yandan onları izliyor, bir yandan da sekreter robotu, kitabı için notlar dikte ediyordu. Makine bunları basıyor, sayfaları numaralıyor ve konularına ya da genellemelerine göre özenle istif ediyordu.

Bitkin düşen Mven Mas, panjurları açtı ve pencereye yaklaşıp gözlerini uzaklara dikerek gördüklerini düşünmeye koyuldu.

İnsanlığın kültüründen pek çok şeyin şimdiden hiçliğe karıştığını düşündükçe şaşırmadan edemiyordu. Yeniden birleşme çağının karakteristik bir özelliği olan konuşma zarafeti, bu zamanlar iyi bir eğitimin işaretleri sayılan sözlü ve yazılı acayiplikler yitip gitmişti. Ortak emek çağında gelişmiş olan müzik gibi yazma alışkanlığı, onunla birlikte zekâ işareti sayılan kelime oyunları da kaybolmuştu. Daha erken dönemdeki, parçalanma çağında çok yaygın olan düşüncelerini gizleme ihtiyacı da yoktu artık. Belli ki Büyük Yüzük çağı, insanlığın üçüncü sinyal sisteminin ya da kelimeler olmaksızın anlaşma yetisinin geliştiği çağ olacaktı.

Mven Mas, aralıksızca çalışan mekanik sekreterine dönüyordu zaman zaman ve düşüncelerini yeni sözcüklerle formüle ediyordu:

"Yüzük çağının ilk yüzyılından beri, temellerini Lyuda Fir'in attığı dalgalanmalı sanat psikolojisi de başladı. Lyu-

da Fir, kadınlardaki ve erkeklerdeki duygulanımsal yetişme farklılıklarını bilimsel olarak kanıtladı ve uzun yüzyıllar boyunca yarı mistik bir bilinçaltı olarak varlığını sürdürmüş alanı ortaya çıkardı. Çağdaşlarını anlamak için önerdiği kanıtlar, bununla birlikte, çalışmasının küçük bir bölümünü teşkil ediyordu. Lyuda Fir, daha fazlasını yaptı: Temel duygusal kavrayış zincirine işaret etti; bu sayede farklı cinsiyetlerdeki ortak noktalara erişmek mümkün oldu."

Bir sinyal sesi ve yanıp sönen yeşil ışık, Afrikalı'yı TVF'ye çekti. Çalışma saatlerinde yapılan bu arama, önemli bir şeyler olduğunu gösteriyordu. Otomatik sekreter kapandı, Mven Mas aşağıya, uzun süreli görüşme odasına koştu.

Veda Kong, yanakları berelenmiş ve çizilmiş, gözlerinin altında mavi gölgelerle, ekrandan onu selamladı. Mven Mas hoşnutlukla kocaman ellerini uzattı ona, Veda'nın huzursuz yüzünde zayıf bir tebessüm belirdi.

"Yardım edin bana, Mven. Çalıştığınızı biliyorum ama Dar Veter dünyada değil, Erg Noor da uzakta; onlardan başka bir tek size söyleyebilirim ricalarımı. Başıma bir kaza geldi..."

"Ne? Dar Veter mi..."

"Ah, hayır! Mağara kazısında çökme meydana geldi." Ve Veda, Den-Of-Kul mağarasında olanları kısaca anlattı.

"Dostlarım arasında Kehanet Beyni'ne istediği zaman girebilecek tek kişi sizsiniz."

"Dördünden hangisine?"

"Düşük Tanımlar beynine."

"Anladım. Çelik kapıya minimum emek ve malzeme harcayarak erişme olanaklarını hesaplamak mı gerekiyor? Veriler toplandı mı?"

"Önümde duruyorlar."

Mven Mas birkaç sıra rakam yazdı.

"Şimdi, makinenin benim verileri almasını beklemek

gerek. Hatta kalın, Kehanet Beyni'ndeki nöbetçi mühendise bağlanacağım. Düşük Tanımlar Beyni, güney bölgesinde, Avustralya sektöründe bulunuyor."

"Ya Yüksek Tanımlar Beyni?"

"Kuzey yaşam kuşağında, Hint sektöründe; benim olduğum yerde... Şimdilik kapatıyorum, bekleyin."

Veda, kararan ekranın karşısında, Kehanet Beyni'nin nasıl bir şey olduğunu düşünüyordu. Genç kadın, en yüksek sınıf, hemen her işlemi yapabilen, özellikle matematik alanındaki hesaplamalarda son derece güçlü elektronik araştırma makinesini böyle adlandırdıklarını bilmesine rağmen, imgeleminde, kırışıkları ve kıvrımlarıyla, canlı, nabzı atan dev bir insan beyni canlanmıştı. Gezegende bunlardan sadece dört tane vardı ve farklı uzmanlık alanlarında kullanılıyorlardı.

Veda fazla beklemedi. Ekran aydınlandı; Mven Mas kendisini altı gün sonra tekrar aramasını rica etti.

"Mven, bu yardımınıza paha biçilmez!"

"Sadece biraz matematik bilgim olduğu için mi? Oysa esas sizin çalışmanıza paha biçilmez çünkü eski dilleri ve kültürleri biliyorsunuz. Veda, parçalanma çağına fazla daldınız siz!"

Afrikalı öyle iyi yürekli ve bulaşıcı bir kahkahayla güldü ki Veda da aynı şekilde gülmeye başladı, eliyle bir veda işareti yapıp kayboldu.

Altı gün sonra Afrikalı, genç kadını bir kez daha TVF'de gördü.

"Söylemeseniz de olur; görüyorum: Cevap olumlu değil."

"Evet. Tehlike sınırının üzerinde..."

"Demek ki sadece ikinci galeriye bir tünel kazıp kasaları çıkarabileceğiz," dedi Veda hüzünle.

"Bu kadar üzülmeye değer mi?"

"Bağışlayın beni, Mven ama siz de sırları gizleyen kapının arkasındaydınız bir zamanlar. Sizinkisi büyük ve geneldi, be-

nimkisi küçük. Ama duygusal olarak aynı şeyleri yaşıyorum sizinle."

"İkimiz, talihsizlikte yoldaş olduk. Yalnız, bir daha çelik kapıları dövmeyeceğimize temin ederim sizi."

"Biri açılacaktır mutlaka!"

"Evet!"

"Tamamen vazgeçmediniz ya siz?"

"Elbette hayır. Yeni olgular, daha doğru veriler topluyoruz. Kâinatın gücü öyle inanılmaz büyük ki bir ocak demiriyle karıştırmak mümkün değil onu... Tıpkı o tehlikeli kapıyı sizin de kendi ellerinizle açamayacağınız gibi."

"Peki ya ömür boyu beklemek gerekirse?"

"Böyle dev bir adımın yanında, benim kişisel hayatım nedir ki!"

"Mven, nerede sizin tutkulu sabırsızlığınız?"

"Tamamen yitmedi ama dize geldi... çektiğim acılarla."

"Ya Ren Boz?"

"O daha iyi. Soyutlamalarını kesinleştirme yolları aramaya devam ediyor."

"Anlıyorum. Bir dakika, Mven, önemli bir şey var."

Veda ekrandan kayboldu; tekrar belirdiğinde, Mven Mas'ın karşısında başka, genç ve kaygısız bir kadın vardı sanki.

"Dar Veter dünyaya iniyormuş. Uydu elli yedi zamanından önce tamamlanıyor."

"Bu kadar hızlı mı? Her şey bitmiş mi?"

"Hayır, yalnızca dış inşaat ve makinelerin yerleştirilmesi. Uydunun içi daha basit. Veter'i dinlenmesi ve Yuniy Ant'ın Yüzük'te yeni bir iletişim yoluyla ilgili raporunu analiz etmesi için çağırıyorlar."

"Dar Veter'i görmek mutluluk verecek."

"Muhakkak göreceksiniz... Ama söyleyeceklerimi bitir-

medim henüz. Bütün gezegenin çabasıyla, yeni yıldız gemisi *Lebed*'in anamezon ikmali de hazır. Mürettebat, yola çıkmadan önce son bir kez görüşmek için sizi de çağırıyor. Gelecek misiniz?"

"Geleceğim. Gezegen, olabilecek en güzel vedayla veda edecek *Lebed*'in mürettebatına. Çara'nın Alevli Taslar bayramında dans ettiğini görmek istemişlerdi. El Hamra merkez uzay limanına o da gelecek. Orada görüşürüz!"

"Peki, sevgili Mven Mas!"

15
Andromeda Nebulası

Dev El Hamra vadisi Kuzey Afrika'da, Sirt körfezinden güneye doğru uzanıyordu. Eliza rüzgârlarının zayıflamasına ve iklim değişikliğine kadar burada hammada vardı – sadece kumun ve kızıla çalan üçgen taşların egemen olduğu tek bir ot bitmeyen çöl. Hammada adı, "kızıl"dan geliyordu. Güneşli günlerde kör edici sıcak alevlerden bir deniz olurdu, güz ve kış gecelerinde ise soğuk rüzgârdan bir deniz. Şimdi ise bir tek rüzgâr kalmıştı o Hammada'dan geriye; Güney Afrika'nın steplerinden buraya getirilen uzun, mavi-gümüşi otları dalgalar halinde savuruyordu. Rüzgârın ıslığı ve eğilmiş otlar, sanki daha önceden rastlamış gibi belirsiz bir hüzün ve steplerin insan yüreğine yakın olduğu duygusu uyandırıyordu insanın belleğinde. Ve bir kere de değil, farklı şartlarda defalarca rastlamış gibi: acıda ve mutlulukta, kaybetmelerde ve bulmalarda.

Yıldız gemilerinin her kalkış ve inişleri, arkasında yaklaşık bir kilometre çapında yanmış ve zehirlenmiş bir toprak parçası bırakıyordu. Buralar kırmızı bir tel örgüyle çevreleniyor ve motorlardan salınan zehrin ömrünün iki katı, yani on yıl boyunca dokunulmadan kalıyordu. Her iniş veya kalkıştan sonra uzay limanı başka bir yere taşınıyordu. Bu da, li-

man binalarına bir geçicilik, kısa sürelilik kazandırıyor, çalışanlarını, eğri boyunlu hörgüçlü, deve denilen hayvanlarının üzerinde binlerce yıl boyunca burada yaşamış olan Sahra'nın eski göçerlerine benzetiyordu.

Barion gezegen gemisi, inşaat halindeki uyduyla dünya arasındaki on üçüncü yolculuğunda Dar Veter'i de, iklim değişikliğinden sonra toprağındaki radyoaktif serpintiden dolayı çöl olarak kalan Arizona steplerine getirmişti. Parçalanma çağında, nükleer enerjinin keşfinin şafağında burada yeni teknolojiyle ilgili sayısız deney ve deneme yapılmıştı. Radyoaktif serpinti o zamandan beri tamamen yok olmamıştı – bir insana zarar vermek için çok zayıf ama ağaçların ve çalıların büyümesine engel olmak için yeterince güçlüydü.

Dar Veter, sadece dünyanın göz alıcı güzelliğini, beyaz bulutlar giyinmiş mavi gökyüzünü değil, tozlu topraklarını, tek tük ve sert otlarını da zevkle izliyordu.

Altın bir güneşin altında, yüzünü kuru ve ferah rüzgâra vererek dinç adımlarla yürümek yeryüzünde! Daha kısa zaman önce kozmik dipsizliğin kıyısındayken, bir zamanlar akılsız atalarımız tarafından "acı ve gözyaşı vadisi" denen gezegenimizin bütün güzelliğini anlamak mümkün şimdi!

Grom Orm ve Dar Veter, *Lebed* yola çıkacağı gün El Hamra'daydılar.

Dar Veter, gemiden iner inmez, mat çelik vadisi ovada iki dev benek fark etti. Sağdaki neredeyse yuvarlaktı, soldaki ise uzun, uçları elips şeklinde geriye kıvrılıyordu. Bunları, yakın zamanda otuz sekizinci yıldız seferine çıkan gemiler bırakmıştı.

Yuvarlak olan, kozmosun derinlerinden gelen spiral diski kuşatmak için dev cihazlar yüklü olarak korkunç T yıldızına giden *Tintajelya*'dan kalmıştı. Elips olan ise, gövdesi daha dik olan *Aella*'nın kalkarken bıraktığı izdi. *Aella*, kalabalık bir

grup biliminsanını Omikron 2 Eridani üçüz yıldızında maddelerdeki değişimin sırrını çözmek için oraya götürüyordu. Motorların yaktığı toprağı taşlık toprakta kalan külün yüksekliği, bir buçuk metreyi buluyordu ve rüzgârla etrafa yayılmasının ünlemek için üzeri çimento gibi bir maddeyle örtülmüştü. Şimdi yapılması gereken, eski kalkış yerlerindeki tel örgüleri buraya taşımaktı. *Lebed* kalkar kalkmaz yapacaklardı bunu da.

İşte *Lebed*: atmosferi geçerken kızan sıcak zırhının içinde demir grisi. Her tür radyasyonu geri yansıtan parlak zırhıyla uzaklara gidiyor gemi. Ama hiç kimse görmez onu bu azametiyle, uçuşu takip eden robot-astronomlardan başka. Bu robotlar sadece parlak bir noktanın fotoğrafını verecekler insanlara. Geri döner gemiler, tozla örtülü, küçük meteorit partiküllerivle çarpışmalardan kalan bereleri ve sıyrıklarıyla. Ama *Lebed*'i, şimdi etrafını saran insanlardan başka kimse

görmeyecek: kimse yaşayamaz ki yüz yetmiş iki yıllık yolculuğun sonunu görecek kadar. Yüz altmış sekiz yıl yol sürecek, iki yıl da gezegenlerde araştırmalar ve gezginler için aşağı yukarı seksen yıl sayılacak bu.

Dar Veter'in yaşı ilerledi; *Lebed*'in yeşil yıldızın gezegenlerine vardığını bile göremeyecek. Tıpkı o kuşku günlerinde olduğu gibi, Ren Boz ile Mven Mas'ın cesur düşüncelerine hayranlık duydu Dar Veter. Ne çıkar ki deneyleri başarılı olmadıysa, ne çıkar ki kâinatın temellerini ilgilendiren o problem hâlâ çözülmediyse, ne çıkar ki yanlış bir hayalden başka bir şey olmadığı ortaya çıktıysa. Bu akılsızlar, insanlığın yaratıcı düşüncesinin devleri zira onların teorisinin ve deneylerinin çürütülmesiyle bile insanlar, devasa bilgi alanlarının kapılarını açacaklar.

Derin düşüncelere dalan Dar Veter, güvenli bölge sinyalini işitince sendeledi, döndü ve yayın kulesinin eteğinde, iyi

tanıdığı, hareketsiz duran birini fark etti. Parmaklarını itaatsiz saçlarında gezdirip keskin gözlerini kısarak, Ren Boz yanına gelmek için hareketlendi. Belli belirsiz seçilen bereler, fizikçinin yüzünü değiştirmiş, acı dolu gerginliği yansıtan çizgiler belirmişti bu yüzde.

"Sizi gördüğüme çok memnun oldum, Ren!"

"Size çok ihtiyacım var!" Ren Boz, çilli küçük ellerini Dar Veter'e uzattı.

"Kalkıştan bu kadar uzun zaman önce ne yapıyorsunuz burada?"

"*Aella*'yı uğurladım; ağır yıldızların çekimi meselesi benim için çok önemli. Sizin geleceğinizi öğrenince de kaldım..."

Dar Veter susarak açıklamayı bekledi.

"Yuniy Ant'ın ricasıyla, dış istasyonlar gözlemevine dönmüşsünüz?"

Dar Veter başını salladı.

"Ant son günlerde Yüzük'ten gelen şifresi çözülememiş birkaç kayıt gönderdi..."

"Her ay, normal kayıt zamanının dışında radyo yayınları alıyoruz. Yayın süresi de iki dünya saatini buluyor. Bir yılda bu süre yirmi dört saat, sekiz yılda yüz binde bir galaksi saniyesi. Kâinatın kavranmasındaki boşluk böyle doluyor. Sekiz yıllık döngünün son altı ayında çok uzak, kimden geldiğini bilmediğimiz mesajlar yoğunlaştı."

"Bunlarla son derece ilgiliyim ben."

"Bildiğim her şeyi hemen anlatacağım. Ya da daha iyisi, bu çalışmaya siz de katılın!"

Ren Boz memnuniyetle derin bir nefes aldı ve sordu:

"Veda Kong da gelecek mi buraya?"

"Evet, onu bekliyorum. Biliyor musunuz, bir mağarayı araştırırken az kaldı ölüyormuş – bir eski teknoloji hazinesi ve sımsıkı kapalı bir çelik kapı bulmuşlar."

"Hiç haberim olmadı."

"Ah, unutmuşum: Sizin Mven Mas gibi tarihe derin bir ilginiz yok. Bütün gezegende, o kapının arkasında ne olabileceği tartışılıyor. Milyonlarca gönüllü kazılara katılmak istediğini bildirmiş. Veda meseleyi Stokastik ve Gelecek Tahmini Akademisi'ne götürmeye karar vermiş."

"Evda Nal da gelecek mi oraya?"

"Hayır, gelemeyecek."

"Birçok insan hayal kırıklığına uğrayacak. Veda, Evda'yı çok seviyor, Çara da ona hayran. Çara'yı hatırlıyor musunuz?"

"Bu, hani... pantere benzeyen mi?"

Dar Veter şakacıktan korkmuş gibi ellerini açtı.

"Kadınların güzelliğine ne çok değer veriyorsunuz! Eskinin psikofizyoloji ve genetik yasalarıyla ilgili en ufak fikri olmayan insanlarının çok çilesini çektikleri hatayı sürekli tekrarlıyorum ben de. Kendi kavrayışımı ve duygularımı başkalarında

da görmek istiyorum her zaman."

"Evda, gezegendeki herkes gibi kalkışı izleyecek," dedi Ren Boz, Veter'in itirafına aldırmadan.

Fizikçi, yarım çember şeklinde yıldız gemisinin etrafına yayılmış yüksek, üç ayaklı, normal, kızılötesi ve morötesi kameralar sırasını gösterdi. Spektrumun farklı uçlarından yapılan kayıtlar sayesinde ekrandaki görüntü, armonik diyaframların ses transferindeki metalik tınıyı yok etmesine benzer bir sıcaklık ve canlılık kazanıyordu.

"Dar Veter kuzeye baktı; o taraftan tıka basa dolu elektrikli otobüsler geliyordu. İlk yaklaşan araçtan Veda Kong fırladı ve koşmaya başladı. Öyle bir hızla atıldı ki uzun ve başının iki yanından sarkan örgüleri Veter'in omzuna döküldü.

Dar Veter, Veda'yı hafifçe uzaklaştırdı, alışılmadık saç kesiminin yeni bir şeyler kazandırdığı tatlı yüzüne baktı.

"Bir çocuk filmi için, karanlık çağların kuzey kraliçesini

oynuyordum da – üzerimi değiştirmeye kılı kılına fırsat bulabildim," diye açıkladı genç kadın nefes nefese. "Saçlarımı yaptıracak zamanım da yoktu."

Dar Veter onu, uzun, dar ve brokar bir elbise içinde, kül rengi saç örgüleri dizlerine kadar inmiş, başında mavi taşlarla süslenmiş altın bir taç ve gözlerinde gözüpek bir bakış olduğu halde hayal etti – ve mutlulukla gülümsedi.

"Taç da var mıydı?"

"Oh, evet, hem de öyle bir şeydi ki..." Veda parmağıyla havada yonca şeklinde, iri dişleri olan geniş bir halka çizdi.

"Görebilir miyim?"

"Hem de bugün. Filmi sana göstermelerini rica ettim."

Dar Veter bu gizemli "onlar"ın kim olduğunu sormaya hazırlanıyordu ki Veda ciddi fizikçiyi selamladı. Berikinin yüzünde naif ve içten bir tebessüm belirdi.

"Ahernar'ın kahramanları nerede?" Ren Boz, az önceki gibi, yıldız gemisinin etrafındaki boş alana baktı.

"Orada!" Veda, süt beyazı camdan yapılmış, kafes şeklinde gümüşi kirişlerin desteklediği çadır şeklinde bir bina gösterdi; burası uzay limanının ana salonuydu.

"Gidelim o halde."

"Bizi orada istemiyorlar," dedi Veda kesin bir ifadeyle. "Dünyanın vedasını izliyorlar. *Lebed*'e gidelim, daha iyi."

İki adam bu öneriyi uysalca kabul ettiler.

Dar Veter'in yanında yürüyen Veda uysalca sordu:

"Bu acayip saç kesimiyle çok absürt görünmüyorum ya? Değiştirebilirim..."

"Gerek yok. Modern kıyafetinle büyüleyici bir kontrast oluşturuyor – saç örgülerin, eteğinden bile uzun. Bırak böyle kalsın!"

"Pekâlâ, sevgilim!" diye fısıldadı Veda, Veter'in yüreğini daha hızlı çarptıran o büyülü sözcükleri.

Yüzlerce insan acele etmeden gemiye doğru gidiyordu. Birçoğu Veda'ya gülümsüyor ya da ellerini kaldırarak Dar Veter ve Ren Boz'a yaptıklarından daha sık selamlıyorlardı onu.

"Çok popüler olmuşsunuz, Veda," dedi Ren Boz. "Neyin sayesinde bu – tarih çalışmasının mı, yoksa ünlü güzelliğinizin mi?"

"Ne o, ne diğeri. İnsanlarla iş ve sosyal uğraşlar üzerine devamlı ve kapsamlı görüşmeler sayesinde. Siz ve Veter ya laboratuvarların derinlerine kapatıyorsunuz kendinizi ya gergin gece işleri için insanlardan uzaklaşıyorsunuz. İnsanlık için benden çok daha büyüğünü ve fazlasını yapıyorsunuz, yüreğinize en yakın olanlara ilgi göstermiyorsunuz. Çara Nandi ve Evda Nal, benden çok daha ünlüler..."

"Teknolojik uygarlığımıza bir sitem mi gene?" diye şakayla sordu Dar Veter.

"Bizim değil, eski ve ölümcül hatalarının kalıntılarına. Bin yıl önce bile atalarımız, sanat ve onunla birlikte insan duygularının gelişiminin, toplum için bilimden daha az önemli olmadığını biliyorlardı."

"İnsanların aralarındaki ilişkiler anlamında mı söylüyorsunuz bunu?" diye sordu fizikçi.

"Aynen öyle!"

"Eski bir bilge, dünyadaki en güç işin mutluluğu korumak olduğunu söylemiş," dedi Dar Veter. "Bakın, Veda'nın sadık dostlarından biri!"

Mven Mas, hafif ve geniş adımlarla onlara yaklaşıyordu; dev görünüşüyle herkesin dikkatini çekiyordu.

"Çara'nın dansı bitmiş olmalı," dedi Veda. "Birazdan *Lebed*'in mürettebatı çıkar."

"Ben onların yerinde olsam buraya mümkün olduğunca ağır adımlarla yürüyerek gelirdim," dedi ansızın Dar Veter.

"Heyecanlanmaya mı başladın?" Veda, Veter'in koluna girdi.

"Elbette. Onların ebediyen gittiklerini ve bu gemiyi bir daha göremeyeceğimi düşündükçe acı çekiyorum. İçimde bir şeyler, bu kaçınılmazlığı protesto ediyor. Belki de orada, bana yakın insanlar olduğu içindir."

"Belki de bundan değildir," diye söze karıştı, yanlarına gelen Mven Mas. Keskin kulakları ta uzaktan, Dar Veter'in konuşmasını yakalamıştı. "Amansız zamanlara karşı insanın kaçınılmaz protestosudur bu."

"Güz hüznü mü?" diye sordu Ren Boz hafif bir istihzayla, yoldaşına bakıp gülümseyerek.

"Fark ettiniz mi, ılımlı iklim bölgelerinin hüzünlü güzünü en çok sevenler, en enerjik, hayat dolu ve en güçlü duygulara sahip olan insanlar," dedi Mven Mas, fizikçinin omzuna dostça dokunarak.

"Doğru bir gözlem!" dedi Veda.

"Ve çok eski bir gözlem..."

"Dar Veter, kalkış alanında mısınız? Dar Veter, kalkış alanında mısınız?" sesleri yükseldi dört bir yandaki hoparlörlerden. "Yuniy Ant sizi merkez binadaki TVF'ye çağırıyor. Yuniy Ant sizi merkez binadaki TVF'ye çağırıyor..."

Ren Boz ürperdi ve doğruldu.

"Sizinle gelebilir miyim, Dar Veter?"

"Benim yerime siz gidin. Kalkışı kaçırsanız da aldırmazsınız. Yuniy Ant kayıtları değil de eski usul doğrudan gözlemleri göstermeyi sever – Mven Mas'la tamamen aynı kafadan yani."

Uzay limanında güçlü bir TVF ve yarımküre şeklindeki ekran vardı. Ren Boz sessiz, yuvarlak odaya girdi. Nöbetçi operatör bir düğmeye bastı ve heyecan içindeki Yuniy Ant'ın belirdiği sağdaki ekranı gösterdi. Ant dikkatle süzdü fizik-

çiyi, Dar Veter'in gelmemesinin nedenini anlayınca da Ren Boz'a başını salladı.

"Program dışı bir mesaj aldık; 62/77 bandından. Yönlendirilmiş ışınım kolunu kaldırıp gözlemevine çevirin. Akdeniz üzerinden El Hamra'ya doğru bir ışınım vektörü göndereceğim." Yuniy Ant, sağ tarafına bakıp ekledi: "Az sonra!"

Alıcılarda tecrübeli olan biliminsanı iki dakikada istenenleri yaptı. Yarımküre şeklindeki ekranın derinlerinde, dev bir galaksinin resmi belirdi; iki biliminsanı da insanlığın uzun zamandır bildiği Andromeda Nebulası'nı ya da M-31'i hemen tanıdılar.

Dışarıdan bakanlara göre daha yakın olan spiralin dış döngüsünde, dev galaksinin mercimek şeklindeki diskinin neredeyse tam ortasında bir ışık belirdi. Burada, ufak yün yumağını andıran bir yıldız sistemi vardı – hiç kuşkusuz, yüz parsek uzunluğunda dev bir halka. Işık büyümeye başladı, yumak da büyüyordu, bu sırada galaksi kayboldu, görüş alanının dışına taştı. Ekranda kırmızı ve yeşil yıldızlardan bir sel akıyordu. Işık, küçük bir halkaya dönüşmüş, yıldız selinin ucunda parlıyordu. Selin kıyısında, K sınıfı turuncu bir yıldız seçiliyordu. Bu yıldızın çevresinde zorlukla görünen noktalar halinde gezegenler dönüyorlardı. Bunlardan birinin üzerinde, onu tamamen örten bir ışık halkası vardı. Ve ansızın her şey, göz kırpan kıvılcımlar şeklinde kızıl çalkantılar içinde dönmeye başladı. Ren Boz gözlerini kapadı...

"Bu anda bir kopma oldu," dedi Yuniy Ant, yan ekrandan. "Size gösterdiğim, hafıza makinelerinin geçen yaptığı gözlem. Şimdi anlık görüntü yayınına geçiyorum."

Ekranda gene koyu kırmızı kıvılcımlar ve çizgiler dönüyordu.

"Tuhaf," diye bağırdı fizikçi. "Nasıl açıklıyorsunuz bu kopuşu?"

"Buna sonra geleyim. Şimdi yayın yeniden başlıyor. Yalnız, tuhaf bulduğunuz nedir?"

"Kopuşun kırmızı spektrumu. Andromeda Nebulası'nın spektrumunda mora kayma var, demek ki bize yaklaşıyor."

"Kopmanın Andromeda ile bir ilişkisi yok. Bu lokal bir görüngü."

"Yani onların gönderdiği bir istasyonun galaksinin kıyısına, yani güneşin bizim galaksimizdeki konumuyla karşılaştırıldığında merkezden daha uzak bir noktaya tesadüfen geldiğini mi düşünüyorsunuz?"

Yuniy Ant kuşkucu gözlerle Ren Boz'a baktı.

"Her an bir tartışmaya hazırsınız ama Andromeda Nebulası'nın bizimle dört yüz elli bin parsek mesafeden konuştuğunu unutuyorsunuz."

"Ah, evet!" Ren Boz mahcup olmuştu. "Yani, bir buçuk milyon ışık yılı mesafeden. Mesaj, on beş bin yüzyıl önce gönderilmiş."

"Ve biz şu anda, buz çağından ve insanın yeryüzünde ortaya çıkışından bile önce gönderilmiş bir şeye bakıyoruz!" Yuniy Ant yumuşamıştı.

Kırmızı çizgilerin dönüşü zayıfladı, ekran karardı, sonra tekrar aydınlandı. Solgun bir ışıkta, belli belirsiz, şafakla aydınlanır gibi bir vadi belirmişti. Vadinin üzerine tuhaf, mantarı andıran yapılar serpiştirilmişti. Vadinin ölçüleriyle karşılaştırıldığında dev, belli ki metalik yüzeyi olan mavi bir halka, ön tarafta parlıyordu. Bu halkanın tam merkezinde, iki tarafından da konveks olan iki dev disk birbiri üzerine asılıydı. Hayır, asılı değil de, ağır ağır yükseliyorlardı durmaksızın. Vadi kayboldu, ekranda sadece disklerden biri kaldı; bu, aşağı doğru daha konveksti ve iki tarafından spiral kirişlerle sarılmıştı.

"Bunlar onlar... onlar!" diye bağırıştı biliminsanları yarışır

gibi; her ikisi de otuz yedinci sefer sırasında demir yıldızının gezegeninde bulunan spiral diskin fotoğraflarını ve çizimlerini hatırlamışlardı.

Kırmızı çizgiler gene birbirine girdiler - ekran karardı. Ren Boz, gözlerini bir saniye bile almaktan korkarak bekliyordu. Başka bir galaksinin hayatına ve düşüncelerine nüfuz eden ilk insan bakışı! Ama yeni bir görüntü yansımadı. Yan TVF ekranından Yuniy Ant'ın sesini işitti:

"Mesaj kesildi. Enerji israfıyla beklemeye devam edemeyiz. Bütün gezegen heyecana kapılacak. Ekonomi Sovyeti'nden, alıcıları program dışı olarak iki kat sıklıkta çalıştırma izni istemeliyiz ama bu, *Lebed* için yapılan harcamalar karşılanmadan, yani bir yıldan önce mümkün değil. Artık, demir yıldızındaki yıldız gemisinin oradan geldiğini biliyoruz. Erg Noor'un keşfi olmasaydı, gördüğümüzden hiçbir şey anlamayacaktık."

"Peki bu disk oradan geldiyse, kaç yıl uzayda kaldı?" diye sordu Ren Boz, kendi kendine konuşur gibi.

"İki galaksiyi ayıran uzay boşluğunda iki milyon yıla yakın ölü bir şekilde gitmiş olmalı," diye kuru bir tavırla cevap verdi Yuniy Ant, "ta ki T sınıfı demir yıldızının gezegeninde kendisine bir sığınak bulana kadar. Belli ki bu yıldız gemileri, binlerce, milyonlarca yılda kontrol panelinin başında durabilecek hiç kimse hayatta kalmamış olsa bile, otomatik iniş yapabilecek şekilde inşa edilmişler."

"Belki de uzun yaşıyorlardır?"

"Ama milyonlarca yıl değil; bu termodinamik yasalarının ihlali olurdu," diye soğuk bir tavırla cevap verdi Yuniy Ant. "Ve spiral disk, dev boyutlarına rağmen bir gezegenin bütün insanlarını... düşünen varlıklarını taşıyamaz. Hem de galaksilerimiz henüz birbirleriyle ilişki kuramazken."

"Kuracaklardır," dedi Ren Boz kendinden emin bir şekilde, Yuniy Ant'la vedalaştı ve geri, uzay limanına gitti.

Dar Veter, Çara ve Mven Mas, vedalaşmak için gelenlerin oluşturduğu iki uzun sıradan biraz ayrık duruyorlardı. Bütün başlar merkez binaya çevrilmişti. Geniş bir platform, veda için sallanan ellerin ve insanların ancak çok istisnai durumlarda yaptıkları haykırışların arasında, sessizce geçti yanlarından. *Lebed*'in yirmi iki kişilik mürettebatı, bu platformun üzerindeydi.

Platform, yıldız gemisine doğru ilerledi. Gemiye çıkan uzun seyyar asansörün yanında yüzleri yorgunluktan kararmış, beyaz giysileri içinde bir grup insan bekliyordu - bunlar, kalkış komisyonun çoğu mühendis olan yirmi üyesi, yani uzay limanının çalışanlarıydılar. Son birkaç gündür makinelerin yardımıyla seferin bütün ekipmanını tekrar gözden geçirmiş ve tensor cihazlarıyla geminin güvenilirliğini bir kez daha sınamışlardı.

İlk uzay uçuşlarından kalma bir gelenekle, komisyon başkanı, Archenar'a gidecek yıldız gemisinin komutanı seçilen Erg Noor'a raporunu verdi. Komisyonun diğer üyeleri bronz bir plakette Erg Noor'a emanet edilenlerin isimlerini ve portrelerini taşıyan işaretlerini eline tutuşturdular, sonra vedalaşarak çekildiler. Vedalaşmak isteyenler gemiye akın etti. İnsanlar, gezginlerin çevresinde sıraya girdiler, bu yoldaşlarının sahipsiz duran asansöre ulaşmaları için bir koridor açtılar. Gideceklerin hiçbir jestini kaçırmıyordu kameralar - vatanları olan gezegende kalacak son anılardı bunlar. Erg Noor, Veda'yı gördü ve bronz nişanı uzay giysisinin geniş kuşağına sıkıştırıp doğruca genç kadının yanına gitti.

"Ne iyi ettiniz de geldiniz, Veda!"

"Başka türlü davranabilir miydim?"

"Siz benim için, dünyanın ve geçmiş gençliğimin sembolüsünüz."

"Niza'nın gençliği sizinle olacak bundan böyle."

"Üzülmediğimi söylemeyeceğim çünkü doğru olmaz bu. Her şeyden önce Niza, yoldaşlarım ve kendim için üzülüyorum... Büyük bir fedakârlık bu. Son defa geri döndüğümde dünyayı başka türlü, yeniden sevdim - daha güçlü, daha basit, daha koşulsuz..."

"Ama gene de gidiyorsunuz, Erg?"

"Başka türlü yapamam. Reddetsem sadece kâinatı değil, dünyayı da kaybederim."

"Aşkın ne kadar güçlüyse, fedakârlığın da o kadar güçlü, değil mi?"

"Beni her zaman çok iyi anladınız siz, Veda. İşte, Niza da burada."

Zayıflamış, bir oğlan çocuğuna benzeyen, kızıl dalgalı saçlı kız yaklaştı ve durup kirpiklerini indirdi.

"Öyle ağır geliyor ki bu... Siz, hepiniz... öyle iyi, öyle aydınlık... güzel... Ayrılmak, canlı bedenini dünya annenin kucağından alıp götürmek..." Astronavigatörün sesi titriyordu.

Veda, içgüdüsel bir tavırla kendine çekti onu, kadınların gizemli, teskin edici sözlerini fısıldadı.

"Kapıların kapanmasına on dakika," dedi Erg alçak sesle, gözlerini Veda'dan alamadan.

"Daha çok var o halde!" diye karşılık verdi Niza, sesindeki gözyaşlarıyla.

Veda, Erg, Dar Veter, Mven Mas ve vedalaşmaya gelen diğerleri, hüzün ve şaşkınlıkla, söyleyecek bir söz kalmadığını hissettiler. Henüz olmayanlar, ancak uzun yıllar sonra doğacaklar için yapılan bu yiğitlik karşısında duygularını ifade etmenin bir yolu yoktu. Gidenler ve kalanlar biliyorlardı her şeyi... Kelimeler ne anlatabilirdi ki?

İnsanın ikinci sinyal sistemi henüz mükemmelleşmeden yerini üçüncüsüne bırakmıştı. Tutkulu, kelimelerle anlatılamayacak duyguları yansıtan derin bakışlar gergin

bir sessizlik içinde karşılaştı ve El Hamra'nın fakir doğasını doldurdu.

"Vakit geldi!" diye kırbaç gibi şakladı gergin sinirlerin üzerinde, Erg Noor'un çelikten sesi.

Neredeyse açıkça hıçkıran Veda, Niza'ya sarıldı. Kadınlar birkaç saniye yanak yanağa kaldılar, gözleri sımsıkı yumuluydu; erkekler de veda bakışlarıyla süzdüler birbirlerini ve tokalaştılar. Asansör, sekiz uzay yolcusunu çıkarmıştı bile yıldız gemisinin kara, oval kapısının olduğu yere. Erg Noor, Niza'nın elini tuttu ve ona bir şeyler fısıldadı. Kız kıpkırmızı oldu, döndü ve yıldız gemisine doğru koştu. Erg Noor ile Niza, yukarı birlikte çıktılar.

İnsanlar, *Lebed*'in aydınlık bordasının kara kapısı önünde iki kişinin bir an belirdiğini görünce donakaldılar – uzun boylu bir adamla güzel bir kızdı bunlar, dünyanın son selamını alanlar.

Veda Kong parmaklarını kenetledi birbirine, Dar Veter eklemlerinin çıtırdadığını işitti. Erg Noor ve Niza kayboldular. Bütün geminin gövdesi gibi kül rengi, oval kapak, kara deliği kapattı. Bir saniye sonra en keskin gözler bile bu dev gövdenin üzerindeki kapağın izini ayırt edemiyordu artık.

Parmaklar açılmış pençelere benzeyen desteklerin üzerinde diklemesine duran yıldız gemisinin bu halinde insanı andıran bir şeyler vardı. Belki de bu izlenimi yaratan küre şeklindeki burun kısmıydı; bunun üzerine sivri bir başlık oturtulmuştu ve gözleri andıran sinyal ışıkları yanıyordu. Ya da belki geminin merkez ambar bölümünün, bir şövalyenin zırhındaki kat kat omuz kısmına benzeyen yivli iskeletiydi bu izlenimin nedeni? Yıldız gemisi, dev ayaklarını açmış da, etraftaki kalabalığa horgörü ve kendine güvenle, yukarıdan bakıyormuş gibi duruyordu desteklerin üzerinde.

İlk hazırol sinyali uğursuzca çaldı. Sanki biri büyü yapmış

gibi geminin yanında ansızın geniş, kendiliğinden hareket eden platformlar belirdi ve vedalaşmaya gelen kalabalığı buradan alıp götürdüler. TVF ve projektör tripodları gözlerini ve ışıklarını gemiden ayırmadan, ağır ağır sürünürcesine dağıldılar. *Lebed*'in kül rengi gövdesi soldu ve âdeta küçüldü. Geminin baş kısmında meşum kırmızı ışıklar yandı – ateşlemeye hazır olunduğunun sinyaliydi bu. Güçlü motorların titreşimleriyle sarsılıyordu toprak – yıldız gemisi olduğu yerde dönüp burnunu fırlatılacağı yöne çevirdi. Vedalaşmaya gelenler uzaklaşıyordu bu sırada, ta ki hepsi, karanlıkta parlayan güvenlik çizgisinin öte yanına geçene kadar. İnsanlar burada platformlardan atlıyor, onlar da kalanları almaya gidiyorlardı.

"Bir daha bizi ya da gökyüzümüzü görmeyecekler mi?" diye sordu Çara, hafifçe ona doğru eğilmiş olan Mven Mas'a.

"Hayır. Bir tek stereoteleskoplarda..."

Yıldız gemisinin omurgasında yeşil ışıklar yanmaya başladı. Merkez binanın kulesindeki radyofar, her yere geminin kalkmak üzere olduğuna dair uyarılar yağdırarak hızla kendi çevresinde dönmeye başladı.

"Yıldız gemisi ateşleme sinyalini aldı," diye ansızın öyle şiddetli kükredi ki metalik bir ses, Çara titreyerek Mven Mas'a sarıldı. "Tehlike dairesinde kalan kim varsa ellerini kaldırsın! Yoksa sizi göremeyeceğiz ve bulunduğunuz yerde öleceksiniz!..." diye bağırıyordu otomat, projektörler tesadüfen tehlike çemberinde kalmış kimse var mı diye alanı tararken.

Kimseyi bulamayan projektörler karardı. Robot tekrar bağırdı, üstelik bu sefer Çara'ya, daha öfkeli gibi gelmişti sesi:

"Çan sesinden sonra gemiye arkanızı dönün ve gözlerinizi kapatın. İkinci çan sesine kadar gözlerinizi açmayın. Arkanızı dönün ve gözlerinizi kapatın!" diye endişeli ve tehditkâr çığlıklar atıyordu robot.

"Çok korkunç bu!" diye fısıldadı Veda.

Dar Veter sakince, kuşağındaki siyah gözlüklü yarım maskeleri çözdü, birini Veda'ya taktı, diğerini de kendisi başına geçirdi. Kopçalarını tam takmıştı ki sinyal kulesinin tepesindeki kocaman çan vahşice çalmaya başladı.

Çan sustu; sessizlikte herkes ağustos böceklerinin kayıtsız şarkılarını işitti. Yıldız gemisi ansızın öfkeyle kükredi ve ışıklarını kapadı. Bir, iki, üç, dört - karanlık vadi bu yürek parçalayıcı iniltiyle inledi; vedalaşanların arasında şiirsel, hassas ruh taşıyanlar, geminin hüzünlü veda çığlıkları attığını düşündüler.

Kükreme beklenmedik bir şekilde kesildi. Tarifsiz parlaklıkla bir alev duvarı, geminin çevresini sardı. Bir anlığına, bu kozmik ateşten başka yeryüzündeki her şey yok oluverdi sanki. Ateşten kule bir sütuna dönüştü, uzun bir direk halini aldı, sonra da göz alıcı parlaklıkta bir çizgi oluverdi. Çan ikinci kez vurdu; arkalarını dönen insanlar üzerinde dev bir yanık lekesiyle bomboş bir vadi gördüler. Kocaman bir yıldız yükseliyordu yukarıda - *Lebed* dünyayı terk ediyordu.

İnsanlar, kâh gökyüzüne, kâh bir anda, sanki eski zamanların gezginlerinin dehşeti ve felaketi El Hamra, Hammada tam burada yeniden doğmuş gibi cansız bir toprak parçası haline gelmiş olan kalkış yerine dönüp bakarak ağır ağır elektrikli otobüslere doğru ilerlediler.

Tanıdık yıldızlar yanmaya başladılar ufkun güney tarafında. Bütün bakışlar oraya, mavi ve parlak Ahernar'ın olduğu yere çevrildi. *Lebed* seksen dört yıl boyunca saatte dokuz yüz milyon kilometrelik hızla bir yolculuktan sonra bu yıldızın yanına ulaşacaktı. Bizim için seksen dört, *Lebed* için kırk yedi yıl. Belki de orada, zirkonyum yıldızının yeşil ışığında güzel ve mutlu, yeni bir dünya kuracaklardı.

Dar Veter ve Veda Kong, Çara ile Mven Mas'a yetiştiler. Afrikalı kızın sorusuna cevap veriyordu:

"Hayır, keder değil, büyük ve hüzünlü bir gurur. İşte bugün böyle hissediyorum ben. Gezegenimizden hep daha yükseklere çıkan ve kâinatla birleşen bizlerle gurur duyuyorum. Ve hüzün: Çünkü bu tatlı dünyamız giderek küçülüyor... Çok, çok uzun zaman önce Mayalar, yani orta Amerika'nın yerlileri, gururlu ve hüzünlü bir yazıt bırakmışlardı. Onu Erg Noor'a verdi, o da *Lebed*'in kütüphane-laboratuvarına astı."

Afrikalı dönüp arkasına baktı, yaklaşan dostlarının onu dinlediğini fark etti ve daha yüksek sesle devam etti:

"'Sen, ileride bir gün burada yüzünü gösterecek olan! Eğer aklın yeterse, bizim kim olduğumuzu soracaksın. Kimiz biz? Şafağa sor, ormana sor, dalgalara sor, fırtınaya sor, aşka sor. Toprağa sor, acılı toprağa ve sevgili toprağa. Kimiz biz? Biz toprağız! Ben de bütün hücrelerimle toprağım!'" diye ekledi Mven Mas.

Ren Boz nefes nefese onları karşılamaya çıktı. Arkadaşlar fizikçinin çevresini sardılar ve duyulmamış olanı duydular: iki dev yıldız adası arasında ilk temas.

"Kalkışa yetişmeyi o kadar çok istiyordum ki," dedi Ren Boz kederle, "Erg Noor'a bunun haberini vermek için... Daha kara gezegendeyken spiral diskin son derece uzak yerlerden, tamamen başka bir dünyadan gelen bir yıldız gemisi olduğunu ve bu tuhaf geminin uzayda çok, çok uzun zaman boyunca seyahat ettiğini anlamıştı o."

"Erg Noor, kâinatın derinliklerini aşan bu spiral diskin başka bir galaksiden, Andromeda Nebulası'ndan geldiğini öğrenemeyecek mi hiç?" dedi Veda. "Ne acı!"

"Öğrenecek!" dedi Dar Veter kesin bir tavırla. "Enerji Sovyeti'nden, uydu otuz altı üzerinden özel bir yayın yapmasını isteyeceğiz. *Lebed* on dokuz saat sonra alacak mesajımızı!"

Eylül 1955-Eylül 1956, Moskova, Mozjinka, Koktebel, Moskova.
Çizimler: A. Pobedinskiy, "Техника — молодёжи", № 1-11, 1957.

"İvan Yefremov, modern bilimkurgunun nasıl yazılması gerektiğini gösterip Sovyet bilimkurgusunun altın çağını başlattı."

–Boris Strugatski

"Sovyet ütopyası ve bilimkurgusu, *Andromeda Nebulası*'nın yazılmasıyla yeniden keşfedildi."

–Fredric Jameson

"KUŞKUCU HAYAL KIRIKLIKLARI DEĞİL, CESUR DÜŞLER ZAFERİ GETİRİYOR HAYATTA."

Bir yazar olduğu kadar çok önemli bir paleontolog ve fosil bilimi olarak bilinen taponominin isim babası ve kurucusu olan İvan Yefremov, Sovyet bilimkurgusunun en önemli isimlerinden. Bir komünist ütopya anlatısı olan *Andromeda Nebulası* ise, sahip olduğu bilimsel bakış açısıyla ilk modern Sovyet bilimkurgusu.

Günümüzden yaklaşık bin sene sonrasında, Büyük Yüzük çağında, Dünya ve uzay anlık olmasa da iletişim halindedir. Işık hızı hâlâ aşılamamış olsa da ışık hızına yakın gemiler uzayda süzülüp diğer gezegenlerle iletişime geçmektedir.

Bir barış döneminin yaşandığı, kimsenin aç kalmadığı, fakirliğin yok olduğu, insanların potansiyellerinin zirvelerine ulaşmak için tüm imkânlara sahip olduğu bu gelecekte, Dünyalı bir araştırma ekibi isimsiz bir gezegene acil iniş yapmak zorunda kaldığında ve orada terk edilmiş bir uzay gemisi keşfettiğinde, insanlık, evrenin yepyeni bir gizemiyle karşı karşıya kalacaktır.

Bilimden birlik doğar mı? Birlik uğruna yıkım yapmaya değer mi?

Andromeda Nebulası, devrimin son basamağı.

Bilimkurgu Klasikler
Çeviren: Hazal Yalın
Kapak İllüstrasyonu: Hamdi Akçay

/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari

www.ithaki.com.tr
İnternet satış:
www.ilknokta.com

